

EUROOPAN OIKEUSASIAMIES VUOSIKERTOMUS 2001

<http://www.euro-ombudsman.eu.int>

EUROOPAN OIKEUSASIAMIES *VUOSIKERTOMUS 2001*

Strasbourg, 8. huhtikuuta 2002

Pat Cox
Euroopan parlamentin
puhemies
rue Wiertz
B - 1047 Bryssel

Arvoisa puhemies,

*Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 195 artiklan 1 kohdan sekä oikeusasi-
miehen tehtävien hoitamista koskevasta ohjesäännöstä ja yleisistä ehdoista tehdyn
päättöksen 3 artiklan 8 kohdan mukaisesti esitän täten vuosikertomukseni 2001.*

Kunnioittavasti,

Jacob Söderman
Euroopan unionin oikeusasiamies

1	ALKUSANAT	11
2	KANTELUT OIKEUSASIAMIEHELLE	17
2.1	OIKEUSASIAMIEHEN TYÖN OIKEUSPERUSTA	17
2.2	EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN TOIMIVALTA	17
2.2.1	“Hallinnollinen epäkohta”	18
2.2.2	Hyvän hallintotavan säännöstö	18
2.3	KANTELUIEN OTTAMINEN TUTKITTAVAKSI	19
2.4	TUTKIMUSTEN PERUSTEET	21
2.5	KANTELUIEN TUTKIMINEN	21
2.6	OHJAUS MUIDEN LAITOSTEN PUOLEEN JA SIIRROT	22
2.7	OIKEUSASIAMIEHEN TUTKIMUSVALTUUDET	23
2.7.1	Todistajien kuuleminen	23
2.7.2	Asiakirjojen tarkastus	23
2.7.3	Oikeusasiamiehen tutkimusvaltuuksien selkeyttäminen	24
2.8	OIKEUSASIAMIEHEN TUTKIMUKSET JA NIIDEN TULOKSET	24
3	PÄÄTÖKSET TUTKIMUKSEN JÄLKEEN	29
3.1	EI HALLINNOLLISTA EPÄKOHTAA	29
3.1.1	Euroopan unionin neuvosto	29
	SCHENGENIN SIHTEERISTÖN YHDISTÄMINEN NEUVOSTON PÄÄSIHTEERISTÖÖN	29
	ASIAKIRJOJEN JULKISUUS JA LAINSÄÄDÄNTÖASIAKIRJOJEN JULKAISEMINEN	32
3.1.2	Euroopan komissio	34
	LÄÄKETIETEELLISTEN KULUIEN TAKAISINPERINTÄ	34
	VÄITE, JONKA MUKAAN KOMISSION ASETUSTA (EY) N:O 1370/95 ON TULKITTU VÄÄRIN	39
	VÄITETTY SYRJINTÄ TUTKIJOIDEN APURAHASOPIMUKSISSA: MAKSUT EUROINA JENIEN SIJAAN	43
	VÄITE, JONKA MUKAAN RUOTSI RIKKOI YHTEISÖN OIKEUTTA PERIMÄLLÄ VALMISTEVEROA – TAPAUKSEN KÄSITTELY KOMISSIOSSA 46	
	VÄITETTY SÄÄNTÖJENVASTAISUUS PHARE-HANKKEEN TOTEUTUKSESSA	50
3.1.3	Euroopan koulutussäätiö	55
	HYLÄTTY TARJOUS	55
3.1.4	Euroopan investointipankki	60
	INVESTOINTIPANKIN RAHOITTAMA MOOTORITIE UNKARISSA	60
3.2	TOIMIELIN SOPI ASIAN	67
3.2.1	Euroopan komissio	67
	VÄITETYT HALLINNOLLISET VIRHEET PHARE-SOPIMUKSEN KÄSITTELYSSÄ	67
	VÄITETTY TUEN OSAN MAKSAMATTA JÄTTÄMINEN	69
	KOMISSION KIELTÄYTYMINEN MAKSAMASTA TAITEILIJAN TEKIJÄNOIKEUKSISTA	73
	AIDSIN EHKÄISEMISHANKKEESEEN LIITTYVÄN KOMISSION MAKSUN VIIVÄSTYMINEN	74
	KOMISSIO EI SUORITTANUT MAKSUJA	76

VIIVÄSTYNEET MAKSUT PROJEKTIPÄÄLLIKÖLLE	77
PÄÄTÖS OLLA MYÖNTÄMÄTTÄ TIETEELLISTÄ HARJOITTELUAPURAHAA	79
POISSULKEMINEN EY:N YHTEISESTÄ SAIRAU SVAKUUTUSJÄRJESTELMÄSTÄ VÄITETYN AVIOERON JÄLKEEN	81
TYÖSUORITUKSEN MAKSUN MYÖHÄSTYMINEN	82
VAATIMUS MAKSAA ECOS-OUVERTURE-HANKKEEN RAHOITUKSEN VIIMEINEN ERÄ	83
3.2.2 Euroopan investointipankki	86
INVESTOINTIPANKIN PÄÄTÖS LAKKAUTTAA ERITYISET MUUNTOKERTOIMET	86
3.3 SOVINTORATKAISUT	92
VIIVÄSTYNEEN AVUSTUSMAKSUN KORVAAMINEN	92
KOMISSIO MAKSAA VUONNA 1995 ERÄÄNTYNEEN MAKSUN	94
3.4 OIKEUSASIAMIEHEN KRIITTINEN HUOMAUTUS	98
3.4.1 Euroopan parlamentti	98
EUROOPAN PARLAMENTIN ENTISEN JÄSENEEN KULKULUVAN PERUUTTAMINEN	98
3.4.2 Euroopan unionin neuvosto	105
KESKI- JA ITÄ-EUROOPAN MAIDEN HAKIJOIDEN POISSULKEMINEN KÄYNNISSÄ OLEVASTA HARJOITTELIJOIDEN VALINTAMENET- TELYSTÄ	105
3.4.3 Euroopan komissio	106
SYYTÖMYYSOLETTAMA JA ASIANMUKAISET TIEDOT HANKKEEN TARKISTUKSESTA	106
226 ARTIKLAN MUKAINEN RIKKOMISMENETTELY: ASIAN KÄSITTELYN PÄÄTTÄMISEN SYIDEN ESITTÄMISEN LAIMINLYÖNTI JA PUOLUSTAUTUMISOIKEUKSIEN LOUKKAAMINEN	114
KEHITYSHANKKEEN RAHOITUKSEN KESKEYTTÄMINEN	117
ECHON KANSSA TEHDYN ASIA NTUNTIJASOPIMUKSEN PURKAMINEN VANHENTUNEIDEN TUTKIMUSTULOSTEN PERUSTEELLA .	125
EY:N PERUSTAMISSOPIMUKSEN 226 ARTIKLAAN LIITTYVÄN KANTELUN REKISTERÖIMÄTTÄ JÄTTÄMINEN KOMISSIOSSA	130
TULLIVELAN TAKAISIN MAKSAMINEN	134
KOMISSIO EI PERUSTELLUT, MIKSI SE KIELTÄYTYI ANTAMASTA ASIAKIRJOJA KÄYTTÖÖN KOMISSI ON PÄÄTÖKSEN 94/90 NOJALLA	140
KOMISSI ON PERUSTELUVELVOLLISUUS 226 ARTIKLAN MUKAISESSA VALITUKSESSA	142
KANTELIJA EI SAANUT VASTAUSTA VALITUKSENSA	146
KIRJALLISTEN PERUSTELUJEN ANTAMATTA JÄTTÄMINEN	149
TARJOUKSEN HYLKÄÄMINEN SYRJIVÄLLÄ TAVALLA	152
MENETTELYT, JOITA KOMISSI ON TULEE NOUDATTA A KÄSITELLESSÄÄN VALITUKSIA	158
ECIP-OHJELMAN PUITTEISSA HYVÄKSYTYN APURAHAN MAKSAMATTA JÄTTÄMINEN	162
TARJOUSPYNNÖN HARHAANJOHTAVA SANAMUOTO	166
3.4.4 Alueiden komitea	170
VARALLAOLOLUETTELOA KOSKEVAN TIEDON PUUTE	170
NIMITYSPÄÄTÖKSEN TEKEMINEN ILMOITAMATTA AVAUTUVIA TOIMIA VARTEN LAADITUSSA VARALLAOLOLUETTELOSSA OLEVILLE HENKILÖILLE	174
3.4.5 Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskus	178
VÄITETTY SYRJINTÄ AVOINTA TOINTA KOSKEVASSA ILMOITUKSESSA / VÄITETTY EPÄOIKEUDENMUKAINEN JA MIELIVALTAINEN ARVIOINTI	178
3.4.6 Euroopan työturvallisuus- ja työterveysvirasto	184
IÄN HUOMIOON OTTAMINEN PAIKALLISEN TOIMIHENKILÖN PALKKALUOKKAA MÄÄRITELTÄESSÄ	184
3.5 TOIMIELIN HYVÄKSYI SUOSITUSLUONNOKSEN	187
3.5.1 Euroopan parlamentti	187
EUROOPAN PARLAMENTTI SUOSTUU ANTAMAAN HAKIJOILLE MAHDOLLISUUDEN TUTUSTUA OMIIN KORJATTUIHIN KOEPAPEREI- HINSA	187

3.5.2	Euroopan unionin neuvosto	189
	OIKEUS SAADA TIETOA NEUVOSTON ASIAKIRJOISTA	189
3.5.3	Euroopan komissio	196
	PAIKALLISTEN TOIMIHENKILÖIDEN TÄYDENTÄVÄ VAKUUTUSTURVA	196
	KOMISSIO EPÄSI OIKEUDEN TUTUSTUA KAHTEN RIKKOMISEN MENETTELYYN LIITTYVÄÄN SELVITYKSEEN KOKONAISUUDESSAAN	204
3.6	ERITYISKERTOMUKSEN ANTAMISEN JÄLKEEN LOPETETTU ASIAN KÄSITTELY	210
	TIETOSUOJAA KOSKEVIEN SÄÄNTÖJEN VÄÄRINKÄYTTÖ – EUROOPAN PARLAMENTTI HYVÄKSYY OIKEUSASIAMIEHEN SUOSITUSTA TUKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAN	210
3.7	TUTKIMUKSET OIKEUSASIAMIEHEN OMASTA ALOITTEESTA	211
	MAKSUVIIVÄSTYKSET	211
	OMASTA ALOITTEESTA SUORITETTU TUTKIMUS YHTEISEN TUTKIMUSKESKUKSEN HALLINNOSTA ISPRASSA	217
3.8	OIKEUSASIAMIEHEN ERITYISKERTOMUKSET EUROOPAN PARLAMENTILLE	220
	SUKUPUOLEEN PERUSTUVA SYRJINTÄ KOMENNUKSELLA OLEVIA KANSALLISIA VIRKAMIEHIÄ KOSKEVISSA KOMISSION SÄÄNNÖISSÄ	220
	OIKEUS TUTUSTUA NEUVOSTON ASIAKIRJOIHIN – JÄLLEEN KERRAN	221
4	SUHTEET EUROOPAN UNIONIN MUIHIN TOIMIELIMIIN	225
4.1	EUROOPAN PARLAMENTTI	225
4.2	EUROOPAN KOMISSIO	226
5	OIKEUSASIAMIEHEN SUHTEET OIKEUSASIAMIEHIIN JA VASTAAVIIN ELIMIIN	231
5.1	SUHTEET KANSALLISIIN JA ALUEELLISIIN OIKEUSASIAMIEHIIN	231
5.2	YHTEYSVERKOSTO	231
5.3	SUHTEET PAIKALLISIIN OIKEUSASIAMIEHIIN	231
5.4	SUHTEET JÄSENYTTÄ HAKENEIDEN MAIDEN KANSALLISIIN OIKEUSASIAMIEHIIN	232
6	TIEDOTUSTOIMINTA	237
6.1	VUODEN TAPAHTUMIA	237
6.2	KONFERENSSIT JA TAPAAMISET	241
6.3	MUUT TAPAHTUMAT	255
6.4	SUHTEET TIEDOTUSVÄLINEISIIN	258
6.5	SÄHKÖINEN VIESTINTÄ	260
7	LIITTEET	263
A	TILASTOTIETOJA OIKEUSASIAMIEHEN TYÖSTÄ 1.1.2001–31.12.2001	265
B	OIKEUSASIAMIEHEN TALOUSARVIO	271
C	HENKILÖSTÖ	274
D	PÄÄTÖSLUETTELO	277

1 ALKUSANAT **Avoimuus ja hyvä hallintotapa**

Vuoden 2001 aikana tapahtui huomattavaa edistystä kahdella alalla, jotka ovat olennaisia oikeusasiamiehen työssä unionin kansalaisten hyväksi.

Ensinnäkin Euroopan parlamentti ja neuvosto hyväksyivät asetuksen EY:n perustamissopimuksen 255 artiklan mukaisesta yleisön oikeudesta tutustua asiakirjoihin. Euroopan parlamentille ja neuvostolle esiteltiin aluksi heikkolaatuinen ensimmäinen luonnos, minkä jälkeen toimielimet kuitenkin onnistuivat neuvottelemaan paljon paremman tekstin ja ansaitsevat siitä hyvää kiitoksen. Asetus tuli voimaan vasta joulukuussa 2001, joten sen käytännön vaikutuksia avoimuuden lisäämiseen ei vielä voida arvioida. Jos toimielimet pitävät avoimuuden periaatteen kunnialla asetusta soveltaessaan, asetusta parantaa merkittävästi kansalaisten ymmärrystä Euroopan unionin toimielinten työstä. Tulevat vuodet näyttävät tuloksen. Toivokaamme parasta.

Avoimuuden alalla on myös tärkeää seurata tarkasti tietosuojaa koskevien sääntöjen vaikutusta hallintoon. Sääntöjen tarkoituksena on suojella kansalaisten yksityis- ja perhe-elämää. Jos toimielimet soveltavat niitä muihin tarkoituksiin, säännöt voivat horjuttaa Euroopan unionin hallinnon avoimuutta ja heikentää suojaa, jota perustavanlaatuinen oikeus yksityis- ja perhe-elämään tarvitsee.

Toinen ala, joka on merkinnyt voittoa unionin kansalaisille, on hyvän hallintotavan periaate. Euroopan parlamentti hyväksyi 6. syyskuuta yksimielisesti Euroopan unionin hyvän hallintotavan säännösten ja kehotti Euroopan komissiota antamaan aihetta koskevan asetuksen. Vastauksessaan parlamentin jäsenen Roy Perryn esittämään kysymykseen komissio kieltäytyi edelleen noudattamasta tätä kehotusta. Euroopan parlamentti harkitseekin asiaa koskevan lainsäädäntöaloitteen tekemistä EY:n perustamissopimuksen 192 artiklan perusteella.

Koska lähes kaikissa jäsenvaltioissa on samanlaisia hyvää hallintotapaa edellyttäviä, kansalaisten ja hallinnon välisiä hyviä suhteita edistäviä lakeja, on vaikeaa ymmärtää, miksi komissio suhtautuu asiaan niin varovaisesti.

Parlamentti kehotti myös Euroopan oikeusasiamiestä soveltamaan hyvän hallintotavan säännöstöä suorittaessaan tutkimuksia mahdollisista hallinnollisista epäkohdista. Ensi keväänä aloitetaan asiaa koskeva tiedotuskampanja ja säännöstöä käytetään kanteluja ja omasta aloitteesta tehtyjä tutkimuksia koskevan työn perustana. Tämän pitäisi edistää Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklan mukaista kansalaisten perusoikeutta hyvään hallintoon. Perusoikeuskirjasta Euroopan parlamentin puhemies sekä neuvoston ja komission puheenjohtajat antoivat juhlallisen julistuksen Nizzan huippukokouksessa joulukuussa 2000.

Perusoikeuskirjaa tulisi noudattaa

Viime vuoden vuosikertomuksessa kuvailin perusoikeuskirjaa merkittäväksi askeleeksi unionin kansalaisten kannalta. Joudun harmikseni nyt toteamaan, että edellä mainittuja edistysaskeleita lukuun ottamatta kolme perusoikeuskirjan allekirjoittanutta toimielintä eivät vielä ole osoittaneet olevansa vakavissaan sen soveltamisessa käytäntöön. Puheissa sekä Euroopan komission puheenjohtaja Romano Prodi ja ihmisoikeusasioista vastaava komission jäsen António Vitorino että parlamentin poliittiset päättäjät ovat julistaneet, että perusoikeuskirjaa olisi noudatettava. Tosiasiassa puheet eivät kuitenkaan vielä ole muuttuneet teoiksi. Euroopan parlamentti ja komissio ovat jatkaneet esimerkiksi vanhojen syrjinnästä annettujen sääntöjensä soveltamista palvelukseenottoilmoituksissaan eivätkä ole ottaneet huomioon sitä, että perusoikeuskirjassa kielletään myös ikäsyrjintä. Vaikka käynnistimme oma-aloitteisen perusoikeuskirjaan perustuvan tutkimuksen viranomaisten sananvapaudesta ja teimme komissiolle 41 artiklaan perustuvan ehdotuksen, että se "perustamissopimuksen vartijana" hyväksyisi kirjalliset menettelysäännöt, mitään edistystä ei näytä tapahtuneen toimielinten näkemyksissä vuoden aikana. Komission verkkai-

suus sukupuolisyrittäjästä liittyvän tapauksen käsittelyssä johti siihen, että jätin Euroopan parlamentille marraskuussa erityiskertomuksen. Toisen oma-aloitteisen tutkimuksen taustalla oli se, ettei komissio selvästikään taannut omalle henkilöstölleen oikeutta vanhempainlomaan. Siihen oli tarkoitus saada vastaus helmikuussa 2002.

Useita vaatimuksia on esitetty siitä, että perusoikeuskirja sisällytettäisiin perustamissopimukseen tai mahdolliseen Euroopan unionin perustuslakiin. Mielestäni toimielinten kiireellisin tehtävä on osoittaa, että ne pitävät Euroopan kansalaisille perusoikeuskirjan allekirjoittaessaan tekemänsä lupaukset. Tekstille ei kannata antaa lainsäädännöllistä asemaa, jos sitä ei ole tarkoitus noudattaa käytännössä. Toivon näin ollen, että toimielimet osoittavat ensi vuoden aikana käytännössä noudattavansa perusoikeuskirjaa. Se olisi hyvä uutinen kansalaisille ja parantaisi varmasti kansalaisten ja toimielinten välisiä suhteita.

Miten tulla tunnetummaksi

Tänä vuonna on myös paljon puhuttu siitä, että tavallinen unionin kansalainen ei tiedä oikeudestaan kannella Euroopan oikeusasiamiehelle. Sama koskee myös kansalaisten oikeutta esittää vetoamus Euroopan parlamentille. Minun on toistettava näille arvostelijoille, että oikeus kannella Euroopan oikeusasiamiehelle rajoittuu yhteisön toimielinten ja laitosten toimintaan ja että oikeusasiamiehen toimivaltuuksiin ei kuulu jäsenvaltioiden kansallisten, alueellisten tai kunnallisten hallintojen toiminta eivätkä yksityiset yritykset tai toimet. Niinpä olemme halunneet varmistaa, että unionin hallinnon kanssa todella tekemisissä olevat henkilöt tietävät oikeudestaan kannella Euroopan oikeusasiamiehelle tai ainakin saavat sen helposti selville.

Olemme tiedottaneet kansalaisille pitämällä tiedotusmateriaalimme esillä komission edustustoissa jäsenvaltioissa, Euroopan parlamentin tiedotustoimistoissa, kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten toimistoissa ja vastaavissa elimissä sekä unionin tiedotuskeskuksissa. Olemme myös liittäneet näiden verkkosivuilta linkin omille verkkosivuillemme. Oikeusasiamies ja hänen henkilöstönsä ovat osallistuneet vuoden aikana moniin konferensseihin, seminaareihin ja tapaamisiin Brysselissä ja Strasbourgissa sekä jäsenvaltioissa. Näissä tilaisuuksissa on kerrottu oikeudesta kannella Euroopan oikeusasiamiehelle ja esitelty saavutettuja tuloksia. Olemme myös jakaneet tietoa Euroopan parlamentin jäsenille ja heidän avustajilleen, sillä nämä tapaavat paljon kansalaisia, joilla saattaa olla kysymyksiä unionin hallinnosta.

Olemme onnistuneet tavoittamaan monia kansalaisia esittämällä oikeusasiamiehen verkkosivuilla tuoretta ja käyttökelpoista tietoa sekä linkkejä kaikille verkkosivuille, jotka saattavat kiinnostaa unionista tietoa etsiviä kansalaisia. Tästä on osoituksena se, että yhä useampi kantelu tehdään verkkosivuilla olevalla sähköisellä kantelulomakkeella. Emme myöskään ole unohtaneet perinteisiä suhteita lehdistöön; olemme antaneet useita haastatteluja ja julkaisseet 24 lehdistötiedotetta.

Tätä työtä jatkamme aktiivisesti myös tulevaisuudessa. Vuoden aikana voi katsoa tapahtuneen jonkin verran edistystä, sillä kantelujen kokonaismäärä kasvaa edelleen. Myös se, että Euroopan oikeusasiamies sai Julkishallinnon Eurooppa-instituutin myöntämän arvovaltaisen Alexis de Toqueville -palkinnon, että Euroopan aika -lehti nimitti oikeusasiamiehen ehdolle vuoden eurooppalaiseksi ja että yliopistoissa on tehty useita opinnäytteitä Euroopan oikeusasiamiehestä, osoittaa, että viesti on mennyt perille ainakin joissakin piireissä.

Tosiasiassa en tiedä yhtään toista oikeusasiamiehen toimistoa maailmassa, joka näkisi enemmän vaivaa tiedottaakseen kansalaisille heidän oikeudestaan kannella, eikä toista sellaista toimistoa ole, jonka olisi tehtävä tämä 15 jäsenvaltiossa ja 12:lla perustamissopimuksen kielellä. Olemme myös jo alkaneet jakaa tietoa ehdokasvaltioissa ja liittää niiden oikeusasiamiehen toimistoja verkostoon, joka yhdistää Euroopan oikeusasiamiehen sekä jäsenvaltioiden kansalliset ja alueelliset oikeusasiamiehet ja vastaavat elimet.

Arvostaisimme suuresti, jos joku osaa neuvoa, miten tämän voisi tehdä vielä paremmin. Käytännön apu ja yhteistyö tehtävän suorittamisessa olisi vieläkin tervetulleempaa. Emme kuitenkaan suostu vaatimuksiin, että tehtävä pitäisi suorittaa populistisemmin ja äänekämmmin, koska sellainen saattaisi vahingoittaa oikeusasiamiehen asemaa ammattitaitoisena ja vakavasti otettavana toimijana Euroopan unionissa. Oikeusasiamiehen on toimittava oikeudenmukaisesti ja johdonmukaisesti puolueettoman tosiasioiden tutkimisen ja lainsäädännön kunnioittamisen pohjalta, jotta mahdollisuudet saavuttaa kansalaisten kannalta hyviä tuloksia säilyvät.

Ripeä kantelujen käsittely

Yksi tärkeimmistä tavoitteistani on näyttää hyvää esimerkkiä julkishallinnosta käsittelemällä kansalaisten kantelut mahdollisimman nopeasti. Omana hallinnollisena tavoitteenamme on kantelujen vastaanottamisesta ilmoittaminen viikon kuluessa, niiden tutkittavaksi ottamisen tarkastelu kuukauden kuluessa ja tutkimusten päättäminen vuoden kuluessa, elleivät epätavalliset olosuhteet oikeuta pidempää tutkimusta.

Tapaukset, joissa päätöksen tekeminen tutkittavaksi ottamisesta kestää pitempään kuin kuukauden, ovat useimmiten niitä, joissa oikeusasiamies päättää aloittaa tutkimuksen. Tällaisten tapausten valmistelu vie enemmän aikaa, sillä kantelijan vaatimusten ja väitteiden on oltava täsmällisesti muotoiltuja ja jotkut tapaukset edellyttävät lisäksi oikeudellisia tutkimuksia. Vuonna 1998 keskimääräinen aika, joka kului tutkittavaksi ottamista koskevan myönteisen päätöksen tekemiseen, oli yli 50 päivää. Luku väheni 33 päivään vuonna 1999 ja 32 päivään vuonna 2000 ja oli jälleen 33 päivää vuonna 2001.

Vuonna 2001 päätettyihin tutkimuksiin kulunut keskimääräinen aika oli 289 päivää, kun luku vuonna 2000 oli päätettyjen tapausten osalta 316 päivää. 31. joulukuuta 2001 yli vuoden tutkittavina olleiden tapausten määrä oli 31. Yhdeksässä tapauksessa tutkimus kesti tavallista pidempään tapauksen monimutkaisuuden vuoksi ja niihin liittyi suositusluonnos tai erityiskertomus Euroopan parlamentille. Todellisuudessa viivästyneiden tapausten määrä tuolloin oli näin ollen vain 22, kun se 31. joulukuuta 2000 oli 35. Suorituskykymme on siis parantunut huomattavasti viime vuoden aikana, mutta tyytyväisyyteen meillä ei ole varaa, vaan jatkamme päättäväisesti toimintamme tehostamista.

Jacob Söderman

2 KANTELOT OIKEUSASIAMIEHELLE

Euroopan oikeusasiamiehen tärkein tehtävä on käsitellä hallinnollisia epäkohtia yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa, lukuun ottamatta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöelimenä. Mahdollisista hallinnollisista epäkohdista oikeusasiamies saa tiedon pääasiassa Euroopan kansalaisten tekemien kantelujen välityksellä. Oikeusasiamies voi myös suorittaa tutkimuksia omasta aloitteestaan.

Kaikki Euroopan kansalaiset tai jäsenvaltiossa asuvat kolmannen maan kansalaiset voivat kannella oikeusasiamiehelle. Kanteluja voivat tehdä myös yritykset, yhdistykset ja muut elimet, joilla on rekisteröity toimipaikka unionissa. Kantelun voi tehdä oikeusasiamiehelle joko suoraan tai Euroopan parlamentin jäsenen välityksellä.

Oikeusasiamiehelle tehtyjen kantelujen käsittely on julkista, jollei kantelija ole pyytänyt luottamuksellista käsittelyä. On tärkeää, että oikeusasiamies toimii mahdollisimman avoimesti, jotta Euroopan kansalaiset voivat seurata ja ymmärtää hänen työtään, ja on näin hyvänä esimerkkinä muille.

Vuonna 2001 oikeusasiamies käsitteli 2179 tapausta. Niistä 1874 oli uusia vuonna 2001 saapuneita kanteluja. Yksittäisiltä kansalaisilta tuli 1694, yhdistyksiltä 83 ja yrityksiltä 86 kantelua. Euroopan parlamentin jäsenet välittivät 4 kantelua. Vuodelta 2000 siirtyi 301 tapausta. Omasta aloitteestaan oikeusasiamies käynnisti 4 tutkimusta.

Kuten oikeusasiamiehen vuosikertomuksessa 1995 ensimmäisen kerran todettiin, Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunta ja oikeusasiamies ovat sopineet, että he voivat siirtää tarvittaessa kanteluja ja vetoomuksia toisilleen. Vuoden 2001 kuluessa 2 vetoomusta välitettiin oikeusasiamiehelle vetoomuksen tekijän suostumuksella käsiteltäväksi kanteluna. Kantelijan suostumuksella 9 kantelua toimitettiin Euroopan parlamentille käsiteltäviksi vetoomuksina. Lisäksi oikeusasiamies kehotti 167 tapauksessa kantelijaa esittämään vetoomuksen Euroopan parlamentille. (Katso liite A, Tilastotietoja.)

2.1 OIKEUSASIAMIEHEN TYÖN OIKEUSPERUSTA

Oikeusasiamies hoitaa tehtäviään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 195 artiklan, oikeusasiamiehen ohjesäännön¹ ja ohjesäännön 14 artiklan mukaisesti antamiensa täytäntöönpanosäännösten mukaisesti. Täytäntöönpanosäännösten ja oikeusasiamiehen ohjesäännön teksti on julkaistu kaikilla virallisilla kielillä oikeusasiamiehen verkkosivuilla (<http://www.euro-ombudsman.eu.int>). Tekstit ovat saatavissa myös oikeusasiamiehen toimistosta.

Täytäntöönpanosäännökset koskevat oikeusasiamiehen toimiston sisäistä toimintaa. Jotta ne kuitenkin muodostaisivat kansalaisten kannalta ymmärrettävän ja hyödyllisen asiakirjan, ne sisältävät myös jonkin verran muihin toimielimiin ja laitoksiin liittyvää aineistoa, joka jo sisältyy oikeusasiamiehen ohjesääntöön.

2.2 EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN TOIMIVALTA

Kaikki oikeusasiamiehelle tulevat kantelut rekisteröidään ja niiden lähettäjiille ilmoitetaan kantelun vastaanottamisesta. Vastaanottoilmoituksessa kantelijalle kerrotaan kantelun käsittelymenettelystä ja mainitaan kantelua käsittelevän lakimiehen nimi ja puhelinnumero. Seuraavaksi tutkitaan, kuuluuko kantelu oikeusasiamiehen toimivallan piiriin.

Oikeusasiamiehen toimivalta on määritelty EY:n perustamissopimuksen 195 artiklassa. Sen mukaan hänellä on valtuudet ottaa vastaan kanteluja unionin kansalaisilta sekä niiltä luonnollisilta henkilöiltä tai oikeushenkilöiltä, joiden asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jossakin jäsenvaltiossa. Kantelut voivat koskea hallinnollisia epäkohtia

¹ Euroopan parlamentin päätös 94/262 oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista, tehty 9. maaliskuuta 1994, EYVL L 113, 1994, s. 15.

yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa, lukuun ottamatta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöeliminä. Kantelu ei siten kuulu oikeusasiamiehen toimivaltaan, jos:

- 1 kantelija ei ole henkilö, jolla on oikeus tehdä kantelu;
- 2 kantelu ei koske yhteisön toimielintä tai laitosta;
- 3 kantelu koskee Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöeliminä *tai*
- 4 kantelu ei koske hallinnollista epäkohtaa.

Esimerkki tapauksesta, jossa kantelijalla ei ollut oikeutta tehdä kantelua

Toukokuussa 1999 A kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle yrityksensä puolesta väittäen, että Euroopan investointipankin myöntämää lainaa oli hallinnoitu huonosti.

A ei ollut unionin kansalainen eikä asunut jäsenvaltioiden alueella, joten oikeusasiamies ilmoitti hänelle 29. kesäkuuta 1999 lähettämässään kirjeessä, ettei oikeusasiamiehen toimivaltaan kuulunut käsitellä hänen kanteluaan. Oikeusasiamies päätti kuitenkin tutkia hänen väitteitään EY:n perustamissopimuksen 195 artiklaan perustuvan oma-aloitteisen tutkimuksen yhteydessä.

Toukokuussa 2001 oikeusasiamies päätti omasta aloitteesta suoritetun tutkimuksensa ja totesi, ettei Euroopan investointipankin toiminnassa ollut ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn.

Tapaus OI/4/99/OV

2.2.1 "Hallinnollinen epäkohta"

Vastauksena Euroopan parlamentin pyyntöön määritellä hallinnollinen epäkohta tarkasti oikeusasiamies esitti vuoden 1997 vuosikertomuksessa seuraavan määritelmän:

Hallinnollinen epäkohta ilmenee, kun julkinen elin ei toimi sitä sitovan määräyksen tai periaatteen mukaisesti.

Vuonna 1998 Euroopan parlamentti hyväksyi päätöslauselman, jossa määritelmää pidettiin tervetulleena.

Vuoden 1999 aikana oikeusasiamies kävi komission kanssa kirjeenvaihtoa, josta ilmeni, että myös komissio hyväksyi määritelmän.

2.2.2 Hyvän hallintotavan säännöstö

Säännöstön alkuperä

Oikeusasiamies käynnisti marraskuussa 1998 omasta aloitteestaan tutkimuksen siitä, onko yhteisön eri toimielimillä ja laitoksilla hyvän hallintotavan säännöstöä, jota niiden virkamiehet noudattavat suhteissaan kansalaisiin, ja onko kansalaisilla oikeus tutustua säännöstöön. Oma-aloitteisessa tutkimuksessa oikeusasiamies kysyi 19 toimielimeltä tai laitokselta, olivatko ne jo hyväksyneet tai aikoivatko ne hyväksyä hyvän hallintotavan säännöstön, jossa käsitellään niiden virkamiesten suhteita kansalaisiin.

Heinäkuun 28. päivänä 1999 oikeusasiamies esitti komissiolle, Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotuksen hyvän hallintotavan säännöstöstä suositusluonnoksen muodossa. Muille toimielimille ja laitoksille esitettiin samankaltaiset suositusluonnokset syyskuussa 1999.

Perusoikeuskirjassa asetettu oikeus hyvään hallintoon

Euroopan unionin perusoikeuskirjan valmistelukunnan 2. helmikuuta 2000 järjestämässä julkisessa kuulemistilaisuudessa Euroopan oikeusasiamies vaati, että perusoikeuskirjassa asetettuihin perusoikeuksiin sisällytetään oikeus hyvään hallintoon.

Euroopan parlamentin puhemies sekä neuvoston ja komission puheenjohtajat julistivat juhlallisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjan hyväksytyksi Eurooppa-neuvoston kokouksessa Nizzassa 7. joulukuuta 2000. Perusoikeuskirjan 41 artiklassa asetetaan oikeus hyvään hallintoon.

Kohti eurooppalaista hallintosäädöstä

Euroopan parlamentti hyväksyi 6. syyskuuta 2001 päätöslauselman, jossa hyväksyttiin hyvän hallintotavan säännöstö, jota Euroopan unionin toimielinten ja laitosten sekä niiden hallintojen ja virkamiesten on noudatettava suhteissaan kansalaisiin. Säännöstöä koskeva parlamentin päätöslauselma perustuu oikeusasiamiehen 28. heinäkuuta 1999 esittämään säännöstöön, mutta siihen sisältyy joitakin Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnan esittelijän Roy Perryn tekemiä muutoksia.

Samanaikaisesti kun Euroopan parlamentti hyväksyi säännöstön, se hyväksyi myös päätöslauselman, jossa Euroopan oikeusasiamiestä kehoitettiin soveltamaan säännöstöä tutkiessaan mahdollisten hallinnollisten epäkohtien ilmenemistä, jotta Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklan mukainen kansalaisten oikeus hyvään hallintoon toteutuisi.

Oikeusasiamies soveltaa näin ollen hallinnollisen epäkohdan määritelmää ottaakseen huomioon säännöstön sisältämät säännöt ja periaatteet.

Alunperin oikeudellisten ja sisämarkkina-asioiden valiokunnan valmistelijan Jean-Maurice Dehousen aloitteesta tehdyn ehdotuksen mukaisesti Euroopan parlamentin 6. syyskuuta 2001 antamassa hyvän hallintotavan säännöstöä koskevassa päätöslauselmassa kehoitetaan lisäksi Euroopan komissiota esittämään Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 308 artiklan mukaisesti ehdotus asetukseksi, johon sisältyy hyvän hallintotavan säännöstö.

Hyvän hallintotavan säännöstön sisällyttäminen asetukseen korostaisi sen sisältämien sääntöjen ja periaatteiden sitovaa luonnetta sekä kansalaisille että virkamiehille. EY:n perustamissopimuksen 192 artiklassa annetaan Euroopan parlamentille oikeus aloittaa tarvittaessa itse lainsäädännöllinen menettely.

2.3 KANTELUJEN OTTAMINEN TUTKITTAVAKSI

Oikeusasiamiehen toimivallan piiriin kuuluvan kantelun on täytettävä myös muita ehtoja, ennen kuin oikeusasiamies voi ottaa asian tutkittavakseen. Oikeusasiamiehen ohjesäännössä on esitetty seuraavat perusteet:

- 1 kantelusta on käytävä ilmi sen tekijän henkilöllisyys ja sen kohde (ohjesäännön 2 artiklan 3 kohta);
- 2 oikeusasiamies ei voi osallistua asian käsittelyyn tuomioistuimessa eikä asettaa oikeuden päätöstä kyseenalaiseksi (1 artiklan 3 kohta);
- 3 kantelu on tehtävä kahden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona kantelun tekijä sai tietoonsa kanteluun oikeuttavat seikat (2 artiklan 4 kohta);
- 4 ennen kantelun tekemistä on aiheelliset hallinnolliset menettelyt oltava suoritettu toimielimissä ja elimissä, joita asia koskee (2 artiklan 4 kohta);

5 jos kantelu koskee yhteisöjen toimielinten ja elinten sekä näiden virkamiesten tai muiden henkilöstöön kuuluvien välisiä työsuhteita, asianosaisen on pitänyt käyttää hallinnon sisäiset valitusmahdollisuudet ennen kantelun tekemistä (2 artiklan 8 kohta).

Esimerkki kantelusta, jota ei voitu ottaa tutkittavaksi, koska asianmukaisia hallinnollisia menettelyjä ei ollut suoritettu

Vuonna 2001 Euroopan parlamentin jäsen kirjoitti oikeusasiamiehelle kirjeen, jonka liitteenä oli jäljennös samana päivänä Euroopan komission tutkimuksen pääosaston pääjohtajalle lähetetystä kirjeestä. Pääjohtajalle lähetetyn kirjeen aiheena oli komission tekemää sopimusta koskeva riita-asia. Parlamentin jäsen kysyi, mikä oli oikeusasiamiehen näkemys pääjohtajalle osoitetussa kirjeessä esille otetuista kysymyksistä.

Oikeusasiamies totesi vastauksessaan, että hän voisi kertoa yhteisön toimielimeen tai laitokseen liittyvää riita-asiaa koskevasta näkemyksestään vasta suoritettuaan mahdollisen hallinnollisen epäkohdan ilmenemisestä tutkimuksen, jonka aikana kummallakin osapuolella oli mahdollisuus tulla kuulluksi.

Lisäksi oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 4 kohdassa edellytetään, että ennen kantelun tekemistä on aiheelliset hallinnolliset menettelyt oltava suoritettu toimielimissä ja laitoksissa, joita asia koskee. Parlamentin jäsenen kirjettä pääjohtajalle voitaisiin pitää kyseisenä hallinnollisena menettelynä, mutta toimielimelle tulee myös antaa kohtuullinen aika vastata kirjeeseen. Oikeusasiamies ei siten tässä vaiheessa voinut käsitellä parlamentin jäsenen tutkimusta kanteluna ja päätti asian käsittelyn.

Oikeusasiamies ilmoitti lisäksi parlamentin jäsenelle, että jos komission tuleva vastaus ei olisi tyydyttävä tai jos hän ei saisi vastausta kohtuullisen ajan kuluessa, hän voisi harkita kantelemista oikeusasiamiehelle.

Tapaus 557/2001/IJH

Esimerkki kanteluista, joita ei voitu ottaa tutkittavaksi tuomioistuinkäsittelyn vuoksi

HENKILÖSTÖPOLITIikka YHTEISESSÄ TUTKIMUSKESKUKSESSA

Italialainen lakimies jätti 22. joulukuuta 2000 Euroopan asiamiehelle kantelun viiden asiakkaansa puolesta Euroopan komissiota vastaan. Kantelun aiheena oli toimielimen henkilöstöpolitiikka yhteisessä tutkimuskeskuksessa.

Kantelu välitettiin Euroopan komission puheenjohtajalle lausuntoa varten. Lausunnonaan komissio totesi, että kantelija oli nostanut samasta asiasta kanteen Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa.

Oikeusasiamiehen toimiston ja kantelijan välisessä puhelinkeskustelussa kantelija vahvisti, että hän oli jättänyt valituksen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle asioista, jotka olivat myös oikeusasiamiehelle jätetyn kantelun aiheena.

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 195 artiklan mukaan Euroopan oikeusasiamies ei saa suorittaa tutkimuksia tapauksissa, joissa epäilyksenalaisia seikkoja käsitellään tai on käsitelty oikeudenkäynnissä.

Oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 7 kohdassa määrätään, että kun oikeusasiamies ei voi käsitellä loppuun asti esiin tuotuja seikkoja sen vuoksi, että niitä käsitellään tai on käsitelty oikeudenkäynnissä, kaikki hänen siihen saakka saamansa tutkimustulokset arkistoidaan ilman lisätoimenpiteitä. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

Tapaukset 95/2001/IP, 138/2001/IP, 139/2001/IP, 140/2001/IP, 141/2001/IP

2.4 TUTKIMUSTEN PERUSTEET

Oikeusasiamies voi käsitellä toimivaltansa piiriin kuuluvia kanteluja, jotka täyttävät tutkitavaksi ottamisen edellytykset. EY:n perustamissopimuksen 195 artiklassa määrätään, että oikeusasiamies “suorittaa tutkimukset, joita hän pitää perusteltuina”. Joissakin tapauksissa oikeusasiamiehen tutkimukselle ei ehkä ole riittävästi perusteita, vaikka kantelu voitaisiin ottaa tutkittavaksi. Jos kantelu on jo ollut käsiteltävänä Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnalle osoitettuna vetoomuksena, oikeusasiamies ei tavallisesti pidä tutkimuksen käynnistämistä perusteltuna, ellei uusia todisteita esitetä.

Esimerkki tapauksesta, jossa tutkimukselle ei ollut perusteita

Italialainen asianajotoimisto kanteli syyskuussa 2001 erään yrityksen puolesta Euroopan jälleenrakennusvirastoa vastaan.

Yritys oli osallistunut jälleenrakennusviraston järjestämään avoimeen tarjouspyyntömenettelyyn. Jälleenrakennusvirasto kuitenkin perui avoimen menettelyn ja käytti sen sijaan neuvottelumenettelyä. Yritystä kehoitettiin osallistumaan neuvottelumenettelyyn, mutta sen tarjousta ei hyväksytty, vaikka se oli kantelijan mukaan teknisten vaatimusten mukainen ja hinnaltaan edullisin.

Oikeusasiamiehelle jättämässään kantelussa asianajotoimisto väitti, että jälleenrakennusviraston toiminta oli yhteisön lainsäädännön sekä avoimuuden ja hyvän hallintotavan periaatteiden vastaista. Kantelun perusteeksi he toimittivat kantelun liitteenä jälleenrakennusviraston kanssa käydyt kirjeenvaihdon.

Kantelijan jälleenrakennusvirastolle lähettämät kirjeet sisälsivät kaksi jälleenrakennusviraston laitonta toimintaa koskevaa väitettä: (i) jälleenrakennusvirasto oli tulkinnut väärin yhtä tarjousedellytyksistä ja (ii) jälleenrakennusviraston oikeudellista asemaa koskevan oman tulkinnan mukaan sen olisi pitänyt jättää yritys neuvottelumenettelyn ulkopuolelle.

Väitteen (i) osalta perusteita ei ollut EY:n perustamissopimuksen 195 artiklan mukaisen tutkimuksen suorittamiseen, sillä kantelija ei ollut antanut mitään todisteita, joiden mukaan jälleenrakennusvirastolla ei ollut oikeutta tulkita tarjousedellytyksiä niin kuin se teki.

Väitteen (ii) osalta perusteita ei ollut EY:n perustamissopimuksen 195 artiklan mukaisen tutkimuksen suorittamiseen, sillä vaikka kantelija olisikin oikeassa, yritys ei menettänyt mitään, kun sitä ei jätettykään neuvottelumenettelyn ulkopuolelle.

Oikeusasiamies ilmoitti kantelijalle lisäksi, että hänen päätöksensä ei vaikuttanut mahdollisiin oikeuskeinoihin, joihin yritys voisi turvautua.

Tapaus 1323/2001/IJH

2.5 KANTELUJEN TUTKIMINEN

Siitä lähtien, kun oikeusasiamies aloitti toimintansa, kanteluita on rekisteröity 8876. Niistä 14 prosenttia on peräisin Ranskasta, 16 prosenttia Saksasta, 14 prosenttia Espanjasta, 8 prosenttia Yhdistyneestä kuningaskunnasta ja 11 prosenttia Italiasta. Täydellinen erittely vuonna 2001 rekisteröityjen kantelujen maantieteellisestä jakautumisesta on esitetty liitteessä A, Tilastotietoja.

Vuonna 2001 kanteluista tutkittiin 92 prosenttia sen selvittämiseksi, kuuluuko kantelu toimivallan piiriin, täyttääkö se tutkittavaksi ottamisen ehdot ja antaako se aiheutta tutkimukseen. Tutkituista kanteluista 29 prosenttia kuului oikeusasiamiehen toimivaltaan. Näistä 313 täytti tutkittavaksi ottamisen ehdot, mutta 109 ei antanut aiheutta tutkimukseen. Tutkimus käynnistettiin siten 204 tapauksessa.

Useimmat tutkimukseen johtaneista kanteluista koskivat Euroopan komissiota (77 prosenttia). Koska komissio tekee yhteisön elimistä eniten sellaisia päätöksiä, joilla on suoranaisia vaikutuksia kansalaisiin, on luonnollista, että se on kansalaisten kantelujen pääasiallinen kohde. Euroopan parlamenttia vastaan esitettiin 16 ja Euroopan unionin neuvostoa vastaan 5 kantelua.

Pääasialliset hallinnolliset epäkohdat, joista kanneltiin, olivat avoimuuden puute (84 tapausta), syrjintä (19 tapausta), epätyytyttävät menettelyt tai puolustautumisoi-keuden kunnioittamisen laiminlyönti (32 tapausta), epäoikeudenmukaisuus tai vallan väärinkäyttö (30 tapausta), vältettävissä ollut viivästys (37 tapausta), huolimattomuus (32 tapausta), se, että jäsenvaltion velvollisuuksien täyttämistä ei ollut varmistettu, ts. Euroopan komissio ei ollut hoitanut tehtävänsä "perustamissopimusten vartijana" (3 tapausta) ja oikeudellinen virhe (19 tapausta).

2.6 OHJAUS MUIDEN LAITOSTEN PUOLEEN JA SIIRROT

Jos kantelu ei kuulu toimivallan piiriin tai sitä ei voida ottaa tutkittavaksi, oikeusasiamies pyrkii aina neuvomaan kantelijalle toisen elimen, joka voi käsitellä kantelua. Mahdollisuuksien mukaan oikeusasiamies siirtää kantelun suoraan toiselle toimivaltaiselle elimelle kantelijan suostumuksella sillä edellytyksellä, että kantelu näyttää perustellulta.

Vuonna 2001 neuvoja annettiin 909 tapauksessa, joista useimmat koskivat yhteisön oikeu-teen liittyviä kysymyksiä. 418 tapauksessa kantelijaa kehoitettiin kantelemaan kansalliselle tai alueelliselle oikeusasiamiehelle tai vastaavalle elimelle. 167 kantelijaa kehoitettiin esit-tämään vetoamus Euroopan parlamentille, ja lisäksi 9 kantelua toimitettiin kantelijan suostumuksella Euroopan parlamentille käsiteltäviksi vetoamuksina ja 8 tapausta toimi-tettiin Euroopan komissiolle. 12 tapausta siirrettiin kansalliselle tai alueelliselle oikeus-asiamiehelle. 157 tapauksessa kantelijaa neuvottiin kääntymään Euroopan komission puoleen. Tämä luku sisältää joitakin tapauksia, joissa komissiota vastaan tehtyä kantelua ei voitu ottaa tutkittavaksi, koska komissiota ei ollut lähestytty hallintoteitse. 167 tapauk-sessa kantelijaa neuvottiin ottamaan yhteyttä muihin elimiin.

Esimerkki tapauksesta, joka toimitettiin Euroopan komissiolle

ESPANJAN VIRANOMAISTEN PERIMÄ TULOVERO ESPANJAN KANSALAISILTA, JOIDEN LAILLINEN ASUINPAIKKA ON ANDORRASSA

Marraskuussa 2001 C kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle Andorrassa asuvien Espanjan kansalaisten neuvoston puolesta. Andorran oikeusasiamies Fiter oli myös lähettänyt jäljennöksen kirjeestä oikeusasiamiehelle. Kantelija väitti, että Espanjan viranomaiset kantoivat sääntöjenvastaisesti tuloveroa kansalaisiltaan, joiden laillinen asuinpaikka oli Andorrassa. Hän valitti myös asiasta vastaavien komission yksiköiden tavasta käsitellä asiaa toukokuussa 2001 antamassaan vastauksessa Andorran oikeusasiamiehen lähettämään kyselyyn.

Kantelun aihe liittyi kansallisten viranomaisten toimintaan. Se ei kuulu Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan, joten kantelua ei voitu ottaa tutkittavaksi. Koska eräät yhteisön direktiivit saattaisivat kuitenkin olla olennaisia kysymyksen oikeudellisen arvion kannalta, oikeusasiamies päätti siirtää asian Euroopan komissiolle sillä perusteella, että kantelu kuului mahdollisesti komission toimivaltaan. Myös Andorran oikeusasiamiehelle ilmoitettiin päätöksestä.

Tapaus 1527/2001/JMA

2.7 OIKEUS- ASIAMIEHEN TUTKIMUSVAL- TUUDET

2.7.1 Todistajien kuuleminen

Oikeusasiamiehen oikeutta kuulla todistajia sovellettiin yhdessä tapauksessa vuonna 2001.

Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 2 kohdassa todetaan seuraavaa:

“Yhteisön toimielinten virkamiehen tai muun niiden henkilöstöön kuuluvan on oikeusasiamiehen pyynnöstä toimittava todistajana; hän esiintyy oman hallintoyksikkönsä nimissä ja sen määräysten alaisena ja häntä koskee salassapitovelvollisuus.”

Todistajien kuulemiseen sovellettava yleinen menettely on seuraava:

1 Suullisen todistusaineiston hankkimisen päivämäärä, aika ja paikka sovitaan oikeusasiamiehen toimiston ja komission pääsihteeristön välillä, ja pääsihteeristö ilmoittaa siitä todistajalle tai todistajille. Suullinen todistusaineisto annetaan oikeusasiamiehen tiloissa, tavallisesti Brysselissä.

2 Kutakin todistajaa kuullaan erikseen yksinään.

3 Oikeusasiamies ja komission pääsihteeristö sopivat menettelyssä käytettävistä kielistä. Menettely toteutetaan todistajan äidinkielellä, jos hän esittää etukäteen sitä koskevan pyynnön.

4 Oikeusasiamiehen toimisto nauhoittaa ja kirjaa kysymykset ja vastaukset.

5 Transkriptio lähetetään todistajille allekirjoitettavaksi. Todistajat voivat ehdottaa kielellisiä korjauksia vastauksiin. Jos todistaja haluaa korjata tai täydentää jotakin vastausta, tarkistettu vastaus ja sen syyt esitetään erillisellä asiakirjalla, joka liitetään transkriptioon.

6 Allekirjoitettu transkriptio mahdollisine liitteineen on osa tapausta koskevaa oikeusasiamiehen arkistoa.

Kohta 6 merkitsee myös sitä, että kantelija saa kopion allekirjoitetusta transkriptiosta ja voi esittää huomautuksia.

2.7.2 Asiakirjojen tarkastus

Oikeusasiamiehen oikeutta tarkastaa tutkimukseen liittyviä arkistoja ja asiakirjoja sovellettiin neljässä tapauksessa vuonna 2001.

Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 2 kohdassa todetaan seuraavaa:

“Yhteisöjen toimielinten ja elinten on toimitettava oikeusasiamiehelle tämän pyytämät tiedot ja myönnettävä tälle pääsy asianomaisiin asiakirjoihin. Ne voivat kieltäytyä tästä vain aiheellisella tavalla perustelluista salassapitosyistä.”

Pääsyn jäsenvaltion sellaisiin asiakirjoihin, joihin sovelletaan salassapittoa koskevaa lakia tai asetusta, ne myöntävät vain jäsenvaltion etukäteen antamalla suostumuksella.

Muihin jäsenvaltion asiakirjoihin ne myöntävät pääsyn ilmoitettuaan tästä jäsenvaltiolle.”

Oikeusasiamiehen henkilöstölleen antamat ohjeet asiakirjojen tarkastamisesta sisältävät seuraavat kohdat:

Lakimiehen ei tule allekirjoittaa mitään sitoumusta tai vahvistusta lukuun ottamatta tarkastettujen tai kopioitujen asiakirjojen yksinkertaista luetteloa. Jos kyseisen toimielimen tai laitoksen yksiköt tekevät senkaltaisen ehdotuksen, lakimies lähettää ehdotuksen kopion oikeusasiamiehelle.

Jos kyseisen toimielimen tai laitoksen yksiköt pyrkivät estämään minkä tahansa asiakirjojen tarkastuksen tai asettamaan kohtuuttomia ehtoja tarkastukselle, lakimiehen tulee ilmoittaa niille, että tämä katsotaan kieltäytymiseksi.

Jos minkä tahansa asiakirjojen tarkastus kielletään, lakimies pyytää kyseistä toimielintä tai laitosta esittämään aiheellisella tavalla perustellut salassapitosyyt, joihin kiello perustuu.

Ensimmäinen kohta lisättiin sen jälkeen, kun komission yksiköt ehdottivat erään tapauksen yhteydessä, että oikeusasiamiehen henkilökunnan tulisi allekirjoittaa sopimus, jonka mukaan ne korvaavat komissiolle kaikki vahingot, joita kolmansille osapuolille aiheutuu asiakirjojen sisältämien tietojen paljastamisesta.

2.7.3 Oikeusasiamiehen tutkimusvaltuuksien selkeyttäminen

Vuoden 1998 vuosikertomuksessa oikeusasiamies ehdotti, että hänen tutkimusvaltuuksiaan selkeytettäisiin sekä asiakirjojen tarkastuksen että todistajien kuulemisen osalta. Euroopan parlamentti hyväksyi päätöslauselman, jossa institutionaalisten asioiden valiokuntaa pyydettiin tutkimaan oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 2 kohtaan liittyviä muutosehdotuksia vetoamusvaliokunnan laatimassa mietinnössä ehdotetulla tavalla².

Euroopan parlamentti hyväksyi 6. syyskuuta 2001 päätöslauselman oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 2 kohdan muuttamisesta perussopimus-, työjärjestys- ja toimielinasioiden valiokunnan mietinnön (*esittelijä* Teresa Almeida Garrett) A5-0240/2001 pohjalta.

Parlamentin hyväksymä teksti on seuraava:

Yhteisöjen toimielinten ja elinten on toimitettava oikeusasiamiehelle tämän pyytämät tiedot ja annettava hänen tutustua mihin tahansa asiakirjoihin ja kopioida niitä. "Asiakirjalla" tarkoitetaan mitä tahansa tallennetta (paperille tulostettua tai sähköisessä muodossa tallennettua tekstiä taikka ääni- tai kuvatallennetta tai audiovisuaalista tallennetta).

Ne myöntävät oikeusasiamiehelle oikeuden tutustua kaikkiin jäsenvaltiosta peräisin oleviin luokiteltuihin asiakirjoihin ilmoitettuaan asiasta kyseiselle jäsenvaltiolle.

Oikeusasiamies ei 4 artiklan mukaisesti voi ilmaista sellaisten asiakirjojen sisältöä, joiden luokitus on "SECRET" (salainen) tai "CONFIDENTIEL" (luottamuksellinen).

Yhteisöjen toimielinten virkamies ja muu henkilöstöön kuuluva toimii oikeusasiamiehen pyynnöstä todistajana, ja hänen on annettava täydelliset ja todenmukaiset tiedot.

EY:n perustamissopimuksen 195 artiklan 4 kohdan mukaisesti komissiolle on mahdollisuus antaa lausunto tarkistetusta tekstistä, joka voi tulla voimaan vasta, kun myös neuvosto on antanut hyväksymisensä määräenemmistöllä.

Tätä kertomusta laadittaessa komissio ei ollut vielä esittänyt lausuntoa.

2.8 OIKEUS-ASIAMIEHEN TUTKIMUKSET JA NIIDEN TULOKSET

Kun oikeusasiamies päättää ryhtyä tutkimaan kantelua, kantelu ja mahdolliset liitteet lähetetään ensin lausuntoa varten kyseiselle yhteisön toimielimelle tai laitokselle. Kun ensimmäinen lausunto on saatu, se lähetetään kantelijalle huomautuksia varten.

Joissakin tapauksissa toimielin tai laitos sopii itse asian kantelijaa tyydyttävällä tavalla. Jos lausunto ja huomautukset osoittavat, että näin on tapahtunut, asian käsittely lopetetaan, koska "toimielin on sopinut asian". Joissakin tapauksissa kantelija päättää luopua kantelusta, jolloin asian käsittely lopetetaan.

² Vetoamusvaliokunnan mietintö Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksesta 1998 (A4-0119/99), esittelijänä Laura de Esteban Martín.

Jos toimielin ei korjaa epäkohtaa eikä kantelija peruuta kanteluaan, oikeusasiamies jatkaa tutkimustaan. Jos tutkimuksessa ei ilmene hallinnollista epäkohtaa, kantelijalle sekä kyseiselle toimielimelle tai laitokselle ilmoitetaan asiasta ja käsittely lopetetaan.

Jos oikeusasiamiehen tutkimukset paljastavat hallinnollisen epäkohdan, hän pyrkii mahdollisuuksien mukaan sovintoratkaisuun poistaakseen epäkohdan ja täyttääkseen kantelijan vaatimukset.

Jos sovintoratkaisu ei ole mahdollinen tai jos siihen ei päästä, oikeusasiamies joko lopettaa asian käsittelyn ja antaa asianomaiselle toimielimelle tai laitokselle kriittisen huomautuksen tai toteaa havainneensa hallinnollisen epäkohdan ja esittää suositusluonnoksia epäkohdan korjaamiseksi.

Kriittistä huomautusta pidetään aiheellisena tapauksissa, joissa hallinnollisella epäkohdalla ei näytä olevan laajempia vaikutuksia eikä oikeusasiamiehen suorittama seuranta vaikuta tarpeelliselta.

Tapauksissa, joissa oikeusasiamiehen seuranta on tarpeen (toisin sanoen vakavammat hallinnolliset epäkohdat tai tapaukset, joilla on yleisiä vaikutuksia), oikeusasiamies esittää kyseiselle toimielimelle tai laitokselle suositusluonnoksia sisältävän päätöksen. Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti toimielimen tai laitoksen on tällöin annettava yksityiskohtainen lausunto asiasta kolmen kuukauden kuluessa. Yksityiskohtaisessa lausunnossaan toimielin voi hyväksyä oikeusasiamiehen päätöksen sekä kuvata, millaisiin toimenpiteisiin se on ryhtynyt suositusten täytäntöönpanemiseksi.

Jos yhteisön toimielin tai laitos ei reagoi tyydyttävästi suositusluonnokseen, 3 artiklan 7 kohdassa määrätään, että oikeusasiamies lähettää kertomuksen Euroopan parlamentille ja kyseiselle toimielimelle tai laitokselle. Kertomus voi sisältää suosituksia.

Vuonna 2001 oikeusasiamies käynnisti 208 tutkimusta, 204 niistä kantelun johdosta ja neljä omasta aloitteestaan. (Tarkemmin liitteessä A, Tilastotietoja.)

80 tapauksessa toimielin tai laitos sopi itse asian. Näistä 53 oli tapauksia, joissa oikeusasiamiehen puuttumisen ansiosta kansalaisille lähetettiin vastaus kirjeisiin, joihin ei ollut vastattu (ks. vuosikertomuksen 1998 jakso 2.9, jossa on lisätietoja tapauksissa käytetystä menettelytavasta). Yhdessä tapauksessa kantelija luopui kantelusta. 114 tapauksessa oikeusasiamiehen tutkimuksissa ei todettu hallinnollista epäkohtaa.

Kyseinen toimielin tai laitos sai kriittisen huomautuksen 46 tapauksessa. Sovintoratkaisuun päästiin 2 tapauksessa. Vuonna 2001 tehtiin 13 suositusluonnosta kyseisille toimielimille tai laitoksille. Toimielimet hyväksyivät vuonna 2001 10 suositusluonnosta, joista kuusi oli vuonna 2000 tehtyjä suositusluonnoksia (tapaukset 367/98/GG, 1372/98/OV, 457/99/IP, 610/99/IP, 1000/99/IP ja 25/2000/IP). Vuonna 2001 tehdyistä suositusluonnoksista 4 oli sellaisia, joiden määräaika kyseisen toimielimen yksityiskohdaisen lausunnon antamiselle jatkui seuraavan vuoden puolelle.

Kahdessa tapauksessa suositusluonnosta seurasi erityiskertomus Euroopan parlamentille. Toinen niistä koski kantelua 242/2000/GG, ja toinen kantelua 917/2000/GG (ks. jakso 3.8).

Erityiskertomukset on julkaistu kokonaisuudessaan oikeusasiamiehen verkkosivuilla kaikilla virallisilla kielillä.

3 PÄÄTÖKSET TUTKIMUKSEN JÄLKEEN

3.1 EI HALLIN- NOLLISTA EPÄKOHTAA

3.1.1 Euroopan unionin neuvosto

SCHENGENIN SIHTEERISTÖN YHDISTÄMINEN NEUVOSTON PÄÄSIHTEE- RISTÖÖN

*Päätös kanteluun
579/99/JMA (luotta-
muksellinen) Euroopan
unionin neuvostoa
vastaan*

KANTELU

Kantelija teki 17. tammikuuta 1999 oikeusasiamiehelle kantelun, joka rekisteröitiin numerolla 534/99/JMA. Hän väitti, että yksityiskohtaisista säännöistä Schengenin sihteeristön yhdistämisestä neuvoston pääsihteeristöön 1. toukokuuta 1999 tehty neuvoston päätös 1999/307/EY (jäljempänä neuvoston päätös) oli mielivaltainen ja syrjivä, koska sen 3 artiklan e kohdan i alakohdassa säädetään, että Schengenin sihteeristöstä siirretään neuvoston pääsihteeristön palvelukseen vain ne henkilöt, jotka olivat olleet Schengenin sihteeristön palveluksessa 2. lokakuuta 1997. Kantelija esitti useita perusteluja kantelunsa tueksi.

Kantelijan kirjeestä ilmenneiden tietojen perusteella asiasta vastaavaan toimielimeen ei ollut otettu yhteyttä ennen kantelun tekemistä. Koska Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 4 kohdassa määrätty ehto ei täyttnyt, kantelua ei voitu ottaa tutkittavaksi, ja oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn.

Kantelija toimitti 26. toukokuuta 1999 lisätietoja, jotka osoittivat, että hän oli ennen päätöksen hyväksymistä useaan otteeseen vaihtanut neuvoston pääsihteeristön kanssa näkemyksiä neuvoston päätöksen syrjivyydestä. Näiden uusien tietojen valossa oikeusasiamies päätti aloittaa uuden kantelun (579/99/JMA) käsittelyn ja asian tutkimisen. Kantelijan toimittamissa uusissa tiedoissa kuvattiin kirjeenvaihtoa, jota kantelija oli käynyt useiden jäsenvaltioiden pysyvien edustustojen sekä neuvoston pääsihteeristön kanssa. Kantelija oli liittännyt mukaan jäljennökset kyseisistä kirjeistä.

Yhteenvedona kantelija pyysi, että neuvosto arvioisi – siitä huolimatta, että hän oli tullut Schengenin sihteeristön palvelukseen 2. lokakuuta 1997 jälkeen – uudelleen kantaansa, jonka mukaan hänellä ei katsottu olevan oikeutta tulla siirretyksi neuvoston pääsihteeristön palvelukseen.

TUTKIMUS

Euroopan unionin neuvoston lausunto

Neuvosto totesi aluksi, ettei kantelu sen mielestä kuulunut Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan. Neuvoston mukaan kantelija oli vedonnut neuvoston päätöksen laittomuuteen eli sellaisen vaikutukseltaan yleisen asiakirjan laittomuuteen, jonka neuvosto on antanut lainsäätäjänä eikä nimittävänä viranomaisena. Neuvosto muistutti myös, että päätöstä oli väitetty laittomaksi suorissa kanteissa, joita käsitellään parhaillaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa (asia T-164/99 ja asia T-166/99).

Neuvosto ilmoitti, että kaikissa asiaa koskevissa päätöksissä, jotka neuvoston pääsihteeristö on tehnyt 1. toukokuuta 1999 jälkeen nimittävänä viranomaisena, on pyritty panemaan täytäntöön neuvoston 1. toukokuuta 1999 tekemää kiistanalaista päätöstä. Lopuksi neuvosto ilmoitti uskovansa, että tuomioistuinkäsittelyjen tulokset vaikuttavat ratkaisevalla tavalla päätökseen siitä, onko neuvoston pääsihteeristön ryhdyttävä lisätoimiin tässä asiassa.

Kantelijan huomautukset

Kantelija toi huomautuksissaan esille samat perustelut kuin kantelussaan.

Kantelija ilmoitti, että hän tiesi asiaan liittyvien tapausten olevan vireillä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa ja että hän oli jopa ollut yhteydessä yhteen kantajista. Hän ei kuitenkaan ollut varma siitä, miten näitä kahta vireillä olevaa asiaa koskevat päätökset voisivat vaikuttaa hänen omaan erityistilanteeseensa.

LISÄTUTKIMUKSET

Euroopan oikeusasiamiehen päätös lykätä kantelun käsittelyä

Oikeusasiamiehen tutkimuksissa kävi ilmi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa oli vireillä kaksi eri asiaa Euroopan unionin neuvostoa vastaan (asiat T-164/99 ja T-166/99). Näihin asioihin sisältyi Euroopan oikeusasiamiehelle tehdyn kantelun väitteitä vastaavia oikeudellisia väitteitä.

Vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden kantajat ja oikeusasiamiehelle jätetyn kantelun kantelija olivat eri henkilöitä, he olivat ottaneet esille samat oikeudelliset kysymykset. Näissä olosuhteissa oikeusasiamies päätti tammikuussa 2000 lykätä kantelua koskevia tutkimuksiaan, kunnes ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli antanut tuomiot kummassakin vireillä olevassa asiassa.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätökset kahdessa vastaavassa oikeustapauksessa

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antoi 27. kesäkuuta 2001 tuomiot asioissa T-164/99 ja T-166/99.

Asia T-164/99 päätettiin yhdessä asioiden T-37/00 ja T-38/00 kanssa. Muiden muassa eräs neuvoston virkamies ja neuvoston järjestämässä avoimessa kilpailussa valituksi tullut hakija olivat nostaneet kyseiset kanteet. Kantajat väittivät, että yksityiskohtaisista säännöistä Schengenin sihteeristön yhdistämisestä neuvoston pääsihteeristöön 1. toukokuuta 1999 tehty neuvoston päätös 1999/307/EY oli laiton ja että se olisi kumottava. He perustelivat väitteitään seuraavasti: (i) päätös oli tehty vastoin Amsterdamin sopimuksen pöytäkirjaa Schengenin säännösten sisällyttämisestä osaksi Euroopan unionia (7 artikla: Schengenin sihteeristön tehtävien yhdistäminen), vastoin henkilöstösääntöjen tiettyjä määräyksiä (7, 10, 27 ja 29 artikla: yhteisön virkamiesten ottaminen palvelukseen kilpailujen avulla), vastoin normihierarkian periaatetta ja syrjinnän vastaisia periaatteita ja (ii) päätöksessä oli oikeudellinen virhe, joka mitätöi päätöksen. Tutkittuaan osapuolten perustelut ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin torjui kaikki kumoamisvaatimusta tukevat väitteet ja hylkäsi kanteet.

Entiset Schengenin sihteeristön henkilökunnan jäsenet olivat nostaneet kanteen asiassa T-166/99. Hekin pyysivät neuvoston päätöksen 1999/307/EY kumoamista. Neuvosto esitti kuitenkin oikeudenkäyntiväitteen ja pyysi tuomioistuinta hylkäämään kanteen käsittelemättä kantajien esittämiä olennaisia perusteluja. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että kiistanalainen päätös ei koskenut kantajia erikseen, ja hylkäsi sen vuoksi kanteen.

PÄÄTÖS

1 Oikeusasiamiehen valtuudet ottaa asia tutkittavaksi

1.1 Neuvoston mukaan oikeusasiamiehellä ei ollut valtuuksia käsitellä kantelua, koska siinä kyseenalaistettiin neuvoston päätöksen eli sellaisen vaikutukseltaan yleisen asiakirjan laillisuus, jonka neuvosto on antanut lainsäätäjänä eikä nimittävänä viranomaisena.

1.2 Oikeusasiamies muistutti, että hänellä on EY:n perustamissopimuksen 195 artiklan nojalla valtuudet tutkia yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa ilmeneviä mahdollisia hallinnollisia epäkohtia lukuun ottamatta yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöeliminä. Oikeusasiamies muistutti, että Euroopan parlamentin päätöslauselmassa hyväksytyn hallinnollisen epäkohdan määrittelyn mukaan hallinnollisesta epäkohdasta on kyse, kun julkinen elin ei toimi sitä sitovan määräyksen tai periaatteen mukaisesti.

Käsiteltävässä tapauksessa kantelija väitti, että neuvosto oli rikkonut mielivaltaisen syrjinnän kieltävää yhteisön lainsäädännön yleistä periaatetta vastaan. Oikeusasiamies katsoi, että hänellä oli valtuudet käsitellä kantelua hallinnollista epäkohtaa koskevana väitteinä.

2 Schengenin sihteeristön yhdistämiskelpoisuudelle asetettu päivämäärä

2.1 Kantelijan mukaan yksityiskohtaisista säännöistä Schengenin sihteeristön yhdistämisestä neuvoston pääsihteeristöön 1. toukokuuta 1999 tehty neuvoston päätös 1999/307/EY oli mielivaltaisen ja syrjivä, koska sen 3 artiklan e kohdan i alakohdassa säädetään, että Schengenin sihteeristöstä siirretään neuvoston pääsihteeristön palvelukseen vain ne henkilöt, jotka olivat olleet Schengenin sihteeristön palveluksessa 2. lokakuuta 1997.

2.2 Neuvosto ilmoitti, että kaikki neuvoston pääsihteeristön päätökset, jotka koskevat Schengenin sihteeristön entistä henkilökuntaa, on tehty neuvoston päätöksen 1999/307/EY täytäntöönpanemiseksi. Neuvosto muistutti, että kyseisen päätöksen laittomuudesta oli nostettu useita suoria kanteita ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa (asiat T-164/99 ja T-166/99). Lopuksi neuvosto ilmoitti uskovansa, että tuomioistuinkäsittelyjen tulokset vaikuttavat ratkaisevalla tavalla kantelun aiheen määrittelyyn.

2.3 Oikeusasiamiehen tutkimuksissa kävi ilmi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa oli vireillä kaksi asiaa Euroopan unionin neuvostoa vastaan (asiat T-164/99 ja T-166/99). Näihin asioihin sisältyi Euroopan oikeusasiamiehelle tehdyn kantelun väitteitä vastaavia oikeudellisia väitteitä.

Vaikka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa vireillä olevien asioiden kantajat ja oikeusasiamiehelle jätetyn kantelun kantelija ovat eri henkilöitä, he ovat ottaneet esille samat oikeudelliset kysymykset. Näissä olosuhteissa ja oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 7 kohdan perusteella oikeusasiamies päätti tammikuussa 2000 lykätä kantelua koskevia tutkimuksiaan, kunnes ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin oli antanut tuomiot vastaavissa oikeustapauksissa.

2.4 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antoi 27. kesäkuuta 2001 tuomiot asioissa T-164/99 ja T-166/99. Tuomioistuin keskittyi asiasta T-164/99 antamassaan päätöksessä (joka annettiin yhdessä asioita T-37/00 ja T-38/00 koskevan päätöksen kanssa) erityisesti siihen, oliko ollut mielivaltaista ja syrjivää valita 2. lokakuuta 1997 siksi päivämääräksi, jolloin neuvoston pääsihteeristöön palvelukseen siirrettävän henkilökunnan oli pitänyt olla Schengenin sihteeristön palveluksessa. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin esitti seuraavat näkökohdat:

74. On todettava, että päivämäärä 2.10.1997 on Amsterdamin sopimuksen allekirjoituspäivä, ja pöytäkirja sisältyy tähän sopimukseen. Kyseisenä päivämääränä oli tullut selväksi, että jos Amsterdamin sopimus tämän jälkeen ratifioidaan, Schengenin sihteeristön henkilöstö yhdistetään neuvoston pääsihteeristöön ja neuvosto antaa tätä koskevat yksityiskohtaiset säännöt.

75. Näin ollen neuvostoa ei voida arvostella siitä, että se on määrittänyt päätöksessään 1999/307/EY käyttöönotetussa palvelukseenottosäännöstyössä neuvostoon yhdistettävien henkilöiden ryhmän siten, että se vahvisti päivämäärän 2.10.1997 ajankohdaksi, josta alkaen näiden henkilöiden piti olla Schengenin sihteeristön palveluksessa. Koska neuvostolla oli oikeus määrittää kyseisen yhdistämisen yksityiskohtaiset säännöt henkilöstösäännöistä ja muuta henkilöstöä koskevista palvelussuhteen ehtoista riippumatta ja ottaa tässä yhteydessä huomioon Schengenin sihteeristön palveluksessa olevien henkilöiden tilanne, sillä oli perusteltu syy varautua siihen, että näiden henkilöiden lukumäärää lisättäisiin keinoitekoisesti sen jälkeen, kun sihteeristöjen yhdistämistä koskeva periaate tuli yleisesti tietoon 2.10.1997. Päivämäärän 2.10.1997 valintaa ei näin ollen voida pitää mielivaltaisena.

2.5 Edellä esitetyn tuomion valossa oikeusasiamies katsoi, että neuvoston päätöksen 1999/307/EY 3 artiklan e kohdan i alakohdassa esitetyn päivämäärän 2. lokakuuta 1997 valintaa ei voida pitää mielivaltaisena ja/tai syrjivänä. Oikeusasiamies katsoi, että asiassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

3 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettua oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella Euroopan unionin neuvoston toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Euroopan oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

ASIAKIRJOJEN JULKISUUS JA LAINSÄÄDÄNTÖASI- AKIRJOJEN JULKAISEMINEN

Päätös kanteluun 327/2000/PB Euroopan unionin neuvostoa vastaan

KANTELU

Kantelija kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle maaliskuussa 2000 neuvoston toiminnasta. Kantelu koski neuvoston kielteistä suhtautumista kantelijan pyyntöön tutustua asiakirjaan 14238/99 (puheenjohtajavaltion konsolidoima teollis- ja tekijänoikeuksien työryhmälle toimitettu teksti muutetusta ehdotuksesta direktiiviksi tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa). Pyyntö perustui neuvoston päätökseen 93/731.

Kantelijan ensimmäinen hakemus evättiin neuvoston päätöksen 93/731 4 artiklan 2 kohdan nojalla sillä perusteella, että asiakirja sisälsi kansallisten valtuuskuntien yksityiskohtaiset lausunnot neuvostossa parhaillaan tarkasteltavasta kysymyksestä. Näiden tietojen ilmaiseminen voisi vahingoittaa kyseistä tarkastelua. Neuvosto vertasi hakijalle asiakirjoihin tutustumisesta koituvaa etua ja neuvoston etua todeten, että neuvoston etu osoittautui tärkeämmäksi, sillä se edellytti tehokkaan keskustelun turvaamista takaamalla kyseisen asiakirjan luottamuksellisuus.

Kantelija korosti uudistetussa hakemuksessaan, että neuvosto oli jo antanut hänelle oikeuden tutustua asiantuntijaryhmän valmisteluasiakirjoihin, jotka sisältävät pääosin jäsenvaltioiden yksityiskohtaiset lausunnot. Lisäksi asiakirjassa hahmotellaan näkemystä Suomen puheenjohtajuuskauden lopulla sen kuitenkin rajoittamatta kansallisiin lausuntoihin seuraavalla puheenjohtajuuskaudella mahdollisesti tehtäviä muutoksia.

Neuvosto hylkäsi uudistetun hakemuksen sillä perusteella, että asiakirjassa esitettiin yhteenvedona valtuuskuntien lausunnot tekstin tietyistä osista ja asiakirjan julkistaminen voisi haitata aiheesta parhaillaan käytäviä keskusteluja. Lisäksi se väitti edelleen, että se oli punninnut molempien osapuolten etuja.

Neuvosto viittasi myös mahdollisuuteen antaa oikeus tutustua asiakirjaan osittain ja totesi, että yhteisöjen tuomioistuimien tarkasteli parhaillaan tätä kysymystä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöksestä tehdyssä valituksessa.

Kantelija esitti seuraavat väitteet:

- (i) neuvoston olisi julkistettava kyseessä oleva asiakirja ja
- (ii) neuvoston olisi tehtävä julkisiksi kaikki lainsäädäntöasiakirjat, joista neuvoston eri työryhmät keskustelivat.

TUTKIMUS

Neuvoston lausunto

Kantelu välitettiin neuvostolle lausuntoa varten. Neuvostolle osoittamassaan kirjeessä oikeusasiamies pyysi neuvostoa sisällyttämään vastaukseensa lausunnon siittä,

- (i) olisiko sen pitänyt selvittää, miten se päätyi siihen johtopäätökseen, että neuvoston yleinen etu keskustelujen tehokkuuden turvaamiseksi on asiakirjan julkistamisesta kantelijalle koituvaa etua tärkeämpi, ja
- (ii) olisiko neuvoston pitänyt vastata kantelijan uudistettua hakemusta käsitellessään kantelijan esittämiin näkökohtiin, jotka koskivat tämän ensimmäisen hakemuksen epäämisen syitä.

Neuvoston lausunnossa todettiin yhteenvetona seuraavaa:

Kantelijan ensimmäisen väitteen osalta neuvosto totesi, että tarkasteltavana olevan kantelun esittämisen jälkeen se oli tutkinut uudelleen päätöstään evätä oikeus tutustua kyseisiin asiakirjoihin. Se oli päätenyt siihen tulokseen, että kyseiset asiakirjat voidaan nyt julkistaa, sillä neuvostossa käydyissä keskusteluissa oli päästy poliittiseen sopimukseen. Neuvosto toimittaisi siten kyseessä olevat asiakirjat kantelijalle tämän pyynnön mukaisesti. Tämän perusteella neuvosto katsoi, että oikeusasiamiehen neuvostolle osoittamassa kirjeessä esittämät kaksi kysymystä eivät olleet enää ajankohtaisia.

Kantelijan toisen väitteen osalta neuvosto pani ensiksi merkille, että kyseinen väite ei liittynyt asiakirjojen julkisuutta koskevien sääntöjen soveltamiseen. Sen sijaan väite koski poliittista eikä niinkään hallinnollista kysymystä, minkä vuoksi se ei kuulunut oikeusasiamiehen toimivaltaan.

Esitettyään nämä toista väitettä koskevat alustavat huomautuksensa neuvosto totesi, että antaakseen parempaa tietoa neuvoston työstä ja parantaakseen neuvoston asiakirjojen julkisuutta neuvoston pääsihteeristö julkaisee Internetissä luettelon sellaisista neuvoston ja sen valmistelevien elinten kokousten esityslistaehdotusten kohdista, joita neuvosto tarkastelee toimiessaan lainsäätäjänä. Lisäksi osana neuvoston pyrkimystä parantaa tietoa omista lainsäädäntötoimistaan pääsihteeristö julkaisee kuukausittain yhteenvedon neuvoston hyväksymistä säädöksistä ja muista välineistä yhdessä sellaisten pöytäkirjoihin merkittävien lausumien kanssa, joista neuvosto on päättänyt tehdä julkisia. Tässä yhteenvedossa mainitaan myös mahdolliset vastaan äänestäneet, tyhjää äänestäneet ja äänestyselitykset. Yhteenvetoon voi tutustua neuvoston Web-sivuilla osoitteessa (<http://ue.eu.int>), otsikossa "Avoimuus" – "Neuvoston säädöksistä".

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei esittänyt huomautuksia.

PÄÄTÖS

1 Päätös evätä oikeus tutustua asiakirjaan

1.1 Kantelija väitti, että neuvosto oli evännyt häneltä perusteetta oikeuden tutustua asiakirjaan. Oikeusasiamies pyysi neuvostolta lausuntoa kantelusta ja kehotti tätä vastaamaan kahteen kysymykseen, jotka koskivat tapaa, jolla neuvosto oli käsitellyt kantelijan pyyntöä saada tietoja asiakirjasta. Kun asiasta oli kanneltu oikeusasiamiehelle, neuvosto päätti sallia kantelijan tutustua asiakirjaan. Koska neuvosto teki asiasta uuden päätöksen, se katsoi, ettei sen enää tarvitse vastata oikeusasiamiehen esittämiin kahteen kysymykseen.

1.2 Oikeusasiamies huomautti ensinnäkin, että oikeusasiamiehen pyyntö saada neuvostolta vastaus kahteen kysymykseen oli ilmeisesti ymmärretty väärin. Oikeusasiamiehellä on toimivalta tutkia mahdollista hallinnollista epäkohtaa vanhoissa menettelyissä tai päätöksissä, joita on tutkittu uudelleen ja muutettu. Neuvosto oli siten väärässä päätellessään, että oikeusasiamiehen sille esittämällä kysymyksillä ei ollut enää merkitystä, koska se oli jo sallinut kantelijan tutustua asiakirjaan. Oikeusasiamies kiinnitti huomiota siihen, että kantelijalle annettiin oikeus tutustua asiakirjaan eikä kantelija enää halunnut jatkaa

asian käsittelyä. Oikeusasiamies päätti näin ollen lopettaa ensimmäistä väitettä koskevat tutkimuksensa.

2 Käsiteltävänä olevien lainsäädäntöasiakirjojen julkaiseminen

2.1 Kantelija väitti, että neuvoston olisi julkistettava kaikki lainsäädäntöasiakirjat, joita neuvoston eri työryhmät käsittelevät. Neuvosto antoi selvityksen julkaisemiskäytännöistään.

2.2 Neuvoston julkaisemiskäytäntöjä koskevan selvityksen perusteella oikeusasiamies katsoi, että hallinnollista epäkohtaa ei voitu osoittaa.

3 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettuna Euroopan oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella neuvoston toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

3.1.2 Euroopan komissio

LÄÄKETIETEELLISTEN KULUJEN TAKAISINPERINTÄ

Päätös kanteluun 1275/99/(OV-MM-JSA)IJH (luottamuksellinen) Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

X kanteli lokakuussa 1999 olosuhteista, jotka liittyivät hänen erottamiseensa komissiosta. Kantelu koski komission päätöstä periä häneltä takaisin tiettyjä lääketieteellisen lautakunnan kustannuksia, ja komission laiminlyöntiä vastata kolmeen kantelijan lähettämään kirjeeseen.

Kantelun mukaan tosiseikat ovat seuraavat:

Kantelija työskenteli vuodesta 1964 vuoteen 1979 komission Brysselin ja Luxemburgin yksiköissä LA 5 -ura-alueen virkamiehenä. Vuosina 1965–1977 hän kärsi masennuksesta, jonka vuoksi hän joutui olemaan usein poissa töistä. Hänet erotettiin 1. maaliskuuta 1979 työkyvyttömyyden vuoksi. Kantelija valitti asiasta 30. toukokuuta 1980 ja pyysi, että hänen sairautensa hyväksyttäisiin ammattitaudiksi. Hänen pyynnöstään lääketieteellistä lautakuntaa pyydettiin arvioimaan hänen tapaustaan. Lääketieteellinen lautakunta päätteli 23. joulukuuta 1988, että hänen sairautensa ei ole ammattitauti. Nimittävä viranomais tekni asiasta sen mukaisesti päätöksen 13. tammikuuta 1989. Kantelija ei hyväksynyt kyseistä päätöstä vaan valitti asiasta henkilöstösääntöjen 90 artiklan mukaisesti. Tätä valitusta ei hyväksytty kuten ei myöskään ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle ja yhteisöjen tuomioistuimelle myöhemmin esitettyjä valituksia.

Komissio päätti 3. huhtikuuta 1998 eli lähes kymmenen vuoden kuluttua siitä, kun nimittävä viranomais oli todennut, että kantelijan sairaus ei ole ammattitauti, että kantelijalle maksetut korvaukset peritään takaisin. Komissio vaati kantelijaa maksamaan komissiolle 149 982 BEF kantelijan valitsemaalle lääketieteelliselle asiantuntijalle maksettuja palkkioita ja puolet lääketieteellisen lautakunnan nimeämän, kantelijan tapausta tarkastelleen ulkopuolisen asiantuntijan kustannuksista. Kantelija teki valituksen takaisinperintäpäätöksestä henkilöstösääntöjen 90 artiklan mukaisesti. Komissio teki valituksesta hylkäävän päätöksen 4. maaliskuuta 1999. Takaisinperintäpäätös pantiin täytäntöön siten, että kyseiset summat pidätettiin kantelijan eläkkeestä.

Kantelussaan oikeusasiamiehelle kantelija esitti seuraavat väitteet:

(i) Vuosina 1965–1975 hän joutui komission silloisen esimiehensä henkisen ahdistelun kohteeksi. Hänen sairautensa johtui tästä henkisestä ahdistelusta.

(ii) Unkarin vuoden 1956 vallankumouksen jälkeen hänestä tuli toisinajattelija, minkä vuoksi Unkarin salainen palvelu tarkkaili häntä vuosina 1960–1970. Hänen silloinen komission esimiehensä oli myös kommunistipuolueen agentti, jolla oli yhteyksiä Unkarin salaiseen palveluun.

(iii) Komissio ei vastannut hänen 3. maaliskuuta 1999, 16. maaliskuuta 1999 ja 15. huhtikuuta 1999 päivätyihin kirjeisiinsä, jotka oli osoitettu (entiselle) pääjohtajalle Steffen Smidtille ja pääosasto IX:n (henkilöstö ja hallinto) yksikön päälliköille G. Kahnille. Kantelija esitti näissä kirjeissään uusia todisteita, jotta komissio olisi ottanut hänen tapauksensa uudelleen tutkittavaksi ja peruuttanut takaisinperintäpäätöksen.

Näiden väitteiden perusteella kantelija esitti seuraavat vaateet:

(a) Komission olisi palautettava hänen maineensa ja korvattava hänen taloudelliset menetyksensä tunnustamalla hänen sairautensa ammattitaudiksi ja tarkastelemalla uudelleen vuonna 1979 tekemäänsä päätöstä erottaa kantelija tehtävästään.

(b) Komission olisi peruutettava päätös, jonka mukaan kantelijan on maksettava takaisin lääketieteellisen lautakunnan vuonna 1988 suorittamasta työstä aiheutuneet kustannukset.

Oikeusasiamies ilmoitti kantelijalle 13. joulukuuta 1999 katsovansa, että edellä esitettyjä väitteitä (i) ja (ii) ja vaadetta (a) ei voida ottaa tutkittavaksi oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 4 kohdan perusteella, sillä epäilyksenalaiset väitteet koskivat vuosia 1960–1975.

Oikeusasiamiehen tutkimuksessa tarkasteltiin siten vain edellä esitettyä väitettä (iii) ja vaadetta (b).

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komission lausunnossa todettiin yhteenvetona seuraavaa:

Komissio esitti seuraavaa kantelijan vaateen osalta, joka koski lääketieteellisen lautakunnan kymmenen vuoden takaiseen työhön liittyvien kustannusten takaisinperintää:

Komission lääketieteellisen yksikön vuonna 1998 tekemässä tarkastuksessa paljastui, että kantelija ei ollut maksanut niitä lääketieteellisiä kuluja, joista hän oli vastuussa Euroopan yhteisöjen virkamiesten sairausvakuutusta koskevien määräysten 23 artiklan mukaan. Kantelija oli valittanut päätöksestä, jonka mukaan kyseinen summa peritään häneltä takaisin. Hänen valituksensa hylättiin 4. maaliskuuta 1999 päivätyllä päätöksellä. Komission mukaan tämä päätös oli asianmukainen ja riittävä vastaus kantelijan 3. maaliskuuta 1999 päivätyyn kirjeeseen.

Komissio esitti seuraavaa väitteiden osalta, joiden mukaan komissio ei vastannut kantelijan muihin kirjeisiin:

Kantelija valitti 4. maaliskuuta 1999 tehdystä päätöksestä henkilöstön ja hallinnon pääosaston pääjohtajalle 16. maaliskuuta 1999 päivätyssä kirjeessä ja pyysi pidentämään määräaikaan valittaakseen 4. maaliskuuta 1999 tehdystä päätöksestä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen. Komissio totesi, että sillä ei ole toimivaltaa muuttaa määräaika, ja korosti, että komission sisäinen henkilöstön sovittelija oli ilmoittanut kantelijalle 12. toukokuuta 1999 kirjeitse, ettei hän voi puuttua kantelijan tapaukseen, ja ehdottanut, että tämä valittaisi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen ennen määräajan umpeutumista 4. kesäkuuta 1999.

Komission mukaan 15. huhtikuuta 1999 päivätty, Kahnille osoitettu kirje, jossa oli liitteenä kirje Unkarin puolustusministeriöltä, ei sisältänyt mitään olennaista tietoa kantelijan ammattitaudista. Komissio myönsi, ettei se ollut vastannut kyseiseen kirjeeseen, ja korjasi laiminlyöntinsä lähettämällä kantelijalle vastauksen 21. maaliskuuta 2000.

Komissio liitti lausuntoonsa kopion kantelijalle lähettämästään kirjeestä, joka on päivätty 21. maaliskuuta 2000.

Kantelijan huomautukset

Kantelija arvosteli huomautuksissaan oikeusasiamiehen päätöstä siitä, että hänen ensimmäistä ja toista väitettään ja ensimmäistä vaadettaan ei otettu tutkittavaksi. Hän väitti, että koska Euroopan oikeusasiamiehen toimi oli perustettu vasta hiljattain, hänellä ei ollut mahdollisuutta valittaa aiemmin. Lisäksi psykiatrisessa tietämyksessä oli edistytty huomattavasti viime vuosina. Kantelija esitti myös todisteen väitteelleen, jonka mukaan lääketieteellinen yksikkö olisi laiminlyönyt velvollisuutensa vuosina 1970–1974 tehdyissä lääketieteellisissä tarkastuksissa.

OIKEUSASIAMIEHEN PYRKIMYS SOVINTORATKAISUUN

Tarkasteltuaan huolellisesti komission lausuntoa ja kantelijan huomautuksia oikeusasiamies kirjoitti komissiolle 26. lokakuuta 2000 päästökseen sovintoratkaisuun takaisinperintäpäätöstä koskevassa vaateessa.

Oikeusasiamiehen sovintoratkaisuehdotuksessa viitattiin niihin syihin, joiden vuoksi komissio hylkäsi kantelijan 90 artiklan mukaisen valituksen takaisinperintäpäätöksestä. Komissio myönsi maksaneensa lääketieteellisen lautakunnan asiantuntijoiden kaikki palkkiot vuonna 1988 ja pahoitteli sitä, että se huomasi vasta kymmenen vuotta myöhemmin, että nämä palkkiot olisi pitänyt periä kantelijalta. Komissio perusteli päätöstään periä takaisin kymmenen vuoden viiveen jälkeen seuraavasti:

(i) Sovellettavien sääntöjen 23 artiklan mukaan komissio oli velvollinen perimään palkkiot kantelijalta.

(ii) Kantelija oli kannellut asiasta ensin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen ja sitten yhteisöjen tuomioistuimeen, minkä vuoksi komissio oli lykännyt päätöstään periä palkkiot kantelijalta.

Ensimmäisestä väitteestä oikeusasiamies huomautti, että sovellettavien sääntöjen 23.2 artiklan 4 kohdassa määrätään, että toimielimellä on harkintavalta sen osalta, maksaako se lääketieteellisen lautakunnan kaikki kustannukset myös siinä tapauksessa, että lääketieteellinen lautakunta vahvistaa lausunnonsaan nimittävän viranomaisen päätösluonnoksen, kuten tarkastellussa tapauksessa.³

Toisen väitteen osalta oikeusasiamies korosti, että komissio ei ollut ilmoittanut kantelijalle siitä, että sen päätös maksaa palkkiot kokonaisuudessaan oli vain väliaikainen, kunnes tuomioistuimet antavat lopullisen päätöksen. Komission lausunnon mukaan komission lääketieteellinen lautakunta huomasi vasta kymmenen vuotta myöhemmin tarkastuksen yhteydessä, että kantelijalta ei ollut peritty tälle kuuluvaa osaa kustannuksista.

Oikeusasiamies teki siten sen alustavan johtopäätöksen, että komissio ei ollut perustellut asianmukaisesti 3. huhtikuuta 1998 tekemäänsä päätöstä periä kustannukset kantelijalta kymmenen vuoden jälkeen. Hän ehdotti sen vuoksi komissiolle sovintoratkaisua, jossa komissio peruuttaisi takaisinperintäpäätöksen ja hyvittäisi kantelijalle tämän eläkkeestä pidätetyt summat.

Joulukuun 21. päivänä 2000 päivätyssä vastauksessaan komissio antoi uusia todisteita osoittaakseen, että kantelijalle oli ilmoitettu virallisesti 23. helmikuuta 1989 päivätyssä kirjeessä, että hallinto ei vastaisi kaikista lääketieteellisen lautakunnan kustannuksista. Lisäksi komissio katsoi, että takaisinperintäpäätös, jonka se hyväksyi huhtikuussa 1998, oli oikeudellisesti ja hallinnollisesti kiistämätön. Komissio ilmoitti kuitenkin olevansa valmis osoittamaan poikkeuksellisen hyvää tahtoa ja luomatta ennakkotapausta peruuttamaan takaisinperintäpäätöksensä ja hyvittämään kantelijalle 149 982 BEF.

³ "Poikkeustapauksissa ja, jos nimittävä viranomainen niin päättää nimeämäänsä lääkäreitä kuultuaan, kyseessä oleva toimielin voi kuitenkin huolehtia kaikista edellisessä kohdassa tarkoitusta kustannuksista."

Oikeusasiamies ilmoitti kantelijalle, että komissio oli suostunut sovintoratkaisuun, joka täytti hänen vaatimuksensa perua takaisinperintäpäätös. Hän toimitti kantelijalle myös kopion komission vastauksesta. Vastauksessaan kantelija kiitti oikeusasiamiestä tämän ponnisteluista tässä tapauksessa mutta huomautti, että komissio oli todennut, että korvaus oli poikkeuksellinen hyvän tahdon ele. Kantelija oli tyytymätön tähän lähestymistapaan ja ehdotti, että oikeusasiamiehen olisi tutkittava häntä koskevia salaisia asiakirjoja osana yleisempää tutkimusta, jonka tulisi koskea kommunistien toimintaa komissiossa kylmän sodan aikana. Vaihtoehtoisesti kantelija ehdotti, että komission olisi maksettava kyseiset 149 982 BEF Brüggen College d'Europelle ja hänen olisi saatava Euroopan komission puheenjohtajan allekirjoittama anteeksipyyntökirje. Vastauksessaan oikeusasiamiehen toiseen kirjeeseen kantelija vahvisti, ettei hän hyväksy sovintoratkaisua, vaikka hän olikin kiitollinen oikeusasiamiehen ja tämän toimiston ponnisteluista.

PÄÄTÖS

1 Ensimmäisen ja toisen väitteen ja ensimmäisen vaateen ottaminen tutkittavaksi

1.1 Kantelija väitti, että vuosina 1965–1975 hän joutui komission esimiehensä henkisen ahdistelun kohteeksi, että hänen sairautensa johtui tästä henkisestä ahdistelusta ja että hänen esimiehensä komissiossa oli kommunistipuolueen agentti, jolla oli yhteyksiä Unkarin salaiseen palveluun. Hän vaati, että komission olisi palautettava hänen maineensa ja korvattava hänen taloudelliset menetyksensä hyväksymällä hänen sairautensa ammattisairaudeksi ja tarkastelemalla uudelleen vuonna 1979 tekemäänsä päätöstä erottaa kantelija tehtävästään.

1.2 Oikeusasiamies ilmoitti kantelijalle katsovansa, että edellä mainittuja väitteitä ja vaadetta ei voida ottaa tutkittavaksi oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 4 kohdan⁴ perusteella, sillä epäilyksenalaiset väitteet koskivat vuosia 1960–1975.

1.3 Kantelija väitti huomautuksissaan, että koska Euroopan oikeusasiamiehen virka oli perustettu vasta hiljattain, hänellä ei ollut mahdollisuutta valittaa aiemmin. Lisäksi psykiatrisessa tietämyksessä on edistytty huomattavasti viime vuosina.

1.4 Oikeusasiamies myönsi, että hänen toimistonsa oli ollut toiminnassa vasta vuoden 1995 syyskuusta lähtien. Euroopan parlamentin päätökseen perustuvan oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 4 kohdan tarkoituksena on kuitenkin selvästi rajoittaa vaateita, jotka perustuvat sellaisiin seikkoihin, joista kantelija on ollut tietoinen yli kaksi vuotta. Oikeusasiamies pysyi päätöksessään, jonka mukaan edellä mainittuja väitteitä ja vaadetta, jotka perustuivat vuosia 1960–1975 koskeviin epäilyksenalaisiin seikkoihin, ei voitu ottaa tutkittavaksi ohjesäännön 2 artiklan 4 kohdan perusteella.

2 Väite, jonka mukaan komissio ei vastannut kantelijan kirjeisiin

2.1 Kantelija väitti, että komissio jätti vastaamatta hänen 3. maaliskuuta 1999, 16. maaliskuuta 1999 ja 15. huhtikuuta 1999 päivätyihin kirjeisiinsä.

2.2 Lausunnossaan komissio katsoi vastanneensa kantelijan 3. maaliskuuta 1999 päivätyyn kirjeeseen 4. maaliskuuta 1999 päivätyllä päätöksellään, jonka kantelija sai 12. maaliskuuta 1999. Komissio totesi 16. maaliskuuta 1999 päivätyyn kirjeeseen osalta, ettei sillä ole toimivaltaa muuttaa oikeudellisten menettelyjen määräaika, kuten kantelija oli pyytänyt, ja korosti, että komission sisäisen henkilöstön sovittelija oli ilmoittanut kantelijalle 12. toukokuuta 1999 kirjeitse, ettei hän voi puuttua kantelijan tapaukseen, ja ehdottanut, että tämä valittaisi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen ennen määräajan umpeutumista. Kantelija ei kiistänyt näitä näkökohtia huomautuksissaan.

⁴ “Kantelu on tehtävä kahden vuoden kuluessa siitä päivästä, jona kantelun tekijä sai tietoonsa kanteluun oikeutavat seikat, ja ennen kantelun tekemistä on aiheelliset hallinnolliset menettelyt oltava suoritettu toimielimissä ja elimissä, joita asia koskee.”

2.3 Komissio oli myöntänyt, ettei se ollut vastannut kantelijan 15. huhtikuuta 1999 päivättyyn kirjeeseen, ja oli pyytänyt sitä kantelijalta anteeksi. Komissio oli kuitenkin korjannut laiminlyöntinsä 21. maaliskuuta 2000 päivättyllä kirjeellään. Tässä tilanteessa oikeusasiamies ei katsonut tarpeelliseksi esittää kriittistä huomautusta.

3 Komission takaisinperintäpäätöksen peruuttamista koskeva vaade

3.1. Kantelija väitti, että komission pitäisi peruuttaa vuonna 1998 tehty päätös, jonka mukaan kantelijan oli korvattava hänen tapaustaan tutkineen lääketieteellisen lautakunnan kymmenen vuotta sitten suorittamasta työstä aiheutuneet kustannukset (149 982 BEF). Korvauspäätös pantiin täytäntöön pidättämällä osa kantelijan eläkkeestä.

3.2 Komissio totesi lausunnossaan, että sen lääketieteellisen yksikön vuonna 1998 tekemässä tarkastuksessa paljastui, että kantelija ei ollut maksanut niitä lääketieteellisiä kuluja, joista hän oli vastuussa Euroopan yhteisöjen virkamiesten vakuutusta koskevien määräysten 23 artiklan mukaan. Kantelija oli valittanut päätöksestä, jonka mukaan hänen on korvattava kyseinen summa. Hänen valituksensa hylättiin 4. maaliskuuta 1999 päivättyllä päätöksellä. Komissio perusteli päätöstään toteamalla, että sovellettavien sääntöjen 23 artiklan mukaan se oli velvollinen perimään palkkiot kantelijalta. Komissio kertoi, ettei se ollut tehnyt sitä vuonna 1988, koska kantelija oli kannellut asiasta ensin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen ja sitten yhteisöjen tuomioistuimeen, minkä vuoksi komissio oli lykännyt palkkioiden perintää kantelijalta.

3.3 Oikeusasiamies huomautti, että sovellettavien sääntöjen 23.2 artiklan 4 kohdassa määrätään, että toimitelmällä on harkintavalta sen osalta, maksaako se lääketieteellisen lautakunnan kaikki kustannukset myös siinä tapauksessa, että lääketieteellinen lautakunta vahvistaa lausunnossaan nimittävän viranomaisen päätösluonnoksen, kuten tarkastellussa tapauksessa⁵. Oikeusasiamies pani myös merkille, että komissio ei ollut ilmoittanut kantelijalle siitä, että sen päätös maksaa palkkiot kokonaisuudessaan oli vain väliaikainen, kunnes tuomioistuimet antavat lopullisen päätöksen.

3.4 Edellä esitetyn perusteella oikeusasiamies teki sen alustavan johtopäätöksen, että komissio ei ollut perustellut asianmukaisesti 3. huhtikuuta 1998 tekemäänsä päätöstä perästä kustannukset kantelijalta kymmenen vuotta myöhemmin. Oikeusasiamies ehdotti näin ollen komissiolle ohjesäännön 3 artiklan 5 kohdan⁶ mukaisesti sellaista sovintoratkaisua, että komissio peruuttaisi takaisinperintäpäätöksen ja hyvittäisi kantelijalle tämän eläkkeestä pidätetyt summat.

3.5 Komissio esitti vastauksessaan todisteita siitä, että kantelijalle oli ilmoitettu virallisesti 23. helmikuuta 1989 päivättyllä kirjeellä, että hallinto ei vastaisi kaikista lääketieteellisen lautakunnan työhön liittyvistä kustannuksista. Lisäksi komissio katsoi, että takaisinperintäpäätös, jonka se oli hyväksynyt huhtikuussa 1998, oli oikeudellisesti ja hallinnollisesti kiistämätön. Komissio ilmoitti kuitenkin olevansa valmis osoittamaan poikkeuksellisen hyvää tahtoa ja luomatta ennakkotapausta peruuttamaan takaisinperintäpäätöksensä ja hyvittämään kantelijalle 149 982 BEF.

3.6 Kantelija ei hyväksynyt komission lähestymistapaa, sillä komissio piti takaisinperintäpäätöksen peruuttamista ja korvausta "poikkeuksellisenä hyvän tahdon eleenä". Hän ehdotti, että oikeusasiamiehen olisi tutkittava häntä koskevia salaisia asiakirjoja osana yleisempää tutkimusta, jonka tulisi koskea kommunistien toimintaa komissiossa kylmän sodan aikana. Kantelija ehdotti vaihtoehtoisesti, että komission olisi maksettava kyseiset 149 982 BEF Brüggen College d'Europelle ja hänen olisi saatava Euroopan komission puheenjohtajan allekirjoittama anteeksipyyntökirje.

⁵ "Poikkeustapauksissa ja, jos nimittävää viranomaisen niin päättää nimeämäänsä lääkäriä kuultuaan, kyseessä oleva toimielin voi kuitenkin huolehtia kaikista edellisessä kohdassa tarkoitusta kustannuksista."

⁶ "Oikeusasiamies pyrkii kyseisen toimielimen tai elimen kanssa mahdollisuuksien mukaan poistamaan epäkohdan ja antamaan tyydyttävän vastauksen kanteluun."

3.7 Oikeusasiamies katsoi, että kantelijan ehdottamalle yleiselle tutkimukselle ei ollut esitetty minkäänlaisia perusteita. Oikeusasiamiehen mielestä komission sitoumukset peruuttaa takaisinperintäpäätös ja hyvittää kantelijalle tämän eläkkeestä pidätetyt summat olivat riittäviä oikeusasiamiehen tutkimuksen kohteena olleen kantelun ratkaisemiseksi tyydyttävällä tavalla ja mahdollisen hallinnollisen epäkohdan korjaamiseksi.

4 Johtopäätös

Komissio sitoutui peruuttamaan takaisinperintäpäätöksensä ja hyvittämään kantelijalle 149 982 BEF. Kantelua koskevien oikeusasiamiehen tutkimusten ja edellä mainitun sitoumuksen perusteella komission toiminnassa ei voitu osoittaa hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

Huomautus: kantelija ilmoitti 2. heinäkuuta 2001 oikeusasiamiehelle, että komissio oli maksanut hänelle edellä mainitun summan.

VÄITE, JONKA MUKAAN KOMIS- SION ASETUSTA (EY) N:O 1370/95 ON TULKITTU VÄÄRIN

*Päätös kanteluun
1298/99/(IJH)BB
Euroopan komissiota
vastaan*

KANTELU

Lokakuussa 1999 ranskalainen asianajotoimisto kanteli asiakkaansa C. puolesta Euroopan oikeusasiamiehelle komission toiminnasta. Kantelu koski sianliha-alan vientitodistusjärjestelmää, josta säädetään komission asetuksella (EY) N:o 1370/95⁷, sellaisena kuin se on muutettuna. Kantelijan mukaan yritys C. jätti 3. heinäkuuta 1999 kolme vientitodistushakemusta Ranskan toimivaltaiselle kansalliselle virastolle (Ofival) viedäkseen tietyn määrän sianlihaa Venäjälle. Ofival myönsi todistukset 5. heinäkuuta 1999.

Kantelija väitti, että komission asetusta N:o 1370/95, annettu 16 päivänä kesäkuuta 1995, yksityiskohtaisista säännöistä vientitodistusjärjestelmän soveltamiseksi sianliha-alalla, sellaisena kuin se on muutettuna⁸, oli tulkittu väärin, kun asetusta oli sovellettu hänen asiakkaalleen 5. heinäkuuta 1999 myönnettyihin kolmeen vientitodistukseen.

Komissio antoi 13. heinäkuuta 1999 asetuksen N:o 1526/1999, jossa säädetään että:

“asetuksen (EY) N:o 1372/95 nojalla ennen 14 päivää heinäkuuta 1999 jätettyihin sianliha-alan vientitodistushakemuksiin sovelletaan seuraavaa: keskeytetään mainitun asetuksen liitteessä I tarkoitetun luokan 1, 2 ja 3 osalta niiden vireillä olevien hakemusten käsittely, jotka olisi ollut tarkoitus antaa 14 päivänä heinäkuuta ja 21 päivästä heinäkuuta 1999 lähtien”.

Asetus N:o 1526/1999 tuli voimaan 14. heinäkuuta 1999.

Kantelija väitti, että komissio oli tulkinnut asetusta siten, että se koskee yritykselle C. 5. heinäkuuta 1999 myönnettyjä kolmea vientitodistusta. Tästä aiheutui taloudellista tappiota C:lle menetettyinä vientitukina sekä menetettynä 60 prosentin osuutena summasta, jonka siltä vaadittiin vakuuksina kyseisistä vientitodistuksista.

Asetuksessa N:o 1370/95, sellaisena kuin se on muutettuna, valtuutetaan komissio *“toteuttamaan erityistoimenpiteitä”*, jotka koskevat *“kyseisen viikon”* vientitodistusten voimassaoloa. Kantelija katsoi, että 5. heinäkuuta 1999 myönnettyjen vientitodistusten osalta *“kyseinen viikko”* oli 5.–11. heinäkuuta 1999. Kantelija väitti, että koska komissio ryhtyi toimiin vasta 13. heinäkuuta 1999, asetusta oli sovellettu kyseessä oleviin kolmeen vientitodistukseen taannehtivasti, mikä oli vastoin yleisiä oikeusperiaatteita.

Tämän vuoksi kantelija väitti, että hänen asiakkaansa oli oikeutettu kyseessä olevien kolmen vientitodistuksen nojalla myönnettäviin tukiin.

⁷ Komission asetus (EY) N:o 1370/95, annettu 16 päivänä kesäkuuta 1995, yksityiskohtaisista säännöistä vientitodistusjärjestelmän soveltamiseksi sianliha-alalla (EYVL L 133, 17.6.1995, s. 9).

⁸ Komission asetus (EY) N:o 1526/99, annettu 13 päivänä heinäkuuta 1999, sianliha-alan vientitodistushakemusten hyväksyttävyydestä, EYVL L 178, 1999, s. 6.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Komissio esitti lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Kantelija vastusti komission 13. heinäkuuta 1999 sianliha-alan vientitodistusten hyväksyttävyydestä antaman asetuksen (EY) N:o 1526/1999 vaikutuksia ja väitti, että komissio oli tulkinut ja soveltanut väärin tätä asetusta.

Yleisenä sääntönä ja sianliha-alan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (ETY) N:o 2759/75 mukaisesti tällaisille tuotteille haettavan vientitukipyynnön edellytyksenä on tuen ennakkovahvistuksen sisältävän vientitodistuksen esittäminen.

Järjestelmän hakujärjestelyt (ajanjaksona, jona kyseessä olevat toimet toteutettiin) on määritetty komission 16 päivänä kesäkuuta 1995 antamassa asetuksessa N:o 1370/95 ja siihen myöhemmin tehdyissä muutoksissa.

Asetuksen N:o 1370/95 johdanto-osan kappaleissa todetaan, että *“sianliha-alan järjestelmään sisältyvän keinotteluvaaran vuoksi olisi kiellättävä vientitodistusten siirtäminen ja edellytettävä, että toimijat tähän järjestelmään pääsemiseksi noudattavat täsmällisiä edellytyksiä”* ja että *“vientitodistuksia koskevat päätökset annetaan tiedoksi vasta harkinta-ajan jälkeen; kyseisen määräajan tarkoituksena on antaa komissiolle mahdollisuus arvioida haetut määrät ja niistä aiheutuvat menot sekä tarvittaessa säätää erityisesti käsiteltävinä oleviin hakemuksiin sovellettavista erityistoimenpiteistä”*;

Johdanto-osan kappaleissa viitataan myös siihen, että Uruguayn kierroksen kauppaneuvottelujen osana tehdyistä viennin määrää koskevista sopimuksista johtuvien velvoitteiden noudattaminen *“olisi varmistettava vientitodistusten perusteella”*.

Asetuksen N:o 1122/96 johdanto-osan kappaleissa säädetään lisäksi, että *“välittömästi annettavien todistusten osalta on tarpeen säätää tuen myöntämiseen liittyvästä odotusjaksosta, jonka aikana todistuksia voidaan tarvittaessa muuttaa komission toteuttamien erityistoimenpiteiden mukaisesti”*.

Sianruhoista ja tärkeimmistä ruhonosista (joita C:n pyyntö koskee) maksettavien vientitukien määrä määritetään sianlihan hinnan perusteella. Tuen määrä nousee, kun hinnat ovat alhaiset, ja laskee, kun hinnat nousevat.

Komissio päättää yleensä vientitukien määrästä kuultuaan asianomaista hallintokomiteaa. Edellä mainitun asetuksen N:o 2759/75 13 artiklan 3 kohdan viimeisen kappaleen mukaan komissio voi kuitenkin tarvittaessa tarkistaa hyväksytyjä tukimääriä omasta aloitteestaan ja noudattamatta komiteamenettelyä.

Kyseisenä WTO-vuonna vientitukea voitiin maksaa keskimäärin noin 9000 tonnille sianlihaa viikossa.

Viitekautena (kesäkuun puolivälistä heinäkuun puoliväliin 1999) sianlihan hinnat nousivat alhaisten hintojen kauden jälkeen. Tämän vuoksi oli järkevää olettaa, että hallintokomitean 13. heinäkuuta 1999 pidetyssä kokouksessa päätettäisiin alentaa tuen määrää. Vastaavasti hyötyäkseen hintojen nousun ja suurten tukien suotuisasta yhdistelmästä sianliha-ala esitti vientiin valtavan määrän lihaa, noin 34 000 tonnia.

Moitteettoman varainhoidon periaatteiden ja kansainvälisten sitoumustensa vuoksi komissio ei voinut hyväksyä näin suurta määrää.

Tästä syystä komissio käytti 13. heinäkuuta 1999 asetuksen N:o 1370/95 3 artiklan 4 kohdan mukaista toimivaltaansa ja antoi asetuksen N:o 1526/1999, jota kantelijan valitus koskee.

Kun otettiin huomioon, että “näihin tuotteisiin sovellettavien tukien odotettavissa olevat muutokset ovat aiheuttaneet vientitodistusten hakemista keinottelutarkoituksessa”, asetuksen 1 artiklassa säädetään, että “ennen 14 päivää heinäkuuta 1999 jätettyihin sianliha-alan vientitodistushakemuksiin sovelletaan seuraavaa: keskeytetään niiden vireillä olevien hakemusten käsittely, jotka olisi ollut tarkoitus antaa 14 päivänä heinäkuuta ja 21 päivästä heinäkuuta 1999 lähtien”. Asetus tuli voimaan 14. heinäkuuta 1999.

Kantelijan väitettä siitä, että asetuksessa N:o 1526/1999 mainittu ajanjakso ei kata sen toimittamia todistuksia, olisi tarkasteltava yhdessä asetuksessa N:o 1370/95, sellaisena kuin se on muutettuna, esitetyn aikataulun kanssa.

Oli kiistatonta, että Ofival rekisteröi toimivaltaiselle ranskalaiselle viranomaiselle viikonloppuna lähetetyt pyynnöt maanantaina 5. heinäkuuta 1999 ja että todistukset myönnettiin väliaikaisesti samana päivänä.

Kuten kantelijan ottamista kopioista kävi selvästi ilmi, todistuksen 22 kohdassa todetaan seuraavaa: “*Todistus annettu, jollei asetuksen (EY) N:o 1370/95 3 artiklan 4 kohdan mukaisista erityistoimenpiteistä muuta johdu*”.

Asetuksen 1370/95 3 artiklan 1 kohdan mukaan “*vientitodistukset on jätettävä toimivaltaisille viranomaisille jokaisen viikon maanantain ja perjantain välisenä aikana*”. Asetuksen 3 artiklan 3 kohdan mukaan “*vientitodistukset myönnetään 1 kohdassa tarkoitettua ajanjaksoa seuraavana keskiviikkona, jollei komissio tällä välin toteuta mitään 4 kohdassa tarkoitetuista erityisistä toimenpiteistä*”. Asetuksen 7 artiklan 1 kohdassa säädetään, että “*jäsenvaltioiden on annettava komissiolle tiedoksi jokaisena perjantaina kello 13:sta alkaen telekopiolla ja sitä edeltävänä aikana:*

(a) kuluvan viikon maanantain ja perjantain välisenä aikana jätetyt vientitodistushakemukset, joihin sisältyy 1 artiklassa tarkoitettu tuen ennakkovahvistus”.

C:n todistukset, jotka myönnettiin alkuviikosta maanantaina 5. heinäkuuta 1999, odottivat siten käsittelyä koko viikon, kunnes jäsenvaltiot ilmoittaisivat tietonsa komissiolle, minkä oli määrä tapahtua perjantaina 9. heinäkuuta, ja sen jälkeen seuraavan viikon keskiviikkoon.

Kun nämä tiedot oli toimitettu, komissio pani merkille edellisellä viikolla keinottelutarkoituksessa esitettyjen pyyntöjen epätavallisen suuren määrän, minkä vuoksi se antoi tiistaina 13. heinäkuuta 1999 asetuksen N:o 1526/1999, joka tuli voimaan keskiviikkona 14. heinäkuuta ja joka ilmeisesti koski C:n todistuksia.

Lopuksi komissio huomautti, että Nagel suostui haastatteluun yrityksen C. johtajan kanssa 21. lokakuuta 1999 BREIZE EUROPE -toimiston pyynnöstä. Kyseisessä haastattelussa yritys kertoi sille komission toimenpiteiden johdosta aiheutuneista ongelmista. Nagel kertoi yksityiskohtaisesti tilanteesta, joka sai komission ryhtymään toimenpiteisiin heinäkuussa 1999.

Kyseisessä tilaisuudessa C. antoi Nagelille huomautuksen, joka liitettiin kanteluun liitteeksi 2, ja se sai kopion työasiakirjasta, joka myös oheistettiin kanteluun liitteeksi 3.

Kantelunsa lisäksi C:n lakimies lähetti oikeusasiamiehelle toisen kirjeen 16. marraskuuta 1999, jonka oikeusasiamies välitti komissiolle 20. joulukuuta 1999.

Tässä kirjeessä kantelija tähdensi, että hän vastusti myös varsinaista kantelua koskevien vientitodistusten yhteydessä maksettujen talletusten käsittelyä, ja väitti, että komission olisi pitänyt peruuttaa nämä talletukset taannehtivasti.

Komissio pani merkille tässä yhteydessä, että talletusten käsittely on suora seuraus asetuksen N:o 1526/1999 voimaantulosta, kuten on jo esitetty komission työasiakirjan 2 kohdassa, jonka C. liitti kantelunsa liitteeksi.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei lähettänyt huomautuksia.

PÄÄTÖS

1 Väite, jonka mukaan komission asetusta (EY) N:o 1370/95, sellaisena kuin se on muutettuna, on tulkittu väärin

1.1 Kantelija väitti, että komissio oli tulkinnut väärin komission asetusta N:o 1370/95, annettu 16 päivänä kesäkuuta 1995, yksityiskohtaisista säännöistä vientitodistusjärjestelmän soveltamiseksi sianliha-alalla, sellaisena kuin se on muutettuna, kun asetusta oli sovellettu hänen asiakkaalleen C. 5. heinäkuuta 1999 myönnettyihin kolmeen vientitodistukseen. Asetuksessa N:o 1370/95, sellaisena kuin se on muutettuna, valtuutetaan komissio *“toteuttamaan erityistoimenpiteitä”*, jotka koskevat *“kyseisen viikon”* vientitodistusten voimassaoloa. Kantelija katsoi, että 5. heinäkuuta 1999 myönnettyjen vientitodistusten osalta *“kyseinen viikko”* oli 5.–11. heinäkuuta 1999. Kantelija väitti, että koska komissio toimi vasta 13. heinäkuuta 1999, säädöstä oli sovellettu kyseessä oleviin kolmeen vientitodistukseen taannehtivasti, mikä oli vastoin yleisiä oikeusperiaatteita.

1.2 Komissio totesi oikeusasiamiehelle antamassaan lausunnossa, että viitekautena (kesäkuun puolivälistä heinäkuun puoliväliin 1999) sianlihan hinnat nousivat alhaisten hintojen kauden jälkeen. Tämän vuoksi oli järkevää olettaa, että hallintokomitean 13. heinäkuuta 1999 pidetyssä kokouksessa päätettäisiin alentaa tuen määrää. Vastaavasti hyötyäkseen hintojen nousun ja suurten tukien suotuisasta yhdistelmästä sianliha-ala esitti vientiin valtava määrän lihaa, noin 34 000 tonnia. Moitteettoman varainhoidon periaatteiden ja kansainvälisten sitoumustensa vuoksi komissio ei voinut hyväksyä näin suurta määrää. Tästä syystä komissio käytti 13. heinäkuuta 1999 asetuksen N:o 1370/95 3 artiklan 4 kohdan mukaista toimivaltaansa ja antoi asetuksen N:o 1526/1999, jota kantelijan valitus koskee.

1.3 Komission mukaan kantelijan väitettä siitä, että asetuksessa N:o 1526/1999 mainittu ajanjakso ei kata sen toimittamia todistuksia, olisi tarkasteltava yhdessä asetuksessa N:o 1370/95, sellaisena kuin se on muutettuna, esitetyn aikataulun kanssa. Oli kiistatonta, että Ofival rekisteröi toimivaltaiselle ranskalaiselle viranomaiselle viikonloppuna lähetetyt pyynnöt maanantaina 5. heinäkuuta 1999 ja että todistukset myönnettiin väliaikaisesti samana päivänä.

1.4 Komissio korosti, että asetuksen N:o 1370/95 johdanto-osan kappaleissa todetaan, että *“sianliha-alan järjestelmään sisältyvän keinotteluvaaran vuoksi olisi kiellettävä vientitodistusten siirtäminen ja edellytettävä, että toimijat tähän järjestelmään pääsemiseksi noudattavat täsmällisiä edellytyksiä”* ja että *“vientitodistuksia koskevat päätökset annetaan tiedoksi vasta harkinta-ajan jälkeen; kyseisen määräajan tarkoituksena on antaa komissiolle mahdollisuus arvioida haetut määrät ja niistä aiheutuvat menot sekä tarvittaessa säätää erityisesti käsiteltävinä oleviin hakemuksiin sovellettavista erityistoimenpiteistä...”* Lisäksi asetuksen N:o 1122/96 johdanto-osan kappaleissa säädetään, että *“välittömästi annettavien todistusten osalta on tarpeen säätää tuen myöntämiseen liittyvästä odotusjaksosta, jonka aikana todistuksia voidaan tarvittaessa muuttaa komission toteuttamien erityistoimenpiteiden mukaisesti”*.

1.5 Oikeusasiamies pani merkille, että komission asetuksessa N:o 1370/95 vientitodistushakemuksia koskeva sisältö on pääasiassa seuraava: Asetuksen 3 artiklan 1 kohdan mukaan⁹ *“vientitodistushakemukset on jätettävä toimivaltaisille viranomaisille jokaisen viikon maanantain ja perjantain välisenä aikana”*. Asetuksen 3 artiklan 3 kohdan mukaan

⁹ Sellaisena kuin se on muutettuna komission asetuksella (EY) N:o 1122/96, annettu 21 päivänä kesäkuuta 1996, EYVL L 149, 1996, s. 17.

“vientitodistukset myönnetään 1 kohdassa tarkoitettua ajanjaksoa seuraavana keskiviikkona, jollei komissio tällä välin toteuta mitään 4 kohdassa tarkoitetuista erityisistä toimenpiteistä”. Asetuksen 7 artiklan 1 kohdassa säädetään, että “jäsenvaltioiden on annettava komissiolle tiedoksi jokaisena perjantaina kello 13:sta alkaen telekopiolla ja sitä edeltävänä aikana: (a) kuluva viikon maanantain ja perjantain välisenä aikana jätetyt vientitodistushakemukset, joihin sisältyy 1 artiklassa tarkoitettu tuen ennakkovahvistus”.

1.6 Komissio katsoi edellä mainittujen säädösten tulkinnan pohjalta, että C:n todistukset, jotka myönnettiin tälle alkuvuokosta maanantaina 5. heinäkuuta 2000, odottivat käsittelyä koko viikon, kunnes jäsenvaltiot ilmoittaisivat tietonsa komissiolle, minkä oli määrä tapahtua perjantaina 9. heinäkuuta, ja sen jälkeen seuraavan viikon keskiviikkoon (eli 14. päivään heinäkuuta 1999). Kun tämä tieto oli toimitettu, komissio pani merkille edellisellä viikolla keinottelutarkoituksessa esitettyjen pyyntöjen epätavallisen suuren määrän, minkä vuoksi se antoi tiistaina 13. heinäkuuta 1999 asetuksen N:o 1526/1999, joka tuli voimaan keskiviikkona 14. heinäkuuta ja joka ilmeisesti koski C:n todistuksia.

1.7 Oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella komissio näytti tulkinneen asianmukaisesti komission asetusta N:o 1526/1999. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että kantelijan esittämään pääväitteen osalta ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. On kuitenkin muistettava, että yhteisöjen tuomioistuin on ylin viranomainen, joka käsittelee yhteisön oikeuden soveltamiseen ja tulkintaan liittyviä kysymyksiä.

2 Hyvitystä ja talletusten peruuttamista koskevat vaateet

2.1 Kantelija vaati hyvitystä asiakkaalleen aiheutuneiden taloudellisten tappioiden korvaamiseksi, sillä tämä menetti sekä vientituet, jotka se olisi saanut, että 60 prosenttia siitä summasta, jonka sen vaadittiin maksavan vakuutena sen hakiessa vientitodistuksia. Lisäksi kantelija väitti, että komission olisi pitänyt peruuttaa taannehtivasti hänen asiakkaansa tekemät talletukset.

2.2 Päätöksen 1.7 kohtaa koskevien oikeusasiamiehen johtopäätösten perusteella sekä hyvitystä että talletusten peruuttamista koskeva vaade osoittautui tässä tapauksessa perusteettomaksi.

3 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettua Euroopan oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella Euroopan komission toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

VÄITETTY SYRJINTÄ TUTKIJOIDEN APU- RAHASOPIMUKSIS- SA: MAKSUT EUROINA JENIEN SIJAAN

*Päätös kanteluun
1393/99/(I)H)BB
Euroopan komissiota
vastaan*

KANTELU

S. jätti 9. marraskuuta 1999 Euroopan oikeusasiamiehelle kantelun omasta ja 14 muun Japanissa Euroopan komission järjestämässä apurahaohjelmassa työskentelevän eurooppalaisen tutkijan puolesta. Kantelijan mukaan tutkijat hakivat apurahoja siinä käsityksessä, että ne maksetaan jeneinä. Heille tarjottiin kuitenkin lyhyellä varoitusajalla sopimuksia, joissa maksut ilmoitettiin euroina, ja he allekirjoittivat ne. Kun euron arvo suhteessa jeniin laski, apurahojen arvo olikin ennakoitua pienempi.

Tutkijat valittavat syrjinnästä, sillä joillekin muuten täysin samanlaisissa olosuhteissa työskenteleville tutkijoille apuraha oli maksettu jeneinä eikä euroina. Tutkijat väittävät, että komissiolle oli oikeudellinen ja moraalinen velvollisuus korvata heille valuutan vaihdossa menetetty summa.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Komissio esitti seuraavat huomautukset.

1 Kuten Euroopan komission Japanin edustuston tieteestä ja teknologiasta vastaavan neuvonantajan Bourènen 8. lokakuuta 1999 päivätyistä apurahan saajille lähetetystä kirjeestä ilmeni, komissio oli noudattanut täysin allekirjoitettua sopimusta. Oikeudellista velvollisuutta maksaa apurahan saajille korvausta ei siis ollut.

2 Komission yksiköt olivat tästä huolimatta ottaneet asianmukaisesti huomioon euron valuuttakurssin vaihtelun suhteessa jeniin ja muutosten vaikutukset apurahan saajien tuloihin ja etsineet tyydyttävää ratkaisua ongelmaan, mikä todettiin myös edellä mainitussa kirjeessä.

3 Komissio päätti 21. joulukuuta 1999 myöntää 33:lle apurahan saajalle täydentävän korvauksen, joka vastasi vuonna 1999 tapahtunutta taloudellista menetystä (komission päätös C (1999) 4774). Euroopan komission Japanin edustusto maksoi parhaillaan kyseistä korvausta.

4 Komission aikomuksena oli tulevien viikkojen aikana ehdottaa apurahan saajille sopimusten muuttamista, jotta euron valuuttakurssin tulevat muutokset suhteessa jeniin eivät vaikuttaisi heidän tuloihinsa.

Kantelijan huomautukset

Kantelija pitäytyi kantelussaan. Hän ilmoitti 16. toukokuuta 2000 lähettämässään sähköpostiviestissä oikeusasiamiehelle, että komissio oli maksanut apurahan saajille täydentävän korvauksen joulukuun 1999 lopussa. Korvaus ei kuitenkaan kattanut koko vuotta 1999, vaan ajanjakson lokakuuhun 1999 asti. Kantelija totesi, että komission yksiköt eivät olleet antaneet mitään tietoa sopimukseen ehdotetuista muutoksista. Kantelija ilmoitti 18. kesäkuuta 2000 lähettämässään sähköpostiviestissä oikeusasiamiehelle, että komission yksiköt olivat 23. toukokuuta 2000 ottaneet häneen yhteyttä ilmoittaakseen, että tutkimuksen pääosasto oli huhtikuussa 2000 käynnistänyt menettelyn hyväksynnän saamiseksi eri viranomaisilta toista korvausmaksua varten. Oli odotettavissa, että prosessi saataisiin päätökseen ja korvaus maksettaisiin aikaisintaan yhden tai kahden kuukauden kuluttua. Kantelija epäili, että komissio yrittäisi hyötyä tilanteesta eikä maksaisi jäljellä olevia maksuja ennen marraskuuta 2000.

LISÄTUTKIMUKSET

Komission lausunnon ja kantelijan huomautusten perusteellisen käsittelyn jälkeen ilmeni, että lisätutkimukset olivat välttämättömiä. Jatkaakseen kanteluun liittyviä tutkimuksia oikeusasiamies päätti 10. heinäkuuta 2000 pyytää komissiolta lisätietoja seuraavista asioista:

Komission lausunnon kohdan 3 mukaan komissio päätti 21. joulukuuta 1999 maksaa täydentävän korvauksen kantelijalle ja muille Japanissa oleville tutkijoille valuuttakurssin muutoksesta vuonna 1999 aiheutuneen menetyksen korvaamiseksi. Kantelijan mukaan maksettu summa ei kata koko vuotta 1999 vaan vain ajanjakson lokakuuhun 1999 asti. Lisäksi kantelija toteaa, että maksettu korvaus ei kata kahta alussa maksettua korvausta eli matkoista ja Japaniin asettautumisesta maksettuja korvauksia.

Komission lausunnon kohdan 4 mukaan komissio aikoi lähitulevaisuudessa ehdottaa apurahan saajille sopimusten muuttamista, jotta jeniin ja euron välisen valuuttakurssin tulevien muutosten kielteisiltä vaikutuksilta vältyttäisiin. Kantelijan mukaan sopimuksen

muuttamista ei ole vielä ehdotettu. Kantelija katsoo, että komission sitoumuksen täytännönpano on viivästynyt kohtuuttomasti.

Kantelija ilmoitti 21. syyskuuta 2000 oikeusasiamiehelle, että tutkijat olivat saaneet marraskuun 1999 ja huhtikuun 2000 välistä aikaa koskevan toisen korvausmaksun elokuun 2000 puolivälissä. Kantelija totesi, että he eivät tiedäneet, milloin viimeistä kautta eli toukokuun 2000 ja marraskuun 2000 välistä aikaa koskeva korvaus maksettaisiin.

Komission toinen lausunto

Komissio totesi, että se oli päättänyt myöntää tutkijoille täydentävän korvauksen heille pelkästään euron valuuttakurssin vaihtelusta suhteessa jeniin aiheutuneen tulonmenetyksen takia ja estää vaihtelun kielteiset vaikutukset heidän elintasoonsa ja valmiuksiinsa toteuttaa tutkimushankkeensa.

Korvaukset kattoivat vain kiinteämääräiset kuukausipalkkiot, jotka maksettiin neljännesvuosittain sopimuksen voimassaoloaikana, eivätkä alussa maksettuja korvauksia, jotka kattoivat matkustamisesta ja asettautumisesta aiheutuneet kustannukset.

Täydentävä korvaus, josta komissio teki päätöksen 21. joulukuuta 1999, vastasi kolmen vuosineljänneksen aikana vuonna 1999 (helmikuusta 15. päivään marraskuuta 1999) aiheutunutta taloudellista menetystä. Vuoden 1999 jäljellä oleva kausi sisällytettiin vuoden 2000 ensimmäiseen vuosineljännekseen, joka päättyi helmikuussa, joten sitä koskeva summa voitaisiin määritellä vasta kauden päättyttyä.

Vuoden 2000 osalta komissio oli 24. heinäkuuta 2000 päättänyt myöntää täydentävän korvauksen kahdelta päätyneeltä vuosineljännekseltä eli 15. päivästä marraskuuta 1999 15. päivään toukokuuta 2000. Euroopan komission Japanin edustusto maksoi parhaillaan tätä korvausta.

Komissio vahvisti, että se jatkoi tämän käytännön soveltamista sopimusten päättymiseen asti, minkä se oli useita kertoja ilmoittanut apurahan saajille. Jos edellä mainitun vaihtelun seuraukset jatkuivat, viimeinen täydentävä korvaus jäljellä olevilta kahdelta vuosineljännekseltä myönnettiin sopimuskauden lopussa.

Koska komission päätös oli välttämätön, ja myös riittävä, jokaista täydentävää korvausta varten, sopimusten muuttaminen ei lopulta näyttänyt kukaan välttämättömältä.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei lähettänyt huomautuksia. Euroopan oikeusasiamiehen sihteeristö lähetti 20. helmikuuta 2001 sähköpostiviestin tiedustellakseen, oliko kantelija saanut korvauksen jäljellä olevasta vuosineljänneksestä. Sihteeristö ei saanut kantelijalta vastausta.

PÄÄTÖS

1 Väitetty syrjintä tutkijoiden apurahasopimuksissa jeniin sijaan euroina maksettujen palkkioiden vuoksi

1.1 Kantelija valitti syrjinnästä, sillä joillekin muuten täysin samanlaisissa olosuhteissa työskenteleville tutkijoille apuraha maksettiin jeneinä eikä euroina.

1.2 Komission mukaan sen yksiköt olivat ottaneet asianmukaisesti huomioon euron valuuttakurssin vaihtelusta suhteessa jeniin aiheutuneet vaikutukset tutkijoiden tuloihin ja etsineet tyydyttävää ratkaisua ongelmaan. Komissio päätti 21. joulukuuta 1999 myöntää 33:lle apurahan saajalle täydentävän korvauksen, joka vastasi vuonna 1999 tapahtunutta taloudellista menetystä (komission päätös C (1999) 4774).

1.3 Toisessa lausunnossaan komissio totesi, että täydentävä korvaus, josta komissio teki päätöksen 21. joulukuuta 1999, vastasi kolmen vuonna 1999 päättyneen vuosineljänneksen aikana (helmikuusta 15. päivään marraskuuta 1999) aiheutunutta taloudellista menetystä. Vuoden 1999 jäljellä oleva aika sisällytettiin vuoden 2000 ensimmäiseen vuosineljännekseen, joka päättyi helmikuussa, joten sitä koskeva summa voitiin määritellä vasta kauden päätyttyä. Vuoden 2000 osalta komissio oli 24. heinäkuuta 2000 päättänyt myöntää täydentävän korvauksen kahdelta päättyneeltä vuosineljännekseltä eli 15. päivästä marraskuuta 1999 15. päivään toukokuuta 2000. Komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että Euroopan komission Japanin edustusto maksoi parhaillaan kyseistä korvausta.

1.4 Euroopan oikeusasiamies pani merkille, että komissio oli päättänyt maksaa 33 tutkijalle täydentävän korvauksen, joka vastasi euron valuuttakurssin vaihtelusta suhteessa jeniin aiheutuneita taloudellisia tappioita. Lisäksi komissio oli vahvistanut, että jos valuuttakurssin vaihtelun seuraukset jatkuivat, viimeinen täydentävä korvaus jäljellä olevilta kahdelta vuosineljännekseltä myönnettäisiin sopimuskauden lopussa. Euroopan oikeusasiamies katsoi, ettei komission toiminnassa ollut ilmennyt kantelijan esittämän väitteen mukaista hallinnollista epäkohtaa.

2 Johtopäätös

Koska kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella komission toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa, oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn.

VÄITE, JONKA MUKAAN RUOTSI RIKKOI YHTEISÖN OIKEUTTA PERIMÄLLÄ VALMISTEVEROA – TAPAUKSEN KÄSITTELY KOMISSIOSSA

Päätös yhdistettyihin kanteluihin 1554/99/ME ja 227/2000/ME Euroopan komissiota vastaan

KANTELUT

Kantelussa 1554/99/ME kantelija oli ruotsalaisen vapaakauppayhdistyksen “Norrbottens Frihandelsförening” puheenjohtaja, joka kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle yhdistyksen puolesta joulukuussa 1999. Kantelussa 227/2000/ME kantelija oli Pohjois-Ruotsissa lähellä Suomen rajaa asuva kansalainen, joka esitti kantelunsa helmikuussa 2000. Lisäksi kantelun 227/2000/ME tehneellä kantelijalla oli läheisiä yhteyksiä “Norrbottens Frihandelsförening” -yhdistykseen, minkä vuoksi nämä kaksi kantelua yhdistettiin.

Kantelijat esittivät yhteenvedona seuraavaa:

Kantelijat totesivat, että Ruotsi oli pannut väärin täytäntöön neuvoston direktiivin 92/12/ETY valmisteveron alaisia tuotteita koskevasta yleisestä järjestelmästä sekä näiden tuotteiden hallussapidosta, liikkumisesta ja valvonnasta. Ruotsi rikkoi näin toistuvasti yhteisön oikeutta perimällä valmisteveroa kivennäisöljyn kuljetuksesta Suomesta Ruotsiin.

Toinen kantelijoista kertoi, että Pohjois-Ruotsissa kivennäisöljyn tuonti Suomesta henkilökohtaiseen käyttöön on yleistä ja niin on tehty jo vuosikymmenien ajan. Ruotsin ja Suomen liittyttyä Euroopan unioniin kyseisen kaupan valvontaa oli tehostettu.

Direktiivin 92/12/ETY 9 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat periä valmisteveroa, jos kivennäisöljy kuljetetaan poikkeuksellisilla kuljetustavoilla. Kyseisessä artiklassa säädetään myös, että kuljetusta ajoneuvojen polttoainesäiliöissä tai asianmukaisissa varapolttoainesäiliöissä ei pidetä poikkeuksellisena kuljetustapana. Kantelijat totesivat, että Ruotsin veroviranomaiset tulkitsevat käsitettä “poikkeuksellinen kuljetustapa” siten, että se kattaa kivennäisöljyn kaikki yksityiset kuljetukset. Toisaalta kantelijat katsoivat, että tätä säädöstä on tulkittava suppeasti, koska se on poikkeus vapaan liikkuvuuden yleiseen periaatteeseen. Kantelijat totesivat, että yksityisen henkilön on saatava kuljettaa kivennäisöljyä asianmukaisissa varapolttoainesäiliöissä, ja he katsoivat sen olevan sopu- soinnussa direktiivin 92/12/ETY säännösten kanssa.

“Norrbottnens Frihandelsförening” -yhdistys oli auttanut lukuisia ihmisiä valittamaan Ruotsin hallinto-oikeuteen Ruotsin veroviranomaisten päätöksistä. Yhdistys oli pyytänyt tuomioistuimia hakemaan Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua EY:n perustamissopimuksen 234 artiklan (ent. 177 artiklan) mukaisesti. Näitä pyyntöjä ei koskaan otettu huomioon.

Kantelijat kääntyivät Euroopan komission puoleen kannellakseen asiasta. Kantelijat olivat myös tavanneet komission edustajan. He väittivät, että komissio ei tutkinut asiaa. Toinen kantelijoista totesi, että se johtui poliittisista paineista.

Kantelijat väittivät, että komission olisi käynnistettävä asiaa koskevat tutkimukset ja tutkittava, onko Ruotsi loukannut yhteisön oikeutta ja etenkin direktiiviä 92/12/ETY.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelut välitettiin komissiolle. Komissio antoi kaksi eri lausuntoa. Lausunnoissa todettiin yhteenvetona seuraavaa:

Komissio totesi saaneensa kirjeen “Norrbottnens Frihandelsförening” -yhdistykseltä vuonna 1997. Kirjeessä annettiin tietoa järjestelmällisistä ja mielivaltaisista rajatarkastuksista, ja komissio tulkitsi asian siten, että tieto koski ainoastaan Ruotsin ja Suomen välisiä rajatarkastuksia. Kantelua käsitteli sen vuoksi sisämarkkinoiden pääosasto. Komissio pyysi yhdistystä antamaan lisätietoa 1. syyskuuta 1998 päivätyssä kirjeessään. Mitään tietoa ei annettu määräaikaan mennessä, ja komissio lopetti tapauksen käsittelyn 7. loka-kuuta 1998.

Syyskuun 28. päivänä 1998 päivätyssä kirjeessään, jonka komissio vastaanotti 13. loka-kuuta 1998, yhdistys antoi lisätietoja ja uutta aineistoa rajatarkastuksista mutta myös Ruotsissa sovellettavista valmisteveroa koskevista säännöistä. Näiden tietojen perusteella komissio lähti tarkastelemaan kyseistä tapausta, joka rekisteröitiin kanteluksi. Toukokuussa 1999 kantelijoiden kanssa järjestettiin kokous. Komission mukaan kantelijat antoivat tällöin ensimmäisen kerran tarkkoja tietoja tapauksesta, jolloin komission oli helpompi ymmärtää heidän huolenaiheensa. Komissio ymmärsi kantelun siten, että se ei liity tiettyyn sääntöön vaan rajatarkastuksissa käytettyihin menetelmiin ja tarkastusten laajuuteen ja järjestelmällisyyteen.

Kokouksen ja kantelua koskevan analyysin jälkeen komissio otti yhteyttä Ruotsin viranomaisiin kertoakseen kantelusta ja kyseistä tapausta koskevista yksityiskohdista. Ruotsin viranomaiset kiistivät kantelun väitteet.

Komissio pyysi kantelijoilta lisätietoja 19. marraskuuta 1999. Komissio ei kuitenkaan saanut lisätietoja, ja komissio kertoi kantelijoille sähköpostitse 3. tammikuuta 2000, että sen ehdotus toimenpiteiksi perustuisi jo olemassa olevaan aineistoon. Komissio ja kantelijat olivat myöhemminkin yhteydessä, mutta mitään olennaisia tietoja ei välitetty. Komission saatavilla olevien tietojen perusteella sisämarkkinoiden pääosasto oli kuitenkin ehdottanut, että Ruotsille lähetettäisiin virallinen huomautus. Komissio harkitsi parhaillaan muodollista päätöstä lähettää huomautus.

Komissio kiisti väitteen, jonka mukaan komission toimet perustuivat poliittisiin kysymyksiin.

Komissio kertoi, että koko menettelyn aikana oli ollut hyvin vaikeaa selvittää oikeudellinen tilanne kantelijoille ja saada siten vastineeksi asiaa koskevaa tietoa.

Valmisteveroa koskevista erityissäännöistä komissio totesi, että yleissäännön mukaan kansalaiset saavat ostaa tavaroita haluamastaan jäsenvaltiosta ja maksaa valmisteveroa

tähän samaan maahan. Tähän sääntöön on kuitenkin poikkeuksia. Kivennäisöljystä maksettava valmistevero on yksi tällainen poikkeus, sillä valmistevero on maksettava siihen jäsenvaltioon, johon se ostetaan. Tähän sääntöön on yksi poikkeus, nimittäin kuljetus ajoneuvojen polttoainesäiliössä tai asianmukaisessa varapolttoainesäiliössä. Ruotsi saa siten periaatteen valmisteveroa, jos yksityiset henkilöt käyttävät direktiivin 92/12/ETY 9 artiklan 3 kohdan mukaista poikkeuksellista kuljetustapaa. Tämä on selvitetty kantelijoille, ja tästä syystä komissio ei ole tähän mennessä ryhtynyt toimiin Ruotsia vastaan.

Kantelijoiden huomautukset

Asiaa koskevat lausunnot toimitettiin kantelijoille, jotka esittivät kumpikin omat huomautuksensa.

Yhteenvetona kantelijat pitäytyivät kanteluissaan. He viittasivat käsitteeseen ”poikkeuksellinen kuljetustapa” ja siihen, että komissio oli todennut launnessaan, että kuljetus asianmukaisessa varapolttoainesäiliössä sallittaisiin. Tämän osalta kantelijat totesivat, että direktiivissä 92/12/ETY ei mainita polttoainesäiliöiden määrää ja että ruotsinkielisessä käännöksessä viitataan *polttoainesäiliöihin*. Kantelijat huomauttivat myös, että kansallisissa säännöissä kuljetuskäyttöön hyväksytyt polttoainesäiliöt on ehdottomasti katsottava asianmukaisiksi varapolttoainesäiliöiksi. Jos niin ei tehdä, se olisi selvästi este vapaalle liikkuvuudelle ja loukkaisi EY:n perustamissopimuksen periaatteita.

Kantelijat päättelivät, että komissio ei ollut ottanut huomioon kaikkia asiaa koskevia tosiseikkoja.

Yksi kantelijoista myönsi, että Ruotsia vastaan oli käynnistetty tutkimus. Hän ei kuitenkaan ollut tyytyväinen komission toimiin yleisesti.

Sama kantelija esitti myös yhden uuden näkökohdan. Se liittyi Suomen tullin toimintaan, sillä tämä oli takavarikoinut Ruotsissa rekisteröityjä ajoneuvoja ja väittänyt, että ajoneuvon omistaja oli asunut pysyvästi Suomessa yli 185 päivää. Yhdistyksen edustajan mukaan yhdistys kanteli komissiolle kirjallisesti toukokuussa 1999 pidetyssä kokouksessa, mutta komissio ei ollut ryhtynyt toimiin kantelun johdosta. Koska tämä uusi näkökulma ei liittynyt Ruotsissa perittyyn valmisteveroon, se ei kuulunut alkuperäisten kantelujen alaan, eikä oikeusasiamies löytänyt perusteita sille, että asia käsiteltäisiin nykyisen tutkimuksen puitteissa.

Toinen kantelijoista totesi, että koska direktiivi on vastoin EY:n perustamissopimusta, komission olisi noudatettava perustamissopimusta eikä direktiiviä. Lisäksi kantelija pyysi oikeusasiamieheltä neuvoa, kenen puoleen hän voisi kääntyä kannellakseen siitä, että direktiivi ei ole EY:n perustamissopimuksen mukainen, mikäli oikeusasiamies ei voi käsitellä tätä kysymystä. Oikeusasiamies ilmoitti tämän vuoksi kantelijalle, että tämä voisi vedota huomautustensa tämän erityiskysymyksen osalta Euroopan parlamenttiin, ja antoi kantelijalle oikean osoitteen.

Lisähuomautuksia koskeva pyyntö

Oikeusasiamies kiinnitti huomiota siihen, että komission lausunto kantelusta 1554/99/ME oli kattavampi kuin lausunto kantelusta 227/2000/ME. Tämän vuoksi kantelua 1554/99/ME koskeva lausunto toimitettiin kantelun 227/2000/ME tehneelle kantelijalle huomautuksia varten. Oikeusasiamies ei kuitenkaan saanut lisähuomautuksia.

LISÄTUTKIMUKSET

Oikeusasiamiehen toimisto otti 3. huhtikuuta 2001 puhelimitse yhteyttä komission toimivaltaiseen virkamieheen sisämarkkinoiden pääosastossa saadakseen tietoja ehdotuksesta lähettää Ruotsille virallinen huomautus asiasta. Asiasta vastuussa oleva virkamies ilmoitti

oikeusasiamiehelle, että virallinen huomautus oli lähetetty 13. kesäkuuta 2000. Ruotsin viranomaiset olivat vastanneet huomautukseen 29. elokuuta 2000. Lisäksi komission sisämarkkinoiden pääosasto oli ehdottanut, että Ruotsille lähetettäisiin perusteltu lausunto, ja se odotti parhaillaan komission hyväksyntää. Vastuussa oleva virkamies totesi, että kantelijoille oli annettu säännöllisesti tietoa puhelimitse ja sähköpostitse.

PÄÄTÖS

1 Tutkimus valmisteveron perinnästä Ruotsissa

1.1 Kantelijat väittivät, että komissio ei ollut tutkinut kantelua, joka koski direktiivin 92/12/ETY täytäntöönpanoa Ruotsissa ja yhteisön oikeuden jatkuvaa loukkaamista. Toinen kantelijoista totesi, että se johtui poliittisista paineista. Kantelijat totesivat, että Ruotsi peri väärin perustein valmisteveroa kivennäisöljyn kuljetuksesta Suomesta Ruotsiin. Kantelijat väittivät, että komission olisi käynnistettävä asiaa koskevat tutkimukset ja tutkittava, onko Ruotsi loukannut yhteisön oikeutta ja etenkin direktiiviä 92/12/ETY.

1.2 Komissio kiisti väitteen siitä, että se ei ole käsitellyt kantelua poliittisten paineiden vuoksi. Komissio kertoi ryhtyneensä toimiin toisen kantelijan kirjeen johdosta mutta päättäneensä tapauksen käsittelyn, koska lisätietoa ei ollut toimitettu. Kyseiseltä kantelijalta saadut kirjeet oli rekisteröity kanteluksi, ja komissio oli ehdottanut, että Ruotsille lähetettäisiin virallinen huomautus. Komissio tiedotti myös kivennäisöljyn valmisteveron oikeusperustasta.

1.3 Oikeusasiamies pani merkille, että komissio voi käyttää harkintavaltaansa päättäessään oikeustoimien aloittamisesta jotakin jäsenvaltiota vastaan EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan mukaisesti. Lokakuun 13. päivänä 1997 päätökseen saatetussa Euroopan oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suorittamassa tutkimuksessa, joka koski komission hallintomenettelyjä sen käsitellessä valituksia, joiden mukaan jäsenvaltio on rikkonut yhteisön oikeutta (303/97/PD), komissio kuitenkin sitoutui kunnioittamaan tiettyä prosessisuojaa, joka kantelijoilla on tässä menettelyssä. Mikään ei viittaa siihen, että komissio ei olisi kunnioittanut tätä suojaa tarkastelluissa tapauksissa.

1.4 Komissio kiisti väitteen, jonka mukaan komissio ei tutkinut asiaa poliittisista syistä. Oikeusasiamies totesi, että väitteen esittänyt kantelija ei toimittanut mitään todisteita väitteensä tueksi.

1.5 Kantelijoiden väitteen osalta, joka koski komission velvollisuutta käynnistää tutkimukset, oikeusasiamies pani merkille, että saatuaan 28. syyskuuta 1998 päivätyt kirjeet komissio käynnisti tapauksesta uuden tutkimuksen. Lisäksi komissio tapasi kantelijat ja ehdotti, että Ruotsille lähetettäisiin virallinen huomautus. Tästä syystä komissio täytti kantelijoiden vaatimuksen. Lisäksi oikeusasiamiehelle tiedotettiin, että virallinen huomautus oli lähetetty 13. kesäkuuta 2000, että Ruotsin viranomaiset olivat vastanneet 29. elokuuta 2000 ja että ehdotus Ruotsille lähetettävästä perustellusta lausunnosta odotti yhä hyväksyntää. Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että komission toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

2 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun Euroopan oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella Euroopan komission toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

VÄITETTY SÄÄNTÖJENVASTAI- SUUS PHARE- HANKKEEN TOTEU- TUKSESSA

*Päätös kanteluun
634/2000/JMA (luotta-
muksellinen) Euroopan
komissiota
vastaan*

KANTELU

Kantelija on liikkeenjohdon konsultti. Hän osallistui vuosina 1997–1998 erään Phare-hankkeen kehittämiseen toimimalla hankkeen sopimuspuolena olleen konsortion konsulttina. Hänelle annettuihin tehtäviin kuului opintomatkojen valmistelu ja lyhytaikaisten työpajojen järjestäminen.

Maaliskuun 1998 lopussa kantelija toimitti konsortiolle työaikailmoituksen kuluneen kuukauden aikana Phare-hankkeen puitteissa suoritetusta työstä. Koska konsortion työryhmän johtaja kieltäytyi kuitenkin allekirjoittamasta ilmoitusta, kantelijalle ei maksettu eräistä tehtävistä, joiden hän väitti kuuluneen Phare-hankkeen piiriin. Kantelija katsoi tämän tilanteen johtuneen siitä, että hän oli kieltäytynyt maksamasta lahjuksia eräälle hankkeen hallinnointiyksikköön kuuluvalla johtajalla. Hän selvitti, että hänet oli kutsuttu mainitun johtajan toimistoon maaliskuun 1998 lopussa, jolloin hän työskenteli hankkeen hallinnointiyksikössä, ja häntä pyydettiin maksamaan 3 000 Yhdysvaltain dollaria hankkeeseen liittyvän tehtävän saamisen ehtona.

Koska konsortio kieltäytyi hyväksymästä osaa kantelijan työstä, kantelija kirjoitti komissiolle ja pyysi komissiota hyväksymään hänen maaliskuun 1998 työaikailmoitukseen merkitsemänsä tehtävät ohjelman tavoitteiden piiriin kuuluviksi. Hän ehdotti myös, että tuleviin sopimuksiin lisättäisiin lahjonnan vastaisia lausekkeita. Kantelijan ja komission yksikköjen käymän kirjeenvaihdon jälkeen laajentumisasioiden pääosastossa toimiva asiasta vastaava johtaja ja Phare-ohjelman toteuttamisesta vastaava henkilö katsoivat kantelijalle 27. tammikuuta 2000 lähettämässään kirjeessä, että komissio ei pystynyt arvioimaan, kuuluivatko kaikki kiistanalaiset tehtävät todella Pharen strategisen hallinnointiohjelman piiriin.

Helmikuussa 2000 kantelija vastasi komissiolle väittäen, että joistakin hankkeen puitteissa laadituista asiakirjoista kävi ilmi, että hänen maaliskuun 1998 työaikailmoitukseensa merkityt tehtävät olivat täysin Phare-ohjelman toiminta-ajatuksen ja tavoitteiden mukaiset. Komissio ei enää vastannut kantelijan kirjeeseen. Kantelija katsoi, että komission suhtautuminen haittasi hänen pyrkimyksiään saada korvauksia konsortiolta.

Kantelija katsoi oikeusasiamiehelle esittämässään kantelussa, että komission olisi pitänyt puuttua tilanteeseen varmistaakseen, ettei konsortion lähettämässä työaikailmoituksissa ollut väärää lausumia. Hän huomautti, että hänen yrityksensä selvittää asiaa konsortion kanssa eivät olleet johtaneet tuloksiin. Kantelija pyysi komissiota myös hyväksymään virallisesti, että hänen maaliskuun 1998 työaikailmoituksessaan mainittu työ liittyi Phare-ohjelman tavoitteisiin. Maksamatta jääneet tehtävät käsittivät erään tehtävän suunnittelen ja järjestämisen hankkeen hallinnoinnista vastaavien tahojen haluamalla tavalla sekä ohjelma-asiakirjan laatimisen.

Koska kantelijan väitteet Pharen ylimmän johdon lahjottavuudesta oli ilmeisesti jätetty huomiotta, kantelija halusi ensiksi tietää, miksi komissio ei noudattanut hänen ehdotustaan lahjonnan vastaisten lausekkeiden lisäämisestä tuleviin sopimuksiin, ja toiseksi hän vahvisti uudelleen hankkeen hallinnointiyksikön johtajaan kohdistuvat lainvastaisen lahjonnan väitteet.

Kantelija esitti oikeusasiamiehelle jättämässään kantelussa seuraavat väitteet: (i) hän ei ollut saanut maksua osasta hankkeeseen liittyviä tehtäviä ja (ii) komissio ei ollut tutkinut asianmukaisesti kantelijan sille esittämiä hankkeen hallinnointia koskevia petosväitteitä.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komissio esitti aluksi yhteenvedon tilanteesta ja käsitteli sitten kantelijan esittämiä yksittäisiä väitteitä.

Taustatiedot

Komissio selvitti, että kantelija työskenteli konsulttina Phare-hankkeen asiantuntijana toimineessa konsortiossa. Sopimus oli tehty avunsaajavaltion hallituksen ja useista yhteisöistä koostuvan konsortion välillä.

Sen jälkeen kun sekä kantelija että myös entinen työryhmän johtaja J. olivat esittäneet väitteitä, joiden mukaan ohjelman hallinnointiyksikön toimintaan liittyi petoksia ja hallinnollisia epäkohtia, komissio päätti joulukuussa 1998 keskeyttää ohjelman ja järjestää riippumattoman tarkastuksen väitteiden arvioimiseksi.

Eräs riippumaton tilintarkastustoimisto suoritti tarkastuksen, jonka tulokset saatiin lokaan 1999 lopussa. Se katsoi useimmat väitteistä ja kaikki petosta koskevat väitteet perusteettomiksi. Tarkastuksen johdosta annettiin hallinnollisia ja rahoituksellisia suosituksia, jotka hankkeen hallinnointiyksikkö ja sopimuspuoli lupasivat toteuttaa. Ohjelman toimia jatkettiin tämän prosessin päätyttyä ja siitä saatujen tulosten valossa.

Euroopan unionin Phare-ohjelmia arvioiva riippumaton yhteenliittymä laati maaliskuussa 2000 ohjelmaa koskevan vuotuisen arviointikertomuksen. Arvioinnissa katsottiin, että ohjelman tavoitteet oli saavutettu kaiken kaikkiaan “täysin tyydyttävästi”.

Tarkastuksessa oli käsitelty erityisesti kantelijan esittämiä yksittäisiä väitteitä. Tarkastuksessa katsottiin, että kantelijan maaliskuun 1998 työaikailmoitukseen merkitsemät tehtävät eivät suoranaisesti kuuluneet Phare-ohjelman piiriin. Komissio ilmoitti kuitenkin, että nämä toimet poikkesivat kantelijan tekemästä, strategisiin hallinnointitehtäviin liittyvästä valmistelutyöstä, joka taas kuului Phare-ohjelman toimiin. Lahjusten ottamista ja petosta koskevat kantelijan väitteet katsottiin kertomuksessa perusteettomiksi.

Komissio mainitsi myös eräitä tarkastuksesta saatuja tuloksia, jotka koskivat kantelijan ilman sopimusta suorittamia tehtäviä. Kantelijan suhde konsortioon oli määriteltävä uudelleen näiden tulosten perusteella. Vaikka konsortio oli tehnyt kantelijan kanssa määräaikaisen sopimuksen, hankkeen hallinnointiyksikkö päätti katkaista suhteensa kantelijaan.

Kantelijan esittämät yksittäiset väitteet

Kantelijan ensimmäisen, kiistanalaista työaikailmoitusta koskevan väitteen osalta komissio korosti, että erimielisyydet olivat syntyneet konsultin ja sopimuksen tekijän välillä Phare-ohjelman puitteissa ja että komissio ei pystynyt puuttumaan tällaisiin sopimuskiistoihin. Komissio selvitti, että kantelijan maaliskun ja huhtikuun 1998 laatimassa työaikailmoituksessa oli kuvailtu kahta pääasiallista toimintaa: (i) strategisten hallinnointitehtävien valmistelutyö ja (ii) työpajoihin ja seminaariin liittyvät muut tehtävät. Komissio oli kantelijan pyynnöstä vahvistanut 27. tammikuuta 2000 päivätyllä kirjeellä, että strategiset hallinnointitehtävät kuuluivat todella Phare-ohjelmasta rahoitettavaan toimintaan.

Komission mukaan konsortio oli ilmoittanut komissiolle tehneensä sisäisen, konsortion jäseniä koskevan alihankintasopimuksen, jonka mukaan maksu suoritettaisiin vain kursien toimittamisesta mutta ei valmistelutyöstä. Näiden selvitysten perusteella komissio oli katsonut, että konsortion kieltäytyminen maksamasta valmistelutehtävistä merkitsi sisäistä konsortion jäsenten välistä sopimuskiistaa, johon komissio ei voinut puuttua.

Komissio huomautti, että kyseisen Phare-ohjelman puitteissa suoritettavista maksuista vastasivat kansalliset viranomaiset eikä Euroopan komissio. Komission yksiköt pyysivät kuitenkin lisätietoja työaikailmoitusasiasta varmistaakseen, että työaikailmoituksiin oli merkitty vain Phare-ohjelman piiriin kuuluvia tehtäviä ja että eri konsulttien toimittamien työaikailmoitusten välillä vallitsi jonkinasteinen yhtenäisyys.

Petosväitteiden osalta komissio ilmoitti ensiksi, että kantelijan maaliskuussa 1999 päivätyssä, lahjonnan vastaisten lausekkeiden sisällyttämistä uusiin Phare-sopimukseen koskevassa kirjeessä esitetty ehdotus oli annettu Pharen varainhoidosta vastaavien yksikköjen (SCR) tutkittavaksi. Komissio ilmoitti myös aikovansa säätää sopimusmenettelyjä koskevia uusia määräyksiä osana hajautetun täytäntöönpanojärjestelmän uutta käsikirjaa ja lisätä eettisen lausekkeen tuleviin sopimuksiin.

Tarkastuksessa katsottiin, että hankkeen hallinnointiyksikköön kohdistuneet väitteet olivat perusteettomia, joten ohjelman toimia jatkettiin saman hankkeen hallinnointiyksikön johdolla. Komissio huomautti, että hankkeiden hallinnointiyksiköt ovat erottamaton osa kansallista hallintoa eikä komission tehtäviin kuulu kansallisten virkamiesten nimittäminen tai nimitysten vahvistaminen.

Kantelijan huomautukset

Kantelija vastasi yksityiskohtaisesti komission lausuntoihin ja esitti uudelleen oman näkemyksensä maaliskuussa 1998 Phare-ohjelmaa varten suorittamastaan työstä sekä väitteensä ohjelman hallinnointiyksikön lainvastaista vaatimuksista. Hän liitti huomautuksiinsa todistusaineistoksi joukon asiakirjoja, joita hän pyysi käsittelemään luotamuksellisesti.

Kantelija korosti, että valmistelutyön maksamatta jättämistä koskeva kysymys oli komission huomautusten mukaisesti sopimuspuolen ja konsultin välillä selvítettävä asia. Hän korosti kuitenkin, että komission olisi pitänyt tietää, mitkä tehtävät oli määrä suorittaa Phare-ohjelman puitteissa, ja näin ollen myös, oliko työaikailmoituksiin merkitty todella Pharen piiriin kuuluvaa työtä vai oliko niitä muutettu kohtuuttomasti. Hän selvitti, että työjärjestelyt olivat aina olleet samanlaiset ja että valmistelutyöt olivat aina kuuluneet erottamattomasti niihin.

Kantelija totesi petosta koskevan kysymyksen osalta, että komission valmius lisätä petoksen vastaiset lausekkeet tuleviin sopimuksiin oli myönteinen asia, koska laittomia käytäntöjä voitaisiin näin ehkäistä tehokkaasti. Hän pitäytyi kuitenkin hankkeen hallinnointiyksikköön kohdistuvissa petosväitteissään ja katsoi, että hänen esittämiensä väitteiden torjumiseen tähänneestä tarkastuksesta oli kehittynyt pelkkä peittelymanööveri. Kantelija katsoi, että tarkastaja oli päättänyt hyväksyä hankkeen hallinnointiyksikön esittämän tarinan tutkimatta keskeisiä hankeasiakirjoja ja hankkimatta lisätietoja häneltä. Hänen mielestään jo se tosiasia, että kaksi eri asiantuntijaa, kantelija itse ja entinen työryhmän johtaja J. olivat jättäneet toisistaan riippumattomat kantelut samasta asiasta, oli omiaan lisäämään lainvastaista toimintaa koskevien väitteiden painoarvoa.

PÄÄTÖS

1 Kantelijan suorittaman työn osan hyväksyminen ja maksaminen

1.1 Kantelija oli väittänyt, että Phare-ohjelman sopimuspuoli (konsortio) ei ollut maksanut osaa Pharen piiriin kuuluneista töistä, jotka hän oli merkinnyt omaan maaliskuun 1998 työaikailmoitukseensa. Hän väitti, että koska hänen yrityksensä selvittää asia sopimuspuolen kanssa eivät olleet johtaneet tuloksiin, komission olisi täytyntä puuttua asiaan varmistaakseen, ettei sopimuspuolen toimittamissa työaikailmoituksissa ollut vääriä väitteitä. Hän pyysi komissiota myös hyväksymään virallisesti, että hänen työaikailmoituksessaan mainittu työ liittyi Phare-ohjelman tavoitteisiin.

1.2. Komissio oli korostanut, että ongelmassa oli kyse Pharen sopimuspuolen ja tämän konsultin välisestä sopimuskiistasta ja että komissio ei voinut puuttua tällaiseen tilanteeseen. Maksaminen kiistanalaisesta työstä oli komission mielestä sisäinen asia, joka Phare-ohjelman sopimuspuolena toimivan konsortion jäsenten oli ratkaistava keskenään. Komissio huomautti, että kansalliset viranomaiset olivat vastuussa tähän hajautettuun sopimukseen perustuvista maksuista.

Komissio ilmoitti lisäksi, että sen yksiköt olivat vahvistaneet tammikuussa 2000 päivättyssä vastauksessa kantelijan esittämään tiedusteluun, että osa kiistanalaisesta toiminnasta eli strategiset hallinnointitehtävät kuuluivat todella Phare-ohjelmasta rahoitettavaan toimintaan.

1.3 Jotta voitaisiin määritellä ensiksi, oliko komissiolla velvollisuus puuttua asiaan varmistaakseen, että ohjelman työaikailmoituksissa ei ollut vääriä lausumia, on tarkasteltava niitä komission toimivaltuuksia ja velvoitteita, jotka liittyvät Phare-ohjelmasta rahoitettavaan sopimukseen.

1.4 Phare-ohjelmasta annetun perusasetuksen¹⁰ nojalla tuen myöntää yhteisö joko yksin tai yhteisrahoituksena. Tämä taloudellinen apu rahoitetaan yhteisöjen yleisestä talousarviosta varainhoitoasetuksen, sellaisena kuin se on muutettuna erityisesti asetuksella 610/90¹¹, mukaisesti. Kuten edellä mainitun asetuksen 107 artiklasta, 108 artiklan 2 kohdasta ja 109 artiklan 2 kohdasta käy ilmi yhteisöjen tuomioistuinten tulkinnan mukaisesti, Phare-ohjelmasta rahoitettavat sopimukset on katsottava kansallisiksi sopimuksiksi, jotka sitovat vain edunsaajavaltiota ja taloudellisia toimijoita. Komissio puolestaan on vastuussa hankkeiden rahoituksesta, ja sen on siis varmistettava, että hankkeisiin myönnettyjä varoja hallinnoidaan taloudellisesti.¹²

1.5 Kantelijan esille tuoma tilanne johtui Pharen sopimuspuolen ja tämän konsultin tai alihankkijan väliseen työsuhteeseen liittyneestä kiistasta. Tämänäyttötyypiset tilanteet eivät perusolemukseltaan todennäköisesti vaikuta Phare-ohjelman yleisrahoitukseen tai Phareen liittyvien toimenpiteiden taloudelliseen hallinnointiin, joten ne johtavat vain harvoin komission puuttumiseen asiaan.

Koska Pharen sopimuspuolen eli konsortion ja kantelijan välinen suhde perustui näiden keskinäiseen sopimukseen, kaikki osapuolten oikeuksia ja velvollisuuksia koskevat kiistat pitäisi ratkaista sopimussääntöjen pohjalta.

1.6 Kantelija arveli, että komission olisi täytynyt puuttua asiaan siitä huolimatta, että kyse oli sopimusluonteisesta riidasta. Oikeusasiamies totesi, että komissiolla ei ole velvollisuutta toimia välittäjänä Phare-ohjelmaan liittyvän sopimuksen osapuolten välisissä sopimuskiistoissa. Komissio oli silti puuttunut asiaan pyytämällä sopimuspuolelta lisätietoja. Puuttumisen perusteena oli tarve varmistaa, että työaikailmoituksiin oli merkitty vain Phare-ohjelman piiriin kuuluvia tehtäviä ja että eri konsulttien toimittamien työaikailmoitusten välillä vallitsi jonkinasteinen yhtenäisyys. Komissio ei löytänyt näistä aineistoista mitään, mikä olisi voinut kyseenalaistaa niiden sisällön. Oikeusasiamies totesi, että komissio vahvisti omaa näkemystään arvioimalla riippumattoman tilintarkastustoimiston tekemästä tarkastuksesta saatuja tuloksia, joissa päädyttiin samaan johtopäätökseen.

¹⁰ Neuvoston asetus (ETY) N:o 3906/89, annettu 18. joulukuuta 1989, taloudellisen tuen myöntämisestä Unkarin tasavallalle ja Puolan kansantasavallalle (EYVL 1989 L 375, s. 11), sellaisena kuin se on muutettuna neuvoston asetuksilla N:o 2698/90, 17.9.1990 (EYVL 1990, L 257, s. 1), N:o 3800/91, 23.12.1991 (EYVL 1991, L 357, s. 10), N:o 2334/92, 7.8.1992 (EYVL 1992, L 227, s. 1), N:o 1764/93, 30.6.1993 (EYVL 1993, L 162, s. 1), N:o 1366/95, 12.6.1995 (EYVL 1995, L 133, s. 1), N:o 463/96, 11.3.1996 (EYVL 1996, L 65, s. 3) ja N:o 753/96, 22.4.1996 (EYVL 1996, L 103, s. 5).

¹¹ Varainhoitoasetus, annettu 21. joulukuuta 1977, Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettava (EYVL L 356, 31.12.1977, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 13. maaliskuuta 1990 annetulla neuvoston asetuksella (Euratom, EHTY, ETY) N:o 610/90 (EYVL L 70, 16.3.1990, s. 1).

¹² Asia T-231/97 *New Europe consulting vastaan komissio*, kok. 1999, s. II-2403, kohta 32; asia T-185/94 *Geotronics vastaan komissio*, kok. 1995, s. II-2795, kohta 31; asia C-395/95 P *Geotronics vastaan komissio*, kok. 1997, s. I-2271, kohta 12.

1.7 Kantelija pyysi komissiota myös hyväksymään virallisesti, että hänen maaliskuun 1998 työaikailmoitukseensa merkityt tehtävät liittyivät Phare-ohjelman tavoitteisiin.

Oikeusasiamies totesi, että komissio vahvisti kantelijan pyynnöstä tammikuussa 2000 päivätyllä komission yksiköiden kirjeellä, että jotkut kantelijan työaikailmoituksessa mainituista toimista olivat todella Pharesta rahoitettavia toimia. Mitä tuli kysymykseen, olisiko työaikailmoitukseen pitänyt merkitä valmistelutöitä ja olisiko niistä pitänyt maksaa, konsortio oli ilmoittanut komissiolle sopimuspuolen sopineen konsulttiansa kanssa, että valmistelutyötä ei otettaisi huomioon. Tämän perusteella komissio oli katsonut, että kiistanalainen tehtävä oli sopimuspuolen ja tämän konsultin välinen sisäinen asia, joka osapuolten oli ratkaistava keskenään.

1.8 Oikeusasiamies katsoi Phare-hanketta koskevan sopimuksen sekä kiistan osapuolien ja kiistanalaisten asioiden luonteen perusteella, että komission kanta maksamattomiin tehtäviin ja niiden maksamiseen sekä kantelijan pyytämiin näitä asioita koskeviin tietoihin vaikutti perustellulta. Oikeusasiamies katsoi, että kantelun tässä näkökohdassa ei ilmennyt tutkimuksen perusteella hallinnollista epäkohtaa.

2 Kantelijan esittämien petosväitteiden tutkiminen

2.1 Kantelija oli väittänyt, että komissio ei ollut tutkinut asianmukaisesti kantelijan sille esittämiä Phare-ohjelman hallinnointia koskevia petosväitteitä. Hän katsoi, että väitteiden johdosta suoritettu Phare-ohjelman tarkastus oli pelkkä peittelymanööveri, koska tarkastuksen valmistelusta vastannut tarkastaja hyväksyi hankkeen hallinnointiyksikön esittämän tarinan kuuntelematta vastapuolta. Kantelija oli liittänyt huomautuksiinsa laajan luottamuksellisen aineiston todistaakseen petosväitteensä.

Kantelija oli myös ehdottanut, että komissio lisäisi tuleviin Phare-sopimuksiin lahjonnan vastaiset lausekkeet.

2.2 Komissio oli ilmoittanut, että se oli päättänyt näiden hankkeen hallinnointiyksikköön kohdistuneiden petosta ja hallinnollista epäkohtaa koskevien väitteiden johdosta pyytää laillistettua tilintarkastustoimistoa tekemään riippumattoman tarkastuksen. Lokakuun 1999 lopussa julkistetussa tarkastuksessa oli katsottu, että useimmat väitteistä ja kaikki petosväitteet olivat perusteettomia.

Komissio oli ilmoittanut myös aikovansa antaa sopimusmenettelyjä koskevia uusia määräyksiä osana hajautetun täytäntöönpanojärjestelmän uutta käsikirjaa ja lisätä eettisen lausekkeen tuleviin sopimuksiin.

2.3 Oikeusasiamies totesi, että komissio oli kantelijan tekemän ehdotuksen johdosta luvannut lisätä eettisen lausekkeen tuleviin Phare-sopimuksiin. Kantelija suhtautui myönteisesti tähän aloitteeseen, koska sillä voisi hänen mielestään olla laittomia käytäntöjä ehkäisevä vaikutus. Oikeusasiamies korosti, että komissio julkaisi joulukuussa 2000 Phare-, Ispa- ja Sapard-ohjelmien sopimusmenettelyjä koskevan käytännön oppaan, jonka 2.4.11 kohdassa on eettinen lauseke¹³. Lausekkeeseen sisältyviä erityistakeita on ollut määrä soveltaa kaikkiin Phare-sopimuksiin 1. tammikuuta 2001 lähtien.

Oikeusasiamies totesi edellä olevista tiedoista, että komissio oli noudattanut kantelijan tekemää ehdotusta.

2.4 Oikeusasiamies totesi, ettei komissio suinkaan ollut jättänyt vastaamatta kantelijan esittämiin yksittäisiin petosväitteisiin. Komissio oli pian väitteiden esittämisen jälkeen

¹³ Yhdessä sen tärkeimmistä kappaleista sanotaan: Euroopan komissiolla on oikeus keskeyttää tai peruuttaa hankkeen rahoittaminen, jos jossain sopimuksen myöntämismenettelyn vaiheessa tai sopimuksen toteuttamisen aikana havaitaan lahjontakäytäntöjä ja jos sopimusviranomaisen ei ryhdy aiheellisiin toimiin tilanteen korjaamiseksi. Tässä säännöksessä tarkoitetaan "lahjontakäytännöillä" lahjuksen, lahjan, rahalahjoituksen tai palkkion tarjoamista houkuttimena tai palkintona sopimuksen myöntämiseen tai sopimusviranomaisen kanssa jo tehdyn sopimuksen täytäntöönpanoon liittyvästä toiminnasta tai toiminnasta pidätyttämisestä.

ryhtynyt järjestämään ohjelman arviointia ja tilannut riippumattomalta tilintarkastustoitomistolta tarkastuksen. Tarkastuksessa oli keskitytty erityisesti petosväitteisiin ja katsottu, että ohjelman hallinnossa ei ilmennyt rikkomuksia.

Oikeusasiamies katsoi, että tarkastuksen tulosten ja muiden saatavilla olevien tarkastusta koskevien tietojen valossa komissiolla oli ollut oikeus katsoa, että lisätoimet eivät olleet tarpeen siinä vaiheessa. Tutkimuksen perusteella komission toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa kantelun tässä näkökohdassa.

2.5 Kantelija oli tarkastuksen ja asiaa koskevan komission lausunnon jälkeen toimittanut oikeusasiamiehelle lisää todistusaineistoa, jonka tarkoituksena oli tukea hankkeen hallinnointiyksikön henkilökunnan vastaisia väitteitä. Kantelija ei ilmeisesti ollut toimittanut näitä asiakirjoja komissiolle. Hän pyysi oikeusasiamiestä käsittelemään niitä luottamuksellisesti.

2.6 Hankkeen hallinnointiyksikkö ei ole yhteisön toimielin eikä laitos vaan osa kansallista hallintoa. Euroopan oikeusasiamies on toimivaltainen käsittelemään vain yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa ilmeneviä hallinnollisia epäkohtia. Hän ei ole toimivaltainen käsittelemään kansallisiin hallintoelimiin kohdistuvia väitteitä.

Koska kantelija oli antanut suostumuksensa kantelun siirtämiselle mihin tahansa elimeen, oikeusasiamies päätti uusien tietojen luonteen perusteella välittää tämän todistusaineiston Euroopan petostentorjuntavirastolle (OLAF). OLAFin tehtävänä on päättää lisätoimien tarpeellisuudesta ja ilmoittaa kantelijalle kaikesta asiassa tapahtuvasta uudesta kehityksestä.

3 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettuna oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella Euroopan komission toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Euroopan oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

3.1.3 Euroopan koulutussäätiö

HYLÄTTY TARJOUS

*Päätös kanteluun
664/99/BB Euroopan
koulutussäätiötä
vastaan*

KANTELU

Kesäkuussa 1999 K. esitti Euroopan oikeusasiamiehelle Josupek Oy:n, StarSoft Oy:n ja TAO-produktio Oy:n puolesta kantelun tarjousten käsittelystä *hankkeessa T-4/ES9612.02.01, tiedostonhallintaohjelmiston hankkiminen Viron kouluhallintojärjestelmälle*. Tarjousten jättämisen määräaika oli 8. helmikuuta 1999. Kantelija väitti kuulleensa maaliskuun puolivälissä 1999 toiselta hakijalta, että valinta oli jo tehty. Kantelija otti välittömästi yhteyttä tarjouskilpailun järjestäjiin ja pyysi tietoa tarjousten käsittelystä. Kantelijalle kerrottiin, että tarjousten käsittely oli siirretty Torinon ja että hän saisi tiedot tuloksista kirjallisina, kun tarjousten arviointiprosessi olisi saatu päätökseen. Kantelija kirjoitti 6. huhtikuuta 1999 ohjelmapäällikölle. Hänen 8. huhtikuuta 1999 saamassaan vastauksessa vahvistettiin aiemmin annetut tiedot. Ohjelmapäällikkö totesi myös, ettei ymmärtänyt kantelijan valituksen perusteita, koska kaikki tarjousten arviointiin perustuvat asiakirjat ja tiedot olivat edelleen luottamuksellisia. Kantelija väitti, että eräät hakijat olivat muita edullisemmassa asemassa tiedonkulun suhteen ja että tästä syystä on ilmennyt syrjintää.

Kantelijalle 22. kesäkuuta 1999 toimitettujen tietojen mukaan hänen tarjouksensa jätettiin kilpailun ulkopuolelle siksi, että kantelijalla ei ollut paikallista yhteistyökumppania Virossa (tehtävänkuvauksen kohta 4.2.5). Kantelija väitti viitanneensa 6. helmikuuta 1999 päivätyssä kirjeessään tällinnalaisen Unikko Softwaren kanssa solmittuun alustavaan yhteistyösopimukseen. Kantelijan näkemyksen mukaan tarjousasiakirjan vaatimus ei voi merkitä, että yrityksen tulee asettua vieraaseen maahan tarjouskilpailun näin varhaisessa vaiheessa. Kantelija huomautti, että tehtävänkuvauksen kohdassa 4.2.5 käytetään sanaa

‘contractors’ (toimeksisaajat), ei ‘tenderers’ (tarjouksen tekijät). Kantelija väitti, että hänen tarjouksensa hylättiin mielivaltaisin perustein.

Kantelija esitti seuraavat hallinnollisia epäkohtia koskevat väitteet:

- tiedon puute ja syrjintä tarjousten käsittelyssä;
- asiallisen perusteen puute;
- kohtuuton viivästys tarjousten käsittelyssä.

Kantelija esitti seuraavat vaateet:

- vahingonkorvausvaatimus
- tarjousten käsittelystä huolehtineen virkamiehen vastuuta koskeva vaatimus.

TUTKIMUS

Euroopan koulutussäätiön lausunto

Kantelu välitettiin Euroopan koulutussäätiölle. Euroopan koulutussäätiö ilmoitti taustatiedoksi olevansa Euroopan unionin virasto, jonka tavoitteena on ammattikoulutusuudistusten tukemiseen liittyvä yhteistyö ja koordinointi Keski- ja Itä-Euroopassa, uusissa itsenäisissä valtioissa ja Mongoliassa sekä MEDA-ohjelman tukeen oikeutetuissa maissa. Koulutussäätiö ja Euroopan komissio ovat allekirjoittaneet Brysselissä useita sopimuksia tiettyjen ohjelmien hallinnoinnista. Tarjouskilpailumenettelyn käytännön hallinnosta huolehti tukeen oikeutetun maan ohjelmahallintoyksikkö vastuullisen ministeriön puolesta.

Tältä pohjalta ja täysin Phare-asetusten mukaisesti Viron opetusministeriö käynnisti 17. marraskuuta 1998 tarjouskilpailumenettelyn n:o T-4 ES9612.02/ES/9622.02.01 tiedostonhallintaohjelmiston hankkimiseksi Viron kouluhallintojärjestelmälle.

Säätiö kuvasi yksityiskohtaisesti valintamenettelyn eri vaiheita. Osallistumaan kutsuttiin yhteensä seitsemän kahdeksasta hakijasta. Nämä kaikki saivat Phare-asetusten mukaisesti samat tarjouskilpailuasiakirjat (joihin kuuluivat tarjouskilpailun kutsukirje, ohjeet tarjouksen tekijöille, Phare-palvelusopimusten myöntämisessä tarjouksen tekijöitä koskevat yleiset säännöt, sopimusluonnos liitteineen mukaan lukien yksityiskohtainen tehtäväkuvaus sekä muita tietoja).

Tekniset ehdotukset tutkittiin sen selvittämiseksi, vastaavatko ne tarjousasiakirjoissa esitettyjä edellytyksiä. Tämän tutkimuksen perusteella kantelijan tarjouksesta puuttuivat asianmukaisesti parafoitu tehtäväkuvaus, Virossa toimivien yhteistyökumppaneiden kuvaus, virolaisten asiantuntijoiden ansioluettelot sekä heidän toimintavalmiutta koskeva ilmoituksensa, kumppanuusyhtiön profiilin kuvaus sekä käyttäjädokumentaatio. Helmikuun 8. päivänä 1999 arviointilautakunta pyysi yhtiötä korjaamaan nämä puutteet helmikuun 9. päivään 1999 klo 14.00 mennessä. Yhtiö ei kuitenkaan esittänyt asiantuntijoiden ansioluetteloita, toimintavalmiutta koskevia ilmoituksia, allekirjoitettua yhteistyösopimusta eikä kuvausta kumppanuusyhtiön profiilista. Näin ollen lautakunta päätti hylätä tarjouksen.

Euroopan koulutussäätiön tutkimuksen nojalla kantelijan esittämät väitteet liittyvät lähinnä hylkäämisperusteisiin, arviointimenettelyyn ja tietojen tarjoamiseen. Koska menettely toteutettiin Phare-asetusten mukaisesti, kantelua oli arvioitava Pharen sääntöjen valossa.

Hylkäämisperusteet

Hakijoita koskevien ohjeiden kohdassa A (7) sekä osaston C 1.2 kohdassa (i), "Tukirakenne ja tukipalvelut", sekä tehtävänkuvausta koskevassa kohdassa 4.2.5 painotetaan erityisesti paikallisen kumppanin merkitystä tässä hankkeessa. Kantelun tehnyt yhtiö ei pystynyt toimittamaan allekirjoitettua sopimusta todisteeksi kumppanuudesta jonkin virolaisen yrityksen kanssa eikä myöskään paikallisen kumppanin profiilin kuvausta. Arviointilautakunnan pyydettyä lisäselvitystä näihin kohtiin valituksen esittäjä vastasi kirjallisesti, että "*heidän virolainen kumppaninsa tai heidän yhtiönsä Virossa, jos sellainen perustetaan, järjestää tehtävänkuvauksessa esitetyt toiminnot*".

Lisäksi tarjouksen tekijöitä koskevien ohjeiden kohdan 1.3 (2) perusteella yrityksiä pyydettiin toimittamaan paikallisten asiantuntijoiden ansioluettelot. Erityisestä kirjallisesta pyynnöstä huolimatta kantelija ei toimittanut näitä ansioluetteloita.

Arviointimenettely

Ehdotusten arviointi suoritettiin täysin Phare-asetusten mukaisesti sekä rajoitettua tarjouskilpailumenettelyä varten tarkoitettuja vakiolomakkeita ja ohjeita käyttäen. Pitäytyminen tiukasti näiden lomakkeiden käytössä ei jätä varaa tulkinnoille eikä poikkeamille Phare-asetuksista. Vakiolomakkeissa on lisäksi taulukoita, joiden tarkoituksena on edesauttaa ehdotusten selkeää ja avointa vertailemista. Pisteytysjärjestelmän ennalta määritellyt painotukset eivät jätä tilaa tulkinnoille tai manipuloinnille. Kun lautakunnan jäsenet ovat täyttäneet lomakkeensa, yhteistulos on laskettavissa automaattisesti.

Tietojen antaminen

Kantelijan oikeutta saada tyhjentäviä ja yksityiskohtaisia tietoja oli kunnioitettu täysin tarjouskilpailumenettelyn jokaisessa vaiheessa sekä sisällön että aikarajojen puolesta. Phare-asetuksen 3, 9 ja 23 artiklan mukaisesti Euroopan koulutussäätiön ja valituksen tehneen yhtiön välinen yhteydenpito tapahtui kirjallisesti ja kohtuullisessa ajassa. Tietojen lähettämistä koskevaan 6. huhtikuuta 1999 päivättyyn valituksen tehneen yhtiön pyyntöön saatiin Euroopan koulutussäätiöltä kirjallinen vastaus 8. huhtikuuta 1999. Sääntöjen mukaisesti valituksen tehneelle yritykselle ilmoitettiin, että se ei menestynyt tässä tarjouskilpailussa. Tämä tieto välitettiin lähettämällä valituksen tehneelle yhtiölle valitsematta jääneille hakijoille tarkoitettu Pharen vakiomuotoinen ilmoitus.

Ottaen huomioon edellä esitetyt seikat sekä viitaten terveen hallinnoinnin periaatteisiin sekä yhdenmukaisen kohtelun, avoimuuden ja syrjimättömyyden yleisiin periaatteisiin edellä esitetyn tarjouskilpailun hankintaviranomaisena toimiva Euroopan koulutussäätiö katsoi, että kyseisen tarjouskilpailumenettelyn arvioinnissa ja erityisesti kantelijan jättämän tarjouksen käsittelyssä on täysin noudatettu Pharea koskevia sääntöjä ja asetuksia.

Kantelijan huomautukset

Kantelija pitäytyi kantelussaan. Huomautuksissaan kantelija selvitti, että se oli valmis lähettämään ansioluettelot, mutta oli lyhyen määräajan vuoksi päättänyt kysyä ohjelmahallintoyksikön johtajalta, miten tämä haluaisi ansioluettelot lähetettävän. Helmikuun 10. päivänä 1999 klo 13.11 OHY:n johtaja lähetti hänelle sähköpostiviestin, jossa todettiin, että ansioluetteloita ei tarvitse lähettää. Tämän vuoksi kantelija ei lähettänyt ansioluetteloita.

LISÄTUTKIMUKSET

Säätiön lausunnon ja kantelijan huomautusten perusteellisen käsittelyn jälkeen ilmeni, että jatkotutkimukset olivat välttämättömiä. Niinpä oikeusasiamies lähetti säätiölle 21. heinäkuuta 2000 lisätietoja koskevan pyynnön. Oikeusasiamies pyysi säätiön lausuntoa siitä, oliko

kantelija oikeutettu luottamaan OHY:n johtajan 10. helmikuuta 1999 klo 13.11 lähettämään sähköpostiviestiin.

Euroopan koulutussäätiön vastaus

Euroopan koulutussäätiö esitti seuraavat huomautukset kantelijan ja ohjelmahallintoyksikön välisestä sähköpostiliikenteestä, joka liittyi edellä mainittuun tarjouskilpailuun:

Arviointilautakunnalla on valtuudet hylätä tarjous, joka ei vastaa tarjousasiakirjoissa hakijoille esitettyjä vaatimuksia. Lautakunnalla on kuitenkin mahdollisuus pyytää hakijoita selventämään tarjoustensa osia tai hankkimaan puuttuvia asiakirjoja, jotka ovat keskeinen osa jätettyä tarjousta. Tämä ei kuitenkaan saa asettaa hakijoita eriarvoiseen asemaan. Hakijoiden tasa-puolisen kohtelun ja syrjimättömyyden periaatteita on siis kunnioitettava. Puuttuvien asiakirjojen tai tietojen hankkimiseen myönnetty aika on yleensä rajoitettu, jotta voitaisiin välttää arviointimenettelyn viivästyminen, mikä saattaisi olla muiden hakijoiden kannalta epäedullista.

Euroopan koulutussäätiön mukaan arviointilautakunnan tarjousasiakirjojen täydentämiselle asettama määräaika, 9. helmikuuta 1999 klo 14.00, oli jo kulunut umpeen kantelijan lähettäessä sähköpostiviestinsä OHY:n johtajalle.

Kantelija lähetti kaksi sähköpostiviestiä, 9. helmikuuta 1999 klo 12.28 ja 10. helmikuuta klo 11.43. Hän ei kummassakaan viestissä kuitenkaan lähettänyt arviointilautakunnalle asianomaisia pyydettyjä asiakirjoja, varsinkaan ansioluetteloita. Koska arviointi oli edelleen kesken, arviointilautakunta joutui huolehtimaan käsittelyn luottamuksellisuudesta. Siksi OHY:n johtaja ei voinut tässä vaiheessa ilmoittaa kantelijalle, että hänen kyvyttömyytensä toimittaa pyydettyjä asiakirjoja määräjän kuluessa oli johtanut hänen tarjouksensa hylkäämiseen.

Yllä kuvattujen näkökohtien perusteella Euroopan koulutussäätiö vahvisti, että OHY:n johtajan kantelijalle lähettämä sähköpostiviesti oli asianmukainen ja kyseiseen tarjouskilpailuun sovellettavan Pharea koskevan asetuksen mukainen.

Kantelijan lisähuomautukset

Lisätietoja koskevissa huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan. Kantelijan mielestä Euroopan koulutussäätiön pyyntö hankkia asiantuntijoiden ansioluetteloiden kopiot oli tarpeeton, koska se ei käynyt ilmi tarjousasiakirjoista.

PÄÄTÖS

1 Tiedon puute ja syrjintä tarjousten käsittelyssä

1.1 Kantelija väitti, että tarjousten käsittelyssä oli esiintynyt tiedon puutetta ja syrjintää. Kantelijan mukaan eräät hakijat vaikuttavat olleen muita edullisemmassa asemassa tiedonkulun suhteen, minkä johdosta oli tapahtunut syrjintää.

1.2 Euroopan koulutussäätiö totesi lausunnossaan, että kantelijan oikeutta saada tyhjentäviä ja yksityiskohtaisia tietoja oli kunnioitettu täysin tarjouskilpailumenettelyn jokaisessa vaiheessa sekä sisällön että aikarajojen puolesta. Tietojen lähettämistä koskevaan 6. huhtikuuta 1999 päivättyyn valituksen tehneen yhtiön pyyntöön saatiin Euroopan koulutussäätiöltä kirjallinen vastaus 8. huhtikuuta 1999. Sääntöjen mukaisesti kantelun tehneelle yhtiölle ilmoitettiin, että se ei menestynyt tässä tarjouskilpailussa. Tämä tieto välitettiin lähettämällä kantelun tehneelle yhtiölle valitsematta jääneille hakijoille tarkoitettu Pharen vakioimuotoinen ilmoitus. Euroopan koulutussäätiön mukaan kantelijan jättämän tarjouksen käsittelyssä oli noudatettu avoimuuden ja syrjimättömyyden yleisperiaatteita.

1.3 Ottaen huomioon Euroopan koulutussäätiön toimittamat tiedot kantelijan väitteistä oikeusasiamies katsoi, että tapauksen tässä näkökohdassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

2 Asiallisen perusteen puute

2.1 Kantelija väitti, että hänen tarjouksensa jätettiin kilpailun ulkopuolelle ilman asiallista perustetta siitä syystä, että kantelijalla ei ollut paikallista yhteistyökumppania Virossa. Kantelija väitti viitanneensa 6. helmikuuta 1999 päivätyssä kirjeessään tällaisesta Unikko Softwaren kanssa solmittuun alustavaan yhteistyösopimukseen. Kantelijan mielestä Euroopan koulutussäätiön pyyntö hankkia asiantuntijoiden ansioluetteloiden kopiot oli tarpeeton, koska se ei käynyt ilmi tarjousasiakirjoista. Lisäksi helmikuun 10. päivänä 1999 klo 13.11 OHY:n johtaja lähetti hänelle sähköpostiviestin, jossa todettiin, että ansioluetteloita ei tarvitse lähettää. Tämän vuoksi kantelija ei lähettänyt pyydettyjä ansioluetteloita.

2.2 Euroopan koulutussäätiön mukaan hakijoita koskevien ohjeiden “tukirakennetta ja tukipalveluita” koskevassa kohdassa A (7) sekä osaston C 1.2 kohdassa (i) samoin kuin tehtävänkuvauksista koskevassa kohdassa 4.2.5 painotetaan erityisesti paikallisen kumppanin tärkeyttä tässä hankkeessa. Kantelun tehnyt yhtiö ei pystynyt toimittamaan allekirjoitettua sopimusta todisteeksi kumppanuudesta jonkin virolaisen yrityksen kanssa eikä myöskään paikallisen kumppanin profiilin kuvausta. Arviointilautakunnan pyydettyä lisäselvitystä näihin kohtiin kantelija vastasi kirjallisesti, että *“heidän virolainen kumppaninsa tai heidän yhtiönsä Virossa, jos sellainen perustetaan, järjestää tehtävänkuvauksessa esitetyt toiminnot”*. Lisäksi tarjouksen tekijöitä koskevien ohjeiden kohdan 1.3 (2) perusteella yrityksiä pyydettiin toimittamaan paikallisten asiantuntijoiden ansioluettelot. Kantelija ei toimittanut näitä ansioluetteloita arviointilautakunnan erityisestä kirjallisesta pyynnöstä huolimatta. Euroopan koulutussäätiön mukaan kantelijan lähettäessä sähköpostiviestinsä OHY:n johtajalle arviointilautakunnan tarjousasiakirjojen täydentämiselle asettama määräaika, 9. helmikuuta 1999 klo 14.00, oli jo kulunut umpeen.

2.3 Oikeusasiamies huomautti tehtävänkuvauksen kohdassa 4.2.5 edellytettävän, että *“toimeksisaajalla on oltava joko sovelias yhteistyökumppani Virossa tai tämän on selkeästi osoitettava, miten kyseinen kumppanuus luodaan...”* Lisäksi hakijoita koskevien ohjeiden kohdassa 1.3 (2) hakijoita vaaditaan toimittamaan *“kunkin ryhmän jäsenen vakiomuotoinen ansioluettelo”*. Kyseisessä tapauksessa arviointilautakunta oli suonut valituksen esittäjälle mahdollisuuden toimittaa vaaditut asiakirjat määräajan umpeutumisen jälkeen. Koska kantelija ei toimittanut niitä, Euroopan koulutussäätiö päätteli, että kantelija ei ollut pystynyt toimittamaan tietoa paikallisesta kumppanistaan Virossa.

2.4 Oikeusasiamiehen käytettävissä olevien tietojen perusteella vaikutti siltä, että Euroopan koulutussäätiö oli kirjeessään kantelijalle 22. kesäkuuta 1999 sekä lausunnonsaan antanut asialliset perusteet kantelijan tarjouksen jättämiselle kilpailun ulkopuolelle. Näin ollen tämän väitteen osalta ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

3 Kohtuuton viivästys tarjousten käsittelyssä

3.1 Kantelija väitti, että tarjousten käsittelyssä oli ilmennyt kohtuuton viivästys. Tarjousten jättämisen määräaika umpeutui 8. helmikuuta 1999. Ohjelmahallintoyksikkö ilmoitti kantelijalle 22. kesäkuuta 1999, että hänen tarjouksensa ei menestynyt kilpailussa.

3.2 Euroopan koulutussäätiö totesi launnonnsaan, että Phare-asetuksen 3, 9 ja 23 artiklan mukaisesti Euroopan koulutussäätiön ja kantelun tehneen yhtiön välinen yhteydenpito tapahtui kirjallisesti ja kohtuullisessa ajassa

3.3 Oikeusasiamies huomautti, että Euroopan koulutussäätiöltä oli kulunut *hankkeen T-4/ES9612.02.01, tiedostonhallintaohjelmiston hankkiminen Viron kouluhallintojärjestelmälle*, tarjouskilpailun loppuun saattamiseen neljä ja puoli kuukautta. Oikeusasiamiehen

näkemyksen mukaan kulunutta aikaa ei menettelyn luonteen huomioon ottaen voida pitää kohtuuttomana. Näin ollen tapauksen tässä näkökohdassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

4 Korvausta ja vastuullisen virkamiehen vastuuta koskeva vaatimus

Koska edellä todettiin, että hallinnollisia epäkohtia ei ollut ilmennyt, kantelijan korvausta ja vastuullisen virkamiehen vastuuta koskeville vaatimuksille ei ollut perusteita.

5 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettuna Euroopan oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella Euroopan koulutussäätiön toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

3.1.4 Euroopan investointipankki

INVESTOINTIPANKIN RAHOITAMA MOOTTORITIE UNKARISSA

Päätös kanteluun 1338/98/ME Euroopan investointipankkia vastaan

KANTELU

Joulukuussa 1998 Euroopan ympäristöviraston pääsihteeri kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle viraston puolesta. Kantelu koski Euroopan investointipankkia ja sen antamaa rahoitusta Budapestin M0-kehätien (moottoritie M0-M2) pohjoisosan rakennustöille Unkarissa. Kantelija väitti, että moottoritien suunnittelu ja rakentaminen loukkasi sekä Unkarin perustuslakia että muita Unkarin lakeja, kuten myös neuvoston direktiiviä 85/337/ETY¹⁴.

Kantelija totesi, että M0-kehätien pohjoisosan oli tarkoitus yhdistää M3-moottoritie päätiehen n:o 11. M0-moottoritie jatkuisi lähes asuttamattoman alueen läpi lähellä M3-moottoritietä, minkä jälkeen se yhdistyisi uuteen M2-moottoritiehen, joka on myös investointipankin rahoittama. Siitä tie jatkuisi 16 metriä korkeaa ja 270 metriä pitkää siltaa pitkin, joka kulkee 250–300 metrin etäisyydellä erään asuntoalueen, Káposztásmegyér II:n, ohitse. Tällä asuntoalueella on 500 asukasta. Liittymä 2, joka yhdistää uuden M0-moottoritien valtatiehen Budapestin keskustan suuntaan, suunniteltiin rakennettavan 150 metrin etäisyydelle lastentarhasta ja 400 metrin etäisyydelle kerrostaloista. Ruuhkautunut liikenne valtatielle johtavilla kaksikaistaisilla teillä oli suunniteltu johdettavan vain 15 metrin etäisyydeltä kerrostaloista paikallisen koulun, lastentarhan ja asuntojen välistä. Liittymä 3 ja kehätie, joka yhdistää M0:n M2:een, kulkisivat luonnonsuojelualueen läpi, jolla kasvaa suojeltu pensas, tyrni (*hippophae rhamnoides*). Alueella ei ole huolehdittu sen suojelemisesta aitauksin rakennustöiden aikana.

Kantelija huomautti, että asiantuntijat olivat osoittaneet hankkeella olevan terveysvaaroja. Esimerkiksi liikenteen kasvu lisää typen oksidien ja hiukkasten määrää Unkaria ympäröivässä ilmassa 25–30 prosenttia. Melutasojen odotetaan ylittävän raja-arvot ja nousevan 70–76 dB:iin päivällä ja 63–68 dB:iin yöllä, kun hyväksytyt raja-arvot ovat 65 dB päivällä ja 55 dB yöllä. Liikenteen kasvulla on vaikutuksia myös ilman laatuun. Lisäksi M0-kehätien pohjoisosa toimii ilmakäytävänä, josta puhdas ilma virtaa Budapestiin.

Kantelijan mukaan kansalaisille olisi pitänyt antaa tietoa hankkeesta kuulemistilaisuudessa, mutta koska kuulemistilaisuudesta ei tiedotettu asianmukaisesti eikä siitä kerrottu suurimmassa sanomalehdissä, hankkeesta ei ilmoitettu niille kansalaisille tai ympäristöryhmille, joita asia koskee. Sen sijaan liikenne-, viestintä- ja vesihuoltoministeriö allekirjoitti sopimuksen UTIBER Ltd:n kanssa joulukuussa 1997 töiden aloittamisesta. Asukkaille annettiin tietoa tien rakentamisesta vasta alkukevällä 1998 heidän havaittuaan, että rakennustyöt oli jo aloitettu 250 metrin päässä heidän kodeistaan.

Kantelija totesi, että investointipankki rahoitti rakentamista 46 miljoonan ecun lainalla. Yhteenvetona kantelija väitti siten, että pankin myöntämä rahoitus Budapestin M0-kehä-

¹⁴ Neuvoston direktiivi 85/337/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1985, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista, EYVL L 175, 1985, s. 40.

tien pohjoisosalle loukkasi sekä Unkarin perustuslakia että muita Unkarin lakeja, kuten myös neuvoston direktiiviä 85/337/ETY. Kantelija väitti kirjoittaneensa pankille ja pyytäneensä tätä pidättämään lainansa.

TUTKIMUS

Euroopan investointipankin lausunto

Kantelu välitettiin Euroopan investointipankille. Pankki totesi lausunnossaan, että kantelijan tarkoittama laina oli Unkarin tasavallalle vuoden 1993 lopulla myönnetty 72 miljoonan euron laina, jolla oli määrä rahoittaa osittain tiehanke, joka kattaa Budapestin pohjoispuolella noin 35 km pitkän E77-tien rakentamisen ja vanhojen teiden kunnostamisen noin 350 km:n matkalla. Kantelu koski ohikulkutien 4,3 km:n tiejakson 270 metriä pitkää väliä – joka tunnetaan vaiheena III (b) – jossa tie kulkee rautatien ja olemassa olevan paikallistien yli. Kun vaihe III (b) on saatettu loppuun, se vähentää Budapestin koillisosan paikallisteiden suuria ruuhkia ja yhdistää E77:n suoraan M3-moottoritiehen. Vaiheen III (b) tiejakso on viime kädessä osa suunniteltua ja osittain rakennettua Budapestin M0-kehätietä.

Eurooppa-neuvosto ja Kreetalla ja Helsingissä kokoontunut yleiseurooppalainen liikennekonferenssi ovat määrittäneet kymmenen liikennekäytävää, joita on parannettava ja kehitettävä pikaisesti Keski- ja Itä-Euroopassa liittymistä edeltävinä vuosina. Budapestin M0-kehätie on olennainen osa Kreetan konferenssissa hyväksytyä liikennekäytävää V. Vuonna 1993 Unkari anoi pankilta osarahoitusta tiehankkeelle, jota kyseinen kantelu koski.

Pankki totesi, että sen lainanantomenettelyistä säädetään pankin perussäännössä, joka on EY:n perustamissopimukseen liitettyssä pöytäkirjassa, ja menettelyjen lähtökohtana ovat yhteisön politiikat sekä niiden valtioiden ensisijaiset tavoitteet, joissa se toimii.

Hankkeen ympäristövaikutuksia tutkittiin pankin toimintapolitiikan mukaisesti, kun lainapyyntöä käsiteltiin vuonna 1993, ennen kuin lainapyyntö toimitettiin pankin hallintoneuvostolle. Hankkeen toimeenpanevan viraston, Unkarin liikenne-, viestintä- ja vesihuoltoministeriön, toimittamista asiakirjoista kävi pankkia tyydyttävällä tavalla ilmi, että vaikka Unkarissa ei ole direktiiviä 85/337 vastaavaa ympäristölainsäädäntöä, ohikulkutien rakentamisen ja toiminnan vaikutuksia maaperään, vesistöön, ilmaan, maisemaan, taajamiin ja eläimistöön on tutkittu täysin, ja että hankesuunnitelma sisältää asianmukaiset toimenpiteet ympäristövaikutusten vähentämiseksi ja lieventämiseksi (maisemansuunnittelu, riista-aidat, melusteet jne.).

Pankki korosti sitä, että sen velvollisuudet tällä alalla ovat rajoitetut, ja viittasi pankin ympäristöpolitiikasta antaman lausuman 16 artiklaan. Hanke-ehdotuksen tekijän velvollisuutena on varmistaa, että hanke täyttää ympäristöä koskevat oikeudelliset velvoitteet ja standardit. Lisäksi pankki oli jo huomauttanut kantelijalle, että pankin tehtävänä ei ole esittää huomautuksia kansallisista oikeusmenettelyistä, jotka liittyvät hankelupien ja muiden lupien myöntämiseen. Hanke-ehdotuksen tekijän kanssa keskustellaan siitä, onko hankkeen lainmukaisuus todennettava tuomioistuimissa.

Lisäksi pankki totesi, että se on täysin sitoutunut aktiiviseen tiedotuspolitiikkaan, vaikka sen rooli rahoituslaitoksena yhdessä sen kaupallisten toimien luonteen kanssa asettaakin jonkinasteisia rajoituksia tietyille toimille.

Kantelijan huomautukset

Kantelija korosti huomautuksissaan, että M0-kehätie oli pankin mukaan osa Helsingissä sovittuja liikennekäytäviä (joita pankki kutsuu käsitteellä “Kreetan liikennekäytävä V”).

Kantelija totesi kuitenkin, että kantelun kohteena oleva M0-kehätien tiejakso ei ole osa Helsinki-liikennekäytäviä.

Ympäristönäkökohdasta kantelija totesi, että riippumattomien asiantuntijoiden mukaan siihen mennessä tehtyjen tutkimusten tulokset perustuvat virheellisiin laskelmiin. Varsinkaan kyseessä olevan moottoritien jakson rakentamisen haitallisia vaikutuksia ilman laatuun ja asuinalueisiin ei ole tutkittu ja analysoitu tyydyttävästi.

Kantelija huomautti myös, että pankilla on yleinen tiedottamisvelvollisuus rahoittamistaan hankkeista.

LISÄTUTKIMUKSET

Pankin lausunnon ja kantelijan huomautusten perusteellisen harkinnan jälkeen ilmeni, että jatkotutkimukset olivat välttämättömiä. Oikeusasiamies pyysi siten pankkia esittämään yksityiskohtaisemmin, miten se oli tutkinut nykyistä ja todennäköistä tulevaa lainsäädäntöä ja hanke-ehdotuksen tekijän toteuttamia ympäristövaikutusten arviointeja. Lisäksi oikeusasiamies pyysi pankilta hankkeen toimeenpanosta vastaavan viraston (liikenne-, viestintä- ja vesihuoltoministeriön) toimittamia asiakirjoja, joihin pankki pääasiassa nojautui hankkeen ympäristönäkökohtia tarkastellessaan, kun se päätti lainan myöntämisestä.

Euroopan investointipankin toinen lausunto

Pankki totesi toisessa lausunnossaan, että pankin hallintoneuvosto päätti kyseessä olevan hankkeen rahoittamisesta saatuaan Euroopan komissiolta puoltavan lausunnon pankin perussäännön 21 artiklan mukaisesti. Kun pankin hallintoneuvosto tekee tällaisia päätöksiä, se voi käyttää hallintoneuvostolle pankin perussäännössä myönnettyä laajaa harkintavaltaa. Tämä heijastuu siinä, että EY:n perustamissopimuksen 237 artiklan c kohdan mukaan pankin hallintoneuvoston tekemiä päätöksiä ei voi saattaa tuomioistuimen tutkittavaksi sellaisia rajoitettuja poikkeuksia lukuun ottamatta, jotka liittyvät pankin perussäännön 21 artiklan soveltamiseen, kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on vahvistanut¹⁵.

Lisäksi pankin käsityksen mukaan esitetty kantelu ja tutkimuspyyntö eivät kuulu hallinnollista epäkohtaa koskevan tutkimuksen alaan, siten kuin se on määritelty Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksessa 1997 (kohta 2.2.1). Tämän vuoksi pankki ei katsonut asianmukaiseksi esittää lisähuomautuksia tästä aiheesta.

Lopuksi pankki vakuutti oikeusasiamiehelle, että se tekisi yhteistyötä oikeusasiamiehen institutionaalisten velvoitteiden mukaisesti.

Oikeusasiamies katsoi, että toisessa lausunnossaan pankki kieltäytyi yhteistyöstä kantelua koskevassa tutkimuksessa. Näin ollen oikeusasiamies kirjoitti pankille uudelleen ja toisti haluavansa lisätietoja. Tässä yhteydessä oikeusasiamies korosti, että hänen toimistaan ei säädetä EY:n perustamissopimuksen 237 artiklassa vaan 195 artiklassa. Lisäksi oikeusasiamiehen tutkimus koski mahdollista hallinnollista epäkohtaa hallintomenettelyssä, joka johti pankin päätökseen rahoittaa hanke.

Euroopan investointipankin kolmas lausunto

Kolmannessa lausunnossaan pankki kiisti kieltäytyneensä yhteistyöstä tutkinnassa. Pankki ei kuitenkaan hyväksynyt sitä, että kantelu koski mahdollista hallinnollista epäkohtaa, siten kuin se on määritelty EY:n perustamissopimuksen 195 artiklassa, ja viittasi oikeusasiamiehen vuosikertomuksessa 1997 esitettyyn määritelmään. Pankin mukaan oikeusasiamiehen toimivalta ei ulotu pankin lainanantokäytäntöjen arviointiin eikä hakemusten

¹⁵ Asia T-460/93, *Tête ja muut vastaan EIP*, kok. 1993, s. II-1257.

käsittelyyn liittyvän harkintavallan käyttöön, oli paikkansa hallintoneuvoston päätöksestä tai pankin yksiköiden toteuttamasta arvioinnista tai hallituksen hallintoneuvostolle tekemistä ehdotuksista. Pankki liitti lausuntoonsa myös muutamia kanteluun liittyviä asiakirjoja, kuten hankkeen toteuttamispaikalle tehdyn vierailun yhteydessä saadut tiedot, ja toivoi, että nämä tiedot auttaisivat oikeusasiamiestä ymmärtämään paremmin kantelun kohteena olevan hankkeen yleistä taustaa.

Kantelijan huomautukset kolmannesta lausunnosta

Pankin kolmas lausunto lähetettiin kantelijalle. Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan ja esitti yhteenvedona seuraavaa: M0-moottoritien pohjoisosaa ei edes mainita unkarilaisessa säädöksessä, jossa luetellaan rakennettavat kansalliset päätiet. Ei ole mitään todisteita sille, että tie vähentäisi Budapestin keskustan läpi menevän liikenteen aiheuttamia ympäristötuhoja. Lisäksi Unkarin liikenneministeri myönsi elokuussa 1999, ettei hänellä ollut mitään tietoja moottoritien pohjoisosan odotetuista ympäristövaikutuksista.

Kantelija viittasi myös yleisesti pankin lainanantokäytäntöihin. Se totesi, että yksi pankin toimintaan liittyvistä suurimmista ongelmista oli se, että pankin ei tarvitse noudattaa mitään tiettyä ympäristöpolitiikkaa ja että ympäristönäkökohdilla voi olla toissijainen merkitys taloudellisiin tai muihin näkökohtiin nähden. Pankkia varten ei ole laadittu mitään asianmukaista oikeusperustaa, joka lisäisi pankin vastuullisuutta lainoistaan kansalaisiin nähden.

Pankin kolmannen lausunnon ja kantelijan huomautusten jälkeen oikeusasiamies ei vielä ole ollut tyytyväinen pankin antamiin tietoihin. Näin ollen oikeusasiamies kirjoitti pankille uudelleen ja totesi, että hän pyysi pankkia nyt viimeistä kertaa antamaan tietoja. Oikeusasiamies ilmoitti pankille myös, että jos pankki kieltäytyisi jälleen yhteistyöstä, oikeusasiamiehen olisi annettava asia tiedoksi Euroopan parlamentille Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 4 kohdan mukaisesti.

Euroopan investointipankin neljäs lausunto

Neljännessä lausunnossaan pankki ei kiistänyt oikeusasiamiehen toimivaltaa tutkia kantelua. Pankki totesi, että kantelun aiheena oli harkintavallan käytön arviointi pankin lainanantokäytäntöjen soveltamisen ja pankin hallintoneuvoston päätöksenteon yhteydessä, ja se heijastaa siten tyytymättömyyttä tiettyä hanketta koskeviin harkinnanvaraisiin päätöksiin. Näissä harkinnanvaraisissa päätöksissä on kunnioitettava pankin laillisia valtuuksia ja kyseisten laillisten valtuuksien yleisiä rajoja yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti, joka edellyttää, että pankin on toimittava lain perusperiaatteiden mukaisesti. Pankki käsitti, että oikeusasiamiehen tutkimus liittyi siihen, oliko pankki tosiaankin toiminut näiden rajojen puitteissa päättäessään kyseessä olevan hankkeen rahoittamisesta.

Vuonna 1993 rahoittamansa hankkeen osalta pankki otti huomioon asiakkaansa, Unkarin hallituksen, ensisijaiset investointitavoitteet. Tavoitteita olivat muun muassa kansallisen ja kansainvälisen tieverkoston uusimisen kunnostamalla olemassa olevia teitä ja rakentamalla uusia, millä pyrittiin muun muassa vähentämään kaupunkien liikenneuhkia ja parantamaan siten ympäristön laatua. Tämän jälkeen pankki sovelsi tavanomaisia perusteitaan tarkastellessaan hankkeen elinkelpoisuutta taloudellisesta, teknisestä, rahoituksesta ja ympäristönäkökulmasta. Pankki liitti lausuntoonsa luettelon kaikista niistä asiakirjoista, jotka on otettu huomioon hankkeen arvioinnissa.

Pankki viittasi toistamiseen siihen tosiasiaan, että vaikka Unkarissa ei ole direktiiviä 85/337 vastaavaa ympäristölainsäädäntöä, Unkarin liikenne-, viestintä- ja vesihuoltoministeriön toimittamista asiakirjoista kävi ilmi, että ohikulkutien rakentamisen ja toiminnan vaikutuksia maaperään, vesistöön, ilmaan, maisemaan, taajamiin ja eläimistöön on tutkittu

täysin, ja että suunnitelma sisältää asianmukaiset toimenpiteet ympäristövaikutusten vähentämiseksi ja lieventämiseksi.

Pankki seurasi myös ympäristökysymyksiä päätettyään antaa hankkeelle rahoitusta. Vuonna 1995 Euroopan komissio käynnisti erityisen ympäristövaikutustutkimuksen yhteistyössä pankin kanssa. Tutkimuksen tavoitteena oli vertailla keskenään tähän tiehankkeeseen sovellettavia Unkarin ja yhteisön ympäristölainsäädännön vaatimuksia. Tämän tutkimuksen tulokset ja suositukset otettiin tarkoin huomioon hankkeen lopullisessa suunnitelmassa ja täytäntöönpanossa. Lisäksi pankki asetti lainansa maksamisen ehdoksi sen, että se saa Unkarin viranomaisilta vahvistuksen siitä, että hankkeen asiaa koskeville komponenteille on myönnetty lopullinen ympäristöhyväksyntä ja kehittämislupa, jotka myönnettiin vuosina 1993–1996. Vaiheelle III ja asiaan liittyvälle ohikulkutielle lopullinen ympäristölupa myönnettiin heinäkuussa 1996 ja rakennuslupa syyskuussa 1996.

Kantelijan huomautukset neljännessä lausunnosta

Pankin neljäs lausunto välitettiin kantelijalle, ja tätä kehoitettiin esittämään huomautuksia. Kantelijalta ei saatu asiaa koskevia huomautuksia.

Asiakirjojen tarkastus

Tarkasteltuaan huolellisesti pankin ja kantelijan toimittamia tietoja oikeusasiamies katsoi välttämättömäksi tarkastaa Unkarin liikenne-, viestintä- ja vesihuoltoministeriön pankille toimittamat asiakirjat. Oikeusasiamies kirjoitti sen vuoksi pankille ilmoittaakseen kyseisten asiakirjojen tarkastamisesta. Saatuaan tämän pyynnön pankki päätti lähettää kopiot asiakirjoista oikeusasiamiehelle. Tämän seurauksena oikeusasiamies katsoi, että pankki oli toiminut täydessä yhteistyössä oikeusasiamiehen tutkimuksessa.

PÄÄTÖS

1 Alustava huomautus

1.1 Kun otetaan huomioon, että tutkimuksen aikana Euroopan investointipankki kiisti ensin oikeusasiamiehen toimivallan suorittaa harkinnanvaraista päätöstä koskevia tutkimuksia, oikeusasiamies katsoi välttämättömäksi esittää seuraavat alustavat huomautukset.

1.2 EY:n perustamissopimuksen 195 artiklan mukaan oikeusasiamies suorittaa tutkimukset joko omasta aloitteestaan taikka hänelle toimitetun kantelun perusteella. Kantelut voivat koskea hallinnollisia epäkohtia yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa, lukuun ottamatta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja yhteisön ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöeliminä. EY:n perustamissopimuksen 195 artiklassa määrätty poikkeus koskee ainoastaan yhteisöjen tuomioistuinten toimintaa lainkäyttöeliminä. Siinä ei määrätä etenkään pankkia koskevasta poikkeuksesta.

1.3 Oikeusasiamiehen vuosikertomuksessa 1997¹⁶ hallinnollinen epäkohta on määritelty seuraavasti: *hallinnollisesta epäkohdasta on kyse, kun julkinen elin ei toimi sitä sitovan määräyksen tai periaatteen mukaisesti.*

1.4 Euroopan parlamentti antoi 16. heinäkuuta 1998 päätöslauselman, jossa tämä määritelmä hyväksyttiin¹⁷.

1.5 Lisäksi oikeusasiamies huomautti vuoden 1997 vuosikertomuksessaan, että johonkin epäkohdan raja on kuitenkin vedettävä. Kun yhteisön toimielin tai laitos hoitaa sille perustamissopimuksessa annettuja tehtäviä, sillä voi olla lailliset valtuudet valita kahdesta tai useammasta toimintamallista. Oikeusasiamies ei pyri kyseenalaistamaan harkinnanva-

¹⁶ Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomus 1997, kohta 2.2.1, EYVL C 380, 1998, s. 14.

¹⁷ EYVL C 292, 1998, s. 168.

raisia hallinnollisia päätöksiä, jos kyseinen toimielin on toiminut sillä laillisesti olevien valtuuksien mukaisesti. Harkintavalta ei siten tarkoita absoluuttista toimivaltaa. Harkintavaltaa rajoittaa yleisesti yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö, jonka mukaan hallintoviranomaisten on esimerkiksi toimittava johdonmukaisesti ja hyvässä uskossa, vältettävä syrjintää, noudatettava suhteellisuuden, yhdenvertaisuuden ja oikeutettujen odotusten periaatteita sekä kunnioitettava ihmisoikeuksia ja perusvapauksia¹⁸.

2 Pankin antama rahoitus M0-moottoritien pohjoisosalle Unkarissa

2.1 Kantelija väitti, että investointipankin myöntämä rahoitus Budapestin M0-kehätien pohjoisosalle loukkasi sekä Unkarin perustuslakia että muita Unkarin lakeja, kuten myös neuvoston direktiiviä 85/337/ETY. Kantelija väitti kirjoittaneensa pankille ja pyytäneensä tätä pidättämään lainansa.

2.2 Pankki kertoi soveltaneensa tavanomaisia perusteitaan tarkastellessaan hankkeen elinkelpoisuutta taloudellisesta, teknisestä, rahoituksellisesta ja ympäristönäkökulmasta. Unkarin liikenne-, viestintä- ja vesihuoltoministeriön toimittamista asiakirjoista kävi ilmi, että ohikulkutien rakentamisen ja toiminnan ympäristövaikutuksia maaperään, veteen, ilmaan, maisemaan, taajamiin ja eläimistöön on tutkittu täysin. Ympäristönäkökohtien seuranta toteutettiin sen jälkeen, kun hankkeelle päätettiin myöntää rahoitusta, ja sen tulokset otettiin huomioon hankkeen lopullisessa täytäntöönpanossa.

2.3 Ensinnäkin oli välttämätöntä määrittää, mitä ympäristöpoliittisia velvollisuuksia pankilla on lainanannon yhteydessä. Oikeusasiamies pani merkille, että tämän osalta ei ollut määritetty erityisiä sääntöjä. Oli kuitenkin sääntöjä, periaatteita ja suuntaviivoja, jotka olisi otettava huomioon, kun näitä velvoitteita pyritään määrittämään. Euroopan investointipankin perussäännössä¹⁹ ei juurikaan säädetä ympäristönäkökohdista, mutta siinä todetaan, että hallintoneuvostolla on yksinomainen toimivalta päättää lainoista, jotka hallitus on saattanut sen käsiteltäviksi (11 ja 21 artikla). Pankki itse totesi, että sen lainanantotoimien lähtökohtana ovat yhteisön politiikat, mikä on luonnollista ja johdonmukaista. Tämän osalta on tärkeää korostaa, että EY:n perustamissopimuksen 174 artiklassa mainitaan ympäristö yhtenä yhteisön politiikkana. Lisäksi on annettu useita toissijaisia säädöksiä ympäristönsuojelusta, joista tulisi mainita etenkin neuvoston direktiivi 85/337/ETY²⁰.

2.4 Pankki on laatinut ympäristöpolitiikkaa koskevan lausuman ja julkaissut ympäristöä koskevat suuntaviivat Internet-sivuillaan. Näistä asiakirjoista kävi selvästi ilmi, että hankkeiden elinkelpoisuus arvioidaan taloudellisesta, teknisestä, rahoituksellisesta ja ympäristönäkökulmasta, että ympäristönäkökohdat olivat kiinteä osa hankkeen arviointia kaikissa rakennusvaiheissa ja että arvioinnissa hankkeen varmistetaan olevan yhdenmukainen yhteisön ja/tai kansallisen lainsäädännön kanssa. EU-jäsenyyttä tavoittelevissa maissa, kuten Unkarissa, yhteisön lainsäädäntö on selkeä suuntaviiva.

¹⁸ Tässä yhteydessä keskeinen on myös Euroopan neuvoston suositus N:o R (80) 2, jossa todetaan, että harkintavaltaansa käyttäessään hallinnollinen viranomaisena:

1. ei pyri muihin päämääriin kuin niihin, joita varten sille on annettu toimivalta;
2. toimii objektiivisesti ja puolueettomasti ottaen huomioon vain kyseisen asian kannalta relevantit seikat;
3. noudattaa epäoikeudenmukaisen syrjinnän välttämiseksi periaatetta, jonka mukaan kaikki ovat lain edessä yhdenvertaisia;
4. huolehtii siitä, että sen päätöksen mahdolliset kielteiset vaikutukset kohdistuvat tasapainoisesti henkilöiden oikeuksiin, vapauksiin tai etuihin sekä sen tavoittelemaan päämäärään,
5. tekee päätöksensä ajassa, joka on kohtuullinen, kun otetaan huomioon kyseessä oleva asia;
6. noudattaa yleisiä hallinnollisia suuntaviivoja johdonmukaisesti ja ottaa samalla huomioon kulloisenkin asian erityispiirteet.

Katso "The Administration and You: a handbook", 1996, s. 362.

¹⁹ Euroopan yhteisön perustamissopimukseen liitetty pöytäkirja (N:o A).

²⁰ Neuvoston direktiivi 85/337/ETY, annettu 27 päivänä kesäkuuta 1985, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista, EYVL L 175, 1985, s. 40.

2.5 Tavallisesti ympäristöarvioinnin perustana on ympäristövaikutusten arviointi (EIA) ja muut hanke-ehdotuksen tekijän toteuttamat tai teettämät ympäristötutkimukset. Jos ympäristövaikutusten arvioinnissa tai muussa tutkimuksessa paljastuu jokin erityinen ympäristöön liittyvä huolenaihe, pankki tarkastelee ehdotettuja torjuntatoimia, ja se voi tarvittaessa sisällyttää asianmukaisia lausekkeita pankin ja lainanottajan väliseen lainasopimukseen. Ympäristöpolitiikkaa koskevan lausunnon mukaan pankin rooli ja velvollisuudet ympäristöalalla ovat kuitenkin rajoitetut. Hanke-ehdotuksen tekijä oli siten vastuussa siitä, että hanke täyttää ympäristöä koskevat oikeudelliset velvoitteet ja standardit, ympäristövaikutusten arvioinnin toteuttamista koskeva velvoite mukaan luettuna.

2.6 Tätä taustaa vasten oikeusasiamies tuli siihen tulokseen, että kun pankki myöntää lainan, sen velvollisuutena on varmistaa, onko hanketta varten toteutettu asianmukainen ympäristövaikutusten arviointi tai muu riittävä ympäristötutkimus. Asianmukainen ympäristövaikutusten arviointi tai ympäristötutkimus määräytyy ehdottomasti tilanteen mukaan, mutta hakijavaltioiden oli otettava huomioon yhteisön oikeudessa säädetyt asiaa koskevat vaatimukset.

2.7 Tarkastellussa tapauksessa pankki arvioi tiehankkeen ympäristövaikutukset vuonna 1993. Kantelun kohteena olevan ohikulkutien ympäristövaikutusten osalta liikenne-, viestintä- ja vesihuoltoministeriö toimitti pankille yhteenvedon ympäristövaikutusten arvioinnista. Pankin mukaan asiakirjoista kävi ilmi, että ohikulkutien rakentamisen ja toiminnan ympäristövaikutuksia maaperään, veteen, ilmaan, maisemaan, taajamiin ja eläimistöön oli tutkittu täysin ja hankesuunnitelma sisälsi asianmukaiset toimenpiteet ympäristövaikutusten vähentämiseksi ja lieventämiseksi. Kantelija väitti kuitenkin, että etenkin hankkeen vaikutuksia ilman laatuun ja asuinalueisiin ei ollut tutkittu tyydyttävästi. Ympäristövaikutusten arvioinnin yhteenvedoa koskevassa oikeusasiamiehen tutkimuksessa kävi ilmi, että arviointi kattoi Budapestin pohjoisosan E77-tien 35 km:n tiejakson, jonka osa ohikulkutie on, ja että elokuussa 1993 loppuunsaatetuissa suunnitelmissa oli tarkasteltu hankkeen ympäristövaikutuksia maaperään, veteen, ilmaan, maisemaan, taajamiin ja eläimistöön ja että vaikutusten lieventämiseksi oli suunniteltu toimenpiteitä.

2.8 Ympäristöpolitiikkaa koskevan lausunnon mukaan pankki tarkasteli ehdotettuja torjuntatoimia, jos ympäristövaikutusten arvioinnissa tai muissa tutkimuksissa paljastui erityisiä ympäristöön liittyviä huolia. Vaikka oikeusasiamies tuli siihen tulokseen, että ympäristöarvioinnin yhteenvedossa ei paljastunut mitään erityistä, yhteenvedo oli päivätty elokuussa 1993, kun taas tiehankkeen muutamien tiejaksojen hyväksyntäsuunnitelmat oli määrä dokumentoida ja saattaa päätökseen syyskuussa ja lokakuussa 1993. Oli kuitenkin pantava merkille, että toinen yksityiskohtainen ympäristövaikutusten arviointi toteutettiin vuonna 1995 Euroopan komission ja pankin aloitteesta. Tutkimuksen tavoitteena oli vertailla keskenään tähän tiehankkeeseen sovellettavia Unkarin ja EU:n ympäristölainsäädännön vaatimuksia. Tutkimuksen tulokset ja suositukset otettiin huomioon hankkeen lopullisessa suunnitelmassa ja täytäntöönpanossa, ja pankki asetti lainansa maksamisen ehdoksi sen, että se saa Unkarin viranomaisilta vahvistuksen siitä, että hankkeen asiaa koskeville komponenteille oli myönnetty lopullinen ympäristöhyväksyntä ja kehittämislupa. Kantelun kohteena olevalle ohikulkutielle annettiin lupa heinäkuussa ja syyskuussa 1996.

2.9 Asiantuntijoiden osoittamia terveysvaaroja koskevan väitteen osalta oikeusasiamies huomautti, että pelkästään se, että hankkeen ympäristövaikutuksista oli esitetty eriäviä mielipiteitä, ei tarkoittanut automaattisesti sitä, että pankki rahoituslaitoksena oli velvollinen pidättymään lainanannosta.

2.10 Edellä esitettyjen tulosten perusteella oikeusasiamies katsoi näytetyn toteen, että pankki varmisti, että asianmukainen ympäristövaikutusten arviointi oli toteutettu. Lisäksi pankki vakuutti, että toinen tutkimus toteutettiin, ja se asetti lainan myöntämisen ehdoksi sen, että Unkarin viranomaiset vahvistavat hankkeen saaneen lopullisen ympäristöhyväksynnän. Pankki otti siten vaaditulla tavalla huomioon ympäristönäkökohdat, ja pankki

näyttää toimineen laillisten valtuuksiensa puitteissa. Oikeusasiamiehen tutkimuksessa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

3 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettun Euroopan oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella Euroopan investointipankin toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

3.2 TOIMIELIN SOPI ASIAN

3.2.1 Euroopan komissio

VÄITETYT HALLIN- NOLLISET VIRHEET PHARE-SOPIMUK- SEN KÄSITTELYSSÄ

*Päätös kanteluun
471/99/ME Euroopan
komissiota vastaan*

KANTELU

Eurooppa-politiikan tutkimuslaitoksen (Centre for European Policy Studies, CEPS) johtaja teki huhtikuussa 1999 Euroopan oikeusasiamiehelle kantelun Phare-sopimuksesta nro 95-1111.00. Tämän Romaniassa tehtävää lainsäädännön lähentämistä koskevan sopimuksen oli CEPSin johtamalle konsortiolle myöntänyt Euroopan komissio vuonna 1995.

Kantelijan mukaan hanke jakautui kahteen selvästi erilaiseen vaiheeseen. Ensimmäisen puolentoista vuoden aikana konsortion velvoitteiden täyttäminen onnistui vain vaivoin. Kantelija puuttui sen vuoksi vuonna 1997 suoraan hankkeen toteuttamiseen. Asia saatiin ratkaistuksi leikkaamalla noin 20 prosenttia maksuista. Pääneuvonantajaa vaihdettiin, ja komissio hyväksyi hankkeen jatkamisen kuudella kuukaudella kesäkuuhun 1998 saakka, jotta enimmäkseen työt saataisiin valmiiksi.

Sitoutumistaso ja työn laatu kohenivat suunnattomasti viimeisen vaiheen aikana, ja konsortio, sen pääneuvonantaja sekä CEPS saivat useaan otteeseen kiitosta Romanian hallitukselta. Komissio ei sillä välin valitettavasti enää hallinnoinut hanketta järkevästi eikä tarkoituksenmukaisesti. Kantelija huomautti, että CEPS ei koskaan kiistänyt komission oikeutta ja velvollisuutta tutkia konsortion työtulosta ja varojen hallinnointia. Ensisijaisena ongelmana oli viimeksi kuluneiden viidentoista kuukauden aikana ollut kuitenkin se, että CEPSille ei osoitettu yksityiskohtaisten asiakirjojen pohjalta, miksi ja miltä osin komissio ei ollut tyytyväinen konsortion työhön. Kantelija oli yrittänyt useita kertoja ottaa yhteyttä komissioon ja liitti kanteluun komission toimintaa kuvaavat muistutukset yhteydenotoista komissioon vuoden 1997 lopusta vuoden 1999 huhtikuuhun.

Tätä taustaa vasten kantelija väitti, että (i) komissio ei ollut maksanut laskuja ja että (ii) komissio ei antanut tietoja siitä, mikä oli vialla tai miksi laskuja ei ollut maksettu.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Komissio ilmoitti aluksi lausunnossaan tehneensä liittymistä valmistelevalle yhteisölle strategian puitteissa konsulttien kanssa sopimuksia, jotta Keski- ja Itä-Euroopan hakijamaiden hallituksia voitaisiin avustaa ja neuvoa maiden sisäisen lainsäädännön lähentämisessä yhteisön säännöstöön. CEPS sai Romaniaan liittyvän sopimuksen.

Hankkeen toteuttaminen oli alusta lähtien varsin hankalaa. Komission mukaan koulutuksen ja kirjallisen materiaalin toimittaminen Romanian viranomaisille oli ollut kelpoista, mutta Romanian lainsäädännön eri aloilta laaditut kertomukset olivat heikkolaatuisia. Tämä johti vuonna 1997 CEPSin osuuden kaventamiseen, pääneuvonantajan vaihtamiseen ja komission maksujen alentamiseen kesäkuuhun 1997 mennessä tehdyistä palveluista.

Vaikka komissio myönsi, että CEPSin aikaansaannokset olivat parantuneet kyseisen ajankohdan jälkeen, useimpien sille toimitettujen kertomusten heikko laatu ja joidenkin kertomusten ala-arvoisuus olivat edelleen pääasiallisena kiistakapulana osapuolten välillä.

Komission tärkeimmät huomautukset oli koottu 13. heinäkuuta 1999 päivätyyn kirjeeseen kantelijalle. Komissio oli tuloksena vuonna 1998 suoritettua erityistarkastuksesta ja kaikkien sille toimitettujen kertomusten perusteellisesta tutkimisesta ehdottanut lopullista sopimista niistä kiistanalaisista laskuista, jotka oli tehty heinäkuun 1997 ja kesäkuun 1998 välisenä aikana. Komissiolla ei omasta mielestään ollut maksamattomia laskuja kirjanpidossaan.

Komissio kiisti kantelijan väitteen, jonka mukaan komissio ei ilmoittanut syitä laskujen maksamatta jättämiseen, ja vetosi kantelun liitteenä olleisiin muistiinpanoihin ja vuonna 1998 tehtyyn tarkastukseen sekä totesi, että kaikki asiat olivat olleet koko ajan CEPSin tiedossa.

Lopuksi komissio katsoi, että vaikka CEPS saattaakin olla tyytymätön ratkaisuehdotukseen, se tietää varsin hyvin syyt ehdotuksen tekemiseen.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan.

Kantelija esitti muissa oikeusasiamiehelle lähettämässään kirjeissä komission toimintaa koskevia huomautuksia. Kantelija vetosi muun muassa siihen tosiasiaan, että komissio ei ollut koskaan kiistänyt koulutukseen liittyviä laskuja, mutta ne maksettiin silti vasta heinäkuussa 1999. Huomattavin viivästys liittyi asiaa koskevaan kertomukseen, jonka vähäinen muuttaminen vei komissiolta kahdeksan kuukautta, vaikka kantelija oli toistuvasti pyytänyt tekstiä.

LISÄTUTKIMUKSET

Komission lausunnon ja kantelijan huomautusten huolellisen tutkimisen perusteella kävi ilmi, että lisätutkimukset olivat tarpeen. Oikeusasiamies pyysi komissiolta seuraavia lisätietoja: (i) selvitystä siitä, miksi sopimuksen kiistattomista osista (koulutukseen ja materiaalin laatimiseen liittyvät työt) ei ollut maksettu aiemmin, vaan ne oli otettu mukaan taloudelliseen tarkastukseen, (ii) selvitystä siitä, miksi kahden maksun suorittaminen kesti niin kauan, (iii) selvitystä maksujen viivästyskorkoja koskeviin kysymyksiin sekä (iv) kannanottoa väitteeseen, jonka mukaan asiaa koskevaan kertomukseen ei ollut kahdeksan kuukauden aikana tehty mainittavia muutoksia.

Komission toinen lausunto

Komissio esitti toisessa lausunnossaan seuraavaa:

Komissio selvitti yksityiskohtaisesti vaikeuksia, joiden vuoksi 1. heinäkuuta 1997–31. maaliskuuta 1998 syntyneitä kustannuksia (joista osa liittyi koulutukseen) ei voitu maksaa. Komissio oli päättänyt, että taloudellisen tarkastuksen oli määrä kattaa kaikki sopimuksen piiriin kuuluvat asiat. Komissio myönsi, että kyseisten kahden maksun suorittamiseen oli kulunut tavallista enemmän aikaa, ja perusteli niiden viivästyksiä. Viivästyskorkoja koskevaan kysymykseen komissio totesi korkojen pyytämisen olevan sopimuspuolen asia.

Kantelijan toiset huomautukset

Komission toinen lausunto välitettiin kantelijalle huomautusten tekemistä varten. Kantelijalta ei ole saatu huomautuksia.

Lisätiedot

Komissio ilmoitti toukokuussa 2001 oikeusasiamiehelle, että osapuolet olivat kantelijan kanssa helmi- ja maaliskuussa 2001 pidettyjen kokousten jälkeen epävirallisesti hyväksy-

neet sovitteluratkaisun 26. huhtikuuta 2001. Sopimusta oli määrä muokata komissiossa ja toimittaa sitten kantelijalle varmennusallekirjoitusta varten.

Oikeusasiamies välitti nämä tiedot kantelijalle huomautuksia varten. Kantelija ilmoitti sen jälkeen oikeusasiamiehelle hyväksyneensä komission ehdottaman sopimuksen, joka oli allekirjoitettu 15. toukokuuta 2001. Sopimukseen kuului se, että kantelija oli sitoutunut olemaan jatkamatta kantelua oikeusasiamiehelle. Lopuksi kantelija kiitti oikeusasiamiestä tapauksen käsittelemiseen liittyneestä vaivannäöstä.

PÄÄTÖS

1 Kantelijan väitteet maksamattomista laskuista, puutteellisesta tiedotuksesta ja asiaa koskevasta kertomuksesta

1.1 Kantelija väitti, että komissio ei ollut maksanut laskuja eikä ilmoittanut, mikä oli vialla tai miksi laskuja ei ollut maksettu. Kantelija väitti myös, ettei asiaa koskevaan kertomukseen ollut kahdeksan kuukauden aikana tehty merkittäviä muutoksia.

1.2 Komissio torjui väitteet ja selvitti kantaansa ensimmäisessä ja toisessa lausunnossaan. Se huomautti, että laskut oli maksettu ja että se oli tiedottanut asiasta kantelijalle. Asiaa koskevasta kertomuksesta komissio ei esittänyt erityisiä huomautuksia.

1.3 Komissio ilmoitti toukokuussa 2001 oikeusasiamiehelle, että osapuolet olivat 26. huhtikuuta 2001 epävirallisesti hyväksyneet sovitteluratkaisun. Kantelija ilmoitti heinäkuussa 2001 oikeusasiamiehelle, että sopimus oli allekirjoitettu 15. toukokuuta 2001. Sopimukseen kuului se, että kantelija oli sitoutunut olemaan jatkamatta kantelua oikeusasiamiehelle.

1.4 Oikeusasiamies totesi, että komissio ja kantelija olivat päässeet sopimukseen. Näin ollen asia oli ratkaistu.

2 Johtopäätös

Komission kannanotoista ja kantelijan huomautuksista kävi ilmi, että komissio oli ryhtynyt toimenpiteisiin asian sopimiseksi ja että kantelija oli tähän tyytyväinen. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

VÄITETTY TUEN OSAN MAKSAMAT- TA JÄTTÄMINEN

*Päätös kanteluun
1364/99/OV Euroopan
komissiota vastaan*

KANTELU

D. kanteli marraskuussa 1999 oikeusasiamiehelle eurooppalaisen tutkimuslaitos M:n puolesta vuoden 1998 tuen, 48 679 euron maksun viivästymisestä. Kantelija on M:n pääjohtaja, joka on tehnyt vuosittain tukisopimukset komission (pääosasto IB, ulkosuhteet) kanssa tutkimuslaitoksen toimintaa varten.

Ongelmat alkoivat, kun kolmas sopimus (maaliskuu 1998–maaliskuu 1999) oli allekirjoitettu. Marraskuussa 1998 M. esitteli edellisten sopimusten rahoitustilit pääosasto IB:lle. Pääosasto IB:n varainhoidon valvoja suoritti näiden tilien tarkastuksen tammikuussa 1999. Komission varainhoidon valvoja ei ollut tyytyväinen esitettyihin tileihin, ja varojen siirto M:lle jäädettiin, kunnes tarkastus oli saatettu päätökseen. Uusi sopimus allekirjoitettiin lopulta 15. heinäkuuta 1999.

Lopullinen tarkastuskertomus toimitettiin kantelijalle 30. syyskuuta 1999, ja siinä esitettiin, että 48 679 euroa maksettaisiin M:lle (vuoden 1996 ja 1997 tuet peritään takaisin M:ltä siten, että ne hyvitetään vielä maksamatta olevasta vuoden 1998 tuesta) heti, kun M. hyväksyy tarkastuksen johtopäätökset.

Lokakuun 8. päivänä 1999 M. kirjoitti pääosasto IB:lle ja pyysi muutoksia tarkastuksen kahteen kohtaan. Komissio hylkäsi nämä 22. päivänä lokakuuta 1999 päivätyssä kirjeessään. Tämän jälkeen M. hyväksyi komission kannan 22. päivänä lokakuuta 1999 päivätyllä kirjeellään.

Lokakuun 29. päivänä 1999 komissio kuitenkin ilmoitti M:lle, että 48 679 euron summa maksettaisiin kahdessa 26 879 euron (jotka maksettaisiin välittömästi) ja 21 800 euron erässä. Jälkimmäinen maksu, joka vastasi kirjan/tutkimuksen (vuoden 1997 toiminnan puitteissa) toteutuksen kustannuksia, maksettaisiin vasta, kun tämä työ oli saatu valmiiksi, minkä oli määrä tapahtua vuoden 1999 loppuun mennessä.

Oikeusasiamiehelle tekemässään kantelussa kantelija väitti, kuten 30. syyskuuta 1999 päivätyssä kirjeessä oli päätetty, että komission pääosasto IB:n tulisi maksaa koko tuen määrä eli 48 679 euroa eikä pelkästään ensimmäistä 26 879 euron erää, kuten jälkimmäisessä 29. lokakuuta 1999 päivätyssä kirjeessä oli päätetty.

Kantelija esitti 7. joulukuuta 1999 ja 5. tammikuuta 2000 päivätyissä kirjeissään toisen väitteen oikeusasiamiehelle. Hän totesi, että oikeusasiamiehelle tehdyn kantelun seurauksena komission asianomaiset yksiköt olivat rangaisseet M:ää kieltäytymällä keskustelemasta paitsi kantelun kohteena olevista maksuista myös vuoden 2000 työohjelmasta. Kantelija totesi myös, että kirja/tutkimus luovutettaisiin komissiolle 5. tammikuuta 2000.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Lausunnossaan komissio esitti, että vuodesta 1996 lähtien M. oli saanut vuosittain tukea kustannustensa kattamiseksi. Maksut oli jaettu ennakkomaksuun ja lopulliseen maksuun. Lopullinen maksu suoritettiin vasta, kun edunsaajan kyseisen vuoden kustannuksia koskevat perusteet oli tarkastettu. Vuoden 1998 lopussa varainhoidon johtaja päätti aloittaa vuoden 1996 ja 1997 tukien tarkastukset, koska hän ei kyennyt määrittämään vuoden 1996 ja 1997 tukeen oikeuttavien kustannusten tarkkaa määrää kantelijan esittämien epätarkkojen ja epätäsmällisten kustannusten takia.

Toukokuun 20. päivänä 1999 esitetyssä tarkastuskertomuksessa todettiin, että yhteisön varoja oli hoidettu huonosti, ja määritettiin palautettavat summat (97 928 euroa vuodelta 1996 ja 37 022 euroa vuodelta 1997). Kantelija kiisti nämä summat.

Kesä- ja heinäkuun 1999 aikana kantelijan, tarkastusyksikön ja entisen pääosasto IB:n välillä järjestettiin kokouksia, jotta kantelija voisi esittää uusia todisteita ja täydentäviä rahoitusasiakirjoja ilmoitettujen kustannusten perustelemiseksi ja tarkastuksessa esitettyjen kohtien selventämiseksi. Kun kuitenkin otetaan huomioon, että kantelija ei pystynyt esittämään tarvittavia perusteita annettujen rahoitustietojen oikeellisuuden osoittamiseksi, tarkastuksen lopullisissa johtopäätöksissä määritettiin aiheettomien maksujen määrä vuoden 1996 tuen osalta (91 794 euroa) ja vuoden 1997 tuen osalta (13 460 euroa).

Tällä välin päätettiin edetä varovaisesti ja maksaa ainoastaan osa vuoden 1998 tuesta M:lle. Vuoden 1999 tukisopimus allekirjoitettiin kuitenkin 19. heinäkuuta 1999, ja M:lle maksettiin heinäkuussa 80 prosentin ennakkomaksu toimintansa turvaamiseksi. Vuoden 2000 näkymien osalta komissio oli alustavassa talousarvioesityksessä varannut M:lle 200 000 euron summan, jonka neuvosto ja Euroopan parlamentti olivat hyväksyneet. Kantelijan tukea koskevaa pyyntöä käsiteltiin tavanomaisten talousarviomenettelyjen mukaisesti.

Lisäksi tarkastuskertomuksessa todettiin, että vuoden 1997 toimintaohjelmaan liittyvän heinäkuun 1999 lopussa kesken olleen tutkimuksen suorittamista varten myönnetty 21 800 euron summa tulisi saada takaisin. Kantelija totesi, että kyseinen työ oli juuri

valmistumassa, ja pääosasto IB päätti, ettei kyseistä summaa peritä heti takaisin vaan myönnetään lisäaikaa vuoden 1999 loppuun tutkimuksen viimeistelyä varten.

Tarkastuksen lopulliset johtopäätökset ja ehdotus hyvittää vuosien 1996 ja 1997 aiheettomat summat vuoden 1998 tuesta toimitettiin kantelijalle 30. syyskuuta 1999 sen jälkeen, kun varainhoidon valvojaa oli kuultu. Kantelijan kiistettyä lopullisten johtopäätösten tietyt kohdat osapuolet kävivät kirjeenvaihtoa lokakuussa 1999.

Kirjan/tutkimuksen osalta komissio ilmoitti M:lle 29. marraskuuta 1999 päivätyllä kirjeellä, että se aikoi suorittaa 11 000 euron maksun, mutta että 10 800 euron summa maksettaisiin vasta, kun työ on saatu päätökseen. Komission yksiköt katsoivat, että tietty rahoitukseen liittyvä varovaisuus on tarpeen, ennen kuin suoritetaan koko maksu työstä, joka on luovutettava vuoden 1998 loppuun mennessä. Työ luovutettiin komissiolle 5. tammikuuta 2000, mutta tarkastuksen jälkeen näytti siltä, että työ ei ollut sopimuksen vaatimusten mukainen. Komissio ei näin ollen voinut jatkaa lopullisen maksun suorittamista. Kantelijalle ilmoitettiin asiasta 19. tammikuuta 2000 päivätyssä kirjeessä.

Toisen väitteen osalta komissio totesi, että se ei missään vaiheessa rangaissut M:ää tämän oikeusasiamiehelle tekemän kantelun takia. Tapaaminen kantelijan kanssa peruttiin todellakin joulukuussa 1999. Tämä päätös tehtiin, koska haluttiin kunnioittaa kantelijan aloittamaa kantelumenettelyä (asiasta vastaavat yksiköt eivät ole vielä saaneet kantelun tekstiä). Kun kantelu oli tutkittu, M:ään otettiin taas yhteyttä 4. tammikuuta 2000, ja kantelija otettiin vastaan 5. tammikuuta 2000, ts. päivää ennen toisen kantelun lähettämistä komission puheenjohtajalle. Tämän tapaamisen aikana sovittiin uudesta tapaamisesta 13. päivänä tammikuuta 2000, jolloin keskustellaan vuoden 2000 toimintaohjelmasta. Komissio lisäsi, että vuoden 2000 toimintaohjelman luonnos ja vuoden 1999 toimintakertomus luovutettiin virallisesti komissiolle 12. tammikuuta 2000. Tämän tapaamisen aikana komissio pyysi kantelijaa tekemään joitakin muutoksia toimintaohjelmaan. Kun nämä muutokset on vastaanotettu ja hyväksytty, komission yksiköt voivat sovellettavien menettelyjen mukaisesti edetä vuoden 2000 tuen allekirjoittamisessa.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija totesi, että komissio oli maksanut M:lle 10 800 euroa, joka vastasi tutkimuksen toteuttamiseen tarkoitettua maksamatonta summaa. Kantelija kiitti oikeusasiamiestä tämän avusta tapauksen ratkaisemiseksi.

Väitteen osalta, jonka mukaan kantelijaa olisi rangaistu hänen kantelustaan oikeusasiamiehelle, kantelija totesi 21. tammikuuta 2000 päivätyssä kirjeessään, että oikeusasiamiehen 6. tammikuuta 2000 päivätyn kirjeen jälkeen hänen suhteensa komission yksiköihin ovat huomattavasti parantuneet. Hän totesi, että 13. tammikuuta 2000 hän pystyi esittämään M:n vuoden 2000 työohjelman ulkosuhteiden pääosaston päällikölle ja että komissio oli vakuuttanut, että ongelmat olivat ratkeamassa.

PÄÄTÖS

1 Väite, jonka mukaan jäljellä olevaa tuen osaa ei ole maksettu

1.1 Kantelija väitti, kuten 30. syyskuuta 1999 päivätyssä kirjeessä oli päätetty, että komission pääosasto IB:n tulisi maksaa koko tuen määrä eli 48 679 euroa eikä pelkästään ensimmäistä 26 879 euron erää, kuten jälkimmäisessä 29. lokakuuta 1999 päivätyssä kirjeessä oli päätetty. Kantelija vaati näin ollen, että komission tulisi maksaa myös jäljellä oleva 21 800 euron summa, joka vastaa tutkimuksen kustannuksia. Komissio huomautti, että se aikoi suorittaa 11 000 euron maksun, mutta että 10 800 euron summa maksettaisiin vasta, kun työ on saatu päätökseen. Tarkastuksen jälkeen näytti kuitenkin siltä, että

työ ei ollut sopimuksen vaatimusten mukainen. Komissio ei näin ollen voinut jatkaa maksun suorittamista.

1.2 Oikeusasiamies totesi, että komission lausunnosta kävi ilmi, että syy, miksi komissio ei heti maksanut tutkimuksesta aiheutuneita kustannuksia vastaavaa summaa, oli se, että kantelija ei ollut saanut työtään päätökseen alun perin heinäkuun 1999 loppuun asetettuun määräaikaan mennessä. Komissio ilmoitti ensin, että tämä summa tulisi maksaa takaisin, mutta suostui lopulta myöntämään kantelijalle lisäaikaa vuoden 1999 loppuun asti työn loppuun saattamista varten. Työ luovutettiin lopulta komissiolle 5. tammikuuta 2000.

1.3 Marraskuussa 1999 komissio ilmoitti kantelijalle maksavansa ensimmäisen 11 000 euron erän. Kun kuitenkin otetaan huomioon, että lopullinen työ ei vastannut sopimuksen vaatimuksia, komissio kieltäytyi maksamasta jäljellä olevaa 10 800 euron summaa.

1.4 Toukokuussa 2000 kantelija kuitenkin ilmoitti oikeusasiamiehelle, että komissio oli lopulta maksanut jäljellä olevan 10 800 euron summan, ja kiitti oikeusasiamiestä tämän avusta asian ratkaisemiseksi. Oikeusasiamies katsoi siten edellä mainittujen näkökohtien perusteella, että komissio oli sopinut asian kantelijaa tyydyttävällä tavalla.

2 Väitetty rankaiseminen kantelun tekemisen takia

2.1 Kantelija väitti, että hänen oikeusasiamiehelle tekemänsä kantelun seurauksena komission asianomaiset yksiköt olivat rangaissut M:ää kieltäytymällä keskustelemasta paitsi kantelun kohteena olevista maksuista myös vuoden 2000 työohjelmasta.

2.2 Komissio totesi, että se ei ollut koskaan rangaissut kantelijaa tämän oikeusasiamiehelle tekemän kantelun johdosta. Komissio ilmoitti, että tapaaminen kantelijan kanssa peruttiin joulukuussa 1999, koska haluttiin kunnioittaa kantelijan aloittamaa kantelumenettelyä ja koska asiasta vastaavat yksiköt eivät olleet vielä saaneet kantelun tekstiä. Komissio kuitenkin tapasi kantelijan 5. tammikuuta 2000 sekä 13. tammikuuta 2000 keskustellakseen vuoden 2000 toimintaohjelmasta. Lisäksi kantelija ilmoitti 21. tammikuuta 2000 oikeusasiamiehelle, että oikeusasiamiehen 6. tammikuuta 2000 puheenjohtaja Prodille lähettämän kirjeen jälkeen hänen suhteensa komission yksiköihin olivat parantuneet huomattavasti.

2.3 Oikeusasiamies katsoi siten edellä mainittujen näkökohtien perusteella, että komissio oli tapauksen tässä kohdassa sopinut asian kantelijaa tyydyttävällä tavalla.

3 Johtopäätös

Komission lausunnosta ja kantelijan huomautuksista kävi ilmi, että komissio oli ryhtynyt toimenpiteisiin asian sopimiseksi ja että kantelija oli tähän tyytyväinen. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

**KOMISSION
KIELTÄYTYMINEN
MAKSAMASTA TAI-
TEILIJAN
TEKIJÄNOIKEUK-
SISTA**

*Päätös kanteluun
81/2000/ADB
Euroopan komissiota
vastaan*

KANTELU

Kantelija on kuvittaja. Häntä pyydettiin toimittamaan Euroopan komission pääosasto X:lle kahdeksan kuvaa, joita oli määrä käyttää Euroopan unionia koskevissa esitteissä (*“Questions and answers about the EU”*). Esitteet julkaistiin ensimmäisen kerran vuonna 1996. Joistakin esitteistä otettiin uusi painos, mutta kantelijalle ei koskaan ilmoitettu tai maksettu siitä.

Kantelija ilmoitti, että esitteestä oli alkuperäisen tilauslomakkeen mukaan tarkoitus ottaa vain yksi painos. Tilauksessa ei ollut otettu huomioon maksua uusista painoksista eikä tekijänoikeuden siirtymistä Euroopan komissiolle. Kantelija otti yhteyttä komissioon sopiaukseen siitä, miten hänen tekijänoikeuksistaan maksettaisiin uusien painosten osalta. Komissio kieltäytyi maksamasta, koska alkuperäisessä tilauksessa ei ollut sovittu tällaisesta maksamista.

Kantelija teki Euroopan oikeusasiamiehelle kantelun siitä, että Euroopan komissio kieltäytyi maksamasta hänelle komission pääosasto X:n julkaisemien kuvien tekijänoikeuksista.

TUTKIMUS

Euroopan komission lausunto

Kantelua koskeva Euroopan komission lausunto oli yhteenvedona seuraava:

Tilauslomakkeen mukaan kantelijaa pyydettiin tekemään kahdeksan kuvaa, joiden kappalehinnan oli määrä olla 6 000 Ranskan frangia. Kantelija mainitsi laskussaan vain, että kuvien omistusoikeus pysyisi taiteilijalla ja kuvat olisi palautettava moitteettomassa kunnossa. Laskun kokonaissumma 48 000 Ranskan frangia maksettiin 25. lokakuuta 1996. Kantelija ei ollut koskaan maininnut, että maksu oli vain kuvien tekemisestä eikä niiden julkaisemisesta. Komissio ei olisi koskaan maksanut pelkästään teosten luomisesta saamatta oikeutta niiden julkaisemiseen. Kuudesta kuvasta oli tosiaan otettu uusintapainos, ja tekstiä oli hieman muutettu. Uusintapainokset olivat melkein samanlaisia kuin edelliset. Kantelijalle ei ollut ilmoitettu asiasta.

Vaikka kantelija ja komissio tulkitsivat asian eri tavalla, komissio lupasi ottaa yhteyttä kantelijaan sovintoratkaisun löytämiseksi.

Kantelijan huomautukset

Euroopan oikeusasiamies välitti kantelijalle komission lausunnon kantelusta ja kehotti häntä esittämään huomautuksia. Kantelija suhtautui 14. kesäkuuta 2000 päivätyssä vastauksessaan myönteisesti komission toivomukseen sovintoratkaisun löytämisestä.

Komissiolla on Ranskan teollis- ja tekijänoikeuksia koskevan lainsäädännön mukaan lakisääteisiä velvollisuuksia taiteilijaa kohtaan. Ratkaisuun ei tietenkään voitaisi päästä entisen puutteellisen sopimuksen pohjalta. Ratkaisun perustaksi olisi sen sijaan otettava suoritukset, joita tavallisesti maksetaan kuuteen miljoonaan esitteeseen kopioitavien ja koko Euroopan unionin alueelle jaettavien teosten tekijänoikeuksista.

LISÄTUTKIMUKSET

Kantelija ilmoitti 16. elokuuta 2000 oikeusasiamiehelle, että vaikka komissio oli 11. toukokuuta 2000 luvannut ottaa yhteyttä kantelijaan sovintoratkaisun löytämiseksi, toimenpiteisiin ei silti ollut ryhdytty. Oikeusasiamies otti siksi 8. syyskuuta 2000 yhteyttä komissioon tiedustellakseen viivästymisen syitä. Komissio ilmoitti 16. marraskuuta 2000 oikeusasiamiehelle, että viivästymisen johtui henkilövaihdoksista asiasta vastaavassa

pääosastossa sekä kesälomista. Komissio oli sillä välin jo ottanut yhteyttä kantelijaan. Komissio ilmoitti 31. tammikuuta 2001 oikeusasiamiehelle tarjoutuneensa maksamaan kantelijalle 36 000 Ranskan frangia.

Kantelija ilmoitti 26. maaliskuuta 2001 oikeusasiamiehelle, että komissio oli kantelijalle maksettavaa summaa arvioidessaan jättänyt huomiotta eräitä tärkeitä kriteerejä. Kantelija katsoi, että komission tarjoama summa ei riittänyt, ja ehdotti, että maksettavaksi summaksi sovittaisiin 50 000 Ranskan frangia. Oikeusasiamies välitti tämän tiedon Euroopan komissiolle.

Kantelija ilmoitti 15. toukokuuta 2001 oikeusasiamiehelle hyväksyneensä komission uusimman ehdotuksen 42 000 Ranskan frangista saadakseen kiistan ratkaistuksi.

PÄÄTÖS

1 Komission kieltäytyminen maksamasta kantelijan tekijänoikeuksista

1.1 Kantelija teki Euroopan oikeusasiamiehelle kantelun siitä, että Euroopan komissio kieltäytyi maksamasta hänelle komission pääosasto X:n julkaisemien kuvien tekijänoikeuksista.

1.2 Komissio myönsi, että komissio ja kantelija olivat tulkinneet alkuperäisen sopimuksen eri tavalla. Komissio aikoi kuitenkin pyrkiä sovitteluratkaisuun.

1.3 Oikeusasiamies totesi, että kantelija hyväksyi 11. toukokuuta 2001 komission asian ratkaisemiseksi ehdottaman rahallisen korvauksen.

2 Johtopäätös

Komissio oli ryhtynyt toimenpiteisiin asian sopimiseksi ja kantelija oli tähän tyytyväinen. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

Huomautus: Kantelija kiitti 31. elokuuta 2001 oikeusasiamiestä ja ilmoitti hänelle, että komissio oli maksanut luvattun summan.

AIDSIN EHKÄISEMISHANK- KEESEEN LIITTYVÄN KOMISSION MAKSUN VIIVÄSTYMINEN

*Päätös kanteluun
423/2000/(IJH)JMA
Euroopan komissiota
vastaan*

KANTELU

Tammikuussa 2000 kantelija teki oikeusasiamiehelle kantelun GAP-verkon puolesta, ja se rekisteröitiin numerolla 52/2000/RI. Kantelija väitti, että komissio ei ollut suorittanut hänen organisaationsa toteuttaman ja yhteisön rahoittaman hankkeen (*“Programme of evaluation on HIV/AIDS prevention targeting homosexually active men in the European Union by a Network of European homosexual organisations”*) lopullista maksua.

Kantelija selvitti, että GAP-verkko oli käyttänyt paljon rahaa saadakseen ohjelman päätökseen vuoden 1998 loppuun mennessä alkuperäisen aikataulun mukaisesti. Vaikka kantelijalle oli virallisesti vakuutettu, että hänen toteuttamaansa hanketta oli arvioitu myönteisesti, komissio ei ollut vielääkään suorittanut erääntyneitä maksuja. Kantelijan ensimmäisessä sähköpostiviestissä esittämien tietojen valossa ei vaikuttanut siltä, että asiasta vastaavaan elimeen olisi aiemmin otettu hallintoteitse yhteyttä. Koska oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 4 kohdan mukaisia hallinnollisia menettelyjä ei ilmeisesti ollut suoritettu, kantelua ei otettu tutkittavaksi ja oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn.

Kun kantelija toimitti maaliskuussa 2000 lisätietoja, joista kävi ilmi, että hän oli käynyt kirjeenvaihtoa komission kanssa erääntyneiden maksujen suorituksista, oikeusasiamies päätti ottaa uuden kantelun (423/2000/(IJH)JMA) käsiteltäväksi ja aloittaa asiasta tutkimuksen. Kantelijan toimittamissa uusissa tiedoissa kuvattiin hänen kirjeenvaihtoaan

asiasta vastaavien komission yksiköiden kanssa, ja niihin oli sisällytetty kopiot näistä kirjeistä.

Lyhyesti sanottuna kantelija pyysi komissiota maksamaan hänelle toimielimen rahoittaman hankkeen toteutukseen liittyvät erääntyneet summat.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Komissio selvitti ensin ongelman taustaa. Se totesi, että komissio ja GAP-verkko olivat allekirjoittaneet sopimuksen, jonka voimassaoloaika ulottuisi joulukuusta 1997 joulukuuhun 1998 "Programme of Evaluation of HIV/AIDS Prevention Targeting Homosexually Active Men in the European Union by a Network of European Homosexual Organisations" -nimisen hankkeen toteuttamista varten. Tälle hankkeelle oli myönnetty taloudellista tukea aidsin ja eräiden muiden tartuntatautien ehkäisemistä koskevan yhteisön toimintaohjelman puitteissa. Sopimuksessa määrättiin, että GAP-verkon tulisi luovuttaa hanketta koskeva lopullinen raportti vuoden 1999 maaliskuun puoliväliin mennessä.

Komissio oli tietoinen siitä, että hankkeen toteuttamiseen liittyvää kolmatta ja lopullista maksua ei ollut vielä suoritettu, kuten kantelija oli todennut, ja pahoitteli asian käsittelyn lopettamiseen liittyviä pitkällisiä neuvotteluja.

Toimielin selvitti, että huhtikuussa 1998 sekä helmikuussa 1999 sopimukseen oli tehty lukuisia muutoksia. Lisäksi osa ongelmista johtuu Euroskills-toimistosta, joka vastaa hankkeen toteutuksen seurannasta. Vuoden 1999 heinäkuun loppuun asti teknisen avun toimisto, Euroskills, oli auttanut asiasta vastaavaa komission yksikköä aidsin ehkäisemistä koskevan toimintaohjelman toteuttamisessa, koska komissiolla ei ollut resursseja hanketta koskevien asiakirjojen päivittäistä hallinnollista ja teknistä käsittelyä varten.

Hanketta koskeva lopullinen raportti oli päivätty maaliskuussa 1999. Euroskills pyysi kuitenkin GAP-verkolta lisätietoa, joka toimitettiin viipymättä. Hankkeeseen liittyvien lukuisten asiakirjojen takia Euroskills ei ollut kyennyt ratkaisemaan lopullista maksua koskevaa pyyntöä, ennen kuin sen sopimus komission kanssa umpeutui heinäkuun lopussa 1999. Tällöin Euroskillsin aiemmin suorittamat tehtävät siirtyivät kansanterveydestä vastaavan linjan henkilöstölle.

Komissio ilmoitti, että sen yksiköiden oli tarkistettava ja hyväksyttävä syntyneet kulut asiaan liittyvien asiakirjojen perusteella varainhoidon määräysten noudattamiseksi. Lopullista maksua koskevan pyynnön analyysi, joka kattaa myös sopimukseen liittyvien muutosten viimeistelyn, oli tehty kesäkuun 2000 lopussa. Koska maksupyyntö ei sisältänyt tarpeeksi asiaa tukevia asiakirjoja, GAP-verkolle lähetettiin kirje. Heinäkuussa 2000 komissio sai GAP-verkolta kirjeen, joka sisälsi asiaan liittyvät asiakirjat.

Kantelijan toimittamien todisteiden perusteella komissio suoritti hankkeeseen liittyvän kolmannen ja lopullisen maksun. Toimielin totesi, että GAP-verkon olisi jo pitänyt saada lopullinen maksu, jonka komission yksiköt olivat suorittaneet elokuun 2000 alussa.

Kantelijan huomautukset

Kesäkuussa 2000 kantelija lähetti oikeusasiamiehelle lisätietoja tapauksen viime vaiheista. Hän totesi, että komissio oli ottanut yhteyttä GAP-verkkoon kesäkuussa ja ilmoittanut kantelijalle, että sopimuksen maksun viivästyminen on johtunut tarpeesta saattaa päätökseen muodollisuudet, jotka olivat seurausta alkuperäiseen sopimukseen kahdesti tehdyistä muutoksista. Komission yksiköt olivat myös pyytäneet lukuisia asiakirjoja, jotka koskivat hankkeen taloudellista raporttia. Kantelija lähetti nämä asiakirjat komissiolle heinäkuussa 2000 ja ilmoitti asiasta oikeusasiamiehelle.

Kantelija vahvisti sähköpostiviestillä joulukuussa 2000, että komissio oli vihdoinkin maksanut eräänntyneet summat, ja kiitti oikeusasiamiestä tämän avusta ongelman ratkaisemisessa.

PÄÄTÖS

Komission lausunnosta ja kantelijan huomautuksista kävi ilmi, että komissio oli ryhtynyt toimenpiteisiin asian sopimiseksi ja että kantelija oli tähän tyytyväinen. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

**KOMISSIO EI
SUORITTANUT
MAKSUJA**
*Päätös kanteluun
469/2000/ME
Euroopan komissiota
vastaan*

KANTELU

Maaliskuussa 2000 kantelija teki Euroopan oikeusasiamiehelle kantelun, joka koski väitettä, jonka mukaan Euroopan komissio ei ollut suorittanut hänen tyttärensä, entisen komission työntekijän kuolemaan liittyviä maksuja. Kantelijan asianajaja oli usean kuukauden ajan yrittänyt saada maksuja ilman menestystä. Kantelija vaati: 1) hautauskulojen korvaamista, 2) palkan maksua ja 3) sairauskulujen korvaamista.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin Euroopan komissiolle. Lausunnossaan komissio totesi, että maksut oli suoritettu tammikuussa, toukokuussa ja kesäkuussa 2000 ja että asian käsittely oli siksi lopetettu.

Komissio selvitti myös viivästyksen syyt. Ruumiin kuljetusta koskevien kulujen osalta kantelija oli toimittanut laskut 19. marraskuuta 1999, ja palkkayksikkö oli hyväksynyt ne 8. joulukuuta 1999. Joulukuun 13. päivänä 1999 komissio oli pyytänyt faksilla lisätietoja kantelijan pankkitilistä. Faksiin oli vastattu 14. joulukuuta 1999, mutta tiedot olivat yhä puutteelliset. Tammikuun 27. päivänä 2000 komissio lähetti kantelijalle faksin, joka sisälsi budjetista vastaavan pääosaston huomautukset sekä pankkiyhteystietoja koskevan lomakkeen kantelijan täytettäväksi. Näihin fakseihin ei saatu vastausta. Toinen pankkiyhteystietoja koskeva lomake lähetettiin huhtikuussa 2000. Komissio sai kantelijan täyttämän lomakkeen 2. toukokuuta 2000, ja nämä tiedot vahvistettiin 16. toukokuuta 2000.

Muiden vaatimusten osalta kantelijan pankkitilin vahvistaminen sekä se tosiasia, että näitä kustannuksia ei voitu maksaa, ennen kuin ruumiin kuljetuksesta aiheutuneet kustannukset oli suoritettu, olivat aiheuttaneet ongelmia.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija totesi, että myös hän katsoi, että asian käsittely on päättynyt. Hän kiitti oikeusasiamiestä siitä, että tämä kiinnitti huomiota hänen tyttärensä kuolemaan liittyvään kysymykseen ja puuttui asiaan. Kantelija myönsi, että pankin ja muiden kanssa syntyneet ongelmat olivat aiheuttaneet viivästyksiä, mutta ilmaisi epäilynsä komission mainitsemista fakseista, sillä hänellä ei ole faksinumeroa.

PÄÄTÖS

1 Komissio ei suorittanut maksuja

Kantelija väitti, että komissio ei ollut suorittanut hänen tyttärensä kuolemaan liittyviä maksuja, ja vaati maksuja. Komissio selvitti viivästyksen syyt ja totesi, että kaikki maksut

oli tällä välin suoritettu. Kantelija oli samaa mieltä siitä, että asian käsittely voidaan lopettaa, ja kiitti oikeusasiamiestä tämän puuttumisesta asiaan.

2 Johtopäätös

Komission lausunnosta ja kantelijan huomautuksista kävi ilmi, että komissio oli ryhtynyt toimenpiteisiin asian sopimiseksi ja että kantelija oli tähän tyytyväinen. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

VIIVÄSTYNEET MAKSUT PROJEKTI- PÄÄLLIKÖLLE

*Päätös kanteluun
562/2000/PB Euroopan
komissiota vastaan*

KANTELU

Huhtikuussa 2000 kantelija esitti väitteitä komissiota vastaan IWB:n (Institut für Wirtschaftswissenschaftliche Bildung Radolfzell e.V) puolesta. Kantelija toimi kahden EU:n rahoittaman hankkeen koordinaattorina: Leonardo da Vinci -pilottihankkeen SERVITEC (<http://www.eduvinet.de/servitec>) ja Sokrates-pilottihankkeen (25202-CP-2-97-1-DE-ODL-ODL). Molemmat hankkeet liittyivät EU:n koulutuspolitiikkaan.

Leonardo da Vinci -hankkeen osalta kantelija toimitti seuraavat taustatiedot:

Komissio toimitti hanketta koskevan sopimuksen 27. huhtikuuta 1998. Sopimuksen alkamispäiväksi sovittiin 8. joulukuuta 1997.

Kesäkuun 30. päivänä 1998, noin seitsemän kuukautta sopimuksen alkamisesta, kantelija sai hankkeen ensimmäisen tukimaksun (80 000 euroa).

Pilottihankkeiden väliraportin uudet lomakkeet julkaistiin Internetissä 12. elokuuta 1999. Kaikki väliraportit piti lähettää 31. elokuuta 1999 mennessä ja ne edellyttivät hankeosapuolilta uusien sopimusten allekirjoittamista. Kävi ilmi, että hankeosapuolilta ei ollut mahdollista saada vaadittuja sopimuksen allekirjoituksia kesälomien aikana. Kantelija pyysi tämän vuoksi väliraportin luovuttamista koskevan määräajan pidentämistä. Komissio pidensi määräaikaa 31. joulukuuta 1999 saakka.

Kantelija luovutti väliraportit komissiolle 19. marraskuuta 1999.

Joulukuun 22. päivänä 1999 kantelija sai komissiolta vastaanottoilmoituksen. Ilmoituksessa todettiin, että väliraportti oli vastaanotettu 26. marraskuuta 1999. Sopimuksen mukaan komission tulisi maksaa seuraava tukimaksu 60 päivän kuluessa väliraportin saamisesta (tässä tapauksessa 60 000 euroa).

Lukuisten pyyntöjen jälkeen van Neuss pääosasto XXII:sta ilmoitti kantelijalle 9. maaliskuuta 2000 (ts. 104 päivää siitä, kun komissio oli saanut väliraportin), että väliraportin arviointi oli saatettu päätökseen ja että hän oli pyytännyt toista tukimaksua.

Näiden viivästysten seurauksena kantelijan oli muutettava suunniteltuja kokouksia hankeosapuolten kanssa, ja yhdessä tapauksessa oli välttämätöntä perua sovittuja hotellivaroituksia, koska hankkeelle asetettu pankin luottoraja (30 000 euroa) oli saavutettu.

Myöhemmin maaliskuussa ja huhtikuussa 2000 käyty kirjeenvaihto komission kanssa ei johtanut tuloksiin.

Sokrates-hankkeesta kantelija totesi, että he olivat odottaneet yli puolitoista vuotta viimeistä tukimaksua (20 000 euroa).

Kantelija huomautti, että komission kanssa tehdyn sopimuksen mukaan ei ole mahdollista veloittaa komissiota tai hankkeen talousarviota EU:n myöhästyneiden maksujen takia otettujen pankkilainojen korkomaksuista. Tällaisissa olosuhteissa pienet ja keskisuuret yritykset eivät voi enää johtaa pilottihankkeita kohtaamatta maksu- ja rahoitusongelmia. Lisäksi maksuongelmat vaikeuttavat huomattavasti Euroopan parlamentin eurooppalaista koulutuspolitiikkaa koskevien myönteisten ideoiden toteuttamista tai estävät sen täysin.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Komissio antoi seuraavan lausunnon.

Leonardo da Vinci -hanketta koskeva päätös tehtiin vuonna 1997, ja hankkeen oli tarkoitus kestää kolme vuotta. Sopimus allekirjoitettiin huhtikuussa 1998. Yhteisön tuen ensimmäinen ennakkomaksu suoritettiin kesäkuussa 1998: 80 000 euroa, joka oli 40 prosenttia yhteisön hankkeelle myöntämän tuen koko määrästä.

Väliraportin luovuttamiselle asetettu määräaika oli 31. elokuuta 1999. Toimeksisaaja pyysi kuitenkin pidennystä, ja komissio suostui 15. marraskuuta 1999 päivätyssä kirjeeseen pidentämään määräaikaan 31. joulukuuta 1999 saakka. Joulukuun 31. päivänä 1999 toimeksisaaja lähetti tarvittavat lisäasiakirjat eli kahden osapuolen kanssa tehtyjen sopimusten alkuperäiskappaleet sekä rahoitustaulukot, joissa on kaikkien osapuolten alkuperäiset allekirjoitukset. Komissio sai nämä asiakirjat 7. tammikuuta 2000.

Raportin rahoitusta koskevan osan arviointi suoritettiin helmikuussa 2000, minkä jälkeen toimeksisaajalle lähetettiin faksi, jossa häntä neuvottiin pyytämään täydennystä sopimuksen budjetin korjaamiseksi, sillä yksi budjettikohta oli ylitetty. Raportin sisällön arviointi saatiin päätökseen 8. maaliskuuta 2000. Leonardo Cell (CLEO) ilmoitti 9. maaliskuuta 2000 toimeksisaajalle, että väliraportin arviointi oli saatettu loppuun ja että arvioija oli ehdottanut toisen ennakkomaksun suorittamista.

Maaliskuun 20. päivänä 2000 CLEOn sopimusyksikkö pyysi toimeksisaajaa faksilla vahvistamaan hankkeen tilinumeron. CLEO sai oikaisun 21. maaliskuuta 2000. Tällä välin toimeksisaaja oli 6. kesäkuuta 2000 lähettänyt CLEOlle uuden kirjeen, jossa pyydettiin tämän ennakon suorittamista. CLEO ilmoitti hänelle suullisesti 7. kesäkuuta 2000, että ennako maksettaisiin 8. kesäkuuta 2000.

Väliraportin hyväksymisestä kului kolme kuukautta toisen ennakon maksamiseen. Sopimuksen 5 artiklassa esitettyjen ehtojen mukaan toisen ennakon maksamisen määräaika on 60 päivää sen jälkeen, kun komissio on hyväksynyt väliraportin, eikä 60 päivää väliraportin vastaanottamisen jälkeen. Komissio myönsi, että maksu oli viivästynyt 30 päivää tässä tapauksessa.

Sokrates-hankkeen osalta sopimuksen käsittelyn viivästyminen ei ollut hyväksyttävää (komissio oli esittänyt hanketta koskevan yksityiskohtaisen aikataulun). Komission yksiköt pyysivät kantelijalta anteeksi ja sovelsivat kiireellisiä menettelyjä. Näin ollen maksu suoritettiin 7. heinäkuuta 2000.

Komission yksiköt ryhtyivät toimenpiteisiin syöttääkseen tarvittavat tiedot uuteen hankehallintajärjestelmään, joka toivottavasti ei enää vastaisuudessa salli tällaisten viivästysten jäävän huomaamatta.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei esittänyt huomautuksia. Tammikuussa 2001 oikeusasiamies otti yhteyttä kantelijaan ja kysyi, oliko asia hänen mielestään saatettu päätökseen. Kantelija vahvisti, että hänen mielestään asian käsittely voitiin lopettaa, ja kiitti oikeusasiamiestä tämän puuttumisesta asiaan.

PÄÄTÖS

1 Väitteet, joiden mukaan kantelijalle suoritettun maksun viivästys oli kohtuuton

1.1 Kantelija väitti, että:

a) Leonardo da Vinci -hankkeelle "Servitec" myönnetyn tuen toisen vaiheen maksaminen oli viivästynyt kohtuuttomasti. Kantelijan mukaan maksu olisi pitänyt suorittaa 60 päivän kuluessa siitä, kun komissio sai väliraportin (26. marraskuuta 1999). Kantelun päivämäärään mennessä kantelija ei ollut saanut maksua eikä selitystä viivästykselle.

b) Sokrates-pilottihankkeen (25202-CP-2-97-1-DE-ODL-ODL) lopullisen tukimaksun suoritus oli viivästynyt kohtuuttomasti. Kantelijan mukaan maksu oli yli puolitoista vuotta myöhässä.

1.2 Komissio vahvisti kohtuuttomat viivästykset ja ryhtyi toimenpiteisiin suorittaakseen maksut kantelijalle. Kantelija ilmoitti oikeusasiamiehelle katsovansa, että komissio oli sopinut asian.

2 Johtopäätös

Komission lausunnosta ja kantelijan huomautuksista kävi ilmi, että komissio oli ryhtynyt toimenpiteisiin asian sopimiseksi ja että kantelija oli tähän tyytyväinen. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

PÄÄTÖS OLLA MYÖNTÄMÄTTÄ TIETEELLISTÄ HARJOITTELUAPU- RAHAA

*Päätös kanteluun
833/2000/BB Euroopan
komissiota vastaan*

KANTELU

Kesäkuussa 2000 jätettiin kantelu Euroopan komission Isprassa sijaitsevasta yhteisestä tutkimuskeskuksesta (jäljempänä YTK). YTK oli hyväksynyt tietyin ehdoin kantelijan suorittamaan tieteellistä ja teknistä harjoittelua. YTK vaati kantelijalta joitakin asiakirjoja ja lääketieteellisiä kokeita. Lisäksi YTK kysyi kantelijalta, sopiko suunniteltu saapumispäivä hänelle ja minkälaisia suunnitelmia hänellä oli asumisen suhteen. Neljän kuukauden ajan kantelija teki valmisteluja muuttaakseen Ispraan. Sitten kantelijalle ilmoitettiin ilman mitään virallista selitystä, että YTK ei voinutkaan myöntää hänelle harjoittelupurahaa.

Kantelussaan kantelija väitti, että:

- (i) YTK ei ilmoittanut hänelle syitä, miksei hänelle voitukaan myöntää apurahaa tieteellistä harjoittelua varten;
- (ii) kantelija oli YTK:n pyynnöstä toimittanut tulokset lääkärintarkastuksesta, jonka hän oli itse maksanut saamatta YTK:lta korvausta;
- (iii) hänelle oli koitunut tarpeettomia muuttokustannuksia.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Komissio esitti lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Kantelija haki 3. helmikuuta 2000 tutkijaharjoittelupurahaa YTK:lta. Kantelijalle ilmoitettiin 7. maaliskuuta 2000 päivätyssä kirjeessä, että hänen hakemuksensa oli hyväksytty tietyin ehdoin. Kantelijalle ilmoitettiin kuitenkin 14. kesäkuuta 2000, että YTK ei voinutkaan myöntää hänelle apurahaa.

Komissio totesi, että kantelijalle ilmoitettiin päätöksestä 14. kesäkuuta 2000 päivätyllä kirjeellä. Vaaditusta lääkärintarkastuksesta aiheutuneiden kulujen korvaamatta jättämisen osalta komissio totesi, että lääkärintarkastuksesta aiheutuneet kulut korvataan vain, jos kuluista esitetään kuitit. Kantelija lähetti kuittinsa vasta 5. kesäkuuta 2000. YTK:n tili-osasto maksoi summan tarkistettuaan toimitettujen asiakirjojen oikeellisuuden. Maksumääräys oli päivätty 19. kesäkuuta 2000.

Tarpeettomien muuttokustannusten osalta komissio totesi, ettei sen voida katsoa olevan vastuussa apurahan hakijoiden päätöksestä muuttaa ennen sopimuksen allekirjoittamista.

Kantelijan huomautukset

Kantelija pitäytyi kantelussaan.

Komission täydentävä lausunto

Komissio lähetti täydentävän lausunnon ilman oikeusasiamiehen pyyntöä. Komissio totesi, että tutkittuaan tapausta perusteellisesti se oli tullut siihen johtopäätökseen, ettei kantelijan apurahahakemusta ollut käsitelty tyydyttävällä tavalla.

Vuoden 2001 alussa YTK:ssa vapautettiin määrärahoja tutkijaharjoitteluapurahojen myöntämistä varten. Helmikuun 2001 alussa yksi YTK:n avaruusteknisten sovellusten tutkimuslaitoksen yksiköistä ehdotti kantelijalle apurahasopimusta, joka oli tarkoitus allekirjoittaa 1. toukokuuta 2001.

Komissio pahoitteli hankaluuksia, joita kantelijalle oli aiheutunut, ja oli tyytyväinen siihen, että ratkaisu oli löytynyt.

Kantelijan lisähuomautukset

Kantelija ilmoitti oikeusasiamiehelle, että hän oli täysin tyytyväinen tutkimuksen tuloksiin. Sopimus allekirjoitettiin hänen mukaansa 2. toukokuuta 2001.

Kantelija esitti vilpittömät kiitoksensa oikeusasiamiehelle.

PÄÄTÖS

1 Päätös olla myöntämättä apurahaa tieteellistä harjoittelua varten

1.1 Kantelija väitti, että YTK ei ilmoittanut hänelle syitä, miksi hänelle ei voitukaan myöntää apurahaa tieteelliseen harjoitteluun. Lisäksi kantelija väitti, että hän ei ollut saanut korvausta lääkärikuluista ja että hänelle oli aiheutunut aiheettomia muuttokustannuksia.

1.2 Komissio totesi ensimmäisessä lausunnossaan, että kantelija sai 14. kesäkuuta 2000 päivätyin ilmoituksen päätöksestä ja että hänen lääkärikulunsa korvattiin 19. kesäkuuta 2000, kun hän oli toimittanut kuitit YTK:lle. Lisäksi komissio korosti, ettei sen voinut katsoa olevan vastuussa apurahan hakijoiden päätöksestä muuttaa, ennen kuin sopimus oli allekirjoitettu.

1.3 Täydentävässä lausunnossaan komissio pahoitteli kantelijalle aiheuttamia hankaluuksia. Komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että kantelijalle oli tarjottu tieteellistä harjoittelupaikkaa ja että sopimus oli tarkoitus allekirjoittaa 1. toukokuuta 2001.

1.4 Lisähuomautuksissaan kantelija ilmoitti oikeusasiamiehelle, että hän oli täysin tyytyväinen tutkimuksen tuloksiin. Sopimus oli hänen mukaansa allekirjoitettu 2. toukokuuta 2001. Kantelija esitti vilpittömät kiitoksensa oikeusasiamiehelle.

2 Johtopäätös

Euroopan oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn, koska kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella ja Euroopan komission kommentaista ja kantelijan huomautuksista kävi ilmi, että komissio oli ryhtynyt toimiin asian sopimiseksi ja kantelija oli siihen tyytyväinen.

**POISSULKEMINEN
EY:N YHTEISESTÄ
SAIRAUSSAKUUTUSJÄRJESTELMÄS-
TÄ VÄITETYN AVIO-
ERON JÄLKEEN**

*Päätös kanteluun
1139/2000/JMA (luotta-
muksellinen) Euroopan
komissiota vastaan*

KANTELU

Kantelija, joka on syntynyt Afrikassa, muutti Luxemburgiin vuonna 1986 työskenneläkseen X:n, Luxemburgissa asuvan komission virkamiehen palveluksessa. He menivät naimisiin Afrikassa helmikuussa 1994, ja pian tämän jälkeen Luxemburgin viranomaiset virallistivat heidän suhteensa. Komission asiasta vastaavat yksiköt siirsivät X:n vaimon sosiaaliturvan X:n pyynnöstä yhteisön sairausvakuutusjärjestelmän piiriin kesäkuusta 1994 lähtien.

Maaliskuussa 1999 afrikkalainen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin mitätöi X:n pyynnöstä hänen avioliittonsa kantelijan kanssa. Muutoksenhaussa tuomioistuin muutti kuitenkin päätöstä vuotta myöhemmin ja julisti avioliiton päteväksi. Riita oli tuolloin yhä tuomioistuimen käsiteltävänä, sillä tähän viimeisimpään päätökseen on myös haettu muutosta.

Ensimmäisen tuomioistuimen päätöksen perusteella X kirjoitti komission toimivaltaisille yksiköille huhtikuun 1999 lopussa ja ilmoitti niille siviilisäätynsä muuttumisesta ja pyysi, että hänen entinen puolisonsa suljetaan pois yhteisön yhteisestä sairausvakuutusjärjestelmästä. Kesäkuussa 1999 komission yksiköt ilmoittivat hänelle, että ne olivat ottaneet huomioon hänen siviilisäätynsä muuttumisen ja että hänen entisen vaimonsa sosiaaliturvaedut päättyvät 1. huhtikuuta 1999 lähtien. Ne pysyivät kuitenkin lisätietoa avioeron rekisteröimisestä asiaa koskevassa rekisteröintitoimistossa Luxemburgissa ja todisteet siviilisäädyn muutoksesta. Kantelija korosti, että hänet oli suljettu pois yhteisön yhteisestä sairausvakuutusjärjestelmästä, vaikka X ei ollut esittänyt lisätodisteita.

Kantelija kirjoitti komissioon useita kertoja ja ilmoitti sen yksiköille, että toimivaltaisen afrikkalaisen tuomioistuimen mukaan hänen avioliittonsa oli pätevä. Tämän seurauksena kantelijan piti ottaa yksityinen vakuutus Luxemburgin sosiaaliturvajärjestelmästä.

Oikeusasiamiehelle tekemässään kantelussa kantelijan asianajaja pyysi, että komissio:

- 1) harkitsee uudestaan kantaansa sulkea kantelija pois yhteisen sosiaaliturvajärjestelmän piiristä heinäkuusta 1999 lähtien;
- 2) korvaa kantelijalle poissulkemisesta aiheutuneet kulut ja palauttaa hänelle kaikki hänen lakisääteiset oikeutensa yhteisön virkamiehen puolisona.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komissio selvitti, että X:n lähettämä kirje sai sen yksiköt uskomaan virheellisesti, että X:n siviilisäätty oli muuttunut. Tämän seurauksena rekisteritietoja muutettiin, vaikka ainoastaan väliaikaisesti, sillä joitakin lisäasiakirjoja tarvittiin yhä. X ei ollut tähän mennessä toimittanut pyydettyjä asiakirjoja, joten komissio teki sen johtopäätöksen, että kantelijaa tulisi yhä pitää X:n puolisona.

Tämän seurauksena komissio päätti palauttaa X:n siviilisäädyn naimisissa olevaksi ja palauttaa kantelijalle näin ollen kaikki hänen lakisääteiset oikeutensa yhteisön virkamiehen puolisona 1. huhtikuuta 1999 lähtien, etenkin yhteisen sairausvakuutusjärjestelmän sosiaaliturvaedut.

Komissio suostui myös korvaamaan hänelle kaikki hänen suorittamansa maksut Luxemburgin sosiaaliturvajärjestelmälle edellyttäen, että nämä kulut vahvistettaisiin asianmukaisesti.

Kantelijan huomautukset

Joulukuussa 2000 kantelijan asianajaja kirjoitti oikeusasiamiehelle ja liitti kirjeeseensä toimivaltaisen muutoksenhakutuomioistuimen päätöksen, jossa kumottiin alemman tuomioistuimen päätös ja julistettiin avioliitto päteväksi. Kantelija korosti toivovansa, että komissio palauttaa kesäkuusta 1999 lähtien kaikki hänen lakisääteiset oikeutensa yhteisön virkamiehen puolisona.

Komission lausunnosta esittämissään huomautuksissa kantelijan asianajaja ilmaisi oikeusasiamiehelle tyytyväisyytensä asian onnistuneesta ratkaisusta. Hän otti kirjeessään kuitenkin esille monia komissiolle esitettäviä kysymyksiä, nimittäin, oliko toimielin toimittanut tiedot kantelijan siviilisäädyn muutoksesta (i) yhteisön yhteiselle sairausvakuutusjärjestelmälle ja (ii) toimielimen asiaa koskeville yksiköille, (iii) vaikuttaisiko siviilisäädyn takautuva muutos X:n lakisääteisiin oikeuksiin, etenkin tiettyjen etuuskien maksamiseen ja (iv) harkitseeko toimielin kurinpidollisia menettelyjä X:ää vastaan.

Oikeusasiamies katsoi kuitenkin, että ei ollut asiaankuuluvaa pyytää komissiolta kommentteja kantelijan esittämiin kysymyksiin. Kysymysten (i) ja (ii) osalta oikeusasiamies totesi, että komissio oli suostunut palauttamaan kantelijalle hänelle yhteisön virkamiehen puolisona kuuluvat lakisääteiset oikeudet 1. huhtikuuta 1999 lähtien. Tämä oli komission antama muodollinen sitoumus, joten sen pitäisi sitoa kaikki sen yksiköitä. Kysymysten (iii) ja (iv) osalta oikeusasiamies katsoi, että ne toivat esiin uusia kysymyksiä, jotka eivät kuuluneet tämän tapauksen alkuperäisessä kantelussa esitettyyn aiheeseen. Näin ollen ei ollut asianmukaista aloittaa näitä kysymyksiä koskevia tutkimuksia. Nämä kysymykset olisi ensin pitänyt osoittaa komission toimivaltaisille yksiköille, sillä Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 4 kohdan mukaan aiheellisten hallinnollisten menettelyjen on oltava suoritettu.

PÄÄTÖS

Komission lausunnosta ja kantelijan huomautuksista kävi ilmi, että komissio oli ryhtynyt toimenpiteisiin asian sopimiseksi ja että kantelija oli tähän tyytyväinen. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

TYÖSUORITUKSEN MAKSUN MYÖHÄSTYMINEN

*Päätös kanteluun
1591/2000/GG
Euroopan komissiota
vastaan*

KANTELU

Euroopan komissio toteutti vuosina 1999 ja 2000 eurooppalaisen kampanjan lisätäkseen tietoisuutta naisiin kohdistuvasta väkivallasta. Komissio teki 2. joulukuuta 1999 kantelijan, naisten turvakotiyhdistyksen, kanssa sopimuksen, jonka mukaisesti kantelijan oli määrä osallistua edellä mainittuun kampanjaan, ja komissio sopi maksavansa enintään 50 871 euron osuuden kustannuksista. Kantelija väitti joulukuussa 2000 tekemässään kantelussa, että komissio oli jättänyt maksamatta 350 000 Itävallan šillingin loppusumman.

TUTKIMUS

Kantelu välitettiin komissiolle huomautuksia varten.

Komission lausunto

Komissio huomautti lausunnossaan, että ensimmäinen erä, 25 436 euroa, oli maksettu 25. toukokuuta 2000. Komissio oli saanut 17. heinäkuuta 2000 loppuraportin ja toiminnan rahoitusta koskevan lopullisen selvityksen sekä 25 435 euron loppumaksua koskevan pyynnön, jotka komissio oli hyväksynyt 29. syyskuuta 2000. Komissio väitti, että maksua

ei silloin pystytty suorittamaan komission sisäisten ongelmien tähden. Komissio lisäsi kuitenkin, että 25 435 euron loppusumma maksettiin 6. helmikuuta 2001.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei esittänyt huomautuksia oikeusasiamiehelle. Kantelija ilmoitti kuitenkin oikeusasiamiehelle saaneensa jo maksun suorituksen ja kiitti oikeusasiamiestä tämän ponnisteluista.

PÄÄTÖS

1 Loppuerän maksamatta jättäminen

1.1 Kantelija väitti, että komissio oli jättänyt maksamatta kantelijan ja komission välillä joulukuussa 1999 tehdyn sopimuksen mukaisen 350 000 Itävallan šillingin loppuerän.

1.2 Komissio ilmoitti lausunnossaan saaneensa 17. heinäkuuta 2000 loppuraportin ja toiminnan rahoitusta koskevan lopullisen selvityksen sekä 25 435 euron loppumaksua koskevan pyynnön ja hyväksyneensä ne 29. syyskuuta 2000. Komissio väitti, että maksua ei silloin pystytty suorittamaan sen sisäisten ongelmien tähden. Komissio lisäsi kuitenkin, että 25 435 euron loppusumma maksettiin 6. helmikuuta 2001.

1.3 Komissio oli ryhtynyt toimenpiteisiin ratkaistakseen asian kantelijaa tyydyttävällä tavalla.

2 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella kävi ilmi, että komissio oli ryhtynyt toimenpiteisiin asian sopimiseksi ja että kantelija oli tähän tyytyväinen. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

VAATIMUS MAKSAA ECOS-OUVERTURE- HANKKEEN RAHOI- TUKSEN VIIMEINEN ERÄ

*Päätös kanteluun
457/2001/OV
Euroopan komissiota
vastaan*

KANTELU

Helmikuussa 2001 T. jätti Euroopan parlamentin jäsenen Bob van den Bosin toimistoon Zutphenin kaupungin (Alankomaat) puolesta kantelun epäselvyyksistä Tartossa (Viro) toteutettavassa hankkeessa, jota Euroopan komissio rahoittaa Phare/ECOS-Ouverture-ohjelmien puitteissa. Kantelu välitettiin oikeusasiamiehelle 27. maaliskuuta 2001. Kantelijan mukaan tilanne oli seuraava:

Kyseinen hanke oli hyväksytty joulukuussa 1995. Monet viivästykset olivat monimutkaistaneet hanketta. Kantelija jätti jo kesäkuussa 1997 Euroopan oikeusasiamiehelle kantelun, jossa väitettiin hallinnollisen epäkohdan ilmenneen kyseisessä hankkeessa (592/97/PD)²¹.

Tämän kantelun aiheena olivat maksut, jotka komission olisi pitänyt suorittaa ECOS-Ouverture-ohjelmalle. ECOS-Ouverture-ohjelma suorittaa maksut puolestaan Zutphenin kaupungille, joka on hankkeen pääkumppani.

Kantelija sai 7. joulukuuta 2000 ECOS-Ouverture-ohjelman johtajalta kirjeen, jonka mukaan komissio ei maksaisi viimeistä rahoituserää (yhteensä 2 749 euroa). Syynä tähän oli se, että komission vaatiman tarkastuskertomuksen mukaan kantelija oli muuttanut hankkeen tavoitetta eikä ollut noudattanut hankkeen aikataulua.

²¹ Tapauksen käsittely päätettiin 16. huhtikuuta 1999. Oikeusasiamies ei havainnut hallinnollista epäkohtaa, sillä komissio oli myöntänyt ongelmat hankkeen toteutuksessa ja oli pahoitellut niitä. Komissio oli myös todennut, että oli ryhdytty lisätoimenpiteisiin hankkeen toteuttamiseksi sujuvammin. Päätös on nähtävissä oikeusasiamiehen verkkosivuilla osoitteessa <http://www.euro-ombudsman.eu.int>.

Kantelija ei hyväksynyt tätä ja kirjoitti asiasta komissiolle (aluepolitiikan pääosasto, linja F) 19. helmikuuta 2001. Kirjeessään kantelija totesi, että hanke oli saavuttanut hankeehdotuksessa asetetut lyhyen tähtäimen tavoitteet. Kirjeeseen ei vastattu.

Niinpä kantelija jätti tämän kantelun, jossa hän vaati samoin kuin 19. helmikuuta 2001 päivätyssä komissiolle osoittamassaan kirjeessäänkin komissiota maksamaan hankkeen viimeisen rahoituserän, jonka suuruus on 2 749 euroa.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle huhtikuussa 2001. Komissio kuvaili aluksi lausunnossaan tapauksen taustaa. Kantelu liittyi Tartto-nimiseen hankkeeseen, jota toteutettiin ECOS-Ouverture Energia -ohjelman puitteissa (Energia II -sopimus) ja jonka rahoittamiseen osallistui Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR). Sen kohteena oli yhteistyöhanke Zutphenin, Deventerin, Drontenin (Alankomaat), Upsalan (Ruotsi) ja Tarton (Viro) kaupunkien välillä. Kantelija oli hankkeen järjestäjä kyseisen ohjelman osalta. Energia II -sopimus solmittiin vuonna 1998 komission, Euroopan kuntien ja alueiden neuvoston (CEMR) ja Glasgow'n kaupunginvaltuuston (hallinnointijärjestöt) välillä. Glasgow'n kaupunginvaltuusto puolestaan oli solminut myös vuonna 1998 sopimuksen Tarton hankkeen kanssa.

Komissio totesi, että kantelu oli toinen Tarton hanketta koskeva kantelu, jossa viitattiin vuonna 1995 samojen edellä mainittujen osapuolten välillä solmittuun sopimukseen. Ensimmäisessä kantelussa komissiota syytettiin hallinnollisesta epäkohdasta. Oikeusasiamies kuitenkin katsoi, ettei hallinnollista epäkohtaa ilmennyt.

Vuonna 1995 solmitun sopimuksen seurauksena komissio myönsi jatkoaikaa (eli Energia II -sopimuksen) tietyille Energia-hankkeille, joita haluttiin jatkaa. Tartto oli yksi hankkeista, joiden osalta toivottiin jatkoaikaa.

Tässä (toisessa) kantelussa kantelija väitti, että Euroopan komissio oli jättänyt maksamatta hankkeen viimeisen rahoituserän, jonka suuruus oli 2 749 euroa. Komissio oli jo ilmoittanut kantelijalle yksityiskohtaiset syyt siihen, miksi summaa ei ollut maksettu. Komission 3. huhtikuuta 2001 päivätyssä kirjeessä ilmoitetut tärkeimmät tekijät olivat seuraavat:

Kuten edellä on jo mainittu, komission ECOS-Ouverture Energia II -ohjelmaa koskeva sopimus oli solmittu CEMR:n ja Glasgow'n kaupunginvaltuuston kanssa. Nämä elimet hallinnoivat ohjelmaa sopimuksessa asetettujen sääntöjen mukaisesti. Komission suorittamat maksut oli maksettu suoraan näille elimille eikä hankkeiden yksittäisille järjestäjille. CEMR:n ja Glasgow'n kaupunginvaltuuston tehtävänä oli suorittaa hankkeiden järjestäjille maksut, viimeinen erä mukaan lukien, jos järjestäjille oli aiheutunut tukikelpoisia kustannuksia.

Kantelija ei siis voinut vaatia maksua suoraan komissiolta, vaan hallinnointielimiltä.

Kantelijan huomautukset

Kantelija huomautti aluksi, että hänen ensimmäinen kantelunsa oikeusasiamiehelle oli perusteltu, sillä kaksi komission jäsentä kirjoitti pahoittelukirjeet.

Kantelija totesi, että hankkeen tavoitteisiin oli päästy, mutta toteuttaminen oli edellyttänyt muutosta, jotta saataisiin hyviä tuloksia. Komission 3. huhtikuuta 2001 lähettämän kirjeen aiheena oli hankkeen muutettu hyväksytty nimi, ei tavoitteet tai tulokset. Kantelija mainitsi myös, että hanke oli onnistunut ja että paikallisten viranomaisten ja asukkaiden välillä harjoitettiin erinomaista yhteistoimintaa.

Kantelija ilmoitti saaneensa Glasgow'n kaupunginvaltuustolta tiedon, jonka mukaan viimeinen erä maksettaisiin lopultakin.

Kantelija totesi, että komission väite, jonka mukaan hankkeen hallinnointi on CEMR:n ja Glasgow'n kaupunginvaltuuston vastuulla ja että kantelijan on vaadittava maksua niiltä komission sijaan, ei vastannut todellisuutta; sekä CEMR että Glasgow'n kaupunginvaltuusto olivat ilmoittaneet, etteivät ne voisi maksaa, koska "Bryssel" ei ollut antanut tarvittavia varoja. Kantelija viittasi erityisesti 11. huhtikuuta 2001 päivättyyn ECOS-Ouverturelta saatuun kirjeeseen, jonka mukaan maksamatta jättäminen johtui siitä, että komissio säästi 2 miljoonaa euroa ECOS-Ouverture-sopimuksista. Tämä oli ristiriidassa komission 3. huhtikuuta 2001 lähettämän kirjeen sisällön kanssa. Sekä CEMR että Glasgow'n kaupunginvaltuusto olivat valittaneet tilanteesta komissiolle. Saksalainen toimeksisaaja jopa vetäytyi hankkeesta, koska työskenteleminen komission kanssa osoittautui mahdottomaksi.

Kantelija ilmoitti oikeusasiamiehen toimiston kanssa käydyssä puhelinkeskustelussa 26. lokakuuta 2001, että 2 749 euron summa oli maksettu 24. lokakuuta 2001. Kantelija oli tyytyväinen tähän konkreettiseen tulokseen. Hän korosti kuitenkin olevansa erittäin pettynyt viivästyksiin yleensä ja asiasta vastaavien komission yksiköiden hoitamaan ohjelman organisointiin. Niinpä hän totesi, että oikeusasiamiehen olisi tutkittava tapaa, jolla komissio johti ohjelmaa.

PÄÄTÖS

1 Vaatimus hankkeen viimeisen rahoituserän maksamisesta

1.1 Kantelija vaati samoin kuin 19. helmikuuta 2001 päivättyssä komissiolle osoittamassaan kirjeessäänkin komissiota maksamaan hankkeen viimeisen rahoituserän, jonka suuruus oli 2 749 euroa.

1.2 Komissio totesi, että ECOS-Ouverture Energia II -ohjelmaa koskeva sopimus oli solmittu CEMR:n ja Glasgow'n kaupunginvaltuuston kanssa ja että nämä elimet hallinnoivat ohjelmaa, joten niiden olisi suoritettava kantelijan vaatimat maksut. Kantelija ei voinut vaatia maksua suoraan komissiolta.

1.3 Oikeusasiamies pani merkille, että ECOS-Ouverture-ohjelmassa komissio maksoi ensin rahoitusosuudet elimille, joiden kanssa komissio oli solminut sopimuksen tarjouspyynnön perusteella. Nämä elimet – jotka itse asiassa olivat taloudellisia välikäsiä – siirsivät vasta sen jälkeen summat hankkeen rahoituksen saajille. Tässä tapauksessa komission tuli maksaa rahoitusosuudet CEMR:lle ja Glasgow'n kaupunginvaltuustolle, joiden puolestaan piti maksaa summat kantelijalle.

1.4 Kantelijan huomautuksista ja puhelinkeskustelusta Euroopan oikeusasiamiehen kanssa käy ilmi, että kantelija sai lopulta 24. lokakuuta 2001 jäljellä olevan summan, jonka suuruus oli 2 749 euroa. Kantelija ilmoitti, että hän oli tyytyväinen tähän konkreettiseen tulokseen. Tämä vaatimus oli siis ratkaistu kantelijaa tyydyttävällä tavalla.

2 Johtopäätös

Koska kantelijan huomautuksista kävi ilmi, että komissio oli ryhtynyt toimiin asian sopimiseksi ja kantelija oli siihen tyytyväinen, oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn.

LISÄHUOMAUTUS

Oikeusasiamies välitti komissiolle tiedoksi kantelijan huomautuksissaan esittämän väitteen, jonka mukaan hän oli erittäin pettynyt viivästyksiin yleensä ja asiasta vastaavien

komission yksiköiden tapaan organisoida koko ECOS-Ouverture-ohjelmaa, jotta komissio pohtisi mahdollisiin jatkotoimiin ryhtymisen mahdollisuutta.

3.2.2 Euroopan investointipankki

INVESTOINTIPANKIN PÄÄTÖS LAKKAUTTAA ERITYISET MUUNTOKERTOMET

Päätös kanteluun 863/99/ME Euroopan investointipankkia vastaan

KANTELU

Kantelija, joka on vuodesta 1986 lähtien ollut eläkkeellä Euroopan investointipankista, kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle kesäkuussa 1999 pankin päätöksestä lakkauttaa erityiset muuntokertomiset ja maksaa hänen eläkkeensä euroina eikä Englannin puntina.

Pankki oli vuodesta 1982 lähtien soveltanut erityistä muuntokerrointa eri jäsenvaltioiden elinkustannuserojen huomioon ottamiseksi. Kantelijan mukaan pankki oli päättänyt hylätä tämän järjestelmän ja ottaa käyttöön uuden järjestelmän, jossa maksut suoritetaan ainoastaan euroina. Eläkeläisille esitettiin kolmen vuoden siirtymäaikaa alkaen 1. tammikuuta 1999. Kantelija totesi, että jo ensimmäisenä vuotena Yhdistyneen kuningaskunnan eläkeläiset olivat menettäneet 14 prosenttia järjestelmän takia. Tammikuun 1. päivään 2001 mennessä tappio voisi nousta jopa 35 prosenttiin.

Kantelija toi esiin, että vastaavaa sijaintiin perustuvaa elintasohyvitystä maksetaan muille yhteisön toimielinten eläkeläisille. Muut toimielimet eivät ole esittäneet ehdotuksia järjestelmän lakkauttamisesta, joten tämä vaikuttaa ainoastaan investointipankin eläkeläisiin. Kantelija viittasi niin kutsuttuun "EIP:n eläkeläisiä koskevaan käsikirjaan", jossa todetaan seuraavaa:

"Jos olet valinnut asuinvaltiosi valuutan, eläkkeesi lasketaan automaattisesti Euroopan yhteisöjen neuvoston määrittämän erityisen muuntokertoimen perusteella aina, kun tämä on edullisempaa kuin Brysselin keskipursi."

Kantelija uskoi, että pankki oli velvollinen maksamaan edelleen korvauksia eläkeläisilleen käsikirjassa esitetyn sitoumuksen mukaisesti. Kantelija oli turhaan kuuden kuukauden ajan yrittänyt saada pankkia vakuuttuneeksi tästä.

Yhteenvedon kantelija väitti, että pankki päätti yksipuolisesti lakkauttaa vanhan eläkejärjestelmän, vaikka kaikki muut toimielimet jatkoivat omaa korvausjärjestelmäänsä. Kantelijan mukaan tämä aiheutti menetyksiä Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuville eläkeläisille. Kantelija viittasi myös niin kutsuttuun "EIP:n eläkeläisiä koskevaan käsikirjaan".

Kantelija vaati, että päätös, joka johti pankin maksamien eläkkeiden leikkaukseen, tulisi kumota tai sen soveltaminen ainakin keskeyttää, kunnes asiassa päästään yhteisymmärrykseen.

TUTKIMUS

Euroopan investointipankin lausunto

Kantelu välitettiin Euroopan investointipankille. Pankki selvitti lausunnossaan erityisten muuntokertomien lakkauttamista. Aluksi pankki totesi, että sen työntekijät eivät ole virkamiehiä, vaan he ovat tehneet työsopimuksen pankin kanssa. Yhteisöjen tuomioistuin on tämän tunnustanut. Pankin ja sen henkilöstön työsuhteeseen sovelletaan erilaista oikeudellista kehystä kuin yhteisöjen virkamiehiin sovellettavissa henkilöstösäännöissä on määrätty. Investointipankin henkilöstösäännöissä määrätään pankin henkilöstöä koskeva eläkejärjestelmästä. Pankin hallintoneuvoston hyväksymät henkilöstön eläkejärjestelmää koskevat säännöt ohjaavat tätä järjestelmää. Sääntöjen mukaan eläke-etuudet voidaan maksaa pankin kotipaikassa joko euroina tai jonkin jäsenvaltion valuuttana edunsaajan valinnan mukaan. Jos etuudet maksetaan muuna valuuttana kuin millä pankin palk-

kataulukko on ilmaistu, muunnossa käytetään samaa kerrointa kuin henkilöstön palkkojen siirroissa.

Vuonna 1982 pankki otti käyttöön järjestelmän, jossa toimihenkilöiden sallittiin ottavan osan palkastaan muuna valuuttana kuin Belgian tai Luxemburgin frangeina ja jossa käytettiin muuntokerrointa, joka on edullisempi kuin markkinakurssi. Erityisiä muuntokertoimia sovellettiin myös pankin eläkejärjestelmän mukaisten etuuksien maksuun, kun edunsaaja halusi maksun mieluummin asuinpaikkansa valuuttana kuin Belgian tai Luxemburgin frangeina.

Erityiset muuntokertoimet laskettiin yhteisön toimielinten vahvistamien ”korjauskertomien” perusteella muualla kuin Belgiassa ja Luxemburgissa tehtäviään hoitavien yhteisön virkamiesten palkanmaksun muuntamista varten. Vuonna 1982 toimihenkilöillä oli lupa ottaa enintään 35 prosenttia palkastaan muuna valuuttana kuin Belgian tai Luxemburgin frangeina. Vuonna 1996 määräksi vahvistettiin 16 prosenttia palkasta alkuperäjäsenvaltioihin tehtävien siirtojen osalta ja enintään 35 prosenttia, kun esitettiin toisessa jäsenvaltiossa aiheutuneita hyväksyttäviä henkilökohtaisia menoja tukevia asiakirjoja.

Eläkeläiset pystyivät soveltamaan erityisiä muuntokertoimia koko eläkesummaan, ja kunakin kuukautena sovellettiin joko markkinakurssia tai erityistä muuntokerrointa sen mukaan, kumpi oli edullisempi. Pankki korosti, että pankki otti sekä toimihenkilöiden että eläkeläisten osalta käyttöön erityiset muuntokertoimet ja ylläpiti niitä yksipuolisesti eikä niitä koskaan sisällytetty pankin henkilöstösääntöihin tai yksittäisiin työsopimuksiin. Erityisistä muuntokertoimista mainittiin ”EIP:n eläkeläisiä koskevassa käsikirjassa”, joka on pelkästään ohjeellinen ja oikeudellisesti ei-sitova lehtinen, jota jaetaan pankista eläkkeelle lähteville toimihenkilöille.

Kesäkuussa 1998 henkilöstön edustajien kollegiota ja eläkeläisten järjestöä kuultuaan pankki ilmoitti, että erityistä muuntokerrointa koskeva järjestelmä lakkautetaan 1. tammikuuta 1999 euron käyttöönoton yhteydessä. Euro tulisi myös olemaan pankin henkilöstön palkanmaksussa käyttämä valuutta. Pankin hallintoneuvosto päätti kesäkuussa 1998 siirtyä euroon henkilöstön palkan ja eläkkeiden maksussa. Samaan aikaan pankin hallitus päätti lakkauttaa erityistä muuntokerrointa koskevan järjestelmän, koska neuvosto vahvisti 31. joulukuuta 1998 (neuvoston asetus 2866/98) rahaliittoon kuuluvien valtioiden muuntokertoimet. Järjestelmää ei siten voitu soveltaa näihin valuuttoihin 1. tammikuuta 1999 lähtien. Henkilöstön yhdenvertaisen kohtelun ja oikeudenmukaisuuden vuoksi erityiset muuntokertoimet lakkautettiin myös rahaliittoon kuulumattomien maiden valuuttojen osalta. Pankin hallintoneuvosto vahvisti tämän päätöksen helmikuussa 1999. Kesäkuussa 1998 sekä toimihenkilöille että eläkeläisille ilmoitettiin erityisten muuntokertoimien lakkauttamisesta antamalla jokaiselle toimihenkilölle ja eläkeläiselle asiaa koskeva tiedote. Kukin eläkeläinen sai henkilökohtaisen kirjeen, jossa selvitettiin päätöksen vaikutuksia hänen henkilökohtaiseen tilanteensa.

Eläkeläisten osalta pankin hallitus päätti lakkauttaa vähitellen kolmen vuoden aikana erityisten muuntokertoimien edut. Erityistä muuntokerrointa sovellettaisiin enintään 75 prosenttia vuoden 1999 aikana, 50 prosenttia vuoden 2000 aikana ja 25 prosenttia vuoden 2001 aikana.

Pankki korosti, että sen mielestä kiistellyssä päätöksessä ei lakkautettu vanhaa eläkejärjestelmää yksipuolisesti, kuten kantelija väitti, vaan siinä ainoastaan muutettiin pankin myöntämää lisäetuutta. Eläkejärjestelmä ja sitä sääntelevä lainsäädäntö säilyivät entisellään ja muuttumattomina.

Pankki ilmoitti oikeusasiamiehelle, että pankin kolme toimihenkilöä olivat henkilöstösäännöissä määrätyn sovittelumenettelyn jälkeen 31. elokuuta 1999 nostaneet kanteen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa koskien päätöstä lakkauttaa erityisten muuntokerrointen soveltaminen pankin henkilöstön palkanmaksuihin. Jäsenet kyseenalaistivat pankin päätöksen laillisuuden. Pankin mukaan tuomioistuimessa vireillä olevalla asialla

voi olla myös pankin eläkeläisiin kohdistuvia vaikutuksia, sillä toimihenkilöitä ja eläkeläisiä koskevat erityiset muuntokertoimet liittyvät toisiinsa.

Erityisesti eläkeläisten tilanteen osalta pankki ilmoitti lisäksi oikeusasiamiehelle, että kantelija ja jotkut muut eläkeläiset Yhdistyneestä kuningaskunnasta olivat aloittaneet sovittelumenettelyt. Pankin henkilöstösääntöjen 41 artiklan 2 kohdassa mainittu sovittelu-eelin muodostettiin, ja se antoi suosituksensa 30. heinäkuuta 1999. Pankin hallitus päätti olla toteuttamatta sovittelu-eelimen ehdottamia toimenpiteitä ja tarjosi näiden sijasta kahta lisäetuutta eläkeläisille. Se tarjoutui korvaamaan tietyin rajoituksin tiettyjen euroalueen ulkopuolella olevien valuuttojen odottamattoman jyrkän nousun vaikutuksia, kuten Englannin punnan suhdetta euroon sekä sosiaaliturvan kertakorvausta. Yhdistyneen kuningaskunnan eläkeläisten ryhmä ilmaisi myöhemmin pettymyksensä hallituksen ehdotukseen. Keskusteluja kuitenkin jatkettiin eläkeläisille tarjottavien lisäetuuksien määrittämiseksi.

Kantelijan huomautukset

Yhteenvetona kantelijan huomautuksissa todettiin seuraavaa:

Joillekin eläkeläisille, ei kuitenkaan kaikille, pankki oli tarjonnut kertaluontoista kiinteämääräistä "sosiaalista" maksua. Se oli eräänlainen korvaus, joka oli kuitenkin riittämätön edes korvaamaan kolmen vuoden siirtymäaikana syntyneet menetykset. Kantelijan mukaan pankin pääjohtaja oli todennut useita kertoja, että erityisten muuntokertoimien lakkauttamisen tarkoitus ei ollut vähentää eläkeläisten tuloja ja että nämä vaikutukset eivät olleet suunniteltuja.

Kantelija tähdensi lisäksi, että pankki oli esittänyt erityisten muuntokertoimien lakkauttamisen olevan euron käyttöönoton väistämätön *force majeure* -seuraus. Kantelija uskoi, että heille annettiin väärää tietoa, sillä muut toimielimet reagoivat todennäköisesti saman paineen alaisina aivan eri tavalla ja soveltavat edelleen eläkkeiden maksuun asuinvaltion perusteella määräytyviä korjauskertoimia ja varmistavat siten, että eläkeläiset säilyttävät saman ostovoiman kuin ennen euroa. Pankin tulisi ainakin varmistaa erityisille muuntokertoimille vaihtoehto, joka vastaa mahdollisimman paljon muiden toimielinten hyväksymää eläkejärjestelmää. Lisäksi kertoimet otettiin käyttöön elinkustannuserojen tasaamiseksi. Elinkustannukset eivät muuttuneet 1. tammikuuta 1999.

Pankin eläkesääntöjä muutettiin 1. tammikuuta 1999. Sääntöjen 33 artiklassa todetaan nyt, että etuudet maksetaan euroina, ja 81 artiklassa todetaan, että "uudet" säännöt tulevat voimaan 1. tammikuuta 1999. Pankista ennen uusien sääntöjen voimaantuloa eläkkeelle jäävien vakuutettujen oikeudet määräytyvät kuitenkin eläkkeelle jäämisen ajankohtana sovellettavien sääntöjen mukaan. Pankki on näin ollen katsonut virheellisesti, että muutos vaikuttaa kaikkiin eläkeläisiin. Kantelija väitti myös, että kun hallintoneuvosto päätti muuttaa sääntöjä kesäkuussa 1998, pankin hallitus ei paljastanut hallintoneuvostolle, että ehdotetun päätöksen olennainen merkitys ei niinkään liity eläkkeiden maksussa käytettyyn valuuttaan vaan erityisten muuntokertoimien lakkauttamiseen.

Kun pankki muutti erityisiä muuntokertoimia koskevaa järjestelmää vuosina 1995 ja 1996, tarkoitus oli saattaa ne muihin toimielimiin sovellettavien sääntöjen mukaiseksi. Pankki käytti siten itsemääräämisoikeuttaan ollakseen yhdenmukainen muiden yhteisön toimielinten kanssa. Vuonna 1998 pankki poikkesi tästä yhdenmukaistamisen politiikasta lakkauttamalla erityiset muuntokertoimet.

Jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen yhteisenä periaatteena on, että yksipuolisista henkilöstö-etuista voi tulla saavutettuja oikeuksia. Jotta tällainen etu voidaan peruuttaa, peruutuksen tulee olla oikeudenmukainen ja reilu, ts. tarkoituksenmukaisista perusteluista, kuulemisista, korvauksista ja siirtymäajasta tulisi huolehtia.

Kantelun tutkittavaksi ottamisen osalta kantelija väitti, että oikeusasiamiehen ohjesäännöissä ei estetä oikeusasiamiestä ottamasta asiaa tutkittavaksi.

Kantelija totesi lopuksi, että kantelun perusteet olivat seuraavat: pankki ei 1. tammikuuta 1999 jälkeen (16 vuoden jälkeen) ole maksanut eläkkeitä Englannin puntina; pankki on poikennut 16 vuoden jälkeen ostovoimataulukosta, jossa sovelletaan EY:n korjauskeinoja, pankki on rikkonut "EIP:n eläkeläisiä koskevassa käsikirjassa" annetut lupaukset, pankki ei hyväksynyt sovitteluelimen 30. heinäkuuta 1999 tekemää päätöstä ja pankki syrji eläkeläisiään verrattuna muiden yhteisön toimielinten eläkeläisiin.

Tutkimuksen keskeyttäminen

Oikeusasiamiehen saatavilla olevan tiedon perusteella vaikutti siltä, että 31. elokuuta 1999 kolme pankin toimihenkilöä valitti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen pankin päätöksestä lakkauttaa erityiset muutokertoimet, asia T-192/99, *Dunnett ja muut v. Euroopan investointipankki*.

Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön²² mukaan kantelu ei kuulu oikeusasiamiehen toimivaltaan, jos se koskee tuomioistuimessa käsiteltäviä tapauksia tai tuomioistuimen päätöksiä (1 artiklan 3 kohta) tai jos se koskee Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöelimenä (2 artiklan 2 kohta). Jos kantelussa esiin tuotuja seikkoja käsitellään oikeudenkäynnissä, oikeusasiamiehen on todettava, ettei hän voi ottaa kantelua tutkittavaksi, tai lopetettava sen käsittely, ja kaikki hänen siihen saakka saamansa tutkimustulokset arkistoidaan (2 artiklan 7 kohta).

Kun otetaan huomioon, että kantelun perusteet liittyivät läheisesti ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käsiteltävänä olevaan tapaukseen, oikeusasiamies katsoi, että hän ei voinut jatkaa asian tutkimista ottamatta kantaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa parhaillaan käsiteltävänä oleviin kysymyksiin. Tällaisen tilanteen välttämiseksi ja Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön edellä mainittujen määräysten kirjaimen ja hengen kunnioittamiseksi oikeusasiamies päätti 22. toukokuuta 2000 keskeyttää kantelun tutkimukset, kunnes ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa käsiteltävänä oleva asia oli ratkaistu.

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätös

Maaliskuun 6. päivänä 2001 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antoi päätöksensä asiassa T-192/99²³. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että valitus voitiin ottaa käsiteltäväksi siltä osin kuin se koski kantajien tammikuun 1999 palkkakuittien mitätöintiä. Se totesi, että pankki oli rikkonut työoikeuden yleistä periaatetta, koska se ei ollut vilpittömässä mielessä kuullut henkilöstön edustajia, ennen kuin se teki päätöksensä 11. kesäkuuta 1998. Tuomioistuin päätti, että 11. kesäkuuta 1998 tehty päätös erityisiä muutokertoimia koskevan järjestelmän lakkauttamisesta oli lainvastainen.

LISÄTUTKIMUKSET

Tutkittuaan tarkkaan kantelua koskevat asiakirjat ja ensimmäisen oikeusasteen päätöksen asiassa T-192/99 oikeusasiamies katsoi, että lisätutkimukset olivat tarpeen. Oikeusasiamies pyysi pankkia ilmoittamaan hänelle, mihin toimenpiteisiin pankki aikoi ryhtyä tuomioistuimen päätöksen johdosta.

²² Euroopan parlamentin päätös 94/262 oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamisesta koskevista yleisistä ehdoista, tehty 9. maaliskuuta 1994, EYVL L 113, 1994, s. 15.

²³ Asia T-192/99, *Dunnett ja muut vastaan Euroopan investointipankki*, kok. 2001, s. II-313.

Pankin toinen lausunto

Vastauksessaan oikeusasiamiehen lisätutkimuksiin pankki selitti, että tuomioistuimen päätöksellä mitätöitiin kolmen kantajan asiaa koskevat palkkakuitit. Heitä kohdeltaisiin ikään kuin kesäkuussa 1998 tehtyä päätöstä lakkauttaa erityiset muuntokertoimet ei olisi tehty.

Pankki ei tulkinnut päätöstä siten, että siinä veloitettiin sitä laajentamaan soveltamista kaikkiin muihin asiaan liittyviin toimihenkilöihin tai eläkeläisiin. Yhtäläisen kohtelun varmistamiseksi pankki kuitenkin päätti, että kaikkia toimihenkilöitä, joilla oli oikeus erityisiin muuntokertoimiin, tulisi kohdella samalla tavalla ja että samaa periaatetta tulisi soveltaa eläkeläisiin tammikuusta 1999 lähtien. Tästä päätöksestä aiheutuvia käytännön järjestelyjä oltiin parhaillaan toteuttamassa.

Pankki ilmoitti myös oikeusasiamiehelle, että eläkeläisten kanssa käytiin jo laajoja neuvotteluja, ennen kuin asiasta valitettiin ensimmäiseen oikeusasteen tuomioistuimeen. Jotta eläkeläisten tilanne otettaisiin paremmin huomioon, eläkeläisten järjestön kanssa käytiin lisäneuvotteluja, jotka edistyivät tyydyttävästi. Pankki vakuutti oikeusasiamiehelle, että tulevassa asiaa koskevassa päätöksessä otettaisiin tietenkin huomioon tuomioistuimen päätös kaikilta osin ja päätös tehtäisiin siten, että varmistetaan kaikkien osapuolten yhdenvertainen kohtelu.

Kantelijan lisähuomautukset

Kantelija oli erittäin tyytyväinen siihen, että pankki soveltaisi tuomioistuimen tekemää päätöstä erityisistä muuntokertoimista kaikkiin toimihenkilöihin, eläkeläiset mukaan luetuna, ja otti tyytyväisenä vastaan pankin sitoumuksen. Kantelija oli siten tyytyväinen aiempien eläkkeiden maksuihin, mutta katsoi, että pankin tulevien eläkkeiden maksuja koskevat lupaukset eivät olleet kovin täsmällisiä. Kantelija myönsi, että eläkeläisten järjestön kanssa käytiin parhaillaan neuvotteluja, mutta toi esiin, että kaikki eläkeläiset eivät ole järjestön jäseniä. Kantelija vaati, että pankin tulevia päätöksiä pitäisi soveltaa kaikkiin eläkeläisiin. Lopuksi kantelija pyysi selvitystä siitä, myönsikö pankki niin kutsutussa "EIP:n eläkeläisiä koskevassa käsikirjassa" esitetyn sitoumuksensa pätevyyden, ja pyysi lisäksi, että pankki toimittaisi tuomioistuimen päätöksen kaikille toimihenkilöille ja eläkeläisille.

PÄÄTÖS

1 Erityisten muuntokertoimien lakkauttaminen

1.1 Kantelija väitti, että pankki päätti yksipuolisesti lakkauttaa vanhan eläkejärjestelmän, vaikka kaikki muut toimielimet jatkoivat omaa korvausjärjestelmäänsä. Kantelijan mukaan tämä aiheutti menetyksiä Yhdistyneessä kuningaskunnassa asuville eläkeläisille. Kantelija viittasi myös niin kutsutun "EIP:n eläkeläisiä koskevan käsikirjan" määräyksiin. Kantelija vaati, että päätös, joka johti pankin maksamien eläkkeiden leikkaukseen, tulisi kumota tai sen soveltaminen ainakin keskeyttää, kunnes asiassa päästään yhteisymmärrykseen.

1.2 Koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käsitteli tapausta, jossa tämä oikeudellinen kysymys oli esillä, oikeusasiamies päätti 22. toukokuuta 2000 keskeyttää kantelun tutkimukset, kunnes asiassa on tehty päätös.

1.3 Maaliskuun 6. päivänä 2001 ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin antoi päätöksensä asiassa T-192/99²⁴. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että valitus voitiin ottaa käsiteltäväksi siltä osin kuin se koski kantajien tammikuun 1999 palkkakuit-

²⁴ Asia T-192/99, *Dunnett ja muut vastaan Euroopan investointipankki*, kok. 2001, s. II-313.

tien mitätöintiä. Se totesi, että pankki oli rikkonut työoikeuden yleistä periaatetta, koska se ei ollut vilpittömässä mielessä kuullut henkilöstön edustajia, ennen kuin se teki päätöksensä 11. kesäkuuta 1998. Tuomioistuin päätti, että 11. kesäkuuta 1998 tehty päätös erityisiä muuntokertoimia koskevan järjestelmän lakkauttamisesta oli lainvastainen.

1.4 Tuomioistuimen päätöksen jälkeen pankki totesi, että päätöksessä mitätöitiin kolmen kantajan asiaa koskevat palkkakuitit ja että heitä kohdeltaisiin ikään kuin kesäkuussa 1998 tehtyä päätöstä erityisten muuntokertoimien lakkauttamisesta ei olisi tehty. Yhdenvertaisen kohtelun varmistamiseksi pankki päätti, että kaikkia toimihenkilöitä ja eläkeläisiä, joilla oli oikeus erityisiin muuntokertoimiin, tulisi kohdella samalla tavalla, ja tuomioistuimen päätöksestä aiheutuvia käytännön järjestelyjä oltiin parhaillaan toteuttamassa. Lisäksi käytiin neuvotteluja eläkeläisten järjestön kanssa. Pankki vakuutti oikeusasiamiehelle, että tulevassa asiaa koskevassa päätöksessä otettaisiin tietenkin huomioon tuomioistuimen päätös kaikilta osin ja päätös tehtäisiin siten, että varmistetaan kaikkien osapuolten yhdenvertainen kohtelu.

1.5 Kantelija oli tyytyväinen siihen, että pankki soveltaisi tuomioistuimen tekemää päätöstä erityisistä muuntokertoimista kaikkiin toimihenkilöihin, eläkeläiset mukaan luetuna, ja otti tyytyväisenä vastaan pankin sitoumuksen. Hän ilmaisi kuitenkin olevansa hieman huolestunut pankin vakuutteluista ja siitä, soveltaisiko pankki päätöstään kaikkiin eläkeläisiin.

1.6 Oikeusasiamies totesi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin käsitteli pankin 11. kesäkuuta 1998 tekemän erityisten muuntokertoimien lakkauttamista koskevan päätöksen laillisuutta ja että tuomioistuin katsoi päätöksen olevan lainvastainen. Oikeusasiamies totesi myös, että pankki oli lupautunut ottamaan tuomioistuimen päätöksen huomioon kaikilta osin. Oikeusasiamies ymmärsi täten, että pankki tekee uuden päätöksen tuomioistuimen päätöksen mukaisesti. Sekä pankki että kantelija ovat ilmoittaneet oikeusasiamiehelle, että pankin ja eläkeläisten järjestön välillä käydään neuvotteluja. Oikeusasiamies katsoi, että pankki oli täyttänyt kantelijan vaatimuksen.

1.7 Kantelijan huolenaiheena olivat pankin vakuuttelut ja se, soveltaako pankki päätöstään kaikkiin eläkeläisiin. Tähän oikeusasiamies totesi, että pankki oli ilmoittanut varmistavansa kaikkien osapuolten yhdenvertaisen kohtelun.

1.8 Kantelija pyysi saada selvitystä siitä, myöntääkö pankki niin kutsutussa “EIP:n eläkeläisiä koskevassa käsikirjassa” esittämänsä sitoumuksen pätevyuden, ja lisäksi pyysi, että pankki toimittaa tuomioistuimen päätöksen kaikille toimihenkilöille ja eläkeläisille. Näiden pyyntöjen osalta oikeusasiamies totesi, että näissä olosuhteissa ei ollut perusteltua tutkia näitä näkökohtia, jotka kantelija toi esiin pankin toista lausuntoa koskevissa huomautuksissaan.

2 Johtopäätös

Euroopan investointipankin lausunnosta ja kantelijan huomautuksista kävi ilmi, että pankki oli ryhtynyt toimenpiteisiin asian sopimiseksi ja että kantelija oli tähän tyytyväinen. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

3.3 SOVINTORAT- KAISUT

VIIVÄSTYNEEN AVUSTUSMAKSUN KORVAAMINEN

*Päätös kanteluun
860/99/(IJH)MM
Euroopan komissiota
vastaan*

3.3 KANTELU

Kantelija (yritys) ilmoitti, että se osallistui European Community Investment Partners -ohjelmaan (ECIP) marraskuussa 1995 ja että sille myönnettiin avustus yhteisön varoista. Komissio maksoi avustuksen ensimmäisen osan ajallaan. Kantelija väitti kuitenkin, että lopullinen maksu suoritettiin vasta kaksi vuotta myöhemmin 15. kesäkuuta 1998 ja että komissio ei ollut antanut mitään selvitystä viivästykseen. Maksun viivästymisen takia kantelijan oli pakko ottaa pankkilaina kustannusten kattamiseksi.

Oikeusasiamiehelle 25. kesäkuuta 1999 tekemässään kantelussa kantelija vaati korvausta komission lopullisen maksun viivästymisestä. Vaadittu summa oli 13 132 ecua, joka vastasi pankkilainan korkoa.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komissio esitti lausunnossaan seuraavat huomautukset:

ECIP-ohjelman puitteissa kantelijalle myönnettiin avustus Chilen ja Argentiinan yritys-edustustojen välisen investointeja edistävän kokouksen järjestämiseksi. Kantelijan laatiman budjetti-arvion perusteella komissio lupautui maksamaan "50 prosenttia todellisista kustannuksista tai 92 080 ecua sen mukaan, kumpi näistä on pienempi".

Koska kantelijan lopulliset tilit erosivat huomattavasti esitetyistä arvioista, komissio rajasi maksun enintään 78 541 ecuun ja sovelsi täten tavanomaista maksukäytäntöä kuhunkin menoon. Kantelija vaati kuitenkin 92 080 ecun kokonaissummaa, sillä kyseistä käytäntöä tulisi – sen mielestä – soveltaa ainoastaan hankkeen kokonaiskustannuksiin, jotka ylittivät alustavan budjetin.

Komissio katsoi, että se ei ollut enää velvollinen suorittamaan lisämaksuja. Sopimuksen tulkinnasta kiisteltiin pitkään erityisesti siksi, että komissio oli aiemmin tehnyt poikkeuksia sääntöön ja lopulta komissio maksoi 13 438 ecua kiistan ratkaisemiseksi ja korosti samalla maksun poikkeuksellisuutta.

Tämän seurauksena komissio kieltäytyi maksamasta kantelijalle 13 132 ecua väitetyn 13 438 ecun maksun viivästymisen korvauksena. Komissio katsoi, että lisäkorvausta koskeva vaatimus oli perusteeton.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija selvitti viivästynyttä maksua koskevaa väitettä ja antoi lisätietoja, jotka voidaan esittää lyhyesti seuraavasti:

(i) Kantelija korosti, että aiemmassa ECIP-ohjelman tukemassa toimessa komissio hyväksyi käytännön "35 prosenttia todellisista kustannuksista tai 59 366 ecua sen mukaan, kumpi näistä on pienempi" ja maksoi 59 366 ecua kuuden kuukauden kuluessa. Toinen toimi perustui samaan komission kanssa tehtyyn sopimukseen lukuun ottamatta lauseketta "50 prosenttia todellisista kustannuksista tai 92 080 ecua sen mukaan, kumpi näistä on pienempi". Koska 50 prosenttia todellisista kustannuksista oli 95 392 ecua, komissio oli halukas maksamaan 92 080 ecua. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa komissio kuitenkin suostui maksamaan ainoastaan 78 541 ecua. Kantelija päätteli, että komissio oli muuttanut menettelyjä ilmoittamatta tästä hänelle, ja katsoi, että koska komissio oli maksanut alle 92 080 ecua, se oli rikkonut sopimusta. Kantelija kritisoi komission antamaa perustelua, jonka mukaan se oli tehnyt aiemminkin poikkeuksia menettelyjen soveltamiseen.

(ii) Kantelija tarkensi edelleen komission viivästynyttä maksua koskevaa väitettä ja viivästyksen selvitysten laiminlyöntiä. Kantelija ilmoitti lähettäneensä kertomuksen

komissiolle pikalähetyksenä 22. helmikuuta 1996. Komissio vastasi vasta joulukuussa 1996, jolloin se pyysi uudestaan asiakirjoja, jotka ilmeisesti olivat kadonneet. Komissio ilmoitti kantelijalle 22. lokakuuta 1997 olevansa eri mieltä toimitetuista laskuista. Kiista alkoi vasta tällöin, ja se päättyi 3. maaliskuuta 1998, jolloin komissio suoritti ensimmäisen maksun, joka ei ollut riittävä. Kesäkuun 18. päivänä 1998 kantelija sai jäljellä olevan maksun. Kantelijan mukaan komissio ei reagoinut 20 kuukauteen ennen varsinaisen kiistan alkamista, ja meni vielä kahdeksan kuukautta, ennen kuin komissio oli suorittanut koko vaaditun summan.

OIKEUSASIAMIEHEN PYRKIMYKSET SOVINTORATKAISUUN

Oikeusasiamiehen arviointi kiistellyistä kysymyksistä

Tutkittuaan huolellisesti lausunnon ja huomautukset oikeusasiamies ei ollut vakuuttunut siitä, että komissio oli vastannut asianmukaisesti kantelijan vaatimuksiin.

Komission vastauksen ja selvityksen laiminlyöntiä koskevan ensimmäisen väitteen osalta oikeusasiamies katsoi, että viivästys johtui pikemminkin siitä, että komissio ei ollut reagoinut ollenkaan, kuin siitä, että osapuolten välillä vallitsi erimielisyyttä.

Oikeusasiamies tuli alustavasti siihen tulokseen, että olosuhteet huomioon ottaen sitä, että komissio ei ollut antanut vastausta ja selvitystä 20 kuukauden kuluessa, voitaisiin pitää hallinnollisena epäkohtana.

Tämän vuoksi toiseen väitteeseen, joka koski viivästyneen avustusmaksun korvaamista, liittyi vaikea kysymys siitä, oliko jompikumpi osapuoli rikkonut sopimusta. Koska toimivaltaisen tuomioistuimen olisi lopulta ratkaistava tämä kysymys, oikeusasiamies rajoitti tutkimuksensa sen selvittämiseen, onko yhteisön toimielin tai laitos toimittanut hänelle aukottoman ja asianmukaisen selonteon toimiensa oikeusperustasta. Vaikka komissio hyväksyi kantelijan vaatimuksen ja maksoi 13 438 ecun eron, maksu viivästyi 28 kuukautta, ilman että komissio esitti mitään selvitystä.

Oikeusasiamies tuli alustavasti siihen tulokseen, että olosuhteet huomioon ottaen komission päätös olla maksamatta korkoa viivästyneestä maksusta voi muodostaa hallinnollisen epäkohdan.

Sovintoratkaisun mahdollisuus

Joulukuun 7. päivänä 2000 oikeusasiamies esitti komissiolle sovintoehdotuksen. Kirjeessään oikeusasiamies pyysi komissiota harkitsemaan asianmukaisen koron maksamista kantelijalle viivästyneestä maksusta.

Vastauksessaan 13. helmikuuta 2001 komissio ei kiistänyt itse viivästystä, mutta esitti sille seuraavat perustelut:

- (i) komissio oli hukannut rahoituskertomuksen luultavasti siirron yhteydessä;
- (ii) maksupyyntöjen käsittely oli viivästynyt teknisen avun toimistossa.

Vaikka sopimuksessa ei ollutkaan määräystä viivästyneen maksun varalta, komissio otti huomioon 10. kesäkuuta 1997 (SEC(1997)1205) antamansa tiedonannon, jota ulotettiin koskemaan ulkoisen avun standardoituja avustussopimuksia²⁵, joissa on esitetty ECIP-säännön alaisissa sopimuksissa sovellettavat yhdenmukaiset määräykset. Komission laskelmien mukaan maksettavan koron määrä oli 3 541,45 euroa. Kantelija hyväksyi komission ehdotuksen 3. huhtikuuta 2001.

²⁵ Liite II: Euroopan yhteisöjen ulkoisen avun avustussopimuksia koskevat yleiset ehdot, liite II, s. 8–9.

PÄÄTÖS

1 Viivästyneen avustusmaksun korvaaminen

1.1 Kantelija väitti huomautuksissaan, että 20 kuukauden aikana komissio ei reagoinut kantelijan toimittamaan ECIP-toimia koskevaan raporttiin eikä esittänyt selvitystä viivästytykseen. Kantelija vaati komissiolta korvausta avustuksen lopullisen maksun viivästytyksen takia. Maksun viivästytyksen takia kantelijan oli otettava pankkilaina kustannusten kattamiseksi. Tämän takia kantelija vaati 13 132 ecun summaa, joka vastasi pankkilainan korkoa.

1.2 Lausunnossaan komissio ainoastaan viittasi tähän väitteeseen termillä ”pitkällinen kiista”. Komissio katsoi, että se ei ollut enää velvollinen suorittamaan lisämaksuja. Komissio toi esiin, että koska arviot ja kantelijan toimittamat lopulliset tilit erosivat huomattavasti toisistaan, komissio sovelsi tavanomaista käytäntöä kuhunkin menoon. Komissio suostuisi maksamaan 78 541 ecun summan. Tätä seurasi pitkällinen kiista kantelijan kanssa sopimuksen tulkinnasta, etenkin koska komissio oli aiemmin poikennut säännöstä. Kiistan ratkaisemiseksi komissio suostui poikkeuksellisesti maksamaan kantelijalle vielä 13 438 ecua ja tähdensi samalla maksun poikkeuksellisuutta.

1.3 Näytti siltä, että komissio reagoi vasta joulukuussa 1996, jolloin se vaati uudestaan kantelijan 22. helmikuuta 1996 toimittamia asiakirjoja. Komissio ilmaisi tyytymättömyytensä laskuihin vasta 22. lokakuuta 1997. Todellinen ”kiista” alkoi silloin ja päättyi kahdeksan kuukautta myöhemmin, kun komissio maksoi lopullisen summan. Viivästys näytti perustuvan pikemminkin toimituksen reagoimiseen kuin osapuolten väliin kiistaan. Kantelija väitti lisäksi, että komissio ei ollut selittänyt käyttäytymistään.

1.4 Ohjesäännön 3 artiklan 5 kohdan mukaisessa sovintoehdotuksessa oikeusasiamies ehdotti, että komissio harkitsisi asianmukaisen koron maksamista järjestölle viivästyneestä maksusta. Vastauksessaan komissio hyväksyi oikeusasiamiehen ehdotuksen ja tarjosi 3 541,45 euroa korvauksena ECIP-avustuksen viivästyneestä maksusta. Kantelija hyväksyi komission ehdotuksen 3. huhtikuuta 2001.

2 Johtopäätös

Euroopan oikeusasiamiehen kantelua koskevien tutkimusten perusteella Euroopan komissio ja kantelija olivat päässeet sovintoratkaisuun. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

KOMISSIO MAKSAU VUONNA 1995 ERÄÄNTYNEEN MAKSUN

*Päätös kanteluun
780/2000/GG
Euroopan komissiota
vastaan*

KANTELU

Kantelijan, joka on Saksan kansalainen, edustama saksalainen konsulttiyritys solmi vuonna 1994 sopimuksen komission kanssa konsulttipalvelujen tarjoamisesta Force-ohjelman yhteydessä (hanke D/93B/1/3120/Q-FPC). Sopimuksen mukaan hankkeen kokonaiskustannukset olivat 88 000 euroa ja yhteisön enimmäisrahoitusosuus 65 000 euroa. Lisäksi sopimuksessa määrättiin, että 80 prosenttia yhteisön rahoitusosuudesta olisi maksettava 30 päivän kuluessa asianmukaisesti allekirjoitetun sopimuksen vastaanottamisesta. Jäljelle jäävät 20 prosenttia maksettaisiin, kun komissio olisi saanut ja hyväksynyt raportin ja rahoitus selvityksen, jotka toimeksisaajan oli toimitettava viimeistään 14. päivänä marraskuuta 1994.

Kantelija väitti, että komissio ei ollut maksanut viimeistä erääntynyttä maksuerää yritykselle. Hän väitti lisäksi, että komissio ei ollut vastannut hänen lukuisiin kyselyihinsä, joita hän oli tehnyt puhelimitse, faksitse ja kirjattuna kirjeenä. Kantelijan mukaan komission yksiköiden virkamies P. Louis oli vakuuttanut hänelle hänen komissioon 5. marraskuuta 1999 tekemänsä vierailun aikana, että maksu oli maksettu ja että asia voitaisiin varmistaa sähköisessä muodossa olevista Force-asiakirjoista ja että hänelle ilmoitettaisiin asiasta.

Kantelija väitti, että hänelle ilmoitettiin myöhemmin kuitenkin vain se, ettei Force-asiakirjoja ollutkaan saatavilla sähköisessä muodossa. Hän pyysi siksi jäljennöstä maksusiirtolomakkeesta, mutta ei saanut vastausta pyyntöönsä.

Oikeusasiamiehelle kesäkuussa 2000 jättämässään kantelussa kantelija esitti seuraavat vaatimukset:

- (1) komission tulisi lähettää hänelle jäljennös maksusiirtolomakkeesta;
- (2) komission tulisi maksaa hänelle kyseinen summa, jos sitä ei vielä ole maksettu.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komissio esitti lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Force-ohjelma päätettiin virallisesti vuonna 1995. Ohjelmaan liittyvät asiakirjat annettiin sen jälkeen S.A. Agenorille, joka oli komission teknisen avun toimisto Leonardo da Vinci -ohjelman (1995–1999) toteuttamisessa, jotta se hoitaisi jäljellä olevien hankkeiden loppuun saattamisen. Teknisen avun toimisto kuitenkin suljettiin helmikuussa 1999, vaikka osaa asiakirjoista, kantelijan tapaus mukaan lukien, ei ollut vielä käsitelty.

Komissiolla ei valitettavasti ollut hallussaan kyseisiä asiakirjoja, jotka Belgian oikeuslaitos oli sinetöinyt helmikuussa 1999 ja joita ei ollut vielä palautettu. Koska komissiolla ei tuolloin ollut mahdollisuutta saada asiakirjoja tutkittavaksi, se ei voinut vastata välittömästi kantelijan pyyntöihin.

Komissio kirjoitti 6. syyskuuta 2000 Belgian tutkintatuomarille pyytääkseen saada tutkia kantelijan tapaukseen liittyviä asiakirjoja. Komissio ei pystynyt antamaan tosiasiallista selvitystä siitä, mitä kyseisessä tapauksessa oli tapahtunut, ennen kuin se saisi asiakirjat tutkittavikseen. Komissio kirjoitti 20. lokakuuta 2000 myös kantelijalle ja pyysi häntä toimittamaan komissiolle jäljennökset omista tapaukseen liittyvistä asiakirjoistaan.

Kantelijan huomautukset

Kantelija väitti huomautuksissaan (jotka toimitettiin oikeusasiamiehelle sen jälkeen, kun kantelija oli saanut komission 20. lokakuuta 2000 lähettämän kirjeen), että hän oli jo useaan otteeseen lähettänyt komissiolle jäljennökset asiakirjoistaan. Hän väitti myös, että käydessään komissiossa marraskuussa 1999 hän oli havainnut, että komissiolla oli hallussaan nämä asiakirjat. Maksua koskevien asiakirjojen tulisi joka tapauksessa olla kyseisten summien maksamisesta vastaavien komission yksiköiden hallussa.

LISÄTUTKIMUKSET

Lisätietoja koskeva pyyntö

Saatuun kantelijan huomautukset oikeusasiamies katsoi tarvitsevansa lisätietoja kantelun käsittelemiseksi. Hän pyysi komissiota ilmoittamaan, (1) olivatko kaikki asiaan liittyvät asiakirjat Belgian oikeuslaitoksella ja (2) oliko Belgian oikeuslaitos vastannut 6. syyskuuta 2000 lähetettyyn kirjeeseen, ja jos ei, mihin toimiin komissio aikoi ryhtyä kantelijan tapauksen selvittämiseksi.

Komission vastaus

Komissio esitti vastauksessaan seuraavat huomautukset:

Komissio oli tällä välin löytänyt jäljennöksen kyseisistä asiakirjoista koulutuksen ja kulttuurin pääosaston arkistoista. Todistetta kyseisen summan maksamisesta ei löytynyt. Myöskään komission sisäisessä kirjanpitojärjestelmässä ei ollut merkintää teknisen avun toimiston suorittamasta maksusta. Komission yksiköt olivat tämän vuoksi arvioineet asiakirjat uudelleen. Arvioinnin perusteella tapauksen käsittelyä ei kuitenkaan voitu päättää, vaan kävi ilmi, että kantelijalta oli saatava lisätietoja. Nämä lisätiedot koskivat erityisesti seikkoja, joihin komission tarkastajat olivat kiinnittäneet huomiota toisella tarkastusmatkalla, joka liittyi toiseen hankkeeseen, jonka koordinaattorina kantelija oli niinikään toiminut. Komissio oli näin ollen kirjoittanut kantelijalle 29. tammikuuta 2001. Tapauksen käsittelyä jatkettaisiin pyydettyjen lisätietojen valossa. Komission yksiköt käsittelevät tapausta ensisijaisen tärkeänä.

Belgian viranomaiset vastasivat 24. tammikuuta 2001 ja antoivat komissiolle luvan tutkia kyseisiä asiakirjoja. Komissio vertasi parhaillaan hallussaan olevia tietoja alkuperäisissä asiakirjoissa oleviin tietoihin.

Kantelijan huomautukset

Kantelija korosti huomautuksissaan, että hän oli jo lähettänyt asiakirjansa Louis'lle useaan otteeseen. Toisen komission mainitseman hankkeen (hanke E/92/2/1608) osalta kantelija väitti, että hän ei ollut saanut arviointikertomusta, jonka komissio oli ilmoittanut lähettävänsä hänelle.

Kantelija lähetti jäljennöksen komission hänelle 29. tammikuuta 2001 lähettämästä kirjeestä, jossa häntä oli pyydetty toimittamaan useita erilaisia tietoja 30 päivän kuluessa. Kantelija pyysi määräaikaan pidennettäväksi²⁶, koska tapahtuneesta oli kulunut pitkän aikaa ja tietojen kerääminen olisi tämän vuoksi työlästä.

Kantelija ilmoitti oikeusasiamiehelle 31. maaliskuuta 2001, että hän oli toimittanut komissiolle häneltä pyydettyt tiedot.

OIKEUSASIAMIEHEN PYRKIMYKSET SOVINTORATKAISUUN

Oikeusasiamiehen arviointi kiistellyistä kysymyksistä

Tutkittuaan huolellisesti lausunnon, huomautukset ja lisätutkimuksen tulokset oikeusasiamies katsoi, että komissio ei ollut vastannut kantelijan väitteisiin asianmukaisesti.

Oikeusasiamies huomautti, että sopimuksen 5 artiklan 1 kohdan mukaan jäljellä olevan 20 prosentin rahoitusosuuden maksu oli suoritettava 60 päivän kuluessa siitä, kun toimeksisaaja oli antanut raportin ja rahoitus selvityksen, sillä ehdolla, että komissio hyväksyy rahoitus selvityksen. Kävi ilmi, että komissio ei ollut tähän mennessä päässyt selvyteen siitä, voitiinko rahoitus selvitys hyväksyä. Koska kantelijan vaatima maksu edellytti hyväksyntää, komissio ei vielä ollut velvollinen maksamaan jäljellä olevaa summaa.

Sopimuksen mukaan toimeksisaajan tuli kuitenkin toimittaa raportti ja rahoitus selvitys viimeistään 14. marraskuuta 1994. Komissio ei kiistänyt, etteikö tätä velvoitetta olisi noudatettu. Komissio ei näin ollen vielä kuuden vuoden jälkeenkään ollut kyennyt vastaamaan kantelijan vaatimukseen. Oikeusasiamies katsoi, että vaikka otettaisiin huomioon tarve tarkistaa joitakin asioita tai pyytää lisätietoja, viivästys oli ilmiselvästi kohtuuton. Se tosiseikka, että osa viiveestä johtui mahdollisesti Agenorin kyvyttömyydestä hoitaa asiaa, ei vapauttanut komissiota vastuusta. Oikeusasiamies huomautti lisäksi, että komissio oli ensin väittänyt, ettei tapausta voitaisi käsitellä asiaan liittyvien asiakirjojen ollessa Belgian oikeuslaitoksen sinetöimänä, mutta vastatessaan lisätietoja koskevaan pyyntöön komissio

²⁶ Oikeusasiamiehen toimiston kanssa 26. helmikuuta 2001 käydyssä puhelinkeskustelussa kantelijaa neuvottiin esittämään pyyntö komissiolle.

totesikin, että se oli sillä välin löytänyt jäljennöksen kyseisistä asiakirjoista koulutuksen ja kulttuurin pääosaston arkistoista.

Oikeusasiamiehen näiden seikkojen perusteella tekemä väliaikainen johtopäätös oli, että komission kykenemättömyyttä käsitellä asiaa kohtuullisessa ajassa voitaisiin pitää hallinnollisena epäkohtana.

Sovintoratkaisun mahdollisuus

Oikeusasiamies esitti 10. huhtikuuta 2001 komissiolle sovintoehdotuksen. Oikeusasiamies ehdotti kirjeessään, että komissio saattaisi kantelijan vaatimusta koskevan arvioinnin päätökseen mahdollisimman pian ja maksaisi kyseisen summan (sikäli kun komissio sen lopulta tunnustaisi).

Komissio ilmoitti 28. kesäkuuta 2001 päivätyssä kirjeessään oikeusasiamiehelle, että kantelijan toimittamien asiakirjojen perusteella kantelijan henkilöstökuluja koskeva vaatimus oli asianmukainen ja perusteltu. Oikeusasiamiehelle ilmoitettaisiin, milloin erääntynyt summa maksettaisiin kantelijalle. Komissio ilmoitti 16. heinäkuuta 2001 oikeusasiamiehelle, että 7 403 euron summa oli maksettu kantelijalle, jolle oli myös ilmoitettu asiasta.

Kantelija ilmoitti oikeusasiamiehelle 24. elokuuta 2001 lähettämissään huomautuksissa olevansa tyytyväinen komission suorittamaan maksuun. Hän katsoi kuitenkin, että komission tulisi maksaa korkoa maksun viivästymisajalta ja kustannuksista, jotka kantelijalle koitui vaatimusten esittämisestä.

LISÄTUTKIMUS

Kantelijan lisävaatimus toimitettiin komissiolle lausuntoa varten. Komissio myönsi 12. marraskuuta 2001, että kaudelta 27. helmikuuta 1995–25. kesäkuuta 2001 (maksun suorittamispäivä) olisi maksettava 7,5 prosentin korkoa. Tuloksena oleva 3 422,62 euron summa maksettaisiin kantelijalle.

Kantelija ilmoitti 23. marraskuuta 2001 oikeusasiamiehelle, että komission laskema summa oli asianmukainen. Hän vaati kuitenkin, että komissio maksaisi summan ennen vuoden loppua.

PÄÄTÖS

1 Erääntyneen summan maksamatta jättäminen

1.1 Kantelija vaati, että komission olisi maksettava kantelijan edustaman saksalaisen konsulttiyrityksen ja komission välillä vuonna 1994 konsulttipalvelujen tarjoamisesta Force-ohjelman (hanke D/93B/1/3120/Q-FPC) yhteydessä solmitun sopimuksen mukaisesti erääntynyt summa.

1.2 Komissio ilmoitti 16. heinäkuuta 2001 oikeusasiamiehelle, että 7 403 euron summa oli maksettu kantelijalle, jolle oli myös ilmoitettu asiasta.

1.3 Kantelija ilmoitti oikeusasiamiehelle olevansa tyytyväinen komission maksamaan summaan.

1.4 Komission kommentaista ja kantelijan huomautuksista kävi ilmi, että komissio oli ryhtynyt toimiin asian sopimiseksi ja että kantelija oli siihen tyytyväinen.

2 Maksettava korko

2.1 Kantelija vaati komission vastauksesta oikeusasiamiehen sovintoratkaisuun esittämissään huomautuksissa, että komission tulisi maksaa korkoa maksun viivästymisajalta ja kustannuksista, joita hänelle koitui vaatimusten esittämisestä.

2.2 Komissio suostui 12. marraskuuta 2001 maksamaan 3 422,62 euron suuruisen koron kantelijalle.

2.3 Kantelija ilmoitti 23. marraskuuta 2001 oikeusasiamiehelle, että komission laskema summa oli asianmukainen. Hän vaati kuitenkin, että komissio maksaisi summan ennen vuoden loppua.

2.4 Oikeusasiamies luotti siihen, että komissio maksaisi kyseisen summan mahdollisimman pian.

2.5 Vaikuttikin siltä, että komissio oli ryhtynyt tarvittaviin toimenpiteisiin asian sopimiseksi ja että kantelija oli siihen tyytyväinen.

3 Johtopäätös

Koska kantelun johdosta suoritetun Euroopan oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella kävi ilmi, että komissio oli ryhtynyt toimiin asian sopimiseksi ja että kantelija oli siihen tyytyväinen, oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn.

3.4 OIKEUS- ASIAMIEHEN KRIITTINEN HUOMAUTUS

3.4.1 Euroopan parlamentti

EUROOPAN PARLA- MENTIN ENTISEN JÄSENEKULKULU- VAN PERUUTTAMI- NEN

*Päätös kanteluun
1250/2000/(JSA)IJH
Euroopan parlamenttia
vastaan*

KANTELU

Asianajaja teki lokakuussa 2000 Euroopan parlamentin jäsenen Koldo Gorostiagan ja Euroopan parlamentin entisen jäsenen Karmelo Landan puolesta kantelun Euroopan parlamenttia vastaan.

Kantelun mukaan Gorostiaga kutsui Landan avustajakseen Strasbourgiin Euroopan parlamentin lokakuun 2000 ensimmäisen istuntojakson ajaksi. Landalla oli parlamentin entisenä jäsenenä kulkulupa, joka oikeutti hänet pääsemään Euroopan parlamentin tiloihin. Euroopan parlamentin turvallisuusyksikkö oli ottanut yhteyttä Landaan luovuttaakseen hänelle kulkuluvan kesäkuussa 2000.

Torstaina 5. lokakuuta 2000 kaksi Euroopan parlamentin turvallisuusyksikön virkamiestä tuli Euroopan parlamentin jäsenen Gorostiagan toimistoon suorittamaan toimeksiantoa, jonka mukaan Landa oli hädettävä Euroopan parlamentin tiloista. Turvatoimista vastaavat virkamiehet sanoivat, että Euroopan parlamentin puhemies oli tehnyt päätöksen asiasta. He eivät kuitenkaan pystyneet antamaan jäljennöstä päätöksestä, kun heiltä pyydettiin sitä. Turvatoimista vastaavat virkamiehet soittivat puhemiehen yksikköön, minkä jälkeen kyseinen yksikkö lähetti faksilla 14. heinäkuuta 1997 päivätyn parlamentin puhemiehistön päätöksen peruuttaa kaikki Landalle Euroopan parlamentin entisenä jäsenenä kuuluvat oikeudet. Koska Landalle ei ollut koskaan ilmoitettu tästä päätöksestä, se ei ollut aiemmin ollut Landan tiedossa.

Lopulta Gorostiagan toimistoon tuli kaksi Euroopan parlamentin korkeaa virkamiestä. He ottivat Landalta pois tälle Euroopan parlamentin entisenä jäsenenä kuuluvan kulkuluvan ilmeisesti soveltaakseen puhemiehistön 14. heinäkuuta 1997 tekemää päätöstä. He antoivat Landalle vierailijan kulkuluvan, joka oli voimassa vain 5. lokakuuta 2000.

Edellä esitettyjen tosiasioiden perusteella kantelu koskee seuraavia seikkoja:

– 14. heinäkuuta 1997 päivätty puhemiehistön päätös on mitätön, koska siltä puuttuu oikeusperusta, sitä ei ole allekirjoitettu eikä siitä ole ilmoitettu henkilölle, jota päätös koski ja koska se tehtiin ottamatta huomioon puolustautumisoikeuksia, kun Landalle ei annettu tilaisuutta tehdä suullisia tai kirjallisia huomautuksia

– Landalla oli oikeus olla Euroopan parlamentin tiloissa, ja päätöksessä häätää hänet sieltä 5. lokakuuta 2000 ei ollut allekirjoitusta eikä perusteluja eikä siitä ollut asianmukaisesti ilmoitettu hänelle, koska sitä ei ollut edes tehty kirjallisena.

Kantelijat vaativat, että

– Landalle olisi vahvistettava uudelleen kaikki hänelle Euroopan parlamentin entisenä jäsenenä kuuluvat oikeudet

– tapahtumasta vastuussa oleville henkilöille olisi annettava varoittavana esimerkkinä toimivat rangaistukset tällaisen toiminnan ennaltaehkäisemiseksi vastaisuudessa.

TUTKIMUS

Euroopan parlamentin lausunto

Euroopan parlamentin lausunto oli yhteenvetona seuraava:

Päätös Landan kulkuluvan peruuttamisesta

Kvestorikollegio katsoi 16. heinäkuuta 1997 pitämässään kokouksessa, että kunniajäseniä koskevien sääntöjen ja menettelyjen soveltamisalaa olisi laajennettava Euroopan parlamentin entisiin jäseniin, joiden erioikeudet ja vapaudet ovat periaatteessa rinnastettavissa kunniajäsenille myönnettyihin. Puhemiehistön 30. marraskuuta 1988 antamien kunniajäseniä koskevien sääntöjen 4 artiklassa määrätään, että kunniajäsenen arvonimi ja erioikeudet saatetaan peruuttaa väärinkäyttötapauksessa puhemiehen päätöksellä kvestorikollegion ehdotuksesta, kun on kuultu puhemiehistöä.

Kvestori Richard A. Balfe muistutti 17. heinäkuuta 1997 pidetyssä puhemiehistön kokouksessa, että Euroopan parlamentin entisille jäsenille myönnettyt oikeudet ovat sosiaalipalvelujen luonteisia eivätkä suinkaan valtuuta entisiä jäseniä harjoittamaan poliittista toimintaa parlamentissa. Varapuhemies Antoni Gutiérrez Díaz ilmoitti, että Landa oli puolustanut terroristijärjestön Espanjan Baskimaassa tekemiä murhia. Varapuhemies Josep Verde I Aldea arvosteli Landaa demokratianvastaisen toiminnan harjoittamisesta parlamentista käsin. Puhemiehistö päätti sitten yksimielisesti peruuttaa Landalle parlamentin entisenä jäsenenä myönnettyt edut.

Puhemiehistön 14. heinäkuuta 1997 pitämän kokouksen pöytäkirja annettiin tavanomaisen käytännön mukaisesti tiedoksi turvallisuusyksikölle täytäntöönpanoa varten. Pöytäkirjaa ei todennäköisesti annettu tiedoksi suoraan Landalle.

Turvallisuusyksikkö ei peruuttanut Landan kulkulupaa puhemiehistön päätöksen johdosta, koska sillä ei ollut Landan osoitetta eikä se ollut huomannut Landan oleskelevan parlamentin tiloissa. Turvallisuusyksikkö teki virheen suostuessaan uutta kulkulupaa koskevaan Landan pyyntöön kesäkuussa 2000.

Oikeusasiamiehen toimivalta

Euroopan parlamentin entisillä jäsenillä ei vastoin kantelijoiden uskomuksia ole oikeutta käyttää hyväkseen parlamentin heille myöntämiä palveluja. Parlamentti myöntää heille nämä palvelut käyttäessään sisäisiä järjestelyjä koskevia valtuuksiaan.

Oikeudellisesta näkökulmasta katsottuna Euroopan parlamentin entiselle jäsenelle annettujen erioikeuksien peruuttamisesta päättäminen ja erityisesti päättäminen siitä, millainen toiminta on erioikeuksien väärinkäyttöä, kuuluu Euroopan parlamentin poliittiseen toimintaan, jota hoitaa poliittinen elin poliittisten kriteerien mukaisesti.

Kantelu ei näin ollen kuulu oikeusasiamiehen toimivaltaan siltä osin kuin siinä kiistetään vuonna 1997 tehdyn, Landalle Euroopan parlamentin entisenä jäsenenä kuuluvien erioikeuksien peruuttamista koskevan päätöksen laillisuus.

Puhemiehistön 14. heinäkuuta 1997 tekemän päätöksen laillisuus

Yhteisöjen tuomioistuimet tunnustavat puolustautumisoikeudet yhteisön lainsäädännön yleisiksi periaatteiksi. Niissä sovelletaan oikeutta tulla kuulluksi kuitenkin vain tapauksiin, joihin liittyy luonnollisen tai oikeushenkilön ja asianomaisen toimielimen välinen oikeussuhde. Käsiteltävänä oleva tapaus koskee pelkästään palveluja, joita Landa haluaa käyttää hyväkseen.

Landa ei olisi voinut kiistää puhemiehistön päätöstä EY:n perustamissopimuksen 230 artiklan nojalla, koska päätöksellä ei ollut sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa hänen etuihinsa muuttaen hänen oikeusasemaansa selvästi²⁷.

Puhemiehistöä ei lisäksi voida rinnastaa oikeuksia ja velvoitteita sisältäviä määräyksiä soveltavaan hallintoelimeen. Landan etuja ei myöskään loukattu vakavasti, koska hän pystyi 5. lokakuuta 2000 menemään Euroopan parlamentin tiloihin ja jäämään niihin senkin jälkeen, kun häneltä oli otettu pois hänelle Euroopan parlamentin entisenä jäsenenä kuulunut kulkulupa.

Päätösten perusteluvelvollisuuden osalta on huomattava, että EY:n perustamissopimuksen 253 artiklaa, jonka katsotaan olevan Euroopan unionin perusoikeuskirjaan sisältyvän velvoitteen perustana, sovelletaan vain sellaisiin toimiin, joilla on oikeusvaikutuksia. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan perusteluvelvollisuuden tarkoituksena on, että ne, joille päätös on osoitettu, voivat arvioida, onko siinä virheitä, joiden vuoksi sen pätevyys voidaan riitauttaa, ja toisaalta se, että yhteisöjen tuomioistuin voi valvoa päätöksen laillisuutta. Puhemiehistöllä ei ollut velvollisuutta antaa perusteluja, koska sen päätöksen laillisuutta ei olisi voitu riitauttaa.

Yhteisön lainsäädännössä ei vastoin kantelijan väitettä säädetä yleisestä velvollisuudesta, jonka mukaan kaikki yksittäisen henkilön kannalta epäsuotuisat päätökset olisi allekirjoitettava ja ilmoitettava perusteluineen henkilölle, johon ne vaikuttavat. Euroopan parlamentissa on tavanomaisena käytäntönä ilmoittaa puhemiehistön päätökset parlamentin jäsenille pöytäkirjoissa, joista kaikki jäsenet saavat jäljennöksen.

Puhemiehistön päätös oli joka tapauksessa asianmukaisesti perusteltu, ja päätöksen teksti ilmoitettiin kantelijoille 5. lokakuuta 2000. Asian tämän näkökohdan ei näin ollen voida katsoa koskeneen kantelijoiden oikeutta.

Jos puhemiehistö antaisi vastaavan päätöksen nyt, sillä olisi ainakin poliittinen velvollisuus ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklaan sisältyvä oikeus hyvään hallintoon. Tähän oikeuteen sisältyy jokaisen oikeus tulla kuulluksi ennen kuin häntä vastaan ryhdytään yksittäiseen toimenpiteeseen, joka vaikuttaisi häneen epäedullisesti, sekä hallintoelinten velvoite perustella päätöksensä. Perusoikeuskirjan valmistelijat eivät kuitenkaan tyytyneet pelkästään kodifioimaan jo olemassa olevia oikeuksia, eikä Euroopan parlamenttia voida arvostella siitä, ettei se noudattanut vuonna 1997 määräystä, joka laadittiin ja annettiin tiedoksi vasta vuonna 2000.

Kantelijoiden huomautukset

Kantelijoiden laillinen edustaja valitti huomautuksissaan, ettei Euroopan parlamentti ollut vastannut hänen pyyntöönsä kiistanalaisten päätösten tekemistä koskevasta materiaalista ja asiakirjoista koostuvan aineiston antamisesta hänelle tiedoksi. Hänen mukaansa vastamatta jättäminen on vastoin EY:n perustamissopimuksen 255 artiklaa, oikeudesta tutustua

²⁷ Asia 60/81 IBM vastaan komissio, kok. 1981, s. 2639, kohta 9.

Euroopan parlamentin asiakirjoihin 10. heinäkuuta tehtyä Euroopan parlamentin päätöstä sekä parlamentin työjärjestyksen 171 ja 172 artiklaa.

Laillinen edustaja kiisti Euroopan parlamentin esittämän oikeudellisen perusteen, jonka mukaan kantelun käsitteleminen ei kuulu oikeusasiamiehen toimivaltaan. Hän tähdensi erityisesti sitä, että Euroopan parlamentin työjärjestyksen 22 artikla koskee puhemiehistön ja 25 artikla kvestoreiden hallintotehtäviä. Laillisen edustajan mukaan Euroopan parlamentin on lisäksi pyynnöstä tunnustettava Euroopan parlamentin entinen jäsen entiseksi jäseneksi ja hankittava hänelle henkilötodistus ja siihen liittyvät oikeudet. Näin varmistetaan Euroopan parlamentin entisten jäsenten kohtelun tasapuolisuus. Kulkuluvan peruuttaminen Euroopan parlamentin entiseltä jäseneltä on hallinnollinen toimi, jota oikeusasiamies voi valvoa.

Laillinen edustaja katsoi 5. lokakuuta 2000 sattuneiden tapahtumien osalta, ettei kumpikaan kantelijoista ollut kyseisenä aamuna syyllistynyt väärinkäytökseen ja että häätömääräys oli näin ollen kohtuuton toimenpide ja merkitsi toimivallan ylittämistä.

Laillinen edustaja huomautti myös, että toimivaltainen elin päättämään Euroopan parlamentin entisten jäsenien tekemistä väärinkäytöksistä on puhemies kvestoreiden ehdotuksesta ja puhemiehistön kuulemisen jälkeen. Puhemiehistöllä ei ollut valtuuksia päättää asiasta yksinään. Tämän lisäksi päivämäärät olivat ristiriitaisia, koska puhemiehistö oli ilmeisesti tehnyt 14. heinäkuuta 1997 päätöksen, jossa otettiin huomioon 16. heinäkuuta 1997 pidetty kvestoreiden kokous ja 17. heinäkuuta 1997 esitetyt väitteet.

Laillinen edustaja esitti myös toistamiseen, että päätöstä ei ollut annettu tiedoksi Landalle kohtuullisen ajan kuluessa ja että häntä ei ollut kuultu. Puhemiehistön päätöksen perustelu oli hänen mukaansa ympäröivä, epämääräinen ja epätarkka.

Laillinen edustaja katsoi lopuksi, että asiassa olisi pyrittävä oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 5 kohdan mukaiseen sovintoratkaisuun, jonka seurauksena Euroopan parlamentin entiselle jäsenelle palautettaisiin tämän oikeudet ja puhemies esittäisi anteeksipyyntönsä kantelijoille.

PÄÄTÖS

1 Oikeusasiamiehen toimivalta käsitellä kantelua

1.1 Euroopan parlamentti kiisti oikeusasiamiehen toimivallan käsitellä kantelua siltä osin kuin kantelija riitauttaa puhemiehistön päätöksen Euroopan parlamentin entisen jäsenen kulkuluvan peruuttamisesta. Parlamentin mukaan entisillä jäsenillä ei ole oikeutta käyttää hyväkseen palveluja, jotka parlamentti myöntää heille käyttäessään sisäisiä järjestelyjä koskevia valtuuksiaan. Oikeudellisesta näkökulmasta katsottuna parlamentin entiselle jäsenelle annetun erioikeuden peruuttamisesta päättäminen ja erityisesti siitä päättäminen, millainen toiminta on erioikeuden väärinkäyttöä, on poliittista toimintaa, jota hoitaa poliittinen elin poliittisten kriteerien mukaisesti. Tämä asia ei näin ollen kuulu oikeusasiamiehen toimivaltaan.

1.2 Yhteisöjen tuomioistuimen mukaan toimielimet voivat sisäisten asioidensa järjestämisestä koskevan toimivallan perusteella tehdä asianmukaisia toimia sisäisen toimintansa takaamiseksi hyvän hallintotavan mukaisesti²⁸. Oikeusasiamies katsoi sen vuoksi olevansa toimivaltainen käsittelemään kantelua, joka koskee mahdollista hallinnollista epäkohtaa Euroopan parlamentin sisäisten asioiden järjestämistä koskevan toimivallan käyttämisessä.

²⁸ Asia C-58/94, *Alankomaat vastaan neuvosto*, kok. 1996, s. I-2169, kohta 37.

1.3 Oikeusasiamies totesi, että sisäisten asioiden järjestämistä koskevaan toimivaltaan kuuluu laaja harkintavalta, ja muistutti, että hän ei kyseenalaista harkinnanvaraisia hallinnollisia päätöksiä, mikäli toimielin on toiminut laillisten valtuuksiensa rajoissa.

2 Päätös Euroopan parlamentin entisen jäsenen kulkuluvan peruuttamisesta

2.1. Kantelijoiden mukaan puhemiehistön päätös Euroopan parlamentin entisen jäsenen kulkuluvan peruuttamisesta on mitätön. He katsoivat, että päätökseltä puuttuu oikeusperusta, sitä ei ollut allekirjoitettu eikä siitä ollut ilmoitettu henkilölle, jota päätös koski, eikä parlamentin toimivaltainen elin ollut tehnyt sitä. He vaativat parlamentin entisen jäsenen oikeuksien palauttamista.

2.2 Parlamentin mukaan parlamentin entisillä jäsenillä ei ole oikeutta käyttää hyväkseen parlamentin heille myöntämiä palveluja. Puhemiehistöä ei voida rinnastaa oikeuksia ja velvoitteita sisältäviä määräyksiä soveltavaan hallintoelimeen. Sen päätöksellä parlamentin entisen jäsenen kulkuluvan peruuttamisesta ei ole sitovia oikeusvaikutuksia, jotka voivat vaikuttaa parlamentin entisen jäsenen etuihin muuttaen tämän oikeusasemaa selvästi.

2.3 Oikeusasiamies totesi, että Euroopan parlamentin jäsenten rooli demokraattisesti valittuina valtioiden kansojen edustajina on kirjattu EY:n perustamissopimukseen ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 39 artiklaan. Parlamentin entisten jäsenten asema tunnustetaan sen sijaan vain parlamentin sisäisten asioiden järjestämiseen liittyvissä toimenpiteissä. Toimenpiteisiin sisältyy kulkuluvan peruuttamismahdollisuus väärinkäytötapauksessa.

2.4 Oikeusasiamiehen tiedossa ei ollut sääntöä tai periaatetta, joka voisi estää parlamenttia käyttämästä tavanomaisia hallinnollisia menettelyjä parlamentin entisten jäsenten kulkulupiin liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseksi. Tavanomaisiin hallinnollisiin menettelyihin liittyy tämän päätöksen seuraavassa osassa käsiteltäviä vaatimuksia. Menettelyt eivät kuitenkaan välttämättä kata kaikkia muodollisuuksia, jotka kuuluvat laillisia oikeuksia ja velvollisuuksia koskevaan päätökseen.

2.5 Oikeusasiamiehen tutkimuksissa ei ilmennyt todisteita, joiden perusteella voitaisiin kyseenalaistaa parlamentille toimielimenä kuuluvat lailliset valtuudet entisen jäsenenä kulkuluvan peruuttamiseen. Oikeusasiamies ei katsonut tässä tapauksessa tarpeelliseksi tai tarkoituksenmukaiseksi tutkia parlamentin eri elinten välistä toimivaltajakoa tai tarkkoja päivämääriä, jolloin nämä elimet käsitelivät tapausta.

2.6 Oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella kantelun tässä näkökohdassa ei siten ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

3 Oikeus tulla kuulluksi ja perusteluvollisuus

3.1 Kantelijat väittivät, että puhemiehistön päätös Euroopan parlamentin entisen jäsenen kulkuluvan epäämisestä tehtiin ottamatta huomioon puolustautumisoikeuksia, koska entisellä jäsenellä ei ollut tilaisuutta tehdä suullisia tai kirjallisia huomautuksia eikä hänelle ilmoitettu päätöksestä eikä sen perusteluista.

3.2 Parlamentin mukaan yhteisöjen tuomioistuimet soveltavat oikeutta tulla kuulluksi vain tapauksiin, joihin liittyy luonnollisen tai oikeushenkilön ja asianomaisen toimielimen välinen oikeussuhde. Käsiteltävänä oleva tapaus koskee pelkästään palveluja, joita Euroopan parlamentin entinen jäsen haluaa käyttää hyväkseen, eikä puhemiehistön päätöksen kiistäminen EY:n perustamissopimuksen 230 artiklan nojalla ollut mahdollista.

3.3 Perusteluvollisuus on samoin parlamentin mukaan vain tapauksissa, joissa asianomainen päätös voitaisiin riitauttaa tuomioistuimessa. Tähän tapaukseen liittyvää puhemiehistön päätöstä ei olisi voitu riitauttaa mainitulla tavalla, eikä puhemiehistöllä siten

ollut perusteluvollisuutta. Puhemiehistön päätös perusteltiin joka tapauksessa asianmukaisesti, ja päätöksen teksti ilmoitettiin kantelijoille 5. lokakuuta 2000.

3.4 Parlamentti myönsi myös, että jos puhemiehistö antaisi vastaavan päätöksen nyt, sillä olisi ainakin poliittinen velvollisuus ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 artiklaan sisältyvä oikeus hyvään hallintoon. Parlamentti katsoi kuitenkin, että perusoikeuskirjan valmistelijat eivät tyytyneet pelkästään kodifioimaan jo olemassa olevia oikeuksia eikä Euroopan parlamenttia voida arvostella siitä, ettei se noudattanut vuonna 1997 määräystä, joka laadittiin ja annettiin tiedoksi vasta vuonna 2000.

3.5 Parlamentti näytti siten perustelevan kantaansa sillä, että perusoikeuskirja voisi olla pelkästään poliittinen väline, jolloin kansalaisilla olisi oikeus tulla kuulluksi ennen heidän kannaltaan epäedullisen päätöksen tekemistä ja oikeus saada tietää tällaisen päätöksen perustelut vain siinä tapauksessa, että heillä on myös oikeus riitauttaa päätös yhteisöjen tuomioistuimessa.

3.6 Oikeusasiamies katsoi, että parlamentin perustelu sisälsi oikeudellisen virheen.

3.7 Kuulluksi tulemista koskevan oikeuden osalta yhteisöjen tuomioistuin on huomauttanut, että hyvän hallintotavan yleisen periaatteen mukaisesti hallintoelimen, jonka on tehtävä päätöksiä – myös lakisääteisiä –, jotka aiheuttavat huomattavaa haittaa niiden kohteena oleville henkilöille, on annettava näille mahdollisuus ilmaista oma näkökantansa, jollei tämän mahdollisuuden epäämiseen ole perusteltuja syitä²⁹. Lisäksi Euroopan ihmisoikeussopimuksen 6 artiklaan perustuvassa Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännössä katsotaan, että hallinnolliseen menettelyyn liittyvän oikeudenmukaisen kuulemisen merkitys korostuu tapauksissa, joissa päätökseen ei voida hakea muutosta.

3.8 Perusteluvollisuuden osalta oli huomioitava, että yksi sen tavoitteista on antaa yhteisöjen tuomioistuimille mahdollisuus tutkia päätöksen lainmukaisuus. Tämän perusteella ei kuitenkaan voida päätellä, että perusteluvollisuus on voimassa vain silloin, kun päätökseen on mahdollista hakea muutosta tuomioistuimessa. Yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytännössä mainitaan myös perusteluvollisuuden toinen tavoite: *“että henkilöille, joita toimenpide koskee, selviää sen syyt³⁰.”*

3.9 Oikeusasiamies katsoi, että jokaisella kansalaisella on oikeus saada tietää hänen etuihinsa epäedullisesti vaikuttavan hallinnollisen päätöksen perustelut ja oikeus tulla kuulluksi ennen tällaisen päätöksen tekemistä. Ennen erioikeuksien peruuttamista Euroopan parlamentin olisi sen vuoksi pitänyt selittää entiselle jäsenelleen, minkä virheen tämä oli tehnyt, ja antaa tämän esittää oma näkemyksensä asiasta. Parlamentin olisi myös heti pitänyt antaa perusteltu päätös hänelle tiedoksi. Edellä mainitut laiminlyönnit muodostivat hallinnollisen epäkohdan.

4 Kantelijoiden muut vaatimukset ja väitteet

4.1 Kantelijoiden laillinen edustaja katsoi parlamentin lausuntoa koskevissa huomautuksissa, ettei kumpikaan kantelijoista ollut syyllistynyt väärinkäytökseen lokakuun 5. päivän 2000 aamuna ja että häätömääräys oli näin ollen kohtuuton toimenpide, joka merkitsi toimivallan ylittämistä. Hän vaati, että puhemiehen olisi esitettävä anteeksipyyntö kantelijoille. Alkuperäisessä kantelussa vaadittiin, että tapahtumasta vastuussa oleville henkilöille annettaisiin varoittavana esimerkkinä toimivat rangaistukset tällaisen toiminnan ennaltaehkäisemiseksi vastaisuudessa.

²⁹ Yhdistetyt asiat 33 ja 75/79, *R. Kuhner vastaan komissio*, kok. 1980, s. 1677, kohta 25. Katso myös asia 17/74 *Transocean Marine Paint*, kok. 1974, s. 1063, sivulla 1081: henkilön, jonka etuihin viranomaisen tekemä päätös tuntuvasti vaikuttaa, on saatava mahdollisuus tuoda näkemyksensä esiin.

³⁰ Katso esimerkiksi Asia C-108/81, *G. R. Amylum vastaan neuvosto*, kok. 1982, s. 3107, kohta 19.

4.2 Oikeusasiamiehen käytettävissä olevien todisteiden perusteella kumpaakaan kantelijoista ei häädetty parlamentin tiloista 5. lokakuuta 2000. Turvallisuusyksikköön ja puhemiehen yksikköön kuuluvien henkilöiden käyttäytyminen edellä mainittuna päivänä ei myöskään vaikuta kyseenalaiselta.

4.3 Kantelijoiden laillinen edustaja valitti parlamentin lausuntoa koskevissa huomautuksissa, ettei parlamentti ollut vastannut hänen pyyntöönsä kiistanalaisten päätösten tekemistä koskevasta materiaalista ja asiakirjoista koostuvan aineiston antamisesta hänelle tiedoksi.

4.4 Oikeusasiamies muistutti, että kirjeeseen vastaamatta jättäminen voisi muodostaa hallinnollisen epäkohdan. Oikeusasiamies ei kuitenkaan katsonut tarpeelliseksi tai tarkoituksenmukaiseksi tutkia kantelijoiden uutta väitettä käsiteltävänä olevaa kantelua koskevan tutkimuksen puitteissa. Tarpeen vaatiessa voitaisiin tehdä uusi kantelu.

4.5 Kantelijoiden laillinen edustaja katsoi parlamentin lausuntoa koskevissa huomautuksissa lopuksi, että asiassa olisi pyrittävä oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 5 kohdan mukaiseen sovintoratkaisuun, jonka seurauksena Euroopan parlamentin entiselle jäsenelle palautettaisiin tämän oikeudet.

4.6 Vaikka oikeusasiamies oli edellä olevassa 3.9 kohdassa todennut havainneensa hallinnollisen epäkohdan, hänen tutkimuksissaan ei ole ilmennyt todisteita, joiden perusteella voitaisiin kyseenalaistaa parlamentille toimielimenä kuuluvat lailliset valtuudet entisen jäsenensä kulkuluvan peruuttamiseen. Hallinnollisen epäkohdan havaitseminen ei siten edellyttänyt pyrkimistä sovintoratkaisuun ja tyydyttävän vastauksen antamiseen kanteluun oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 5 kohdan mukaisesti.

5 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen pohjalta oli esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

Jokaisella kansalaisella on oikeus saada tietää hänen etuihinsa epäedullisesti vaikuttavan hallinnollisen päätöksen perustelut ja oikeus tulla kuulluksi ennen tällaisen päätöksen tekemistä. Ennen erioikeuksien peruuttamista Euroopan parlamentin olisi sen vuoksi pitänyt selittää entiselle jäsenelleen, minkä virheen tämä oli tehnyt, ja antaa tämän esittää oma näkemyksensä asiasta. Parlamentin olisi myös heti pitänyt antaa perusteltu päätös hänelle tiedoksi. Edellä mainitut laiminlyönnit muodostivat hallinnollisen epäkohdan.

Päätöksen 4.6 kohdassa esitetyistä syistä sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut tarkoituksenmukaista tässä asiassa. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

3.4.2 Euroopan unionin neuvosto

KESKI- JA ITÄ-EUROOPAN MAIDEN HAKIJOIDEN POISSULKEMINEN KÄYNNISSÄ OLEVASTA HARJOITTELIJOIDEN VALINTAMENETTELYSTÄ

*Päätös kanteluun
206/2000/MM*

Euroopan unionin neuvostoa vastaan

KANTELU

Helmikuussa 2000 puolalainen opiskelija T. kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle neuvoston päätöksestä sulkea Itä- ja Keski-Euroopan maiden hakijat pois käynnissä olevasta vuoden 2000 harjoittelijoiden valintamenettelystä.

TUTKIMUS

Neuvoston lausunto

Kantelu välitettiin neuvostolle.

Lausunnossaan neuvosto viittasi harjoittelua koskeviin neuvoston pääsihteeristön voimassa oleviin sääntöihin. Hakijoiden on toimitettava hakemuksensa 30. syyskuuta mennessä voidakseen osallistua 3–4 kuukauden pituisen harjoittelupaikan valintamenettelyyn seuraavana vuonna. Valintamenettelyn tulokset ilmoitetaan kunkin vuoden alussa.

Keski- ja Itä-Euroopan maiden hakijoiden syrjivää kohtelua koskevan väitteen osalta neuvosto selvensi, että sen sisäisten sääntöjen mukaan pääsääntöisesti sekä EU:n jäsenvaltioiden että ehdokasvaltioiden kansalaisia voidaan hyväksyä harjoitteluohjelmaan. Tästä huolimatta neuvoston pääsihteeristö voi järjestää harjoitteluohjelmansa oman harkintansa mukaan. Sen mielestä ohjelman alkuperäinen tavoite on antaa EU-kansalaisille mahdollisuus hankkia työkokemusta toimielimissä. Lisäksi koska liittymisneuvottelija käytiin neuvostossa, se ei turvallisuussyistä tarjonnut harjoittelupaikkoja ehdokasvaltioiden hakijoille. Tästä syystä käynnissä olevien liittymisneuvottelujen aikana ehdokasvaltioiden hakijat otettiin vain poikkeuksellisesti huomioon ja tämä edellyttäisi kyseisen ehdokasvaltion hallituksen kanssa tehtyä sopimusta, jossa taattaisiin kaikkien turvallisuusnäkökohtien huomioonottaminen.

Neuvosto pahoitteli kantelijan saamaa kielteistä päätöstä ja lupasi ilmoittaa tuleville hakijoille ripeämmin valintamenettelyjen tuloksista.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei tehnyt huomautuksia neuvoston lausunnosta.

PÄÄTÖS

1 Keski- ja Itä-Euroopan maiden hakijoiden väitetty syrjintä

1.1 Kantelija katsoi, että neuvoston päätös sulkea pois Keski- ja Itä-Euroopan maiden hakijat hakemusten suuren määrän takia on syrjivä ja epäoikeudenmukainen. Hän katsoi, että hakijan henkilökohtainen pätevyys olisi sen sijaan pitänyt ottaa huomioon.

1.2 Lausunnossaan neuvosto selvitti, että vaikka neuvoston pääsihteeristön voimassa olevissa sisäisissä säännöissä määrätään, että sekä EU:n jäsenvaltioiden että ehdokasvaltioiden kansalaiset hyväksytään harjoitteluohjelmaan, pääsihteeristöllä on laaja harkintavalta ohjelman järjestämisessä. Neuvosto toi esiin, että liittymisneuvottelut käytiin sen tiloissa. Käynnissä olevien liittymisneuvottelujen aikana neuvoston yleisenä politiikkana on valita harjoittelijat etupäässä EU-kansalaisten piiristä turvallisuussyistä. Ehdokasvaltioiden hakijoita harkitaan ainoastaan poikkeuksellisesti. Tällöin vaaditaan ehdokasvaltion hallituksen kanssa tehtyä sopimusta kaikkien turvallisuusnäkökohtien noudattamisen varmistamiseksi.

1.3 Oikeusasiamies totesi, että harjoittelupaikkoja koskevien neuvoston sisäisten sääntöjen mukaan sekä EU:n jäsenvaltioiden että ehdokasvaltioiden hakijat voivat hakea harjoittelupaikkoja neuvostosta. Näiden sääntöjen mukaisesti neuvosto hyväksyi Keski- ja

Itä-Euroopan maiden hakijoita vuoden 2000 harjoittelupaikkoja koskevaan valintamenettelyyn.

1.4 Koska toimitettujen hakemusten määrä (noin 900 hakemusta vuodelle 2000) ylitti odotukset, neuvosto päätti käyttää harkintavaltaansa ja sulki pois Keski- ja Itä-Euroopan maiden hakijat käynnissä olevasta valintamenettelystä.

1.5 On hyvän hallintotavan mukaista, että hallinto toimii johdonmukaisesti. Keski- ja Itä-Euroopan maiden hakijoiden poissulkeminen käynnissä olevan valintamenettelyn aikana ei vastannut neuvoston politiikkaa laajentaa harjoitteluohjelmaa koskemaan myös Keski- ja Itä-Euroopan maiden hakijoita. Tämä on hallinnollinen epäkohta.

1.6 Oikeusasiamies katsoi lisäksi, että tässä tapauksessa neuvoston ei ollut asianmukaista viitata turvallisuustoimiin ehdokasvaltioiden hakijoiden osalta, sillä kantelijalle ei ilmoitettu tätä syytä, kun hänet suljettiin pois menettelystä.

2 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella on esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

On hyvän hallintotavan mukaista, että hallinto toimii johdonmukaisesti. Keski- ja Itä-Euroopan maiden hakijoiden poissulkeminen käynnissä olevan valintamenettelyn aikana ei vastannut neuvoston politiikkaa laajentaa harjoitteluohjelmaa koskemaan myös Keski- ja Itä-Euroopan maiden hakijoita. Tämä muodosti hallinnollisen epäkohdan.

Koska tapauksen kyseinen näkökohta koski menneisyyteen liittyviä tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

3.4.3 Euroopan komissio

SYYTTÖMYYSOLETTAMA JA ASIANMUKAISET TIEDOT HANKKEEN TARKISTUKSESTA

Päätös kanteluun 960/98/PB (luottamuksellinen) Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Syyskuussa 1998 kantelija esitti Euroopan komission rahoittaman hankkeen tarkistusta koskevia väitteitä.

Tutkimuksen keston ja siihen liittyvien olosuhteiden valossa seuraava selvitys asian taustasta ja päätapahtumista katsottiin tarpeelliseksi.

Vuonna 1992 komissio ja kantelijan organisaatio tekivät sopimuksen tuulienergian hyödyntämisessä käytettävän generaattorin kehittämisestä. Sopimuskausi oli tammikuun 1. päivästä 1993 helmikuun 29. päivään 1996.

Maaliskuussa 1996 komissio ilmoitti kantelijalle, että hänen organisaationsa työ oli riittämätöntä. Huhtikuussa 1996 komissio ilmoitti kantelijalle vastauksena hänen pyyntöihinsä, että sopimuksen määräaikaa ei voida pidentää.

Huhtikuussa 1996 komissio sai kantelijalta luonnoksen hankkeen loppuraportista, joka oli laadittu sopimuksen mukaisesti. Komissio ilmoitti saaneensa raportin ja muistutti kantelijaa, että sopimus päättyisi sopimuksessa ilmoitettuna ajankohtana. Kolme kuukautta myöhemmin komissio lähetti kantelijalle loppuraportin luonnosta koskevan vastauksen.

Toukokuun 26. päivänä 1997 komissio ilmoitti kantelijalle kirjeitse, että sen petostentorjunnan koordinointiyksikkö (silloinen UCLAF) suorittaisi tarkastuksen kantelijan organisaation tiloissa. Näytti siltä, että komissio oli 12. toukokuuta 1997 ilmoittanut kantelijalle tarkastuksesta myös puhelimitse. Taloudellinen ja tekninen tarkastus suoritettiin kantelijan tiloissa 26.–28. toukokuuta 1997.

Heinäkuun 30. päivänä 1997 komissio lähetti tarkastusraportin kantelijalle huomautuksia varten. Tarkastusraportissa kantelijalle ilmoitettiin, että sopimuksen täyttämättä jättämisen

ja virheellisten tai puutteellisten selvitysten takia komissio aikoi periä takaisin koko rahoitusosuuden. Kantelija lähetti komissiolle huomautuksensa tarkastusraportista 11. syyskuuta 1997. Hän vastaanotti komissiolta kirjeen 21. huhtikuuta 1998, joka sisälsi mm. vastaanottoilmoituksen hänen 11. huhtikuuta 1998 tekemilleen huomautuksille.

Tähän sopimukseen liittyvien ongelmien takia komissio sulki huhtikuussa 1998 hakijan pois kahden uuden hankkeen neuvotteluista. Vuosien 1993–1996 hanketta päätettiin myös olla mainitsematta komission tutkimusohjelmia koskevassa julkaisussa.

Heinäkuun 6. päivänä 1998 UCLAF ilmoitti kansalliselle törkeistä petoksista vastaavalle yleiselle syyttäjälle kantelijaan liittyvistä vuosien 1993–1996 sopimusta koskevista petosepäilyistään. Näytti siltä, että UCLAF epäili törkeitä petoksia, joihin liittyi avustajia muissa EU:n jäsenvaltioissa. Törkeistä petoksista vastaava yleinen syyttäjä käynnisti tutkimuksen asiassa, josta keskusteltiin useasti kansallisissa sanomalehdissä sekä parlamentissa. Tapaus synnytti myös yleisempää keskustelua siitä, ovatko jäsenvaltiot toteuttaneet riittäviä petostentorjuntatoimia yhteisön rahoituksen osalta. Useassa sanomalehtiartikkelissa kantelijan tapausta nimitettiin viimeisimmäksi komission ja kansallisten viranomaisten väliseksi erimielisyyden kohteeksi. Komission virkamiesten lausunnoissa vahvistettiin, että komission petostentorjuntaelimet (ensin UCLAF, myöhemmin OLAF) olivat vakuuttuneita siitä, että niiden kantelijan organisaatioon liittyvät petosepäilykset olivat oikeita. Jossain vaiheessa komissio kävi suoria keskusteluja kansallisen oikeusministeriön kanssa, ja vaikutti siltä, että tämän seurauksena ministeriö otti käyttöön uusia sääntöjä. Julkaistuista artikkeleista kävi myös ilmi, että jotkin kansalliset sanomalehdet olivat saaneet käsiinsä luottamuksellisen raportin, jonka UCLAF oli lähettänyt törkeistä petoksista vastaavalle yleiselle syyttäjälle.

Joulukuun 20. päivänä 1999 kansallinen törkeistä petoksista vastaava yleinen syyttäjä päätti, että syytteen nostamiselle ei ole perusteita. Näytti siltä, että yleinen syyttäjä katsoi, että taloudelliset sääntöjenvastaisuudet liittyivät lähinnä kirjanpitovirheisiin.

Tammikuun 5. päivänä 2000 komission uusi petostentorjuntavirasto (OLAF) toimitti virallisen valituksen kansalliselle yleiselle syyttäjäviranomaiselle ja pyysi häntä tarkistamaan törkeistä petoksista vastaavan yleisen syyttäjän päätöksen. Pyyntö tehtiin kansallisessa lainsäädännössä säädettyjä menettelyjä noudattaen. Seuraavana päivänä OLAF:n valitusta kommentoitiin kansallisissa sanomalehdissä. Ainakin yhdessä sanomalehdessä esitettiin lainauksia OLAF:n virkamiesten sekä kantelijan lausunnoista tai viitattiin niihin. OLAF:n virkamies vahvisti kantelijan ja totesi, että OLAF:n mielestä yleisen syyttäjän päätös ei ole perusteltu.

Kesäkuun 13. päivänä 2000 kansallinen yleinen syyttäjäviranomainen teki päätöksen, jonka mukaan hän ei löytänyt perusteita kumota törkeistä petoksista vastaavan yleisen syyttäjän päätöstä. Yleisen syyttäjäviranomaisen päätös on kansallisen lain mukaan lopullinen.

Vuoden 2000 puolivälissä OLAF:n virkamiehet vahvistivat lehdistölle, että komissio aikoi aiemman päätöksen mukaisesti periä kantelijalta takaisin EU:n rahoitusosuudet. Tämä tehtäisiin viemällä asia siviilituomioistuimeen.

Kantelija jätti oikeusasiamiehelle kantelun melkein samaan aikaan kun hänen kollegansa toimitti hyvin samankaltaisen kantelun. Oikeusasiamies päätti käsitellä nämä kaksi kantelua yhteisessä tutkimuksessa. Syyskuussa 2000 kantelijan kollegan toimittama kantelu peruutettiin. Tämä peruutus ei juuri vaikuttanut käsiteltävänä olevaan tutkimukseen ja lopulliseen päätökseen.

Tutkimuksen kohteena olevat väitteet olivat lyhyesti sanottuna seuraavat:

A) Olennaiset väitteet, jotka koskivat komission johtopäätöksiä petollisesta ja sopimuksen vastaisesta toiminnasta:

- (i) Komission johtopäätökset sopimuksen noudattamatta jättämisestä ja petoksista olivat virheelliset.
- (ii) Komissio teki väärin, kun se ei ottanut yhteyttä kantelijaan, ennen kuin se ilmoitti organisaatiosta kansalliselle törkeistä petoksista vastaavalle yleiselle syyttäjälle heinäkuussa 1998.
- (iii) Komissio laiminlöi UCLAF:n kansalliselle törkeistä petoksista vastaavalle yleiselle syyttäjälle lähettämän raportin luottamuksellisuuden varmistamisen. Sen laiminlyönti oli ilmeinen, sillä kansalliset sanomalehdet olivat saaneet haltuunsa kyseisen raportin.
- (iv) Näytti siltä, että komission petostentorjunnasta vastaavat virkamiehet tekivät väärin, kun he antoivat kansallisille sanomalehdille haastatteluja kantelijaan ja hänen organisaatiionsa liittyvistä petosepäilyistä. Näytti siltä, että kantelija epäili, että komissio aikoi luoda julkisia paineita kansallisille syyttäjille. (Tämä neljäs väite toimitettiin alkuperäisen kantelun jälkeen, mutta se otettiin tutkittavaksi ja välitettiin komissiolle huomautuksia varten.)

B) Muut väitteet olivat seuraavat:

- (v) Komissio teki väärin, kun se ei esittänyt huomautuksia loppuraportin luonnoksesta, joka toimitettiin huhtikuun lopussa 1996. Sopimuksen mukaan tällaiset huomautukset tulisi tehdä kahden kuukauden kuluessa.
- (vi) Komission 26.–28. toukokuuta 1997 suorittaman tarkastuksen ilmoitettiin olevan ainoastaan *taloudellinen* tarkastus. Komissio teki näin ollen väärin, kun se suoritti myös teknisen tarkastuksen.
- (vii) Tarkastuksen toukokuussa 1997 suorittaneet virkamiehet käyttäytyivät loukkaavasti, esim. syyttivät kantelijan työntekijöitä suoraan.
- (viii) Komissio ei vastannut kohtuullisen ajan kuluessa kantelijan 11. syyskuuta 1997 päivättyyn kirjeeseen.
- (ix) Komission huhtikuussa 1998 tekemä päätös sulkea kantelijan organisaatio pois uusien hankkeiden neuvotteluista olisi pitänyt tehdä aiemmin. Tämän takia kantelija käytti aikaa ja energiaa uusien hankkeiden neuvotteluihin.
- (x) Komission päätös olla ottamatta kiistanalaista hanketta mukaan komission tutkimusjulkaisuun oli perusteeton.

TUTKIMUS

Komission lausunto (lausunnot)

Kantelua koskevan ensimmäisen lausuntonsa lisäksi komissiota pyydettiin myöhemmin antamaan lisähuomautuksia ja -tietoja. Näitä pyydettiin lähinnä edellä mainittuun neljänteen väitteeseen, joka toimitettiin myöhemmin kuin kantelijan alkuperäinen kantelu.

Komissio kiinnitti oikeusasiamiehen huomion alustavasti siihen seikkaan, että kansallinen yleinen syyttäjä tutki kantelijan organisaation petosta koskevaa kysymystä. Komissio ehdotti, että tässä voi olla kyse tilanteesta, jossa asia on oikeuskäsittelyssä (ts. asiaa ei ole vielä päätetty tuomioistuimessa), jonka oikeusasiamies ehkä katsoo vaikuttavan kantelun tutkittavaksi ottamiseen.

Komission yksityiskohtaiset vastaukset oikeusasiamiehen lausuntoja ja tietoja koskevaan pyyntöön voidaan esittää yhteenvedona seuraavasti (edellä esitettyjen väitteiden järjestyksen mukaan):

(i) Komissio pitäytyi väitteessään, jonka mukaan sopimusta ei ollut noudatettu, ja kuvaili yksityiskohtaisesti asiaan liittyviä teknisiä seikkoja. Se väitti myös edelleen, että toukokuussa 1997 suoritettu tarkastus oli osoittanut, että virheellisiä tai puutteellisia selvityksiä oli esitetty. Se katsoi, että jälkimmäinen seikka oli riittävä peruste asian viemiseksi kansalliselle syyttäjälle.

(ii) Täyttäessään velvollisuuttaan viedä mahdolliset petosasiat kansallisten viranomaisten tutkittavaksi komissiolla ei ole velvollisuutta ilmoittaa kantelijalle etukäteen.

(iii) UCLAF:n raportin vuotamisesta kansalliselle lehdistölle komissio totesi, että se oli huolellisesti noudattanut luottamuksellisuutta koskevia sääntöjä eikä sitä voitu pitää vastuullisena. Lisäksi vuodon aikana raportti (tai sen jäljennökset) oli Brysselissä sijaitsevan jäsenvaltion pysyvän edustuston, kansallisen syyttäjän ja itse kantelijan hallussa.

(iv) Petostentorjunnasta vastaavien virkamiesten lausunnot kansallisille sanomalehdille eivät olleet senlaatuista, että ne olisivat vaarantaneet kantelijan puolustautumisoikeuden. Lisäksi petostentorjunnasta vastaavat virkamiehet eivät olleet tiedottaneet yleisölle aktiivisesti, vaan lehdistö oli ottanut heihin yhteyttä, ja he olivat vastanneet lehdistön kysymyksiin aikanaan.

Väitteistä (v) – (x) komissio totesi seuraavaa:

(v) Tavanomaisissa olosuhteissa loppuraportin luonnokseen olisi nimenomaisesti vastattava kahden kuukauden kuluessa, ja tämän laiminlyönti tarkoittaisi raportin hyväksymistä. Tässä tapauksessa komissio ainoastaan ilmoitti vastaanottaneensa raportin eikä se lähettänyt lisähuomautuksia kahden kuukauden kuluessa, sillä se oli jo ilmoittanut kantelijalle, että työ ei ollut umpeutuneen sopimuksen mukaista.

(vi) Sopimuksen yleisten ehtojen 5 artiklan 1 kohdassa komissiolle annettiin oikeus suorittaa sekä tekninen että taloudellinen tarkastus hankkeen aikana tai sen loppuun saatamisen jälkeen. Organisaatiolle ilmoitettiin puhelimitse ja kirjeitse, että sekä taloudellinen tarkastaja että tieteellisen alan vastuussa oleva virkamies tulisivat tekemään tarkastuksen. Kantelija ei vastustanut tätä tarkastuksen aikana.

(vii) Tarkastuksen suorittaneet virkamiehet eivät olleet käyttäytyneet epäasianmukaisesti.

(viii) Komissio ei ollut alun perin katsonut tarpeelliseksi vastata 11. syyskuuta 1997 päivättyyn kirjeeseen, kun otetaan huomioon, että komissio katsoi, että organisaation vastaus raporttiin ei sisältänyt uutta tietoa.

(ix) Uudet hankkeet oli hyväksytty tieteellisen arviointivaiheen aikana. Myöhemmin suoritettuna taloudellisen ja hallinnollisen arvioinnin aikana – ottaen huomioon nykyisen sopimuksen velvoitteiden täyttämättä jättämisen – komissio neuvoi muita sopimusosapuolia joko pidättäytymään tekemästä sopimuksista kantelijan organisaation kanssa tai lykkäämään niitä.

(x) Tutkimusjulkaisun tarkoituksena oli esittää muun kuin ydinenergia-alan ohjelman rahoittamia hankkeita, jotka on menestyksellisesti saatu päätökseen. Kun otetaan huomioon, että kantelijan hanke ei täyttänyt tätä kriteeriä, ei ollut mitään syytä sisällyttää kyseistä hanketta julkaisuun.

Kantelijan huomautukset

Komission lausuntoon antamissaan huomautuksissa kantelija pitäytyi väitteissään.

PÄÄTÖS

1 Väite sopimuksen rikkomista ja petosta koskevista vääristä johtopäätöksistä

1.1 Kantelija väitti, että komissio oli virheellisesti tullut siihen tulokseen, että kantelijan organisaatio ei ollut noudattanut sopimusta. Tämän väitteen osalta oikeusasiamies korosti, että vaikka hallinnollinen epäkohta voi ilmetä silloin, kun on kyse yhteisöjen toimielinten tai laitosten tekemien sopimusten velvoitteiden täyttämistä, hänen suorittamansa tarkastuksen laajuus tällaisissa tapauksissa on pakostakin rajallinen. Oikeusasiamies oli erityisesti sitä mieltä, että hänen ei pitä yrittää selvittää, onko jompikumpi osapuoli rikkonut sopimusta kiistanalaisessa tapauksessa. Tätä kysymystä voitaisiin käsitellä tehokkaasti vain toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla olisi mahdollisuus kuulla osapuolten perusteluja sovellettavan kansallisen lain osalta ja arvioida kiistanalaisia tosiasioita.

1.2 Oikeusasiamies oli sitä mieltä, että sopimuskiistoja koskevissa tapauksissa on oikeutettua rajoittaa tutkimus sen selvittämiseen, onko yhteisön toimielin tai laitos toimittanut hänelle aukottoman ja järkevä selonteon toimiensa oikeusperustasta ja siitä, miksi se uskoo oman näkemyksensä sopimustilanteesta olevan oikea. Jos asia on näin, oikeusasiamies tekee sen johtopäätöksen, että hänen tutkimuksensa perusteella ei ole ilmennyt hallinnollista epäkohtaa. Tämä johtopäätös ei vaikuta osapuolten oikeuteen tutkituttaa sopimuskiistansa ja sopia se virallisesti toimivaltaisessa tuomioistuimessa.

1.3 Komissio totesi, että hanketta ei ollut toteutettu sopimuksen mukaisesti, ja viittasi sopimuksen yksilöityihin määräyksiin. Komissio katsoi, että tämä vahvistettiin paikan päällä toukokuussa 1997 suoritettua tarkastuksessa.

1.4 Puuttumatta millään tavalla kysymykseen jomman kumman osapuolen mahdollisesta sopimusrikkomuksesta oikeusasiamies katsoi, että komissio oli esittänyt riittävän yhdenmukaisen selvityksen siitä, miksi se katsoi toimiensa olevan perusteltuja. Oikeusasiamies katsoi, että tapauksen tässä näkökohdassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

1.5 Kantelijan väitti, että komissio oli tullut virheellisesti siihen tulokseen, että kantelija ja hänen organisaationsa olivat toimineet petollisesti. Tämän väitteen osalta voitiin todeta, että kaksi kansallisen tason erityiselintä, ts. kansallinen törkeistä petoksista vastaava yleinen syyttäjä ja kansallinen yleinen syyttäväviranomainen ovat tutkineet tämän kysymyksen perusteellisesti. Molemmat syyttäjät päättivät, ettei ollut perusteita nostaa kannetta kantelijaa tai hänen organisaatiotaan vastaan.

1.6 Se tosiasia, että komission petosepäilyt olivat vääriä, eivät sinänsä tarkoittaneet, että komission toiminnassa olisi ilmennyt hallinnollinen epäkohta. Olennainen kysymys on se, toimiko komissio asianmukaista huolellisuutta noudattaen, kun se päätti viedä asian kansallisille syyttäjille.

1.7 Oikeusasiamies katsoi, että komissio toimi kohtuullista huolellisuutta noudattaen, kun se päätti, että asian vieminen kansallisille syyttäjille oli tarpeen lisätutkimuksia ja asian ratkaisemista varten. Näin ollen tapauksen tässä näkökohdassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

2 Väite, joka koskee komission tekemää ilmoitusta kansalliselle syyttäjälle

2.1 Kantelija katsoi, että komission olisi pitänyt ilmoittaa hänen organisaatiolleen, ennen kuin se ilmoitti hänestä kansalliselle törkeistä petoksista vastaavalle yleiselle syyttäjälle. Komissio totesi, että se ei ollut velvollinen ilmoittamaan asianomaisille ennen tällaisen ilmoituksen tekemistä.

2.2 Näyttää siltä, että komissiolla ei ole erityistä velvollisuutta ilmoittaa niille, joista se tekee ilmoituksen kansalliselle viranomaiselle petosten tutkintaa varten. Oikeusasiamies katsoi, että komissio ei ollut rikkonut sitä sitovaa sääntöä tai periaatetta, kun se ilmoitti

petosepäilyistään kansallisille poliisiviranomaisille ilmoittamatta tästä kantelijalle. Kantelun tässä näkökohdassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

3 Väite, jonka mukaan komissio oli laiminlyönyt luottamuksellisuuden varmistamisen

3.1 Kantelija väitti, että komissio oli laiminlyönyt UCLAF:n kansalliselle törkeistä petoksista vastaavalle yleiselle syyttäjälle lähettämän raportin luottamuksellisuuden varmistamisen. Komissio ei hyväksynyt tätä väitettä ja väitti, että mitään vuotoa ei voitu osoittaa.

3.2 Se, että sanomalehdet olivat saaneet haltuunsa raportin, näytti olevan vahvistettu tosiasia. Vaikutti myös siltä, että kun tämä tapahtui, komissiolla, kansallisella yleisellä syyttäjällä, Brysselissä sijaitsevalla pysyvällä edustustolla ja kantelijalla oli kyseinen raportti hallussaan.

3.3 Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että kansalaiset voivat luottaa siihen, että komissio kunnioittaa arkaluontoisten tietojen luottamuksellisuutta ja ryhtyy kaikkiin toimenpiteisiin luottamuksellisuuden takaamiseksi. Tässä tapauksessa oikeusasiamies katsoi, että hänelle ei ollut esitetty todisteita, jotka olisivat osoittaneet selvästi, että raportin vuotaminen johtui komission virheellisestä toiminnasta. Kolmannen väitteen osalta ei täten ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

4 Väite epäasianmukaisista lausunnoista kansallisille sanomalehdille

4.1 Kantelija väitti, että komission petostentorjunnasta vastaavat virkamiehet tekivät väärin, kun he antoivat kansallisille sanomalehdille haastatteluja kantelijaan ja hänen organisaatioonsa liittyvistä petosepäilyistään. Komissio vastasi, että petostentorjunnasta vastaavien virkamiesten lausunnot kansallisille sanomalehdille eivät olleet senlaatuaisia, että ne olisivat vaarantaneet kantelijan puolustautumisoikeuden. Se korosti myös, että petostentorjunnasta vastaavat virkamiehet eivät olleet tiedottaneet yleisölle aktiivisesti, vaan lehdistö oli ottanut heihin yhteyttä, ja he olivat vastanneet lehdistön kysymyksiin aikanaan.

4.2 Oikeusasiamiehelle esitettyjen todisteiden perusteella vaikutti siltä, että komission petostentorjunnasta vastaavat virkamiehet olivat toistuvasti antaneet kansalliselle lehdistölle lausuntoja, joissa he toteavat olevansa vakuuttuneita siitä, että kantelija ja hänen organisaationsa ovat toimineet petollisesti. Kantelijan organisaatio mainittiin viimeisimpänä esimerkkinä komission yleisestä tyytymättömyydestä kansallisten viranomaisten yhteisöjen varoihin liittyvien petosten torjuntaa koskevaan lähestymistapaan. Näytti siltä, että komission petostentorjunnasta vastaavat virkamiehet antoivat kansallisen lehdistön ymmärtää, että kansalliset yleiset syyttäjät pidättäytyvät usein nostamasta syytettä, vaikka on selvää, että kyseinen henkilö on syyllistynyt petokseen.

4.3 Tässä yhteydessä esiin tullut peruskysymys kuului, olivatko komission petostentorjunnasta vastaavat virkamiehet loukanneet periaatetta, jonka mukaan henkilön oletetaan olevan syytön, kunnes toisin todistetaan, ja jota tuomari, tuomioistuimien ja myös muut julkiset viranomaiset voivat loukata³¹.

4.4 Ihmisoikeustuomioistuin on todennut, että vaikka julkiset viranomaiset voivat ilmoittaa yleisölle rikostutkinnasta, syyttömyysolettaman periaate edellyttää, että viranomaiset osoittavat tarvittavaa harkintavaltaa ja huolellisuutta syyttömyysolettaman kunnioittamiseksi³².

³¹ *Allenet de Ribemont vastaan Ranska*, asia 3/1994/450/529, kohta 36.

³² *Ibid*, kohta 38.

4.5 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa oikeusasiamies katsoi, että komission petosten-torjunnasta vastaavat virkamiehet eivät noudattaneet tätä vaatimusta. Komission virkamiesten olisi pitänyt ainoastaan tiedottaa lehdistölle asian käsittelystä. Tämä oli erityisen tärkeää, kun otettiin huomioon, että asia oli siirretty kansallisille syyttäjäviranomaisille lopullista tutkintaa varten. Asian tässä näkökohdassa ilmeni hallinnollinen epäkohta, jonka johdosta esitettiin kriittinen huomautus.

5 Väite, jonka mukaan komissio ei kommentoinut loppuraportin luonnosta

5.1 Kantelija väitti, että komissio teki väärin, kun se ei kommentoinut huhtikuun lopussa 1996 luovutettua loppuraportin luonnosta. Komissio totesi, että se ei katsonut tarpeelliseksi kommentoida, kun otetaan huomioon, että se oli jo osoittanut kantelijalle, että suoritettu työ ei ollut umpeutuneen sopimuksen mukaista.

5.2 Vaikutti kohtuulliselta, että komission velvollisuus oli riippuvainen sopimuksen noudattamisesta ja sen olemassaolosta. Kantelijan ensimmäistä väitettä koskevien tulosten perusteella oikeusasiamies katsoi, että komission toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

6 Riittämätön tiedottaminen tarkastuksesta

6.1 Kantelija esitti, että komissio teki väärin suorittaessaan hankkeen teknisen tarkastuksen, kun otetaan huomioon, että se oli ilmoittanut suorittavansa ainoastaan taloudellisen tarkastuksen. Komissio totesi, että sillä oli sopimukseen perustuva oikeus suorittaa sekä tekninen että taloudellinen tarkastus hankkeen aikana tai sen päätyttyä ja että kantelijalle oli joka tapauksessa ilmoitettu puhelimitse ja kirjeitse, että sekä taloudellinen tarkastaja että tieteellisen alan vastuussa oleva virkamies suorittaisivat tarkastuksen. Lisäksi kantelija ei vastustanut tätä tarkastuksen aikana.

6.2 Oikeusasiamiehen suorittama tutkimus vahvisti kantelijan näkemyksen siitä, että kyseisessä kirjeessä mainittiin ainoastaan taloudellinen tarkastus. Ottaen kuitenkin huomioon komission sopimukseen perustuvan oikeuden suorittaa tekninen tarkastus, oikeusasiamies katsoi, että asiassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

7 Väite, jonka mukaan komission virkamiehet käyttäytyivät epäasianmukaisesti

7.1 Kantelija väitti, että tarkastuksen toukokuussa 1997 suorittaneet virkamiehet käyttäytyivät loukkaavasti, esim. syyttivät kantelijan työntekijöitä suoraan. Komissio ei hyväksynyt näitä väitteitä.

7.2 Julkisten viranomaisten asianmukaista käyttäytymistä koskevan hyvän hallintotavan periaatteen tarkoituksena on estää henkilöihin kohdistuvat loukkaukset ja väärinkäsitketykset. Jotta valvontaelimet voisivat määrittää, onko tätä periaatetta noudatettu, komission tulisi tavallisesti varmistaa, että paikan päällä tehtävistä tarkastuksista pidetään kirjaa, joka sisältää riittävän selvityksen siitä, mitä tarkastuksen aikana tapahtui. Tällaisten tietojen puuttuminen voi synnyttää olettaman siitä, mitä sanottiin tarkastuksen aikana, ja tätä tulkitaan kantelijan hyväksi. Oikeusasiamies katsoi, että komissio ei ollut varmistanut, että tarkastuksesta pidetään kirjaa, ja tämä muodostaa hallinnollisen epäkohdan. Näin ollen oikeusasiamies esitti kriittisen huomautuksen.

8 Väite, jonka mukaan komissio ei vastannut kohtuullisen ajan kuluessa

8.1 Kantelija väitti, että komissio ei vastannut kohtuullisen ajan kuluessa kantelijan 11. syyskuuta 1997 päivätyyn kirjeeseen. Komissio vastasi, että se ei alun perin ollut katsonut tarpeelliseksi vastata kirjeeseen, kun otetaan huomioon, että sen mielestä organisaation vastaus raporttiin ei sisältänyt uutta tietoa.

8.2 Hyvän hallintotavan periaate edellyttää, että komissio vastaa kansalaisten kirjeisiin kohtuullisen ajan kuluessa. Tässä tapauksessa komissio ei vastannut kyseessä olevaan

kirjeeseen, sillä se katsoi, että sen sisältö ei vaatinut vastausta. Tutkittuaan 11. syyskuuta 1997 päivättyä kirjettä oikeusasiamies katsoi, että tämä näkemys ei vaikuttanut kohtuuttomalta. Oikeusasiamies toi myös esiin, että komissio ilmoitti myöhemmin vastaanottaneensa 11. syyskuuta 1997 päivätyn kirjeen. Näissä olosuhteissa oikeusasiamies katsoi, että komissio oli noudattanut edellä mainittua vaatimusta. Kantelun tässä näkökohdassa ei täten ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

9 Komission päätös sulkea kantelija pois uusista hankkeista

9.1 Kantelija väitti, että komission huhtikuussa 1998 tekemä päätös sulkea kantelijan organisaatio pois uusien hankkeiden neuvotteluista olisi pitänyt tehdä aiemmin. Komissio ei hyväksynyt viivästystä koskevaa väitettä.

9.2 Ensin oli todettava, että toimeksisaajan ja komission välinen sopimuskiista ei velvoita jälkimmäistä pidättäytymään uusista neuvotteluista toimeksisaajan kanssa. Hallinto ei kuitenkaan saa kohtuuttomasti lykätä mahdollisen toimeksisaajan poissulkemista koskevaa päätöstä, kun asiaa koskevat tosiseikat ovat tiedossa ja niitä on arvioitu. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa komissio aloitti uudet sopimusneuvottelut keväällä 1998. Päätös sulkea kantelijan organisaatio pois uusista sopimuksista tehtiin myös keväällä 1998. Tällä perusteella oikeusasiamies katsoi, että komissio toimi ilman kohtuuttonta viivästystä. Kantelun tässä näkökohdassa ei täten ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

10 Päätös olla mainitsematta hanketta tutkimusjulkaisussa

10.1 Kantelija väitti, että komission päätös olla ottamatta kiistanalaista hanketta mukaan komission tutkimusjulkaisuun oli perusteeton. Komissio vastasi, että tutkimusjulkaisun tarkoituksena oli esittää muun kuin ydinenergia-alan ohjelman rahoittamia hankkeita, jotka on menestyksellisesti saatu päätökseen. Kun otetaan huomioon, että kantelijan hanke ei täyttänyt tätä kriteeriä, ei ollut mitään syytä sisällyttää kyseistä hanketta julkaisuun.

10.2 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa komissiolla on laaja harkintavalta päättää julkaisun poliittisesta linjasta. Näytti siltä, että komissio ei ollut tässä tapauksessa ylittänyt toimivaltaansa käyttäessään harkintavaltaansa. Kymmenennen väitteen osalta ei näin ollen ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

11 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella oli esitettävä seuraavat kriittiset huomautukset:

1 Ihmisoikeustuomioistuimien on todennut, että vaikka julkiset viranomaiset voivat ilmoittaa yleisölle rikostutkinnasta, syyttömyysolettaman periaate edellyttää, että viranomaiset osoittavat tarvittavaa harkintavaltaa ja huolellisuutta syyttömyysolettaman kunnioittamiseksi.

Käsiteltävänä olevassa tapauksessa oikeusasiamies katsoi, että komission petostentorjunnasta vastaavat virkamiehet eivät noudattaneet tätä vaatimusta. Komission virkamiesten olisi pitänyt ainoastaan tiedottaa lehdistölle asian käsittelystä. Tämä oli erityisen tärkeää, kun otetaan huomioon, että asia oli siirretty kansallisille syyttäjäviranomaisille lopullista tutkintaa varten. Kantelun tässä näkökohdassa ilmeni siten hallinnollinen epäkohta.

2 Julkisten viranomaisten asianmukaista käyttäytymistä koskevan hyvän hallintotavan periaatteen tarkoituksena on estää henkilöihin kohdistuvat loukkaukset ja väärinkäsitykset. Jotta valvontaviranomaiset voisivat määrittää, onko tätä periaatetta noudatettu, komission tulisi tavallisesti varmistaa, että paikan päällä tehtävistä tarkastuksista pidetään kirjaa, joka sisältää riittävän selvityksen siitä, mitä tarkastuksen aikana tapahtui. Tällaisten tietojen puuttuminen voi synnyttää olettaman siitä, mitä sanottiin tarkastuksen aikana, ja tätä tulkitaan kantelijan hyväksi. Oikeusasiamies katsoi, että komissio ei ollut

varmistanut, että tarkastuksesta pidetään kirjaa, ja tämä muodostaa hallinnollisen epäkohdan.

Koska tapauksen nämä näkökohdat koskivat tiettyjä menneisyyteen liittyviä tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

Huomautus: Huhtikuun 27. päivänä 2001 komissio vastasi oikeusasiamiehen kriittisiin huomautuksiin.

Komissio kiinnitti oikeusasiamiehen huomion siihen, että menettelyjä koskeva sisäinen käsikirja, jossa annettiin konkreettisia ohjeita OLAF:lle, oli laadittu. Tämä käsikirja sisältää muun muassa ohjeita suhteista tiedotusvälineisiin. Komissio ilmaisi myös näkemyksen, jonka mukaan oikeusasiamiehen ensimmäinen kriittinen huomautus ei ollut oikeutettu. Oikeusasiamiehen toisen kriittisen huomautuksen osalta komissio totesi, että kantelun jälkeen komission asiaa koskevien yksiköiden tarkastusmenettelyjä oli uusittu parhaiden kansainvälisten käytäntöjen mukaisesti. Komissio antoi esimerkkejä näistä parannuksista.

Heinäkuun 5. päivänä 2001 kantelija vastasi oikeusasiamiehen päätökseen. Hän ilmaisi tyytyväisyytensä siihen, että oikeusasiamies oli kritisoinut komissiota. Kantelija olisi kuitenkin toivonut saavansa julkisen anteeksipyyntöä komissiolta.

226 ARTIKLAN MUKAINEN RIKKO- MISMENETTELY: ASIAN KÄSITTELYN PÄÄTTÄMISEN SYI- DEN ESITTÄMISEN LAIMINLYÖNTI JA PUOLUSTAUTUMIS- OIKEUKSIEN LOUK- KAAMINEN

*Päätös kanteluun
995/98/OV Euroopan
komissiota vastaan*

KANTELU

E. kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle “Makedonian metron yhteisyrityksen” puolesta syyskuussa ja marraskuussa 1998. Kantelun aiheena oli Euroopan komission toiminta, kun se oli tutkinut kantelijan 23. tammikuuta 1997 komissiolle “Makedonian metron yhteisyrityksen” puolesta jättämän valituksen (nro 97/4188 SG (97) A/3897) ja päättänyt sen käsittelyn. Komissiolle jättämässään valituksessa E. oli väittänyt, että Kreikan viranomaiset olivat rikkoneet julkisia hankintoja koskevaa yhteisön lainsäädäntöä, kun ne olivat myöntäneet Thessalonikin metron yhteisyrityksen metrohanketta koskeneen sopimuksen “Thessalonikin metron yhteisyritykselle”, joka on “Makedonian metron yhteisyrityksen” kilpailija.

Kantelijan mukaan olennaiset tosiseikat olivat seuraavat:

Kesäkuussa 1992 Kreikan ympäristöstä, kaavoituksesta ja yleisistä töistä vastaava ministeriö (ΥΠΕΧΩΔΕ) oli käynnistänyt kansainvälisen julkisen tarjouspyyntökilpailun “Thessalonikin metron suunnittelu, rakentaminen, omarahoitus ja käyttö” -hankkeen toteuttamiseksi. Kantelija väitti, että hänen kilpailijansa “Thessalonikin metron” tekninen ja taloudellinen tarjous, jonka hankintaviranomainen lopulta hyväksyi, poikkesi huomattavasti tarjouspyyntöasiakirjoissa esitetyistä pakollisista vaatimuksista ja ehdoista. Hankintaviranomainen oli näin ollen rikkonut kilpailijoiden yhdenvertaisen kohtelun periaatetta. Yleisten töiden ministerin 29. marraskuuta 1996 tekemän päätöksen johdosta neuvottelut kantelijan kanssa (joka oli nimetty väliaikaiseksi sopimuspuoleksi) keskeytettiin äkillisesti ja yhteisyritys “Thessalonikin metro” kutsuttiin neuvottelemaan lopullisesta sopimuksesta.

“Makedonian metro” jätti tästä syystä 23. tammikuuta 1997 komissiolle valituksen, jossa väitettiin Kreikan viranomaisten käyttämän menettelyn rikkoneen direktiivien 93/37 ja 89/665 säännöksiä sekä EY:n perustamissopimuksen peruseriaatteita eli syrjimättömyyden, avoimuuden ja suhteellisuuden periaatteita. Näin ollen kantelija vaati komissiota aloittamaan välittömästi rikkomismenettelyn Kreikan viranomaisia vastaan.

Tämän jälkeen E. kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle komission toimista Kreikan viranomaisia vastaan esitetyn valituksen käsittelyn yhteydessä. Alkuperäisestä valituksesta ja

myöhemmistä, oikeusasiamiehen tutkimusten aikana tapahtuneista näkemystenvaihdosta ja huomautuksista ilmenevät seuraavat syytökset komissiota vastaan:

1 Kantelijan mukaan tapauksen käsittelystä vastuussa olleet komission yksiköt (PO XV, PO VII, PO XVI ja oikeudellinen yksikkö) olivat päätyneet siihen johtopäätökseen, että direktiivin 93/37/ETY säännöksiä ja yhdenvertaisen kohtelun periaatetta oli selvästi rikottu ja että ne olivat tästä syystä ehdottaneet virallisen ilmoituksen lähettämistä Kreikan viranomaisille. Komission jäsenten kollegion kokouksessa 7. huhtikuuta 1998 tapahtui kuitenkin perinpohjainen ja selittämätön kannan muutos asian suhteen. Kantelija katsoi näin ollen, että komission jäsenten kollegio oli päättänyt lopettaa asian käsittelyn poliittisista syistä, joilla ei ole minkäänlaista oikeusperustaa. Yleisestä edusta välittämättä kollegio oli siten virheellisesti ja väärin perustein käyttänyt 226 artiklassa säädettyä harkintavaltaa.

2 Kirjeessään 30. heinäkuuta 1998 komissio ilmoitti kantelijalle aikomuksestaan päättää asian käsittely, jollei tämä toimittaisi lisätietoja, jotka osoittaisivat selvästi julkisia hankintoja koskevan Euroopan unionin lainsäädännön tulleen rikotuksi. Kantelijan mukaan kirjeessä korostettiin, että tarjouspyyntöasiakirjat olivat laajoja ja moniselitteisiä, mistä saattoi johtua se, että eri hakijat tulkitisivat esitetyt vaatimukset eri tavoin. Kirjeessä todettiin kuitenkin, että juuri menettelyn ja tarjouspyyntöasiakirjojen monimutkaisuuden vuoksi ei voida väittää, että hankintaviranomainen ei olisi mahdollistanut aitoon kilpailuun perustuvaa menettelyä tai että yhdenvertaisen kohtelun periaatetta olisi rikottu. Kantelija huomautti myös, että komission mainitsema toinen syy asian käsittelyn päättämiseen, eli Kreikan hallituksen antamat takeet tulevasta politiikastaan, tarkoittaa itse asiassa sitä, että Kreikan viranomaiset voisivat selvittää menneistä rikkomuksista yksinkertaisesti lupaamalla muuttaa toimintaansa tulevaisuudessa. Kantelijan mielestä komission mainitsemat syyt asian käsittelyn päättämiseen olivat näin ollen puutteellisia ja ristiriitaisia.

3 Kantelija kertoi saaneensa 30. heinäkuuta 1998 päivätyn komission kirjeen 19. elokuuta 1998. Hän vastusti asian käsittelyn päättämistä ja lähetti 10. syyskuuta 1998 päivätyssä kirjeessä uusia todisteita. Lisäksi hän lähetti komissiolle kirjeen 7. ja 21. lokakuuta 1998 sekä 25. marraskuuta 1998. Komissio oli kuitenkin jo päättänyt asian käsittelyn lopullisesti 27. elokuuta 1998 tekemällään päätöksellä nro H/98/3262. Tästä syystä kantelija väitti, että komissio oli loukannut hänen oikeuttaan tulla kuulluksi ennen asian käsittelyn päättämistä.

4 Kantelija väitti, ettei hänelle ollut ilmoitettu valituksen tuloksesta virallisesti 18 kuukauden kuluessa ja että tiedon ilmoittaminen viivästyi hänen mielestään tästä syystä kohtuuttoman paljon.

TUTKIMUS

Oikeusasiamies välitti kantelun komissiolle, joka lähetti lausuntonsa 9. maaliskuuta 1999. Kantelija esitti huomautuksensa komission lausunnosta 19. huhtikuuta 1999. 24. kesäkuuta oikeusasiamiehen toimiston edustajat tarkastivat tapaukseen liittyvät komission asiakirjat pääosasto XV:n tiloissa Brysselissä. Samana päivänä he hankkivat suulliset todistajanlausunnot kolmelta pääosasto XV:n virkamieheltä. Oikeusasiamiehen toimiston edustajat tarkastivat 26. heinäkuuta 1999 toisen kerran komission asiakirjat pääosasto XV:n tiloissa Brysselissä. Tarkastuksen aikana heille annettiin jäljennös asiakirjoista. Kantelijalle lähetettiin 14. syyskuuta 1999 jäljennökset kolmen todistajan 24. kesäkuuta 1999 antamista puhtaaksikirjoitetuista todistajanlausunnoista. Kantelija lähetti 18. ja 29. lokakuuta 1999 lisähuomautuksia komission toiminnasta tapauksen yhteydessä sekä kommentteja kolmesta todistajanlausunnosta. Oikeusasiamies pyysi 18. marraskuuta 1999 komission puheenjohtajalta lisälausuntoa kantelijan huomautuksista. Komission puheenjohtaja lähetti lisälausuntonsa kantelijan huomautuksista 3. tammikuuta 2000. Komissio

lähetti myös kolmen todistajan lausunnon kantelijan muista huomautuksista 11. tammikuuta 2000. 12. tammikuuta 2000 oikeusasiamies ja oikeusasiamiehen toimisto hankkivat suulliset todistajanlausunnot kolmelta pääosasto XV:n virkamieheltä. Kantelija lähetti lopulliset huomautuksensa kantelunsa käsittelystä komissiossa 27. maaliskuuta 2000. Komissio lähetti lopullisen lausunnon asiasta 7. kesäkuuta 2000.

Tiedot eri osapuolten todistajanlausunnoista ja toimitetuista tiedoista sisältyvät päätöksen tekstiin, joka on kokonaisuudessaan saatavissa englanniksi oikeusasiamiehen Web-sivustossa osoitteessa <http://www.euro-ombudsman.eu.int/decision/en/980995.htm>

PÄÄTÖS

Suorittamiensa tutkimusten perusteella oikeusasiamies esitti seuraavat kriittiset huomautukset:

1 Oikeusasiamies toteaa, että komission valituksen esittäjälle lähettämä kirje, jossa kerrottiin valituksen käsittelyn päättämisestä, on monimutkaisesta muotoilustaan huolimatta luonnollisesti ymmärrettävä ilmoituksena siitä, että komissio oli päättänyt asian käsittelyn, sillä yhteisön lakia ei ollut komission mukaan rikottu. Oikeusasiamiehen johtopäätös on se, ettei tämä ole syy komission päätökseen lopettaa Thessalonikan metron tapauksen käsittely. Komissio nähtävästi käytti harkintavaltaansa päätöksen tekemisessä, vaikka mahdollisesta rikkomisesta oli esitetty todisteita. Komissio on näin ollen laiminlyönyt asian käsittelyn lopettamista koskevaan päätökseen johtaneiden perusteltujen syiden ilmoittamisen valituksen esittäjälle. Tämä on hallinnollinen epäkohta.

2 Oikeusasiamies toteaa, että valituksen esittäjän mahdollisuuteen tehdä huomautuksia kuuluvat ehdottomasti muun muassa seuraavat seikat:

(i) riittävästi aikaa huomautusten laatimista ja toimittamista varten

(ii) riittävästi tietoa asian käsittelyn päättämistä koskevan ehdotuksen perusteluista, jotta valituksen esittäjä voi huomautuksissaan tuoda esille olennaisia lisätietoja.

3 Tässä nimenomaisessa tapauksessa komissio lähetti kirjeen, jossa valituksen esittäjälle kerrottiin ehdotuksesta päättää asian käsittely ja jossa häntä pyydettiin toimittamaan lisätietoa, juuri ennen yleistä kesälomakautta. Oikeusasiamies huomauttaa, ettei komission kirjeessä asetettu määräaika lisätietojen toimittamiselle. Näin ollen tähän olisi pitänyt myöntää kohtuullinen aika. Jos komissio halusi toimia nopeasti, sen olisi pitänyt asettaa määräaika lisätietojen toimittamiselle ja lisäksi ilmoittaa asiasta valituksen esittäjälle jonkin uudenaikaisen viestintävälineen kautta postin sijasta. Näissä olosuhteissa asian käsittelyn päättäminen vain kahdeksan päivää sen jälkeen, kun valituksen esittäjä oli saanut komission kirjeen, ei jättänyt kantelijalle riittävästi aikaa huomautusten tekemiseen.

4 Oikeusasiamies muistuttaa myös, että komissio laiminlöi asian käsittelyn päättämistä koskevan ehdotuksen perusteltujen syiden ilmoittamisen valituksen esittäjälle. Komissio ei tästäkään syystä antanut valituksen esittäjälle todellista mahdollisuutta ottaa esille kaikkia olennaisia tietoja huomautuksissaan.

5 Yllämainitun perusteella komissio epäsi valituksen esittäjältä mahdollisuuden tulla kuulluksi ennen valituksen käsittelyn päättämistä. Tämä on hallinnollinen epäkohta.

Koska tapauksen nämä näkökohdat koskivat tiettyjä menneisyyden tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti siksi asian käsittelyn.

LISÄHUOMAUTUKSET

Oikeusasiamies huomautti, että jos valituksen esittäjälle lähetettyä kirjettä, jossa komissio kertoi päätöksestä lopettaa valituksen käsittely, pidetään valituksen esittäjälle ilmoitettuna päätöksenä, päätöksen kumoamisperusteena voitaisiin tässä tapauksessa pitää sekä asian käsittelyn lopettamista ennen kuulluksi tulemisen mahdollisuutta että päätökseen johtaneiden perusteltujen syiden esittämisen laiminlyöntiä.

Oikeusasiamies oli kuitenkin jo ottanut esille tuomioistuimen oikeuskäytännön, jossa todetaan, että komission harkintavallan käyttö päätettäessä rikkomisen lähettämisestä tuomioistuimen käsittelyyn sulkee pois kansalaisen oikeuden vaatia komissiota määrittämään kantaansa tietynsuuntaisesti tai nostaa kumoamiskanne sen johdosta, ettei komissio ole aloittanut toimenpiteitä.³³

Oikeusasiamies huomautti, ettei yllämainittu oikeuskäytäntö estä komissiota toteuttamasta tarvittavia toimia mahdollisten myöhempien hallinnollisten epäkohtien välttämiseksi kantelujen käsittelyssä 226 artiklan mukaisesti. Oikeusasiamies ehdotti erityisesti, että komissio kehittäisi tällaisten valitusten käsittelyä varten yksiselitteiset menettelyt, jotka vastaavat kilpailuasioihin liittyviä olemassaolevia sääntöjä.

Euroopan oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suoritetussa tutkimuksessa komission hallintomenettelyistä sen käsitellessä valituksia jäsenvaltioiden syyllistymisestä yhteisön lain rikkomiseen (303/97/PD³⁴) komissio on jo myöntänyt, että valituksen esittäjä nauttii ennen oikeudellisten menettelyjen aloittamista prosessisuoja, jota komissio on jatkuvasti kehittänyt ja parantanut. Komissio ilmoitti myös olevansa valmis jatkamaan samalla linjalla.

Komission tulisikin tässä suhteessa erityisesti selventää menettelyä koskevia näkökohtia tällä hallinnollisella asteella, joka edeltää mahdollista päätöstä antaa perusteltu lausunto, johon oikeudenkäyntiä edeltävä menettely päättyy.

Tällaisten sääntöjen laatiminen olisi suuri edistysaskel kohti todellista kansalaisen oikeutta hyvään hallintoon, sellaisena kuin se on määritelty Nizzassa 7. joulukuuta 2000 annetussa Euroopan unionin perusoikeuskirjassa.

**KEHITYSHANKKEEN
RAHOITUKSEN KES-
KEYTTÄMINEN**

*Päätös kanteluun
511/99/GG Euroopan
komissiota vastaan*

KANTELU

Toukokuun 10. päivänä 1999 saksalainen säätiö kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle siitä, miten Euroopan komissio oli käsitellyt Chillessä toteutettavan kehityshankkeen rahoitushakemusta.

Vuonna 1995 Sternenkinder e.V., saksalainen hyväntekeväisyysjärjestö ("järjestö") pyysi Euroopan komissiota osallistumaan Chillessä toteutettavan kehityshankkeen (henkisesti sairaiden lasten keskus) yhteisrahoitusta. Kirjeeseen käsin kirjoitetussa huomautuksessa komission vastuussa oleva virkamies totesi, että järjestö (joka oli toiminut vasta vuoden) ei ollut vielä oikeutettu tukeen. Hän ehdotti kuitenkin, että järjestö voisi saada avustusta toisen asianmukaiset kriteerit täyttävän kansalaisjärjestön kautta. Kantelija suostui tämän jälkeen puuttumaan asiaan ja antoi hakemuksen omalla nimellään. Tämä hakemus lähetettiin komissiolle heinäkuussa 1996. Kesäkuussa 1997 komissio ja kantelija tekivät sopimuksen, jossa komissio suostui osallistumaan 70 443 eurolla hankkeen kustannuksiin. Tämän sopimuksen perusteella järjestö ryhtyi toteuttamaan hankettaan.

³³ Asia 247/87 *Star Fruit vastaan komissio* Kok. 1989 s. 291; asia 87/89 *Sonito vastaan komissio*, Kok. 1990 s. I-1981; ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätös, asia T-182/97, *Hubert Ségaud ja Monique Ségaud vastaan komissio* Kok. 1998 s. II-0271.

³⁴ 303/97/PD, selostettu Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksessa 1997, sivut 261-264.

Komissio ei kuitenkaan suorittanut maksua useista muistutuksista huolimatta. Saadakseen apua kantelija kääntyi tämän jälkeen Euroopan parlamentin jäsenen puoleen, ja tämä kirjoitti komissiolle. Kesäkuun 17. päivänä 1998 antamassaan vastauksessa Euroopan parlamentin jäsenelle komissio katsoi, että kyseistä summaa ei voitu maksaa, ennen kuin kantelija oli maksanut takaisin ne summat, jotka komissio oli myöntänyt kantelijan Verein der Freunde und Förderer -nimiselle järjestölle ("Ystävät"). Saatuaan kuulla komission kannan kantelija otti useita kertoja yhteyttä komissioon saadakseen kyseiset varat. Komissio kuitenkin ilmoitti kantelijalle 15. joulukuuta 1998 päivätyssä kirjeessään, että se ei suorittaisi pyydettyä maksua. Komissio vahvisti, että sillä ei ollut mitään itse hanketta vastaan. Komissio katsoi kuitenkin, että sillä itsellään oli kantelijaa koskevia vaatimuksia, jotka voitaisiin kuitata kyseessä olevalla summalla. Komission mukaan nämä vaatimukset johtuivat muita kehityshankkeita koskevista sopimuksista, jotka se oli tehnyt Ystävät-järjestön kanssa. Komissio katsoi, että kantelija oli vastuussa Ystävät-järjestön veloista, sillä vaikutti siltä, että kyseinen järjestö oli asetettu selvitystilaan tai se oli jo lopettanut toimintansa.

Näissä olosuhteissa kantelija kääntyi Euroopan oikeusasiamiehen puoleen saadakseen apua.

Kantelija vaati, että komission tulisi luovuttaa kyseessä olevat varat. Kantelijan mielestä komissio oli kesäkuussa 1997 antanut sitovan lupauksen kyseisen rahasumman luovuttamisesta. Se väitti myös, että komissio tiesi, että se toimi ainoastaan järjestön uskottuna miehenä. Kantelija katsoi, että kyseistä summaa ei voida käyttää kolmatta osapuolta koskevien saatavien kuittaukseen. Tässä yhteydessä kantelija väitti, että se ei ollut Ystävät-järjestön oikeudellinen seuraaja, ja kantelijan mielestä nämä olivat kaksi erillistä oikeushenkilöä. Kantelija väitti lisäksi, että koska komissio oli kieltäytynyt maksamasta sovittua summaa, järjestö oli konkurssin partaalla, ja tämän vuoksi Chilessä toteutettavan hankkeen jatkuminen oli uhattuna.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komissio esitti lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Komissio vaati Ystävät-järjestöä maksamaan takaisin yhteensä 210 000 euroa, sillä tämä ei ollut antanut asianmukaisia selvityksiä kahdesta hankkeesta. Kantelija toimien omasta puolestaan oli alun perin esittänyt molemmat hankkeet komissiolle mutta oli antanut ymmärtää, että perustettava Ystävät-järjestö olisi vastuussa näiden hankkeiden toteuttamisesta. Avustussopimukset oli tehty myöhemmin Ystävät-järjestön kanssa, ja sama henkilö toimi sekä kantelijan että Ystävät-järjestön puolesta. Ystävät-järjestöä vastaan vuonna 1995 annetut perintämääräykset palautettavista summista eivät olleet tuottaneet tulosta. Näytti siltä, että Ystävät-järjestö oli varaton. Kantelija itse ei hyväksynyt vastuuta Ystävät-järjestön taloudellisista sitoumuksista, huolimatta siitä, että sen yhtiöjärjestyksen mukaan Ystävät-järjestön toiminnasta saadut tulot oli säännöllisesti siirretty kantelijalle. Kantelija oli perustanut Ystävät-järjestön auttaakseen sitä sen toiminnassa. Kummankin henkilöstö ja jäsenet liittyvät toisiinsa, ja Ystävät-järjestö käytti samaa liikeosoitetta kuin kantelija, mukaan luettuna puhelinnumero ja logo.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan. Se esitti myös kaksi uutta väitettä, jotka voidaan esittää yhteenvedona seuraavasti:

(1) Komission ei olisi pitänyt myöntää kantelijalle (joka ainoastaan toimi järjestön puolesta) avustusta vuonna 1997, jos se katsoi, että sillä oli tiettyjen summien takaisinmaksua koskeva vaatimus kantelijaa kohtaan.

(2) *Komission ei olisi pitänyt odottaa 18 kuukautta, ennen kuin se ilmoitti kantelijalle, miksi se ei ollut antanut varoja, jotka se oli luvannut maksaa kantelijalle.*

Kantelija väitti, että järjestö, joka oli vaarassa joutua konkurssiin, joutui kärsimään komission väitetyistä vaatimuksista kantelijaa kohtaan. Se väitti, että komissio oli tahallaan antanut järjestön kulkea kohti tuhoa.

LISÄTUTKIMUKSET

Saatuun kantelijan esittämät huomautukset komission lausunnosta oikeusasiamies katsoi, että oli asianmukaista tutkia kantelijan esittämät uudet väitteet käsiteltävänä olevan tutkimuksen yhteydessä. Oikeusasiamies kirjoitti tämän vuoksi komissiolle 3. joulukuuta 1999 ja pyysi tätä antamaan lausunnon kantelijan uusista väitteistä.

Komissio esitti 3. helmikuuta 2000 päivätyssä lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Komissio ei tuntenut kyseistä järjestöä eikä ollut neuvotellut sen kanssa hankkeesta eikä myöntänyt sille avustusta. Kaikki neuvottelut oli käyty kantelijan kanssa. Komissio oli suhteessaan kantelijaan noudattanut periaatetta, jonka mukaan se, että osapuolet kiistelivät yhdestä hankkeesta, ei estänyt jatkamasta liikesuhteita muissa asioissa, mikäli komissio voi olettaa olevansa tekemisissä rehellisen liikekumppanin kanssa, jonka kanssa voidaan päästä hyväksyttävään yhteisymmärrykseen. Komissio oli tiukentanut kantaansa vasta, kun oli käynyt ilmi, että tätä luottamusta oli käytetty väärin kantelijan tapauksessa.

Komissio oli alusta alkaen lukuisissa yhteydenotoissa kieltäytynyt luovuttamasta Chileä koskevaa avustusta nimenomaan sillä perusteella, että muihin hankkeisiin oli ollut ilmeinen yhteys. Osapuolet olivat itse asiassa keskustelleet riidanalaisista tileistä vuoden 1997 syksystä lähtien. Yhteinen tapaaminen oli pidetty 1. heinäkuuta 1998. Kantelijalle osoitettuun tiedonsaantipyyntöön oli vastattu epätydyttävästi marraskuussa 1998. Komissio oli pahoitellut sitä, että järjestö oli joutunut kantelijan liikemoraalin uhriksi. Komissio ei kuitenkaan ollut luonut eikä edistänyt järjestön yhteyksiä kantelijaan.

Lausuntoa koskevissa huomautuksissaan kantelija väitti, että komissio oli tiennyt, että hakemus oli toimitettu järjestön puolesta. Kantelija katsoi edelleen, että komission ei olisi tullut tehdä kyseessä olevaa sitoumusta tai sen olisi tullut antaa varat, koska Ystävät-järjestölle esitetyillä vaatimuksilla ei ollut mitään tekemistä kyseisen hankkeen kanssa ja komissio oli tiennyt tämän, kun se suostui antamaan avustusta Chilessä toteutettavalle hankkeelle. Kantelija väitti myös, että sopimuksen allekirjoittamisesta oli kulunut 18 kuukautta, ennen kuin komissio oli selittänyt kantansa kantelijalle kirjallisesti.

OIKEUSASIAMIEHEN PYRKIMYKSET SOVINTORATKAISUUN

Oikeusasiamiehen arviointi kiistellyistä kysymyksistä

Tutkittuaan huolellisesti lausunnon, huomautukset ja lisätutkimuksen tulokset oikeusasiamies ei ollut vakuuttunut siitä, että komissio oli vastannut asianmukaisesti kantelijan vaatimuksiin.

Oikeusasiamies myönsi, että kantelijan ensimmäinen väite, jonka mukaan komission olisi pitänyt antaa lupaamansa rahat, synnytti vaikean kysymyksen siitä, onko kantelija vastuussa Ystävät-järjestön veloista. Koska asia tulisi lopullisesti ratkaista toimivaltaisessa tuomioistuimessa, oikeusasiamiehen alustavan johtopäätöksen mukaan tässä kohdassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

Oikeusasiamies tuli kuitenkin toiseen tulokseen kantelijan toisen väitteen osalta, jonka mukaan komission ei olisi pitänyt tehdä kyseistä sopimusta, jos se uskoi, että sillä oli tiettyjen summien takaisinmaksua koskeva vaatimus kantelijaa kohtaan. Oikeusasiamies

totesi, että näytti siltä, että kaikki tosiasiat, joihin komissio vetosi perustellessaan kantansa, jonka mukaan kantelija oli vastuussa Ystävät-järjestön veloista komissiolle, olivat komission tiedossa silloin, kun sopimus allekirjoitettiin kesäkuussa 1997. Kyseisenä ajankohtana komissio tiesi myös, että kantelija ei myöntänyt olevansa vastuussa näistä veloista. Lopuksi komissio tiesi tai sen piti väistämättä tietää, että sopimuksessa luvattu taloudellinen tuki ei hyödyttänyt kantelijaa vaan järjestöä ja sen Chilessä toteutettavaa hanketta.

Oikeusasiamies tuli näin ollen alustavasti siihen tulokseen, että olosuhteet huomioon ottaen komission päätös tehdä sopimus voisi muodostaa hallinnollisen epäkohdan.

Kantelija väitti, että komission ei olisi pitänyt odottaa 18 kuukautta, ennen kuin se ilmoitti hänelle, miksi se ei luovuttanut varoja, jotka se oli luvannut maksaa. Oikeusasiamies totesi, että vaikutti siltä, että kantelijalle ilmoitettiin kirjallisesti näistä syistä vasta joulukuussa 1998. Oikeusasiamies tuli näin ollen alustavasti siihen tulokseen, että koska komissio oli selittänyt vasta vuoden kuluttua asiaa koskevan sopimuksen tekemisen jälkeen, miksi se ei täyttänyt velvollisuuttaan, tämä voisi muodostaa hallinnollisen epäkohdan.

Sovintoratkaisun mahdollisuus

Kesäkuun 8. päivänä 2000 Sternenkind e.V. lähetti oikeusasiamiehelle kirjeen, jossa se yritti kuvata ja määrittää komission toiminnasta sille aiheutuneet vahingot.

Heinäkuun 5. päivänä 2000 oikeusasiamies esitti komissiolle sovintoehdotuksen. Koska komissio oli kieltäytynyt antamasta kantelijan kanssa kesäkuussa 1997 tehdyssä sopimuksessa Chilessä toteutettavalle kehityshankkeelle lupaamaansa rahasummaa, oikeusasiamies pyysi komissiota kirjeessään harkitsemaan järjestölle tästä aiheutuneiden vahinkojen korvaamista.

Vastauksessaan 3. lokakuuta 2000 komissio katsoi, että järjestö oli omasta aloitteestaan kääntynyt kantelijan puoleen sovittelijana ilman, että komissio olisi tehnyt aloitetta. Komissio väitti, että sopimuksen allekirjoituksen aikana se oli yhä olettanut, että se pääsisi kunnialliseen sopimukseen kantelijan kanssa, ja oli saanut tietää vasta vuotta myöhemmin, että se oli joutunut kantelijan epärehellisten liiketoimintakäytäntöjen uhriksi. Komission mukaan todellinen ongelma johtui siitä, että kantelija ei ollut siirtänyt järjestölle "varoja, joita se oli saanut korvauksena". Komissio lisäsi, että se ei voinut hyväksyä sitä, että veronmaksajien rahoilla tuetaan kantelijan säännönvastaisuuksia ja jopa lisätään kantelijan veronmaksajille aiheuttamia vahinkoja. Komission mielestä oikeusasiamiehen ehdotus "korvata järjestölle täysimääräisesti" johtaisi siihen, että komissio maksaisi tuen toistamiseen. Tätä komissio ei voinut hyväksyä.

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi väitteessään ja kielsi harjoittavansa epärehellisiä liiketoimintakäytäntöjä.

SUOSITUSLUONNOS

Oikeusasiamiehen 26. lokakuuta 2000 päivätty kirje

Näissä olosuhteissa oikeusasiamies esitti komissiolle 26. lokakuuta 2000 suositusluonnoksen, jossa todettiin seuraavaa:

Koska Euroopan komissio oli kieltäytynyt antamasta kantelijan kanssa kesäkuussa 1997 tehdyssä sopimuksessa Chilessä toteutettavalle kehityshankkeelle lupaamansa rahasumman, komission tulisi harkita Sternenkind e.V -järjestölle tästä aiheutuneiden vahinkojen korvaamista.

Komission yksityiskohtainen lausunto

Yksityiskohtaisessa 19. päivänä tammikuuta 2001 päivätyssä lausunnossaan komissio kieltäytyi hyväksymästä oikeusasiamiehen suosituluonnosta. Se esitti seuraavat lisähuomautukset, jotka olivat paikoitellen niin tärkeitä, että ne on esittävä seuraavassa sanatarkasti:

Kantelija kritisoi hallinnollisena epäkohtana sitä, että komissio on pidättäytynyt maksamista varoja, jotka on myönnetty yhdelle hänen hankkeistaan Chilessä, niin kauan kuin hän ei ole antanut selvitystä saamistaan muista EY:n varoista, jotka ovat kadonneet yhdestä hänen muista hankkeistaan Brasiliassa. Kantelija kieltäytyy itse maksamasta alihankkijalleen Verein Sternenkinden -järjestölle sen tekemästä työstä Chilen hankkeessa. Euroopan oikeusasiamies myöntää periaatteessa, että komissiolla on pätevä vaatimus kantelijaa vastaan, mutta sen vahvistaminen kuuluu toimivaltaiselle tuomioistuimelle.

Vuosien aikana kantelija oli saanut EY:n rahoitusta usealle kehityshankkeelle, muun muassa Brasilian hankkeelle, jota ei kuitenkaan koskaan toteutettu. Komission 120 000 euron ennakkomaksu oli käytetty väärin, ja komissio oli useita kertoja pyytänyt kantelijaa selvittämään näiden varojen käyttöä. Kantelija ei ollut toimittanut tähän liittyviä tietoja ja oli sanonut, ettei se pysty tätä tekemään, koska Ystävät-järjestö oli allekirjoittanut avustussopimuksen, jonka kantelijan omat edustajat olivat neuvotelleet. Kun komissio oli kuitenkin pysynyt vaatimuksessaan, kantelija oli kieltänyt vastuunsa ja neuvonut komissiota haastamaan Ystävät-järjestön, joka on nyttemmin konkurssissa, sen jälkeen kun kantelija oli tyhjentänyt järjestön 120 000 Saksan markan suuruisen tilin vuonna 1990 ja 170 000 Saksan markan suuruisen tilin vuonna 1991.

Komissio ja kantelija eivät olleet asettaneet Chilessä toteutettavan hankkeen avustuksen ehdoksi Brasilian hanketta koskevan kiistan ratkaisemista, mutta näiden välinen yhteys tehtiin selväksi, kun kantelija myöhemmin vaati avustuksen maksamista tarjoamatta myönnytyksiä Brasilian hankkeessa.

Komissio ei ollut solminut hallinnollisia tai kaupallisia suhteita järjestön kanssa, eikä se ollut tehnyt esityksiä, joista voitaisiin päätellä, että velvollisuus suojella järjestön taloudellisia etuja voisi muodostaa hallinnollisen epäkohdan. Oikeusasiamies oli katsonut, että komission tulisi tästä huolimatta maksaa korvausta järjestölle, sillä se oli tiennyt, että koko avustus tai osa siitä oli tarkoitettu tälle. Tämänäyttöisissä hankkeissa on kuitenkin yleisesti tapana käyttää alihankkijoita. Koska komissiolla ei ole suoraa suhdetta näihin alihankkijoihin, sen ei tarvitse maksaa niille suoraan, mikäli niiden toimeksiantaja ja velallinen ei täytä sitoumuksiaan.

Käsiteltävänä olevassa tapauksessa järjestö oli ollut kantelijan alihankkija, ja kantelijan tulisi täyttää lupauksensa: ottaa täysi vastuu hankkeesta kuten omastaan ja sitouduttava maksamaan alihankkijoille.

Komission tietämyksen mukaan järjestö ei ollut ryhtynyt toimenpiteisiin vahvistaakseen vaatimuksensa kantelijaa kohtaan tuomioistuimessa.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan ja esitti muun muassa seuraavat lisähuomautukset:

Komissio oli tulkinut yksityiskohtaisessa lausunnossaan tosiasioita väärin. Järjestö ei ollut kantelijan alihankkija. Brasilian hankkeen osalta saksalainen syyttäjä oli aloittanut tutkimuksen vastuussa olevaa johtajaa vastaan. Tämä tutkimus oli kuitenkin lopetettu. Saksan liittotasavalta oli lisäksi nostanut kanteen johtajaa vastaan. Saksan tuomioistuimet olivat kuitenkin hylänneet tämän kanteen. Kantelija ei ollut nostanut rahaa Ystävät-

järjestön tileiltä. Kyseiset summat oli saatu hyväntekeväisyystapahtumista, ja Ystävät-järjestö oli kerännyt ne kantelijalle.

PÄÄTÖS

1 Kieltäytyminen luovuttamasta varoja

1.1 Kantelija, saksalainen säätiö väitti, että komission tulisi luovuttaa 70 443 euron summa, jonka se oli luvannut maksaa kesäkuussa 1997 tehdyssä sopimuksessa, joka koski Chilessä toteutettavaa kehityshanketta.

1.2 Komissio vastasi, että sillä oli oikeus pidättää tämä maksu, koska sillä oli kantelijan Verein der Freunde und Förderer -järjestöä (Ystävät) kohtaan 210 000 euron suuruiset saatavat, jotka liittyivät kantelijan vastuulla olevaan Brasilian hankkeeseen ja jotka voitaisiin kuitata kantelijan vaatimalla summalla.

1.3 Tukeakseen kantaansa, jonka mukaan kantelijaa voidaan pitää vastuussa Ystävät-järjestön veloista, komissio viittasi useaan tekijään, joista kävi ilmi kantelijan ja Ystävät-järjestön välinen läheinen yhteys, esimerkiksi se seikka, että näiden molempien henkilökunta ja jäsenet liittyivät toisiinsa ja että Ystävät-järjestö käytti samaa liikeosoitetta kuin kantelija, mukaan luettuna puhelinnumero ja logo.

1.4 Oikeusasiamiehellä ei ollut toimivaltaa määrittää, pitäisikö kantelija asettaa vastuuseen komission Ystävät-järjestölle esittämistä vaatimuksista. Ainoastaan toimivaltainen tuomioistuim voi päättää tämän asian lopullisesti. Komission esittämät argumentit näyttivät kuitenkin ensi näkemältä olevan perusteltuja. Kantelun tässä näkökohdassa ei täten ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

2 Sopimuksen tekeminen kantelijalle esitetyistä vaatimuksista huolimatta

2.1 Kantelija väitti, että se oli toiminut ainoastaan Sternenkinder e.V. -järjestön (järjestö) puolesta, joka on pieni saksalainen hyväntekeväisyysjärjestö, joka oli alun perin ehdottanut kyseistä hanketta komissiolle ja jolle komissio oli ilmoittanut, että se ei ollut vielä oikeutettu tukeen. Komissio oli kuitenkin ehdottanut, että järjestö voisi saada avustusta toisen asianmukaiset kriteerit täyttävän kansalaisjärjestön kautta. Kantelija oli tämän jälkeen suostunut puuttumaan asiaan ja antanut hakemuksen omalla nimellään. Kantelija väitti, että olosuhteet huomioon ottaen komission ei olisi pitänyt tehdä sopimusta kantelijan kanssa vuonna 1997, jos se katsoi, että sillä oli tiettyjen summien takaisinmaksua koskeva vaatimus kantelijaa kohtaan.

2.2 Komissio vastasi, että se ei tuntenut kyseistä järjestöä eikä ollut neuvotellut sen kanssa hankkeesta eikä myöntänyt sille avustusta. Kaikki neuvottelut oli käyty kantelijan kanssa. Komissio oli suhteessaan kantelijaan noudattanut periaatetta, jonka mukaan se, että osapuolet kiistelivät yhdestä hankkeesta, ei estänyt jatkamasta liikesuhteita muissa asioissa, mikäli komissio voi olettaa vastapuolen olevan rehellinen liikekumppani, jonka kanssa voidaan päästä hyväksyttävään yhteisymmärrykseen. Komissio oli tiukentanut kantaansa vasta, kun oli käynyt ilmi, että tätä luottamusta oli käytetty väärin kantelijan tapauksessa.

2.3 Oikeusasiamies totesi, että näytti siltä, että kaikki tosiasiat, joihin komissio vetosi perustellessaan kantaansa, jonka mukaan kantelija oli vastuussa Ystävät-järjestön veloista komissiolle, olivat komission tiedossa silloin, kun sopimus allekirjoitettiin kesäkuussa 1997.

2.4 Oikeusasiamiehen mielestä komissiolle ei voinut, silloin kun kyseinen sopimus tehtiin kesäkuussa 1997, olla epäilystäkään siitä, että kantelija ei hyväksynyt komission näkemystä siitä, että se oli vastuussa Ystävät-järjestön veloista. Komissio toi itse esiin, että perintämääräykset Ystävät-järjestöä vastaan oli annettu jo lokakuussa 1995 (ts. kauan

ennen kuin sopimus tehtiin), mutta kyseisten summien takaisinsaanti oli ollut mahdotonta. Tämän lisäksi kantelija oli selvittänyt 28. helmikuuta 1997 päivätyssä ja komissiolle osoitetussa kirjeessä, että avustushakemuksen oli antanut kantelija eikä Ystävät-järjestö. Tässä kirjeessä kantelija oli myös korostanut, että Ystävät-järjestöä purettiin parhaillaan ja että se on “täysin eri” subjekti kuin kantelija. Se oli lisäksi kehottanut komissiota tekemään selvän eron näiden kahden eri toimielimen välillä. Komissio ei näin ollen voinut olettaa, että kantelija olisi valmis maksamaan Ystävät-järjestön velkoja.

2.5 Komissio myönsi oikeusasiamiehen tämän tapauksen suositusluonnosta koskevassa lausunnossaan, että se ja kantelija eivät olleet asettaneet Chilessä toteutettavan hankkeen avustuksen ehdoksi Brasilian hanketta koskevan kiistan ratkaisemista, ja väitti, että näiden välinen yhteys tehtiin selväksi, kun kantelija myöhemmin vaati avustuksen maksamista tarjoamatta myönnytyksiä Brasilian hankkeessa. Oikeusasiamies ei voinut hyväksyä tätä väitettä, joka tuotiin esiin menettelyn myöhäisessä vaiheessa ja jonka tueksi ei esitetty todisteita.

2.6 Tärkeämpää oli, että kantelijan toimittamista asiakirjoista kävi ilmi, toisin kuin komissio väitti käsiteltävänä olevassa tapauksessa, että komissio tiesi tai sen piti väistämättä tietää, että varat hyödyttäisivät lopulta järjestöä ja sen työtä eivätkä kantelijaa. Järjestö oli kirjoittanut komissiolle 15. syyskuuta 1995 kysyäkseen, voiko se toimittaa kyseistä hanketta koskevan avustushakemuksen. Komissio oli vastannut, että tämä ei ollut mahdollista, mutta että järjestö voisi kääntyä toisen kansalaisjärjestön puoleen, joka voisi antaa hakemuksen. Kantelija oli tämän jälkeen suostunut puuttumaan asiaan ja antanut hakemuksen omalla nimellään. Kantelijan antamista asiakirjoista kävi ilmi, että tästä oli keskusteltu komission kanssa. Järjestön nimi mainitaan todellakin sekä hakemuksessa että kantelijan komissiolle 17. heinäkuuta 1996 lähettämässä lyhyessä saatekirjeessä.

2.7 Oikeusasiamies katsoi, että komissio tiesi tai sen piti väistämättä tietää, että sen päätös olla antamatta varoja, jotka se oli luvannut antaa, vaikuttaisi järjestön etuihin. Komissio tiesi myös tai sen piti väistämättä tietää, että kantelija ei ollut valmis maksamaan Ystävät-järjestön velkoja. Komission ei olisi pitänyt tehdä asiaa koskevaa sopimusta, jos se ei aikonut luovuttaa kyseisiä varoja. Samaan johtopäätökseen tultaisiin sitä paitsi, jos komissio olisi tehnyt sopimuksen varmistamatta oikeudellista asemaa etukäteen. Komission olisi ainakin pitänyt pyrkiä välttämään sitä, että komission ja kantelijan välinen kiista Ystävät-järjestön veloista aiheuttaisi vahinkoja järjestölle ja Chilessä toteutettavalle hankkeelle, jota komissio ei näyttänyt vastustavan.

2.8 Komissio väitti oikeusasiamiehen tämän tapauksen suositusluonnosta koskevassa lausunnossaan, että järjestö oli toiminut kantelijan alihankkijana ja että kantelijan velvollisuutena oli siksi maksaa järjestölle. Oikeusasiamies katsoi, että tässä näkemyksessä (jota komissio ei ollut aiemmin tuonut esiin) ei tunnusteta käsiteltävänä olevan tapauksen erityisolosuhteita. Kantelija ei ollut esittänyt omaa hankettaan komissiolle, vaan oli ainoastaan puuttunut asiaan, koska järjestö ei itse ollut vielä oikeutettu tukeen.

2.9 Oikeusasiamies tuli näiden pohdintojen valossa siihen tulokseen, että käsiteltävänä olevan tapauksen olosuhteet huomioon ottaen komission päätös tehdä sopimus ei ollut hyvän hallintotavan mukainen ja muodosti näin ollen hallinnollisen epäkohdan.

3 Kantelijalle ilmoittamisen viivästyminen

3.1 Kantelija väitti, että komission ei olisi pitänyt odottaa 18 kuukautta, ennen kuin se ilmoitti kantelijalle, miksi se ei ollut antanut varoja, jotka se oli luvannut maksaa.

3.2 Komissio vastasi, että se oli alun perin kieltäytynyt useissa eri yhteydenotoissa luovuttamasta Chilen avustusta ja että osapuolet olivat keskustelleet riidanalaisista tileistä vuoden 1997 syksystä lähtien.

3.3 Oikeusasiamies totesi, että hänelle toimitettujen todisteiden mukaan komissio selvitti kirjallisesti vasta 17. kesäkuuta 1998 Euroopan parlamentin jäsenelle lähettämässään kirjeessä, että se ei aikonut luovuttaa avustusta, ennen kuin Ystävät-järjestön velat oli maksettu. Lisäksi itse kantelijalle ilmoitettiin komission kannasta ilmeisesti vasta 15. joulukuuta 1998 päivätyssä kirjeessä. Komissio ei toimitannut todisteita, joista olisi käynyt ilmi, että kantelijalle ilmoitettiin tästä kannasta ennen kyseisiä päivämääriä. Oikeusasiamiehen mielestä hyvään hallintotapaan ei kuulu, että komissio selvittää velvollisuutensa täyttämättä jättämisen syyt melkein vuosi sen jälkeen, kun asiaa koskeva sopimus oli tehty. Tämä muodosti näin ollen hallinnollisen epäkohdan.

4 Johtopäätös

4.1 Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella oli esitettävä seuraavat kriittiset huomautukset:

Oikeusasiamies katsoi, että komissio tiesi tai sen piti väistämättä tietää, että sen päätös olla antamatta varoja, jotka se oli luvannut antaa, vaikuttaisi järjestön etuihin. Komissio tiesi myös tai sen piti väistämättä tietää, että kantelija ei ollut valmis maksamaan Ystävät-järjestön velkoja. Hyvään hallintotapaan kuuluu, että hallinto toimii sekä johdonmukaisesti että oikeudenmukaisesti. Komission ei olisi pitänyt tehdä asiaa koskevaa sopimusta, jos se ei aikonut luovuttaa kyseisiä varoja. Sen olisi pitänyt ainakin pyrkiä välttämään sitä, että sen ja kantelijan välinen kiista Ystävät-järjestön veloista aiheuttaisi vahinkoa järjestölle ja Chilessä toteutettavalle hankkeelle, jota komissio ei näyttänyt vastustavan.

Oikeusasiamies totesi, että hänelle toimitettujen todisteiden mukaan komissio selvitti kirjallisesti vasta 17. kesäkuuta 1998 Euroopan parlamentin jäsenelle lähettämässään kirjeessä, että se ei aikonut täyttää kesäkuussa 1997 tehdyssä sopimuksessa mainittuja velvollisuuksiaan, ennen kuin Ystävät-järjestön velat oli maksettu. Lisäksi itse kantelijalle ilmoitettiin komission kannasta ilmeisesti vasta 15. joulukuuta 1998 päivätyssä kirjeessä. Oikeusasiamiehen mielestä hyvään hallintotapaan ei kuulu, että komissio selvittää velvollisuutensa täyttämättä jättämisen syyt melkein vuosi sen jälkeen, kun asiaa koskeva sopimus oli tehty. Tämä muodosti näin ollen hallinnollisen epäkohdan.

4.2 Sovintoehdotuksessaan oikeusasiamies oli ehdottanut, että komissio harkitsisi järjestölle aiheutuneiden vahinkojen korvaamista. Vastauksessaan komissio hylkäsi tämän ehdotuksen ja väitti muun muassa, että tämä johtaisi siihen, että komissio maksaisi täyden tuen toistamiseen. Oikeusasiamies toisti tämän jälkeen ehdotuksensa komissiolle esitetyn suositusluonnoksen muodossa. Hän toi esiin, että komission tulkinta hänen ehdotuksestaan oli ollut virheellinen, sillä hän oli ainoastaan ehdottanut, että järjestölle tulisi korvata ainoastaan sille todellisuudessa aiheutetut vahingot. Yksityiskohtaisessa lausunnossaan komissio vahvisti hylkäävänsä edelleen tämän ehdotuksen. Tällä kertaa näytti siltä, että komissio väitti, että se ei ollut tehnyt mitään sellaista, minkä voitaisiin tulkita muodostavan hallinnollisen epäkohdan järjestöä kohtaan. Oikeusasiamies katsoi jälleen, että tällainen tulkinta olisi virheellinen. Koska oikeusasiamies katsoi, että käsiteltävänä olevassa tapauksessa ilmeni hallinnollinen epäkohta, oikeusasiamiehen oli harkittava sitä, miten tämä epäkohta voitaisiin oikaista. Kun otetaan huomioon komission ja kantelijan välinen kiista ja kun otetaan huomioon, että komissio ei ollut vastustanut sitä, miten Chilen hanke oli toteutettu, vaikutti tarkoituksenmukaisimmalta ehdottaa, että komissio harkitsisi korvaamista sille osapuolelle, joka oli vaarassa menettää eniten käsiteltävänä olevassa tapauksessa, ts. järjestölle, joka oli ennakolta rahoittanut hanketta.

4.3 Oikeusasiamies pahoitteli sitä, että komissio ei ollut hyväksynyt hänen ehdotustaan. Komission päätös vahingoitti pienten hyväntekeväisyysjärjestöjen etuja ja viime kädessä niitä hankkeen edunsaajia, jotka komission mielestä olivat ansainneet EU:n tuen.

5 Kertomus Euroopan parlamentille

5.1 Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 7 kohdan³⁵ mukaan laadittuaan suositusluonnoksen ja saatuaan yksityiskohtaisen lausunnon kyseiseltä toimielimeltä tai laitokselta oikeusasiamiehen on lähetettävä kertomus Euroopan parlamentille ja kyseiselle toimielimelle tai laitokselle.

5.2 Vuoden 1998 vuosikertomuksessa oikeusasiamies totesi, että hänelle annettu mahdollisuus esittää erityiskertomus Euroopan parlamentille on hänen työnsä kannalta korvaamaton. Hän lisäsi, että erityiskertomuksia ei pitäisi esittää liian usein, vaan ainoastaan tärkeissä asioissa, joissa parlamentti voi ryhtyä toimenpiteisiin auttaakseen oikeusasiamiestä³⁶. Vuoden 1998 vuosikertomus annettiin Euroopan parlamentille, joka hyväksyi sen.

5.3 Oikeusasiamies katsoi, että käsiteltävänä oleva tapaus, joka koski Euroopan komission tiettyyn sopimukseen liittyviä velvollisuuksia, ei synnyttänyt periaatekysymyksiä, vaikka olikin osapuolille erittäin tärkeä. Ei myöskään ollut ilmeistä, mihin toimenpiteeseen Euroopan parlamentti voisi ryhtyä auttaakseen oikeusasiamiestä käsiteltävänä olevassa tapauksessa. Näissä olosuhteissa oikeusasiamies katsoi, että ei ollut tarkoitukseenmukaista antaa erityiskertomusta Euroopan parlamentille.

5.4 Oikeusasiamies päätti lähettää jäljennöksen tästä päätöksestä komissiolle ja sisällyttää sen vuoden 2001 vuosikertomukseen, joka toimitetaan Euroopan parlamentille. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

5.5 Kantelija säilyttää tietenkin oikeutensa jättää 70 443 euron maksamista koskeva sopimukseen perustuva vaatimuksensa komissiota vastaan toimivaltaisen tuomioistuimen ratkaistavaksi.

ECHON KANSSA TEHDYN ASIAN- TUNTIJASOPIMUK- SEN PURKAMINEN VANHENTUNEIDEN TUTKIMUSTULOS- TEN PERUSTEELLA

*Päätös kanteluun
1033/99/JMA (luotta-
muksellinen) Euroopan
komissiota vastaan*

KANTELU

Kantelija alkoi työskennellä Euroopan komission alaisen Euroopan yhteisön humanitaarisen avun toimiston (ECHO:n) asiantuntijana syyskuussa 1997. Mainitusta ajankohdasta lähtien hän työskenteli konsulttina toimiston palveluksessa neljässä peräkkäisessä sopimussuhteessa. Häntä pyydettiin käymään lääkirintarkastuksessa ennen ensimmäistä sopimusta. Kantelija oli tuolloin ilmoittanut komission yksiköille terveysongelmistaan ja erityisesti sydänvaivoistaan sekä niihin määrätystä hoidosta.

Maaliskuun 1999 lopussa kantelija ilmoitti ECHOlle haluavansa erota silloisista tehtävistään Kolumbiassa ja muuttaa Afrikkaan. Huhtikuussa 1999 ECHO tarjosi hänelle Kinshasasta (Kongon demokraattisesta tasavallasta) tehtävää, jonka hän otti vastaan.

Kantelija allekirjoitti heinäkuussa 1999 uuden sopimuksen ECHO:n kanssa ja kävi lääkirintarkastuksessa. Tarkastuksen yhteydessä tehtiin elektrokardiogrammi (EKG), jossa ei ilmennyt ongelmia. Kantelija kertoi tarkastuksen tehneelle lääkärille aiemmista sydänvaivoistaan ja lupasi lähettää tälle uusimman, helmikuussa 1999 tehdyn kaikukardiografiatutkimuksen tuloksen, josta näkyi, että sepelvaltimon tila oli korjaantunut.

Kantelija lähetti tarkastuksen tehneelle lääkärille erehdyksessä tuloksen vanhemmasta kaikukardiografiatutkimuksesta, joka oli tehty tammikuussa 1999 eli heti sen jälkeen kun hänellä oli ollut sepelvaltimovaivoja.

Kantelija matkusti 15. heinäkuuta 1999 Kinshasaan. Seuraavana päivänä hänelle soitettiin komission yksiköistä Brysselistä ja häntä kehoitettiin palaamaan välittömästi. Kantelija

³⁵ Euroopan parlamentin päätös 94/262 oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamisesta koskevista yleisistä ehdoista, tehty 9. maaliskuuta 1994, EYVL L 113, 1994, s. 15.

³⁶ Vuoden 1998 vuosikertomus, s. 27–28.

palasi Brysseliin, ja ECHO ilmoitti hänelle, että hänen sopimuksensa oli peruutettu. Hänelle ilmoitettiin virallisesti tästä päätöksestä komission lähettämällä kirjeellä, jossa komissio perusteli päätöstään lääketieteellisillä syillä.

Kantelija palasi kotiinsa, josta hän löysi 9. heinäkuuta 1999 päivätyn kirjeen tarkastuksen tehneeltä lääkäriltä. Kirjeessä ilmoitettiin kantelijalle, että lääkäri oli katsonut tammi-kuussa 1999 tehdyn kaikukardiografiatutkimuksen perusteella, että kantelijalle osoitetut tehtävät eivät olleet hänelle sopivia hänen terveydentilaansa liittyvistä syistä.

Kantelija kirjoitti heinäkuun lopussa ECHOn pääjohtajalle Albert Navarrolle, tarkastuksen tehneelle lääkärille ja yhteisön ulkopuolisiin maihin suunnatusta yhteisön avusta vastaavalle komission yksikölle. Kirjeissään hän kritisoi saamaansa kohtelua ja pyysi, että hänen terveydentilansa arvioitaisiin uudelleen uusimpien tutkimustulosten pohjalta. Hänen pyyntöönsä ei vastattu.

Kantelija sai yhteisön ulkopuolisiin maihin suunnatusta yhteisön avusta vastaavalta komission yksiköltä 4. elokuuta 1999 päivätyn sähköpostiviestin, jossa todettiin, että sopimuksessa oli sovittu sopimuksen peruuttamisesta lääketieteellisistä syistä eikä kantelijalla sen vuoksi ollut oikeutta vaatia korvausta (22 artikla, sopimuksen yleislausekkeet).

Kantelija väitti edellä esitettyjen tosiasioiden perusteella, että

(i) komissio oli yhtäkkiä purkanut hänen asiantuntijasopimuksensa (asiantuntija ja yhteyshenkilö) ECHOn kanssa vanhentuneiden tutkimustulosten perusteella ilman irtisanomisaikaa tai neuvottelematta asiasta hänen kanssaan ja että näin tehdessään komissio ei ollut noudattanut sopimuksen sääntöjä, joiden mukaan sopimus voisi tulla voimaan vasta sen jälkeen, kun toisen sopimuspuolen terveydentilasta oli saatu myönteinen arvio. Kantelija väitti myös, että komission olisi pitänyt tietää hänen aiemmista terveysongelmistaan, koska hän oli jo työskennellyt komission palveluksessa;

(ii) komissio ei ollut vastannut hänen asiaa koskeviin kirjeisiinsä.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komissio selvitti, että lääkärintarkastukset on pääsääntöisesti tehtävä ennen sopimusten allekirjoittamista. Tätä sääntöä ei kuitenkaan aina voida ottaa huomioon, kun on kyse kiireelliseen humanitaariseen apuun liittyvistä tehtävistä. Sopimukseen sisältyi toisaalta lauseke, jonka nojalla komissio voi peruuttaa sopimuksen, jos sopimuspuoli ei terveydellistä syistä sovellu hänelle määrättyihin tehtäviin.

Komissio myönsi käsiteltävänä olevassa tapauksessa, ettei lääkärintarkastusta voitu tehdä ajallaan ennen sopimuksen allekirjoittamista, koska kyseessä olevat tehtävät olivat kiireellisiä.

Kun lääkärintarkastuksen tehnyt lääkäri havaitsi, että kantelija ei soveltunut suorittamaan sopimuksessa määrättyjä tehtäviä, asiasta vastaavilla komission yksiköillä ei ollut aihetta kyseenalaistaa hänen johtopäätöstään, ja niiden oli siksi pakko purkaa sopimus. Tämä päätös ei suinkaan saa estää kantelijaa tavoittelemasta uusia sopimuksia komission kanssa, jos hänen terveydentilansa sen sallii.

Komissio ei sopimuksen lyhytaikaisuuden takia katsonut tarkoituksenmukaiseksi kantelijan ehdotusta, jonka mukaan komission olisi pitänyt suorittaa ylimääräinen lääkärintarkastus ennen sopimuksen purkamista. Komissio lisäsi, että toisella sopimuspuolella on aina mahdollisuus riitauttaa komission tekemät sopimukseen liittyvät päätökset toimivaltaisessa tuomioistuimessa.

Komissio pahoitteli, että lääkärin lausunto oli saatu vasta kantelijan lähdön jälkeen, ja totesi pyrkivänsä vastaisuudessa välttämään samanlaisia tilanteita.

Kantelijan huomautukset

Kanteliija totesi huomautuksissaan, että komissio oli tehnyt päätöksen hänen Afrikkaan lähettamisestään jo kauan ennen kuin hänen edellinen sopimuksensa päättyi Kolumbiassa, joten komissiolla oli ollut runsaasti aikaa lääkärintarkastuksen suorittamiseen.

Kanteliija muistutti, että asiasta vastuussa olevalta lääkäriltä saatu kirje oli päivätty 9. heinäkuuta 1999. Kun kantelijan oli määrä matkustaa 15. heinäkuuta 1999, komissio ei kantelijan mukaan ollut selvittänyt, miksi lääkärin johtopäätökset eivät olleet lähtöaikaan mennessä sen tiedossa. Hän katsoi, että komission olisi pitänyt antaa lupa uuden lääkärintarkastuksen suorittamiseen heti, kun hän oli selvittänyt virheelliseen johtopäätökseen johtaneet syyt.

Kanteliija toisti huomautuksissaan, että komissio ei noudattanut sopimuksen sääntöjä, joiden mukaan sopimus voisi tulla voimaan vasta sen jälkeen, kun toisen sopimuspuolen terveydentilasta oli saatu myönteinen arvio.

Kanteliija huomautti lopuksi, että komissio oli kieltäytynyt korvaamasta hänelle komission huolimattomuudesta aiheutunutta haittaa. Hän katsoi, että hänellä oli oikeus tällaiseen korvaukseen.

OIKEUSASIAMIEHEN PYRKIMYKSET SOVINTORATKAISUUN

Tutkittuaan huolellisesti lausunnon ja huomautukset oikeusasiamies katsoi, että komissio ei ollut vastannut asianmukaisesti kantelijan vaatimuksiin.

1 Oikeusasiamiehen mielestä komissiota ei ilmeisestikään voitu pitää vastuullisena siitä tosiasiaista, että kanteliija toimitti lääkärille väärän kaikukardiografiatutkimuksen tuloksen. Tämän erehdyksen kielteiset seuraukset olisi kuitenkin voitu pitää mahdollisimman vähäisinä tai estää kokonaan, jos lääkärintarkastus olisi tehty aikaisemmin. Komissio allekirjoitti uuden sopimuksen 30. kesäkuuta 1999 ja järjesti lääkärintarkastuksen seuraavaksi päiväksi. Komission yksiköt olivat kuitenkin jo huhtikuussa 1999 epävirallisesti suostuneet kantelijan pyyntöön, joka koski siirtymistä uuteen toimeen Afrikkaan. Lääkärintarkastus olisi voitu tehdä ennen sopimuksen allekirjoittamista, jos komissio olisi toiminut ripeämmin. Tässä tapauksessa kantelijan erehdys olisi voitu havaita ja korjata jo ennen sitä ajankohtaa, jolloin hänen oli määrä lähteä Afrikkaan.

2 Kanteliija väitti kärsineensä huomattavia taloudellisia tappioita seurauksena siitä tosiasiaista, että hän oli jo muuttanut Afrikkaan, kun lääkärintarkastuksen tulokset tulivat julki. Hän huomautti myös, että komissio oli kieltäytynyt korvaamasta tappioita. Oikeusasiamies ehdotti sen vuoksi, että komissio harkitsisi uudelleen kantaansa ja korvaisi kantelijalle edellä kuvatusta tilanteesta syntyneet tappiot.

3 Komissio ilmoitti lokakuussa 2000 päivätyssä vastauksessaan olevansa valmis harkitsemaan mahdollista korvausta sillä ehdolla, että tällaista vastuuta määritettäessä käytettäisiin EY:n perustamissopimuksen 288 artiklassa esitettyjä, yhteisöjen tuomioistuintien tulkinnan mukaisia kriteerejä. Komissio lisäsi kuitenkin katsovansa, ettei sen tarvitse tässä tapauksessa kantaa vastuuta, koska sen yksiköt olivat noudattaneet sopimuksen ehtoja moitteettomasti. Perustelujensa tueksi komissio muistutti asiaan liittyvistä sopimuslausekkeista ja tapahtumista, jotka olivat johtaneet päätökseen sopimuksen purkamisesta.

4 Oikeusasiamies välitti komission vastauksen kantelijalle, joka sen jälkeen antoi oikeusasiamiehelle yksityiskohtaisen selostuksen vahingoista, joita hän väitti kärsineensä (odottamaton irtisanominen, äkillinen kotimaahan palauttaminen, sairausvakuutusturvan

menettäminen, muuttaminen takaisin kotiin) ja joiden yhteissumma oli hänen arvionsa mukaan 19 567,41 euroa.

5 Oikeusasiamies välitti komissiolle kantelijan tekemän arvion oikeuksista korvaukseen. Komissio toisti vastauksessaan olevansa valmis harkitsemaan korvauksen maksamista, mutta vain sikäli kuin sen vastuu oli osoitettu selkeästi, ja ne jätettäisiin maksamatta, mikäli komission yksiköt olivat toimineet moitteettomasti sopimussuhteeseen perustuvien komission oikeuksien ja velvollisuuksien puitteissa. Lopuksi komissio hylkäsi kantelijan korvausvaatimukset.

6 Kantelija lähetti huomautuksensa maaliskuussa 2001. Hän piti komission perusteluja halpamaisina ja kritisoi komission tekemää ehdotusta antaa kiista tuomioistuimen ratkaistavaksi, koska se tulisi kalliiksi. Hän katsoi saatavilla olevien todisteiden valossa, että oikeusasiamiehen tehtävänä oli nyt ottaa kantaa asiaan.

PÄÄTÖS

1 Kantelijan ja ECHOn välisen sopimuksen purkaminen

1.1 Kantelija oli väittänyt, että komissio oli yhtäkkiä purkanut hänen asiantuntijasopimuksensa (asiantuntija ja yhteyshenkilö) ECHOn kanssa vanhentuneiden tutkimustulosten perusteella ilman irtisanomisaikaa tai neuvottelematta asiasta hänen kanssaan. Toimiessaan näin komissio ei ollut noudattanut sopimuksen sääntöjä, joiden mukaan sopimus voisi tulla voimaan vasta sen jälkeen, kun toisen sopimuspuolen terveydentilasta oli saatu myönteinen arvio. Kantelija väitti myös, että komission olisi pitänyt tietää hänen aiemmista terveysongelmistaan, koska hän oli jo työskennellyt komission palveluksessa.

1.2 Komissio selvitti, että lääkärintarkastusta ei tässä tapauksessa poikkeuksellisesti voitu tehdä ajoissa ennen sopimuksen allekirjoittamista, koska kyseessä olevat tehtävät olivat kiireellisiä. Komissio perusteli toimintaansa sillä, että sopimukseen sisältyi lauseke, jonka nojalla komissio voi peruuttaa sopimuksen, jos sopimuspuoli ei terveydellistä syistä sovellu hänelle määrättyihin tehtäviin. Komissio pahoitteli, että se ei ollut pystynyt saamaan lääkärin lausuntoa ennen kantelijan lähtöä, ja lupasi pyrkiä vastaisuudessa välttämään samanlaisia tilanteita.

1.3 Oikeusasiamies totesi, että komissio ei ollut vastannut kantelijan väitteeseen, jonka mukaan komission olisi pitänyt tietää kantelijan aiemmista terveysongelmista, koska tämä oli jo työskennellyt komission palveluksessa.

1.4 Tosiseikkojen osalta vaikuttaa kiistattomalta, että kantelija lähetti lääkärintarkastuksen jälkeen vanhentuneen kaikukardiografiatutkimuksen tuloksen asiasta vastuussa olevalle lääkärille. Lääkärille syntyi väriin tietojen perusteella käsitys, ettei kantelija ollut riittävän terve suoriutuakseen hänelle osoitetuista tehtävistä.

1.5 Vaikka kantelija oli ollut vastuussa vanhentuneen kaikukardiografiatutkimuksen tuloksen lähettämisestä, oikeusasiamies katsoi, että kantelijan erehdyksen haitalliset seuraukset olisi voitu pitää mahdollisimman vähäisinä tai estää kokonaan, jos lääkärintarkastus olisi tehty aikaisemmin tai jos komissio olisi toiminut ripeämmin, kun tulokset saatiin tiedoksi. Kummassakin tapauksessa kantelijan erehdys olisi voitu havaita ja korjata ennen sitä päivää, jolloin hänen oli määrä lähteä Afrikkaan.

1.6 Oikeusasiamies totesi, että komission yksiköt olivat jo huhtikuussa 1999 epävirallisesti suostuneet kantelijan pyyntöön, joka koski siirtymistä uuteen toimeen Afrikkaan. Oikeusasiamies ei sen vuoksi voinut hyväksyä komission väitettä, jonka mukaan lääkärintarkastusta ei voitu tehdä tehtävien kiireellisyyden tähden ennen sopimuksen allekirjoittamista 30. kesäkuuta 1999. Sopimuksen liitteessä 1 olevassa 6 artiklassa sovitaan, että

lääkärintarkastus tehdään ennen sopimuksen allekirjoittamista, ja tämän määräyksen noudattamatta jättäminen oli siten hallinnollinen epäkohta.

2 Kantelijan korvausvaatimus

2.1 Kantelija oli väittänyt kärsineensä huomattavia taloudellisia tappioita komission toiminnan seurauksena. Oikeusasiamies pyrki lakisäateisten velvollisuuksiensa³⁷ mukaisesti sovintoratkaisuun. Oikeusasiamies pahoitteli, että komissio ei ollut esittänyt rakentavaa ehdotusta vastaukseksi kantelijan kärsimien tappioiden luonnetta ja määrää koskeviin arvioihin.

2.2 Koska komissio kiisti kaiken vastuun kantelijan korvausten luonteesta ja määrästä ja oli kieltäytynyt pyrkimästä neuvotteluteitse mahdolliseen sovintoratkaisuun, oikeusasiamies katsoi, että kantelijan korvausvaatimusta voitaisiin käsitellä parhaiten toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla olisi mahdollisuus kuulla perusteluja sovellettavan kansallisen lainsäädännön osalta ja arvioida mahdollisista kiistanalaisista asioista esitetyjä todisteita. Oikeusasiamies katsoi siten, ettei ollut aiheellista tutkia tätä väitettä enempää.

3 Vastaaminen kantelijan kirjeisiin

3.1 Kantelija oli ilmoittanut, että komissio oli jättänyt vastaamatta hänen komissiolle lähettämiinsä kirjeisiin, jotka oli päivätty 21. heinäkuuta 1999 ja 5. elokuuta 1999. Näissä kirjeissä viitattiin väitettyyn epäoikeudenmukaiseen kohteluun ja pyydettiin kantelijan terveydentilan arvioimista uudelleen uusimpien tutkimustulosten pohjalta. Vaikka kantelija sai komission yksiköiltä 4. elokuuta 1999 päivätyn sähköpostiviestin, tässä viestissä ei viitattu kantelijan pyyntöihin.

3.2 Kuten Euroopan oikeusasiamies on vastaavissa tapauksissa todennut, komissio on julkishallinnon edustajana velvollinen vastaamaan asianmukaisesti kansalaisten lähettämiin kirjeisiin.

3.3 Euroopan oikeusasiamies totesi kuitenkin, että komissio oli hänen mielestään ottanut kantaa kantelijan esille tuomiin olennaisiin kohtiin. Oikeusasiamies katsoi siten, että kantelun tätä näkökohtaa ei tarvinnut tutkia enempää.

4 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen pohjalta oli esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

Oikeusasiamies totesi, että komission yksiköt olivat jo huhtikuussa 1999 epävirallisesti suostuneet kantelijan pyyntöön, joka koski siirtymistä uuteen toimeen Afrikkaan. Oikeusasiamies ei sen vuoksi voinut hyväksyä komission väitettä, jonka mukaan lääkärintarkastusta ei voitu tehdä tehtävien kiireellisyyden tähden ennen sopimuksen allekirjoittamista 30. kesäkuuta 1999. Sopimuksen liitteessä 1 olevassa 6 artiklassa sovitaan, että lääkärintarkastus tehdään ennen sopimuksen allekirjoittamista, ja tämän määräyksen noudattamatta jättäminen oli siten hallinnollinen epäkohta.

Komissio kiistää kaiken vastuun kantelijan korvausten luonteesta ja määrästä ja on kieltäytynyt pyrkimästä neuvotteluteitse mahdolliseen sovintoratkaisuun.

Oikeusasiamies katsoi, että kantelijan korvausvaatimusta voitaisiin käsitellä parhaiten toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla olisi mahdollisuus kuulla perusteluja sovellettavan kansallisen lainsäädännön osalta ja arvioida mahdollisista kiistanalaisista asioista esitetyjä todisteita.

³⁷ Oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista 9. maaliskuuta 1994 tehdyn Euroopan parlamentin päätöksen 94/262 (EYVL 1994, L 113, s. 15) 3 artiklan 5 kohta.

Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

**EY:N PERUSTAMIS-
SOPIMUKSEN 226
ARTIKLAAN
LIITTYVÄN
KANTELUN
REKISTERÖIMÄTTÄ
JÄTTÄMINEN
KOMISSIOSSA**

*Päätös kanteluun
1267/99/ME Euroopan
komissiota vastaan*

KANTELU

Kantelija teki lokakuussa 1999 Euroopan oikeusasiamiehelle Fria Åland -yhdistyksen puolesta kantelun, joka koski yhdistyksen maaliskuussa 1998 Euroopan komission pääosasto XXI:lle (nykyään verotuksen ja tulliliiton pääosasto) esittämää valitusta.

Kantelija oli väittänyt komissiolle tekemässään valituksessa, että Ahvenanmaan ja Suomen mantereiden välistä kauppaa suositaan perusteettomasti Ahvenanmaan ja muiden jäsenvaltioiden väliseen kauppaan verrattuna. Suomen liittymisasiakirjan pöytäkirjassa N:o 2 olevan 3 artiklan mukaisesti Ahvenanmaata pidetään neuvoston direktiivissä 77/388/ETY tarkoitettuna kolmantena alueena, minkä johdosta Ahvenanmaan ja kaikkien jäsenvaltioiden välinen tavarakauppa on rajaverotuksen alaista. Suomen tullihallitus on ottanut käyttöön erityisen helpotetun rajaverotusmenettelyn, jota sovelletaan Ahvenanmaan maakunnan ja Suomen mantereiden väliseen tavarakauppaan. Tämä menettely on kantelijan mukaan EY:n perustamissopimuksen 90 (ent. 95) artiklan ja 12 (ent. 6) artiklan vastainen, koska siinä suositaan tavarakauppaa Suomen kanssa ja syrjitään tavarakauppaa muiden jäsenvaltioiden kanssa.

Kantelija esitti kantelussaan oikeusasiamiehelle, että komission virkamies soitti yhdistykselle vähän ajan kuluttua valituksen toimittamisesta komissiolle ja yritti suostutella yhdistystä luopumaan valituksesta. Komissio ei sen jälkeen ole ottanut yhteyttä yhdistykseen, ja yhdistys epäili komission viivyttävän tahallaan valituksen käsittelyä tai jopa hävittäneen asiakirjat. Yhdistys väitti komission viivyttäneen kohtuuttomasti valituksen käsittelyä.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Komissio totesi lausunnossaan saaneensa kantelijalta 6. maaliskuuta 1998 päivätyn kirjeen, jossa esitettiin väitteitä yhteisön oikeuden rikkomisesta Ahvenanmaan ja Suomen mantereiden väliseen rajaverotukseen liittyvissä muodollisuuksissa. Kirje liitettiin muiden Suomen mantereiden ja Ahvenanmaan välistä verorajaa koskevien asioiden joukkoon. Asiakirja IN/P/95/4812 oli toiminut pääasiakirjana monille valituksille, jotka koskivat Ahvenanmaan ja Suomen mantereiden välisen verorajan luomista, joten kantelijan kirje liitettiin tähän asiakirjaan. Tämän asian käsittely lopetettiin 15. lokakuuta 1997. Kirjettä ei rekisteröity erillisenä valituksena, koska yhteisön oikeuden rikkominen ei käynyt ilmi niistä erityisolosuhteista, joihin kirjeessä oli vedottu.

Komissio pahoitteli, että kantelijalle ei ollut lähetetty vastausta. Komissio huomautti kuitenkin, että kantelijalle oli 9. lokakuuta 1998 käydyssä puhelinkeskustelussa tiedotettu yleisistä lainsäädännöllisistä puitteista ja siitä, mitä tietoja yhteisön oikeuden rikkomisen toteamiseen tarvittiin. Kantelijalta ei saatu lisätietoja tämän puhelinkeskustelun jälkeen, ja koska yhteisön oikeuden rikkomista ei voitu todeta kantelijan aiemmin antamien tietojen perusteella, kantelijan esittämän yksittäisen näkökohdan tutkimista ei jatkettu.

Komissio korosti lisäksi, että kantelijan lähettämässä kirjeessä kuvattiin Suomen mantereiden ja Ahvenanmaan välisen verorajan järjestämistä koskevien yleisten kysymysten yhtä näkökohtaa. Komissio on tutkinut ja tutkii edelleen tämän asian eri näkökohtia muiden valitusten perusteella. Koska rikkomismenettelyn tarkoituksena on saada jäsenvaltio noudattamaan yhteisön oikeutta, yleinen tutkimismenettely jatkuu riippumatta siihen liittyvien yksittäisten kantelujen tuloksista.

Kantelijan huomautukset

Kantelija korosti huomautuksissaan, että 6. maaliskuuta 1998 päivätyssä kirjeessä havainnollistettiin selkeästi Suomen viranomaisten toimintaa, jonka kantelija katsoi olevan EY:n perustamissopimuksen 12 ja 90 artiklan sekä Suomen liittymisasiakirjan pöytäkirjassa N:o 2 olevan 3 artiklan vastaista. Oli kummallista, että kirjettä ei ollut rekisteröity viralliseksi valitukseksi. Komission olisi vähintäänkin rekisteröitävä kirje valitukseksi ja kohdeltava kantelijaa samalla tavalla kuin muitakin valituksen esittäjiä. Jos komissio oli Ahvenanmaahan liittyvästä Suomen toiminnasta eri mieltä kuin kantelija, kantelija kehotti komissiota lähettämään hänelle kohtuullisen ajan kuluessa perustellun lausunnon asiasta. Lopuksi kantelija pyysi oikeusasiamiestä varmistamaan, että komissio toimii hyvän hallintotavan periaatteiden mukaisesti ja vähintäänkin vastaa kantelijan kirjeeseen kohtuullisen ajan kuluessa.

LISÄTUTKIMUKSET

Komission lausunnon ja kantelijan huomautusten perusteellisen käsittelyn jälkeen ilmeni, että jatkotutkimukset olivat välttämättömiä. Oikeusasiamies pyysi sen vuoksi komissiota täsmentämään, miksi se ei katsonut tarpeelliseksi rekisteröidä kantelijan kirjettä valitukseksi ja käsitellä sitä oikeusasiamiehen omasta aloitteestaan suorittamassa tutkimuksessa 303/97/PD esitettyjen periaatteiden mukaisesti. Edellä mainittu tutkimus koski komission hallintomenettelyjä sen käsitellessä jäsenvaltioiden mahdollista yhteisön oikeuden rikkomista koskevia valituksia.

Komission toinen lausunto

Komissio vahvisti toisessa lausunnossaan todenneensa oikeusasiamiehen omasta aloitteestaan suorittamaa tutkimusta 303/97/PD koskevista kommentteistaan, että kaikki komissiolle tulleet valitukset rekisteröidään ja että tästä säännöstä ei poiketa. Tämä ei kuitenkaan tarkoittanut sitä, että kaikki kirjeet rekisteröitäisiin valituksina, vaan sen sijaan sitä, että komissio rekisteröi sisäisten menettelyjensä mukaisesti valituksina vain ne kirjeet, jotka todennäköisesti myös tutkittaisiin valituksina. Kantelijan kirje tutkittiin perusteellisesti. Kirjeestä ei kuitenkaan ilmennyt mitään uusia seikkoja, joita ei jo olisi ollut käsitelty tähän asiaan (IN/P/95/4812) liittyvissä tutkimuksissa, jotka komissio lopetti äskettäin. Kirjeeseen sisältyvä kritiikki katsottiin sen vuoksi ilmeisen perusteettomaksi, eikä komissiolla ollut aikomustakaan rekisteröidä kirjettä tai käsitellä sitä valituksena. Komissio pahoitteli tässä tapauksessa sattunutta väärinkäsitystä, mutta katsoi toimineensa hyvän hallintotavan periaatteiden mukaisesti.

Kantelijan lisähuomautukset

Kantelija esitti lisähuomautuksissaan, että hänen mielestään komission toteamus, jonka mukaan hänen kritiikkinsä oli ilmeisen perusteetonta, oli varsin leväperäinen. Hän korosti lisäksi, että komissio oli myös vältellyt johtopäätöksensä perustelemista. Kirjeen asiasisällön osalta kantelija oli yllätynyt siitä, että komissio ei esittänyt vastalauseita Suomen viranomaisten toiminnasta Ahvenanmaan veroraja-asiassa.

OIKEUSASIAMIEHEN PYRKIMYKSET SOVINTORATKAISUUN

Tutkittuaan huolellisesti lausunnot ja huomautukset oikeusasiamies katsoi, että komissio ei ollut vastannut asianmukaisesti kantelijan vaatimukseen.

Oikeusasiamies teki komissiolle seuraavan ehdotuksen sovintoratkaisuksi:

Komission olisi rekisteröitävä kantelijan 6. maaliskuuta 1998 päivätytty kirje valitukseksi ja käsiteltävä sitä niiden varmistuskeinojen mukaisesti, jotka on esitetty oikeusasiamiehen

omasta aloitteestaan suorittamassa tutkimuksessa 303/97/PD. Jos kirjeen jättäminen rekisteröimättä valitukseksi oli aiheellista ja komissiolla on perusteltu selitys siihen, komission olisi vastattava kirjeeseen samalla tavoin kuin muihinkin kirjeisiin ja perusteltava samalla päätöksensä.

Komission vastaus

Komissio korosti vastauksessaan toimineensa hyvän hallintotavan periaatteiden mukaisesti. Se oli kuitenkin valmistautunut pääsemään sovintoratkaisuun kantelijan kanssa. Komissio oli siksi lähettänyt 28. maaliskuuta 2001 kantelijalle kirjeen, jossa se selvitti kantaansa.

Kantelijalle lähetetyssä kirjeessä määritettiin neljä pääasiallista syytä, joiden vuoksi komissio ei ollut käsitellyt 6. maaliskuuta 1998 päivätyä kantelijan kirjettä virallisena valituksena. Nämä syyt olivat seuraavat: (i) Ahvenanmaan katsotaan verotusasioissa olevan yhteisön alueen ulkopuolella, (ii) ei voitu päätellä, että Ahvenanmaan ja Suomen välistä tavarakauppaa suosittaisiin Ahvenanmaan ja muiden jäsenvaltioiden väliseen kauppaan verrattuna, (iii) ei voitu päätellä, että muiden jäsenvaltioiden tavaroihin sovellettaisiin tiukempaa verotusta kuin Suomen tavaroihin ja (iv) Suomen liittymisasiakirjan pöytäkirjassa N:o 2 oleva 3 artikla koskee luonnollisia ja oikeushenkilöitä mutta ei tavaroita. Komissio lisäsi saaneensa tällä välin vastaavanlaisen valituksen, jota tutkittiin parhaillaan. Komissio lupasi ilmoittaa kantelijalle, jos tutkimus johtaisi sen kannan muuttumiseen.

Komission vastausta koskevat kantelijan huomautukset

Kantelija totesi ymmärtävänsä komission tarkoittavan vastauksessaan sitä, ettei komissio vastaisi kantelijan 6. maaliskuuta 1998 päivätyyn kirjeeseen syistä, jotka komissio ilmoitti vastauksessaan. Asiasisällön osalta kantelija esitti antaneensa komissiolle tietoja, jotka osoittivat, että Ahvenanmaan ja Suomen välistä tavarakauppaa suosittiin Ahvenanmaan ja muiden jäsenvaltioiden väliseen kauppaan verrattuna, että Ahvenanmaan tavaroihin sovellettiin alhaisempaa verotusta kuin muualta tuleviin tavaroihin ja että verotus vaikuttaa tavaroita ostaviin luonnollisiin ja oikeushenkilöihin. Lopuksi kantelija katsoi, että hän ei ollut tyytyväinen komission vastaukseen, ja vaati, että komission olisi vastattava hänen valitukseensa.

Oli siten ilmeistä, että kantelussa ei voitu päästä sovintoratkaisuun.

PÄÄTÖS

1 Kohtuuton viivästys ja kantelijan kirjeen rekisteröimättä jättäminen

1.1 Kantelija väitti, että komissio oli viivyttänyt kohtuuttomasti hänen 6. maaliskuuta 1998 lähettämänsä valituksen käsittelyä. Kun kantelija sai selville, ettei kirjettä ollut rekisteröity valituksena, hän esitti näkemyksen, että komission olisi pitänyt rekisteröidä kirje valituksena ja vähintäänkin vastata kirjeeseen kohtuullisen ajan kuluessa. Kantelija korosti myös, että komissio ei ollut perustellut johtopäätöstään.

1.2 Komissio huomautti, että 6. maaliskuuta 1998 päivätyä kirjettä ei ollut rekisteröity valituksena, vaan se oli liitetty valitusasiakirjaan IN/P/95/4812, jonka käsittely oli äskettäin lopetettu. Komissio oli tiedottanut kantelijalle puhelinkeskustelussa rikkomismenettelyjen yleisistä lainsäädännöllisistä puitteista. Kirjettä ei ollut rekisteröity erillisenä valituksena, koska kirjeen tutkimisen yhteydessä ei ilmennyt uusia seikkoja, joita ei jo olisi käsitelty komission äskettäin lopettamien asiaan liittyvien tutkimusten yhteydessä. Komissio huomautti myös rekisteröivänsä omien sisäisten menettelyjensä mukaisesti valituksina vain ne kirjeet, jotka todennäköisesti myös tutkittaisiin valituksina. Komissio esitti vastaukseksi oikeusasiamiehen sovintoratkaisuehdotukseen neljä pääasiallista syytä,

joiden vuoksi komissio ei ollut käsitellyt 6. maaliskuuta 1998 päivättyä kantelijan kirjettä virallisena valituksena.

1.3 Oikeusasiamies totesi sovintoratkaisuehdotuksessaan, että on hyvän hallintotavan mukaista vastata kansalaisten kirjeisiin kohtuullisen ajan kuluessa ja perustella päätökset. Oikeusasiamies myönsi, että komissio on nyt vastannut kantelijan kirjeeseen ja ilmoittanut neljä pääasiallista syytä, joiden vuoksi komissio ei ollut käsitellyt 6. maaliskuuta 1998 päivättyä kantelijan kirjettä virallisena valituksena. Oikeusasiamies katsoi, että nämä syyt koskevat valituksen asiasisältöä. Vaikka vastaus viivästyi, oikeusasiamies hyväksyi komission vakaat aikomukset antaa kantelijalle vastaus. Oikeusasiamies katsoi, että valituksen tässä osassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

1.4 Siitä tosiasiaista, että komissio ei rekisteröinyt 6. maaliskuuta 1998 päivättyä kantelijan kirjettä viralliseksi valitukseksi, oikeusasiamies totesi seuraavaa:

1.5 Komissio myönsi oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suorittamassa tutkimuksessa (303/97/PD), joka koski komission hallintomenettelyjä sen käsitellessä jäsenvaltioiden mahdollista yhteisön oikeuden rikkomista koskevia valituksia ja joka saatiin päätökseen 13. lokakuuta 1997, että valitusten esittäjillä on oma paikkansa rikkomismenettelyissä, koska yksityishenkilöiden valitukset muodostivat tärkeimmän lähteen, johon komissio perustaa tehtävänsä valvoa yhteisön lainsäädännön täytäntöönpanoa. Valitusten esittäjät nauttivat ennen oikeudellisten menettelyjen aloittamista prosessisuoja, jota komissio on jatkuvasti kehittänyt ja parantanut. Komissio ilmoitti olevansa valmis jatkamaan tällä tiellä. Komissio totesi lisäksi, että kaikki komissiolle tulevat valitukset rekisteröidään ja että tästä säännöstä ei poiketa. Kun komissio saa valituksen, se ilmoittaa valituksen esittäjälle valituksen vastaanottamisesta kirjeellä, ja kun valitus on rekisteröity, valituksen esittäjälle ilmoitetaan toimenpiteistä, joihin valituksen johdosta on ryhdytty.

1.6 Komissio katsoi, että kantelijan kirje ei ollut valitus. Oikeusasiamies oli yhtä mieltä siitä, että komissiolla on jossain määrin harkintavaltaa päättää, mitkä kirjeet tulisi rekisteröidä valituksiksi. Oikeusasiamies ei kuitenkaan ollut vakuuttunut siitä, että komissio olisi selvittänyt tyhjentävästi, miksi kirjettä ei ollut rekisteröity joko uudeksi valitukseksi tai käsiteltävänä olevaan valitusasiakirjaan ja miksi sitä ei ollut käsitelty oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suorittamassa tutkimuksessa 303/97/PD esitettyjen varmistuskeinojen mukaisesti. Vastauksessaan oikeusasiamiehen sovintoratkaisuehdotukseen komissio ei edelleenkään selvittänyt, miksi se ei ollut rekisteröinyt kirjettä valitukseksi.

1.7 Kantelijan 6. maaliskuuta 1998 päivätyssä kirjeessä todettiin sen koskevan EY:n perustamissopimuksen ja Suomen liittymisasiakirjan pöytäkirjan N:o 2 rikkomista, ja siinä pyydettiin komissiota ryhtymään toimiin Suomea vastaan. Komissiolle on sen vuoksi täytynyt olla selvää, että kantelijan tarkoituksena oli tehdä EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan mukainen virallinen valitus. Tältä osin olisi korostettava, että kirjeen virallinen rekisteröiminen ei olisi estänyt komissiota päätyvästä siihen, ettei se olisi ottanut asiaa tutkittavaksi syistä, jotka mainittiin komission 28. maaliskuuta 2001 kantelijalle lähettämässä kirjeessä.

1.8 Komission tulee toimia oma-aloitteisen tutkimuksen 303/97/PD³⁸ yhteydessä tekemiensä sitoumusten mukaisesti. Näiden varmistuskeinojen noudattamatta jättäminen merkitsee hallinnollista epäkohtaa. Käsiteltävänä olevassa valituksessa komissio ei rekisteröinyt kantelijan kirjettä valitukseksi eikä toiminut hyvän hallintotavan mukaisesti. Oikeusasiamies esitti komissiolle sen vuoksi kriittisen huomautuksen.

³⁸ Katso myös Euroopan oikeusasiamiehen 7. kesäkuuta 2001 tekemä päätös kanteluun 1994/2000/JMA Euroopan komissiota vastaan, oikeusasiamiehen verkkosivustossa: <http://www.euro-ombudsman.eu.int>.

2 Johtopäätös

Valituksen johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen pohjalta oli esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

Komission tulee toimia oma-aloitteisen tutkimuksen 303/97/PD³⁹ yhteydessä tekemiensä sitoumusten mukaisesti. Näiden varmistuskeinojen noudattamatta jättäminen merkitsee hallinnollista epäkohtaa. Käsiteltävänä olevassa valituksessa komissio ei rekisteröinyt kantelijan kirjettä valitukseksi eikä näin ollen toiminut hyvän hallintotavan mukaisesti.

Oikeusasiamies yritti pyrkiä tapauksen tämän näkökohdan osalta sovintoratkaisuun asiassa. Valituksessa ei kuitenkaan voitu päästä sovintoratkaisuun. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

TULLIVELAN TAKAISIN MAKSAMINEN

Päätös kanteluun 1278/99/ME Euroopan komissiota vastaan

KANTELU

Kantelija, British Importers Associationin varapuheenjohtaja, teki syys- ja lokakuussa 1999 kantelun Euroopan oikeusasiamiehelle yhdistyksen jäsenen South Lodge (Imports) Ltd:n puolesta. Kantelu koski Kambodžasta yleisen tullietuusjärjestelmän (GSP-järjestelmän) puitteissa tuoduista tekstiilivaatteista maksettavaa tullimaksua. GSP-järjestelmän puitteissa sovellettiin alennettuja tullimaksuja.

South Lodge toi 23. elokuuta 1994 ja 9. huhtikuuta 1996 välisenä aikana 51 kertaa maahan neljältä Kambodžalaiselta tavarantoimittajalta hankittuja tekstiilivaatteita. Jokainen tavararaerä varustettiin A-alkuperätodistuksella ja selvitettiin GSP-järjestelmän mukaisesti tullilta.

South Lodge kävi Kambodžassa tavarantoimittajien luona varmistaakseen, että alkuperäsääntöjä todella noudatettiin, ja tavarantoimittajat vakuuttivat South Lodgelle, että heidän tekemänsä vaatteet olivat alkuperäsääntöjen mukaisia. Vuonna 1996 South Lodgelle ilmoitettiin, että tekstiilivaatteet, joiden oletettiin olevan peräisin Kambodžasta, eivät tosiasiassa olleetkaan vaadittujen alkuperäsääntöjen mukaisia. Sen jälkeen Yhdistyneen kuningaskunnan tulli- ja valmisteveroviranomainen (Commissioners of Customs and Excise) määräsi South Lodgen Yhdistyneen kuningaskunnan arvonlisä- ja tulliasioita käsittelevän lautakunnan (VAT and Duties Tribunal) tutkittavaksi. Lautakunta katsoi vuonna 1999 tekemässään päätöksessä, että alkuperäsääntöjä ei ollut noudatettu ja että South Lodgen oli maksettava tulli ja arvonlisävero, yhteensä 336 000 puntaa.

Kantelijan mukaan komissio tiesi jo vuonna 1994, etteivät tekstiilivaatteet voineet olla peräisin Kambodžasta eivätkä siis olleet vaadittujen alkuperäsääntöjen mukaisia. Nämä tiedot annettiin ilmeisesti vain komissiolle. Kantelija huomautti, että South Lodge ei olisi hankkinut vaatteita näiltä tavarantoimittajilta, jos se olisi saanut tietoonsa samat asiat kuin komissio. Tiedot annettiin South Lodgelle vasta 1996 komission Kambodžan-vierailun jälkeen.

Kantelijan mukaan komissiolla oli velvollisuus ilmoittaa taloudellisille toimijoille vuonna 1994 tietoonsa saamat asiat eli sen, että tekstiilivaatteet eivät voineet olla peräisin Kambodžasta eivätkä siis olleet vaadittujen alkuperäsääntöjen mukaisia. Kantelija väitti, että komissio ei ollut täyttänyt tätä velvollisuutta.

³⁹ Katso myös Euroopan oikeusasiamiehen 7. kesäkuuta 2001 tekemä päätös kanteluun 1994/2000/JMA Euroopan komissiota vastaan, oikeusasiamiehen verkkosivustossa: <http://www.euro-ombudsman.eu.int>.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Komissio huomautti lausunnossaan lähettäneensä elokuussa 1994 viestin, jossa kehoitettiin jäsenvaltioita varautumaan mahdollisiin ongelmiin tiettyjen tekstiilituotteiden tuonnissa Kambodžasta. Viesti laadittiin jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta sekä jäsenvaltioiden ja komission yhteistyöstä tulli- ja maatalousasioita koskevan lainsäädännön oikean soveltamisen varmistamiseksi annetun asetuksen N:o 1468/81 (korvattu myöhemmin asetuksella N:o 515/97) mukaisesti.

Asetuksessa N:o 1468/81 olevassa 19⁴⁰ artiklassa säädetään, että "kaikki tämän asetuksen mukaisesti missä tahansa muodossa toimitetut tiedot ovat luottamuksellisia. Ne kuuluvat salassapitovelvollisuuden piiriin (...) tietoja ei saa etenkään toimittaa muille kuin niille henkilöille jäsenvaltioissa tai yhteisön toimielimissä, joiden on tehtäviensä vuoksi saatava nämä tiedot." Tämän säännöksen valossa komissio katsoi, ettei se voinut lähettää kantelijalle keskinäiseen avunantoon liittyvien vaatimusten perusteella vuonna 1994 lähetettyä viestiä. Komissio huomautti lisäksi, että viestissä ei ollut vahvistettuja tosiasioita eikä arviota mahdollisten sääntöjenvastaisuuksien laajuudesta. Komissio pyysi viestissä jäsenvaltioita aloittamaan tavaroiden todellisen alkuperämaan toteamiseen tähtäävät tutkimukset. Alkuperämaa oli voinut olla Kambodža, kunnes toisin todistettaisiin.

Viestin lähettämisen ja jäsenvaltioiden tekemien tutkimusten jälkeen komissio lähetti Kambodžaan valtuuskunnan maaliskuussa 1996. Valtuuskunnan tehtävänä oli tutkia alkuperätodistusten oikeellisuus. Matkan aikana kävi ilmi, että 1 463 alkuperätodistusta oli väärennöksiä ja että 1 716 alkuperätodistusta oli annettu tai laadittu virheellisesti.

Tulokset ilmoitettiin huhtikuussa 1996 asetuksen N:o 1468/81 mukaisesti niille jäsenvaltioille, joita asia koski, jotta voitiin aloittaa tullien perimismenettelyt. Komissio korosti, että toimivaltaiset kansalliset viranomaiset antoivat asiaan liittyviä tietoja taloudellisille toimijoille kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Komissio tähdensi myös, että Yhdistyneen kuningaskunnan tulli- ja valmisteveroviranomainen (Customs and Excise) oli antanut kantelijalle asiaan liittyviä tietoja lokakuussa 1995 sekä tammi- ja huhtikuussa 1996 ennen ja jälkeen Kambodžaan tehdyn valtuuskuntamatkan tuloksia koskevaa tiedonantoa.

Komissio katsoi toimineensa asiaa koskevan voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan. Hän piti naurettavana komission lausuntoa, jonka mukaan sen vuonna 1994 jäsenvaltioille lähettämä viesti oli luottamuksellinen ja salassapitovelvollisuuden alainen. Kantelija viittasi komission Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaisemiin varoituseräilyilmoituksiin, jotka koskivat Israelin ja Bangladeshin alkuperätodistuksia. Kantelija väitti myös, että neuvosto oli vuonna 1996 antanut komission tehtäväksi tutkia kiireellisesti GSP-järjestelmään liittyviä ongelmia (28. toukokuuta 1996 tehty neuvoston päätös, EYVL 1996, C 170, s. 1), mutta komissio ei toistaiseksi ollut ryhtynyt toimiin. South Lodgelle tiedottamiseen liittyvien komission laiminlyöntien takia yrityksen liiketoiminta lopetettiin käytännöllisesti katsoen kokonaan ja 50 työntekijästä irtisanottiin 46. Kantelija katsoi lopuksi, että kantelun tärkein kohta oli se, että komissio tiesi ongelman olemassaolosta, mutta ei neuvonut taloudellisia toimijoita, vaikka komissiolla oli velvollisuus tehdä niin.

⁴⁰ Neuvoston asetuksessa (EY) N:o 515/97 oleva 45 artikla, nykyään voimassa.

Lisätiedot

Kantelija huomautti 20. tammikuuta 2000 päivätyssä uudessa kirjeessään, että komission kertomuksessa valtuuskunnan matkasta Kambodžaan 28. maaliskuuta 1996 viitattiin jäsenvaltioiden vuonna 1994 suorittamiin tutkimuksiin. Kantelija katsoi, että näiden tutkimusten on täytynyt saada komissio varautumaan GSP-järjestelmän toimintaan liittyviin sääntöjenvastaisuuksiin. Kantelija huomautti myös, että vielä senkin jälkeen, kun komissio oli tehnyt omat havaintonsa vuoden 1996 valtuuskuntamatkaa koskevasta kertomuksesta, kului kolme kuukautta, ennen kuin komissio ilmoitti asiasta taloudellisille toimijoille. Kantelija vetosi South Lodgen vuoden 1995 Kambodžan-vierailuun, jonka ohjelmaan oli kulunut pääministerin ja muiden korkea-arvoisten valtion virkamiesten tapaamisia ja jonka aikana sille vakuutettiin, että vaatteet täyttivät GSP-järjestelmän alkuperävaatimukset. Perusteellisista tutkimuksista huolimatta South Lodge ei ollut pystynyt toteamaan todellista tilannetta.

Elokuun 2. päivänä 2000 päivätyssä kirjeessä kantelija korosti, että Bangladeshissa oli viime vuosina annettu sääntöjen vastaisia alkuperätodistuksia. Bangladeshin viranomaiset olivat kieltäytyneet vastaamasta tiedusteluihin todistusten oikeellisuudesta. Kantelijan mielestä Yhdistyneen kuningaskunnan tulli- ja valmisteveroviranomainen toimi oikein ehdottaessaan, että takautuvat tullimaksut jätettäisiin perimättä, koska EU:n maahantuojat eivät pystyneet valvomaan tullietuuteen liittyvän alkuperätodistuksen sääntöjenmukaisuutta. Käsiteltävänä olevan kantelun osalta on huomattava, että South Lodgen oli maksettava takautuvat tullimaksut ja se kärsi täydellisen vararikon, kun Kambodžan viranomaiset suostuivat yhteistyöhön komission kanssa. Bangladeshin tapauksessa EU:n maahantuojien ei sen sijaan tarvitse maksaa takautuvia tullimaksuja, kun Bangladeshin viranomaiset eivät suostuneet yhteistyöhön komission kanssa. Kantelija väitti, että tässä on kyse epäoikeudenmukaisesta kohtelusta.

LISÄTUTKIMUKSET

Komission lausunnon sekä kantelijan huomautusten ja muiden kirjeiden perusteellisen käsittelyn jälkeen ilmeni, että jatkotutkimukset olivat välttämättömiä. Oikeusasiamies pyysi sen vuoksi komissiota ottamaan kantaa kolmeen seuraavaan asiaan:

1 Oikeusasiamies viittasi tullivelan jälkikannosta 28. toukokuuta 1996 tehtyyn neuvoston päätökseen, jossa pyydetään komissiota tutkimaan, miten löydetäisiin ratkaisu jälkikantoon liittyviin ongelmiin, sekä esittämään ehdotukset, jotka koskevat menneitä ja tulevia tilanteita. Oikeusasiamies pyysi komissiota ilmoittamaan hänelle, oliko tutkimus työn alla, ja jos oli, ilmoittamaan sen tuloksista ja siitä, mitkä vaikutukset sillä on South Lodgen tilanteeseen. Oikeusasiamies pyysi komissiota myös ilmoittamaan hänelle kaikesta muusta South Lodgen tilanteeseen mahdollisesti vaikuttavasta kehityksestä tällä alalla.

2 Toukokuussa 1996 voimassa ollut järjestelmä ja säännöt katsottiin neuvoston 28. toukokuuta 1996 tekemän päätöksen mukaisesti epäoikeudenmukaisiksi yhteisön toimijoita kohtaan. Neuvoston päätöksessä huomautettiin myös, että komission ehdotuksen tulisi koskea menneitä tilanteita. Oikeusasiamies pyysi komissiota ottamaan kantaa näihin lausuntoihin.

3 Lopuksi oikeusasiamies pyysi komissiota ottamaan kantaa kantelijan 20. tammikuuta ja 2. elokuuta 2000 päivätyjen kirjeiden sisältämiin tietoihin.

Komissiolle lähetettiin myös jäljennös kantelijan huomautuksista.

Komission toinen lausunto

Komissio toinen lausunto oli yhteenvetona seuraava:

Sen jälkeen kun neuvosto oli tehnyt 28. toukokuuta 1996 päätöksen tullivelan jälkikanonosta, komissio antoi 23. heinäkuuta 1997 tiedonannon tullietuusjärjestelmien hallinnosta (asiakirja KOM (97) 402 lopullinen). Tiedonannossa esitellään toteutettavia toimia. Menneiden tilanteiden osalta tiedonannossa todetaan, että aiemmat tapaukset on ratkaistava niiden toteamishetkellä voimassa olleiden säännösten perusteella sellaisten oikeudellisten ennakkotapausten mukaisesti, joista käy ilmi, että alkuperätodistuksen oikeellisuuteen uskomisella ei ole lain suojaa, ja se merkitsee siis tavanomaista liiketoimintaan liittyvää riskiä.

Komissio selvitti, että yhteisön tullikoodeksista annettua asetusta muutettiin, jotta voitaisiin ottaa huomioon vilpittömässä mielessä toimimiseen liittyvät ongelmat⁴¹. Asetuksen 220 artiklan 2 kohdan b alakohdan muuttamisen tarkoituksena oli käsitteiden "tulliviranomaisen erehdys" ja "velan maksamisesta vastuussa olevan vilpittömän mielen" määrittely. Vilpittömässä mielessä toimivien maahantuojien suoja paranee vastaisuudessa, ja tullimaksut voidaan tietyin ehdoin jättää kokonaan perimättä.

Kantelijan tammikuussa ja elokuussa 2000 päivätyjen kirjeiden osalta komissio korosti ensiksi, että etuusjärjestelmien käsittely kuuluu varsinaisesti tullietuuksia hyödyntäville taloudellisille toimijoille sekä tulliviranomaisille, jotka tarkkailevat maahantuontia ja tulli-ilmoituksia jäsenvaltioissa. Komissio ei suoranaisesti osallistu näihin toimiin. Jos komissio kuitenkin saa (jäsenvaltioiden tulliviranomaisten suorittamiin tutkimuksiin tai taloudellisilta toimijoilta saatuihin tietoihin perustuvan) ilmoituksen petoksista tai hallinnollisista epäkohdista, mikään ei estä sitä julkaisemasta tiedotetta maahantuojille niiden ohjeiden mukaisesti, jotka on esitetty komission tiedonannossa taloudellisten toimijoiden ja jäsenvaltioiden hallintojen tiedonsaannista, kun on perusteltua syytä epäillä tavaroiden alkuperää (asiakirja KOM (2000) 550). Edellä esitetyn sekä oikeusasiamiehen lisätutkimuksissaan esittämän toisen kohdan perusteella komissio huomautti, että aiemmat tapaukset on ratkaistava asianomaisen tullivelan syntymisajankohtana voimassa olleiden säännösten perusteella, kuten komission tullietuusjärjestelmien hallintoa koskevassa tiedonannossa korostetaan.

Komissio totesi lopuksi, että yhteisön tullikoodeksista annetun asetuksen 220 artiklan 2 kohdan b alakohdan muutos tuli voimaan 19. joulukuuta 2000. Tapaukset, joissa tullivelka on syntynyt ennen 19. joulukuuta 2000, on käsiteltävä yhteisöjen tuomioistuimen useaan otteeseen tulkitseman vanhan lainsäädännön mukaisesti.

Kantelijan toiset huomautukset

Kantelija korosti komission toista lausuntoa koskevissa huomautuksissaan toistamiseen, että komissio toimi häikäilemättömästi katsoessaan luottamuksellisiksi tiedot, jotka sillä oli vuonna 1994 Kambodžassa annettuihin alkuperätodistuksiin liittyvistä ongelmista. Komissiolla on velvollisuus huolehtia EU:n pienistä ja keskisuurista yrityksistä, ja sen tulisi aivan välttämättä varmistaa, että tällaiset asiat ilmoitetaan elinkeinoelämän edustajille. Kantelija huomautti, ettei hän löytänyt kummankaan komission lausunnon mistään kohdasta viittausta komission oikeuteen jättää tiedottamatta asiasta elinkeinoelämän edustajille. Kantelija oli lisäksi antanut todisteita siitä, että komissio tiesi ongelmista jo vuonna 1994, mutta komissio ei ottanut kantaa tähän asiaan.

Kantelija viittasi Kambodžan kauppaministerin komission puheenjohtajalle lähettämään kirjeeseen, jossa Kambodžan viranomaiset ottavat vastuun alkuperätodistuksissa olleista virheistä. Bangladeshin tapauksessa maahantuojilta ei alettu vaatia takautuvia tullimaksuja, kun Bangladeshin viranomaiset eivät suostuneet yhteistyöhön komission kanssa. Kantelija piti tätä epäoikeudenmukaisena.

⁴¹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2700/2000, annettu 16. marraskuuta 2000, yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 muuttamisesta (EYVL 2000, L 311, s. 17).

Kanteliija korosti, että komission toisessa lausunnossa käsiteltiin tuleviin tilanteisiin liittyviä kysymyksiä, jotka on nyt otettu huomioon yhteisön tullikoodeksista annetun asetuksen muuttamisesta annetussa asetuksessa. Asetus tuli voimaan 19. joulukuuta 2000 eli neljä vuotta sen jälkeen, kun neuvosto oli antanut asian käsittelemisen komission tehtäväksi. Komissio ei kuitenkaan ottanut huomioon sitä, että sen olisi pitänyt löytää ratkaisu myös menneisiin tilanteisiin.

Kanteliija huomautti myös, että komissio ei ottanut kantaa siihen tosiasiaan, että maahan- tuontia Bangladeshista harjoittavia ja maahan- tuontia Kambodžasta harjoittavia taloudel- lisiä toimijoita kohdeltiin eri tavalla.

Kanteliija katsoi lopuksi, että hänen esittämänsä kantelun tärkeimmät kohdat olivat ensik- sikin, että komissio tiesi jo vuonna 1994 Kambodžassa annettuihin alkuperätodistuksiin liittyvistä ongelmista, ja toiseksi, että neuvosto oli antanut komission tehtäväksi löytää ratkaisu sekä menneisiin että tuleviin tilanteisiin liittyviin ongelmiin.

PÄÄTÖS

1 Väite, jonka mukaan komissio ei antanut tietoja taloudellisille toimijoille

1.1 Kantelijan mukaan komissiolla oli velvollisuus ilmoittaa taloudellisille toimijoille vuonna 1994 tietoonsa saamat asiat eli sen, että tekstiilivaatteet eivät voineet olla peräisin Kambodžasta eivätkä siis olleet vaadittujen alkuperäsääntöjen mukaisia. Kanteliija väitti, että komissio ei ollut täyttänyt tätä velvollisuutta. Kanteliija viittasi huomautuksissaan komission Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaisemiin varoitusilmoituksiin, jotka koskivat Israelin ja Bangladeshin alkuperätodistuksia. Kanteliija väitti, että South Lodgea kohdeltiin taloudellisena toimijana epäoikeudenmukaisesti, koska komissio ei ollut julkaissut vastaavanlaista, Kambodžasta tuotavia tekstiilivaatteita koskevaa varoi- tusta.

1.2 Komissio huomautti lähettäneensä elokuussa 1994 viestin, jossa kehoitettiin jäsenval- tioita varautumaan mahdollisiin ongelmiin tiettyjen tekstiilituotteiden tuonnissa Kambodžasta. Tätä asetuksen 1468/81 mukaisesti laadittua viestiä ei voitu lähettää kante- lijalle, koska asetuksessa säädetään, että tällaiset tiedot ovat luottamuksellisia ja salassa- pitovelvollisuuden piiriin kuuluvia. Lähetettyään Kambodžaan valtuuskunnan ja tutkittuaan alkuperätodistusten oikeellisuuden komissio tiedotti asiasta jäsenvaltioille. Komission mukaan toimivaltaiset kansalliset viranomaiset antoivat asiaan liittyviä tietoja taloudellisille toimijoille kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Komissio ei varsinaisesti ottanut kantaa Bangladeshiin ja Israeliin liittyneisiin varoituksiin, mutta totesi sen sijaan, että mikään ei estä sitä julkaisemasta tiedotetta maahantuojille niiden ohjeiden mukaisesti, jotka on esitetty komission 8. syyskuuta 2000 antamassa tiedonannossa taloudellisten toimijoiden ja jäsenvaltioiden hallintojen tiedonsaannista, kun on perusteltua syytä epäillä tavaroiden alkuperää.

1.3 Oikeusasiamies totesi, että asiaa koskevassa lainsäädännössä säädetään komission velvollisuudesta antaa tietoja jäsenvaltioille. Lainsäädäntöön ei kuitenkaan sisälly komis- sion nimenomaista velvollisuutta antaa tietoja taloudellisille toimijoille⁴².

⁴² Neuvoston asetus (ETY) N:o 2913/92, annettu 12. lokakuuta 1992, yhteisön tullikoodeksista (EYVL 1992, L 302, s. 1) ja neuvoston asetus (ETY) N:o 1468/81, annettu 19. toukokuuta 1981, jäsenvaltioiden hallintoviran- omaisten keskinäisestä avunannosta sekä jäsenvaltioiden ja komission yhteistyöstä tulli- ja maatalousasioita koskevan lainsäädännön oikean soveltamisen varmistamiseksi (EYVL 1981, L 144, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella (ETY) N:o 945/87 (EYVL 1987, L 90, s. 3) (kyseiseen aikaan voimassa ollut asetus, joka myöhemmin on korvattu jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten keskinäisestä avunannosta sekä jäsenval- tioiden hallintoviranomaisten ja komission yhteistyöstä tulli- ja maatalousasioita koskevan lainsäädännön moit- teettoman soveltamisen varmistamiseksi 13. maaliskuuta 1997 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 515/97 (EYVL 1997, L 82, s. 1)).

1.4 Oikeusasiamies totesi kuitenkin myös komission myöntävän, että asetukseen N:o 1468/81 sisältyvä salassapitovelvollisuus ei estä sitä julkaisemasta varoitusilmoituksia taloudellisille toimijoille vuonna 2000 annetun asiaa koskevan komission tiedonannon⁴³ mukaisesti. Koska tiedonannolla ei ole lainsäädäntöä muuttavaa vaikutusta, komissio olisi voinut julkaista tällaisia varoituksia jo aiemmin, kuten se teki Bangladeshin ja Israelin⁴⁴ tapauksissa. Oikeusasiamies totesi myös, että neuvosto antoi vuonna 1996 komission tehtäväksi tutkia, miten löydettäisiin ratkaisu niiden yhteisön toimijoiden epäoikeudenmukaiseen kohteluun, jotka eivät voi kohtuullisin toimin havaita kolmansien maiden viranomaisten säännöstenvastaisuuksia⁴⁵. Varoitusten julkaisemisen tarve tuotiin lisäksi esille tullietuusjärjestelmien hallinnosta jo vuonna 1997 annetussa komission tiedonannossa⁴⁶ sekä kyseisestä tiedonannosta annetussa parlamentin päätöslauselmassa⁴⁷.

1.5 Hyvän hallintotavan periaatteissa edellytetään, että toimitella toimii johdonmukaisesti. Tämän kantelun johdosta suoritettuna oikeusasiamiehen tutkimuksen aikana komissio ei antanut selitystä siihen, miksi se ei julkaissut vuonna 1994 Kambodžasta tuotavia tekstiilivaatteita koskevaa varoitusilmoitusta, vaikka se julkaisi vuonna 1997 vastaavanlaiset varoitukset tiettyjä tavaroita Bangladeshista ja Israelista tuovien yritysten eduksi. Olisi siis ollut suotavaa, että komissio olisi julkaissut kohtuullisen ajan kuluessa myös Kambodžasta tuotavia tekstiilivaatteita koskevan varoituksen.

2 Neuvoston päätös, jossa pyydetään komissiota suorittamaan tutkimuksia

2.1 Kantelija väitti, että neuvosto oli vuonna 1996 antanut komission tehtäväksi tutkia kiireellisesti GSP-järjestelmään liittyviä ongelmia (28. toukokuuta 1996 tehty neuvoston päätös, EYVL 1996, C 170, s. 1), mutta komissio ei toistaiseksi ollut ryhtynyt toimiin.

2.2 Komissio huomautti antaneensa tiedonannon tullietuusjärjestelmien hallinnosta (asiakirja KOM (97) 402 lopullinen). Aiempien tapausten osalta tiedonannossa todetaan, että ne on ratkaistava niiden toteamishetkellä voimassa olleiden säännösten perusteella sellaisten oikeudellisten ennakkotapausten mukaisesti, joista käy ilmi, että alkuperätodistuksen oikeellisuuteen uskomisella ei ole lain suojaa, ja se merkitsee siis tavanomaista liiketoimintaan liittyvää riskiä.

2.3 Oikeusasiamies totesi, että sen jälkeen kun neuvosto oli tehnyt päätöksen tullivelan jälkikannosta⁴⁸, komissio antoi 23. heinäkuuta 1997 tiedonannon tullietuusjärjestelmien hallinnosta (asiakirja KOM (97) 402 lopullinen). Oikeusasiamies pani merkille kyseisen tiedonannon johtopäätöksen ja katsoi, että asiaa koskevaa lainsäädäntöä oli mukautettu, jotta vastaavanlaisista tilanteista suoriuduttaisiin vastaisuudessa paremmin. Kantelun tässä osassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

3 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettuna oikeusasiamiehen tutkimuksen pohjalta oli esitettävää seuraava kriittinen huomautus:

Hyvän hallintotavan periaatteissa edellytetään, että toimitella toimii johdonmukaisesti. Tämän kantelun johdosta suoritettuna oikeusasiamiehen tutkimuksen aikana komissio ei

⁴³ Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille, KOM (2000) 550, annettu 8. syyskuuta 2000, taloudellisten toimijoiden ja jäsenvaltioiden hallintojen tiedonsaantiedellytysten täsmentämisestä tullietuusmenettelyjen osalta, kun on perusteltua epäillä tavaroiden alkuperää (EYVL 2000, C 348, s. 4).

⁴⁴ Katso: Tiedote maahantuojille: Bangladeshista kehitysmaiden tullietuusjärjestelmän (GSP) puitteissa yhteisöön tuodut tekstiilituotteet (EYVL 1997, C 107, s. 16) ja Tiedote maahantuojille: Tuonti Israelista yhteisöön (EYVL 1997, C 338, s. 13).

⁴⁵ Neuvoston päätös, tehty 28. toukokuuta 1996, tullivelan jälkikannosta (EYVL 1996, C 170, s. 1).

⁴⁶ Asiakirja KOM (97) 402 lopullinen.

⁴⁷ Päätöslauselma komission tiedonannosta tullietuusjärjestelmien hallinnasta (KOM(97)0402 – C4-0447/97) (EYVL 1998, C 341, s. 145).

⁴⁸ Neuvoston päätös, tehty 28. toukokuuta 1996, tullivelan jälkikannosta (EYVL 1996, C 170, s. 1).

antanut selitystä siihen, miksi se ei julkaissut vuonna 1994 Kambodžasta tuotavia tekstiilivaatteita koskevaa varoitusilmoitusta, vaikka se julkaisi vuonna 1997 vastaavanlaiset varoitukset tiettyjä tavaroita Bangladeshista ja Israelista tuovien yritysten eduksi. Olisi siis ollut suotavaa, että komissio olisi julkaissut kohtuullisen ajan kuluessa myös Kambodžasta tuotavia tekstiilivaatteita koskevan varoituksen.

Koska tapauksen tämä näkökohta koski tiettyjä menneisyyden tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

**KOMISSIO EI
PERUSTELLUT,
MIKSI SE KIELTÄY-
TYI ANTAMASTA
ASIAKIRJOJA KÄYT-
TÖÖN KOMISSION
PÄÄTÖKSEN 94/90
NOJALLA**

*Päätös kanteluun
374/2000/ADB (luotta-
muksellinen) Euroopan
komissiota vastaan*

KANTELU

Kantelija on Euroopan unionin kansalainen, joka oleskelee jatkuvasti eräällä Karibianmeren saarella. Hän sai tietää eräästä hankkeesta, jonka tarkoituksena oli kunnostaa saarella sijaitseva tieosuus. Koska hän uskoi, että Euroopan unioni aikoi rahoittaa kunnostamisen, hän otti yhteyttä Euroopan komissioon asettaakseen kyseenalaiseksi hankkeen yleisen edun ja saadakseen siihen liittyviä asiakirjoja.

Kantelija katsoi, että kyseinen tie ei ollut tarpeellinen saaren tässä osassa, että saarella oli muita ensisijaisia tavoitteita, että paikallisella parlamentilla ei ole resursseja ylläpitää tätä tietä ja että koko hankkeella oli kielteisiä sosiologisia ja ympäristövaikutuksia. Lyhyesti sanottuna kantelija katsoi, että EU:n ei tulisi rahoittaa hanketta.

Kantelija kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle siitä, ettei hän saanut pyytämäänsä asiakirjoja käyttöönsä ja että hanketta ei ollut arvioitu asianmukaisesti.

TUTKIMUS

Euroopan komission lausunto

Euroopan komissio antoi kantelusta lausunnon, jossa todettiin seuraavaa:

Paikallishallinto oli yksilöinyt kantelijan mainitseman tien kunnostamisen yhdeksi mahdolliseksi Euroopan kehitysrahaston (EKR) rahoituksen kohteeksi. Sen tarkoitus oli parantaa taloudellista toimintaa saaren houkuttelevalla alueella, jonka haittana oli vaikea päällystämätön tie.

Kantelija oli valittanut hankkeesta vuoden 1998 lopusta lähtien. Tässä kirjeessä esille tuotuihin kysymyksiin vastattiin kolmessa eri yhteydessä, ts. 26. tammikuuta, 15. helmikuuta ja 8. maaliskuuta 1999. Kun otetaan huomioon, että hanke on valmistelemissa vaiheissa, kantelijalle toimitettiin tarpeeksi tietoa.

Komissiolla on seuraavanlainen näkemys: *“Kaikki kantelijan pyytämät asiakirjat ovat komission sisäisiä asiakirjoja, joiden tarkoitus on helpottaa hankkeen määrittelyä ja ohjausta. [...] Tähän hankkeen määrittelyvaiheeseen liittyvät asiakirjat ovat alustavia asiakirjoja, joissa käsitellään hankkeen idean eri näkökohtia. Voi olla haitallista ja joskus harhaanjohtavaa paljastaa tällaisia asiakirjoja, ennen kuin hanke on edennyt tietylle tasolle.”*

Komissio totesi, että se tiesi hankkeen mahdollisesta haitallisesta vaikutuksesta ja että sillä ei ollut mitään aikomusta rahoittaa hanketta näissä oloissa. Paikan päällä suoritettavat työt on varmaankin rahoitettu paikallisilla varoilla.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei esittänyt huomautuksia.

PÄÄTÖS

1 Kantelijalle toimitetut tiedot

1.1 Kantelija väitti, että komissio ei antanut hänen pyytämäänsä asiakirjoja.

1.2 Komissio väitti, että kantelijalle on annettu tarpeeksi tietoa ja että alustavien asiakirjojen paljastaminen voi olla vahingollista ja toisinaan harhaanjohtavaa.

1.3 Helmikuun 8. päivänä 1994 antamassaan päätöksessä komissio hyväksyi menettelysäännöt, jotka koskevat yleisön oikeutta saada tietoa komission ja neuvoston asiakirjoista⁴⁹. Päätöksen tavoitteena on toteuttaa käytännössä periaatetta, jonka mukaan kansalaisilla on mahdollisimman laaja oikeus saada tietoa. Pyrkimyksenä on vahvistaa toimielinten demokraattista luonnetta ja kansalaisten luottamusta hallintoon. Yhteisöjen tuomioistuimet ovat katsoneet, että päätös 94/90 on säädös, jolla kansalaisille annetaan laillinen oikeus komission asiakirjoihin⁵⁰, ja sitä on tarkoitettu soveltaa yleisesti asiakirjoja koskeviin tiedonsaantipyyntöihin⁵¹.

1.4 Menettelysäännöissä, jotka koskevat yleisön oikeutta saada tietoja komission ja neuvoston asiakirjoista, annetaan lyhyt luettelo poikkeuksista kyseiseen oikeuteen. Komissio ei vedonnut mihinkään näistä perustellakseen, miksi se kieltäytyi antamasta kantelijan pyytämiä asiakirjoja. Koska sellaista perustetta ei ollut, oikeusasiamies katsoi, että komissio ei ollut tarkastellut kantelijan pyyntöä asianmukaisesti päätöksen 94/90 valossa. Tämä merkitsi hallinnollista epäkohtaa.

2 Hankkeen soveltuvuus ja Euroopan komission rahoitus

2.1 Kantelija katsoi, että hankkeella oli kielteinen vaikutus ja että sitä ei tulisi rahoittaa EKR:n varoista. Komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että se oli tietoinen tästä tilanteesta ja että hankkeelle ei ollut myönnetty rahoitusta.

2.2 Oikeusasiamies katsoi, että tapauksen tässä näkökohdassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

3 Johtopäätös

Euroopan oikeusasiamiehen asiaa koskevan tutkimuksen perusteella on esitettävä seuraavat kriittiset huomautukset:

Menettelysäännöissä, jotka koskevat yleisön oikeutta saada tietoja komission ja neuvoston asiakirjoista, annetaan lyhyt luettelo poikkeuksista kyseiseen oikeuteen. Komissio ei vedonnut mihinkään näistä perustellakseen, miksi se kieltäytyi antamasta kantelijan pyytämiä asiakirjoja. Koska sellaista perustetta ei ollut, oikeusasiamies katsoi, että komissio ei ollut tarkastellut kantelijan pyyntöä asianmukaisesti päätöksen 94/90 valossa. Tämä merkitsi hallinnollista epäkohtaa.

Kun otettiin huomioon, että kantelija ei tutkimuksen aikana saamiensa tietojen johdosta näyttänyt olevan erityisen kiinnostunut saamaan asiakirjoja, joita hän alun perin pyysi, oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn.

⁴⁹ Komission päätös, tehty 8 päivänä helmikuuta 1994, yleisön oikeudesta saada tietoja komission asiakirjoista (94/90/EHTY/EY/Euratom), EYVL L 146, s. 58–61.

⁵⁰ Asia T-105/95 *WWF UK vastaan komissio*, kok. 1997, s. II-313, kohta 55.

⁵¹ Asia T-124/96 *Interporc vastaan komissio*, kok. 1998, s. II-231, kohta 48.

**KOMISSION PERUS-
TELVELVOLLISUUS
226 ARTIKLAN
MUKAISESSA
VALITUKSESSA**

*Päätös kanteluun
493/2000/ME
Euroopan komissiota
vastaan*

KANTELU

Kantelija, Väst kustbanans Framtid -yhdistyksen puheenjohtaja, kanteli oikeusasiamiehelle huhtikuussa 2000. Kantelija oli tehnyt Euroopan komissiolle valituksen Ruotsin toiminnasta direktiivin 85/337/ETY⁵² ja luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun direktiivin 92/43/ETY⁵³ noudattamisen osalta. Hänen kantelunsa oikeusasiamiehelle koski tapaa, jolla komissio oli käsitellyt hänen valitustaan.

Kantelija teki 2. kesäkuuta 1997 komissiolle valituksen, joka koski Etelä-Ruotsissa Väst kustbanan-rautatiehankkeen yhteydessä tehtyä ympäristövaikutusten arviointia (YVA). Rautatiehankkeen yhteydessä oli tehty kaksi ympäristövaikutusten arviointia: (i) 10. helmikuuta 1995 päivätty Väst kustbanan Förslöv–Ängelholm, Miljökonsekvensbeskrivning för sträckan Förslöv–Norra delen av Skälderviken ja (ii) 21. toukokuuta 1996 päivätty Väst kustbanan Förslöv–Ängelholm, Miljökonsekvensbeskrivning för sträckan Lingvallen–Ängelholms stationsområde. Valitus koski pääasiassa viimeksi mainittua ympäristövaikutusten arviointia. Komissio rekisteröi valituksen numerolla P-97/4837. Kantelija teki lisäksi 19. tammikuuta ja 9. helmikuuta 1998 päivätyillä kirjeillä valituksen, joka koski Etelä-Ruotsissa sijaitsevan Skäldervikenin alueen luokitusta niin sanotun elinympäristödirektiivin nojalla. Komissio käsittelee viimeksi mainitun valituksen yhdessä 2. kesäkuuta 1997 tehdyn valituksen kanssa. Kantelija lähetti komissiolle lisätietoja maaliskuun ja kesäkuun 1998 välisenä aikana.

Komissio katsoi 10. elokuuta 1998 päivätyssä kirjeessään, että yhteisön ympäristölainsäädäntöä ei ole rikottu, ja ehdotti asian käsittelyn lopettamista kuukauden kuluessa, jos kantelija ei toimittaisi uusia tietoja.

Kantelija teki huhtikuussa 2000 oikeusasiamiehelle valituksen, jossa hän huomautti, että Väst kustbanan-rautatieyhteyden rataosuudesta Lingvallen–Ängelholms stationsområde tehty ympäristövaikutusten arviointi oli puutteellinen, koska se ei kattanut kaikkia asiaan liittyviä osatekijöitä. Ruotsi rikkoi direktiiviä 85/337/ETY. Lisäksi vaikutti siltä, että Ruotsin viranomaiset olivat jättäneet rataosuutta Lingvallen–Ängelholms stationsområde koskevan ympäristövaikutusten arvioinnin komissiolle liian myöhään. Kantelija väitti, että komission olisi sen vuoksi pitänyt hylätä kyseinen ympäristövaikutusten arviointi.

Kantelija vaati myös, että komission olisi varmistettava Skäldervikenin alueen osoittaminen direktiivin 92/43/ETY mukaiseksi Natura-alueeksi.

Valitus sisälsi kyseisten alueiden ympäristöolosuhteiden ja elinympäristöjen yksityiskohdaisia kuvauksia.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Valitus välitettiin komissiolle. Komissio ilmoitti lausunnossaan, että sille 2. kesäkuuta 1997 lähetetyn valituksen vastaanottamisesta oli ilmoitettu kantelijalle 25. marraskuuta 1997. Kantelijalle oli tiedotettu myös komission tekemistä tutkimuksista ja toimista kirjeillä, jotka oli päivätty 9. ja 23. helmikuuta, 10. elokuuta, 3. ja 10. syyskuuta 1998 sekä 15. helmikuuta ja 8. kesäkuuta 1999. Komissio korosti myös, että jäsenvaltion vastaisen rikkomismenettelyn aloittamista koskevan päätöksen tekeminen on sen omassa harkintavallassa, mistä on ilmoitettu kantelijalle. Komissio katsoi, että valitus ei koskenut sille lähetetyn valituksen käsittelyä vaan pikemminkin komission suorittamaa arviointia.

⁵² Neuvoston direktiivi 85/337/ETY, annettu 27. kesäkuuta 1985, tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista (EYVL 1985, L 175, s. 40).

⁵³ Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21. toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta (EYVL 1992, L 206, s. 7).

Komissio katsoi, että Ruotsin viranomaisten tekemät, 10. helmikuuta 1995 ja 21. toukokuuta 1996 päivätyt kyseistä rautatiehanketta koskeneet ympäristövaikutusten arvioinnit olivat direktiivin 85/337/ETY vaatimusten mukaiset. Arviointeja ei todistettu puutteelliseksi myöskään kantelijan myöhemmin toimittamissa tiedoissa. Komissio huomautti kiinnittäneensä erityistä huomiota menettelyjä koskeviin kysymyksiin tutkiessaan ympäristövaikutusten arviointeja, koska direktiivissä 85/337/ETY ei säädetä arvioinnin asiasisällöstä tai laadusta vaan menettelystä.

Direktiivin 92/43/ETY mukaisesta Skäldervikenin luokituksesta komissio totesi, että kantelijan antamissa tiedoissa ei ollut todisteita direktiivin rikkomisesta.

Komissio ilmoitti 10. elokuuta 1998 kantelijalle direktiivejä 85/337/ETY ja 92/43/ETY koskevan kantansa ja antoi tälle tilaisuuden toimittaa uusia tietoja ennen asian käsittelyn lopettamista. Kantelija lähetti komissiolle lisätietoja elo-, syys-, ja lokakuussa 1998. Komissio ilmoitti 15. helmikuuta 1999 kantelijalle uudelleen kantansa, jonka mukaan yhteisön lainsäädäntöä ei ollut rikottu, ja antoi kantelijalle kuukauden aikaa toimittaa lisää todisteita. Kantelijan sen jälkeen lähettämässä, 12. maaliskuuta 1999 päivätyssä kirjeessä ei ollut uusia todisteita, ja komissio ilmoitti 8. kesäkuuta 1999 kantelijalle lopettaneensa asian käsittelyn.

Komissio katsoi noudattaneensa kantelijalle tiedottamista koskevia velvollisuuksia.

Lopuksi komissio viittasi oikeusasiamiehelle tehtyyn valitukseen sisältyneisiin tietoihin, jotka käsittivät eräitä taustatietoja sekä tietoja siitä, miten kansalliset viranomaiset olivat käsitelleet asiaa. Komissio ilmoitti tutkivansa lisätiedot ja ilmoittavansa kantelijalle, jos niistä käy ilmi komission aiempaa johtopäätöstä muuttavia asioita.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi valituksessaan ja kuvaili yksityiskohtaisesti alueen ympäristöolosuhteita sekä selvitti, miltä osin Ruotsin viranomaiset eivät olleet noudattaneet direktiivejä 85/337/ETY ja 92/43/ETY. Kantelija totesi, että komission on täytynyt havaita hänen yksilöimänsä rikkomiset niiden vastausten perusteella, jotka komissio sai Ruotsin viranomaisille esittämiin kysymyksiin.

Kantelija korosti sitä tosiasiaa, että ympäristövaikutusten arviointi, joka koski Västkustbanan-rautatiehankkeen rataosuutta Lingvallen–Ängelholms stationsområde, oli saatu valmiiksi 21. toukokuuta 1996, kun Ruotsin viranomaiset olivat jo 15. toukokuuta 1995 päättäneet hyväksyä kyseisen osuuden rakentamisen. Tällainen toiminta merkitsi ilman muuta yhteisön lainsäädännön rikkomista. Jos viranomaiset olisivat noudattaneet yhteisön lainsäädäntöä, Västkustbanans Framtid -yhdistys ja muut asianosaiset olisivat saaneet mahdollisuuden esittää huomautuksia jo tehdyistä ympäristövaikutusten arvioinneista.

Kantelija huomautti lisäksi, että komission olisi pitänyt määrittää oikeusperusta, jonka nojalla se katsoi, että rikkomista ei ole tapahtunut.

LISÄTUTKIMUKSET

Komission lausunnon ja kantelijan huomautusten perusteellisen käsittelyn jälkeen ilmeni, että jatkotutkimukset olivat välttämättömiä.

Oikeusasiamies pyysi sen vuoksi komissiota ottamaan kantaa ensinnäkin siihen tosiasiaan, että Ruotsin viranomaiset tekivät 15. toukokuuta 1995 päätöksen Västkustbanan-rautatieyhteyden rakentamisesta, kun rataosuutta Lingvallen–Ängelholms stationsområde koskeva ympäristövaikutusten arviointi saatiin valmiiksi vasta 21. toukokuuta 1996. Kantelija väitti, että tämä merkitsi yhteisön lainsäädännön (direktiivin 85/337/ETY) rikkomista. Oikeusasiamies pyysi komissiota ottamaan kantaa tähän asiaan ja selittämään

johtopäätöstään, jonka mukaan rikkomista ei ollut tapahtunut. Toiseksi oikeusasiamies pyysi komissiota antamaan hänelle tietoja kaikista komission lausunnossa mainituista tutkimuksista asiassa, joka koskee Skäldervikenin alueen luokitusta direktiivin 92/43/ETY mukaisesti.

Oikeusasiamies pyysi komissiolta myös jäljennöstä rataosuudesta Lingvallen–Ängelholms stationsområde tehdystä ympäristövaikutusten arvioinnista ja lähetti komissiolle jäljennöksen kantelijan huomautuksista mahdollisia kommentteja varten.

Komission toinen lausunto

Ruotsin viranomaiset hyväksyivät 15. toukokuuta 1995 päätöksen Väst kustbanan-rautateyhteyden rakentamisesta ja rataosuuden Lingvallen–Ängelholms stationsområde ympäristövaikutusten arvioinnin valmistumisesta vasta 21. toukokuuta 1996. Tämän päätöksen osalta komissio huomautti ilmoittaneensa kantelijalle, että rikkomismenettelyn aloittaminen oli sen omassa harkintavallassa. Saatuaan Ruotsista asianomaiset arvioinnit ja tutkittuaan ne komissio ilmoitti kantelijalle 10. elokuuta 1998 ja 15. helmikuuta 1999, että sille ei edelleenkään ollut toimitettu todisteita siitä, että tehdyt arvioinnit eivät täyttäisi direktiivin 85/337/ETY vaatimuksia.

Skäldervikin luokituksen osalta komissio totesi kirjanneensa asian uutena valituksena numerolla P-00/5160/Sweden tutkittuaan ensin oikeusasiamiehelle lähetetyssä valituksessa toimitetut tiedot sekä erään yksittäisen komissiolle 31. lokakuuta 2000 tehdyn valituksen. Uusi valitus koski monia eri asioita, joihin kuului Skäldervikenin alueen luokitus direktiivin 92/43/ETY mukaiseksi Natura 2000 -alueeksi. Kantelija toimitti 6. joulukuuta 2000 komissiolle runsaasti uusia tietoja. Komissio ilmoitti kantelijalle 29. marraskuuta ja 12. joulukuuta 2000 päivätyillä kirjeillä tutkineensa kantelijan myöhemmin toimittamaa materiaalia ja jatkavansa edelleen tämän esittämien väitteiden arvioimista. Komissio tähdensi ilmoittavansa kantelijalle tämän antamien tietojen perusteellisen tutkimisen jälkeen, mihin toimiin olisi ryhdyttävä.

Elinympäristödirektiivin mukaisten Natura 2000 -alueiden luettelo koskevan Ruotsin ehdotuksen yleisen arvioinnin osalta komissio päätti 22. joulukuuta 2000 nostaa yhteisöjen tuomioistuimessa kanteen Ruotsia vastaan, koska Ruotsin ehdottama luettelo on puutteellinen. Komissio on sen jälkeen saanut tietää, että Ruotsi valmistele parhaillaan uutta ehdotusta Natura-alueiden osoittamisesta sekä Skäldervikin aluetta koskevaa ehdotusta.

Lausuntoon oli liitetty jäljennökset molemmista valituksessa mainituista ympäristövaikutusten arvioinneista.

Kantelijan toiset huomautukset

Kantelija esitti toisissa huomautuksissaan jälleen kerran yksityiskohtaisia tietoja siitä, miltä osin arvioinnit eivät vastanneet direktiivin 85/337/ETY vaatimuksia, ja kuvaili lisäksi joitakin menettelyihin liittyneitä yhteydenottoja Ruotsin viranomaisiin Skäldervikenin alueen elinympäristödirektiivin mukaisen luokittelun osalta.

PÄÄTÖS

1 Komission johtopäätös, jonka mukaan direktiiviä 85/337/ETY ei rikottu

1.1 Kantelija huomautti, että Väst kustbanan-rautateyhteyden rataosuudesta Lingvallen–Ängelholms stationsområde tehty ympäristövaikutusten arviointi oli puutteellinen, koska se ei kattanut kaikkia asiaan liittyviä osatekijöitä. Ruotsi rikkoi direktiiviä 85/337/ETY. Lisäksi vaikutti siltä, että Ruotsin viranomaiset olivat jättäneet ympäristövaikutusten arvioinnin komissiolle liian myöhään. Kantelija väitti, että komission olisi sen vuoksi pitänyt hylätä kyseinen ympäristövaikutusten arviointi.

1.2 Komissio totesi, että Ruotsin viranomaisten tekemät kyseistä rautatiehanketta koskevat kaksi ympäristövaikutusten arviointia olivat direktiivin 85/337/ETY vaatimusten mukaiset. Komission mukaan sille ei ollut toimitettu todisteita, jotka olisivat osoittaneet asian olevan päinvastoin. Kun kantelija viittasi siihen, että Ruotsin viranomaiset hyväksyivät 15. toukokuuta 1995 tekemällään päätöksellä Väst kustbanan-rautatieyhteyden rakentamisen, kun rataosuutta Lingvallen–Ängelholms stationsområde koskeva ympäristövaikutusten arviointi saatiin valmiiksi vasta 21. toukokuuta 1996, komissio vastasi ilmoittamalla kantelijalle rikkomismenettelyn aloittamisen olevan sen omassa harkintavallassa.

1.3 Oikeusasiamies totesi ympäristövaikutusten arvioinnin riittävyttä koskeviin kantelijan väitteisiin, että direktiivissä 85/337/ETY edellytetään jäsenvaltion käyttävän harkintavaltaa päättäessään, mitä tietoja on annettava. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa ei oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella ilmennyt todisteita, jotka kumoaisivat komission omaksuman kannan, jonka mukaan jäsenvaltio on noudattanut direktiivin 85/337/ETY mukaisia velvollisuuksiaan ympäristövaikutusten arvioinnissa annettujen tietojen riittävyyden osalta.

1.4 Oikeusasiamies totesi ympäristövaikutusten arvioinnin valmistumispäivämäärää koskeviin kantelijan väitteisiin, että komissio huomautti rikkomismenettelyn aloittamisen olevan sen omassa harkintavallassa. Jos tämä huomautus tarkoitti sitä, että komissio oli tehnyt harkinnanvaraisen päätöksen asian käsittelyn lopettamisesta siitä huolimatta, että rikkominen oli todistettavasti tapahtunut, komission olisi pitänyt sanoa se suoraan. Jos komissio sen sijaan katsoi, että rikkomista ei tapahtunut, ei harkintavaltaa tarvitse käyttää. Tästä oli tehtävä se johtopäätös, että komission perustelut asian käsittelyn lopettamiselle jäivät epäselviksi.

1.5 Päätösten perustelevuus on hyvän hallintotavan periaatteiden mukaista. Annettujen perustelujen olisi oltava asialliset, selkeät ja riittävät. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa oikeusasiamies katsoi, että komissio ei ollut perustellut päätöstään. Oikeusasiamies esitti sen vuoksi komissiolle kriittisen huomautuksen.

2 Direktiivin 92/43/ETY mukainen Skäldervikenin alueen luokitus

2.1 Kantelija vaati, että komission olisi varmistettava Skäldervikenin alueen osoittaminen direktiivin 92/43/ETY mukaiseksi Natura-alueeksi.

2.2 Aluksi komissio ilmoitti, että kantelijan antamissa tiedoissa ei ollut todisteita direktiivin 92/43/ETY rikkomisesta. Komissio oli kuitenkin kantelijan oikeusasiamiehelle lähettämien tietojen sekä kantelijan myöhemmin toimittaman materiaalin perusteella kirjannut asian uutena valituksena, joka koskee Skäldervikenin alueen luokittelua direktiivin 92/43/ETY mukaiseksi Natura 2000 -alueeksi. Komissio ei ollut vielä saanut arviointiaan päätökseen, mutta tähdensi ilmoittavansa kantelijalle tämän antamien tietojen perusteellisen tutkimisen jälkeen, mihin toimiin olisi ryhdyttävä.

2.3 Oikeusasiamies totesi, että komissio jatkaa valituksen tämän osan arviointia kantelijan toimittamien lisätietojen perusteella. Komissio on luvannut ilmoittaa kantelijalle arvioinnin tuloksista. Valituksen tässä osassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

3 Johtopäätös

Valituksen johdosta suoritettuna oikeusasiamiehen tutkimuksen pohjalta oli esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

Oikeusasiamies totesi ympäristövaikutusten arvioinnin valmistumispäivämäärää koskeviin kantelijan väitteisiin, että komissio huomautti rikkomismenettelyn aloittamisen olevan sen omassa harkintavallassa. Jos tämä huomautus tarkoitti sitä, että komissio oli tehnyt harkinnanvaraisen päätöksen asian käsittelyn lopettamisesta siitä huolimatta, että rikko-

minen oli todistettavasti tapahtunut, komission olisi pitänyt sanoa se suoraan. Jos komissio sen sijaan katsoi, että rikkomista ei tapahtunut, harkintavaltaa ei tarvitse käyttää. Tästä on tehtävä se johtopäätös, että komission perustelut asian käsittelyn lopettamiselle jäivät epäselviksi.

Päätösten perustelevuus on hyvän hallintotavan periaatteiden mukaista. Annettujen perustelujen olisi oltava asialliset, selkeät ja riittävät. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa oikeusasiamies katsoi, että komissio ei ollut perustellut päätöstään.

Koska tapauksen tämä näkökohta koski tiettyjä menneisyyteen liittyviä tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

KANTELIJA EI SAANUT VASTAUSTA VALITUKSEENSA

*Päätös kanteluun
729/2000/OV
Euroopan komissiota
vastaan*

KANTELU

Toukokuussa 2000 J. kanteli Euroopan oikeusasiamiehelle Euroopan komissiota vastaan avoimesta kilpailusta KOM/A/12/98, johon hän osallistui. Huhtikuun 30. päivänä 1999 kilpailuista vastaavan yksikön johtaja ilmoitti kantelijalle, että hän oli saanut ainoastaan 19,867 pistettä 40 pisteestä (vaadittu vähimmäispistemäärä 20/40) kokeessa (a) ja että hänet oli siksi suljettu pois kirjallisista kokeista. Kantelija väitti, että taatakseen hakijoiden välisen yhdenvertaisuuden, komissio mitätöi kokeen (a) tietyt kysymykset, jotka olivat epäselviä (muun muassa kysymyksen 27). Kantelija väitti, että kysymys 27, joka mitätöitiin ja johon hän vastasi oikein, oli täysin selvä eikä jättänyt lainkaan tilaa moniselitteisyydelle. Hän totesi, että ei ollut perusteltua, että häntä ei päästetty kilpailun seuraavan vaiheeseen komission virheen takia (epäselvän kysymyksen poistaminen). Edellisessä avoimessa kilpailussa kysymystä ei mitätöity, vaan kaikille hakijoille annettiin ylimääräinen piste.

Heinäkuun 13. päivänä 1999 kantelija, komission väliaikainen toimihenkilö, valitti henkilöstösääntöjen 90 artiklan mukaisesti (R 463/99) kysymyksen mitätöintiä koskevasta komission päätöksestä. Osallistuttuaan ja ilmaistuaan kantansa 29. syyskuuta 1999 pidetyllä sisäisellä lausuntokierroksella kantelija selvensi alkuperäistä kanteluaan 14. lokakuuta 1999 päivätyllä uudella kirjeellä. Nimittävä viranomais hylkäsi hänen valituksensa 18. helmikuuta 2000, mikä vahvisti kantelijan poissulkemisen kilpailusta. Kantelija kuitenkin väitti, että nimittävän viranomaisen lopullisessa päätöksessä ei otettu huomioon sisäisen lausuntokierroksen ja kantelijan viimeisimmän kirjeen tietoja. Lisäksi komissio ei vastannut neljän kuukauden kuluessa.

Kantelija kirjoitti oikeusasiamiehelle ja väitti, että 1) komissio poisti sääntöjenvastaisesti kysymyksen 27 esivalintakokeesta a) ja että sen olisi tullut kertoa hänelle poistamisen perusteet, erityisesti kun otetaan huomioon, että samankaltaista kysymystä ei mitätöity edellisessä avoimessa kilpailussa, 2) nimittävän viranomaisen 18. helmikuuta 2000 tekemässä päätöksessä ei otettu huomioon sisäisellä lausuntokierroksella sekä kantelijan 14. lokakuuta 1999 päivätyssä kirjeessä annettuja tietoja ja 3) komissio ei vastannut neljän kuukauden kuluessa kantelijan 13. heinäkuuta 1999 toimittamaan valitukseen.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin komissiolle. Ensimmäiseen väitteen osalta, joka koski kysymyksen 27 väitettyä sääntöjenvastaista poistamista esivalintakokeesta (a), komissio viittasi Euroopan oikeusasiamiehen päätökseen kantelussa 761/99/BB komissiota vastaan. Tämän kantelun oli tehnyt avoimeen kilpailuun KOM/A/11/98 osallistunut hakija ja se oli samanlainen kuin käsiteltävänä oleva kantelu. Komissio kiinnitti huomiota oikeusasiamiehen päätöksen kohtaan 2.3, jossa todettiin, että kantelua koskevien tutkimusten perusteella "Euroopan

komission toiminnassa ei voitu osoittaa hallinnollista epäkohtaa”. Komissio huomautti, että valintalautakunta oli päättänyt mitätöidä esivalintakokeesta (a) kysymyksen nro 27 kaikilta hakijoilta, koska se oli osoittautunut moniselitteiseksi. Komissio lisäsi, että kukin valintalautakunta on riippumaton.

Toisen ja kolmannen väitteen osalta komissio totesi, että henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaan kantelija oli toimittanut valituksen nimittävälle viranomaiselle. Pääsihteeristö oli rekisteröinyt valituksen 23. heinäkuuta 1999. Henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdassa mainitaan, että “nimittävä viranomainen antaa perustellun päätöksensä tiedoksi asianomaiselle neljän kuukauden kuluessa valituksen jättämispäivästä. Jos valitukseen ei ole vastattu tämän määräajan kuluessa, asian katsotaan tullen hylätyksi implisiittisellä päätöksellä, josta voi nostaa 91 artiklassa tarkoitetun kanteen”.

Kantelijalle ilmoitettiin 30. marraskuuta 1999 päivätyllä kirjeellä, että hänen pyyntönsä oli hylätty 23. marraskuuta 1999 tehdyllä implisiittisellä päätöksellä ja että virallinen vastaus lähetettäisiin myöhemmin. Saatuaan tämän kirjeen kantelija olisi voinut päättää valituksen tekemisestä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle, minkä mahdollisuuden kantelija itse mainitsi 14. lokakuuta 1999 päivätyssä kirjeessään.

Tämän jälkeen kantelu hylättiin 18. helmikuuta 2000 tehdyllä nimenomaisella päätöksellä. Henkilöstösääntöjen 91 artiklan 3 kohdan 2 luetelmakohdan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle tehtävän kanteen nostamiselle säädetty määräaika alkaa uudelleen tästä päivämäärästä. Jos kantelija katsoi, että nimittävän viranomaisen vastaus ei ollut tyydyttävä tai riittävä, hän voisi harkita valituksen tekemistä tuomioistuimelle kolmen kuukauden kuluessa tästä päivämäärästä. Kantelija päätti jälleen olla tekemättä valitusta.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei esittänyt huomautuksia komission lausunnosta.

PÄÄTÖS

1 Väitetty kysymyksen 27 sääntöjenvastainen poistaminen esivalintakokeesta a)

1.1 Kantelija väitti, että komissio oli sääntöjenvastaisesti poistanut kysymyksen 27 esivalintakokeesta (a) ja että komission tulisi perustella tämä kantelijalle, erityisesti kun otetaan huomioon, että samankaltaista kysymystä ei poistettu edellisessä avoimessa kilpailussa. Komissio viittasi Euroopan oikeusasiamiehen päätökseen kantelussa 761/99/BB, joka koski avoimeen kilpailuun KOM/A/11/98 osallistuneen hakijan vastaavaa tapausta, jossa oikeusasiamies oli tullut siihen johtopäätökseen, että asiassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

1.2 Päätöksessään kanteluun 761/99/BB oikeusasiamies katsoi, että mikäli kokeen kysymys osoittautuu moniselitteiseksi, päätös poistaa kysymys kokeesta on perusteltu sillä edellytyksellä, että poistaminen toteutetaan loukkaamatta hakijoiden etuja. Hänelle toimittujen todisteiden perusteella oikeusasiamies katsoi, että mikään ei viitannut siihen, että tätä ehtoa ei ollut noudatettu käsiteltävänä olevassa tapauksessa, koska näytti siltä, että komissio oli poistanut kyseisen kysymyksen kaikilta hakijoilta.

1.3 Edellä kuvatun perusteella komission toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa kantelijan ensimmäisen väitteen osalta.

2 Väite, jonka mukaan sisäiseltä lausuntokierrokselta saatuja tietoja ei ollut otettu huomioon

2.1 Kantelija väitti, että nimittävän viranomaisen 18. helmikuuta 2000 tekemässä päätöksessä ei otettu huomioon sisäiseltä lausuntokierrokselta sekä kantelijan 14. lokakuuta 1999 päivätyistä kirjeistä saatuja tietoja. Komissio totesi, että jos kantelija katsoi, että nimittävän

viranomaisen vastaus ei ollut tyydyttävä tai riittävä, hän olisi voinut valittaa tuomioistuimelle kolmen kuukauden kuluessa.

2.2 Tapausta koskevista asiakirjoista kävi ilmi, että 13. heinäkuuta 1999 kantelija teki valituksen henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Hänen valituksensa rekisteröitiin 23. heinäkuuta 1999 (R/463/99). Syyskuun 29. päivänä 1999 kantelija osallistui sisäiseen lausuntokierrokseen, jonka aikana hänelle annettiin mahdollisuus selvittää omaa kantaansa. Viitaten tähän sisäiseen lausuntokierrokseen kantelija lähetti 14. lokakuuta 1999 uuden kirjeen, jossa hän selvensi alkuperäistä valitustaan.

2.3 Oikeusasiamies tutki huolellisesti nimittävän viranomaisen 18. helmikuuta 2000 antaman päätöksen. On totta, ettei päätöksessä viitattu sisäiseen lausuntokierrokseen tai kantelijan 14. lokakuuta 1999 päivätyyn kirjeeseen. Kantelijan uusi kirje lähetettiin kuitenkin kolme kuukautta sen jälkeen, kun alkuperäinen valitus oli jätetty.

2.4 Oikeusasiamies totesi, että nimittävän viranomaisen päätöksessä kuvattiin ensiksi yksityiskohtaisesti kantelun ydinasioita. Päätöksessä kerrottiin tämän jälkeen kantelijan 13. heinäkuuta 1999 päivätyyn kirjeen sisältämät väitteet. Lopuksi nimittävä viranomainen esitti kahden sivun pituisen oikeudellisen arvion kantelijan väitteistä, ennen kuin hän hylkäsi valituksen. Oikeusasiamies katsoi edellä esitetyn perusteella, että nimittävän viranomaisen päätöksessä hakijalle ilmoitettiin kaikki tarvittavat perusteet hänen valituksensa hylkäämisen ymmärtämiseksi. Kantelun tässä näkökohdassa ei näin ollen ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

3 Väite, jonka mukaan kantelijan 13. heinäkuuta 1999 tehtyyn valitukseen ei vastattu

3.1 Kantelija väitti, että komissio ei vastannut hänen 13. heinäkuuta 1999 tekemäänsä valitukseen neljän kuukauden kuluessa. Komissio huomautti, että kantelijalle ilmoitettiin 30. marraskuuta 1999 päivätyllä kirjeellä, että hänen valituksensa oli hylätty implisiittisellä päätöksellä 23. marraskuuta 1999, ja että virallinen vastaus lähetettäisiin myöhemmin. Komissio totesi, että saatuaan kirjeen kantelija olisi voinut tehdä valituksen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen. Nimenomainen hylkäämispäätös lähetettiin kantelijalle 18. helmikuuta 2000.

3.2 Henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaan "nimittävä viranomainen antaa perustellun päätöksensä tiedoksi asianomaiselle neljän kuukauden kuluessa valituksen jättämispäivästä. Jos valitukseen ei ole vastattu tämän määräajan kuluessa, asian katsotaan tullen hylätyksi implisiittisellä päätöksellä, josta voi nostaa 91 artiklassa tarkoitetun kanteen".

3.3 Päätöksessään kanteluun 1479/99/(OV)MM oikeusasiamies katsoi, että kyseisen säännön mukaan nimittävän viranomaisen on ilmoitettava asianomaiselle perustellusta päätöksestään neljän kuukauden kuluessa. Tämä on hyvän hallintotavan periaatteiden mukaista. Jos nimittävä viranomainen ei toimi näin, toisin sanoen ei noudata hyvän hallintotavan periaatteita, asianomaista suojellaan päätöksen enemmältä viivästymiseltä säännöllä, jonka mukaan vastaamatta jättäminen tarkoittaa kielteistä päätöstä. Tämän viimeisen säännön tarkoituksena on antaa kansalaiselle mahdollisuus käyttää oikeuskeinoa, jos nimittävä viranomainen ei täytä oikeudellisia velvollisuuksiaan. Se ei kuitenkaan anna nimittävälle viranomaiselle oikeutta olla noudattamatta hyvää hallintotapaa.

3.4 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa valitus jätettiin 13. heinäkuuta 1999. Marraskuun 30. päivänä 1999, toisin sanoen kaksi viikkoa henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaisen neljän kuukauden määräajan umpeutumisen jälkeen, komissio ilmoitti kantelijalle, että se oli 23. marraskuuta 1999 hylännyt hänen valituksensa implisiittisellä päätöksellä. Nimenomainen päätös lähetettiin kantelijalle vasta 18. helmikuuta 2000, toisin sanoen yli seitsemän kuukauden kuluttua kantelun jättämisestä ja yli kolmen kuukauden kuluttua henkilöstösäännöissä mainitun määräajan umpeutumisesta. Oikeusasiamies katsoi, että

viivästynyt vastaus muodosti hallinnollisen epäkohdan ja esitti seuraavan kriittisen huomautuksen.

4 Johtopäätös

Kantelun 3. osan johdosta suoritettuna Euroopan oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella oli esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

Henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan mukaan nimittävä viranomaislainen antaa perustellun päätöksensä tiedoksi asianomaiselle neljän kuukauden kuluessa. Tämä on hyvän hallintotavan periaatteiden mukaista. Jos nimittävä viranomaislainen ei käytty näin, toisin sanoen ei noudata hyvän hallintotavan periaatteita, asianomaista suojellaan päätöksen enemmältä viivästymiseltä säännöllä, jonka mukaan vastaamatta jättäminen tarkoittaa kielteistä päätöstä. Tämän viimeisen säännön tarkoituksena on antaa kansalaiselle mahdollisuus käyttää oikeuskeinoa, jos nimittävä viranomaislainen ei täytä oikeudellisia velvollisuuksiaan. Se ei kuitenkaan anna nimittäville viranomaiselle oikeutta olla noudattamatta hyvää hallintotapaa.

Koska tapauksen kyseinen näkökohta koski tiettyjä menneisyyteen liittyviä tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

KIRJALLISTEN PERUSTELUJEN ANTAMATTA JÄTTÄMINEN

*Päätös kanteluun
821/2000/GG
Euroopan komissiota
vastaan*

KANTELU

Kantelija, portugalilainen yritys, teki tammikuussa 1998 sopimuksen, jossa se sitoutui EU:n elintarvikeapuun liittyvän toimen puitteissa toimittamaan 1 800 tonnia auringonkukkaöljyä Angolaan. Tavara oli toimitettava Angolassa sijaitseviin varastoihin. Komissio nimitti Socotec-nimisen yrityksen valvomaan sopimuksen täytäntöönpanoa. Komission oli määrä maksaa sopimussumma saatuaan Socotecilta toimitustodistuksen. Kantelijan mukaan Socotec on katsottava komission edustajaksi tai asiamieheksi. Kantelijan oli otettava vakuutus vahinkojen varalta.

Socotecin myöhemmin antamassa todistuksessa mainittiin, että toimituksesta puuttui 8 089 kappaletta 12 litran laatikkoja (eli 97 068 kappaletta yhden litran pulloja), joiden arvo oli 83 820 euroa. Komissio kieltäytyi maksamasta mainittua summaa ja määräsi lisäksi 7 916 euron sakkorangaistuksen toimituksen puutteellisuuden tähden.

Kantelija väitti lähettäneensä Angolaan kaikki sopimuksessa määrätyt tavaramäärät. Tässä yhteydessä kantelija huomautti saaneensa huolintayrityksensä Angolassa laatimat ja "vastaanottajan työntekijöiden" Luandassa (jossa yksi varastoista sijaitsi) asianmukaisesti allekirjoittamat toimituslaskut. Lisäksi kantelija väitti, että Socotec oli valvonut toimituksia kehnosti. Kantelijan mukaan Socotec ilmoitti kantelijalle toimitusten puutteellisuudesta vasta 5. toukokuuta 1998 (kun kyseiset kontit oli toimitettu 5. huhtikuuta mennessä) ja 19. toukokuuta 1998 (kun pääosa kyseisistä konteista oli toimitettu huhtikuussa ja pieni jäännöserä 14. toukokuuta). Vakuutusyhtiö ei voinut selvittää syytä tavaran puuttumiseen, joten se suostui maksamaan vain 30 510 euroa Socotecin mukaan kuljetuksen aikana vahingoittuneista konteista puuttuvista laatikoista. Kantelija väitti, että Socotec ja EU:n edustusto Luandassa olivat tienneet, että Socotecin olisi ehdottomasti ollut heti ilmoitettava kantelijalle kyseisistä puutteellisuuksista.

Kantelija vaati, että komission olisi maksettava suorittamatta jäänyt osuus sopimussummasta eli 53 310 euroa ja palautettava kantelijalta vaatimansa sakko. Hän kanteli lisäksi, että komissio ei ollut missään vaiheessa perustellut kirjallisesti päätöstään loppusumman maksamatta jättämisestä, vaikka kantelija oli useaan otteeseen muistuttanut asiasta.

Kantelija esitti kesäkuussa 2000 oikeusasiamiehelle tekemässään kantelussa seuraavat väitteet:

- (1) Komission olisi maksettava kantelijalle 61 226 euroa, jotka olivat vielä maksamatta auringonkukkaöljyn toimittamisesta Angolaan tehdyn sopimuksen nojalla.
- (2) Komissio ei ollut perustellut kirjallisesti, miksi se kieltäytyi maksamasta asianomaista summaa.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komissio esitti lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Kysymys siitä, oliko komissio – ja millä perusteella – velkaa kantelijalle jostain määrästä auringonkukkaöljyä, jota ei koskaan toimitettu edunsaajille sopimuksen mukaisesti, oli viime kädessä asianomaisten tuomioistuinten käsiteltävissä ja ratkaistavissa oleva asia. Tämän vuoksi komissio rajasi huomautuksensa kysymykseen, ilmenikö sen yksikköjen toiminnassa hallinnollinen epäkohta.

Socotec oli valvonut lähetysten saapumista perille ja osoittanut noin 102,5 tonnin tavaraerän puuttumisen, joka johtui joko tavaroiden tuhoutumisesta tai katoamisesta kuljetuksen aikana tai jäämisestä kokonaan lähettämättä. Kantelijalle oli maksettu toimitetusta tavarasta sopimuksen mukainen täysi hinta, josta oli vähennetty pieni sopimussakko toimituksen myöhästymisestä ja puutteellisuudesta.

Socotec toimi komission nimittämänä ja sai komissiolta maksun palveluistaan, mutta oli silti itsenäinen palveluntarjoaja, joka harjoitti liiketoimintaa omalla ammatillisella vastuullaan. Virheitä ja laiminlyöntejä, jotka tämä yritys oli mahdollisesti tehnyt suorittaessaan velvollisuuksiaan, ei voitu katsoa komission tekemiksi hallinnollisiksi rikkomuksiksi.

Komission reaktiosta kantelijan vaatimukseen, joka koski kokonaismaksun suorittamista, alkoi tiivis kirjeenvaihto osapuolten välillä. Komission kantaa oli käsitelty myös komission ja kantelijan edustajan välisessä kokouksessa 25. marraskuuta 1999, ja se vahvistettiin faksilla 12. toukokuuta 2000.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan komission lausunnosta kantelija katsoi, että vaikka Socotecin oli määrä toimia itsenäisesti komission kanssa tekemänsä sopimuksen mukaisesti, sen oli silti täytettävä velvollisuutensa valvojana. Kantelijan mukaan komissio ei ollenkaan ottanut huomioon sitä, että Socotec ei ollut täyttänyt velvollisuuksiaan. Kantelija korosti myös, ettei komissio ollut missään vaiheessa esittänyt kirjallisesti kantaansa eikä perusteluja maksamisesta kieltäytymiselle.

PÄÄTÖS

1 Maksujen laiminlyönti yhteensä 61 226 euroa

1.1 Kantelija, portugalilainen yritys, teki sopimuksen, jossa se sitoutui EU:n elintarvikeapuun liittyvän toimen puitteissa toimittamaan 1 800 tonnia auringonkukkaöljyä Angolaan. Tavara oli toimitettava Angolassa sijaitseviin varastoihin. Komission oli määrä maksaa sopimussumma saatuaan toimitustodistuksen Socotecilta, joka toimi komission nimittämänä toimitusten valvojana. Kun Socotec oli ilmoittanut toimitusten puutteellisuksista, komissio maksoi kantelijalle vain niistä tavaramääristä, jotka oli toimitettu valvojan antaman todistuksen mukaisesti, ja vähensi loppusummasta toimituksen vajaudesta johtuneen sakon. Kantelijan mukaan Socotec ilmoitti sille liian myöhään puutteellisuksista, minkä vuoksi kantelijan vakuutusyhtiö korvasi vain osan puuttuneesta tavarasta.

Kantelija vaatii, että komission olisi maksettava sille korvaamatta jäänyt puuttuva tava-raerä (53 310 euroa) sekä palautettava kantelijan maksama sakko (7 916 euroa).

1.2 Komissio väitti, että Socotec toimi komission nimittämänä ja sai komissiolta maksun palveluistaan, mutta oli silti itsenäinen palveluntarjoaja, joka harjoitti liiketoimintaa omalla ammatillisella vastuullaan. Virheitä ja laiminlyöntejä, jotka tämä yritys oli mahdollisesti tehnyt suorittaessaan velvollisuuksiaan, ei siis voitu katsoa komission tekemiksi hallinnollisiksi rikkomuksiksi.

1.3 Käsiteltävänä oleva väite koskee ensisijaisesti komission ja kantelijan väliseen sopimukseen perustuvia velvollisuuksia.

1.4 EY:n perustamissopimuksen 195 artiklan mukaan Euroopan oikeusasiamiehellä on valtuudet ottaa vastaan kanteluja “yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa ilmenneistä epäkohdista”. Oikeusasiamiehen mukaan hallinnollisesta epäkohdasta on kyse, kun julkinen elin ei toimi sitä sitovan määräyksen tai periaatteen mukaisesti⁵⁴. Komission käsityksistä poiketen hallinnollinen epäkohta voi siis ilmetä myös silloin, kun on kyse yhteisön toimielinten ja laitosten tekemiin sopimuksiin perustuvien velvollisuuksien täyttämistä.

1.5 Oikeusasiamies katsoi kuitenkin, että hänen suorittamiensa tutkimusten laajuus on sellaisissa tapauksissa pakostakin rajallinen. Erityisesti oikeusasiamies oli sitä mieltä, että hänen ei tule pyrkiä määrittämään, onko jompikumpi osapuoli rikkonut sopimusta, jos asia on kiistanalainen. Tätä kysymystä voitaisiin käsitellä tehokkaasti vain toimivaltaisessa tuomioistuimessa, jolla olisi mahdollisuus kuulla osapuolten perusteluja asiaan liittyvän kansallisen lainsäädännön osalta ja arvioida mahdollisista kiistanalaisista asioista esitettyjä todisteita.

1.6 Oikeusasiamies katsoi, että tapauksissa, joissa on kyse sopimuspuolten välisistä ristiriidoista, on perusteltua rajata hänen tutkimuksensa aihe siihen, onko kyseinen yhteisön toimielin tai laitos esittänyt hänelle aukottoman ja asianmukaisen oikeusperustan toimenpiteidensä tueksi ja selvittänyt, miksi se uskoo näkökantansa olevan oikeutettu. Jos näin on, oikeusasiamies tekee sen johtopäätöksen, että hänen tutkimuksissaan ei todettu hallinnollista epäkohtaa. Tämä johtopäätös ei vaikuttanut osapuolten oikeuteen saattaa sopimuskiistansa toimivaltaisen tuomioistuimen tutkittavaksi ja ratkaistavaksi.

1.7 Käsiteltävässä tapauksessa kantelija väitti, että komission nimittämä valvoja ei ilmoittanut sille ajoissa toimitusten puutteellisuudesta. Komissio katsoi kuitenkin, että Socotec oli itsenäinen palveluntarjoaja, joka harjoitti liiketoimintaa omalla ammatillisella vastuullaan, ja että tämän yrityksen mahdollisesti tekemiä virheitä ja laiminlyöntejä ei voitu katsoa komission syyksi.

1.8 Oikeusasiamies katsoi, että komission omaksuma kanta vaikuttaa perustellulta.

1.9 Oikeusasiamies ei havainnut ensimmäisen väitteen osalta hallinnollista epäkohtaa komission toiminnassa.

2 Kirjallisten perustelujen antamatta jättäminen

2.1 Kantelija väitti, että komissio ei ollut esittänyt kirjallisesti kantaansa eikä perusteluja maksamisesta kieltäytymiselle.

2.2 Komissio viittasi kantelijan vaatimuksia koskevaan kirjeenvaihtoon. Komissio katsoi myös, että sen näkökantaa oli käsitelty sen ja kantelijan edustajan välisessä kokouksessa 25. marraskuuta 1999 ja se vahvistettiin 12. toukokuuta 2000 päivätyllä faksilla.

2.3 Oikeusasiamies totesi, että komission hänelle toimittamien lukuisien asiakirjojen joukossa oli vain neljä komission kantelijalle lähettämää kirjettä. Ensimmäinen niistä

⁵⁴ Katso vuoden 1997 vuosikertomus, s. 22 alkaen.

(päivätty 22. lokakuuta 1998) on väliaikaisen vastauksen antava kirje. Toisessa (päivätty 1. maaliskuuta 1999) selvitetään lyhyesti Socotecin kantaa ja pyydetään kantelijaa ottamaan yhteyttä siihen. Kolmas (päivätty 29. kesäkuuta 1999) on taas väliaikaisen vastauksen antava kirje. Viimeinen, 12. toukokuuta 2000 päivätty kirje on ilmeisesti komission vastaus kantelijan 8. toukokuuta 2000 päivättyyn kirjeeseen, jossa kantelija pyysi komissiota ilmoittamaan ”lopullisen kantansa kirjallisena”. Kirjeessään komissio toteaa ainoastaan, että sen kanta oli jo esitetty 25. marraskuuta 1999 pidetyssä kokouksessa.

2.4 Oikeusasiamies katsoi lopuksi, että komissio ei kantelijan toistuvista pyynnöistä huolimatta ollut antanut kirjallista selvitystä perusteista, joilla se oli hylännyt kantelijan väitteet. Komissio ei ole antanut selitystä tälle laiminlyönnille.

2.5 Hyvään hallintotapaan kuuluu, että hallintoelimet antavat kirjallisia perusteluja, kun kansalaiset tai yritykset niitä pyytävät. Sitä, että komissio ei ollut antanut tällaisia kirjallisia perusteluja käsiteltävänä olevassa tapauksessa, oli pidettävä hallinnollisena epäkohdaksi. Oikeusasiamies katsoi, että tältä osin oli esitettävä kriittinen huomautus.

3 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen pohjalta oli esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

Hyvään hallintotapaan kuuluu, että hallintoelimet antavat kirjallisia perusteluja, kun kansalaiset tai yritykset niitä pyytävät. Sitä, että komissio ei antanut tällaisia kirjallisia perusteluja käsiteltävänä olevassa tapauksessa, on siten pidettävä hallinnollisena epäkohdaksi.

Koska tapauksen tämä näkökohta koski tiettyjä menneisyyteen liittyviä tapahtumia ja koska komissio oli antanut lausunnossaan kirjalliset selvitykset, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

TARJOUKSEN HYLKÄÄMINEN SYRJIVÄLLÄ TAVALLA

*Päätös kanteluun
1043/2000/GG
Euroopan komissiota
vastaan*

KANTELU

Taustaa

Kantelija on ympäristöalalla toimivan alankomaalaisen yrityksen toimitusjohtaja.

Komissio esitti vuonna 1996 tarjouspyynnön sopimuksesta konsulttipalvelujen tarjoamiseksi juomaveden alalla, erityisesti liittyen juomavesidirektiiviin 80/778/ETY. Teknisen liitteen 4 kohdassa tarkennettiin, että ”sopimuksen saajien on osoitettava, että heillä on laajat tiedot ja taidot sekä todennettua kokemusta vedentutkimuksen alalta, mukaan luetuna mikrobiologia, toksikologia sekä vesi- ja jätevesisuunnittelu.” Edellytyksenä oli myös direktiivin ja sen tarkistamista koskevan ehdotuksen syvälinen tuntemus. Yksi teknisen liitteen 5 kohdassa esitetyistä valintaperusteista oli se, että ”tarjouksen tekijöiden on osoitettava, että heillä on vedentutkimuksen alalta tarvittava kokemus”. Kantelija jätti tarjouksen. Komissio ilmoitti kantelijalle 7. tammikuuta 1997, että hänen yrityksensä tarjous ei ollut tullut valituksi. 13. tammikuuta, 31. tammikuuta ja 15. helmikuuta 1997 lähettämässään kirjeissä kantelija pyysi komissiota ilmoittamaan hylkäämisen syyt.

Komissio ilmoitti 13. maaliskuuta 1997 kantelijalle, että hänen yritykselleen ei ollut myönnetty sopimusta, koska siltä puuttui tarvittava kokemus vedentutkimuksen alalta. Komissio väitti etsineensä yritystä, jolla olisi erityisesti ”kokemusta vedenkäsittelylaitosten tutkimuksesta, kehittämisestä ja suunnittelusta”. Myöhemmin 10. huhtikuuta 1997 lähettämässään kirjeessä komissio totesi etsineensä yritystä, jolla olisi ”käytännön kokemusta vedenkäsittelylaitosten suunnittelusta”.

Tällä välin kantelija oli ottanut yhteyttä oikeusasiamieheen (kantelu 199/97/PD). Kantelu välitettiin komissiolle. Lausunnossaan komissio väitti olleen selvää, että tarjousten tekijöiden tuli osoittaa omaavansa tarvittavaa teknistä kokemusta direktiiviluonnokseen liittyvästä jätevesi- ja vesisuunnittelusta. Komission mukaan se merkitsi sitä, että tarjouksen tekijän oli esimerkiksi osoitettava omaavansa tarvittavaa asiantuntemusta voidakseen kehittää tekniikkaan perustuvia juomaveden trihalometaanipitoisuuksien standardeja, jotka eivät häiritse veden desinfiointia.

Oikeusasiamies käsitteli 3. joulukuuta 1997 antamassaan päätöksessä kolmea esille otettua väitettä:

- (1) Komissio oli tulkinnut valintaperusteen väärin ottaessaan huomioon kokemuksen vesi- ja jätevesisuunnittelun alalla; oikeusasiamies katsoi, että komission tulkinta valintaperusteesta oli hyväksyttävissä.
- (2) Komissio oli ollut väärässä väittäessään, ettei kantelijalla ollut riittävää kokemusta; oikeusasiamies katsoi, ettei mikään viitannut siihen, etteikö komission arviointi olisi ollut suoritettu asianmukaisesti.
- (3) Komissio ei ollut noudattanut direktiivissä 92/50 asetettua aikarajaa; oikeusasiamiehen mukaan direktiiviä ei voitu soveltaa kyseisessä tapauksessa.

Kantelu hylättiin.

Kantelija pyysi kirjeitse 7. joulukuuta 1997 ja 20. helmikuuta 1998 oikeusasiamiestä tarkistamaan kantansa. Oikeusasiamies ilmoitti 24. maaliskuuta 1998 lähettämässään vastauksessa, ettei hän hyväksynyt kantelijan väitteitä valintaperusteen tulkinnasta. Hän hyväksyi kuitenkin sen, että direktiiviä 92/50 voitiin soveltaa ja että komissio ei ollut noudattanut direktiivissä asetettua määräaikaa. Tämä ei kuitenkaan hänen mielestään riittänyt perusteeksi tapauksen käsittelyn aloittamiselle uudestaan.

Kantelija pyysi kirjeitse jälleen 30. maaliskuuta 1998 ja 12. tammikuuta 1999 oikeusasiamiestä tarkistamaan kantansa. Oikeusasiamies ilmoitti 6. toukokuuta 1999, ettei hän noudattaisi pyyntöä.

Kantelu

Kantelija jätti heinäkuussa 2000 uuden kantelun, jossa hän uudisti vaatimuksensa, jonka mukaan oikeusasiamiehen tulisi aloittaa tapauksen käsittely uudelleen. Hän esitti seuraavat väitteet:

- (1) komission tapa soveltaa valintaperustetta oli lainsäädännön vastainen;
- (2) valintamenettely ei ollut avoin;
- (3) tarjousten tekijöitä kohdeltiin epätasa-arvoisesti;
- (4) komissio ei noudattanut direktiivin 92/50 12 artiklassa asetettua aikarajaa.

Kantelija väitti, että sopimuksen saaneen yrityksen asiasta vastaavalla asiantuntijalla oli läheinen henkilökohtainen suhde ainakin yhteen sopimuksesta vastaavaan komission virkamieheen. Hän esitti myös, että komission tällaisten sopimusten tekemiseen käyttämät valinta- ja myöntämisperusteet eivät useinkaan ole riittävän selviä ja avoimia ja että niitä sovelletaan mielivaltaisesti ja ilman asianmukaista avoimuutta. Kantelija toimitti myös jäljennöksen tarjouksesta, jonka EDC, yksi hänen yrityksensä kilpailijoista, oli jättänyt komissiolle. Komissio oli katsonut tämän tarjouksen täyttäneen valintaperusteet. Kantelija väitti, että EDC:llä ei ollut kyseisen asiakirjan perusteella sellaista kokemusta, jonka puuttuminen oli johtanut hänen oman tarjouksensa hylkäämiseen. Kantelija väitti lisäksi, että sama piti paikkansa myös erään toisen kilpailijan, Eunicen kohdalla, ja kehotti oikeusasiamiestä pyytämään jäljennöksen myös kyseisen yrityksen tarjouksesta.

Oikeusasiamiehen lähestymistapa

Oikeusasiamies ilmoitti kantelijalle 31. elokuuta 2000 lähettämässään kirjeessä kantelua koskevan alustavan tutkimuksen tuloksista, jotka olivat seuraavat:

Oikeusasiamies oli jo käsitellyt väitettä (1) kantelua 199/97/PD koskevassa tutkimuksessaan. Oikeusasiamiehen mukaan kantelija ei esittänyt uusia todisteita, joiden vuoksi oikeusasiamiehen olisi tarkistettava kantansa. Tämän asian uudelleen käsittely ei siis ollut perusteltua.

Oikeusasiamies oli tutkinut myös väitettä (4) päätöksessään kanteluun 199/97/PD. Oikeusasiamies oli esittänyt lisäkommentteja tästä väitteestä kantelijalle osoitetussa 24. maaliskuuta 1998 lähetetyssä kirjeessään. Hän katsoi näin ollen, ettei tämän väitteen osalta ollut perusteltua aloittaa tutkimusta.

Oikeusasiamies katsoi kuitenkin, että kantelussa esitetyistä väitteistä (2) ja (3) olisi perusteltua tehdä tutkimus.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komissio ilmoitti lausunnossaan, ettei kantelija ollut esittänyt mitään todisteita väitteelleen, jonka mukaan menettely ei olisi ollut avoin. Komissio viittasi teknisen liitteen asiaa koskeviin kohtiin ja ilmoitti, että sen tekemää valintaperusteiden tulkintaa oli tutkinut ja tulkinnan oli hyväksynyt hankintoja ja sopimuksia käsittelevä neuvoa-antava komitea. Komissio katsoikin toimineensa asetettujen perusteiden mukaisesti ja harkintavaltansa rajoissa arvioidessaan olennaisia tekijöitä.

Tarjousten tekijöiden epätasa-arvoisen kohtelun osalta komissio totesi, ettei kantelija ollut esittänyt mitään todisteita osoittaakseen todeksi väitteensä, jonka mukaan valittujen tarjousten tekijöiden ja komission henkilöstön välillä olisi läheisiä henkilökohtaisia suhteita, tai osoittaakseen vaikutuksen, joka tällä olisi ollut tarjousten tekijöiden tasaverlaiseen kohteluun. Komissio myös tarkensi syyt, joiden vuoksi se oli katsonut, että kantelijan yrityksen jättämä tarjous ei täyttänyt valintaperusteita.

EDC:n jättämän tarjouksen osalta komissio väitti, että se oli päätelty yrityksen tarjoaman asiantuntijan omaavan tarvittavat tiedot ja kokemuksen vaadituilla aloilla, mukaan lukien vesi- ja jätevesisuunnitteluun liittyvät tekniset alat. Komission mukaan johtopäätös perustui asiantuntijan asiantuntemuksen, kokemuksen ja ammattiuran kuvailun arviointiin. Komissio korosti, että EDC:n tarjouksessa oli viitattu selvästi enemmän kokemukseen teknisillä aloilla, kuten vedenkäsittelyn alalla, ja yrityksessä työskentelevät henkilöt olivat tehneet tutkimuksia jokien pilaantumisesta ja näistä joista otetusta juomavedestä sekä arvioineet pilaantumisen lähteiden hallinnan ja pidemmälle kehitetyn vedenkäsittelytekniikan mahdollisuuksia.

Komissio totesi, että nämä tekijät olivat johtaneet tarjouksen kaikkien osien huolellisen tarkastelun jälkeen siihen johtopäätökseen, että EDC:n tarjous täytti valintaperusteissa asetetut vaatimukset.

Komissio korosti, että samaan johtopäätökseen oli päädytty Eunicen esittämän tarjouksen kohdalla. Komission esittämät perustelut sen suhteen olivat käytännössä samat kuin EDC:n tarjouksen suhteen.

Kantelijan huomautukset

Kantelija esitti huomautuksissaan mielipiteensä, jonka mukaan komission lausunnosta kävi ilmi, ettei valintaperusteita ollut sovellettu avoimesti, yhtäläisesti ja johdonmukaisesti

ja ketään syrjimättä. Kantelijan mukaan hänen yrityksensä tarjouksessa oli selvästi sanottu, että hän oli juomavesihuollosta vastaavana asiantuntijana 20 vuoden ajan toimiessaan muun muassa arvioinut ja hyväksynyt vedenkäsittelyjärjestelmiä, tarkastanut juomaveden toimittajien toimintaa jne. Kantelijan mielestä nämä olivat juuri sellaisia toimia, jotka edellyttivät teknistä ja suunnittelukokemusta ja asiantuntemusta.

Lisäksi kantelija väitti, että komission väite, jonka mukaan hänen yrityksensä pätevyys ei vastannut kahden muun tarjouksen tekijän pätevyyttä, oli virheellinen, kun otetaan huomioon, ettei laadullisten valintaperusteiden tarkoituksena ollut laatia tarjouksen tekijöistä paremmuusjärjestystä, vaan asettaa vain vähimmäisvaatimukset sopimuksen saamiseen vaadittavan pätevyyden osoittamiseksi.

Kantelijan mukaan EDC:n lähettämästä tarjouksesta kävi ilmi, ettei yrityksen tarjoamalla asiantuntijalla itsellään ollut lainkaan suunnittelukokemusta. Kantelija väitti, että jos hänen kokemustaan verrattiin mainitun asiantuntijan kokemukseen, oli täysin käsittämätöntä, miksi komissio piti EDC:n tarjousta valintaperusteiden mukaisena mutta hänen yrityksensä jättämää tarjousta ei.

Kantelija pyysi, ettei oikeusasiamies hyväksyisi komission vastausta, vaan katsoisi tilanteesta ilmenneen hallinnollisen epäkohdan. Toisena vaihtoehtona kantelija pyysi oikeusasiamiestä tekemään perusteellisen tutkimuksen sekä menettelyllisestä että sisällöllisestä tavasta, jolla komissio oli arvioinut saamansa tarjoukset.

LISÄTUTKIMUKSET

Lisätietoja koskeva pyyntö

Edellä esitetyn perusteella oikeusasiamies totesi tarvitsevänsä lisätietoja kantelun käsittelemiseksi. Hän pyysi siten komissiota (1) vahvistamaan, että valituilla tarjousten tekijöillä tuli olla ”käytännön kokemusta vedenkäsittelylaitteiden suunnittelusta”, ja (2) tarkentamaan tarjousten kyseisiä kohtia korostavien täsmällisten viittausten avulla, millä perusteella EDC:n ja Eunicen katsottiin täyttävän tämän ehdon.

Komission vastaus

Komissio vahvisti vastauksessaan, että valituilla tarjousten tekijöillä tuli olla ”käytännön kokemusta vedenkäsittelylaitteiden suunnittelusta”.

Komissio lainasi lisäksi EDC:n ja Eunicen tarjousten niitä kohtia, joiden perusteella se oli katsonut yritysten täyttävän kyseisen ehdon. Kohdat kuuluvat seuraavasti:

EDC

- “[henkilö A] on työskennellyt 10 vuoden ajan [yrityksessä X] tutkimuksen ja tekniikan yksikössä, jossa elintarvikkeiden pilaantuminen ja turvallisuus sekä raaka-aineiden (mukaan luettuna vesi) laatu olivat keskeisessä asemassa.”
- “Laboratorio perusti myös hätäapupalvelun neuvojen antamiseksi vedentoimituksesta vastaaville yrityksille pilaantumisonnettomuuksien yhteydessä.”
- “[henkilö A] tutustui myös juomaveden käsittelyyn käytettyihin menetelmiin...”
- “Vedenkäsittelymenettelyn tekninen soveltuvuus torjunta-aineiden poistamiseen, ...jne.”

Eunice

- “On antanut teknisiä neuvoja monien veden laatua koskevien direktiivien täytäntöönpanosta.”

- *“On avustanut Brysselissä 23. ja 24. syyskuuta 1993 pidetyn juomavesikonferenssin valmistelemisessa, osallistunut konferenssiin ja arvioinut menetelmiä.”*
- *“On laatinut tekniset liitteet sisällytettäväksi juomavesidirektiivin 80/778/ETY muuttamista koskevaan ehdotukseen.”*
- *“On antanut tieteellisiä ja teknisiä neuvoja esiteltäessä ehdotusta talous- ja sosiaali-komitealle ja alueiden komitealle.”*
- *“On laatinut teknisen neuvottelumuistion yhdyskuntajätevesien käsittelyä koskevaa direktiiviä 91/271/ETY varten.”*
- *“On antanut neuvoja lupamenettelyistä jätevesien päästämiseksi pintavesiin.”*

Komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että tarkasteltuaan uudelleen kantelijan ansioluettelon se ei löytänyt osoitusta uran aikana hankitusta kokemuksesta, joka liittyy erityisesti vesi- tai jätevesisuunnitteluun. Komissio ei myöskään löytänyt todistetta väitteelle, jonka mukaan kantelija oli juomavesihuollosta vastaavana asiantuntijana 20 vuoden ajan toimiessaan muun muassa arvioinut ja hyväksynyt vedenkäsittelyjärjestelmiä, tarkastanut juomaveden toimittajien toimintaa jne. Komission mukaan kantelijan ansioluettelossa tehtäviksi todetaan ”kansallinen hygieniaongelmien koordinointi ja valvonta”.

Kantelijan huomautukset

Kantelija väitti huomautuksissaan, että komission vastauksesta kävi selvästi ilmi, ettei EDC:llä eikä Eunicella ollut käytännön kokemusta vedenkäsittelylaitosten suunnittelusta.

PÄÄTÖS

1 Päätöksen soveltamisala

1.1 Kantelun aiheena on juomavesidirektiiviin 80/778/ETY liittyvien konsulttipalvelujen tarjoamista koskeva tarjouskilpailu, johon kantelija lähetti tarjouksensa. Sopimus myönnettiin lopulta kantelijan yrityksen kilpailijalle. Oikeusasiamies käsitteli jo joitakin tapauksen näkökohtia 3. joulukuuta 1997 antamassaan päätöksessä kanteluun 199/97/PD.

1.2 Kantelija esitti seuraavat väitteet: (1) komission tapa soveltaa valintaperusteita oli lainvastainen, (2) valintamenettely ei ollut avoin, (3) tarjousten tekijöitä kohdeltiin epätasa-arvoisesti ja (4) komissio ei noudattanut direktiivin 92/50 12 artiklassa asetettua aikarajaa.

1.3 Oikeusasiamies katsoi, että hän oli jo käsitellyt väitettä (1) kantelua 199/97/PD koskevassa tutkimuksessaan. Oikeusasiamiehen mukaan kantelija ei esittänyt uusia todisteita, joiden vuoksi oikeusasiamiehen olisi tarkistettava kantansa. Tämän asian uudelleen käsittely ei siis ollut perusteltua.

1.4 Oikeusasiamies oli tutkinut myös väitettä (4) päätöksessään kanteluun 199/97/PD. Oikeusasiamies oli esittänyt lisäkommenteja tästä väitteestä kantelijalle osoitetussa 24. maaliskuuta 1998 lähetetyssä kirjeessään. Hän katsoikin, ettei tämän väitteen osalta ollut perusteltua aloittaa tutkimusta.

1.5 Tämän tutkimuksen aiheena olivat näin ollen vain kantelun väitteet (2) ja (3).

2 Valintamenettely ei ollut avoin

2.1 Kantelija väitti, ettei valintamenettely ollut avoin, sillä valintaperusteissa hakijayritysten edellytettiin omaavan “tarvittavan kokemuksen vedentutkimuksen alalta”, mutta komissio hylkäsi kantelijan yrityksen tarjouksen sillä perusteella, ettei tällä ollut “käytännön kokemusta vedenkäsittelylaitosten suunnittelusta”.

2.2 Komissio oli sitä mieltä, että se oli toiminut asetettujen perusteiden mukaisesti ja harkintavaltansa rajoissa arvioidessaan olennaisia tekijöitä.

2.3 Tarjouspyyntömenettelyjen on oltava avoimia. Niinpä on hyvän hallintotavan mukaista, että hallinto ilmaisee tällaisissa menettelyissä mahdollisimman selvästi edellytykset, jotka hakijoiden on täytettävä. Kyseisessä tapauksessa ratkaiseva peruste oli se, että hakijoilla tuli olla ”käytännön kokemusta vedenkäsittelylaitosten suunnittelusta”. Tarjouspyynnössä tätä vaatimusta ei mainita kertaakaan. Ei myöskään ollut itsestään selvää, että tämä olisi ratkaiseva peruste hakijoita arvioitaessa. Jättäessään mainitsematta tämän perusteen komissio ei tehnyt valintamenettelystä niin avointa kuin se olisi voinut ja sen olisi pitänyt tehdä. Tämä oli hallinnollinen epäkohta. Oikeusasiamies katsoi siksi tarpeelliseksi esittää kriittisen huomautuksen komissiolle.

3 Tarjousten tekijöiden epätasa-arvoinen kohtelu

3.1 Kantelija väitti, että komissio kohteli tarjousten tekijöitä epätasa-arvoisesti. Hän esitti väitteelleen kolme perustetta: (1) yrityksen, jolle sopimus myönnettiin, asiasta vastaavalla asiantuntijalla oli läheiset henkilökohtaiset suhteet ainakin yhteen sopimuksesta vastaavaan komission virkamieheen; (2) kantelijan yrityksellä oli riittävä kokemus täyttääkseen komission vaatimuksen, jonka mukaan hakijoilla tuli olla ”käytännön kokemusta vedenkäsittelylaitosten suunnittelusta” ja (3) EDC ja Eunice eivät täyttäneet mainittua vaatimusta.

3.2 Komissio ei hyväksynyt näitä väitteitä. Komission mukaan kantelijan ensimmäisen väitteen tueksi ei ollut todisteita. Komissio kielsi myös kantelijan väitteen, jonka mukaan hänen yrityksensä täytti kyseisen vaatimuksen. Lisäksi komission mielestä sekä EDC että Eunice täyttivät kyseisen vaatimuksen. Komissio korosti myös, ettei sopimusta myönnetty kummallekaan näistä yrityksistä.

3.3 On hyvän hallintotavan mukaista kohdella tarjousten esittäjiä tasa-arvoisesti. Oikeusasiamies pani merkille, ettei kantelija ollut esittänyt todisteita väitteelleen, jonka mukaan sopimuksen saaneen yrityksen asiasta vastaavalla asiantuntijalla oli läheiset henkilökohtaiset suhteet ainakin yhteen sopimuksesta vastaavaan komission virkamieheen. Väitettä ei siis voitu pitää perusteltuna.

3.4 Kantelijan väite, jonka mukaan hänen yrityksensä täytti kyseisen vaatimuksen, perustuu yrityksen jättämän tarjouksen kohtaan, jossa kantelijan mukaan sanotaan hänellä olevan kokemusta käsittelyjärjestelmien arvioinnista ja hyväksymisestä. Komission mukaan kyseinen kohta ei osoittanut, että kantelijan yritys täyttäisi vaatimuksen, jonka mukaan yrityksillä tuli olla ”käytännön kokemusta vedenkäsittelylaitosten suunnittelusta”. Oikeusasiamies katsoi, että komission tulkinta kantelijan yrityksen jättämästä tarjouksesta oli mahdollinen.

3.5 On myös totta, ettei sopimusta myönnetty EDC:lle eikä Eunicelle. Komissio kuitenkin käsitteli kummankin yrityksen tarjoukset valintaperusteet täyttävinä tarjouksina. Vaikka näin ei olisi tapahtunutkaan, komissio olisi kohdellut tarjouksen tekijöitä epätasa-arvoisesti, kuten kantelija väitti.

3.6 Tarjouskilpailun järjestävän hallinnon tärkeimpänä tehtävänä on luonnollisesti arvioida, täyttävätkö hakijat tarjouspyynnössä esitetyt edellytykset. Oikeusasiamies ei voi korvata tätä arviota omalla arviollaan, vaan hän voi ainoastaan tarkistaa, onko hallinnon arvio selvästi perusteeton. Tässä tapauksessa oikeusasiamies katsoi näin olevan. Oikeusasiamiehen mukaan mikään EDC:n ja Eunicen jättämistä tarjouksista otetuista lainauksista ei osoittanut, että yrityksillä olisi ollut ”käytännön kokemusta vedenkäsittelylaitosten suunnittelusta”. Oikeusasiamies huomautti, ettei otteissa edes mainittu vedenkäsittelylaitosten suunnittelua. Niinpä oikeusasiamies katsoi, että komission perusteluinaan käyttämät todisteet eivät tukeneet sitä johtopäätöstä, jonka mukaan nämä kaksi yritystä täyttivät olennaisen edellytyksen. Oikeusasiamies päättelikin, että komissio oli kohdellut

tarjousten tekijöitä epätasa-arvoisesti. Koska tämä oli hallinnollinen epäkohta, oikeusasiamies katsoi tarpeelliseksi esittää kriittisen huomautuksen.

4 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella on esitettävä seuraavat kriittiset huomautukset:

Tarjouspyyntömenettelyjen on oltava avoimia. Niinpä on hyvän hallintotavan mukaista, että hallinto ilmaisee tällaisissa menettelyissä mahdollisimman selvästi edellytykset, jotka hakijoiden on täytettävä. Kyseisessä tapauksessa ratkaiseva peruste oli se, että hakijoilla tuli olla ”käytännön kokemusta vedenkäsittelylaitosten suunnittelusta”. Tarjouspyynnössä tätä vaatimusta ei mainita kertaakaan. Ei myöskään ollut itsestään selvää, että tämä olisi ratkaiseva peruste hakijoita arvioitaessa. Jättäessään mainitsematta tämän kriteerin komissio ei tehnyt valintamenettelystä niin avointa kuin se olisi voinut ja sen olisi pitänyt tehdä. Tämä on hallinnollinen epäkohta.

On hyvän hallintotavan mukaista kohdella tarjousten tekijöitä tasa-arvoisesti. Oikeusasiamiehen mukaan mikään EDC:n ja Eunicen jättämistä tarjouksista otetuista lainauksista ei osoittanut, että yrityksillä olisi ”käytännön kokemusta vedenkäsittelylaitosten suunnittelusta”. Niinpä oikeusasiamies katsoo, että komission perusteluinaan käytämät todisteet eivät tue sitä johtopäätöstä, jonka mukaan nämä kaksi yritystä täyttivät olennaisen edellytyksen. Oikeusasiamies päättää näin ollen, että komissio on kohdellut tarjousten tekijöitä epätasa-arvoisesti. Tämä on hallinnollinen epäkohta.

Oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn, koska tapauksen nämä näkökohdat koskivat tiettyjä menneisyyteen liittyviä tapahtumia eikä sovintoratkaisuun pyrkiminen ollut siksi aiheellista.

MENETTELYT, JOITA KOMISSION TULEE NOUDATTAA KÄSI- TELLESSÄÄN VALITUKSIA

*Päätös kanteluun
1194/2000/JMA
Euroopan komissiota
vastaan*

KANTELU

Kantelijat, jotka ovat kumpikin asianajajia SJ Berwin & Co -nimisessä asianajajotoimistossa ja jotka edustivat ranskalaisia laivanomistajia, joiden yhtiöpääomasta yli puolet oli espanjalaisilla, jättivät komissiolle virallisen valituksen joulukuussa 1999. Valituksessa, jossa viitattiin EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan mukaiseen komission tehtävään, väitettiin Ranskan lainsäädännön olevan yhteisön lainsäädännön vastainen, sillä siinä vaaditaan ranskalaisten kalastusalusten kapteenin tai ensimmäisen perämiehen virkaan hakevilta henkilöiltä Ranskan kansalaisuutta.

Asiasta vastaava komission yksikkö (työllisyyden ja sosiaaliasioiden pääosasto) vastasi helmikuussa 2000 ja ilmoitti, että valituksen esittäjien kirjeessä esitettyihin väitteisiin ei liittynyt yhteisön lainsäädännön rikkomusta, ja ehdotti, että valituksen esittäjät antaisivat riita-asiansa suoraan ranskalaisten tuomioistuinten käsiteltäväksi. Valituksen esittäjät uskoivat, ettei komissio ollut tutkinut heidän väitteitään asianmukaisesti ja että toimieliin ei ollut noudattanut virallisten valitusten käsittelyä varten asetettua menettelyä. He ottivat yhteyttä kirjeitse asiasta vastaavaan komission yksikköön uudelleen toukokuussa 2000. Kesäkuussa 2000 antamassaan vastauksessa komissio vahvisti aiemman kantansa.

Oikeusasiamiehelle osoittamassaan kirjeessä kantelijat väittivät, että komissio ei käsitellyt heidän valitustaan asianmukaisesti sekä (i) noudatetun menettelyn että (ii) tehdyn ratkaisun osalta.

Menettelyn osalta kantelijat ilmoittivat, että heidän joulukuussa 1999 komissiolle lähettämänsä kirje oli toimitettu komission pääsihteerille EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan perusteella tehtynä virallisena valituksena. He olettivat, että komission yksiköt rekisteröivät kirjeen valituksena ja noudattavat sen mukaan kansalaisten esittämiä

valituksia varten asetettua menettelyä. He korostivat, että komissio oli vastauksessaan oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suorittamaan tutkimukseen komission hallintomenetelyistä sen käsitellessä valituksia (OII 303/97/PD) todennut, että kaikki komissioon saapuneet valitukset rekisteröidään poikkeuksetta. He väittivät, ettei näitä vaatimuksia ollut noudatettu heidän tapauksessaan. Lisäksi kantelijat katsoivat, että komission pääsihteeristön olisi pitänyt kuulla muita asiasta vastaavia yksiköitä, kuten energian ja liikenteen pääosastoa tai kalastuksen pääosastoa sen lisäksi, että se toimitti kirjeen työllisyyden ja sosiaaliasioiden pääosastolle.

Komission päätökseen olla suorittamatta tutkimusta kirjeessä ilmoitetusta asiasta kantelijat totesivat, että toimielin ei ollut ottanut huomioon asiaan liittyvää oikeuskäytäntöä yhteisöjen tuomioistuimissa. He lisäsivät, että komission kanta oli tässä asiassa täysin erilainen kuin ilma-alusten kuljettajia koskevassa asiassa. Kantelijat korostivat kuitenkin, ettei tämä näkökohta ollut oikeusasiamiehelle osoitetun kantelun aiheena.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Komissio selvitti ensin tapauksen taustaa. Se viittasi kantelijoiden esittämiin kahteen väitteeseen, joiden mukaan komission yksiköt eivät olleet käsitelleet kirjettä asianmukaisesti menettelyn eivätkä ratkaisun suhteen.

Komissio korosti, että työllisyyden ja sosiaaliasioiden pääosaston esittämä näkemys vastasi toimielimien pitkäaikaista kantaa asiassa. Monissa 1990-luvun alussa useita jäsenvaltioita vastaan nostetuissa rikkomistapauksissa komissio totesi, että kansalaisuuteen perustuvat rajoitukset merimiesten palvelukseenotossa eivät olleet yhdenmukaisia työntekijöiden vapaan liikkuvuuden kanssa. Toimielin lisäsi kuitenkin, että jäsenvaltioita vastaan nostetuissa rikkomismenettelyissä se aina korosti, ettei tätä perustetta tulisi soveltaa kapteenin ja ensimmäisen perämiehen virkoihin. Useimmat asiaan liittyvistä menettelyistä oli ratkaistu asianomaisissa jäsenvaltioissa, lukuun ottamatta Ranskaa koskevaa tapausta, joka täytyi viedä yhteisöjen tuomioistuimeen. Yhteisöjen tuomioistuimen 7. maaliskuuta 1996 antaman tuomion ansiosta komission perusteet olivat yleisesti tiedossa.

Muiden yksiköiden sisäisen kuulemisen osalta komissio katsoi asian kuuluvan sen yksinomaiseen toimivaltaan. Se lisäsi kuitenkin, että muita yksiköitä, etenkin energian ja liikenteen pääosastoa, oli kuultu toimielimien yleisestä kannasta myös kantelijoiden esittämässä tapauksessa.

Lopuksi komissio selvitti, että sen yksiköt olivat päättäneet olla rekisteröimättä kantelijoiden kirjettä virallisena valituksena siksi, että toimielimellä oli yksiselitteinen ja pitkään voimassa ollut kanta kantelijoiden kirjeessä esille otettuun asiaan.

Kantelijoiden huomautukset

Komission lausunnosta tekemissään huomautuksissa kantelijat totesivat, että komissio ei ollut vastannut heidän väitteeseensä, jonka mukaan se ei rekisteröinyt heidän jättämänsä virallista valitusta. He selvittivät, että rekisteröinnin ansiosta kansalainen saa moninkertaiset hallinnolliset takuut, joita tässä tapauksessa ei ollut tarjottu.

Kantelijat kiistivät myös komission esittämät sisällölliset perusteet olla suorittamatta tutkimusta valituksen johdosta. He selittivät, että toimielin sovelsi erilaisia perusteita työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskeviin hyväksyttäviin rajoihin riippuen asianomaisesta ammatista ja asiasta vastaavasta komission yksiköstä. Heidän mielestään toimielin ei ole perustellut täysin EY:n perustamissopimuksen 39 artiklan 3 ja 4 kohdassa asetettua työntekijöiden vapaata liikkuvuutta koskevien poikkeuksien soveltamista alusten kapteeneihin. He ilmoittivat kuitenkin, että heidän käsityksensä komission perusteluista oli vain toisarvoinen ja toissijainen

heidän varsinaiseen oikeusasiamiehelle osoittamaansa väitteeseen nähden, jonka mukaan komissio ei ollut käsitellyt asianmukaisesti heidän virallista valitustaan.

PÄÄTÖS

1 Valitusten käsittelyssä noudatettavat menettelyt

1.1 Kantelijat väittivät, että komissio ei noudattanut asetettuja menettelyjä käsitellessään heidän valitustaan. Toimielin ei rekisteröinyt kirjettä valituksena, mikä rikkoi sen oikeusasiamiehen omasta aloitteesta tehdyn tutkimuksen 303/97/PD seurauksena tekemiä julkisia sitoumuksia, eikä kaikkia asianomaisia komission yksiköitä kuultu asianmukaisesti.

1.2 Komissio selvitti, että sen yksiköt olivat päättäneet olla rekisteröimättä kantelijan kirjettä virallisena valituksena siksi, että ne katsoivat, ettei sen aiheena ollut yhteisön lainsäädännön rikkominen. Sisäisten kuulemisten osalta komissio uskoi, että asia kuuluu sen yksinomaiseen toimivaltaan. Se lisäsi kuitenkin, että kuuleminen oli itse asiassa järjestetty.

1.3 Yksi komission perustavanlaatuisista tehtävistä EY:n perustamissopimuksen 211 artiklan mukaisena perustamissopimuksen vartijana on taata, että yhteisön lainsäädäntöä sovelletaan oikein kaikissa jäsenvaltioissa. Suorittaessaan tehtäväänsä komissio tutkii mahdollisia yhteisön lainsäädännön rikkomistapauksia, jotka se saa tietoonsa pääasiassa kansalaisten valitusten kautta.

Jos komissio katsoo tutkimuksensa perusteella, että jäsenvaltio ei ole täyttänyt perustamissopimuksen mukaisia velvollisuuksiaan, komissiolla on 226 artiklan perusteella valtuudet ryhtyä rikkomismenettelyyn asianomaista jäsenvaltiota vastaan ja saattaa asia tarpeen tullen Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

Näiden toimenpiteiden vakavien seurausten vuoksi on tarpeellista, että toimenpiteet toteutetaan noudattaen täysin sovellettavia aineellisia ja menettelysääntöjä, jotta kaikkien osapuolten oikeuksia kunnioitetaan.

1.4 Niiden menettelysääntöjen osalta, joita komission on noudatettava käsitellessään kansalaisten virallisia valituksia, oikeusasiamies huomautti, että toimielin oli määritellyt käytettävät perusteet. Ne oli määritelty yhtäältä toimielimien vastauksessa oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suorittamaan tutkimukseen komission hallintomenettelyistä sen käsitellessä valituksia jäsenvaltioiden rikottua yhteisön lakia⁵⁵ ja toisaalta liitteessä, joka on liitetty komission vakiokantelulomakkeeseen⁵⁶.

Vastauksessaan oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suoritettuun tutkimukseen komissio teki seuraavan sitoumuksen:

”[Y]ksityishenkilöt, jotka tekevät valituksia, nauttivat prosessisuoja, jota komissio on jatkuvasti kehittänyt ja parantanut [...].

[K]aikki komissiolle tulleet valitukset rekisteröidään ja [että] tästä säännöstä ei poiketa. Kun komissio saa valituksen, se ilmoittaa valituksen tekijälle valituksen vastaanottamisesta kirjeellä, johon on liitetty selvitys rikkomusmenettelyn yksityiskohdista”.

Komission vakiokantelumallin liitteessä selvitetään yksityiskohtaisesti hallinnolliset takeet, jotka seuraavat kirjeen rekisteröintiä valituksena:

⁵⁵ Päätös omasta aloitteesta suoritettuun tutkimukseen 303/97/PD, Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomus 1997, s. 261–262.

⁵⁶ Jäsenvaltion yhteisön oikeuden rikkominen: vakiolomake kanteluun Euroopan komissiolle, EYVL C 119, 30.04.1999, s. 5.

“(a) Kun kantelut on kirjattu saapuneeksi komission pääsihteeristöön, kaikille kanteluille [...] annetaan virallinen viitenumero. Tämän jälkeen kantelijalle lähetetään vastaanotto-ilmoitus, johon kyseinen viitenumero on merkitty. Viitenumero on mainittava kaikessa kantelua koskevassa kirjeenvaihdossa. [...]”

(b) Jos komission yksiköt katsovat tarpeelliseksi ottaa yhteyttä kantelun kohteena olevan jäsenvaltion viranomaisiin, ne noudattavat kantelijan tämän lomakkeen kohdassa 15 tekemää valintaa [luottamuksellisuus].

(c) Komissio pyrkii tekemään kantelun kohteena olevasta asiasta päätöksen [...] 12 kuukauden kuluessa siitä, kun kantelu on kirjattu pääsihteeristöön.

(d) Jos asianomainen komission yksikkö aikoo ehdottaa, että asian käsittely komissiossa lopetetaan ilman jatkotoimia, se antaa tästä kantelijalle etukäteen tiedon.”

1.5 Hallinnolliset takeet eivät kuitenkaan vaikuta suoraan siihen, millaisiin toimenpiteisiin toimielin ryhtyy valituksessa esitettyihin väitteisiin vastaamiseksi.

Toimielin totesi itsekin vakiokantelulomakkeen liitteessä seuraavaa:

“Komissio harkitsee rikkomisesta johtuvien menettelyjen aloittamista ja jatkamista koskevien sääntöjen ja painopisteiden perusteella, johtaako kantelu jatkotoimiin vai ei.”

Hallinnollisten takeiden olemassaolo takaa sen, että valitukset käsitellään asianmukaisesti riippumatta siitä, millaisiin toimiin komissio valituksen suhteen ryhtyy.

1.6 Kantelijat jättivät EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan perusteella virallisen valituksen komissiolle. Vastauksessaan oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suorittamaan tutkimukseen 303/97/PD komission hallintomenettelyistä sen käsitellessä valituksia komissio sitoutui rekisteröimään kaikki toimielimelle lähetetyt valitukset poikkeuksetta. Tästä julkisesta sitoumuksesta huolimatta asiasta vastaavat yksiköt poikkesivat säännöstä kyseisessä tapauksessa.

Jättämällä valituksen rekisteröimättä komissio ei ottanut huomioon hallinnollisia takeita, jotka se on itse asettanut asianmukaisen menettelyn varmistamiseksi.

Oikeusasiamies katsoi, että tällainen komission toiminta oli hallinnollinen epäkohta.

1.7 Komission eri yksiköiden kuulematta jättämisen osalta oikeusasiamies katsoi, että komission osastojen välinen koordinaatio ja niiden osallistuminen tiettyyn päätökseen ovat toimintoja, jotka kuuluvat luonteensa vuoksi toimielimien valtuuksiin organisoida hallintonsa.

Tällaisessa tapauksessa oikeusasiamies oli sitä mieltä, että tutkimus olisi perusteltu vain, jos toiminta olisi välitön ja suora syy sille, että toimielin ei ole noudattanut sitovaa sääntöä tai periaatetta.

Tässä tapauksessa kävi kuitenkin ilmi, että komissio oli tosiasiallisesti kuullut yksiköitään. Oikeusasiamies katsoi siksi, että tapauksen tässä näkökohdassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

2 Kantelijoiden väitteiden käsittely

2.1 Kantelijat väittivät, että komissio ei ollut arvioinut kokonaisuudessaan heidän virallisessa valituksessaan esittämiään väitteitä eikä erityisesti ollut ottanut asianmukaisesti huomioon olemassa olevaa oikeuskäytäntöä. Kantelijat ilmoittivat kuitenkin huomautuksissaan, että heidän käsityksensä komission perustelujen oikeellisuudesta ei ollut oikeusasiamiehelle osoitetun kantelun varsinainen aihe, vaan se oli toisarvoinen ja toissijainen.

2.2 Tämän perusteella oikeusasiamies katsoi, ettei tutkimuksen suorittamiselle tapauksen tästä näkökohdasta ollut perusteita.

3 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettun Euroopan oikeusasiamiehen tutkimuksen johdosta oli esitetävä seuraava kriittinen huomautus:

Kantelijat jättivät EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan perusteella virallisen valituksen komissiolle. Vastauksessaan oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suorittamaan tutkimukseen 303/97/PD komission hallintomenettelyistä sen käsitellessä valituksia komissio sitoutui rekisteröimään kaikki toimielimelle lähetetyt valitukset poikkeuksetta. Tästä julkisesta sitoumuksesta huolimatta asiasta vastaavat yksiköt poikkesivat säännöstä kyseisessä tapauksessa.

Jättämällä valituksen rekisteröimättä komissio ei ottanut huomioon hallinnollisia takeita, jotka se on itse asettanut asianmukaisen menettelyn varmistamiseksi.

Oikeusasiamies katsoo, että tällainen komission toiminta on hallinnollinen epäkohta.

Oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn, koska tapauksen tämä näkökohta koski tiettyjä menneisyyteen liittyviä tapahtumia eikä sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut siksi aiheellista.

TOIMIELIMEN TOTEUTTAMAT JATKOTOIMET

Euroopan komissio lähetti lokakuussa 2001 kommenttinsa oikeusasiamiehen kriittisestä huomautuksesta.

Aluksi komissio viittasi oikeusasiamiehen johtopäätöksiä päätöksessä 995/98/OV (Makedonian metron yhteisyrityksen tapaus)⁵⁷ koskevassa vastauksessaan tekemiinsä sitoumuksiin. Komissio oli siinä sitoutunut laatimaan kantelijan ja komission yksiköiden välisiä suhteita koskevat konsolidoidut säännöt EY:n perustamissopimuksen 226 artiklaan perustuvia oikeudenkäyntiä edeltäviä menettelyjä varten.

Toimielin päätti käsitellä tämän tapauksen kriittistä huomautusta parhaillaan luonnosteltavien menettelysääntöjen puitteissa.

ECIP-OHJELMAN PUITTEISSA HYVÄK- SYTYN APURAHAN MAKSAMATTA JÄTTÄMINEN

*Päätös kanteluun
396/2001/ME
Euroopan komissiota
vastaan*

KANTELU

Kantelija kirjoitti oikeusasiamiehelle maaliskuussa 2001 marokkolaisen Suède-Maroc Marzipan -yrityksen puolesta. Kantelu liittyi European Community Investment Partners -ohjelmaan (ECIP), jota johtaa Euroopan komissio asetuksen 213/96 mukaisesti⁵⁸. Kantelija haki 20. maaliskuuta 1998 ECIP-apurahaa rahoituslaitokselta, Marokossa sijaitsevalta BMCE Bankilta, perustaakseen ruotsalaisella teknologialla varustetun tekstiilitehtaan Marokkoon. Päätös rahoittaa kantelijan hanke (viite 3495) tehtiin 26. marraskuuta 1998 ja komissio ilmoitti siitä rahoituslaitokselle BMCE Bankille 15. joulukuuta 1998.

Kantelijan mukaan apurahaa ei koskaan maksettu huolimatta komission 26. marraskuuta 1998 tekemästä päätöksestä. Tehtaan perustamistöiden olisi pitänyt alkaa Marokossa kesäkuussa 1999, mutta ne olivat viivästyneet nyt huomattavasti. Kantelija oli yrittänyt ottaa komissioon yhteyttä puhelimitse, mutta ei saanut minkäänlaista selitystä. Se lähetti komissiolle kirjeet 27. tammikuuta ja 28. maaliskuuta 2000, mutta niihin ei vastattu. Suède-Maroc Marzipan kirjoitti komissiolle jälleen 2. marraskuuta 2000. 15. marraskuuta 2000 kantelija kääntyi oikeusasiamiehen puoleen siksi, ettei ollut saanut komissiolta vastausta

⁵⁷ Ks. tämän kappaleen toinen tapaus.

⁵⁸ Neuvoston asetus (EY) N:o 213/96, annettu 29 päivänä tammikuuta 1996, EC Investment Partners -rahoitusvälineen täytäntöönpanosta Latinalaisen Amerikan, Aasian ja Välimeren alueen maissa sekä Etelä-Afrikan tasavallassa, EYVL L [1996] 28/2.

(kantelu nro 1467/2000/ME). Oikeusasiamies puuttui asiaan, minkä johdosta komissio lähetti väliaikaisen vastauksen 23. marraskuuta ja varsinaisen vastauksen ranskaksi 30. marraskuuta 2000 ja ruotsiksi 21. joulukuuta 2000. Komissio vahvisti, että hanke oli katsottu tukikelpoiseksi 26. marraskuuta 1998, mutta komissio ei voinut panna sopimusta täytäntöön, sillä puitesopimus komission ja rahoituslaitos BMCE Bankin välillä oli mennyt umpeen kesäkuussa 1997.

Komissio kirjoitti 21. marraskuuta ja 4. joulukuuta 2000 BMCE Bankille selvittääkseen, ettei niiden välillä enää ollut puitesopimusta. BMCE Bank kirjoitti komissiolle 15. tammikuuta 2001 ja totesi, että se oli valmis allekirjoittamaan sopimuksen, jotta kantelijan hanke voisi saada rahoituksensa. Myöhemmin 26. tammikuuta 2001 kantelija kirjoitti komissiolle ilmoittaakseen, että BMCE Bank oli valmis allekirjoittamaan sopimuksen. Komissio lähetti 9. maaliskuuta 2001 kirjeen sekä kantelijalle että BMCE Bankille. Se korosti, että ECIP-ohjelma perustui asetukseen 213/96, jonka voimassaolo oli päättynyt 31. joulukuuta 1999. Komissiolla ei näin ollen ollut oikeudellista perustaa toteuttaa kantelijan hankkeen rahoittamista.

Tätä taustaa vasten kantelija kanteli oikeusasiamiehelle. Kantelija väitti, (i) että komissio ei ollut ilmoittanut rahoituslaitos BMCE Bankille, että sen ja komission välinen sopimus oli välttämätön, (ii) että komissio ei ollut lähettänyt BMCE Bankille uutta sopimusta ja (iii) että komissio ei ollut ilmoittanut kantelijalle, miksi myönnettyä apurahaa ei maksettu.

Kantelija vaati, että maksu suoritetaan.

TUTKIMUS

Komission lausunto

Kantelu välitettiin Euroopan komissiolle. Komissio viittasi lausunnossaan asetukseen 213/96, joka oli ECIP-ohjelman oikeudellinen perusta, sekä siihen seikkaan, että asetuksen voimassaoloaika päättyi 31. joulukuuta 1999. Komissio päätti 22. joulukuuta 1999 olla ehdottamatta Euroopan parlamentille ja Euroopan unionin neuvostolle asetuksen voimassaolon jatkamista, mikä merkitsi ohjelman olemassaolon lakkaamista. Huhtikuussa 2001 hyväksyttiin uusi asetus⁵⁹, mutta siinä mahdollistetaan vain keskeneräisten hankkeiden loppuun saattamisen ja päättämisen rahoittaminen.

Suède-Maroc Marzipan haki 20. maaliskuuta 1998 ECIP-ohjelmasta (toimenpideryhmä nro 4) apurahaa rahoituslaitos BMCE Bankin kautta. ECIPin ohjauskomitean annettua puoltavan lausunnon 26. marraskuuta 1998 komissio ilmoitti rahoituslaitos BMCE Bankille 15. joulukuuta 1998, että se puolsi kantelijan hankkeen rahoittamista 150 000 eurolla. Asiakirjojen tarkastelusta kävi ilmi, ettei komissio voinut allekirjoittaa apurahasopimusta, sillä komission ja BMCE Bankin välillä tarvittu puitesopimus oli päätynyt 30. kesäkuuta 1997, eikä sitä ollut uudistettu. Komissio ei voinut siksi allekirjoittaa sopimusta BMCE Bankin kanssa eikä tehdä päätöstä Suède-Maroc Marzipanin esittelemän hankkeen rahoittamisesta. Lisäksi asetus 213/96 ei enää ollut voimassa eikä oikeudellista perustaa enää ollut, joten uusien rahoitussitoumuksien tekeminen ei ollut mahdollista, mistä komissio ilmoitti BMCE Bankille ja Suède-Maroc Marzipanille 21. ja 30. marraskuuta, 4. ja 21. joulukuuta 2000 ja 9. maaliskuuta 2001 lähetetyissä kirjeissä.

Komissio ilmoitti, että asetuksen 213/96 nojalla rahoituslaitoksen ja komission välillä allekirjoitettu puitesopimus ei luonut mitään oikeudellista yhteyttä komission ja lopullisen edunsaajan eli tässä tapauksessa kantelijan välille. Sopimuksessa ei myöskään aseteta

⁵⁹ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 772/2001, annettu 4 päivänä huhtikuuta 2001, komission aiemmin EC Investment Partners -rahoitusvälineen täytäntöönpanosta Latinalaisen Amerikan, Aasian ja Välimeren alueen maissa sekä Etelä-Afrikan tasavallassa annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 213/96 soveltamiseksi hyväksymien hankkeiden loppuun saattamisesta ja päättämisestä, EYVL L [2001] 112/1.

mitään lopulliselle edunsaajalle kuuluvia oikeuksia, kuten oikeutta saada apuraha tai korvaus tapauksessa, jossa hakemusta ei hyväksytä. 15. joulukuuta 1998 lähetetyssä kirjeessä selvitettiin nimenomaan, että sanottu ei estänyt komissiota hyväksymästä ehdotusta muodollisesti, ja niinpä kirje ei ollut komission tekemä sitoumus.

Kantelijan ensimmäiseen väitteeseen, jonka mukaan komissio ei ilmoittanut BMCE Bankille sen ja komission välisen sopimuksen välttämättömyydestä, komissio vastasi, että sopimus oli olemassa, mutta sen voimassaolo päättyi 30. kesäkuuta 1997. Komissio viittasi sopimuksen 13 artiklan 4 kohtaan, jossa todettiin, että ”sopimuksen voimassaolon päättymisen jälkeen rahoituslaitoksella ei enää ole valtuuksia esitellä uusia toimia”. Komissio oli siis sitä mieltä, että BMCE Bank rahoituslaitoksena tiesi, ettei hankehakemuksia voitaisi hyväksyä ilman voimassaolevaa sopimusta.

Toisen väitteen osalta, jonka mukaan komissio ei lähettänyt BMCE Bankille uutta sopimusta, komissio viittasi sopimuksen XI artiklaan, jossa todetaan: ”Tämä sopimus tulee voimaan allekirjoittamispäivänä ja on voimassa 30. päivään kesäkuuta 1997 saakka. Sopimus voidaan uudistaa vuoden pituisiksi kausiksi sopimusosapuolten välisen pikakirjeenvaihdon avulla”. Komissio totesi, että BMCE Bank tiesi näin ollen, milloin sopimuksen voimassaoloaika päättyi. BMCE Bank ei missään vaiheessa ilmoittanut komissiolle, että se olisi halunnut uudistaa sopimuksen. Komissio käsitteli tuolloin 150 vastaavaa sopimusta, joten se ei itse tehnyt aloitetta sopimuksen uudistamiseksi vaan katsoi, että aloitteen olisi pitänyt luonnollisesti tulla rahoituslaitokselta.

Kolmannen väitteen osalta, jonka mukaan komissio ei ilmoittanut kantelijalle, miksi myönnettyä apurahaa ei maksettaisi, komissio totesi, että puitesopimuksen mukaan komissio piti yhteyttä rahoituslaitokseen, tässä tapauksessa BMCE Bankiin, eikä kantelijaan, joka oli lopullinen edunsaaja.

Komission lausunnossa hylättiin kantelijan maksuvaatimus.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan. Kantelija ilmoitti, että komission 15. joulukuuta 1998 lähettämässä kirjeessä, jossa apuraha hyväksyttiin, ei mainittu, ettei puitesopimus ollut enää voimassa. Kantelijan mukaan komission velvollisuutena oli ilmoittaa välittömästi BMCE Bankille hakemuksen saavuttua, ettei sopimus ollut voimassa. Kantelija viittasi myös siihen seikkaan, että tammikuusta syyskuuhun 2000 se oli yrittänyt saada yhteyttä ECIP-ohjelmasta vastaavaan henkilöön. Komissio vastasi vasta, kun kantelija otti yhteyttä oikeusasiamieheen. Kantelijan mielestä 15. joulukuuta 1998 lähetetty kirje oli oikeudellisesti sitova sopimus, jota komission olisi noudatettava.

Oikeusasiamiehen sihteeristön kanssa käymässään puhelinkeskustelussa kantelija ehdotti lisäksi, että jos vastaus olisi kielteinen, hanke rahoitettaisiin jonkin muun komission ohjelman kautta.

Oikeusasiamies huomautti, ettei oikeusasiamiehen tehtäviin kuulu rahoituksen hoitaminen jollekin yksittäiselle hankkeelle. Kantelija itse voisi kuitenkin vapaasti hakea komissiolta rahoitusta.

PÄÄTÖS

1 Sopimuksen tarpeellisuudesta ilmoittamatta jättäminen

1.1 Kantelija väitti, että komissio ei ilmoittanut rahoituslaitos BMCE Bankille, että sen ja komission välinen sopimus oli välttämätön.

1.2 Komissio ilmoitti, että sopimus oli olemassa, mutta sen voimassaolo päättyi 30. kesäkuuta 1997. Komissio viittasi sopimuksen 13 artiklan 4 kohtaan, jossa todetaan, että ”sopi-

muksen voimassaoloajan päättymisen jälkeen rahoituslaitoksella ei ole valtuuksia esitellä uusia toimia”. Komissio oli siis sitä mieltä, että BMCE Bank rahoituslaitoksena tiesi, ettei hankehakemuksia voitaisi hyväksyä ilman voimassaolevaa sopimusta.

1.3 Oikeusasiamies huomautti, että asetuksen 213/96⁶⁰ mukaan komissio allekirjoittaa puitesopimuksen rahoituslaitoksen kanssa. BMCE Bankin kanssa oli allekirjoitettu sopimus, jonka voimassaoloaika päättyi 30. kesäkuuta 1997. Pelkän sopimuksen allekirjoittamisen olisi pitänyt riittää BMCE Bankille sen tietämiseksi, että sopimus tarvittiin, mutta lisäksi sopimuksessa itsessään todettiin sen olevan välttämätön. Asetuksessa ei myöskään aseteta komissiolle minkäänlaista velvollisuutta ilmoittaa sopimuksen tarpeellisuudesta.

1.4 Oikeusasiamies katsoi siksi, että kantelun tässä näkökohdassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

2 Uuden sopimuksen lähettämättä jättäminen

2.1 Kantelija väitti, että komissio ei ollut lähettänyt BMCE Bankille uutta sopimusta.

2.2 Komissio viittasi sopimuksen XI artiklaan, jossa todetaan: ”Tämä sopimus tulee voimaan allekirjoittamispäivänä ja on voimassa 30. päivään kesäkuuta 1997 saakka. Sopimus voidaan uudistaa vuoden pituisiksi kausiksi sopimusosapuolten välisen pikakirjeenvaihdon avulla”. Komissio totesi BMCE Bankin tienneen, milloin sopimuksen voimassaoloaika päättyi. BMCE Bank ei missään vaiheessa ilmoittanut komissiolle, että se olisi halunnut uudistaa sopimuksen.

2.3 Oikeusasiamies totesi, ettei asetus 213/96 eikä puitesopimus velvoita komissiota uudistamaan sopimusta. Sopimuksessa viitataan ”sopimusosapuolten väliseen pikakirjeenvaihtoon”. Komissiota ei siksi voi syyttää siitä, ettei se lähettänyt BMCE Bankille uutta sopimusta.

2.4 Oikeusasiamies katsoikin, ettei kantelun tässä näkökohdassa ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

3 Maksun hylkäämisen syistä ilmoittamatta jättäminen

3.1 Kantelija väitti, että komissio ei ilmoittanut kantelijalle, miksi myönnettyä apurahaa ei maksettaisi.

3.2 Komissio totesi, että puitesopimuksen mukaan se piti yhteyttä rahoituslaitokseen eli tässä tapauksessa BMCE Bankiin, eikä kantelijaa, joka oli lopullinen edunsaaja.

3.3 Oikeusasiamiehen mukaan komissiolla oli velvollisuuksia rahoituslaitoksen lisäksi myös kantelijaa eli edunsaajaa kohtaan⁶¹. Tässä tapauksessa komissio ilmoitti BMCE Bankille 15. joulukuuta 1998, että kantelijan hanke voitaisiin rahoittaa, kun sopimus olisi allekirjoitettu. Kantelija otti komissioon yhteyttä 27. tammikuuta ja 28. maaliskuuta 2000 lähetetyillä kirjeillä. Komissio vastasi vasta marraskuussa ja joulukuussa 2000 kantelijan 2. marraskuuta 2000 lähettämään kirjeeseen ja vasta oikeusasiamiehen puututtua asiaan.

3.4 Oikeusasiamies myönsi, että komissio ilmoitti kantelijalle marraskuussa ja joulukuussa 2000 sekä maaliskuussa 2001 lähettämässään kirjeissä syistä, joiden vuoksi apurahaa ei maksettu. Ilmoitusta ei kuitenkaan tehty ajallaan.

⁶⁰ Neuvoston asetus (EY) N:o 213/96, annettu 29 päivänä tammikuuta 1996, EC Investment Partners -rahoitusvälineen täytäntöönpanosta Latinalaisen Amerikan, Aasian ja Välimeren alueen maissa sekä Etelä-Afrikan tasavallassa, EYVL L [1996] 28/2.

⁶¹ Ks. lisähuomautukset Euroopan oikeusasiamiehen 12. joulukuuta 2000 tekemässä päätöksessä kanteleluun 573/2000/GG Euroopan komissiota vastaan, joka on saatavilla oikeusasiamiehen verkkosivuilla <http://www.euro-ombudsman.eu.int>.

3.5 Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että yhteisön toimielimet ja laitokset vastaavat kansalaisten kirjeisiin. Tässä tapauksessa komissio ei vastannut kantelijan kirjeisiin, eikä näin ollen ilmoittanut tälle ajoissa huomattavista hankaluuksista, jotka epäilemättä vaikuttaisivat kantelijan toimintaan. Tämä oli hallinnollinen epäkohta. Oikeusasiamies esitti siksi kriittisen huomautuksen komissiolle.

3.6 Päätöksestä seurasi, ettei kantelijan vaatimusta voitu toteuttaa.

4 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella oli esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että yhteisön toimielimet ja laitokset vastaavat kansalaisten kirjeisiin. Tässä tapauksessa komissio ei vastannut kantelijan kirjeisiin, eikä näin ollen ilmoittanut tälle ajoissa merkittävistä hankaluuksista, jotka epäilemättä vaikuttaisivat kantelijan toimintaan. Tämä on hallinnollinen epäkohta.

Oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn, koska tapauksen kyseinen näkökohta koski tiettyjä menneisyyteen liittyviä tapahtumia eikä sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut siksi aiheellista.

TARJOUSPYYNNÖN HARHAANJOHTAVA SANAMUOTO

*Päätös kanteluun
866/2001/GG
Euroopan komissiota
vastaan*

KANTELU

Kantelija, joka on ammatiltaan kääntäjä, oli jättänyt tarjouksen vastauksena Euroopan komission julkaisemaan tarjouspyyntöön (viite 2000/S 144-094468 – käännökset saksan kieleen).

Tarjousasiakirjan 2.1 kohdassa edellytettiin, että tarjousten tekijät toimittavat virallisen asiakirjan (amtliche Bescheinigung) osoittaakseen, että he ovat maksaneet veronsa ja sosiaaliturvamaksunsa jäsenvaltiossaan. Kantelija otti yhteyttä veroneuvojaansa, joka ilmoitti, ettei hän voinut antaa ”virallista” asiakirjaa. Kantelija otti sen jälkeen yhteyttä veroviranomaisiin asuinpaikassaan Saksassa, ja he ilmoittivat, etteivät he voineet antaa tällaisia asiakirjoja itsenäisille ammatinharjoittajille, kuten kantelijalle. Veroviranomaiset antoivat kantelijalle kuitenkin asiakirjan, jossa todistettiin tämä seikka. Kantelija liitti asiakirjan tarjoukseensa.

Kantelijalle ilmoitettiin 29. maaliskuuta 2001, että hänen tarjouksensa oli hylätty, koska hän ei ollut toimittanut tarvittavaa asiakirjaa. Kantelija valitti päätöksestä 4. huhtikuuta 2001 väittäen, että hän oli jättänyt toimittamatta vaaditun asiakirjan itsestään riippumattomista syistä, sillä veroviranomaiset eivät olleet voineet antaa hänelle kyseistä asiakirjaa, eikä muita tällaisia todistuksia myöntäviä viranomaisia ollut. Hän vakuutti kunniansa kautta, että oli aina täyttänyt velvollisuutensa maksaa veroja ja sosiaaliturvamaksuja. Lisäksi kantelija ilmoitti, että hän oli työskennellyt komissiossa ja EU:n käännöskeskuksessa kääntäjänä vuosien ajan. Komissio hylkäsi valituksen 30. toukokuuta 2001 väittäen, ettei se ollut vaatinut veroviranomaisen antamaa todistusta ”vaan nimen omaan maininnut, että muut todistukset (esimerkiksi veroneuvojan ilmoitus) riittäisivät”.

Oikeusasiamiehelle kesäkuussa 2001 jättämässään kantelussa kantelija väitti, ettei hänelle ollut ilmoitettu kyseisiä tietoja. Hän lisäsi, että asiasta vastaava yksikkö oli ilmoittanut hänelle puhelimitse, että tarjouspyynnön saksankielinen toisinto oli ollut ”valitettavan heikkolaatuinen” ja että hänen kannattaisi ottaa yhteyttä oikeusasiamieheen.

Kantelija väitti, että hänen tarjouksensa oli hylätty väärin perustein.

TUTKIMUS

Kantelu välitettiin komissiolle lausuntoa varten.

Komission lausunto

Komissio esitti lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Komission käännöspalvelu esitti heinäkuussa 2000 yhteensä yksitoista tarjouspyyntöä laatiakseen uudet luettelot ulkoisista kääntäjistä. Saksan kieltä koskeva tarjouspyyntö julkaistiin virallisessa lehdessä 29. heinäkuuta 2000 viitteellä 2000/S 144-094468⁶². Tarjouspyyntöön liittyvät asiakirjat – tarjouspyyntö, tekniset erittelyt (tarjousasiakirja) ja sopimusluonnos – olivat yleisön saatavilla sähköisessä muodossa komission Euroopalvelimen välityksellä. Lisäksi henkilöille, joiden nimet oli rekisteröity freelance-kääntäjinä komissiolle työskentelevien henkilöiden tietokantaan (kantelija mukaan luettuna), lähetettiin kirje, jossa vastaanottajia kehoitettiin jättämään tarjouksensa. Tarjousten tuli olla perillä 2. lokakuuta 2000 mennessä.

Vastauksena kyseiseen tarjouspyyntöön esitettiin yhteensä 117 tarjousta. Tarjouksia arvioitiin kaksivaiheisessa menettelyssä. Ensimmäisessä vaiheessa tarkistettiin tarjousten yhdenmukaisuus tiettyjen muodollisten vaatimusten kanssa. Sen jälkeen jäljellä olevia hakemuksia tarkasteli kokeneista virkamiehistä muodostuva valintalautakunta, joka tutki, täyttivätkö tarjoukset tarjouspyynnössä ja tarjousasiakirjassa annetut perusteet ja edellytykset.

Tarjousasiakirjan 2 artiklan 1 kohdassa määritellään viisi kriteeriä, joiden johdosta hakemus hylättiin. Neljän kriteerin kohdalla riitti, jos tarjousten tekijät olivat toimittaneet ilmoituksen. Viidennen kriteerin osalta tarjousasiakirjassa määrättiin, että hakijoiden tuli toimittaa ”virallinen asiakirja” (”amtliche Bescheinigung”) osoittaakseen, että he olivat noudattaneet velvollisuuttaan maksaa verot ja sosiaaliturvamaksut asianomaisessa jäsenvaltiossa. Ilmaisu ”virallinen asiakirja” oli siksi verrattava termiin ”ilmoitus”. Se merkitsi, että toimivaltaisen elimen antama todistus oli välttämätön sen osoittamiseksi, että kyseisiä velvollisuuksia oli noudatettu. Mitään tarkkaa määritelmää siitä, mitä elintä tarkoitettiin, ei kuitenkaan annettu. Tarjouspyyntö osoitettiin 15 jäsenvaltiosta tuleville hakijoille, joten tässä suhteessa hakijoille oli jätettävä hieman toimintavaraa.

Virallisessa lehdessä julkaistussa tarjouspyynnössä, joka oli ainoa oikeudellisesti sitova teksti riitatapauksessa, tarkennettiin lisäksi hakijoille tässä asiassa annettuja mahdollisuuksia määräämällä, että ”hakijan on annettava todiste siitä, että hän on täyttänyt velvollisuutensa maksaa veroja ja sosiaaliturvamaksuja sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, johon hän on sijoittautunut” (kohta 14 b).

Valintalautakunta oli katsonut, että vaikka kantelija oli ottanut yhteyttä veroviranomaisiin, hän ei toimittanut todistetta siitä, että oli maksanut veronsa. Kantelijalle ilmoitettiin 29. maaliskuuta 2001, että hänen hakemuksensa oli hylätty. Samalla hänelle kuitenkin ilmoitettiin, että hän voisi valittaa päätöksestä 30. päivään huhtikuuta 2001 asti.

Kantelija soitti myöhemmin komission toimivaltaiselle yksikölle pyytääkseen selitystä ja ilmoittaakseen olevansa eri mieltä. Komission yksiköt olivat antaneet hänelle tarpeelliset tiedot, joiden mukaan kantelija saattoi pyytää, että hänen hakemustaan käsitellään uudelleen. Kantelija jätti 4. huhtikuuta 2001 päivätyssä kirjeessään valituksen, jonka komissio hylkäsi.

Komissio katsoi, että kantelija oli tulkinnut ilmaisun ”virallinen asiakirja” liian suppeasti. Saksan veroviranomaisten antamassa asiakirjassa, jonka kantelija oli toimittanut komissiolle, vahvistettiin, että viranomaiset eivät voineet antaa ”amtliche Bescheinigung” -asia-

⁶² EYVL 2000 S 144.

kirjaa. Tämä ei kuitenkaan tarkoittanut sitä, etteikö jokin toinen viranomaisena olisi voinut antaa kyseistä asiakirjaa. Komission käsityksen mukaan kantelijan olisi pitänyt yrittää saada kyseinen asiakirja muualta. Komissio huomautti, että kun tarkastettiin 57:ää tarjousta 84:stä komission hyväksymästä tarjouksesta ilmeni, että hyväksytyt hakijat olivat toimittaneet veroneuvojaltaan saadun todistuksen, lakimieheltä saadun todistuksen tai ”Lohnsteuerkarte”-asiakirjan (verolippu). Komissio katsoi myös, että kantelija oli toiminut liian myöhään, sillä hän oli ottanut yhteyttä veroviranomaisiin vasta 2. lokakuuta 2000, joka oli hakemusten viimeinen jättöpäivä. Lisäksi komissio oli sitä mieltä, että kantelija ei ollut pyytänyt neuvoa siltä yksiköltä, joka olisi osannut parhaiten häntä neuvoa. Komissio totesi, että kirjeessä, jossa vastaanottajia pyydettiin jättämään tarjous, ilmoitettiin yksikkö, josta sai tarjouspyynnön teknistä puolta koskevia lisätietoja.

Kantelijan huomautukset

Kantelija ei lähettänyt huomautuksia.

PÄÄTÖS

1 Tarjouksen hylkääminen väärin perustein

1.1 Kantelija jätti tarjouksen vastauksena Euroopan komission julkaisemaan tarjouspyyntöön (viite 2000/S 144-094468 – käännökset saksan kieleen). Tarjousasiakirjan 2.1 kohdassa edellytettiin, että tarjousten tekijät toimittavat ”amtliche Bescheinigung” -asiakirjan (virallisen asiakirjan) osoittaakseen, että he ovat maksaneet veronsa ja sosiaaliturvamaksunsa jäsenvaltiossaan. Kantelija otti yhteyttä veroneuvojaansa, joka ilmoitti, ettei hän voinut antaa ”virallista” asiakirjaa. Kantelija otti sen jälkeen yhteyttä veroviranomaisiin asuinpaikassaan Saksassa, ja he ilmoittivat, etteivät he voineet antaa tällaisia asiakirjoja itsenäisille ammatinharjoittajille, kuten kantelijalle. Veroviranomaiset antoivat kantelijalle kuitenkin asiakirjan, jossa todistettiin tämä asia. Kantelija liitti asiakirjan hakemukseensa. Komissio hylkäsi hakemuksen sillä perusteella, että kantelija ei ollut toimittanut tarvittavia asiakirjoja. Kantelija väitti, että hänen tarjouksensa hylättiin väärin perustein.

1.2 Komissio katsoi, että kantelija oli tulkinut ilmaisun ”virallinen asiakirja” liian suppeasti. Komissio katsoi myös, että kantelija oli toiminut liian myöhään, sillä hän oli ottanut yhteyttä veroviranomaisiin vasta 2. lokakuuta 2000, joka oli hakemusten viimeinen jättöpäivä. Lisäksi komissio katsoi, että kantelija ei ollut pyytänyt neuvoa siltä yksiköltä, joka olisi osannut parhaiten häntä neuvoa. Komissio totesi, että kirjeessä, jossa vastaanottajia pyydettiin jättämään tarjous, ilmoitettiin yksikkö, josta sai tarjouspyynnön teknistä puolta koskevia lisätietoja.

1.3 Kantelija ei esittänyt huomautuksiaan komission lausunnon johdosta.

1.4 Ennen tapauksen asiasisällön käsittelyä on huomautettava, että oikeusasiamies oli pyytänyt komissiota antamaan lausuntonsa kantelusta kolmen kuukauden kuluessa. Komissio toimitti yksityiskohtaisen lausuntonsa jo hieman yli kuukauden kuluttua siitä, kun komissio oli saanut kantelun. Kaikki asiaan liittyvät asiakirjat oli liitetty lausuntoon. Oikeusasiamies haluaa korostaa, että hän arvostaa suuresti komission tekemiä huomattavia ponnisteluja kantelun käsittelyn nopeuttamiseksi.

1.5 Oikeusasiamies huomautti, että tarjousasiakirjan mukaan hakijoiden oli toimitettava virallinen asiakirja (amtliche Bescheinigung), jossa todistettiin, että he täyttivät kyseiset vaatimukset. Vaikka asiakirjan antavaa henkilöä tai elintä ei ollut määritelty, käytetty ilmaisu tarkoitti selvästi viranomaista tai henkilöä tai elintä, jolla oli viranomaisen toimivalta. Komissio näytti hyväksyvän, että kantelijan sille toimittamassa Saksan veroviranomaisten antamassa asiakirjassa vahvistettiin, etteivät viranomaiset voineet antaa ”amtliche Bescheinigung” -asiakirjaa. Komissio väitti kuitenkin, ettei tämä tarkoittanut

sitä, etteikö jokin toinen viranomaislainen olisi voinut antaa kyseistä asiakirjaa. Komission käsityksen mukaan kantelijan olisi pitänyt yrittää saada kyseinen asiakirja muualta. Komissio viittasi tässä yhteydessä muihin hakijoihin, jotka olivat toimittaneet veroneuvojaltaan saadun todistuksen, lakimiehen antaman todistuksen tai ”Lohnsteuerkarte”-asiakirjan (verolipun). Veroneuvojan tai lakimiehen antamaa todistusta ei kuitenkaan voida pitää ”amtliche Bescheinigung” -asiakirjana siinä merkityksessä, joka ilmaisulla on saksan kielessä. Lisäksi kävi ilmi, että ”Lohnsteuerkarte”-asiakirjan voivat saada vain työssäkäyvät henkilöt. Kantelija sen sijaan oli itsenäinen ammatinharjoittaja. Oikeusasiamies päättelikin siksi, että komissio ei ole voinut kumota kantelijan väitettä, jonka mukaan hän ei voinut toimittaa ”amtliche Bescheinigung” -asiakirjaa, kuten tarjousasiakirjan 2 artiklan 1 kohdassa edellytettiin.

1.6 On totta, että virallisessa lehdessä julkaistussa tarjouspyynnössä, joka oli ainoa oikeudellisesti sitova teksti riitatapauksessa, ei vaadittu tällaista todistusta, vaan määrättiin ainoastaan, että ”hakijan on annettava todiste siitä, että hän on täyttänyt velvollisuutensa maksaa veroja ja sosiaaliturvamaksuja sen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti, johon hän on sijoittautunut” (kohta 14 b), tarkentamatta millaisesta todisteesta oli kyse. Komission 29. maaliskuuta 2001 lähettämässä kirjeessä komissio perusteli kantelijan hakemuksen hylkäämistä sillä, ettei hän ollut toimittanut ”amtliche Bescheinigung” -asiakirjaa, jota edellytettiin tarjousasiakirjan 2 artiklan 1 kohdassa. Selvyyden vuoksi lisättiin, että mikään ei vahvistanut komission 30. toukokuuta 2001 päivätyssä kirjeessä esittämää väitettä, jonka mukaan se ei ollut vaatinut veroviranomaisen antamaa todistusta vaan ”maininnut nimen omaan, että muutkin asiakirjat (esimerkiksi veroneuvojan antama ilmoitus) riittäisivät”⁶³.

1.7 Oikeusasiamies pani merkille, että kantelija ei toimittanut asiakirjaa osoittaakseen, että hän on täyttänyt velvollisuutensa maksaa veroja ja sosiaaliturvamaksuja kyseisessä jäsenvaltiossa. Oikeusasiamies katsoi kuitenkin, että tämä johtuu harhaanjohtavasta sanamuodosta kyseistä ehtoa koskevassa tarjousasiakirjan 2 artiklan 1 kohdassa. Komissio itsekin huomautti lausunnossaan, että kuusi hakemusta (kantelijan hakemus mukaan lukien) hylättiin, koska ”amtliche Bescheinigung” -asiakirjaa ei ollut toimitettu. Oli siksi todennäköistä, että kantelija ei ollut ainoa hakija, jolle kyseisen vaatimuksen harhaanjohtava sanamuoto aiheutti ongelmia.

1.8 On hyvän hallintotavan mukaista, että hallinto ilmaisee tällaisissa menettelyissä mahdollisimman selvästi edellytykset, jotka hakijoiden on täytettävä. Tässä tapauksessa komissio edellytti, että tarjousten tekijät toimittavat ”amtliche Bescheinigung” -asiakirjan (virallisen asiakirjan) osoittaakseen, että he ovat maksaneet veronsa ja sosiaaliturvamaksunsa jäsenvaltiossaan. Vaikutti siltä, että kantelijan kaltaisen henkilön oli mahdoton saada kyseistä asiakirjaa viranomaiselta tai henkilöltä tai elimeltä, jolla on viranomaisen toimivalta, kuten kyseinen kohta edellyttäisi. Komissio ei tarkentanut, että muiden henkilöiden tai elinten eli veroneuvojan tai lakimiehen antama todistus katsottaisiin riittäväksi. Kantelijan tarjouksen hylkääminen siksi, ettei hän ollut toimittanut kyseistä asiakirjaa, oli hallinnollinen epäkohta. Oikeusasiamies esitti siksi kriittisen huomautuksen komissiolle.

2 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun Euroopan oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella oli esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

On hyvän hallintotavan mukaista, että hallinto ilmaisee tällaisissa menettelyissä mahdollisimman selvästi edellytykset, jotka hakijoiden on täytettävä. Tässä tapauksessa komissio

⁶³ Komissio toimitti myös kirjeen ranskankielisen version, jossa kyseinen kohta ilmaistaan seuraavasti: ”Cependant, nous ne demandions pas nécessairement un document délivré par le Finanzamt; d’autres moyens de preuve étaient possibles en ce qui concerne votre situation fiscale, et notamment une déclaration de votre Steuerberater.” Jos ranskankielinen toisinto on alkuperäinen ja kantelijalle lähetetty kirje sen käännös, komission pyrkimykset laatia luettelo pätevistä ulkoisista kääntäjistä on mitä ymmärrettävintä.

edellytti, että tarjousten tekijät toimittavat virallisen asiakirjan (amtliche Bescheinigung) osoittaakseen, että he ovat maksaneet veronsa ja sosiaaliturvamaksunsa jäsenvaltiossaan. Vaikuttaa siltä, että kantelijan oli mahdollon saada kyseistä asiakirjaa viranomaiselta tai henkilöltä tai elimeltä, jolla on viranomaisen toimivalta, kuten kyseinen kohta edellyttäisi. Komissio ei tarkentanut, että muiden henkilöiden tai elinten eli veroneuvojan tai lakimiehen antama todistus katsottaisiin riittäväksi. Kantelijan tarjouksen hylkääminen siksi, ettei hän ollut toimittanut kyseistä asiakirjaa, on hallinnollinen epäkohta.

Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn, koska tapauksen nämä näkökohdat koskivat tiettyjä menneisyyteen liittyviä tapahtumia eikä sovintoratkaisuun pyrkiminen ollut siksi aiheellista.

3.4.4 Alueiden komitea *KANTELU*

VARALLAOLOLUETTELOA KOSKEVAN TIEDON PUUTE

Päätös kanteluun 660/2000/GG alueiden komiteaa vastaan

Toukokuussa 1996 alueiden komitea julkaisi ilmoituksen avoinna olevasta hallintovirkamiehen paikasta. Kyseisen virkamiehen oli määrä työskennellä Euroopan allianssin puheenjohtajan alaisuudessa. Ilmoituksessa todettiin, että toimeen valittu ehdokas nimittettäisiin A7-tason väliaikaiseksi toimihenkilöksi. Siinä todettiin myös, että muut valintakokeet läpäisseet ehdokkaat merkitään varallaololuetteloon. Jos vastaavia paikkoja vapautuu, nämä ehdokkaat otettaisiin huomioon. Kantelija läpäisi kilpailun, mutta häntä ei valittu toimeen. Kuten muutkin hyväksytyt ehdokkaat hänet merkittiin vuonna 1997 laadittuun varallaololuetteloon. Alueiden komitea ilmoitti päätöksestään kantelijalle 9. tammikuuta 1997 päivätyssä kirjeessään, jossa se esitti seuraavan lausunnon: "Otamme teihin kuitenkin yhteyttä heti, kun palvelukseenottomahdollisuus syntyy." Tämän jälkeen kantelijalle ilmoitettiin, että varallaololuettelolla ei ollut voimassaoloaikaa ja että hänen hakemustaan harkittaisiin uudelleen siinä tapauksessa, että Euroopan allianssiin perustettaisiin uusi toimi tai nykyinen toimi vapautuisi. Tässä kirjeessä komitea viittasi 9. tammikuuta 1997 päivätyyn kirjeeseensä ja vahvisti sen.

Kantelija työskenteli väliaikaisena toimihenkilönä komiteassa lokakuusta 1997 lokakuuhun 1998.

Maaliskuussa 2000 kantelija sai tietää, että toimeen valittu hallintovirkamies oli eronnut toimestaan. Huhtikuun 10. päivänä 2000 hän kirjoitti sekä Euroopan allianssin puheenjohtajalle että alueiden komitean pääsihteerille ja ilmaisi olevansa kiinnostunut toimesta ja ilmoitti olevansa varallaololuettelossa. Kantelija sai tietää, että kyseiseen toimeen oli valittu O, jonka nimi ei ollut varallaololuettelossa.

Toukokuun 19. päivänä 2000 kantelija kääntyi Euroopan oikeusasiamiehen puoleen, joka välitti hänen kantelunsa alueiden komitealle 30. toukokuuta 2000.

Alueiden komitean pääsihteerin ilmoitti kantelijalle 23. kesäkuuta 2000 päivätyllä kirjeellä, että vuonna 1997 laaditun varallaololuettelon voimassaoloaika oli päätynyt 20. kesäkuuta 2000 ja että uusi viranhakuilmoitus oli julkaistu toimen täyttämiseksi 16. lokakuuta 2000 alkaen. Uuden viranhakuilmoituksen mukaan (joka oli myös päivätty 23. kesäkuuta 2000), hakemusten on oltava perillä viimeistään 12. heinäkuuta 2000. Kantelija jätti hakemuksen 11. heinäkuuta 2000.

Kantelija kutsuttiin haastatteluun 25. heinäkuuta 2000. Alueiden komitean pääsihteerin ilmoitti kantelijalle 3. elokuuta 2000 päivätyssä kirjeessään, että häntä ei ollut valittu toimeen.

Kantelija esitti seuraavat väitteet:

1) Alueiden komitean olisi pitänyt ilmoittaa varallaololuetteloon merkityille ehdokkaille, että toimi oli avoinna.

- 2) Alueiden komitean olisi pitänyt valita toimen haltija varallaololuetteloon merkittyjen ehdokkaiden joukosta.
- 3) Alueiden komitea oli valinnut mielivaltaisesti varallaololuettelon voimassaolon umpeutumisasajankohdan.
- 4) Alueiden komitean olisi pitänyt ilmoittaa umpeutumisesta varallaololuetteloan merkityille henkilöille ennen luettelon voimassaolon umpeutumista.

TUTKIMUS

Kantelu välitettiin alueiden komitealle.

Alueiden komitean lausunto

Alueiden komitea esitti lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Komitean velvollisuutena ei ollut ilmoittaa varallaololuetteloan merkityille henkilöille, sillä toimea ei ollut täytetty lopullisesti vaan ainoastaan väliaikaisesti. Komitea oli voinut vapaasti valita henkilön, jonka nimeä ei ollut merkitty varallaololuetteloan.

Hallinto oli käyttänyt harkintavaltaansa määrittäessään varallaololuettelon voimassaoloajan. Varallaololuetteloan merkityille henkilöille voitiin ilmoittaa luettelon voimassaolon päättymisestä vasta sen jälkeen, kun päätös oli tehty 20. kesäkuuta 2000.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija totesi olevansa yllätynyt siitä, että toimen väitettiin olevan ainoastaan väliaikaisesti täytetty. Hän väitti myös, että alueiden komitealla oli ollut runsaasti aikaa tarkastella varallaololuetteloa sen sijaan, että se oli nimittänyt toimeen henkilön, joka ei ollut läpäissyt alkuperäistä kilpailua. Kantelija huomautti, että hän olisi voinut aloittaa toimessa sinä päivänä, kun se vapautui. Hänen mielestään komitea oli toiminut mielivaltaisesti, kun se oli päättänyt lakkauttaa varallaololuettelon. Kantelija väitti, että koska luettelo oli yhä voimassa, kun toimi vapautui maaliskuun lopussa vuonna 2000, komitean olisi pitänyt harkita luetteloan merkityjä henkilöitä ja ilmoittaa heille avoimesta toimesta.

Kantelijan mukaan toinen palvelukseenottomenettely oli järjestetty pikaisesti sen jälkeen, kun hän oli vastustanut O:n nimittämistä, ja se oli ollut pintapuolinen verrattuna alkupe-
räiseen menettelyyn, koska se perustui ainoastaan yhteen haastatteluun. Kantelijaa haastateltiin 25. heinäkuuta 2000, ja tämä oli ollut ainoa haastatteluille varattu päivä. Saman päivän iltapäivällä pidettiin kuitenkin haastatteluja Euroopan allianssin toista toimea varten, ja maaliskuussa 2000 nimitetty henkilö oli nimittävän paneelin jäsen.

Kantelija päätteli, että toinen palvelukseenottomenettely oli näennäinen joitakin kuukausia aiemmin tehdyn nimityksen oikeuttamiseksi.

LISÄTUTKIMUKSET

Lisätietoja koskeva pyyntö

Edellä esitetyn perusteella oikeusasiamies totesi tarvitsevänsä lisätietoja kantelun käsittelemiseksi. Hän pyysi sen tähden alueiden komiteaa selvittämään, miksi se oli täyttänyt kyseisen toimen väliaikaisesti, määrittääkseen, milloin ja miten nimitys oli todellisuudessa tehty, luovuttamaan jäljennökset asiaa koskevista asiakirjoista ja ilmoittamaan oikeusasiamiehelle, kuka toimeen oli nimitetty kesäkuussa 2000 julkaistun viranhakuilmoituksen seurauksena.

Komitean vastaus

Alueiden komitea antoi vastauksessaan seuraavat tiedot:

Kyseinen toimi oli täytetty väliaikaisesti Euroopan allianssin puheenjohtajan toivomuksesta. Tuolloin ryhmän tarpeet olivat huomattavasti lisääntyneet, kun otetaan huomioon varallaololuettelon laatimisen (1997) ja hallintovirkamiehen avoimen toimen (2000) välinen pitkä ajanjakso. Ryhmä oli siksi päättänyt arvioida uudestaan hallinnolliset vaatimuksensa ja tällä välin palkata väliaikaisesti toimihenkilön, joka pystyisi aloittamaan työt heti.

Alueiden komitean hallinnolla ei ollut oikeutta puuttua poliittisen ryhmän tekemiin harkinnanvaraisiin päätöksiin hallintovirkamiehen palkkaamiseksi pelkästään määräaikaisella sopimuksella.

Euroopan allianssin väliaikaiset toimihenkilöt oli palkattu ajanjaksolle 16. maaliskuuta – 15. lokakuuta 2000 tavanomaisella sopimuksella. Palvelukseenoton nopeudesta huolimatta lakisäätteisiä menettelyjä oli noudatettu huolellisesti.

Kesäkuun 23. päivänä 2000 julkaistun viranhakuilmoituksen seurauksena toimeen valittiin O.

Komitea toimitti jäljennökset oikeusasiamiehen pyytämistä asiakirjoista. Asiakirjoista kävi ilmi, että hakemus O:n nimittämiseksi toimeen 16. maaliskuuta ja 15. lokakuuta 2000 väliselle ajanjaksolle oli tehty 21. helmikuuta 2000 ja että komitea oli hyväksynyt sen 23. helmikuuta 2000 ja että tointa oli tarjottu O:lle 1. maaliskuuta 2000 ja O. oli hyväksynyt tämän 7. maaliskuuta 2000.

Kantelijan huomautukset

Komitean vastaus oikeusasiamiehen lisätietoja koskevaan pyyntöön välitettiin kantelijalle. Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan. Kantelija totesi erityisesti, että kun O. nimitettiin toimeen 16. lokakuuta 2000 alkaen, Euroopan allianssin puheenjohtaja oli pyytänyt, että sopimus tehtäisiin toistaiseksi voimassaolevaksi, koska hän oli jo suorittanut riittävän koeajan 16. maaliskuuta 2000 lähtien. Kantelijan mielestä tämä vahvisti, että O. oli nimitetty väliaikaiseksi toimihenkilöksi kyseisestä päivämäärästä lähtien.

PÄÄTÖS

1 Avoinna olevan paikan ilmoittamatta jättäminen

1.1 Toukokuussa 1996 alueiden komitea julkaisi ilmoituksen avoinna olevasta hallintovirkamiehen paikasta. Kyseisen virkamiehen oli määrä työskennellä Euroopan allianssin puheenjohtajan alaisuudessa. Ilmoituksessa todettiin, että toimeen valittu ehdokas nimitettäisiin A7-tason väliaikaiseksi toimihenkilöksi. Siinä todettiin myös, että muut valintakokeet läpäisseet ehdokkaat merkitään varallaololuettelon. Jos vastaavia paikkoja vapautuu, nämä ehdokkaat otettaisiin huomioon. Kantelija läpäisi kilpailun, mutta häntä ei valittu toimeen. Hän ja muut kilpailun läpäisseet ehdokkaat merkittiin vuonna 1997 laadittuun varallaololuettelon. Hänelle ilmoitettiin myöhemmin, että komitea ottaisi häneen yhteyttä heti, kun palvelukseenottomahdollisuus ilmenee. Hänelle ilmoitettiin myös, että varallaololuettelolle ei ollut määritetty voimassaoloaikaa ja että hänen hakemustaan harkittaisiin uudelleen siinä tapauksessa, että Euroopan allianssiin perustettaisiin uusi toimi tai nykyinen toimi vapautuisi. Kun sama toimi kuitenkin vapautui uudestaan, komitea nimitti maaliskuussa 2000 toimeen O:n, jonka nimi ei ollut varallaololuettelossa. Kantelija väitti, että komitea ei ollut ilmoittanut hänelle vapaana olevasta paikasta.

1.2 Alueiden komitea väitti, että sillä ei ollut velvollisuutta ilmoittaa vuoden 1997 varallaololuetteloon merkityille henkilöille, koska se oli täyttänyt paikan ainoastaan väliaikaisesti maaliskuussa 2000.

1.3 Oikeusasiamies totesi, että komitea oli ilmoittanut kantelijalle, että hänen hakemustaan tulnaisiin harkitsemaan uudestaan, jos kyseinen toimi vapautuisi uudestaan ja että hänelle ilmoitettaisiin heti, kun palvelukseenottomahdollisuus syntyy.

1.4 Komitea väitti, että sillä ei ollut velvollisuutta ilmoittaa kantelijalle, koska nimitys oli ainoastaan väliaikainen. Komitean 9. tammikuuta 1997 päivätyssä kirjeessä kuitenkin todettiin, että komitea ottaisi yhteyttä heti, kun palvelukseenottomahdollisuus syntyy. Oikeusasiamies katsoi, että tällainen palvelukseenottomahdollisuus ilmeni myös, kun toimi täytettiin väliaikaisesti. Sen, että toimi piti mahdollisesti täyttää kiireellisesti ei olisi pitänyt estää komiteaa ilmoittamasta kantelijalle, kun otetaan huomioon, että tämä asui Brysselissä ja että komitea tiesi hänen osoitteensa.

1.5 Edellä sanotun perusteella oikeusasiamies tuli siihen johtopäätökseen, että koska alueiden komitea ei ilmoittanut kantelijalle, kun Euroopan allianssin hallintovirkamiehen paikka vapautui, se rikkoi kantelijalle antamansa lupauksen. On hyvän hallintotavan mukaista, että hallinto pitää kansalaisille antamansa sitoumukset. Komitea ei tehnyt näin, ja tämä muodosti näin ollen hallinnollisen epäkohdan. Oikeusasiamies esitti näin ollen kriittisen huomautuksen komitealle.

2 Komitea ei valinnut ehdokasta varallaololuettelosta

2.1 Kantelija väitti, että komitean olisi pitänyt valita avoimeen paikkaan henkilö vuonna 1997 laaditusta varallaololuettelosta.

2.2 Komitea väitti, että toimi oli maaliskuussa 2000 täytetty ainoastaan väliaikaisesti, että varallaololuettelon voimassaoloaika oli umpeutunut kesäkuussa 2000 ja että uusi valintamenettely oli suoritettu heinäkuussa 2000, minkä jälkeen avoinna oleva paikka oli täytetty lopullisesti.

2.3 Oikeusasiamies katsoi, että nimittävällä viranomaisella oli oikeus täyttää paikka väliaikaisesti, kun tähän oli olemassa hyvät perusteet. Käsiteltävänä olevassa tapauksessa komitea väitti, että paikan täyttäminen oli kiireellinen ja että kyseisen ryhmän tarpeet olivat huomattavasti muuttuneet siitä, kun varallaololuettelo laadittiin yli kolme vuotta sitten. Oikeusasiamies katsoi, että komitea oli esittänyt pätevät perusteet paikan väliaikaisesta täyttämistä varten. Koska päätös kuuluu hallinnon harkinnanvaraisiin asioihin, oikeusasiamiehellä ei ole oikeutta korvata hallinnon arviointia omallaan.

2.4 Kantelija väitti, että ensimmäinen nimitys ei ollut pelkästään väliaikainen ja että toinen palvelukseenottomenettely oli näennäinen joitakin kuukausia aiemmin tehdyn nimityksen oikeuttamiseksi. Oikeusasiamies katsoi kuitenkin, että hänen tutkimuksissaan ei ole tullut esiin riittäviä todisteita tämän väitteen tukemiseksi. On todettava erityisesti, että O:n kanssa marraskuussa 2000 tehdyn sopimuksen voimassaoloaika oli kuusi kuukautta, mikä tukee komission väitettä, jonka mukaan nimitys oli ainoastaan väliaikainen.

2.5 Edellä esitetyn perusteella komitean toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa kantelijan toisen väitteen osalta.

3 Varallaololuettelon voimassaoloajan valinta

3.1 Kantelija väitti, että vuonna 1997 laaditun varallaololuettelon voimassaoloaika koskeva päätös oli ollut mielivaltainen.

3.2 Komitea katsoi, että hallinto käytti sille kuuluvaa harkintavaltaa päätöstä tehdessään.

3.3 Oikeusasiamies katsoi, että varallaololuettelon voimassaoloaika koskeva päätös kuuluu tosiaankin hallinnon harkintavallan piiriin. Komitea olisi kiistattomasti ylittänyt harkintavaltansa rajat tässä asiassa, jos sen ainoa tarkoitus oli ollut, kuten kantelija väitti, järjestää toinen palvelukseenottomenettely joitakin kuukausia aiemmin tehdyn nimityksen oikeuttamiseksi. Kuten edellä todettiin, oikeusasiamies katsoi kuitenkin, että hänen tutkimuksissaan ei ilmennyt tarpeeksi todisteita tämän väitteen tukemiseksi.

3.4 Edellä sanotun perusteella komitean toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa kantelijan kolmannen väitteen osalta.

4 Komitea ei ilmoittanut ennen kuin varallaololuettelon voimassaolo päättyi

4.1 Kantelija väitti, että komitean olisi pitänyt ilmoittaa vuoden 1997 varallaololuetteloon merkityille henkilöille, ennen kuin se päätti luettelon voimassaoloajan umpeutumista.

4.2 Komitea katsoi, että se pystyi ilmoittamaan näille henkilöille vasta, kun päätös oli tehty.

4.3 Oikeusasiamies ei ollut tietoinen sellaisista esteistä, jotka olisivat estäneet komiteaa ilmoittamasta kyseisille henkilöille, ennen kuin se päätti varallaololuettelon voimassaolon umpeutumista. Oikeusasiamiehen tiedossa ei kuitenkaan ollut sääntöä, jolla hallintoa veloitettaisiin ilmoittamaan varallaololuetteloon merkityille henkilöille, ennen kuin luettelon voimassaoloajan annetaan umpeutua.

5 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritettujen oikeusasiamiehen tutkimusten perusteella oli esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

Koska alueiden komitea ei ilmoittanut kantelijalle, kun Euroopan allianssin hallintovirkamiehen paikka vapautui, se rikkoi kantelijalle antamansa lupauksen. On hyvän hallintotavan mukaista, että hallinto pitää kansalaisille antamansa sitoumukset. Komitea ei tehnyt näin, ja tämä muodosti näin ollen hallinnollisen epäkohdan

Koska tapauksen kyseinen näkökohta koski tiettyjä menneisyyden tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

NIMITYSPÄÄTÖKSEN TEKEMINEN ILMOITTAMATTA AVAUTUVIA TOIMIA VARTEN LAA- DITUSSA VARALLA- OLOLUETTELOSSA OLEVILLE HENKILÖILLE

Päätös kanteluun 1376/2000/OV alueiden komiteaa vastaan

KANTELU

I. teki lokakuussa 2000 Euroopan oikeusasiamiehelle kantelun, joka koski alueiden komitean päätöstä hallintovirkamiehen nimittämisestä Euroopan allianssi -ryhmään. Kantelijan mukaan olennaiset tosiseikat olivat seuraavat:

Alueiden komitean verkkosivustossa oli 10. huhtikuuta 2000 maininta siitä, että Euroopan allianssi -ryhmään oli nimitetty hallintovirkamies (määräaikainen työntekijä). Kantelija väittää kuitenkin, että toimeen nimitetty hallintovirkamies ei ollut kyseistä tointa varten 9. tammikuuta 1997 laaditussa varallaololuettelossa, joka on voimassa määräämättömän ajan. Varallaololuettelossa oleville henkilöille ei myöskään ilmoitettu avoimesta toimesta.

Kantelija kirjoitti 14. toukokuuta 2000 kirjeen alueiden komitean pääsihteerille, mutta ei saanut vastausta. Pääsihteerin kirjoitti 23. kesäkuuta 2000 kantelijalle kirjeen, jossa ei viitattu kantelijan 14. toukokuuta 2000 päivätyyn kirjeeseen, vaan ilmoitettiin, että kyseessä olevaa tointa varten laaditun varallaololuettelon voimassaoloaika oli päättynyt 20. kesäkuuta 2000.

Kantelija kirjoitti alueiden komitealle 9. heinäkuuta 2000 vastauskirjeen, jossa hän väitti, että komitean 23. kesäkuuta 2000 päivätyssä kirjeessä ei vastattu hänen väitteisiinsä palvelukseenottomenettelyn sääntöjenvastaisuudesta. Alueiden komitea ei vastannut kantelijan kirjeeseen.

Kantelija kirjoitti sen vuoksi oikeusasiamiehelle 22. lokakuuta 2000 ja esitti seuraavat väitteet:

- 1 Alueiden komitea nimitti huhtikuussa 2000 Euroopan allianssi -ryhmän hallintovirkamieheksi henkilön, joka ei ollut kyseistä tointa varten tammikuussa 1997 laaditussa varallaololuettelossa.
- 2 Alueiden komitea ei ilmoittanut mainitusta avoimesta toimesta kantelijalle, joka oli (20. kesäkuuta saakka voimassa olleessa) varallaololuettelossa.
- 3 Alueiden komitea ei vastannut kantelijan 14. toukokuuta ja 9. heinäkuuta 2000 lähettämiin kirjeisiin.

TUTKIMUS

Alueiden komitean lausunto

Kantelu välitettiin alueiden komitealle marraskuussa 2000. Ensimmäiseen väitteeseen alueiden komitea vastasi, että sillä ei ollut velvollisuutta ilmoittaa varallaololuettelossa oleville henkilöille kyseisestä avoimesta toimesta, koska tointa ei täytetty pysyvästi vaan vain määräaikaisesti odotettaessa toimen pysyvää täyttämistä. Samasta syystä komitea sai vapaasti valita henkilön varallaololuettelon ulkopuolelta.

Toiseen väitteeseen komitea huomautti, että kantelijalle oli 9. tammikuuta 1997 ilmoitettu, että tämän nimi oli varallaololuettelossa. Komitea huomautti myös, että päätös varallaololuettelon voimassaoloajan päättämisestä ei ollut mielivaltainen toimenpide, vaan sen antaminen oli nimittävän viranomaisen harkintavallassa, joka tunnustetaan sekä henkilöstösäännöissä että oikeuskäytännössä. Komitea huomautti myös, että tieto varallaololuettelon voimassaoloajan päättymisestä (päivätty 23. kesäkuuta 2000) voitiin antaa vasta, kun 20. kesäkuuta 2000 päivätty päätös oli tehty. Komitean kantelijalle 23. kesäkuuta 2000 lähettämässä kirjeessä ilmoitettiin myös, että 23. kesäkuuta 2000 oli julkaistu ilmoitus uudesta avoimesta toimesta, jonka osalta palvelukseenottomenettelyn oli määrä alkaa 16. lokakuuta 2000.

Lopuksi komitea katsoi kolmannen väitteen osalta, että asia ratkeaisi kantelijaa tyydyttävällä tavalla uuden palvelukseenottomenettelyn ansiosta. Komitea ei sen vuoksi halunnut vastata kantelijan 14. toukokuuta ja 9. heinäkuuta 2000 päivättyihin kirjeisiin.

Kantelijan huomautukset

Kantelija huomautti, että komitean perustelu, jonka mukaan kyse oli vain määräaikaisesta työpaikasta, ei ollut vakuuttava ja että määräaikaisuudesta ei ollut mainintaa komitean verkkosivustossa. Perustelu vaikutti siten jälkikäteen tekaistulta.

Kantelija huomautti, että toimen avautuminen ei ollut odottamaton tapahtuma, koska edellisen hallintovirkamiehen eroaminen toimesta oli ennakoitavissa. Komitealla oli tarpeeksi aikaa käyttää apunaan varallaololuetteloa ja ottaa huomioon siinä olevien henkilöiden oikeudet odotukset. Oikeutettujen odotusten osalta kantelija huomautti, että komitea oli 9. tammikuuta 1997 päivättyssä kirjeessään ilmoittanut ottavansa yhteyttä kantelijaan ”heti kun ilmenee tilaisuus palvelukseen ottamiseen”. Kantelija viittasi myös vastaavanlaisiin oikeutettuihin odotuksiin, jotka perustuivat komitean 17. heinäkuuta 1997 päivättyssä kirjeessään esittämään toteamukseen, että koska kantelija oli varallaololuettelossa, hänen hakemuksensa käsiteltäisiin uudelleen uuden viran perustamisen tai toimen vapautumisen yhteydessä.

Kantelija huomautti, että varallaololuettelo oli vielä voimassa mainitun toimen vapautuessa maaliskuussa 2000, joten häneen olisi voitu ottaa yhteyttä. Kantelija katsoi lopuksi koko tapahtumaketjun osoittavan, että komitea ei halunnut noudattaa tavanomaista

käytäntöä, koska se halusi antaa toimen henkilölle, joka ei ollut osallistunut alkuperäiseen valintamenettelyyn.

PÄÄTÖS

1 Väite, jonka mukaan toimeen oli nimitetty varallaololuettelon ulkopuolinen henkilö

1.1 Kantelija väitti, että alueiden komitea nimitti huhtikuussa 2000 Euroopan allianssi-ryhmän hallintovirkamieheksi henkilön, joka ei ollut kyseistä tointa varten tammikuussa 1997 laaditussa varallaololuettelossa. Alueiden komitea huomautti lausunnossaan, että tointa ei täytetty pysyvästi vaan vain määräaikaisesti odottaessa toimen pysyvää täyttämistä. Koska komitea ei ryhtynyt täyttämään tointa pysyvästi, se pystyi vapaasti valitsemaan toimeen varallaololuettelon ulkopuolisen henkilön.

1.2 Oikeusasiamies katsoi, että nimittävällä viranomaisella on oikeus toimen määräaikaiseen täyttämiseen, jos sillä on hyvä syy tehdä niin. Käsiteltävässä tapauksessa komitea väitti, että toimi oli täytettävä kiireellisesti ja että sen ei tarvinnut valita varallaololuettelossa olevaa henkilöä, koska se ei ryhtynyt täyttämään tointa pysyvästi. Oikeusasiamies katsoi, että komitea oli antanut järkevä selityksen kyseessä olevan toimen täyttämisen määräaikaisuudelle. Koska tämä päätös kuuluu hallintoelimen harkintavallan piiriin, oikeusasiamiehellä ei ollut oikeutta esittää omaa arviotaan.

1.3 Kantelija väitti koko tapahtumaketjun osoittavan, että komitea ei halunnut noudattaa tavanomaista käytäntöä, koska se halusi antaa toimen henkilölle, joka ei ollut osallistunut alkuperäiseen valintamenettelyyn. Oikeusasiamies katsoi kuitenkin, ettei kantelija ole toimittanut todisteita väitteensä tueksi. Edellä esitetyn perusteella oikeusasiamies katsoi, että alueiden komitean toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa tämän väitteen osalta.

2 Väite, jonka mukaan varallaololuettelossa olleille henkilöille ei ilmoitettu avoimesta toimesta

2.1 Kantelija väitti, että alueiden komitea ei ilmoittanut hänelle avoimesta toimesta, vaikka hän oli (20. kesäkuuta 2000 saakka voimassa olleessa) varallaololuettelossa. Komitea väitti lausunnossaan, että sillä ei ollut velvollisuutta ilmoittaa kyseisestä avoimesta toimesta varallaololuettelossa oleville henkilöille. Komitea huomautti myös, että päätös varallaololuettelon voimassaoloajan päättämisestä ei ollut mielivaltainen toimenpide, vaan sen antaminen oli nimittävän viranomaisen harkintavallassa, joka tunnustetaan sekä henkilöstösäännöissä että oikeuskäytännössä.

2.2 On hyvän hallintotavan periaatteiden mukaista, että yhteisön toimielimet ja laitokset noudattavat kansalaisille antamia lupauksia. Käsiteltävässä tapauksessa komitea ilmoitti kantelijalle 9. tammikuuta 1997 päivätyssä kirjeessään ottavansa kantelijaan yhteyttä heti, kun ilmeni tilaisuus palvelukseen ottamiseen. Komitea totesi 17. heinäkuuta 1997 päivätyssä kirjeessään, että kantelijan hakemus käsiteltäisiin uudelleen uuden viran perustamisen tai toimen vapautumisen yhteydessä. Komitea rikkoi lupauksensa, kun se ei ilmoittanut kantelijalle avoimesta toimesta. Tätä oli pidettävä hallinnollisena epäkohtana, ja oikeusasiamies esitti jäljempänä kriittisen huomautuksen.

3 Väite, jonka mukaan kantelijan 14. toukokuuta ja 9. heinäkuuta 2000 päivätyihin kirjeisiin ei vastattu

3.1 Kantelija väitti, että alueiden komitea ei vastannut hänen 14. toukokuuta ja 9. kesäkuuta 2000 päivätyihin kirjeisiinsä. Koska alueiden komitea katsoi, että asia oli ratkeamassa kantelijaa tyydyttävällä tavalla uuden palvelukseenottomenettelyn ansiosta, se ei halunnut vastata kantelijan 14. toukokuuta ja 9. heinäkuuta 2000 päivätyihin kirjeisiin.

3.2 On hyvän hallintotavan periaatteiden mukaista, että yhteisön toimielimet ja laitokset vastaavat kansalaisten kirjeisiin. Käsiteltävässä tapauksessa alueiden komitea ei vastannut kantelijan 14. toukokuuta ja 9. heinäkuuta 2000 päivätyihin kirjeisiin. Komitean esittämät perustelut, joiden mukaan asia oli mahdollisesti ratkeamassa kantelijaa tyydyttävällä tavalla uuden palvelukseenottomenettelyn ansiosta, eivät oikeuta laiminlyömään kantelijan kirjeisiin vastaamista. Kirjeisiin vastaamatta jättämistä oli pidettävä hallinnollisena epäkohtana, ja oikeusasiamies esitti jäljempänä kriittisen huomautuksen.

4 Johtopäätös

Oikeusasiamiehen suorittaman kantelun toisen ja kolmannen osan tutkimuksen pohjalta oli esitettävä seuraavat kaksi kriittistä huomautusta:

On hyvän hallintotavan periaatteiden mukaista, että yhteisön toimielimet ja laitokset noudattavat kansalaisille antamiaaan lupauksia. Käsiteltävässä tapauksessa komitea ilmoitti kantelijalle 9. tammikuuta 1997 päivätyssä kirjeessään ottavansa kanteliijaan yhteyttä heti, kun ilmeni tilaisuus palvelukseen ottamiseen. Komitea totesi 17. heinäkuuta 1997 päivätyssä kirjeessään, että kantelijan hakemus käsiteltäisiin uudelleen uuden viran perustamisen tai toimen vapautumisen yhteydessä. Komitea rikkoi näin ollen lupauksensa, kun se ei ilmoittanut kantelijalle avoimesta toimesta. Tätä oli pidettävä hallinnollisena epäkohtana.

On hyvän hallintotavan periaatteiden mukaista, että yhteisön toimielimet ja laitokset vastaavat kansalaisten kirjeisiin. Käsiteltävässä tapauksessa alueiden komitea ei vastannut kantelijan 14. toukokuuta ja 9. heinäkuuta 2000 päivätyihin kirjeisiin. Komitean esittämät perustelut, joiden mukaan asia oli mahdollisesti ratkeamassa kantelijaa tyydyttävällä tavalla uuden palvelukseenottomenettelyn ansiosta, eivät oikeuta laiminlyömään kantelijan kirjeisiin vastaamista. Kirjeisiin vastaamatta jättämistä oli pidettävä hallinnollisena epäkohtana.

Koska tapauksen nämä näkökohdat koskivat tiettyjä menneisyyteen liittyviä tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

3.4.5 Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskus

VÄITETTY SYRJINTÄ AVOINTA TOINTA KOSKEVASSA ILMOITUKSESSA / VÄITETTY EPÄOIKEUDENMUKAINEN JA MIELIVALTAINEN ARVIOINTI

Päätös kanteluun 705/2000/OV Euroopan ammatillisen koulutuksen kehittämiskeskusta (Cedefop) vastaan

KANTELU

T. teki toukokuussa 2000 M:n (jäljempänä "kantelija") puolesta Euroopan oikeusasiamiehelle kantelun, joka koski väitettyä syrjintää ja epäoikeudenmukaista kohtelua palvelukseenottomenettelyn yhteydessä. Kantelijan mukaan olennaiset tosiseikat olivat seuraavat:

Kantelija osallistui palvelukseenottomenettelyyn, jossa haettiin naispuolista kielitaitoista keskuksenhoitajaa Cedefopin toimistoon Thessalonikiin ja josta Cedefop ilmoitti vuoden 2000 alussa. Tointa koskeneessa lehti-ilmoituksessa käytettiin kreikankielisiä termejä "τηλεφωνήτρια" ja "υποψήφιος", joiden suomenkieliset vastineet ovat "naispuolinen keskuksenhoitaja" ja "naispuoliset hakijat". Kantelija huomautti, että tällainen rajoitus on sekä yhteisön että Kreikan oikeuden vastainen. Kirjalliset kokeet järjestettiin 27. maaliskuuta 2000, ja ilmoituksessa olleesta rajoituksesta huolimatta hakijoiden joukossa oli myös yksi miespuolinen henkilö.

Lopulliset tulokset osoittivat, että kantelija oli paras kirjallisissa kokeissa, kun taas miespuolinen hakija oli paras suullisissa kokeissa. Palvelukseen otettiin lopulta kuitenkin miespuolinen hakija.

Kantelijan mukaan Cedefopin suorittama hakijoiden arviointi oli mielivaltainen ja epäoikeudenmukainen, koska hakija, joka lopulta otettiin palvelukseen, oli saanut kirjallisista kokeista varsin alhaiset pistemäärät (2/10 ranskan kielestä ja 0/10 englannin kielestä). Kantelija huomautti, että koska vieraiden kielten taito oli tointa täytettäessä tärkein vaatimus, ei ollut hyväksyttävää ottaa palvelukseen henkilöä, joka oli saanut niin alhaiset pistemäärät englannin ja ranskan kirjallisista kokeista.

Hakijoiden aiempaa työkokemusta arvioivasta osiosta kantelija sai vain 4/20 pistettä, vaikka hän oli liittännyt hakemukseensa lukuisia suosituksia ja vaikka hänellä oli kokemusta toimimisesta virallisena kääntäjänä useiden eri yritysten palveluksessa. Kantelijaa oli lisäksi arvioitu suullisessa kokeessa toimen kannalta toisarvoisten kysymysten (esimerkiksi mitä elokuvia hän oli hiljattain nähnyt) perusteella.

Kantelija korosti lisäksi, että menettelyn aikana tehtiin useita huolimattomuusvirheitä. Kokeiden tuloksia koskeva Cedefopin ilmoitus oli esimerkiksi päivätty 14. maaliskuuta 2000 eli 13 päivää ennen tosiasiallista koepäivää. Selvitykset, jotka Cedefop antoi kantelijan lopullisia koetuloksia koskeviin kysymyksiin, eivät kantelijan mukaan olleet tyydyttävät. Hän väittää myös, että häneen suhtauduttiin varsin vihamielisesti puhelinkeskusteluissa, jotka hän kävi Cedefopin virkamiesten kanssa, ja että virkamiehet vaativat häntä lopettamaan asioiden sotkemisen. Kantelija lähetti 10. toukokuuta 2000 kirjallisen vastalauseen Cedefopille, mutta ei saanut siihen vastausta.

Lopuksi kantelija ilmoitti, että kun hän otti yhteyttä Brysselissä sijaitsevaan Cedefopin keskusyksikköön, häntä varoitettiin, että hänet on pantu hankalan käyttäytymisen takia epäviralliselle mustalle listalle, johon kirjataan kaikki jonkin yhteisön elimen päätöksestä valittaneet henkilöt. Tämän vuoksi häntä ei vastaisuudessa oteta minkään EU:n toimielimen palvelukseen.

Kantelija kirjoitti siksi oikeusasiamiehelle 25. toukokuuta 2000 ja esitti seuraavat väitteet:

1 Tointa koskeneessa ilmoituksessa käytettiin termejä "τηλεφωνήτρια" ja "υποψήφιος", joiden suomenkieliset vastineet ovat "naispuolinen keskuksenhoitaja" ja "naispuoliset hakijat". Tämä on vastoin yhteisön ja lisäksi Kreikan lainsäädäntöä, jossa kielletään kaikki sukupuoleen perustuva syrjintä.

2 Cedefopin suorittama hakijoiden arviointi oli mielivaltainen ja epäoikeudenmukainen, koska hakija, joka tuli lopulta valituksi, oli saanut kirjallisista kokeista varsin alhaiset pistemäärät (2/10 ranskan kielestä ja 0/10 englannin kielestä), kun kantelija sen sijaan oli saanut parhaan pistemäärän kirjallisista kokeista. Hakijoiden aiempaa työkoke-

musta arvioivasta osiosta kantelija sai vain 4/20 pistettä, vaikka hän oli liittännyt hakemuksensa lukuisia suosituksia ja vaikka hänellä oli kokemusta toimimisesta virallisena kääntäjänä useiden eri yritysten palveluksessa.

3 Kantelijaa oli suullisessa kokeessa arvioitu kyseisen toimen kannalta toisarvoisten kysymysten perusteella.

4 Cedefop ei antanut tyydyttäviä selityksiä kokeiden lopullisia tuloksia koskeviin kantelijan kysymyksiin eikä vastannut kantelijan 10. toukokuuta 2000 päivättyyn kirjalliseen vastalauseeseen.

5 Kilpailun tuloksia koskeva ilmoitus oli päivätty 14. maaliskuuta 2000 eli 13 päivää ennen tosiasiallista koepäivää.

TUTKIMUS

Cedefopin lausunto

Kantelu välitettiin Cedefopille kesäkuussa 2000. Cedefop vahvisti lausunnossaan, että paikallisissa sanomalehdissä oli ilmoitettu avoinna olevasta naispuolisen keskuksenhoitajan toimesta, mutta selitti, että tämä johtui sen sihteeristössä tapahtuneesta erehdyksestä. Cedefop huomautti kuitenkin, että tällainen erehdys voi sattua verrattain helposti, sillä kyseisessä kreikankielisessä sanassa vain pari sanan lopussa olevaa kirjainta ilmaisee kyseessä olevan henkilön sukupuolen (*τηλεφωνητής/τηλεφωνήτρια*). Cedefop selvitti myös, että koska kyseisessä toimessa oli ennen ollut kaksi naispuolista keskuksenhoitajaa, virheen syynä oli sekaannus, eikä kyse suinkaan ollut tahallisuudesta. Koska tällainen toimen kuvaus on todellakin sekä yhteisön että Kreikan oikeuden vastainen, Cedefopin oli pakko hyväksyä kilpailuun kaikki miespuoliset hakijat.

Cedefop totesi, että 41 hakijasta 12 pääsi kirjallisiin kokeisiin, joihin kuului kreikan-, englannin- ja ranskankielinen sanelukoe (yhden kokeen enimmäispistemäärä oli 10 ja kaikista yhteensä 30), kun taas suullisen kokeen enimmäispistemäärä oli 125, ja siinä oli myös mahdollista saada lisäpisteitä muista kielistä kuin kreikka, englanti ja ranska. Cedefop totesi, että kokeissa mitattiin hakijoiden kielellisiä kykyjä, tietoteknisiä taitoja sekä viestinnän sujuvuutta ja helppoutta hakijoiden osaamalla kielillä. Kokeiden suullisen osuuden saama painoarvo puolestaan kuvasti keskuksenhoitajalta vaadittavia käytännön taitoja: 1) taitoa viestiä tehokkaasti mahdollisimman monella kielellä ja vähintään kreikkaksi, englanniksi ja ranskaksi, 2) rauhallista ja hienovaraista otetta soittajiin ja 3) alaan liittyvää työkokemusta.

Cedefopin mukaan suullisessa kokeessa käytiin läpi kaikille yhteinen viiden kysymyksen sarja, minkä lisäksi hakijoita kehoitettiin kertomaan harrastuksistaan (elokuvat, kirjallisuus, urheilu) muilla kielillä kuin omalla äidinkielellään. Cedefop korosti, että monikulttuurisessa organisaatiossa työskentelevän keskuksenhoitajan toimessa vaaditaan kykyä ymmärtää mahdollisimman monta kieltä ja viestiä niillä sujuvasti ja helposti sekä hienovaraista ja maltillista otetta soittajiin.

Toimeen valittu hakija sai kokeista yhteispistemäärän 132/155 ja kantelija 82,5/155. Cedefop huomautti myös, että kaksi muuta hakijaa (joiden pistemäärät olivat 120/155 ja 115,5/155) oli merkitty varallaololuetteloon mahdollisten vapautuvien toimien varalta. Toinen heistä oli osallistunut aiempaan kilpailuun ja kannellut Euroopan oikeusasiamiehelle. Keskus ei siitä huolimatta suhtautunut häneen vihamielisesti eikä kostonhaluisesti, vaan päinvastoin kirjasi hänet keskuksenhoitajan toimeen liittyvän kilpailun kolmanneksi parhaaksi hakijaksi. Cedefop mainitsi tämän esimerkkitapauksen vastineeksi kantelijan väitteisiin hakijoiden työkeästä ja ylimielisestä kohtelusta.

Cedefop huomautti yhteisöjen eri laitoksissa saatujen kokemusten osoittavan, että on henkilöitä, jotka osaavat viestiä suullisesti erittäin tehokkaasti ja monilla kielillä hallitsematta kuitenkaan kaikkien näiden kielien kirjallista muotoa. Cedefop totesi siihen, että valituksi tullut hakija sai kirjallisissa kokeissa 0 pistettä, että näiden kokeiden arvostelussa jo yhdestä pienestäkin kirjoitusvirheestä yhdessä sanassa oli tuloksena 0 pistettä. Cedefop ei hyväksy sitä, että kirjallisen kokeen alhainen pistemäärä mitätöisi suullisessa haastattelussa saadut hyvät pisteet, varsinkin kun otetaan huomioon näiden suullisten kokeiden laajuus.

Cedefop korosti, että juuri tähän avoimeen toimeen vaadittiin mahdollisimman monen kielen suullista taitoa sekä miellyttävää ja rauhallista käytöstä. Käsiteltävässä tapauksessa valituksi tulleen hakijan haastattelun tulokset olivat paljon paremmat kuin kantelijan haastattelun.

Valintalautakunnan jäsenet päätyivät kantelijan haastattelun perusteella yksimielisesti siihen, että a) hänellä on äidinkielen taidon lisäksi hyvä englannin ja ranskan kielen taito, b) koko hänen kolmivuotinen aiempi työkokemuksensa on hankittu toimimalla kääntäjänä yksityisissä yrityksissä, c) hänen erittäin itsevarma käytöksensä saattaisi olla haitaksi kyseessä olevassa toimessa ja d) ja että hänen ensisijaisena tavoitteenaan oli, kuten hän itsekin myönsi haastattelussa, päästä kääntäjäksi Cedefopiin, mikä antoi aiheita epäillä hänen motivaatiotaan kyseessä olevan toimen kannalta. Valituksi tulleen hakijan haastattelu osoitti, että a) hän puhuu äidinkieltään lisäksi erittäin hyvin ranskaa, englantia ja italiaa, b) hän puhuu hyvin espanjaa ja kohtuullisen hyvin saksaa, c) hän on työskennellyt yhteisöjen toimielimissä Luxemburgissa vuosina 1991–1995, jolta ajalta hänellä on työkokemusta kyseessä olevaa tointa vastaavien tehtävien hoitamisesta, ja d) että hänen käytöksensä on tahdikas, hienovarainen ja toimeen soveltuva.

Kokeiden tuloksia koskeneen asiakirjan väärän päivämäärän Cedefop totesi johtuneen tietokoneongelmista. Hallinto-osasto lähetti 14. maaliskuuta 2000 valintalautakunnalle lomakepohjan hakijoiden pistemäärien merkitsemistä varten. Kun lomakepohjaan oli merkitty lopulliset pistemäärät, se palautettiin sähköpostitse hallinto-osastolle, mutta tietokone ei poistanut päivämäärää tarkistetusta asiakirjasta.

Lopuksi Cedefop huomautti, että sekä Cedefopin hallinto-osaston johtaja että valintalautakunnan puheenjohtaja suhtautuivat kantelijaan asianmukaisen kohteliaasti ja sovittellavasti ilmoittaessaan rauhalliseen ja ymmärtäväiseen sävyyn syyt siihen, miksi kantelija ei ollut menestynyt kilpailussa. Cedefop viittasi asiakirjamerkintöihin, joista todellinen tapahtumaketju käy ilmi. Jo se tosiasia, että kantelija sai hallinto-osastolta juuri näissä olosuhteissa kilpailun kokonaistuloksia koskevia asiakirjoja (eikä vain omia pistemääriään), osoittaa selkeästi, ettei Cedefopilla ollut aikomustakaan salata mitään, vaan päinvastoin selvittää avoimesti ja tyhjentävästi kaikki ne asiat, jotka saattaisivat synnyttää epäluuloa valitsematta jääneissä hakijoissa. Cedefop kiisti väitteet kantelijan joutumisesta mustalle listalle.

Cedefop viittasi myös siihen, että kaksi kreikkalaista ministeriä sekä komission jäsen Diamantopouloun toimisto olivat ennen kokeiden järjestämistä ottaneet yhteyttä keskukseseen kiinnittääkseen hallinto-osaston huomion kantelijan hakemukseen. Vastaavanlaisia yhteydenottoja tapahtui myös, kun kilpailu oli päättynyt ja tulokset julkistettu.

Cedefop pahoitteli kahta erehdystä, joista toinen oli johtanut virheellisen työnkuvauksen julkaisemiseen lehdistössä ja toinen tulosten ilmoituspäivämäärän virheellisyyteen.

Kantelijan huomautukset

Kantelija pitäytyi kantelussaan. Hän huomautti, että tointa koskevaan ilmoitukseen sisällytynyt virhe olisi voitu korjata helposti julkaisemalla uusi ilmoitus ja että Cedefopin kaltaisella laitoksella ei missään tapauksessa pitäisi olla varaa tehdä tällaisia virheitä. Kantelija

teki vastaavan huomautuksen koetulosten ilmoitusasiakirjan päivämäärän virheellisyydestä, jonka Cedefop jälleen selitti erehdykseksi.

Kanteliija huomautti myös, ettei kirjallisia kokeita olisi pitänyt järjestää ollenkaan, jos ne kerran Cedefopin lausunnon mukaan eivät olleet yhtä tärkeitä kuin suulliset kokeet. Kanteliija huomautti, että ainoa hakija, joka ei läpäissyt kirjallisia kokeita, tuli lopulta valituksi toimeen.

Kanteliija totesi, että Cedefop on Euroopan unionin virasto, jonka tulisi olla tasapuolinen ja noudattaa lainsäädäntöä. Sitä tosiasiaa, että kantelun Euroopan oikeusasiamiehelle tehnyttä henkilöä kohdeltiin tasavertaisesti muiden hakijoiden kanssa, ei voida pitää osoituksena Cedefopin puolueettomuudesta ja moitteettomasta toiminnasta.

Lopuksi kanteliija katsoi, että Cedefopin antamat selvitykset eivät olleet vakuuttavia eikä hän ollut tyytyväinen niihin.

LISÄTUTKIMUKSET

Oikeusasiamiehen toimisto otti 11. heinäkuuta 2001 puhelimitse yhteyttä kanteliijaan ja pyysi häneltä jäljennöstä kilpailuilmoituksesta. Kanteliija vastasi, että pieni lehti-ilmoitus oli ainoa hänen hallussaan oleva asiaan liittyvä teksti. Oikeusasiamiehen toimisto otti samana päivänä yhteyttä myös asianomaisen kilpailun valintalautakunnan puheenjohtajaan John Youngiin ja esitti hänellekin kilpailuilmoitusta koskevan pyynnön. Cedefop lähetti oikeusasiamiehelle kilpailuilmoituksen, joka itse asiassa oli lehdessä ollut ilmoitus.

PÄÄTÖS

1 Väitetty syrjintä avointa tointa koskevassa ilmoituksessa

1.1 Kanteliija väitti, että tointa koskeneessa ilmoituksessa käytettiin termejä “*τηλεφωνήτρια*” ja “*υποψήφιος*”, joiden suomenkieliset vastineet ovat “naispuolinen keskuksenhoitaja” ja “naispuoliset hakijat”. Tämä on vastoin yhteisön ja lisäksi Kreikan lainsäädäntöä, jossa kielletään kaikki sukupuoleen perustuva syrjintä.

1.2 Cedefop vahvisti, että paikallisissa sanomalehdissä oli ilmoitettu avoinna olevasta naispuolisen keskuksenhoitajan toimesta, mutta selvitti, että tämä johtui sen sihteeristössä tapahtuneesta erehdyksestä. Cedefop huomautti kuitenkin, että tällainen erehdys voi sattua verrattain helposti, sillä kyseisessä kreikankielisessä sanassa vain pari sanan lopussa olevaa kirjainta ilmaisee kyseessä olevan henkilön sukupuolen (*τηλεφωνήτριας/τηλεφωνήτρια*). Cedefop selitti myös, että koska kyseisessä toimessa oli ennen ollut kaksi naispuolista keskuksenhoitajaa, virheen syynä oli sekaannus, eikä kyse suinkaan ollut tahallisesta teosta. Cedefop pahoitteli kuitenkin tätä erehdystä, joka oli johtanut virheellisen työnkuvauksen julkaisemiseen lehdistössä.

1.3 Oikeusasiamies totesi, että henkilöstösääntöjen 27 artiklassa määrätään, että virkamiesten valinnassa ei kiinnitetä huomiota heidän rotuunsa, uskontoonsa tai sukupuoleensa. Yhteisön toimielinten ja laitosten järjestämiä palvelukseenottomenettelyjä koskevat ilmoitukset on sen vuoksi laadittava viittaamatta sukupuoleen.

1.4 Käsiteltävässä tapauksessa tointa koskevassa ilmoituksessa viitattiin “naispuoliseen keskuksenhoitajaan” (*τηλεφωνήτρια*) ja “naispuoliseen hakijaan” (*υποψήφιος*). Cedefop oli rikkonut syrjimättömyyden periaatetta. Vaikka Cedefop pahoitteli tätä erehdystä launnonssaan, se ei kuitenkaan ilmeisesti ole julkaissut uutta ilmoitusta virheen korjaamiseksi. Huolimatta siitä, että palvelukseen otettiin lopulta miespuolinen hakija, lehdessä julkaistu ilmoitus tarkoitti, että vain naiset voivat hakea mainittua tointa. Tätä oli pidettävä hallinnollisena epäkohtana, ja oikeusasiamies antoi jäljempänä kriittisen huomautuksen.

2 Väitetty hakijoiden epäoikeudenmukainen ja mielivaltainen arviointi

2.1 Kantelija väitti, että Cedefopin suorittama hakijoiden arviointi oli mielivaltainen ja epäoikeudenmukainen, koska toimeen valituksi tullut hakija oli saanut kirjallisissa kokeissa varsin alhaiset pistemäärät (2/10 ranskan kielessä ja 0/10 englannin kielessä), kun kantelija sen sijaan oli saanut parhaan pistemäärän kirjallisissa kokeissa. Hakijoiden aiempaa työkokemusta arvioivasta osiosta kantelija sai vain 4/20 pistettä, vaikka hän oli liittännyt hakemukseensa lukuisia suosituksia ja vaikka hänellä oli kokemusta toimimisesta virallisena kääntäjänä useiden eri yritysten palveluksessa.

2.2 Cedefop huomautti, että kirjallisten kokeiden enimmäispistemäärä oli 30 ja suullisten kokeiden 125 pistettä. Cedefop totesi myös, että kokeiden suullisen osuuden saama painoarvo kuvasti keskuksenhoitajalta vaadittavia käytännön taitoja. Kirjallisten kokeiden osalta Cedefop huomautti, että sanelukokeiden arvostelussa jo yhdestä pienestäkin kirjoitusvirheestä yhdessä sanassa oli tuloksena 0 pistettä. Cedefop selitti myös, miksi valintalautakunta päätyi suullisen kokeen perusteella siihen, että valituksi tullut hakija vei voiton kantelijasta kielitaidon, alaan liittyvän työkokemuksen, motivaation ja toimeen soveltuvuuden osalta.

2.3 Oikeusasiamies totesi hakijoiden lopullisen arvioinnin sisältävän asiakirjan perusteella, että 155 pisteen enimmäismäärästä kreikan, ranskan ja englannin sanelukokeiden osuus oli 30 pistettä (10 pistettä kustakin kielestä) ja suullisen osion osuus 125 pistettä, joka jakautui siten, että viidestä peruskysymyksestä sai enintään 20, esiintymisestä 40, työkokemuksesta 20 ja kolmesta pakollisesta kielestä 45 pistettä sekä mahdollisuus lisäpisteisiin ylimääräisistä kielistä (5 pistettä kustakin kielestä). Suullisilla kokeilla on arvioinnissa paljon suurempi painoarvo kuin kirjallisilla. Niiden osuus oli itse asiassa noin 80 prosenttia kokonaisarviosta, kun kirjallisten kokeiden osuus oli vain 20 prosenttia.

2.4 Kantelija sai 18/30 pistettä sanelukokeesta ja 64,5/125 pistettä suullisesta kokeesta, kun valituksi tullut hakija sai 9/30 pistettä sanelukokeesta ja 123/125 suullisesta kokeesta. Koetuloksista käy ilmi, että vaikka kantelija saikin kirjallisista kokeista parhaan tuloksen, kaikkiaan 10 hakijasta kuusi hakijaa, joiden joukossa oli lopulta toimeen valittu henkilö, sai kantelijaa paremman pistemäärän sekä suullisesta kokeesta että lopullisesta arvioinnista.

2.5 Kantelijan väite, jonka mukaan valintalautakunnan arviointi oli ollut mielivaltainen ja epäoikeudenmukainen, ei ollut perusteltu. Kantelun tässä näkökohdassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

3 Väite, jonka mukaan suullisessa kokeessa esitettiin toimen kannalta toisarvoisia kysymyksiä

3.1 Kantelija väitti, että hänen soveltuvuuttaan oli arvioitu suullisessa kokeessa toimen kannalta toisarvoisten eikä kilpailuehtoihin perustuvien kysymysten pohjalta. Esimerkkinä tästä hän mainitsi kysymyksen, joka koski hänen hiljattain näkemäänsä elokuvia. Cedefop huomautti, että suullisessa kokeessa käytiin läpi kaikille yhteinen viiden kysymyksen sarja, minkä lisäksi hakijoita kehoitettiin kertomaan harrastuksistaan (elokuvat, kirjallisuus, urheilu) muilla kielillä kuin omalla äidinkielellään.

3.2 Suullista koetta koskevista asiakirjoista käy ilmi, että hakijoilta kysyttiin ensiksi kaikille samat viisi kysymystä. Ensimmäiseksi kysyttiin syitä toimen hakemiseen ja toiseksi yhteisön toimielinten nimiä. Kolme viimeistä kysymystä koskivat puhelun vastaanottamiseen liittyviä käytännön tilanteita (20 enimmäispistettä). Sen jälkeen esitettiin hakijoiden työkokemusta koskevia kysymyksiä (20 enimmäispistettä). Lopuksi arvioitiin hakijoiden esiintyminen (40 enimmäispistettä) yleissivistykseen ja harrastuksiin liittyvien kysymysten perusteella. Valintalautakunnalla oli sen vuoksi oikeus tehdä kantelijan harrastuksia, esimerkiksi elokuvia, koskevia kysymyksiä. Kantelun tässä näkökohdassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

4 Väitetty vastaamatta jättäminen

4.1 Kantelija väitti, että Cedefop ei antanut tyydyttäviä selityksiä hänen kysymyksiinsä, jotka koskivat kilpailun lopullisia tuloksia, eikä vastannut hänen 10. toukokuuta 2000 päivättyyn kirjalliseen vastalauseeseensa. Cedefop selvitti lausunnossaan perusteet sekä kantelijan että valituksi tulleen hakijan saamille pistemäärille. Kirjeeseen vastaamatta jättämiseen Cedefop ei ottanut kantaa.

4.2 Hyvän hallintotavan periaatteissa edellytetään, että yhteisön toimielimet ja laitokset vastaavat kansalaisten kirjeisiin⁶⁴. Käsiteltävässä tapauksessa Cedefop ei vastannut 10. toukokuuta 2001 päivättyyn kantelijan kirjeeseen. Kirjeeseen vastaamatta jättämistä on pidettävä hallinnollisena epäkohtana, ja oikeusasiamies esittää jäljempänä olevan kriittisen huomautuksen.

5 Väärä päivämäärä kilpailun tuloksia koskeneessa ilmoituksessa

5.1 Kantelija väitti, että kilpailun tuloksia koskenut ilmoitus oli päivätty 14. maaliskuuta 2000 eli 13 päivää ennen tosiasiallista koepäivää. Cedefop pahoitteli lausunnossaan tätä virhettä, joka johtui lomakepohjaan liittyneestä tietoteknisestä ongelmasta. Kantelija huomautti, ettei Cedefopin kaltaisella laitoksella saisi olla varaa tällaisiin virheisiin.

5.2 Oikeusasiamies totesi Cedefopin pahoitelleen, että virhe oli päässyt tapahtumaan. Kantelun tätä näkökohtaa ei siten tarvitse tutkia enempää.

6 Johtopäätös

Kantelun ensimmäisen ja neljännen osan johdosta suoritettuna oikeusasiamiehen tutkimuksen pohjalta oli esitettävä seuraavat kriittiset huomautukset:

Henkilöstösääntöjen 27 artiklassa määrätään, että virkamiesten valinnassa ei kiinnitetä huomiota heidän rotuunsa, uskontoonsa tai sukupuoleensa. Yhteisön toimielinten ja laitosten järjestämiä palvelukseenottomenettelyjä koskevat ilmoitukset on sen vuoksi laadittava viittaamatta sukupuoleen.

Käsiteltävässä tapauksessa tointa koskevassa ilmoituksessa viitattiin “naispuoliseen keskuksenhoitajaan” (τηλεφωνήτρια) ja “naispuolisiin hakijoihin” (υποψήφους). Cedefop oli rikkonut syrjimättömyyden periaatetta. Vaikka Cedefop pahoitteli tätä erehdystä lausunnossaan, se ei kuitenkaan ilmeisesti ole julkaissut uutta ilmoitusta virheen korjaamiseksi. Huolimatta siitä, että palvelukseen otettiin lopulta miespuolinen hakija, lehdessä julkaistu ilmoitus tarkoitti, että vain naiset voivat hakea mainittua tointa. Tätä oli pidettävä hallinnollisena epäkohtana.

Hyvän hallintotavan periaatteissa edellytetään, että yhteisön toimielimet ja laitokset vastaavat kansalaisten kirjeisiin. Käsiteltävässä tapauksessa Cedefop ei vastannut 10. toukokuuta 2001 päivättyyn kantelijan kirjeeseen. Kirjeeseen vastaamatta jättämistä oli pidettävä hallinnollisena epäkohtana.

Koska tapauksen nämä näkökohdat koskivat tiettyjä menneisyyteen liittyviä tapahtumia, sovintoratkaisuun pyrkiminen ei ollut aiheellista. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

⁶⁴ Katso 15. joulukuuta 1999 vahvistetun Cedefopin Hyvän hallintotavan säännösten 13 artikla.

3.4.6 Euroopan työturvallisuus- ja työterveysvirasto

IÄN HUOMIOON OTTAMINEN PAIKALLISEN TOI- MIHENKILÖN PALK- KALUOKKAA MÄÄ- RITELTÄESSÄ

*Päätös kanteluun
1056/2000/JMA
Euroopan työterveys- ja
työturvallisuusvirastoa
vastaan*

KANTELU

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusvirasto otti kantelijan palvelukseensa paikalliseksi toimihenkilöksi kesäkuussa 1998. Sopimuksen 3 artiklassa säädettiin, että työsuhteeseen sovelletaan komission asetuksessa annettuja Espanjassa työskentelevien paikallisten toimihenkilöiden palvelussuhteen ehtoja koskevia määräyksiä (paikallisia toimihenkilöitä koskevat sääntö). Kyseisen säännön 4 artiklan II a kohdassa määrätään, että paikallisen toimihenkilön ikä olisi otettava huomioon määriteltäessä hänen aloituspalkkaluokkaansa. Kantelija väitti, ettei virasto ollut ottanut tätä perustetta huomioon päättäessään hänen aloituspalkkaluokastaan ja -tasostaan.

Kantelija jätti joulukuussa 1999 yhdessä toisten paikallisten toimihenkilöiden kanssa viraston johtajalle huomautuksen, jossa vaadittiin paikallisia toimihenkilöitä koskevan säännön 4 artiklan II a kohdan panemista täytäntöön paikallisen henkilöstön palkkaluokkaa määriteltäessä ja tehtyjen päätösten tarkistamista sen mukaisesti. Viraston johtaja selitti maaliskuussa 2000 antamassaan vastauksessa, ettei ikää voitu ottaa huomioon aloituspalkkaluokkaa määriteltäessä, sillä se olisi Espanjan oikeusjärjestyksen vastaista.

Kantelija vaati sen jälkeen tapaamista viraston henkilöstöpäällikön kanssa. Koska virasto ei suostunut muuttamaan kantaansa, kantelija jätti sisäisen hallinnollisen valituksen paikallista henkilöstöä koskevan säännön mukaisesti. Viraston johtaja kieltäytyi 17. huhtikuuta 2000 noudattamasta kantelijan vaatimusta. Hän esitti myös useita kommentteja paikallisen henkilöstön käytettävissä olevista valituskeinosta ja ilmoitti, että viraston henkilöstöpäällikkö oli varoittanut tiukasti kantelijaa jättämästä kantelua Euroopan oikeusasiamiehelle, sillä henkilöstöpäällikkö piti kyseistä menettelytapaa täysin sopimattomana tämän tapauksen käsittelyyn.

Kantelija siis väitti, että viraston tekemä paikallisen toimihenkilön luokittelu ei ollut paikallista henkilöstöä koskevan säännön ja erityisesti sen 4 artiklan II a kohdan mukainen, sillä siinä määrätään ottamaan toimihenkilön ikä huomioon määriteltäessä hänen aloituspalkkaluokkaansa ja -tasoansa.

TUTKIMUS

Euroopan työterveys- ja työturvallisuusviraston lausunto

Lausunnossa kerrottiin ensin paikallisia toimihenkilöitä koskevasta viraston palvelukseenottopolitiikasta sekä sovellettavista säännöksistä. Siinä selitettiin, että virasto joutui ottamaan palvelukseen paikallisia toimihenkilöitä, koska viraston talousarvion henkilöstösuunnitelmassa oli vain vähän ura-alueen C virkoja eivätkä ne riittäneet täyttämään viraston tarvetta. Virasto väitti, että määritellesään paikallisten toimihenkilöiden palvelussuhteen ehtoja virasto oli pyrkinyt tarjoamaan houkuttelevat työolosuhteet. Siksi se oli päättänyt soveltaa olemassa olevia Espanjassa palveluksessa olevien Euroopan unionin paikallisten toimihenkilöiden palvelussuhteen ehtoja sellaisina, kuin ne on määritelty Espanjassa komission palveluksessa työskenteleviä paikallisia toimihenkilöitä koskevassa Euroopan komission asetuksessa. Säännöissä pannaan täytäntöön Euroopan yhteisöjen muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen IV osasto (79–81 artikla), jonka mukaisesti paikallisten toimihenkilöiden palvelussuhdetta koskevat edellytykset vahvistetaan kussakin toimielimessä niiden määräysten ja käytäntöjen mukaisesti, jotka ovat voimassa siinä paikassa, missä toimihenkilö hoitaa tehtäviään.

Viraston nimittävän virkamiehen tekemän paikallisten toimihenkilöiden luokittelua koskevan päätöksen osalta lausunnossa selitettiin, ettei iän huomioon ottaminen vaikuttanut asianmukaiselta, koska käytäntö olisi ristiriidassa Espanjan oikeusjärjestyksen kanssa. Virasto huomautti, että paikallisia toimihenkilöitä koskevien sääntöjen yläpuolella on Espanjan lainsäädäntö ja erityisesti Espanjan työntekijöiden ohjesäännöt, joissa yhtä-

läisen kohtelun periaate on yksi perussäännöistä. Erilaisten luokitteluperusteiden soveltaminen iän perusteella olisi siksi syrjivää ja Espanjan lainsäädännön vastaista, minkä espanjalaiset tuomioistuimet ovat vahvistaneet. Viraston lausunnossa todettiin, että oli myös muistettava, että komission paikallista henkilöstöä koskevaa sääntöä tarkistettiin tuolloin.

Virasto selitti myös suhtautumistaan kantelijan tekemiin valituksiin ja erityisesti oikeusasiamiehelle jätettyyn kanteluun. Se huomautti, että kantelija oli jättänyt valituksen noudattamatta paikallista henkilöstöä koskevan säännön 29 ja 31 artiklan mukaista valitusmenettelyä. Menettelyn mukaisesti hänen olisi tullut jättää valitus viraston johtajalle lähimmän esimiehensä välityksellä kolmen kuukauden kuluessa palkkaluokkaa koskevasta päätöksestä. Vaikka tämä sisäiseen menettelyyn turvautumista koskeva määräaika oli umpeutunut, johtaja oli päättänyt vastata kantelijan valitukseen ja selittää hänelle viraston kannan paikallisen henkilöstön palvelukseenottopolitiikassa. Hän oli myös ehdottanut vastauksessaan, että noudatettava oikeudellinen menettely, jos kantelija haluaisi jatkaa asian käsittelyä, olisi valituksen jättäminen toimivaltaiselle espanjalaiselle tuomioistuimelle paikallista henkilöstöä koskevan säännön 31 artiklan mukaisesti.

Viraston johtaja korosti lausunnossa, että hän oli yrittänyt käsitellä asiaa rakentavasti ilmoittamalla kantelijalle asianmukaisen oikeudellisen valitustien eli toimivaltaisen Espanjan työtuomioistuimen, joka olisi voinut ratkaista riidan. Hänen mielestään "[...] viraston toiminnassa ei ollut ilmennyt sellaista hallinnollista epäkohtaa, jota Euroopan oikeusasiamiehen tulisi käsitellä".

Lausunnon lopussa esitettiin taustatietoja kantelijan ja viraston välisestä suhteesta kantelijan työssäoloaikana. Lausuntoon sisältyi myös muistio, jossa oli yksityiskohtainen oikeudellinen analyysi asiaan liittyvästä ikään perustuvaa syrjintää koskevasta Espanjan työläinsäädännöstä.

Kantelijan huomautukset

Kantelija kiitti huomautuksissaan oikeusasiamiestä tutkimuksen aloittamisesta ja ilmaisi olevansa eri mieltä viraston lausunnossa esittämistä seikoista.

Ensinnäkään hän ei pitänyt sopivana, että virasto oli ottanut palvelukseen paikallisia toimihenkilöitä hoitamaan tehtäviä, jotka eivät sopineet kyseiselle henkilöstölle. Hän mainitsi myös, että paikalliset toimihenkilöt eivät olleet halukkaita vastustamaan työnantajaansa riitatapauksissa työsopimusten väliaikaisen luonteen vuoksi.

Säännön osalta, jonka mukaan ikä olisi otettava huomioon määriteltäessä aloituspalkkaluokkaa, kantelija selitti, että virasto oli päättänyt soveltaa komission paikallisia toimihenkilöitä koskevaa sääntöä, joka esitettiin jokaisen paikallisen toimihenkilön kanssa solmitun sopimuksen liitteessä. Virasto olisi voinut laatia omat sääntönsä tai muuttaa komission sääntöjä, mutta se ei ollut tehnyt niin. Toimimalla näin virasto oli kantelijan mielestä rikkonut yksipuolisesti sopimusvelvoitteensa. Hän lisäsi, että komissio sovelsi edelleen omia sääntöjään.

Kantelija myös kiisti viraston lausunnot hänen työsuorituksistaan. Hän arveli, että virasto oli tehnyt kielteisen arvion hänen ammattiurastaan häivyttääkseen todellisen ongelman.

PÄÄTÖS

1 Tapauksen käsiteltäväksi ottaminen

1.1 Virasto totesi lausunnossaan, että vaikka kantelija ei ollut noudattanut paikallisia toimihenkilöitä koskevien sääntöjen 29 ja 31 artiklan mukaisen valitusmenettelyn määräaika, se oli vastannut kantelijan valitukseen. Osana vastausta virasto neuvoi kantelijaa saattamaan riita-asian Espanjan työtuomioistuimen käsiteltäväksi. Virasto myös ilmoitti

kantelijalle, että sen mukaan olisi asiaankuulumatonta ottaa asiassa yhteyttä Euroopan oikeusasiamieheen.

1.2 Oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 8 kohdan mukaan oikeusasiamiehelle voidaan kannella yhteisöjen toimielinten ja elinten sekä näiden virkamiesten tai muiden henkilöstöön kuuluvien välisiin työsuhteisiin liittyvistä asioista vain, jos asianosainen on käyttänyt hallinnon sisäiset valitusmahdollisuudet. Kantelijan oli siis ensin käytettävä paikallisia toimihenkilöitä koskevien sääntöjen mukaista valitusmenettelyä, ennen kuin hän saattoi kannella oikeusasiamiehelle. Vaikka virasto väitti, että kantelija ei noudattanut valitusmenettelyn mukaista määräaika, se käsitteli kantelijan valituksen. Oikeusasiamies katsoikin, että kantelu täytti ohjesäännön 2 artiklan 8 kohdassa asetetun käsiteltäväksi ottamista koskevan vaatimuksen.

1.3 Oikeusasiamies katsoi, että virasto toimii järkevästi neuvoessaan kantelijaa saattamaan riita-asian Espanjan työtuomioistuimen käsiteltäväksi, kun hallinnon valitusmenettely oli saatettu päätökseen. Oikeusasiamies oli kuitenkin pahoillaan siitä, että virasto yritti estää kantelijaa käyttämästä oikeuttaan kannella oikeusasiamiehelle ja että virasto piti tämän oikeuden käyttämistä ”täysin asiaankuulumattomana”.

2 Paikallista henkilöstöä koskevien sääntöjen noudattamatta jättäminen

2.1 Kantelija väitti, että virasto ei noudattanut paikallista henkilöstöä koskevien sääntöjen 4 artiklan II a kohtaa päättäessään hänen palkkaluokastaan paikallisena toimihenkilönä. 4 artiklan II a kohdassa määrätään, että virkamiehen ikä on otettava huomioon määriteltäessä aloituspalkkaluokkaa ja tasoa.

2.2 Virasto väitti, että paikallista henkilöstöä koskeva sääntö oli Espanjan lainsäädännön alainen. Se väitti myös, että Espanjan lainsäädännön mukaan iän huomioon ottaminen luokitteluperusteena on lainvastaista.

2.3 Oikeusasiamies huomautti, että virasto oli ottanut käyttöön komission paikallista henkilöstöä koskevan säännön, jossa määritellään paikallisten toimihenkilöiden palvelusuhteen ehdot Espanjassa. Virasto liitti säännöt, 4 artiklan II a kohta mukaan kantelijan työsopimukseen.

2.4 Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että virasto toimii lainsäädännön mukaisesti ja johdonmukaisesti. Viraston olisi pitänyt varmistaa sopimuksen yhteensopivuus Espanjan työlainsäädännön kanssa ennen sopimuksen allekirjoittamista kantelijan kanssa. Solmiessaan sopimuksen kantelijan kanssa ja kieltäessään myöhemmin erään sopimuksen määräyksen soveltamisen virasto toimi epäjohdonmukaisesti. Oikeusasiamies katsoi, että kyseessä oli hallinnollinen epäkohta, ja esitti virastolle kriittisen huomautuksen.

2.5 Kysymyksen siitä, voiko kantelija käyttää paikallista henkilöstöä koskevan säännön 4 artiklan II a kohtaa virastoa vastaan yhtenä työsopimuksensa määräyksenä, voi todellakin ratkaista vain toimivaltaisen oikeuskäytännön omaava tuomioistuin, jolla olisi mahdollisuus kuulla kummankin osapuolen käsitys Espanjan lainsäädännön tulkitsemisestä ja soveltamisesta.

3 Johtopäätös

Kantelun johdosta suoritetun Euroopan oikeusasiamiehen tutkimuksen perusteella oli esitettävä seuraava kriittinen huomautus:

Hyvän hallintotavan periaatteet edellyttävät, että virasto toimii lainsäädännön mukaisesti ja johdonmukaisesti. Viraston olisi pitänyt varmistaa sopimuksen yhteensopivuus Espanjan työlainsäädännön kanssa ennen sopimuksen allekirjoittamista kantelijan kanssa. Solmiessaan sopimuksen kantelijan kanssa ja kieltäessään myöhemmin erään sopimuksen määräyksen soveltamisen virasto toimi epäjohdonmukaisesti.

Oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn, koska tapauksen kyseinen näkökohta koski tiettyjä menneisyyteen liittyviä tapahtumia eikä sovintoratkaisuun pyrkiminen ollut siksi aiheellista.

3.5 TOIMIELIN HYVÄKSYI SUOSITUSLUON- NOKSEN

Huomautus: oikeusasiamies teki samaan johtopäätöksen kolmessa muussa tapauksessa (457/99/IP, 610/99/IP ja 1000/99/IP)

KANTELU

3.5.1 Euroopan parlamentti

Tammikuun 7. päivänä 2000 L. teki kantelun Euroopan oikeusasiamiehelle Euroopan parlamenttia vastaan. Kantelu koski kantelijan osallistumista Euroopan parlamentin järjestämään avoimeen kilpailuun EUR/C/135.

Yksi kantelijan väitteistä koski sitä, ettei valintalautakunta antanut hänelle mahdollisuutta tutustua omiin korjattuihin koepapereihinsa.

EUROOPAN PARLA- MENTTI SUOSTUU ANTAMAAN HAKI- JOILLE MAHDOLLI- SUUDEN TUTUS- TUA OMIIN KOR- JATTUIHIN KOEPA- PEREIHINSA

SUOSITUSLUONNOS

Tutkittuaan kantelun ja todettuaan, että kyseessä oli hallinnollinen epäkohta, koska parlamentti oli kieltäytynyt antamasta kantelijalle jäljennöksen omista koepapereistaan, oikeusasiamies osoitti 27. heinäkuuta 2000 parlamentille seuraavan suositusluonnoksen Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti⁶⁵:

Päätös kanteluun

*25/2000/IP Euroopan
parlamenttia vastaan*

Parlamentin on annettava kantelijalle mahdollisuus tutustua omiin korjattuihin koepapereihinsa.

Parlamentin yksityiskohtainen lausunto

Oikeusasiamies ilmoitti parlamentille, että ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaan toimielimen pitäisi lähettää yksityiskohtainen lausunto 31. lokakuuta 2000 mennessä ja että yksityiskohtainen lausunto voisi sisältää oikeusasiamiehen suositusluonnoksen hyväksymisen ja kuvauksen toimenpiteistä, joihin suosituksen toteuttamiseksi on ryhdytty.

Parlamentti lähetti 27. marraskuuta 2000 oikeusasiamiehelle yksityiskohtaisen lausuntonsa. Siinä selvitettiin, että toimielin oli hyväksynyt periaatteen, jonka mukaan hakijoille annetaan kopio omista korjatuista koepapereistaan, ja että se aikoo toteuttaa periaatteen seuraavasti:

Kaikkien 1. tammikuuta 2001 lähtien julkaistujen kilpailujen osalta hakijat saavat kirjallisesta pyynnöstä kopion omista monivalintakokeistaan.

Kaikkien 1. heinäkuuta 2001 lähtien julkaistujen kilpailujen osalta hakijat, jotka eivät ole läpäisseet kirjallisia kokeita, saavat pyynnöstä kopion valintalautakunnan laatimasta kokeidensa korjauskaaviosta.

Uusien sääntöjen käytännön vaikutusten arviointi suoritetaan vuoden 2001 lopussa, ja mahdollista kolmatta vaihetta harkitaan tarpeen mukaan.

Parlamentin yksityiskohtainen lausunto toimitettiin kantelijalle 28. marraskuuta 2000. Oikeusasiamies ei saanut huomautuksia kantelijalta.

⁶⁵ Euroopan parlamentin päätös 94/262 oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamisesta koskevista yleisistä ehdoista, tehty 9. maaliskuuta 1994, EYVL L 113, 1994, s. 15.

LISÄTUTKIMUKSET

Tutkittuaan parlamentin yksityiskohtaisen lausunnon oikeusasiamies katsoi, että oli tarpeen muistuttaa parlamenttia päätösluonnoksen keskeisestä osasta⁶⁶. Näin ollen hän osoitti toimielimelle uuden kirjeen 8. helmikuuta 2001. Toisaalta hän suhtautui myönteisesti parlamentin päätökseen hyväksyä periaate, jonka mukaan hakijoilla on mahdollisuus tutustua omiin korjattuihin koepapereihinsa. Toisaalta hän kuitenkin totesi, että parlamentti ei ollut käsitellyt oikeusasiamiehen nimenomaista suositusta, jonka mukaan kantelijalle tulisi antaa jäljennös omista korjatuista koepapereistaan.

Koska parlamentti ei ollut tehnyt näin ja koska oikeusasiamies katsoi, että toimielimen olisi mahdollista toteuttaa suositus, hän pyysi parlamenttia käsittelemään asiaa ja hyväksymään kantelijan pyynnön.

Oikeusasiamies muistutti kirjeellään, että 27. heinäkuuta 2000 parlamentin oikeudellinen yksikkö antoi oikeudellisen lausunnon, joka koski yhteisön toimielinten avoimia kilpailuja koskevien menettelyjen tiettyjä kysymyksiä. Se korosti, että koska ei ole olemassa yhteisön toimielinten hyväksymiä kilpailumenettelyjä koskevia järjestelyjä, joissa annettaisiin asianmukaiset säännöt mahdollisuudesta saada tutustua korjattuihin koepapereihin, kilpailuun osallistuvalla hakijalla ei periaatteessa voida evätä oikeutta tutustua omiin korjattuihin koepapereihinsa.

Lisäksi oikeusasiamies viittasi Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnan 12. lokakuuta 2000 hyväksymään, parlamentin jäsenen Herbert Böschin mietintöön, jossa hyväksyttiin Euroopan oikeusasiamiehen erityiskertomus Euroopan parlamentille: omasta aloitteesta suoritettu tutkimus komission palvelukseenottomenettelyihin liittyvästä salailusta.

Oikeusasiamies totesi lopuksi, että 17. marraskuuta 2000 Euroopan parlamentti äänesti ja hyväksyi oikeusasiamiehen 18. päivänä lokakuuta 1999 antaman erityiskertomuksen, johon sisältyi suositus, jonka mukaan tulevissa rekrytointikilpailuissaan ja viimeistään 1. heinäkuuta 2000 lähtien komission olisi pyynnöstä annettava hakijoille oikeus tutustua omiin korjattuihin koepapereihinsa. Päätöslauselmassaan Euroopan parlamentti suosittelee, että hakijoille annettaisiin mahdollisuus tutustua omiin koepapereihinsa, ja pyysi Euroopan unionin kaikkia toimielimiä ja laitoksia noudattamaan Euroopan komission esimerkkiä.

Näiden seikkojen perusteella oikeusasiamies pyysi parlamenttia kiinnittämään huomiota edellä mainittuun suositukseen.

Huhtikuun 5. päivänä 2001 oikeusasiamies sai parlamentin vastauksen 8. helmikuuta 2001 päivätyyn kirjeeseensä. Parlamentti korosti, että kyseisen kilpailun valintalautakunta oli saanut työnsä päätökseen 21. lokakuuta 1999 ja että ainoa saatavilla oleva lausunto oli esitetty sen lopullisessa selvityksessä. Toimielin ilmoitti kuitenkin oikeusasiamiehelle, että se hyväksyy oikeusasiamiehen suositukseen ja että se on pyytänyt kilpailuista vastaavaa yksikköä toimittamaan kantelijalle kopion tämän alkuperäisistä koepapereista.

Parlamentti ilmoitti oikeusasiamiehelle myös, että kilpailuista vastaava yksikkö on valmis pyynnöstä toimittamaan hakijoille kopion näiden omista koepapereista.

⁶⁶ "Parlamentin on annettava kantelijalle mahdollisuus tutustua omiin koepapereihinsa".

PÄÄTÖS

Oikeusasiamies osoitti Euroopan parlamentille 27. heinäkuuta 2000 seuraavan suositusluonnoksen:

Parlamentin on annettava kantelijalle mahdollisuus tutustua omiin korjattuihin koepapereihinsa.

Huhtikuun 5. päivänä 2001 oikeusasiamies sai parlamentin vastauksen 8. helmikuuta 2001 päivätyyn kirjeeseensä. Parlamentti korosti, että kyseisen kilpailun valintalautakunta oli saanut työnsä päätökseen 21. lokakuuta 1999 ja että ainoa saatavilla oleva lausunto oli esitetty sen lopullisessa selvityksessä. Toimielin ilmoitti kuitenkin oikeusasiamiehelle, että se hyväksyy oikeusasiamiehen suositusluonnoksen ja että se on pyytänyt kilpailuista vastaavaa yksikköä toimittamaan kantelijalle kopion tämän alkuperäisistä koepapereista.

Parlamentti ilmoitti oikeusasiamiehelle myös, että sen kilpailuista vastaava yksikkö on valmis pyynnöstä toimittamaan hakijoille kopion näiden omista koepapereista.

Parlamentin kuvaamat toimenpiteet vaikuttivat riittävältä, ja oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

3.5.2 Euroopan unionin neuvosto

KANTELU

Yksityinen järjestö Statewatch teki kantelun heinäkuussa 2000.

Taustatietoja

OIKEUS SAADA TIE-TOA NEUVOSTON ASIAKIRJOISTA

Päätös kanteluun 916/2000/GG Euroopan unionin neuvostoa vastaan

Kantelija oli jo vuonna 1997 pyytänyt neuvostolta lupaa tutustua (muun muassa) “korkean tason ryhmän” ja “EU:n ja Yhdysvaltojen välisen työryhmän” esityslistoihin. Neuvosto kieltäytyi luovuttamasta asiakirjoja sillä perusteella, että ne oli laadittu yhteistyössä neuvoston puheenjohtajavaltion, komission ja Yhdysvaltojen viranomaisten kesken eivätkä ne siten olleet yksinomaan neuvoston vastuulla. Yleisön oikeudesta tutustua neuvoston asiakirjoihin 20. joulukuuta 1993 tehdyn neuvoston päätöksen 93/731/EY⁶⁷ 2 artiklan 2 kohtaa voitiin neuvoston mielestä soveltaa.

Säännöksen sanamuoto on seuraava:

“Jos pyynnössä tarkoitettun asiakirjan on laatinut luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, jäsenvaltio, muu yhteisöjen toimielin tai laitos taikka muu kansallinen tai kansainvälinen toimielin, pyyntö on esitettävä neuvoston sijasta suoraan asiakirjan laatijalle.”

Kantelija kääntyi sitten Euroopan oikeusasiamiehen puoleen (kantelu 1056/25.11.96/Statewatch/UK/IJH). Tutkimuksen aikana neuvosto totesi nimenomaan, että se ei pitänyt puheenjohtajavaltiota neuvoston päätöksen 93/731/EY 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuna “muuna toimielimenä tai laitoksena”. Oikeusasiamies katsoi 30. kesäkuuta 1998 tekemässään päätöksessä⁶⁸, ettei edellä mainitun säännöksen sanamuoto eikä myöskään yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytäntö tukenut neuvoston kantaa, jonka mukaan asiakirjat, joiden laatimiseen se oli osallistunut yhtenä tekijänä, kuuluivat 2 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan. Oikeusasiamies katsoi, että neuvoston kanta perustui päätöksen 93/731/EY virheelliseen tulkintaan, ja esitti kriittisen huomautuksen, jossa hän kehotti neuvostoa käsittelemään uudelleen kantelijan pyynnön ja myöntämään oikeuden tutustua asianomaisiin asiakirjoihin, jollei yhtä tai useampaa päätöksen 93/731/EY 4 artiklaan sisältyvistä poikkeuksista voida soveltaa.

⁶⁷ EYVL 1993, L 340, s. 43; muutettu, 6. joulukuuta 1996 tehdyllä neuvoston päätöksellä 96/705/EY, EHTY, Euratom (EYVL 1996, L 325, s. 19).

⁶⁸ Oikeusasiamiehen vuoden 1998 vuosikertomus, s. 172.

Käsiteltävänä oleva kantelu

Kanteliija kirjoitti neuvostolle 9. heinäkuuta 1998 uudistaakseen asiakirjoihin tutustumista koskevan pyyntönsä. Neuvosto vastasi 29. heinäkuuta 1998 ja huomautti, että koska edellisestä pyynnöstä oli kulunut paljon aikaa, se katsoi tämän kirjeen uudeksi pyynnöksi. Kirjeen asiasisällön osalta neuvosto pysyi näkemyksessään, jonka mukaan tapaukseen voidaan soveltaa 2 artiklan 2 kohtaa. Kanteliija lähetti 27. elokuuta 1998 vahvistavan hakuksen. Neuvosto totesi tätä pyyntöä koskevassa 28. syyskuuta 1998 tekemässään päätöksessä, että kokousosapuolet laativat asianomaisten kokousten esityslistaluonnokset, jotka pysyivät luonnoksina, kunnes ne hyväksyttiin. Neuvosto totesi, ettei se koskaan varsinaisesti käsitellyt esityslistoja eikä niitä sen vuoksi kirjattu eikä myöskään järjestetty neuvoston arkistoihin. Neuvosto katsoi, että nämä asiakirjat eivät olleet "neuvoston hallussa" päätöksen 93/731/EY 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitetulla tavalla vaan ainoastaan pääsihteeristön virkamiesten hallussa eivätkä ne kuuluneet päätöksen 93/731/EY soveltamisalaan.

Kanteliija kääntyi sen jälkeen uudelleen oikeusasiamiehen puoleen ja esitti seuraavat väitteet:

- 1) Neuvosto ei noudattanut Euroopan oikeusasiamiehen 30. kesäkuuta 1998 tekemää päätöstä esittäessään kokonaan uudet perusteet asiakirjoihin tutustumisen kieltämiselle.
- 2) Neuvosto oli väärässä väittäessään, että pääsihteeristö ei ole neuvoston osa.
- 3) Neuvosto laiminlöi rekisterin pitämistä koskevan velvollisuutensa, kun se ei rekisteröinyt eikä arkistoinut asianomaisia asiakirjoja järjestelmällisesti.
- 4) Neuvosto ei antanut riittäviä perusteluja päätökselleen.

TUTKIMUS

Kantelu välitettiin Euroopan unionin neuvostolle huomautuksia varten.

Neuvoston lausunto

Neuvosto esitti lausunnossaan seuraavat huomautukset:

- 1) Neuvosto ei laiminlyönyt oikeusasiamiehen 30. kesäkuuta 1998 tekemän päätöksen noudattamista.

Kuten oikeusasiamies itsekkin on korostanut, yhteisöjen tuomioistuin on ainoa viranomainen, jolla on toimivaltuudet yhteisön lainsäädännön tulkitsemiseen liittyvien lopullisten päätösten tekemiseen. Oikeusasiamiehen näkemykset voisivat tietysti tältä osin toimia asianomaisia toimielimiä ohjaavana tekijänä, kun toimielimet tarkistaisivat yleensä omaa kantaansa oikeusasiamiehen näkemysten valossa. Käsiteltävässä tapauksessa neuvosto harkitsi uudelleen ensimmäistä päätöstään. Vaikka neuvosto ei esittänyt kantaansa ongelmaan, joka liittyi asiakirjoihin, joiden laatimiseen neuvosto oli osallistunut, se katsoi harkittuaan asiaa perusteellisesti, että tutustuminen kyseisiin asiakirjoihin on kiellettävä edelleen, vaikkakin eri syistä kuin neuvoston ensimmäisessä päätöksessä esitetyt. Tästä uudesta päätöksestä olisi mahdollista tehdä uusi kantelu oikeusasiamiehelle.

- 2) Pääsihteeristö ei ole "neuvoston osa".

Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutki parhaillaan tätä kysymystä (asiassa T-205/00, Spa Renco vastaan neuvosto). Neuvosto ei tässä yhteydessä kommentoisi asiaa tämän enempää ennen kuin tämä menettely on saatu päätökseen.

- 3) Asiakirjojen rekisteröinti- ja arkistointivelvollisuus

Neuvoston vastauksessa kanteluun 917/2000/GG, jonka on tehnyt sama kantelija, on esitetty yksityiskohtaisemmin syyt, joiden vuoksi neuvosto katsoi, ettei ollut tarpeellista tai tarkoituksenmukaista arkistoida ja rekisteröidä keskitetysti kaikkia neuvoston eri virkamiesten hallussa olevia papereita.

4) Neuvosto antoi riittävät perustelut päätökselleen.

Päätöstä koskeneiden perustelujen riittävyys oli päätöksen laillisuuteen vaikuttanut kysymys, jonka tutkiminen ei kuulunut oikeusasiamiehen toimivaltaan.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi kantelussaan ja esitti seuraavat lisäkommentit:

Neuvoston näkemys, jonka mukaan se voi vapaasti uusin perustein kieltäytyä luovuttamasta tietoja asianomaisista asiakirjoista ja jonka mukaan tästä päätöksestä voitaisiin sitten tehdä uusi kantelu, saattaa johtaa loputtomaan ja jopa oikeusasiamiehen asemaa horjuttavaan noidankehään. Kantelijalla ei ole ollut asiaa T-205/00 koskevia tietoja. Saattaa olla, että neuvosto on käyttänyt senkin yhteydessä yksioikoisesti samoja perusteluita kuin käsiteltävänä olevassa tapauksessa. Olisi joka tapauksessa käsittämätöntä, jos tuomioistuimien päätöksillä, ettei pääsihteeristö ole neuvoston osa. Tämä neuvoston käyttämä perustelu voitaisiin siksi tulkita vain yritykseksi jarruttaa päätöksen syntymistä.

Perusteluvollisuuden osalta tarkastelun kohteena oli hallinnollinen epäkohta, josta päättämiseen oikeusasiamiehellä on lakisääteiset valtuudet. Toimielimien on aina pystyttävä antamaan riittävät perustelut muutoksenhaun varalta. Neuvosto on käsiteltävässä tapauksessa laiminlyönyt johdonmukaisesti perustelujen antamisen.

SUOSITUSLUONNOS

Oikeusasiamies esitti 1. maaliskuuta 2001 neuvostolle suositusluonnoksen Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön⁶⁹ 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti. Suositusluonnoksen lähtökohtana olivat seuraavat seikat:

1 Oikeusasiamiehen 30. kesäkuuta 1998 tekemän päätöksen noudattamatta jättäminen

1.1 Kantelija pyysi Euroopan unionin neuvostolta lupaa tutustua tiettyihin asiakirjoihin (varsinkin "korkean tason ryhmän" ja "EU:n ja Yhdysvaltojen välisen työryhmän" esityslistoihin) yleisön oikeudesta tutustua neuvoston asiakirjoihin 20. joulukuuta 1993 tehdyn neuvoston päätöksen 93/731/EY⁷⁰ mukaisesti. Neuvosto väitti alun perin, ettei se ollut yksinään vastuussa kyseisten asiakirjojen valmistelusta ja että yleisön oikeudesta tutustua asiakirjoihin tehdyn neuvoston päätöksen 93/731/EY 2 artiklan 2 kohtaa voitiin soveltaa. Kantelija kääntyi sitten Euroopan oikeusasiamiehen puoleen (kantelu 1056/25.11.96/Statewatch/UK/IJH). Oikeusasiamies katsoi 30. kesäkuuta 1998 tekemässään päätöksessä, ettei päätöksen 93/731/EY 2 artiklan 2 kohdan sanamuoto eikä myöskään yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö tukenut neuvoston kantaa, jonka mukaan asiakirjat, joiden laatimiseen se oli osallistunut yhtenä tekijänä, kuuluivat 2 artiklan 2 kohdan soveltamisalaan. Kun kantelija sen jälkeen uudisti asiakirjoihin tutustumista koskevan pyyntönsä, neuvosto ilmoitti hänelle, ettei asianomaisia asiakirjoja varsinaisesti koskaan käsitellyt neuvosto itse vaan sen sijaan ainoastaan neuvoston pääsihteeristön asiaa hoitavat virkamiehet, jotka säilyttivät niistä jäljennökset työtehtäviään varten. Tällä perusteella neuvosto katsoi, että nämä asiakirjat eivät olleet "neuvoston hallussa" päätöksen

⁶⁹ Euroopan parlamentin päätös 94/262/EHTY, EY, Euratom, tehty 9. maaliskuuta 1994, oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista (EYVL 1994, L 113, s. 15).

⁷⁰ EYVL L 340, s. 43; muutettu 6. joulukuuta 1996 tehdyllä neuvoston päätöksellä 96/705/EY, EHTY, Euratom (EYVL 1996, L 325, s. 19).

93/731/EY 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla vaan ainoastaan pääsihteeristön virkamiesten hallussa eivätkä ne kuuluneet päätöksen 93/731/EY soveltamisalaan. Kantelija väitti, että neuvosto ei noudattanut Euroopan oikeusasiamiehen 30. kesäkuuta 1998 tekemää päätöstä esittäessään kokonaan uudet perusteet asiakirjoihin tutustumisen kieltämiselle.

1.2 Neuvosto huomautti, että vaikka oikeusasiamiehen näkemykset voisivat toimia ohjaavana tekijänä, yhteisöjen tuomioistuin on ainoa viranomainen, jolla on toimivaltuudet yhteisön lainsäädännön tulkitsemiseen liittyvien lopullisten päätösten tekemiseen. Neuvosto väitti lisäksi, että se oli todella harkinnut kantaansa uudelleen oikeusasiamiehen 30. kesäkuuta 1998 tekemän päätöksen valossa ja päätyttyä siihen, että tutustuminen kyseisiin asiakirjoihin on kielletty edelleen, vaikkakin eri syistä kuin neuvoston ensimmäisessä päätöksessä esitetyt.

1.3 Oikeusasiamies esitti 30. kesäkuuta 1998 kantelusta 1056/25.11.96/Statewatch/UK/IJH tekemässään päätöksessä kriittisen huomautuksen, jossa hän kehotti neuvostoa käsittelemään kantelijan pyynnön uudelleen ja myöntämään oikeuden tutustua asianomaisiin asiakirjoihin, jollei yhtä tai useampaa päätöksen 93/731/EY 4 artiklaan sisältyvistä poikkeuksista voida soveltaa. Oikeusasiamies katsoi, että neuvosto oli todellakin harkinnut kantaansa uudelleen 28. syyskuuta 1998 tekemässään päätöksessä. Vaikka neuvosto ei vedonnutkaan päätöksen 93/731/EY 1 artiklan 2 kohtaan vastatessaan kantelijan ensimmäiseen pyyntöön kyseisiin asiakirjoihin tutustumisesta, oikeusasiamies katsoi, että hänen 30. kesäkuuta 1998 tekemänsä päätös ei estänyt neuvostoa vetoamasta myöhemmin edellä mainittuun säännökseen, jos se harkittuaan kantaansa oikeusasiamiehen kommenttien valossa päätyi siihen, että säännöstä voitiin soveltaa. Oikeusasiamies pani merkille kantelijan huolen siitä, että komission näkemykset saattavat johtaa loputtomaan noidankehään. Hän katsoi, että hyvän hallintotavan periaatteet estävät hallintoelintä vaihtamasta tekemänsä päätöksen perusteluja mielivaltaisesti uusiin. Oikeusasiamies katsoi kuitenkin, ettei ollut todisteita siitä, että näin oli tehty.

1.4 Edellä esitetyn perusteella oikeusasiamies katsoi, että neuvoston toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa kantelijan esittämän ensimmäisen väitteen osalta.

2 Pääsihteeristö neuvoston osana

2.1 Neuvosto väitti, ettei asianomaisia asiakirjoja varsinaisesti koskaan käsitelty neuvosto itse vaan sen sijaan ainoastaan neuvoston pääsihteeristön asiaa hoitavat virkamiehet, jotka säilyttivät niistä jäljennökset työtehtäviään varten. Tällä perusteella neuvosto katsoi, että nämä asiakirjat eivät olleet "neuvoston hallussa" päätöksen 93/731/EY 1 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Kantelija väitti, että tämä näkemys oli väärä.

2.2 Neuvosto väitti, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutki parhaillaan kysymystä, onko pääsihteeristö neuvostoon "kuulumaton" toimielin (asiassa T-205/00, Spa Renco vastaan neuvosto). Neuvosto ei tässä yhteydessä kommentoisi asiaa tämän enempää ennen kuin tämä menettely on saatu päätökseen.

2.3 Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön⁷¹ 1 artiklan 3 kohdassa määrätään, että oikeusasiamies ei voi osallistua asian käsittelyyn tuomioistuimessa. Tämä merkitsee sitä, että oikeusasiamies on estynyt tutkimasta sellaista kantelua tai jatkamasta sellaisen kantelun tutkimista, jonka olennaiset *tosiseikat* on välitetty myös jollekin tuomioistuimelle⁷². Oikeusasiamies totesi kuitenkin, että neuvoston mainitsemaan asiaan liittyvät

⁷¹ Euroopan parlamentin päätös 94/262/EHTY, EY, Euratom, tehty 9. maaliskuuta 1994, oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista (EYVL 1994, L 113, s. 15).

⁷² Katso oikeusasiamiehen ohjesäännön 2 artiklan 7 kohta, joka kuuluu seuraavasti: "Kun oikeusasiamiehen on ilmoitettava, ettei hän voi vastaanottaa tai käsitellä loppuun asti esiin tuotuja seikkoja sen vuoksi, että niitä käsitellään tai on käsitelty oikeudenkäynnissä, hänen aikaisemmin mahdollisesti saamansa tutkimustulokset arkistoidaan."

tosiseikat olivat erilaiset kuin käsiteltävässä asiassa, kuten Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä julkaistusta asian T-205/00 yhteenvedosta⁷³ käy ilmi. Saattoi olla, että neuvosto oli käyttänyt edellä mainitussa asiassa samoja perusteluja kuin käsiteltävässä tapauksessa, toisin sanoen sitä, että neuvoston ja pääsihteeristön välille olisi tehtävä selvä ero päätöksen 93/731/EY soveltamista varten. Oikeusasiamies ei kuitenkaan katsonut tarpeelliseksi tai tarkoituksenmukaiseksi keskeyttää tämän asian tutkimista tuomioistuinmessä vireillä olevan asian käsittelyn ajaksi.

2.4 Päätöksen 93/731/EY 1 artiklan 1 kohdassa säädetään: “Yleisöllä on oikeus tutustua neuvoston asiakirjoihin tässä päätöksessä määrättyin edellytyksin.”. Termin “neuvoston asiakirja” määritellään 1 artiklan 2 kohdassa tarkoittavan “käytetystä tietovälineestä riippumatta kirjallisessa muodossa olevaa tekstiä, joka sisältää olemassa olevaa tietoa ja joka on neuvoston hallussa, jollei 2 artiklan 2 kohdasta muuta johdu.”

2.5 Päätöstä 93/731/EY olisi tarkasteltava tiedonsaantioikeutta neuvoston ja komission asiakirjoista koskevien käytännesääntöjen⁷⁴ valossa, jotka neuvosto ja komissio hyväksyivät 6. joulukuuta 1993 ja joihin viitataan päätöksen 93/731/EY johdanto-osassa. Käytännesäännöissä määrätään muun muassa, että: “Yleisöllä on oltava mahdollisuus saada mahdollisimman laajalti tietoja komission ja neuvoston hallussa olevista asiakirjoista.” Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin teki edellä mainitun perusteella seuraavan johtopäätöksen: “Päätöksellä 93/731/EY pyritään myötävaikuttamaan siihen, että yleisöllä olisi mahdollisimman laaja oikeus saada tietoja, jotta toimielinten demokraattisuus ja yleisön luottamus hallintoon vahvistuisi.”⁷⁵.

2.6 Oikeusasiamies katsoi, että tätä päämäärää ei saavutettaisi, jos olisi hyväksyttävä, että neuvoston laatimat asiakirjat (tai asiakirjat, joiden laatimiseen neuvosto on osallistunut) eivät kuuluisi päätöksen 93/731/EY soveltamisalaan pelkästään siitä syystä, etteivät ne ole neuvoston itsensä vaan sen pääsihteeristön hallussa. EY:n perustamissopimuksen 207 artiklan 2 kohdan mukaan neuvostoa avustaa pääsihteeristö. Oikeusasiamiehen tiedossa ei kuitenkaan ole perussopimukseen tai yhteisön säädöksiin sisältyviä määräyksiä tai säännöksiä, joiden mukaan pääsihteeristö olisi katsottava neuvostosta erilliseksi toimielimeksi tai laitokseksi. Myös päätöksessä 93/731/EY pääsihteeristöllä katsotaan olevan tärkeä merkitys asiakirjoihin tutustumista koskevissa asioissa, kun siinä määrätään pyynnön esittäjät kirjoittamaan “pääsihteeristön toimivaltaisille yksiköille” ja pyyntöjen käsitteleminen annetaan pääasiassa viimeksi mainittujen tehtäväksi (katso päätöksen 93/731/EY 7 artikla). Oikeusasiamiehen mielestä ei siten ollut aihetta päätellä, että neuvoston pääsihteeristön olisi katsottava olevan päätöksen 93/731/EY 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu “muu yhteisöjen toimielin tai laitos”. Oikeusasiamies katsoi, että neuvoston pääsihteeristön hallussa olevat asiakirjat ovat “neuvoston hallussa” olevia asiakirjoja, joihin päätöstä 93/731/EY voidaan soveltaa. On kuitenkin muistettava, että yhteisöjen tuomioistuin on korkein viranomainen, jolla on toimivaltuudet yhteisön lainsäädännön tulkitsemiseen.

3 Asiaan liittyvien asiakirjojen järjestelmällisen rekisteröinnin ja arkistoinnin laiminlyönti

3.1 Kantelija väitti, että neuvosto oli laiminlyönyt rekisterin pitämistä koskevan velvollisuutensa, kun se ei rekisteröinyt eikä arkistoinut asianomaisia asiakirjoja järjestelmällisesti.

3.2 Neuvosto vastasi, että sen vastauksessa kanteluun 917/2000/GG, jonka on tehnyt sama kantelija, on esitetty yksityiskohtaisemmin syyt, joiden vuoksi se katsoi, ettei ole

⁷³ EYVL 2000, C 285, s. 19.

⁷⁴ EYVL 1993, L 340, s. 41.

⁷⁵ Asia T-174/95, *Svenska Journalistförbundet vastaan neuvosto*, kok. 1998, s. II-2289, kohta 66.

tarpeellista tai tarkoituksenmukaista arkistoida ja rekisteröidä keskitetysti kaikkia neuvoston eri virkamiesten hallussa olevia papereita.

3.3 Kyseessä oleva asia oli tuotu esille myös kantelussa 917/2000/GG. Sekä neuvosto että kantelija olivat esittäneet asiaa koskevia yksityiskohtaisia huomautuksia edellä mainitussa kantelussa, ja oikeusasiamies tarkastelisi näitä perusteluja käsitellessään kantelua 917/2000/GG. Oikeusasiamies katsoi, ettei ollut tarpeen jatkaa tämän asian tutkimista käynnissä olevan tutkimuksen yhteydessä.

4 Perustelujen antamisen laiminlyönti

4.1 Kantelija väitti, että neuvoston päätöksen perustelut eivät olleet riittävät, koska neuvosto oli muuttanut käsittelyn aikana perusteluja asiaan liittyvien asiakirjojen epäämiseksi ja koska perustelut olivat liian ympäripyöreät ja sekavat.

4.2 Neuvosto katsoi, että päätöstä koskeneiden perustelujen riittävyys on päätöksen laillisuuteen vaikuttanut kysymys, jonka tutkiminen ei kuulunut oikeusasiamiehen toimivaltaan.

4.3 EY:n perustamissopimuksen 195 artiklassa vastuu mahdollisten hallinnollisten epäkohtien tutkimisesta annetaan oikeusasiamiehelle. Termiä "hallinnollinen epäkohta" ei ole määritelty EY:n perustamissopimuksessa eikä oikeusasiamiehen ohjesäännössä. On muistettava, että oikeusmies katsoi vuoden 1997 vuosikertomuksessa⁷⁶ aiheelliseksi antaa termistä "hallinnollinen epäkohta" seuraavan tulkinnan: "Hallinnollisesta epäkohdasta on kyse, kun julkinen elin ei toimi sitä sitovan määräyksen tai periaatteen mukaisesti." Oikeusasiamies lisäsi⁷⁷, että kun hän tutkii, onko yhteisön toimielin tai laitos toiminut sitä sitovien määräysten ja periaatteiden mukaisesti, hänen "*ensimmäinen ja olennaisin tehtävänsä on väistämättä todeta, onko se toiminut lainmukaisesti*". Euroopan parlamentti antoi 16. heinäkuuta 1998 päätöslauselman, jossa se suhtautui myönteisesti hallinnollisen epäkohdan määrittelmään. Oikeusasiamies katsoi, että hänellä on valtuudet tutkia kanteluita, joissa väitetään, että jokin toimielin ei ole antanut riittäviä perusteluja päätökselleen.

4.4 Oikeusasiamies katsoi kuitenkin, että neuvoston 28. syyskuuta 1998 tekemässään päätöksessä antamat perustelut olivat riittävät, koska neuvosto oli tehnyt selväksi, että kyseisten asiakirjojen luovuttamisesta kieltäytyminen perustui päätöksen 93/731/EY 1 artiklan 2 kohtaan. Kysymystä, toimiko neuvosto asianmukaisesti muuttaessaan käsittelyn aikana asiakirjojen luovuttamisesta kieltäytymistä koskevia perusteluja, käsiteltiin jo aiemmin (katso edellä oleva 1.3 kohta).

4.5 Edellä esitetyn perusteella oikeusasiamies katsoi, että neuvoston toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa neljännen väitteen osalta.

5 Johtopäätös

Oikeusasiamies katsoi, että neuvoston toiminta käsiteltävässä asiassa johti hallinnollisen epäkohdan syntymiseen siltä osin kuin se oli perustellut asiaan liittyvien asiakirjojen epäämisen kantelijalta päätöksen 93/731/EY 1 artiklan 2 kohdan nojalla.

Oikeusasiamies esitti sen vuoksi neuvostolle seuraavan, oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisen suositusluonnoksen:

Euroopan unionin neuvoston tulisi käsitellä kantelijan pyyntö uudelleen ja antaa tälle oikeus tutustua pyydettyihin asiakirjoihin, jollei yhtä tai useampaa päätöksen 93/731/EY 4 artiklaan sisältyvistä poikkeuksista voida soveltaa.

⁷⁶ Sivulla 23.

⁷⁷ Sivulla 24.

NEUVOSTON YKSITYISKOHTAINEN LAUSUNTO

Oikeusasiamies ilmoitti neuvostolle, että sen tulisi lähettää 30. kesäkuuta 2001 mennessä oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukainen yksityiskohtainen lausunto ja että yksityiskohtaisessa lausunnossa voisi olla oikeusasiamiehen suositusluonnoksen hyväksyminen ja kuvaus siitä, miten se on pantu täytäntöön.

Neuvosto teki yksityiskohtaisessa lausunnossaan seuraavat huomautukset:

“Neuvosto panee merkille kantelun ensimmäistä, kolmatta ja neljättä perustetta koskevan oikeusasiamiehen päätöksen (...).

Mitä tulee oikeusasiamiehen päätökseen ja suositusluonnokseen kantelun toisesta perusteesta, joka koskee kysymystä, onko pääsihteeristön virkamiesten hallussa olevat asiakirjat, joita ei ole jaettu neuvoston jäsenille tai heidän jossakin neuvoston valmistelevalle elimessä toimiville edustajilleen, katsottava

päätöksessä 93/731/EY tarkoitetuiksi neuvoston asiakirjoiksi, neuvosto päättää myöntää oikeuden tutustua kyseisiin asiakirjoihin, koska mitään päätöksen 93/731/EY 4 artiklassa säädetyistä poikkeuksista ei voida soveltaa niiden sisältöön.”

Neuvoston yksityiskohtainen lausunto välitettiin kantelijalle. Kantelija vahvisti huomautuksissaan saaneensa asianomaiset asiakirjat. Kantelija katsoi kuitenkin, että oikeusasiamiehen tehtävänä oli päättää, oliko neuvosto noudattanut oikeusasiamiehen suositusta, kun otetaan huomioon, että neuvosto ei ollut vastannut suoraan kolmanteen väitteeseen. Toisen väitteen osalta kantelija oletti, että koska neuvosto oli soveltanut päätöstä 93/731/EY, voitiin päätellä, että neuvosto hyväksyi suosituksen, vaikka se ei sanonutkaan sitä suoraan.

PÄÄTÖS

1 Oikeusasiamies esitti 1. maaliskuuta 2001 neuvostolle seuraavan suositusluonnoksen oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti:

Euroopan unionin neuvoston tulisi käsitellä kantelijan pyyntö uudelleen ja antaa tälle oikeus tutustua pyydettyihin asiakirjoihin, jollei yhtä tai useampaa päätöksen 93/731/EY 4 artiklaan sisältyvistä poikkeuksista voida soveltaa.

2 Neuvosto ilmoitti oikeusasiamiehelle 28. toukokuuta 2001 päättäneensä myöntää oikeuden tutustua asianomaisiin asiakirjoihin, koska se oli tehnyt sen johtopäätöksen, että mitään päätöksen 93/731/EY 4 artiklassa säädetyistä poikkeuksista ei voitu soveltaa niiden sisältöön. Oikeusasiamies katsoi, että neuvosto oli siten hyväksynyt hänen suositusluonnoksensa. Toimenpiteet, joita neuvosto kuvasi 28. toukokuuta 2001 päivätyssä kirjeessään, vaikuttivat riittäville ja kantelijan vaatimukset täyttäviltä⁷⁸. Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

⁷⁸ Kuten aiemmin mainittiin, kantelijan kolmatta väitettä käsitellään oikeusasiamiehen päätöksessä kanteluun 917/2000/GG, jonka on tehnyt sama kantelija.

3.5.3 Euroopan komissio *KANTELU*

PAIKALLISTEN TOIMIHENKILÖIDEN TÄYDENTÄVÄ VAKUUTUSTURVA

Päätös kanteluun 367/98/(VK)GC Euroopan komissiota vastaan

Euroopan komission Wienin (Itävalta) edustuston kaksi paikallista toimihenkilöä teki kantelun huhtikuussa 1998. Tämä edustusto on komission Itävallassa sijaitsevan lähetystön seuraaja Itävallan liittyttyä Euroopan yhteisöihin 1. tammikuuta 1995. Kantelijat väittivät, että komissio ei ollut perustanut täydentäviä vakuutusjärjestelmiä Itävallan lähetystössä työskenteleville paikallisille toimihenkilöille.

Yhteisöjen ulkopuolisessa maassa tehtäviään hoitavien Euroopan yhteisöjen komission paikallisten toimihenkilöiden palvelussuhteen ehtoja koskevien, 22. kesäkuuta 1990 leviytykseen pantujen puitesääntöjen (jäljempänä puitesäännöt) 14 artiklassa todetaan seuraavaa:

Komissio vastaa työnantajan maksettavaksi tarkoitetuista sosiaaliturvamaksuista siinä paikassa voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti, missä paikallinen toimihenkilö hoitaa tehtäviään.

Komission on perustettava täydentäviä tai riippumattomia sairausvakuutus-, tapaturmavakuutus-, työkyvyttömyysvakuutus- tai eläkejärjestelmiä, jos paikallista järjestelmää ei ole tai jos paikallisen järjestelmän katsotaan olevan riittämätön.

Komission ja paikallisen toimihenkilön maksettavaksi tarkoitetut osuudet täydentävän tai riippumattoman järjestelmän kustannusten kattamiseksi määrittää se viranomainen, jolla on toimivalta tehdä työ sopimuksia.

Huhtikuun 26. päivänä 1994 komissio hyväksyi säännöt, joissa määrätään Itävallassa tehtäviään hoitavien paikallisten toimihenkilöiden palvelussuhteen erityisistä ehdoista (jäljempänä erityiset ehdot), jotka tulivat voimaan 1. toukokuuta 1994.

Näiden erityisten ehtojen 25 artiklan 1 kohdassa määrätään, että paikallinen toimihenkilö, joka on kykenemätön hoitamaan tehtäviään sairauden tai tapaturman vuoksi, on oikeutettu palkkaan ensimmäisten kuuden, kahdeksan, kymmenen tai kahdentoista viikon ajalta sen mukaan, kuinka kauan hän on ollut palveluksessa, sanotun kuitenkin rajoittamatta Itävallassa sovellettavaa lakisääteistä vakuutusjärjestelmää. Seuraavasta seitsemännestä, yhdeksännestä, yhdennestätoista tai kolmannestatoista työkyvyttömyysviikosta lähtien toimihenkilöllä on oikeus saada 50 prosenttia palkastaan neljän ylimääräisen viikon ajalta. Lakisääteisen vakuutusjärjestelmän interventiojaksoista 180:nteen päivään asti paikallinen toimihenkilö on oikeutettu sosiaaliturvaetuuteen, joka vastaa 100 prosenttia työkyvyttömyyttä edeltävän viimeisen kuukauden peruspalkasta. Erityisten ehtojen 25 artiklan mukaan vakuutusyhtiö, johon paikallinen toimihenkilö on liittynyt, vahvistaa lakisääteisessä vakuutusjärjestelmässä säädetyt työkyvyttömyysjakson aikaista ansionmenetystä koskevat korvausehdot.

Erityisten ehtojen 27 artiklassa määrätään, että sairauden tai työssä tapahtuneen tapaturman aiheuttaman pysyvän ja täyden työkyvyttömyyden yhteydessä tai kuolemantapauksen yhteydessä paikalliset toimihenkilöt ovat oikeutettuja komission tätä varten tekemän vakuutussopimuksen mukaisiin etuuksiin.

Erityisten ehtojen 28 artiklan mukaan paikallisella toimihenkilöllä on oikeus eläkkeeseen komission tätä varten tekemän vakuutussopimuksen mukaisesti.

Näille vakuutusjärjestelmille suoritettavat maksut on määritetty erityisten ehtojen 30 artiklassa. Erityisten ehtojen 30 artiklan 2 kohdan mukaan paikallisten toimihenkilöiden on suoritettava maksu, joka vastaa yhtä kolmasosaa 25 artiklassa mainitun vakuutuksen kustannuksista. Erityisten ehtojen 30 artiklan 3 kohdassa määrätään, että 27 ja 28 artiklassa mainittujen riskien kattamiseksi komission vastuulla on 60 prosenttia ja paikallisen toimihenkilön vastuulla 40 prosenttia eläkemaksuista ja työkyvyttömyyden tai kuoleman varalta suoritetuista maksuista.

Erityisten ehtojen 38 artiklassa määrätään, että 25, 27 ja 28 artiklan määräykset tulevat voimaan sinä päivänä, jona näissä artikloissa mainitut vakuutus sopimukset tulevat voimaan.

Kantelijoiden mukaan tämän jälkeiset tapahtumat voidaan esittää yhteenvetona seuraavasti:

Paikalliset toimihenkilöt toimittivat hallinnolle kolmen vakuutusyhtiön yksityiskohtaiset tarjoukset 5. toukokuuta 1994. Joulukuussa 1994 yksikkö, joka vastasi komission pääosasto IA:sta⁷⁹, pyysi komission lähetystöltä vakuutettavien paikallisten toimihenkilöiden ilmoitukset, joissa nämä hyväksyisivät vakuutusyhtiö Van Bredan "sairaus-, tapaturma- ja työkyvyttömyysvakuutuksen". Pian tämän jälkeen paikalliset toimihenkilöt allekirjoittivat asiaa koskevat paperit, joilla varmistettiin tulot työkyvyttömyyden varalta ja jotka luovutettiin Wienissä sijaitsevan lähetystön hallintoavustajalle. Tämä luovutti paperit pääosasto IA:lle 1. kesäkuuta 1995.

Lähetystön hallintoavustajalle osoitetussa 4. heinäkuuta 1995 päivättyssä ilmoituksessa pääosasto IA totesi, että Wienissä tehtäviään hoitaville paikallisille toimihenkilöille ei saa ottaa Van Bredan tarjoamaa vakuutusta. Lähetystöä ja pääosasto X:tä⁸⁰ pyydettiin toimitamaan uudet ehdotukset pääosasto IA:lle ja pääosasto IX:lle (henkilöstön ja hallinnon pääosasto).

Maaliskuun alussa vuonna 1996 pidetyssä kokouksessa, jossa olivat läsnä kaikki Wienissä tehtäviään hoitavat paikalliset toimihenkilöt ja edustuston hallintoavustaja, pääosasto X:n henkilöstöpäällikkö Walker pyysi paikallisia toimihenkilöitä toimittamaan uudet ehdotukset. Näiden ehdotusten tulisi perustua kahteen vaihtoehtoon, jotka tulisivat takautuvasti voimaan 1. toukokuuta 1994 ja 1. tammikuuta 1996. Edustuston hallintoavustajalle osoitetussa 26. maaliskuuta 1996 päivättyssä ilmoituksessa Walker ilmoitti, että täydentäviä vakuutus sopimuksia koskevaa kysymystä ei ollut enää käsitelty pääosasto IA:ssa, koska vastuu paikallisesta henkilöstöstä oli siirretty pääosasto IX:lle ja pääosasto X:lle. Walker pyysi, että edustuston hallintoavustaja asettaisi kysymyksen etusijalle.

Elokuussa 1996 Wienissä toimivat paikalliset toimihenkilöt luovuttivat edustustolle kolme ajan tasalle saatettua ehdotusta, jossa otettiin huomioon edellä mainitut kaksi vaihtoehtoa. Joulukuussa 1996 paikalliset toimihenkilöt esittivät vertailun kolmen vakuutusyhtiön tarjoamista palveluista ja ilmoittivat asettavansa kaksi tarjouksista etusijalle. He pyysivät jälleen, että täydentävät vakuutus sopimukset tehtäisiin pikaisesti. Uusi pyyntö tehtiin ilmoituksella, jonka paikalliset toimihenkilöt toimittivat edustustolle 21. huhtikuuta 1997.

Edustuston hallintopäällikkö Käfer pyysi paikallisia toimihenkilöitä 21. huhtikuuta 1997 päivättyssä ilmoituksessa toimittamaan hänelle 28. huhtikuuta 1997 mennessä yhden vakuutusyhtiön nimen, jotta neuvottelut voitaisiin aloittaa. Paikalliset toimihenkilöt kirjoittivat Käferille 24. huhtikuuta 1997 ja ehdottivat, että neuvottelut aloitettaisiin kahden yhtiön esittämien tarjousten perusteella. Paikalliset toimihenkilöt olivat sitä mieltä, ettei ollut heidän tehtävänsä päättää, mikä tarjous valittaisiin, vaan he katsoivat, että komission asiantuntijoiden tulisi tehdä tämä päätös. Käfer ilmoitti Walkerille kahden vakuutusyhtiön nimet 13. toukokuuta 1997. Walker antoi vastauksensa 16. toukokuuta 1997 ja korosti, että edustuston oli tehtävä vakuutusyhtiötä koskeva päätös, jotta menettelyä voitaisiin jatkaa.

Paikalliset toimihenkilöt totesivat 22. lokakuuta 1997 päivättyssä ilmoituksessa, että neuvottelut tulisi aloittaa BVP-nimisen vakuutusyhtiön kanssa ja että komission yksiköiden tulisi asettaa tämä asia etusijalle.

⁷⁹ Pääosasto, joka vastasi aiemmin (yhdessä pääosasto IB:n kanssa) ulkosuhteista.

⁸⁰ Pääosasto, joka vastasi ennen tiedotuksesta, viestinnästä, kulttuurista ja audiovisuaalisesta alasta.

TUTKIMUS

Kantelu välitettiin komissiolle huomautuksia varten.

Komission lausunto

Komissio esitti lausunnossaan seuraavat huomautukset:

Itävallan liittyttyä Euroopan unioniin 1. tammikuuta 1995 komission lähetystö muuttui edustustoksi, mikä merkitsi lukuisia muutoksia sovellettaviin sääntöihin. Komissio oli parhaillaan tarkistamassa Itävallassa tehtäviään hoitavien toimihenkilöiden palvelussuhteen erityisiä ehtoja. Henkilöstön edustajat ja hallinto yrittivät päästä yksimielisyyteen kaikista asiaan liittyvistä ongelmista yhteisessä tutkimusryhmässä. Siihen saakka kunnes tarkistus saatiin suoritettua, oli tilapäisesti sovellettava erityisiä ehtoja, jotka oli hyväksytty ottaen huomioon yhteisön ulkopuolisessa maassa tehtäviään hoitavien paikallisten toimihenkilöiden tilanne.

Puitesääntöjen 14 artiklan mukaan täydentävien vakuutusjärjestelmien perustaminen riippui siitä, oliko paikallisen järjestelmän vakuutusturva riittämätön. Puitesääntöjen 14 artiklan mukaan komissiota ei voitu pitää vastuussa erityisten ehtojen 25, 27 ja 28 artiklan noudattamatta jättämisestä.

Komission tulkinnanvara asiassa oli myös otettava huomioon. Koska täydentävien vakuutusjärjestelmien perustamiseen liittyi kielteinen arvio paikallisesta järjestelmästä, komission oli edettävä varovaisesti, erityisesti kun kyse oli maasta, josta oli tullut jäsenvaltio. Ainoastaan tiettyihin toimihenkilöihin (tässä tapauksessa paikallisiin toimihenkilöihin) sovellettavien täydentävien vakuutusjärjestelmien perustaminen voi aiheuttaa riitaa edunsaajien ja muun henkilöstön välillä, ja siksi asian käsittelyyn oli kiinnitettävä erityistä huomiota.

Komission oli varmistettava, että siirtymä olisi yhdenmukainen muissa jäsenvaltioissa sovellettavan järjestelmän kanssa. Tästä syystä sekä varmistaakseen henkilöstölleen korkeatasoisen sosiaaliturvan komissio oli ilmaissut aikomuksensa perustaa mahdollisimman laajoja täydentäviä vakuutusjärjestelmiä sillä edellytyksellä, että järjestelmän yhtenäisyys säilyy. Jo vuodesta 1994 lähtien komission on toteuttanut asiaan liittyviä toimenpiteitä, jotka ovat tukeneet tätä tavoitetta. Tähän mennessä ei kuitenkaan ole ollut mahdollista päästä yksimielisyyteen teknisistä ja taloudellisista olosuhteista, joissa täydentävät vakuutusjärjestelmät voisivat toimia.

Komissio varmistaisi, että Wienissä tehtäviään hoitavat paikalliset toimihenkilöt hyötyvät täydentävistä vakuutusjärjestelmistä heti, kun uudet säännöt on hyväksytty. Sääntöjen voimaantuloa ja taloudellisia vaikutuksia koskevaa kysymystä käsiteltiin edellä mainitun tutkimusryhmän keskusteluissa.

Kantelijoiden huomautukset

Kantelijat pitäytyivät lausunnossaan ja esittivät seuraavat lisähuomautukset:

Erityiset ehdot olivat tulleet voimaan ajankohtana, jona sekä komissiolle että Wienissä tehtäviään hoitaville paikallisille toimihenkilöille oli selvinnyt, että Itävalta liittyisi piakkoin Euroopan yhteisöihin. Itävallan liittyminen ei ollut muuttanut sitä tosiasiaa, että lakisääteisen järjestelmän tarjoama sosiaaliturva oli riittämätön. Suomen ja Ruotsin lähetystöjen paikallisten toimihenkilöiden täydentävistä sosiaaliturvaetuuksista oli sovittu vähän ennen kyseisten maiden liittymistä Euroopan yhteisöihin. Etuudet tarjottiin Tukholman edustuston paikallisille toimihenkilöille 1. tammikuuta 1997 lähtien. Helsingin edustuston osalta tällaisia vakuutussopimuksia ei vielä ole tehty pelkästään sen vuoksi, että paikalliset toimihenkilöt katsoivat, etteivät pysty suorittamaan heitä koskevissa erityisissä ehdoissa määrättyjä maksuja. Wienissä työskenteleviä komission paikallisia toimihenkilöitä syrjittiin selvästi.

Täydentävien etuuksien myöntäminen paikallisille toimihenkilöille ei johtaisi kiistoihin Wienissä työskentelevien komission muiden toimihenkilöiden kanssa. Muut toimihenkilöt olivat virkamiehiä, joiden sosiaaliturvan taso oli paljon korkeampi kuin paikallisten toimihenkilöiden. Oli yllättävää, että komissio oli vasta nyt tuonut esiin tämän ja muut perusteet.

Viivästys ei johtunut teknisistä ongelmista, vaan siitä, että komission yksiköt eivät pystyneet varaamaan tarvittavaa rahoitusta talousarviossa. Ei ollut aiheellista keskustella uusista säännöistä niin kauan kuin vanhoja sääntöjä ei sovellettu asianmukaisesti.

OIKEUSASIAMIEHEN PYRKIMYKSET SOVINTORATKAISUUN

Oikeusasiamiehen arviointi kiistellyistä kysymyksistä

Tutkittuaan huolellisesti lausunnon ja huomautukset oikeusasiamies ei ollut vakuuttunut siitä, että komissio oli vastannut asianmukaisesti kantelijan vaatimuksiin.

Sovintoratkaisun mahdollisuus

Maaliskuun 31. päivänä 1999 oikeusasiamies esitti komissiolle sovintoehdotuksen. Kirjeessään oikeusasiamies kehotti komissiota tekemään kaikkensa saadakseen aikaan täydentävät vakuutus sopimukset, jotka tulisivat takautuvasti voimaan.

Komissio tähdensi 1. kesäkuuta 1999 päivätyssä vastauksessaan, että asiaa koskevista kysymyksistä oli keskusteltu laajasti paikallisten toimihenkilöiden kanssa 16. ja 17. maaliskuuta 1999. Tällöin oli tehty virallinen päätös tehdä erityisten ehtojen 25 artiklassa tarkoitettu tilapäisen työkyvyttömyyden varalta otettava täydentävä vakuutus sopimus. Muiden täydentävien vakuutus sopimusten osalta keskusteluja takautuvuudesta jatkettiin vakuutusyhtiöiden antamien konkreettisten tarjousten pohjalta. Maaliskuussa pidetyssä kokouksessa hallinto oli ehdottanut, että asia päätetään viimeistään heinäkuussa 1999.

Kyseistä kirjettä koskevissa huomautuksissaan kantelijat ilmoittivat oikeusasiamiehelle, että 4. syyskuuta 1999 Wienin edustusto oli ilmoittanut paikallisille toimihenkilöille, että vielä ei ollut tehty tilapäisen työkyvyttömyyden varalta otettavaa täydentävää vakuutus sopimusta. Kantelijoiden tekemän ilmoituksen mukaan seitsemältä vakuutusyhtiöltä oli pyydetty ehdotuksia. Kuusi ehdotuksista ei ollut tarkoitukseen sopivia, sillä niissä ei katettu erityisten ehtojen 25 artiklassa mainittuja etuuksia. Jäljelle jäävä tarjous kattoi etuudet, mutta edustusto ei voinut hyväksyä tarjousta, sillä tarjous olisi johtanut kuukausittaista peruspalkkaa korkeampiin etuuksiin. Kantelijoiden mukaan vaikutti siltä, että muiden täydentävien vakuutusjärjestelmien osalta ei ollut edistytty lainkaan.

LISÄTUTKIMUKSET

Lisätietoja koskeva pyyntö

Edellä esitetyn perusteella oikeusasiamies totesi tarvitsevänsä lisätietoja kantelun käsittelemiseksi. Hän pyysi komissiota (1) määrittämään, katsoiko se, että puitesääntöjen 14 artikla joko yksinään tai yhdessä erityisten ehtojen 25, 27 ja 28 artiklan kanssa velvoitti sitä tarjoamaan täydentäviä vakuutus sopimuksia Itävallassa tehtäviään hoitaville paikallisille toimihenkilöille, (2) ilmoittamaan oikeusasiamiehelle, mihin toimenpiteisiin se oli ryhtynyt pannaan täytäntöön maaliskuussa 1999 tehdyn päätöksen erityisten ehtojen 25 artiklassa tarkoitetun työkyvyttömyyden varalta otettavan täydentävän vakuutus sopimuksen tekemiseksi, (3) toimittamaan tietoa siitä, miten keskustelut vanhuuseläkkeeseen, työkyvyttömyyteen ja kuolemaan liittyvistä etuuksista ovat edenneet komission 1. kesä-

kuuta 1999 päivätyn kirjeen jälkeen ja (4) laatimaan selkeän aikataulun asiaan liittyviä lisätoimenpiteitä varten.

Komission vastaus

Komissio esitti vastauksessaan seuraavat huomautukset:

Puitesääntöjen 14 artikla ei sisältänyt edes erityisten ehtojen 25, 27 ja 28 artiklan valossa automaattista velvoitetta, kun otetaan huomioon, että täydentävien vakuutusjärjestelmien perustaminen riippui paikallisen järjestelmän etuuksien riittämättömyydestä. Komissio toisti aikomuksensa perustaa mahdollisimman laajoja täydentäviä vakuutusjärjestelmiä paikallisille toimihenkilöille sillä edellytyksellä, että järjestelmän jonkinasteinen yhtenäisyys säilyy kaikissa jäsenvaltioissa. Wienissä tehtäviään hoitavien paikallisten toimihenkilöiden osalta komissio oli jo päättänyt, että heidän tulisi voida hyötyä täydentävistä vakuutusjärjestelmistä.

Tilapäisen työkyvyttömyyden varalta otettavan täydentävän vakuutus sopimuksen osalta yksikään Itävallan markkinoilla toimivista tärkeimmistä vakuutusyhtiöistä ei ollut pystynyt tarjoamaan erityisten ehtojen 25 artiklassa esitettyjen sääntöjen mukaisia etuuksia. Hallinnon jatkuvien ponnistelujen ansiosta Merkur-niminen yhtiö oli lopulta pystynyt antamaan sopivan tarjouksen, joka välitettiin Wienin edustustolle 8. maaliskuuta 2000 paikallisten toimihenkilöiden alustavan hyväksynnän saamiseksi. Huhtikuun 5. päivänä 2000 kymmenen yhdestätoista paikallisesta toimihenkilöstä oli antanut suostumuksensa tähän ehdotukseen edellyttäen, että Leichtin 26. huhtikuuta 2000 laatimaan huomautukseen sisältyviin kysymyksiin vastataan. Merkur-yhtiö oli vastannut kaikkiin näihin kysymyksiin 16. toukokuuta 2000, ja vastaukset oli toimitettu paikallisille toimihenkilöille samana päivänä. Lukuisista muistutuksista huolimatta paikallinen henkilöstö ei ollut vielä ilmoittanut, hyväksyykö se Merkur-yhtiön tarjouksen.

Toimivaltaisten yksiköiden tehtyä 16. ja 17. toukokuuta 2000 uuden matkan Wieniin paikallinen henkilöstö oli ilmaissut toivomuksensa siitä, että uusi tutkimus suoritettaisiin niiden vakuutusyhtiöiden selvittämiseksi, jotka voisivat tarjota erityisissä ehdoissa määrättyjen ehtojen mukaisia täydentäviä vakuutus sopimuksia työkyvyttömyyden, kuoleman ja vanhuuden varalta. Tämä ehdotus oli hyväksytty. Hallinto suorittaisi kyseisen tutkimuksen. On syytä muistaa, että paikallista henkilöstöä pyydettiin toistuvasti ilmoittamaan, minkä yhtiön se asettaa etusijalle viiden yhtiön luettelon pohjalta. Oli myös päätetty myöntää, mikäli talousarviosta oli käytettävissä varoja, 1500 euron suuruinen summa vakuutusalan asiantuntijan palveluja varten Wienissä tehtäviään hoitavien paikallisten toimihenkilöiden pyynnön mukaisesti. Tutkimuksen tulosten perusteella paikalliselle henkilöstölle toimitettaisiin piakkoin lopullinen ehdotus. Komissio ei kuitenkaan voinut kertoa tulevien toimenpiteiden tarkkaa aikataulua, sillä jotkin tekijät, kuten vakuutusyhtiöiden vastaukset, eivät olleet sen hallittavissa.

Kantelijoiden huomautukset

Huomautuksissaan kantelijat korostivat, että tilapäisen työkyvyttömyyden varalta otettavan täydentävän vakuutus sopimuksen osalta komissio oli 8. kesäkuuta 2000 päivytyssä ilmoituksessa pyytänyt Wienin edustustoa vahvistamaan, että paikallinen henkilöstö hyväksyi Merkur-yhtiön tarjoaman täydentävän vakuutuksen. Wienin edustusto oli toimitannut tämän ilmoituksen paikalliselle henkilöstölle 15. kesäkuuta 2000. Kantelijoiden mukaan paikalliset toimihenkilöt olivat tämän jälkeen vahvistaneet 15. kesäkuuta 2000 päivytyllä ilmoituksella, että he hyväksyivät mainitun tarjouksen. Yksi toimihenkilöistä oli antanut ehdollisen hyväksynnän ja eräs toinen oli todennut, että hän halusi tulla toimeen ilman tätä vakuutusta.

Työkyvyttömyyden, kuoleman ja vanhuuden varalta otettavien täydentävien vakuutus sopimusten osalta kantelijat esittivät, että jo toukokuussa 1994 paikalliset toimihenkilöt olivat toimittaneet kolmen vakuutusyhtiön yksityiskohtaiset tarjoukset ja että 22. loka-

kuuta 1997 päivätyssä ilmoituksessaan he olivat antaneet etusijalle asettamansa vakuutusyhtiön nimen.

Kantelijat korostivat, että he olivat ensisijaisesti kiinnostuneet siitä, että täydentävät vakuutusjärjestelmät perustettaisiin mahdollisimman pian ja että järjestelmät tulisivat takautuvasti voimaan.

SUOSITUSLUONNOS

Oikeusasiamiehelle toimitettujen todisteiden perusteella oikeusasiamies tuli siihen johtopäätökseen, että koska komissio ei ollut perustanut täydentäviä vakuutusjärjestelmiä Itävallassa sijaitsevassa lähetystössään (1. tammikuuta 1995 lähtien edustustossaan) työskenteleville paikallisille toimihenkilöille erityisten ehtojen mukaisesti, kyseessä oli hallinnollinen epäkohta. Koska sovintoratkaisu ei ollut mahdollinen, oikeusasiamies esitti komissiolle seuraavan suositusluonnoksen oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti:

Euroopan komission tulisi tehdä kaikkensa varmistaakseen, että Itävallassa tehtäviään hoitaville paikallisille toimihenkilöille perustetaan täydentävät vakuutusjärjestelmät komission 26. huhtikuuta 1994 hyväksymien, Itävallassa tehtäviään hoitavien paikallisten toimihenkilöiden palvelussuhteen erityisiä ehtoja koskevien sääntöjen mukaisesti ja että vakuutusjärjestelmät tulisivat takautuvasti voimaan.

Yksityiskohtaisessa lausunnossaan komissio viittasi vuonna 2000 tekemäänsä päätökseen, jonka mukaan erityisten ehtojen 25 artiklan mukainen vakuutus sopimus tehtäisiin Merkur-yhtiön kanssa. Komissio suorittaisi kahden kolmasosan maksuista ja paikalliset toimihenkilöt yhden kolmasosan. Yksityiskohtaisessa lausunnossaan komissio totesi, että sopimus oli jo tehty ja että kun otetaan huomioon vakuutetun riskin luonne, ei ollut mitään tarvetta määrätä takautuvasta voimaantulosta.

Työkyvyttömyyden, kuoleman ja vanhuuden varalta otettavien täydentävien vakuutus sopimusten osalta komissio totesi, että paikallisten vakuutusyhtiöiden antamat tarjoukset oli saatu. Riippumaton asiantuntija tutkisi nyt nämä tarjoukset komission kustannuksella. Tutkimuksen perusteella valittaisiin sopivin tarjous ja luonnos kustakin vakuutus sopimuksesta toimitettaisiin paikallisille toimihenkilöille hyväksyttäväksi. Oikeusasiamiehen suositusluonnoksen mukaisesti vakuutus sopimukset tulisivat takautuvasti voimaan. Vakuutus sopimusten takautuvasta voimaantulosta 1. tammikuuta 1995 lähtien aiheutuvat kustannukset jaettaisiin komission (60 prosenttia) ja paikallisten toimihenkilöiden (40 prosenttia) kesken erityisten ehtojen 30 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Kustannusten maksamiseen liittyvät käytännön menettelyt vahvistettaisiin yhteistyössä paikallisten toimihenkilöiden ja valitun vakuutusyhtiön kanssa ajankohtana, jona sopimukset viimeisteltäisiin.

Huomautuksissaan kantelijat totesivat, että heidän tietojensa mukaan ja toisin kuin komission oli väittänyt, tilapäisen työkyvyttömyyden varalta ei ollut vielä tehty täydentävää vakuutus sopimusta. He toivoivat kuitenkin, että kyseinen vakuutus tulisi voimaan mahdollisimman pian.

Työkyvyttömyyden, kuoleman ja vanhuuden varalta otettavan täydentävän vakuutus sopimuksen osalta paikalliset toimihenkilöt olivat sopineet, että vakuutusyhtiö valitaan helmikuussa 2001. Kantelijat olivat toimittaneet Wienin edustuston hallinnolle asiaa koskevia kirjallisia tiedusteluja, joihin ei kuitenkaan ollut tähän mennessä vastattu. Kantelijat eivät tämän vuoksi pystyneet esittämään lisähuomautuksia asian senhetkisestä tilasta. He pitivät kuitenkin todennäköisenä, että vakuutus sopimukset eivät tulisi voimaan moneen viikkoon tai jopa kuukausiin. Kantelijat pyysivät sen vuoksi, että oikeusasiamies kehottaisi komissiota perustamaan kyseiset vakuutusjärjestelmät mahdollisimman pian.

PÄÄTÖS

1 Täydentävien vakuutusjärjestelmien perustamisen laiminlyönti

1.1 Kantelijat, komission Wienin edustuston kaksi paikallista toimihenkilöä, väittivät, että komissio ei ollut perustanut täydentäviä vakuutusjärjestelmiä Itävallan lähetystössä (1. tammikuuta 1995 lähtien edustustossa) työskenteleville paikallisille toimihenkilöille. He viittasivat Itävallassa tehtäviään hoitavien paikallisten toimihenkilöiden palvelussuhteen erityisiä ehtoja koskeviin sääntöihin (jäljempänä erityiset ehdot), jotka komissio hyväksyi 26. huhtikuuta 1994. Näiden erityisten sääntöjen mukaan täydentäviä vakuutusjärjestelmiä piti perustaa tilapäisen työkyvyttömyyden (25 artikla), työkyvyttömyyden ja kuoleman (27 artikla) sekä vanhuuden (28 artikla) varalta. Kantelijoiden mukaan yhtäkään näistä täydentävistä vakuutusjärjestelmistä ei ollut vielä perustettu.

1.2 Komissio väitti, että Itävallan liittyminen Euroopan unioniin toi mukanaan lukuisia muutoksia sovellettaviin sääntöihin. Komission mukaan se tarkisti yhä Itävallassa tehtäviään hoitavien toimihenkilöiden palvelussuhteen erityisiä ehtoja. Komissio viittasi myös yhteisöjen ulkopuolisessa maassa tehtäviään hoitavien Euroopan yhteisöjen komission paikallisten toimihenkilöiden palvelussuhteen ehtoja koskeviin puitesääntöihin (jäljempänä puitesäännöt), joiden pohjalta hyväksyttiin erityiset ehdot. Puitesääntöjen 14 artiklassa määrätään, että komission on perustettava täydentäviä tai riippumattomia sairausvakuutus-, tapaturmavakuutus-, työkyvyttömyysvakuutus- tai eläkejärjestelmiä, jos paikallista järjestelmää ei ole tai jos paikallisen järjestelmän katsotaan olevan riittämätön. Komissio väitti, että sitä ei voitu pitää vastuussa erityisten ehtojen 25, 27 ja 28 artiklan täytäntöönpanon laiminlyönnistä. Se väitti, että kun otetaan huomioon, että täydentävien vakuutusjärjestelmien perustamiseen liittyi kielteinen arvio kansallisesta järjestelmästä, sen oli toimittava harkiten, etenkin kun kyse oli maasta, joka myöhemmin liittyi Euroopan unioniin. Komissio toi kuitenkin esiin, että se aikoi perustaa mahdollisimman laajoja täydentäviä vakuutusjärjestelmiä sillä edellytyksellä, että järjestelmän yhtenäisyys säilyy. Tähän mennessä ei kuitenkaan ole ollut mahdollista päästä yksimielisyyteen teknisistä ja taloudellisista olosuhteista, joissa täydentävät vakuutusjärjestelmät voisivat toimia. Lopuksi komissio viittasi tulkinnanvaraansa asiassa ja väitti, että ainoastaan tiettyihin toimihenkilöihin sovellettavien täydentävien vakuutusjärjestelmien perustaminen voi aiheuttaa riitaa edunsaajien ja muun henkilöstön välillä.

1.3 Oikeusasiamies totesi, että komissio myönsi, että erityisiä ehtoja voitiin edelleen soveltaa Wienissä tehtäviään hoitaviin paikallisiin toimihenkilöihin, kunnes säännöt korvattaisiin uusilla. Tutkimuksen kohteena olivat siten nimenomaan nämä säännöt. Oikeusasiamies katsoi, että komission lausunnolla, jonka mukaan komissio varmistaisi, että Wienissä tehtäviään hoitavat paikalliset toimihenkilöt hyötyisivät täydentävistä eläkejärjestelmistä heti, kun uudet säännöt olisi hyväksytty, ei ollut merkitystä käsiteltävänä olevan kantelun tutkimuksen kannalta.

1.4 Komissio huomautti aivan oikein, että puitesääntöjen 14 artiklan mukaan täydentäviä vakuutusjärjestelmiä oli perustettava, kun paikallinen järjestelmä puuttui tai kun paikallista järjestelmää pidettiin riittämättömänä. Oikeusasiamies oli samaa mieltä komission kanssa myös siitä, että komissiolla oli harkintavaltaa tässä asiassa ja että sen oli edettävä varovasti etenkin, kun kyseessä oli valtio, joka oli sittemmin liittynyt Euroopan unioniin. Oikeusasiamies katsoi kuitenkin, ettei näillä perusteilla ole merkitystä tässä yhteydessä. Vuonna 1994 hyväksytyissä erityisissä ehdoissa komissio myönsi, että sen Itävallassa tehtäviään hoitavien paikallisten toimihenkilöiden tulisi hyötyä kyseisten sääntöjen 25, 27 ja 28 artiklassa mainituista täydentävistä vakuutusjärjestelmistä. Näytti siltä, että komissio oli käyttänyt puitesääntöjen 14 artiklan mukaista alaan liittyvää harkintavaltaansa päätätessään, että oli tarpeen perustaa täydentäviä vakuutusjärjestelmiä. Oli vaikea nähdä, miksi näitä järjestelmiä olisi pitänyt perustaa, jos komissio oli katsonut, että Itävallassa sovellettava lakisääteinen järjestelmä oli riittävä, jotta sen paikallisille toimihenkilöille tarjoamaa sosiaaliturvan tasoa voidaan pitää asianmukaisena. Erityisten ehtojen 25 artiklan tarkas-

telu vahvisti tätä johtopäätöstä. Säännöksessä esitettiin selkeästi yksityiskohtaiset tiedot eduista, jotka komissio pyrki tarjoamaan paikallisille toimihenkilöille tilapäisen työkyvyttömyyden sattuessa, eikä siinä juurikaan jätetty tilaa komission harkintavallalle. Mainittakoon, että komission vastauksesta oikeusasiamiehen lisätietoja koskevaan pyyntöön näytti käyvän ilmi, ettei komissio enää kieltänyt velvollisuuttaan perustaa täydentävät vakuutusjärjestelmät.

1.5 Vaikka komissio ei suoraan vedonnut erityisten ehtojen 38 artiklaan, jonka mukaan 25, 27 ja 28 artiklan määräykset tulevat voimaan sinä päivänä, jona artikloissa mainitut vakuutus sopimukset tulevat voimaan, oikeusasiamies katsoi, että oli tarpeen tuoda esiin, ettei kyseistä artiklaa voitu tulkita siten, että komissio voi vapaasti päättää, perustaako se ja milloin se perustaa kyseiset vakuutusjärjestelmät. Tällainen tulkinta estäisi käytännössä 25, 27 ja 28 artiklan tehokkaan vaikutuksen. Näin ollen voitiin olettaa, että määräyksen tarkoituksena oli varmistaa, että komissiolla olisi tarpeeksi aikaa perustaa täydentävät vakuutusjärjestelmät.

1.6 Oikeusasiamies katsoi, ettei komissio ollut osoittanut, miksi täydentävien vakuutusjärjestelmien perustaminen paikallisille toimihenkilöille aiheuttaisi kiistaa muiden toimihenkilöiden kanssa. Kantelijoiden väite, jonka mukaan muut toimihenkilöt olivat virkamiehiä, joiden sosiaaliturvan taso oli paljon korkeampi kuin paikallisten toimihenkilöiden, oli uskottava, eikä komissio ollut kiistänyt tätä.

1.7 Oikeusasiamies totesi myös, että se, ettei komissio ollut perustanut täydentäviä vakuutusjärjestelmiä Itävallassa tehtäviään hoitaville toimihenkilöilleen, ei johtunut kyseisen maan liittymisestä Euroopan unioniin ja liittymisen aiheuttamista muutoksista. Toteamusta tukee komission suhtautumistapa Ruotsissa tehtäviään hoitaviin paikallisiin toimihenkilöihin. Komissio ei kiistänyt kantelijoiden selvitystä, jonka mukaan Tukholman lähetystössä tehtäviään hoitavien paikallisten toimihenkilöiden täydentävistä sosiaali-eduista oli sovittu vähän ennen, kuin Ruotsi liittyi Euroopan unioniin, ja edut oli myönnetty 1. tammikuuta 1997 lähtien.

1.8 Näissä olosuhteissa oikeusasiamies katsoi, että 1. toukokuuta 1994 voimaan tulleiden erityisten ehtojen mukaan komissio oli velvollinen perustamaan täydentävät vakuutusjärjestelmät Itävallassa tehtäviään hoitaville paikallisille toimihenkilöille kohtuullisen ajan kuluessa. Oikeusasiamies katsoi, että yli kuuden vuoden ajanjaksoa ei voida mitenkään pitää kohtuullisena, jollei viivästyistä voida perustella erityisillä olosuhteilla.

1.9 Komissio näytti viittaavan lausunnossaan teknisiin ja taloudellisiin vaikeuksiin. Oikeusasiamies katsoi kuitenkin, ettei komissio ollut osoittanut, että kohtuuton viivästys oli johtunut tällaisista vaikeuksista. Ainoa komission antama konkreettinen esimerkki liittyi ilmoitukseen, jonka se laati vuoden 1999 puolivälissä ja jossa todettiin, että seitsemästä vakuutusyhtiöiden antamasta tarjouksesta kuusi oli soveltumattomia, sillä ne eivät olleet erityisissä ehtoissa annettujen määräysten mukaisia. On kuitenkin syytä tuoda esiin, että esimerkki koski ainoastaan yhtä kyseessä olevista täydentävistä vakuutusjärjestelmistä, toisin sanoen erityisten ehtojen 25 artiklassa tarkoitettua vakuutusjärjestelmää. Kun otetaan huomioon, että asiaa koskevat tarjoukset saatiin ilmeisesti vasta vuonna 1999, oikeusasiamies katsoi lisäksi, että näiden tarjousten soveltumattomuus ei selitä jo ennen vuotta 1999 tapahtunutta viivästyä.

1.10 Lisäksi komissio antoi nähtävästi ymmärtää, että täydentävien vakuutusjärjestelmien perustamisen viivästyminen johtui ainakin osittain Itävallassa tehtäviään hoitavien paikallisten toimihenkilöiden yhteistyön puutteesta. Oikeusasiamies katsoi, että komissio ei ollut esittänyt riittäviä todisteita, jotka tukisivat tällaista johtopäätöstä. Oikeusasiamies huomautti päinvastoin, että paikallinen henkilöstö oli sekä pyytänyt komissiota useita kertoja asettamaan asian etusijalle että esittänyt rakentavia ehdotuksia, etenkin toukokuussa 1994 (kun vakuutusyhtiöt olivat antaneet yksityiskohtaisia tarjouksia) ja loka-

kuussa 1997 (kun paikallinen henkilöstö ilmoitti hallinnolle valitsemansa vakuutusyhtiön).

1.11 Oikeusasiamies tuli siihen tulokseen, että komissio ei ollut perustanut täydentäviä vakuutusjärjestelmiä Itävallassa sijaitsevassa lähetystössä (1. tammikuuta 1995 lähtien edustustossa) työskenteleville paikallisille toimihenkilöille erityisten ehtojen mukaisesti ja että tämä muodosti hallinnollisen epäkohdan.

2 Johtopäätös

2.1 Suorittamiensa tutkimusten perusteella oikeusasiamies teki suositusluonnoksen, jossa hän ehdotti, että komissio tekisi kaikkensa varmistaakseen, että kyseiset vakuutusjärjestelmät perustetaan ja että ne tulevat voimaan takautuvasti. Yksityiskohtaisessa lausunnossaan komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että se oli päättänyt tehdä tilapäisen työkyvyttömyyden varalta otettavan täydentävän vakuutussopimuksen Merkur-yhtiön kanssa ja että tämä sopimus oli sittemmin tehty. Komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle myös, että työkyvyttömyyden, kuoleman ja vanhuuden varalta otettavat täydentävät vakuutussopimukset oli määrä tehdä ja että vakuutussopimusten oli tarkoitus tulla voimaan takautuvasti 1. tammikuuta 1995 lähtien.

2.2 Oikeusasiamies katsoi, että komissio oli näin ollen hyväksynyt hänen suositusluonnoksensa ja että toimenpiteet, jotka komissio oli jo toteuttanut tai aikoi toteuttaa, vaikuttavat riittävästi. Vaikka näytti siltä, että työkyvyttömyyden, kuoleman ja vanhuuden (ja mahdollisesti tilapäisen työkyvyttömyyden) varalta otettavia vakuutussopimuksia ei ollut vielä tehty maaliskuun lopussa 2001 kun kantelijat esittivät huomautuksensa komission yksityiskohtaisesta lausunnosta, oikeusasiamiehellä ei ollut mitään syytä olettaa, että vakuutussopimuksia ei tehtäisi lähitulevaisuudessa. Oikeusasiamies katsoi, että oli perusteltua lopettaa asian käsittely. Hän kuitenkin korosti, että kantelijat voivat vapaasti uudistaa kantelunsa, jos komissio ei vastoin oikeusasiamiehen odotuksia perusta kyseisiä vakuutusjärjestelmiä lähitulevaisuudessa.

2.3 Oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

KOMISSIO EPÄSI OIKEUDEN TUTUSTUA KAHTEN RIKKOMISEN TILAA LIITTYVÄÄN SELVITYKSEEN KOKONAISUUDESSAAN

Päätös kanteluun 271/2000/(IJH)JMA ja kanteluun 277/2000/(IJH)JMA Euroopan komissiota vastaan

KANTELUT

Kantelija oli pyytänyt komissiolta jäljennökset riippumattoman konsultin komission pyynnöstä laatimasta kahdesta eri raportista, jotka koskivat sitä, miten Yhdistynyt kuningaskunta ja Gibraltar noudattavat jätteistä annettua yhteisön direktiiviä (direktiivi 75/442/ETY), vaarallisista jätteistä annettua yhteisön direktiiviä (direktiivi 91/689/ETY) sekä luontotyypidirektiiviä (92/43/ETY).

Kantelija kirjoitti elokuussa 1998 komission yksiköille Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja Gibraltarista koskevasta raportista, joka koski jätteistä ja vaarallisista jätteistä annettuja direktiivejä ja pyysi jäljennöstä kyseisestä asiakirjasta. Tammikuussa 1999 antamassaan vastauksessa komission yksiköt suostuivat luovuttamaan vain valikoituja osia asiakirjasta sillä perusteella, että joihinkin asiakirjan tietoihin sovellettiin yleisen edun suojelua koskevaa poikkeusta (tarkastus- ja tutkimustoimet), josta on määrätty menettelysääntöissä, jotka koskevat yleisön oikeutta saada tietoa komission asiakirjoista (päätös 94/90/EY). Kantelijalle toimitetussa asiakirjassa alkuperäisestä raportista oli poistettu tiedot, jotka oletettavasti luettiin kuuluviksi kyseiseen poikkeukseen. Kantelija jätti uudistetun pyynnön helmikuussa 1999. Maaliskuussa 1999 komission pääsihteeristö vahvisti asiasta vastaavan yksikön (ympäristöasioiden pääosaston) tekemän päätöksen sillä perusteella, että pois jätetty tieto oli osa komission alustavaa tutkimusta siitä, noudattaako jäsenvaltio yhteisön lainsäädäntöä, ja että tieto voi näin ollen johtaa rikkomismenettelyyn.

Tammikuussa 1999 kantelija pyysi toistamiseen komission yksiköiltä mahdollisuutta saada tutustua raporttiin siitä, miten Yhdistynyt kuningaskunta ja Gibraltar noudattavat

luontotyyppidirektiiviä. Ympäristöasioiden pääosasto antoi maaliskuussa 1999 vastauksen, jossa pyyntöön suostuttiin, mutta vain osittain. Kantelijalle annetun tekstin jotkin kohdat oli poistettu sillä perusteella, että tietoihin sovellettiin päätöksessä 94/90/EY määrättyä yleisen edun suojelua koskevaa poikkeusta (tarkastus- ja tutkimustoimet). Toukokuussa 1999 Trojan vahvisti asiasta vastaavan yksikön (ympäristöasioiden pääosaston) päätöksen.

Oikeusasiamiehelle jättämässään kantelussa kantelija väitti, että komission päätös hylätä osittain hänen pyyntönsä saada tutustua mainittuihin kahteen asiakirjaan oli laiton.

Hän esitti seuraavat perustelut:

(i) Yleistä etua koskevaa poikkeusta ei tulisi soveltaa riippumattoman ja puolueettoman kolmannen osapuolen asiakirjaan. Riippumattomia raportteja ei voida pitää komission sisäisinä asiakirjoina, ja siksi päätöksessä 94/90/EY määrättyjä poikkeuksia ei tulisi soveltaa tämääntyyppiseen asiakirjaan. Jotta komission tehtävää perustamissopimuksen vartijana voidaan valvoa, yleisön tulisi saada tietoa komissiolle annetuista puolueettomista neuvoista.

(ii) Pyydetty asiakirjat eivät koskeneet yksittäistä tutkimusta, vaan olivat enintään alku mahdolliselle tutkimukselle. Näin ollen raportteja ei ollut laadittu pelkästään yksittäistä tutkimusta varten. Ne eivät myöskään olleet tuomioistuimessa käsiteltävänä olevan tapauksen tutkimusta koskevia sisäisiä asiakirjoja. Kantansa tueksi kantelija viittasi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätökseen asiassa T-92/98 (*Interporc Im- und Export GmbH vastaan komissio*, kok. 1999, s. II-3521, kohta 40), jossa tuomioistuin oli määrännyt, että asian käsittelyä tuomioistuimessa koskevaa poikkeusta tulisi soveltaa ainoastaan komission yksittäistä oikeudenkäyntiä varten laatimiin asiakirjoihin. Vastaavasti kantelija väitti, että tutkimusta koskevaa poikkeusta voidaan soveltaa ainoastaan komission yksittäistä tutkimusta varten laatimaan raporttiin.

(iii) Kun otetaan huomioon asiakirjojen luonne, komissio olisi voinut evätä oikeuden tutustua asiakirjojen osiin viittaamalla poikkeukseen, joka koskee tarvetta turvata toimielimen menettelyjen luottamuksellisuus. Komission velvollisuutena oli joka tapauksessa pyrkiä vertailemaan etuja tasapuolisesti, ennen kuin se ottaisi kantaa kantelijan pyyntöön.

(iv) Komissio ei esittänyt riittäviä perusteluja, sillä se ei ilmoittanut kantelijalle, miksi poistettu materiaali liittyi mahdollisen rikkomismenettelyn käynnistämiseen, tai kertonut, mihin aiheeseen poistettu materiaali liittyi.

(v) Komissio rikkoi Århusin yleissopimusta kansalaisten oikeuksista ympäristöasioissa, jonka toimitin allekirjoitti kesäkuussa 1998. Yleissopimuksen 4 artiklan 4 kohdan c alakohdassa on annettu suppea määritelmä poikkeuksesta, joka koskee julkisten viranomaisten suorittamia tutkimuksia.

TUTKIMUS

Komission lausunnot

Lausunnoissaan komissio selvitti ensiksi molempien tapausten taustoja.

Se perusteli päätöksiään antaa pyydetty kaksi raporttia vain osittain käyttöön seuraavasti:

(i) Poikkeusten soveltaminen riippumattoman ja puolueettoman kolmannen osapuolen asiakirjaan: Komissio katsoi, että koska komissio oli tilannut ja maksanut pyydetty asiakirjat, niitä tulisi pitää komission laatimina asiakirjoina. Jos toimitin olisi tullut siihen tulokseen, että asiakirjat olivat kolmannen osapuolen asiakirjoja, tiedonsaantipyyntö olisi evätty päätöksen 94/90/EY määräysten mukaisesti.

(ii) Raportit eivät koskeneet yksittäisiä tutkimuksia: Komissio piti kiinni väitteestään, jonka mukaan raportit koskivat yksittäisiä tutkimuksia, nimittäin sitä, miten Yhdistynyt kuningaskunta ja Gibraltar noudattivat jätteistä ja vaarallisista jätteistä annettuja direktiivejä sekä luontotyyppidirektiiviä. Näiden asiakirjojen johtopäätösten mukaisesti ja pitkälti niiden seurauksena komission yksiköt aloittivat kolme oma-aloitteista tutkimusta, jotka voisivat johtaa rikkomismenettelyn käynnistämiseen.

Raporteista poistettujen erityistietojen osalta komissio korosti, että tiedot koskivat sitä, miten jäsenvaltio noudattaa yhteisön lainsäädäntöä. Se korosti, että kolme oma-aloitteista tutkimusta (B-1998/2391, B-1998/2392 ja B-1999/2119) oli käynnistetty, jotta voidaan arvioida jätteistä ja vaarallisista jätteistä annettujen direktiivien sekä luontotyyppidirektiivin täytäntöönpanoa Yhdistyneessä kuningaskunnassa ja Gibraltarissa. Raportit olivat osa tutkimuksia, jotka voisivat johtaa rikkomismenettelyjen käynnistämiseen EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan nojalla.

Toimielin viittasi yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytäntöön kantansa tukemiseksi. Se mainitsi asian T-105/95 (*WWF UK vastaan komissio*), jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin katsoi, että luottamuksellisuus, jota jäsenvaltioilla on oikeus odottaa komissiolta vastaavissa tapauksissa, edellyttää yleisen edun turvaamiseksi tiedonsaannin epäämistä sellaisiin tutkimuksiin liittyvistä asiakirjoista, jotka saattavat johtaa rikkomusmenettelyyn. Komissio mainitsi myös asian T-309/97 (*Bavarian Lager Co. vastaan komissio*), jossa tuomioistuin katsoi, että tutkintavaiheeseen liittyvien asiakirjojen paljastaminen komission ja asianomaisen jäsenvaltion välisten neuvottelujen aikana voisi haitata rikkomusmenettelyn asianmukaista kulkua. Tavoitteen varmistamiseksi komissio katsoi, että sen on kieltäydyttävä antamasta tietoja menettelyn tutkintavaiheeseen liittyvistä valmisteluasiakirjoista perustamissopimuksen 226 artiklan mukaisesti.

(iii) Etujen vertailua koskeva tarve: Toimielimen päätökset, joissa evättiin oikeus tutustua pyydettyihin asiakirjoihin kokonaisuudessaan, perustui ainoastaan yleisen edun suojelua koskevaan poikkeukseen. Toimielin tähdensi, että toimielimen menettelyjen luottamuksellisuuden suojelua koskevaan poikkeukseen ei vedottu asiakirjoja koskevan tiedonsaanti-pyyntöä epäämiseksi.

(iv) Riittävien perustelujen puute: Komission mielestä yksityiskohtaisemmat tiedot asiakirjojen poistetuista osista olisivat edellyttänyt niiden sisällön paljastamista, jolloin toimielimen päätösten tarkoitus olisi menettänyt merkityksensä.

(v) Århusin yleissopimuksen 4 artiklan 4 kohdan rikkominen: Komissio korosti, että sen päätös kieltää oikeus tutustua asiakirjoihin kokonaisuudessaan perustui päätöksen 94/90/EY. Komissio selvitti allekirjoittaneensa kesäkuussa 1998 Århusin yleissopimuksen, jonka mukaan yhteisön toimielimet suostuivat soveltamaan yleissopimusta toimielinten asiakirjojen julkisuutta koskevien voimassa olevien ja tulevien sääntöjen rajoissa. Lisäksi komissio totesi, että yleissopimuksessa ei myönnetä ehdotonta oikeutta saada ympäristöä koskevaa tietoa, vaan siinä annetaan yleisiin ja yksityisiin etuihin liittyviä perusteita, joiden nojalla ympäristöä koskevan tiedon saanti voidaan evätä. Lopuksi se tähdensi, ettei yleissopimusta ole vielä ratifioitu.

Kantelijan huomautukset

Huomautuksissaan kantelija pitäytyi alkuperäisessä kantelussa esittämässään väitteissä.

Hänen mielestään komissio ei voinut pitää selvitystä osana tutkimusta, vaan parhaassa tapauksessa se toimi tutkimuksen tiedonlähteenä. Kantelija totesi, ettei komissio ilmoittanut tutkimuksen päivämääriä eikä todistanut, että kyseinen selvitys muodostaisi tutkimuksen perustan. Hän katsoi, että tutkimus voidaan aloittaa vasta, kun selvityksen tulokset on saatu. Luonnehtimalla kaikkia sopimuksen vartijan tehtävässä suoritettuja toimia tutkimukseksi, vaikka komission ja jäsenvaltion välillä ei ollut käyty kirjeenvaihtoa tai neuvotteluja, toimielin pyrki rajoittaman toimiensa julkista valvontaa.

LISÄTUTKIMUKSET

Raporttien sisällön vahvistamiseksi oikeusasiamiehen toimiston kaksi toimihenkilöä tarkasti asiaa koskevat asiakirjat komission tiloissa kesäkuussa 2000.

SUOSITUSLUONNOS

1 Kolmannen osapuolen laatimien raporttien luonne

1.1 Kantelija oli pyytänyt komissiolta jäljennökset kahdesta eri raportista, jotka riippumaton konsultti oli laatinut komission pyynnöstä. Näiden raporttien aiheena oli se, miten Yhdistynyt kuningaskunta ja Gibraltar noudattavat jätteistä annettua yhteisön direktiiviä 75/442/ETY⁸¹ sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 91/156/ETY⁸², vaarallisista jätteistä annettua direktiiviä 91/689/ETY⁸³ ja luontotyypidirektiiviä 92/43/ETY⁸⁴.

Koska kolmas osapuoli oli laatinut pyydettyt asiakirjat, kantelija vastusti sitä, että komissio sovelsi päätöstä 94/90/EY. Hän katsoi, että riippumattomia raportteja ei voida pitää komission sisäisinä asiakirjoina ja siksi päätöksessä 94/90/EY määrättyjä poikkeuksia ei tulisi soveltaa tämän tyyppiseen asiakirjaan.

1.2 Komissio korosti sitä, että komissio oli tilannut ja maksanut pyydettyt asiakirjat ja siksi niitä tulisi pitää komission laatimina asiakirjoina. Lisäksi toimieliin lisäsi, että jos se olisi tullut siihen tulokseen, että asiakirjat olivat kolmannen osapuolen asiakirjoja, tiedonsaantipyyntö olisi eväty päätöksen 94/90/EY määräysten mukaisesti.

1.3 Oikeusasiamies totesi, että komissio vastasi ensisijaisesti pyydettyjen asiakirjojen laatimisesta, käytöstä ja arvioinnista. Toimieliin oli valinnut konsultin ja tilannut raportit. Lopullinen työ toimitettiin ainoastaan sen yksiköille. Vaikutti myös siltä, että asiakirjat laatinut konsulttiyritys ei voinut luovuttaa asiakirjoja ilman komission etukäteissuostusta.

Kun otetaan huomioon asiakirjojen luonne ja komission rooli, oli perusteltua pitää raportteja komission asiakirjoina, joihin tulisi soveltaa päätöksen 94/90/EY sääntöjä⁸⁵.

1.4 Oikeusasiamies katsoi näin ollen, että tapauksen tässä näkökohdassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa.

2 Tiedonsaannin epäminen yleisen edun suojelun perustella

2.1 Kantelija oli vastustanut sitä, että komissio oli soveltanut yleisen edun suojelua koskevaa poikkeusta (tarkastus- ja tutkimustoimet) ja kieltäytynyt kyseisellä perusteella paljastamasta raporttien osia. Hän katsoi, että pyydettyt asiakirjat eivät koskeneet yksittäistä tutkimusta, vaan olivat enintään alku mahdolliselle tutkimukselle.

2.2 Komissio katsoi, että raporttien poistetut osat koskivat sitä, miten jäsenvaltio noudattaa yhteisön lainsäädäntöä, mitä osoittaa myös se seikka, että komissio oli käynnistänyt kolme oma-aloitteista tapausta Yhdistynyttä kuningaskuntaa vastaan raporttien tulosten perusteella. Toimieliin korosti, että raportit olivat osa tutkimusta, joka saattaisi johtaa rikkomismenettelyn käynnistämiseen.

⁸¹ EYVL L 194, 25.7.1975, s. 39.

⁸² EYVL L 78, 26.3.1991, s. 32.

⁸³ EYVL L 377, 31.12.1991, s. 20.

⁸⁴ EYVL L 206, 22.7.1992, s. 7.

⁸⁵ Oikeusasiamies oli ottaen huomioon komission roolin asiakirjan valmistelussa ilmaissut samanlaisen kannan päätöksessään kanteluun 1045/21.11.96/BH/IRL/JMA Euroopan komissiota vastaan; Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomus 1998, s. 156.

2.3 Jotta yleisen edun suojelua koskevan poikkeuksen soveltamisalaa voi arvioida, oli nähtävästi välttämätöntä luonnehtia ensin päätöksessä 94/90/EY tarkoitettua oikeutta tutustua asiakirjoihin ja päätöstä koskevien mahdollisten poikkeusten luonnetta.

Komission asiakirjojen julkisuutta koskevan päätöksen 94/90/EY tavoitteena on toteuttaa käytännössä periaatetta, jonka mukaan kansalaisilla on mahdollisimman laaja oikeus saada tietoa. Pyrkimyksenä on vahvistaa toimielinten demokraattista luonnetta ja kansalaisten luottamusta hallintoon. Päätös 94/90/EY on säädös, jolla kansalaisille annetaan laillinen oikeus komission asiakirjoihin ja jota on tarkoitus soveltaa yleisesti asiakirjoja koskeviin tiedonsaantipyyntöihin.

2.4 Komissio voi kieltäytyä antamasta tietoja asiakirjoistaan vain päätöksen liitteenä olevissa toimintasäännöissä lueteltujen poikkeusten nojalla. Poikkeuksissa viitataan yleisen edun suojeluun (yleinen turvallisuus, kansainväliset suhteet, rahallinen vakaus, oikeusmenettelyt, tarkastus- ja tutkimustoimet), yksilön ja yksityiselämän suojeluun, kaupallisen ja teollisen salaisuuden suojeluun, yhteisön taloudellisten etujen suojeluun ja luottamuksellisuuden suojeluun.

Kuten yhteisöjen tuomioistuimet ovat tulkinneet, poikkeuksia on tulkittava ja sovellettava suppeasti, jotta ei estettäisi yleisperiaatteen soveltamista, jonka mukaan yleisöllä on "mahdollisimman laaja oikeus saada tietoja komission hallussa olevista asiakirjoista"⁸⁶.

2.5 Tulkittessaan ilmaisua "tarkastukset ja tutkimukset" yhteisön tuomioistuimet ovat katsoneet, että tämän nimenomaisen poikkeuksen käyttö on perusteltua, kun pyydyt asiakirjat liittyvät tutkimuksiin, jotka voivat johtaa rikkomismenettelyyn⁸⁷. Näissä tapauksissa tutkimusvaiheeksi on katsottu komission ja kyseisen jäsenvaltion käymät neuvottelut⁸⁸. Neuvotteluja käydään sen jälkeen, kun komissio on tullut siihen tulokseen, että jäsenvaltio ei pane asianmukaisesti täytäntöön yhteisön lainsäädäntöä.

2.6 Komission ehdottama tulkinta ilmaisun "tarkastukset ja tutkimukset" soveltamisalasta olisi voinut estää toimielimen hallussa olevien sellaisten asiakirjojen paljastaminen, joilla voi olla merkitystä komission tehtävälle perustamissopimuksen vartijana EY:n perustamissopimuksen 211 artiklan mukaisesti⁸⁹. Vastaavasti olisi voitu evätä yleisön oikeus saada tutustua kokonaisuun asiakirjaluokkiin, joiden sisältö liittyy siihen, miten jäsenvaltiot noudattavat yhteisön lainsäädäntöä, ja joista voi käydä ilmi tietoja tai oikeudellisia tekijöitä, joiden perusteella komissio voi harkita rikkomismenettelyn käynnistämistä tulevaisuudessa.

Tulkinta olisi voinut myös kyseenalaistaa oikeuden saada tutustua yhteen tehokkaimmista EY:n ympäristölainsäädännön soveltamisen valvontavälineistä: komission ja jäsenvaltioiden kertomuksiin eräiden ympäristöä koskevien direktiivien täytäntöönpanosta⁹⁰.

⁸⁶ Yhdistetyt asiat C-174/98P ja C 189/98P *Alankomaat ja Van der Wal vastaan komissio*, kok. 2000, s. I-1, kohta 27, asia T-20/99 *Denakavit Nederland vastaan komissio*, kok. 2000, s. II-301, kohta 45.

⁸⁷ Asia T-105/95, *WWF UK vastaan komissio*, kok. 1997, s. II-313, kohta 63.

⁸⁸ Asia T-309/97, *Bavarian Lager Co. vastaan komissio*, kok. 1999, s. II-3217, kohta 46. Yhteisön tuomioistuimet ovat vedonneet eri normeihin arvioidakseen, voidaanko asiakirjaan soveltaa jotakin yleistä etua koskevista poikkeuksista. Näin ollen tuomioistuimessa käytettäviin asiakirjoihin sovelletaan oikeudellista normia, jonka mukaan komission on pitänyt laatia asiakirja yksinomaan jotakin yksittäistä oikeudenkäyntiä varten (katso asia T-92/98, *Interporc Im- und Export GmbH vastaan komissio*, kok. 1999, s. II-3521, kohta 40).

⁸⁹ Oikeusasiamies katsoi, että on syytä mainita, että komissio oli soveltanut eri kriteeriä ehdotuksessaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi oikeudesta saada tietoja Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjoista (asiakirja KOM (2000) 30 lopullinen/2). Ehdotetussa asetuksessa ei rinnasteta rikkomismenettelyyn liittyviä asiakirjoja tarkastusten ja tutkimusten aikana syntyneisiin asiakirjoihin. Sen sijaan siinä määritellään yleistä etua koskevaan poikkeukseen liittyvät kaksi eri luokkaa, jotka koskevat tarkastuksia ja tutkimuksia sekä rikkomismenettelyjä.

⁹⁰ Katso neuvoston direktiivi 91/692/ETY, annettu 23 päivänä joulukuuta 1991, eräiden ympäristöä koskevien direktiivien täytäntöönpanoon liittyvien kertomusten standardoinnista ja järjeistämisestä; EYVL L 377, 31.12.1991, s. 48.

Komissio on kiitellyt kyseisten asiakirjojen julkaisemista ja laajaa levitystä yleisölle⁹¹, vaikka niissä arvioidaan, miten jäsenvaltiot ovat noudattaneet yhteisön lainsäädäntöä, ja vaikka komissio voisi näin ollen joutua käynnistämään rikkomismenettelyn niiden perusteella.

2.7 Oikeusasiamies katsoi, että tarkastuksiin ja tutkimuksiin perustuvia poikkeuksia tulisi soveltaa ainoastaan silloin, kun pyydetty asiakirjat on laadittu rikkomismenettelyyn liittyvän tutkimuksen aikana.

Kyseessä olevat raportit oli tilattu ennen tutkimuksia, ja niiden tarkoitus oli ainoastaan arvioida komission käytettävissä olevia vaihtoehtoja. Lisäksi vaikutti siltä, että siinä vaiheessa, kun kantelija pyysi saada tutustua raporteihin, komissio ei ollut käynnistänyt perustamissopimuksen 226 artiklan mukaista rikkomismenettelyä eikä ilmeisesti ollut aloittanut rikkomismenettelyn alustavia vaiheita.

2.8 Oikeusasiamies katsoi, että komissio oli virheellisesti evännyt oikeuden tutustua komission asiakirjoihin sillä perusteella, että kyseiset asiakirjat liittyivät tarkastuksiin ja tutkimuksiin. Tämä toiminta muodosti hallinnollisen epäkohdan.

2.9 Kirjeessään oikeusasiamiehelle kantelija esitti myös lukuisia lisäperusteluja. Koska oikeusasiamies tuli siihen johtopäätökseen, että komissio epäsi väärin perustein oikeuden tutustua asiakirjoihin ja että komission tulisi harkita uudestaan päätöstään tässä asiassa, ei ollut tarvetta arvioida enempää näitä perusteita.

Edellä esitetyn nojalla oikeusasiamies esitti Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti komissiolle seuraavan suositusluonnoksen:

Komission tulisi harkita uudestaan kantelijan 16. helmikuuta 1999 ja 17. toukokuuta 1999 päivättyjä hakemuksia ja antaa pyydetty asiakirjat nähtäväksi, jollei päätöksessä 94/90/EY mainittuja poikkeuksia sovelleta.

Komissiolle ja kantelijoille ilmoitettiin tästä suositusluonnoksesta. Oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaan komissiota pyydettiin lähettämään yksityiskohtainen lausunto 30. kesäkuuta 2001 mennessä. Yksityiskohtainen lausunto voisi sisältää oikeusasiamiehen suositusluonnoksen hyväksymisen ja kuvauksen toimenpiteistä, joihin suosituksen toteuttamiseksi on ryhdytty.

Komission yksityiskohtainen lausunto

Komissio lähetti toukokuussa 2000 oikeusasiamiehelle yksityiskohtaisen lausuntonsa. Siinä selvitettiin, että komissio oli hyväksynyt oikeusasiamiehen suositusluonnoksen. Vastaavasti toimitettiin kirjoittanut kantelijalle ja liittänyt kirjeeseen jäljennöksen pyydettyistä raporteista kokonaisuudessaan.

Kantelijan huomautukset Euroopan komission lausunnosta

Varmistaakseen, että komissio oli toteuttanut kantelijan pyynnön kantelijaa tyydyttävällä tavalla, oikeusasiamiehen sihteeristö otti yhteyttä kantelijaan. Kantelija vahvisti, että komissio oli toimittanut hänelle pyydetty raportit kokonaisuudessaan. Kantelija ilmaisi myös tyytyväisyytensä oikeusasiamiehen toteuttamiin tehokkaisiin toimiin.

PÄÄTÖS

1 Oikeusasiamies osoitti komissiolle 12. maaliskuuta 2001 seuraavan suositusluonnoksen:

⁹¹ Kolmastoista vuosikertomus yhteisön oikeuden soveltamisen valvonnasta - 1995, EYVL C 303, 14.01.1996, s. 48.

Komission tulisi harkita uudestaan kantelijan 16. helmikuuta 1999 ja 17. toukokuuta 1999 päivättyjä hakemuksia ja antaa pyydetyt asiakirjat nähtäväksi, jollei päätöksessä 94/90/EY mainittuja poikkeuksia sovelleta.

2 Komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle 21. toukokuuta 2001 suositusluonnoksen hyväksymisestä ja toimenpiteistä, joihin se oli ryhtynyt suositusluonnoksen toteuttamiseksi. Komission kuvaamat toimenpiteet vaikuttivat riittävältä, ja oikeusasiamies lopetti näin ollen asian käsittelyn.

3.6 ERITYISKERTOMUKSEN ANTAMISEN JÄLKEEN LOPETTU ASIAN KÄSITTELY

Yhdistyneen kuningaskunnan kansalainen jätti heinäkuussa 1998 Euroopan komissiota vastaan kantelun, jonka aiheena oli komission kieltäytyminen antamasta kantelijalle hänen komissiolle jättämäänsä valitukseen P/93/4490/UK liittyviä tietoja.

Oikeusasiamies toimitti 23. marraskuuta 2000 kantelun johdosta suoritetun perusteellisen tutkimuksen seurauksena Euroopan parlamentille erityiskertomuksen Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 7 kohdan mukaisesti. Erityiskertomuksen jäljennös lähetettiin komissiolle. Oikeusasiamies suosittelee erityiskertomuksessa, että komission pitäisi ilmoittaa kantelijalle komission 11. lokakuuta 1996 järjestämään kokoukseen osallistuneiden Confédération des brasseurs du marché commun -järjestön edustajien nimet. Lisäksi pitäisi ilmoittaa niiden yhtiöiden ja henkilöiden nimet, jotka kuuluvat kantelijan asiakirjoihin tutustumista koskevassa alkuperäisessä pyynnössä mainitsemiin 14 ryhmään ja jotka ovat tehneet komissiolle esityksiä asiakirjan viitenumerolla P/93/4490/UK.

Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunta hyväksyi 12. lokakuuta 2001 mietinnön (viite A5-0423/2001), jossa se hyväksyi oikeusasiamiehen erityiskertomuksen ja laati vastaavan päätöslauselmaluonnoksen. Mietinnön laati parlamentin jäsen Jean Lambert.

Euroopan parlamentti äänesti 11. joulukuuta 2001 oikeusasiamiehen erityiskertomusta koskevan päätöslauselman hyväksymisestä. Euroopan parlamentti esitti päätöslauselmaansa, että komission tulisi antaa kantelijalle hänen pyytämänsä tiedot. Parlamentti suosittelee myös jotakin lisätoimenpiteitä ja kehotti laatimaan menettelysääntöjen mallin, jotta voidaan asettaa normit, joilla estetään tietosuojan väärinkäyttö.

Koska Euroopan parlamentti sai erityiskertomuksen käsittelyn päätökseen ja hyväksyi sen johtopäätökset, oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn.

TIETOSUOJAA KOSKEVIEN SÄÄNTÖJEN VÄÄRINKÄYTTÖ – EUROOPAN PARLAMENTTI HYVÄKSYY OIKEUSASIAMIEHEN SUOSITUSTA TUKEVAN PÄÄTÖSLAUSELMAN

*Päätös kanteluun
713/98/(IJH)/GG
Euroopan komissiota
vastaan*

3.7 TUTKIMUKSET OIKEUSASIAMIEHEN OMASTA ALOITTEESTA

MAKSUVIIVÄSTYKSET

Päätös omasta aloitteesta suoritetusta tutkimuksesta OI/5/99/(IJH)/GG, joka koskee Euroopan komissiota

TAUSTATietoja

Komission kanta

Komissio on todennut, että velkojille suoritettavien maksujen viivästyminen on jatkuva ongelma. Toukokuussa 1991 komissio asetti maksun suorittamisen yleiseksi aikarajaksi 60 vuorokautta laskun vastaanottamisen jälkeen. Ajanjakso koostuu 40 päivästä, joiden kuluessa tulojen ja menojen hyväksyjä varmentaa maksun ja määrää sen maksettavaksi, sekä 20 päivästä, joiden kuluessa varainhoidon valvonta hyväksyy maksun ja kirjanpito-osasto tarkastaa maksun ja panee sen täytäntöön⁹².

Kesäkuussa 1995 komissio asetti tavoitteekseen, että 95 prosenttia maksuista olisi suoritettava 60 vuorokauden kuluessa ja että periaatteessa maksun suorittamisen ei koskaan pitäisi kestää enempää kuin 90 vuorokautta. Lisäksi tulojen ja menojen hyväksyjä kehoitettiin ilmoittamaan maksun saajalle 25 vuorokauden kuluessa, jos oli olemassa vaara, että 60 vuorokauden määräaika jostakin syystä ylittyisi⁹³.

Komissio palasi myöhässä olevia maksuja koskevaan kysymykseen 27. maaliskuuta 1996 päivätyssä tiedonannossa⁹⁴. Myöhemmässä, 10. kesäkuuta 1997 päivätyssä tiedonannossa kuitenkin myönnettiin, ettei tilanne ollut parantunut. Siinä myös ilmoitettiin, että 1. loka-kuuta 1997 alkaen komissio maksaisi korkoa 60 vuorokauden määräajan ylityessä. 60 vuorokauden aikarajan kulumisen keskeytyy, jos komissio katsoo, ettei velkoja ole esittänyt tarvittavia asiakirjoja tai että lisätarkastukset ovat tarpeen. Lisäksi korkoa voidaan maksaa vain, jos kyseessä on sopimussuhde, jossa sopimuskumppani tarjoaa selvästi yksilöitävää palvelua⁹⁵.

Oikeusasiamiehelle osoitetut kantelut

Ensimmäisen kautensa alusta lähtien Euroopan oikeusasiamies on saanut kanteluita, jotka koskevat komission maksuviivästyksiä. Kantelut eivät koskeneet ainoastaan maksuja ja korvauksia vaan myös muita sopimusmaksuja sekä määrärahoja ja tukia. Kantelujen lukumäärä sekä Euroopan parlamentin oikeusasiamiehen tietoon saattamien muiden tapausten määrä osoittivat kuitenkin, että vallitsi laajalle levinnyt käsitys, jonka mukaan komission maksuviivästykset olivat edelleen merkittävä ongelma.

Maksuviivästyksen vaikutukset

Kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästyksen torjumisesta 29. päivänä kesäkuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/35/EY⁹⁶ johdanto-osan 7 kappaleessa kuvataan maksuviivästyksen kielteisiä vaikutuksia seuraavasti:

“Liian pitkistä maksuajoista ja maksuviivästyksistä aiheutuu liikeyrityksille ja erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille runsaasti hallinnollisia rasitteita ja kustannuksia. Lisäksi nämä ongelmat ovat merkittävä syy maksukyvyttömyydelle, joka vaarantaa yritysten toiminnan jatkuvuuden ja johtaa lukuisiin työpaikkojen menetyksiin.”

Tämä perustelu koskee myös komissiota. Lisäksi komission maksuviivästykset vahingoittavat komission mainetta ja yleisemmällä tasolla kansalaisten sekä unionin toimielinten ja laitosten välisiä suhteita. Nämä seikat koskevat kaupallisten toimien lisäksi myös määrärahojen ja tukien maksamista⁹⁷.

⁹² SEC(1991)1172.

⁹³ SEC(1995)1122.

⁹⁴ SEC(1996) 564.

⁹⁵ SEC(1997)1205.

⁹⁶ EYVL L 2000, 08.08.2000, s. 35.

⁹⁷ Katso Euroopan parlamentin päätöslauselma komission maksuviivästyksen aiheuttamista vahingoista, EYVL C 341, 1998, s. 379.

Oikeusasiamies totesi, että komissio on lokakuusta 1997 lähtien ollut tietyin ehdoin valmis maksamaan velkojille korkoa, jos 60 päivän määräaika ylittyy. Tämä toimenpide vähensi varmasti maksuviivästysten seurauksia monien sopimuskumppaneiden kannalta. Jotkut pienet yritykset eivät kuitenkaan ehkä selviä maksuviivästysten aiheuttamista rahoitusongelmista, kun taas toiset voivat ehkä selvitä ainoastaan lainaamalla rahaa komission maksamaa korkoa korkeammalla korolla. Oikeusasiamies pani myös merkille, että korkojen maksaminen siirtää maksuviivästyksestä aiheutuvan taloudellisen taakan sopimuskumppaneilta yhteisön talousarvioon ja siten veronmaksajille. Ei siten ollut ilmeistä, että korkoja koskevat määräykset millään tavalla kannustivat komission eri yksiköitä suorittamaan laskut ajoissa.

Yleisesti ottaen vaikutti siltä, että vaikka korot voivat vähentää maksuviivästysten kielteisiä vaikutuksia, mutta eivät kuitenkaan poista niitä, korkojen asettamisella ei millään tavalla osoiteta taustalla olevia syitä tai pyritä niiden poistamiseen.

TUTKIMUS

Joulukuussa 1999 oikeusasiamies päätti aloittaa tutkimuksen omasta aloitteestaan komission maksuviivästysongelmasta.

Hän pyysi komissiota ilmoittamaan toimenpiteistä, joita komissio oli toteuttanut yksilöidäkseen ja poistaakseen syyt, jotka aiheuttavat sopimuskumppaneille sekä määrärahojen ja tukien saajille suoritettavien maksujen viivästymisiä. Oikeusasiamies totesi myös, että olisi hyödyllistä, jos komissio voisi esittää analyysin, jossa käsitellään maksuviivästysongelman jatkumisen syitä, sekä analyysin mahdollisista tavoista, joilla ongelma voitaisiin ratkaista. Lopuksi oikeusasiamies pyysi komissiolta tietoja siitä, mitä suoja-keinoja sopimuskumppaneilla on käytössään, jos ne joutuvat komission kanssa kiistaan sopimuskumppanin toiminnan tai sopimuskumppanin toimittamien asiakirjojen riittäväyydestä. Oikeusasiamies pyysi komissiota myös ilmoittamaan, pitääkö se suoja-keinoja riittävän nopeina ja tehokkaina ja voitaisiinko parannuksia harkita.

Kolmansien osapuolten esittämät huomautukset

Vastauksena pyynnölleen esittää huomautuksia oma-aloitteisen tutkimuksen aloittamisesta oikeusasiamies sai huomattavan määrän huomautuksia kolmansilta osapuolilta. Oikeusasiamiehen toimet saivat osakseen kiitosta, ja monet kolmannet osapuolet antoivat esimerkkejä tapauksista, joissa komission maksuviivästykset olivat aiheuttaneet ongelmia. Jotkut kolmansista osapuolista huomauttivat, että heidän mielestään oikeudellisesti sitovat säännöt ovat välttämättömiä ongelman torjumiseksi.

Komission alustava lausunto

Alustavassa lausunnossaan komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle, että komissio oli tilannut ulkopuolisen selvityksen ja että Grant Thornton, hyväksytty tilintarkastusyhteisö, oli luovuttanut raportin syyskuussa 1998.

Selvitys on saatavilla oikeusasiamiehen verkkosivuilta (<http://www.euroombudsman.eu.int>). Konsulttien tekemät tärkeimmät suositukset voidaan esittää yhteenvedona seuraavasti:

- maksuvaatimukset olisi keskitettävä yhteen pisteeseen ja kirjattava keskitetyksi taloushallinnosta vastaavissa yksiköissä,
- maksuvaatimusten tutkimisen apuna käytettävät tarkistusluettelot olisi tarkistettava ja niiden käyttöä laajennettava kaikkien pääosastojen operatiivisiin ja varainhoidon yksiköihin,

- jokaisesta pääosastosta tulisi määrätä yksi johtava virkamies vastaamaan maksuaikojen noudattamisesta,
- komission kaikkia yksiköitä varten olisi laadittava vakiomuotoinen lomake, jossa luetellaan yksityiskohtaisesti jokaiseen maksuvaatimukseen liitettävät tositteet, ja sisällytettävä se myös sopimukseen,
- olisi kehitettävä riippumaton tietosovellus, jota olisi käytettävä maksuvaatimusten seurantaan koko maksatusketjun läpi eli vaatimuksen vastaanottamisesta pankin suorittamaan maksutoimeksiantoon saakka,
- keskipitkän aikavälin tavoitemaksuajaksi olisi otettava 45 päivää 60 päivän sijaan.

Komissio huomautti myös, että joulukuussa 1999 komissioon perustettiin tilapäinen työryhmä, jonka toimeksianto oli seuraavanalainen:

“Niiden suositusten mukaisesti, joita maksuaikoja koskevassa Grant Thorntonin tutkimuksessa esitetään, työryhmän tavoitteina ovat:

- *tyypittää komission maksut sen selvittämiseksi, millaisiin maksuihin on sovellettava 60 päivän sääntöä,*
- *määritellä menot hyväksyvän pääosaston maksujen käsittelyä koskeva vastuunjako operatiivisten yksiköiden ja varainhoitoyksiköiden kesken ja tarvittaessa ehdottaa tämän jaon edellyttämiä muutoksia sopimusjärjestelyihin,*
- *asettaa kaikille maksutypeille, joiden osalta maksuaika on vahvistettava, selkeä ja riidaton alkamispäivä, josta maksun eräpäivä lasketaan,*
- *ehdottaa hallinto-organisaatioon ja atk-tukeen liittyviä parannuksia, jotka voisivat lyhentää maksuaikoja tai helpottaa niiden seuranta,*
- *laatia komissiolle muistio, jossa esitetään työryhmän päätelmät ja annetaan suosituksia komission yksiköille.”*

Komissio katsoi, että työryhmän muistioon ja Grant Thorntonin selvitykseen sisältyvien suositusten perusteella on tarkoitus laatia yhtenäinen ohjeisto ja toteuttaa sen mukaisia sisäisiä uudelleenjärjestelyjä. Kuhunkin pääosastoon nimitetään “maksuviivästysvastaava”, joka raportoi säännöllisesti pääjohtajalle myöhässä olevista maksuista. Sama henkilö käsittelee ensimmäisenä myös kohtuuttoman pitkiä maksuaikoja koskevat valitukset.

Komission lopullinen lausunto

Lopullisessa lausunnossaan komissio viittasi tiedonantoon “Komission maksuaikoja koskevat suuntaviivat”, jonka komissio hyväksyi 19. heinäkuuta 2000 pidetyssä kokouksessaan. Tämä asiakirja on myös saatavilla oikeusasiamiehen verkkosivuilta.

Maksuaikoja koskevasta kysymyksestä komissio esitti seuraavat huomautukset:

1 Mitä toimenpiteitä komissio on toteuttanut selvittääkseen syyt, jotka aiheuttavat sopimuskumppaneille ja määrärahojen ja tukien saajille suoritettavien maksujen viivästymisiä?

Komissio oli pohtinut maksuaikoja koskevia ongelmia useaan otteeseen.

Toukokuussa 1991 se asetti säännöksi, että maksut on suoritettava 60 päivän kuluessa laskun (tai muun vastaavan maksupyynnön) saamisesta.

Vuonna 1995 komissio päätti, että se pyrkii suorittamaan 95 prosenttia maksuista 60 päivän kuluessa ja että periaatteessa yhdenkään maksun suorittaminen ei saisi kestää

90:tä päivää kauempaa. Lisäksi komissio antoi tulojen ja menojen hyväksyjille ohjeen, jonka mukaan saajalle on ilmoitettava 25 päivän kuluessa, mikäli on todennäköistä, että maksun suorittamiseen kuluu enemmän kuin 60 päivää. Pääjohtajia pyydettiin tarkistamaan maksuajat kuukausittain ja näin varmistamaan, että tavoiteaikataulussa on pysytty.

Kesäkuussa 1997 komissio päätti virallistaa maksuaikakäytäntönsä siten, että sen tekemisiin sopimuksiin lisätään lauseke, jonka mukaan maksut on suoritettava 60 päivän kuluessa ja velkoja voi vaatia viivästyskorkoa maksuajan ylityksestä, ellei viivästys johdu siitä, että komissio on keskeyttänyt maksun suorittamisen.

Huhtikuussa 2000 komissio totesi hallinnonuudistusta käsittelevän valkoiseen kirjaan sisältyvän toimintasuunnitelman yhteydessä seuraavaa: "Komissiossa noudatettavan käytännön mukaan kaikki asianmukaiset laskut olisi esitettävä 60 päivän kuluessa. Eri syistä vain 60 prosenttia laskuista esitetään tämän määräajan kuluessa. Uudistuksen tavoitteena on kasvattaa tätä osuutta 95 prosenttiin vuoteen 2002 mennessä."

Heinäkuussa 2000 komissio kirjasi varainhoitoasetuksen uudelleenlaatimista koskevan ehdotuksensa 77 artiklaan periaatteen, jonka mukaan määräaikoja on noudatettava ja myöhästyneistä maksuista maksetaan viivästyskorkoa. Yksityiskohdista säädetään soveltamissäännöissä.

Maksuviivästysten syitä on pyritty selvittämään ja ongelmaan on haettu ratkaisua kahdessa selvityksessä. Toinen on Grant Thorntonin selvitys ja toinen komission virkamiehistä koostuvan tilapäisen työryhmän selvitys.

2 Mitkä ovat maksuviivästysongelman jatkumisen syyt ja ratkaisumahdollisuudet?

Maksun osana on usein kulukorvauksia, joita koskevat vaatimukset ja asiakirjat on tarkastettava huolellisesti. Tiedonannossa ehdotettiin sopimuksiin sisältyvien rahoitusta koskevien lausekkeiden yksinkertaistamista karsimalla maksuvaatimukseen liitettäviä tositteita ja vahvistamalla vakiomääräisiä eria tiettyjen kululuokkien, kuten matkakulujen korvaamiseksi.

Monet maksut voidaan suorittaa vasta sen jälkeen, kun tekninen raportti tai kustannusselvitys on hyväksytty. Tämä voi johtaa valituksiin maksujen viivästymisestä, jos sopimus-kumppanille ei ole ollut alun perin selvää, milloin 60 päivän maksuaika alkaa ja mitä tietoja kummankin sopimuspuolen on annettava.

Nyt ehdotettiin seuraavaa:

- Sopimuksessa otetaan käyttöön erilliset käsitteet "raportin hyväksymismääräaika" ja (laskun) "maksuaika" ja veloitettiin komission yksiköt ryhtymään välittömästi toimenpiteisiin, jos teknistä raporttia tai maksuvaatimusta ei voida hyväksyä. Erityyppisille raporteille on asetettu hyväksymismääräajat, ja määräajan päättymisen jälkeen maksuvaatimus hyväksytään, ellei komissio ole keskeyttänyt määräajan kulumista sopimus-kumppanille lähetetyllä virallisella kirjeellä.
- Varmistetaan, että sopimusten tekniset liitteet, joissa määritetään komissiolle hankkeiden eri vaiheissa toimitettavat tuotteet ja palvelut, on laadittu täsmällisesti ja että molemmat sopimuspuolet voivat tarkistaa ne.
- Maksuvaatimuksissa esitettävistä tiedoista on määrättävä sopimuksissa.

Komission atk-välineitä ja menettelyjä on kehitettävä. Komissio on päättänyt määräajat, joihin mennessä otetaan käyttöön atk-ohjelmia, joiden avulla

- yksiköt voivat tarkemmin seurata maksuaikojaan
- yksiköt saavat käyttöönsä yhteisen laskujen tallennus- ja seurantajärjestelmän.

Lisäksi komissio on antanut yksiköilleen ohjeet yksinkertaistaa asiantuntijakokousten kulukorvauksia koskevia sääntöjä ja kehittää välineitä, joiden avulla tulojen ja menojen hyväksyjät pystyvät hoitamaan korvaukset kokonaan itse. Pyrkimyksenä on hajauttaa toimintaa entistä enemmän operatiivisille pääosastoille.

Budjettipääosasto pyrkii aikaistamaan varainhoitovuoden alkamista ja siten nopeuttamaan edellisen varainhoitovuoden maksamattomien sitoumusten siirtämistä seuraavalle vuodelle.

Edellä kuvatut toimenpiteet ovat kaikki hallinnollisia. Ainoa uudistus, joka edellyttää yhteisön lainsäätäjän toimia, on varainhoitoasetuksen uudelleenlaatimista koskeva ehdotus. Uudistuksella vahvistettaisiin maksumääräajat ja velkojen oikeus viivästyskorkeon maksujen myöhästymistapauksissa.

3 Mitä suojakeinoja sopimuskumppanilla on käytössään, jos se joutuu komission kanssa kiistaan?

Jos tarjottujen palvelujen laadusta tulee kiistaa, sopimuskumppani voi ensiksi ottaa yhteyttä asiasta vastaavaan virkamieheen ja sen jälkeen esittää vaatimuksensa pääjohtajalle. Se voi myös ottaa yhteyttä alasta vastaavaan komission jäsenen tai jopa komission puheenjohtajaan, jolloin asia käsitellään komissiossa korkeimmalla mahdollisella tasolla. Lopuksi asia voidaan viedä tuomioistuimeen, joka on sopimuksen mukaan toimivaltainen ratkaisemaan siihen liittyvät oikeusriidat.

Kolmansien osapuolten esittämät lopulliset huomautukset

Oikeusasiamies sai kolme huomautusta kolmansilta osapuolilta. Kahdessa suhtauduttiin myönteisesti komission toteuttamiin toimenpiteisiin. Yhdessä huomautettiin kuitenkin, että ehdotettujen parannusten toteuttaminen on pitkäkö prosessi, ja pyydettiin komissiota harkitsemaan valitusten ja riitojen ratkaisumenettelyjen käyttöönottoa. Kyseinen osapuoli ehdotti myös, että komission ja neuvottelevan teollisuusalan tulisi perustaa yhteinen työryhmä, jossa keskusteltaisiin mahdollisista menettelyjen yksinkertaistamiseen tähtäävistä toimenpiteistä. Lopuksi ehdotettiin, että laskutusmenettelyjen yksinkertaistaminen, etenkin korvattaviin kustannuksiin liittyvien menettelyjen yksinkertaistaminen – esimerkiksi käyttämällä enemmän kertasummabudjetteja – johtaisi laskujen käsittelystä sekä komissiolle että sopimuspuolelle aiheutuvan hallinnollisen rasituksen pienenemiseen. Jäljelle jäävä kolmas osapuoli esitti epäilyksensä komission toteuttamista toimenpiteistä ja väitti, ettei sille ollut ilmoitettu, kun sille kuuluvat maksut olivat viivästyneet tai ne oli keskeytetty.

PÄÄTÖS

1 Komission maksuviivästysongelma

1.1 Euroopan oikeusasiamies käynnisti omasta aloitteestaan tutkimuksen Euroopan komission maksuviivästysongelmasta. Oikeusasiamies ryhtyi toimeen, sillä uskoi, että oli aiheellista ja välttämätöntä suorittaa perusteellinen tutkimus aiheesta. Hän päätyi ratkaisuun saatuaan lukuisia kanteluita, joissa asia tuotiin esiin, sekä pohdittuaan maksuviivästysten aiheuttamia vahinkoja erityisesti pienille ja keskisuurille yrityksille. Oikeusasiamiehen mielestä oli selvää, että hallinnollinen epäkohta ilmeni, jos hallinto ei pääsääntöisesti pystynyt suorittamaan maksuja ajoissa. Tätä kantaa tukivat monet asiasta kiinnostuneet kolmannet osapuolet, jotka esittivät huomautuksia.

1.2 Oikeusasiamies katsoi, että oli toivottavaa antaa kansalaisten osallistua tutkimukseen mahdollisimman paljon. Tämän vuoksi etujärjestöille ilmoitettiin käynnistetystä tutkimuksesta. Lisäksi kaikki oikeusasiamiehen ja komission välillä tutkimuksen aikana vaih-

detut tärkeimmät asiakirjat olivat saatavilla oikeusasiamiehen verkkosivuilla, ja kolmansia osapuolia pyydettiin toimittamaan huomautuksensa oikeusasiamiehelle.

1.3 Komissio esitti yksityiskohtaisen lausunnon ja sitä tukevia asiakirjoja, joissa se tunnusti ongelman ja kuvasi toimenpiteitä, joihin se oli jo ryhtynyt tai johon se aikoi ryhtyä asian korjaamiseksi.

1.4 Tärkein näistä toimenpiteistä näytti olevan komission menettelyjen yksinkertaistaminen, selkeyttäminen ja yleinen parantaminen, minkä tarkoituksena oli varmistaa, että maksut suoritetaan mahdollisimman nopeasti.

1.5 Oikeusasiamies katsoi, että jos komission ehdottamat tai jo toteuttamat toimenpiteet pannaan täytäntöön asianmukaisesti, ne merkitsisivät todennäköisesti huomattavaa edistystä komission maksuviivästysongelman torjumisessa. Oikeusasiamies katsoi, että hänen oma-aloitteinen tutkimuksensa oli johtanut tyydyttävään tulokseen.

1.6 Oikeusasiamies tunnusti, että yhden huomautuksia komission lausunnon johdosta esittäneen kolmannen osapuolen ilmaisema näkemys oli kriittisempi. Oikeusasiamies totesi kuitenkin, että kukaan muu kansalainen tai mikään muu toimielin ei ollut esittänyt vastaavia näkemyksiä. Kyseisen osapuolen kriittinen näkemys näytti lisäksi liittyvän yksittäiseen tapaukseen (jota oikeusasiamies tarkasteli erillisen tutkimuksen yhteydessä). Kuten oikeusasiamies totesi tämän menettelyn alussa, tutkimuksessa oli tarkoitus keskittyä maksuviivästystä koskevaan yleiseen ongelmaan eikä käsitellä yksittäisiä tapauksia. Oikeusasiamies odotti lisäksi, että komissio ottaisi huomioon kolmansien osapuolten esittämät huomautukset sen lopullisesta lausunnosta parantaakseen tarpeen mukaan jo toteutettuja tai vastaisuudessa toteutettavia toimenpiteitä. Lopuksi oli otettava huomioon, että kestää jonkin aikaa, ennen kuin komission uudistukset tuottavat tulosta kaikilta osin. Oikeusasiamies katsoi, että oli perusteltua lopettaa käsiteltävänä oleva oma-aloitteinen tutkimus ottaen huomioon, että toimenpiteet, jotka komissio oli jo toteuttanut ja jotka se aikoi toteuttaa, olivat oikean suuntaisia. Lisäksi näytti todennäköiseltä, että toimenpiteillä torjuttaisiin maksuviivästysongelma. Jos kuitenkin tulevaisuudessa näyttää siltä, että näistä toimenpiteistä huolimatta komission maksuviivästykset aiheuttavat edelleen vakavia ongelmia, oikeusasiamies tulee harkitsemaan tutkimuksen uudelleen avaamista.

2 Johtopäätös

Euroopan oikeusasiamiehen kantelun johdosta suorittamien tutkimusten nojalla näytti siltä, että Euroopan komissio oli maksuviivästysongelman torjumiseksi ryhtynyt toimenpiteisiin, jotka vaikuttivat riittävältä. Oikeusasiamiehen tutkimuksissa ei näin ollen ilmennyt hallinnollista epäkohtaa tämän aloitteen käsittelyssä. Oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn.

OMASTA ALOITTEESTA SUORITETTU TUTKIMUS YHTEISEN TUTKIMUSKESKUKSEN HALLINNOSTA ISPRASSA

Päätös omasta aloitteesta suoritettuun tutkimukseen OI/3/2001/SM

TUTKIMUKSEN SYYT

Euroopan yhteisön perustamissopimuksen 195 artiklan mukaan Euroopan oikeusasiamies voi suorittaa omasta aloitteestaan tutkimuksia yhteisön toimielinten ja laitosten toiminnassa mahdollisesti ilmenneistä hallinnollisista epäkohdista.

Yhteinen tutkimuskeskus (YTK) on yksi komission pääosastoista. Sen tehtävänä on antaa asiakaslähtöistä tieteellistä ja teknistä tukea Euroopan unionin politiikkojen suunnittelulle, kehittämiselle, toteuttamiselle ja seurannalle. Lyhyesti sanottuna keskus siis antaa poliittisille päättäjille tieteellistä tukea.

Yhteisen tutkimuskeskuksen tieteellinen toiminta keskittyy kolmeen pilariin: (i) elintarvikkeet, kemikaalit ja terveys, (ii) ympäristö ja kestävä kehitys sekä (iii) ydinturvallisuus. Niitä tukee kolme horisontaalista täydentävää alaa: tieteen ja teknologian kehityksen ennakointi, vertailumateriaalit ja mittaukset sekä yleinen turvallisuus ja petosten torjunta. Yhteisessä tutkimuskeskuksessa työskentelee 2100 henkilöä, joista 1500 on tutkijoita. Tieteellistä työtä tehdään seitsemässä tutkimuslaitoksessa, jotka sijaitsevat viidellä eri paikkakunnalla Euroopassa.⁹⁸

Yhteisen tutkimuskeskuksen resurssikeskus sijaitsee Isprassa Italiassa. Keskus vastaa siitä, että tutkimuslaitokset saavat tehtäviensä toteuttamiseen tarvittavan logistisen tuen. Keskuksen tehtävänä on varmistaa yhteiselle tutkimuskeskukselle myönnettyjen voimavarojen luotettava ja tehokas hallinnointi sekä YTK:n tavoitteiden saavuttamiseen tarvittavien menetelmien yhdenmukainen ja johdonmukainen soveltaminen.⁹⁹

Euroopan oikeusasiamies on käsitellyt lukuisia kanteluja Isprassa sijaitsevasta yhteisestä tutkimuskeskuksesta, ja tutkimukset ovat johtaneet kuuteen kriittiseen huomautukseen.¹⁰⁰ Oikeusasiamies päätti tämän vuoksi käyttää valtuuksiaan käynnistää oma-aloitteinen tutkimus selvittääkseen, onko kyseessä yleisempi ongelma, ja jos on, löytää siihen tehokas ratkaisu.

TUTKIMUS

Oikeusasiamies ilmoitti 25. kesäkuuta 2001 lähettämässään kirjeessä komissiolle omasta aloitteesta suoritettavasta tutkimuksesta. Hän pyysi komissiota tutkimaan, tarvitseeko henkilöstö tehokkaampaa neuvontaa ja ohjausta vai onko hallinnollista kehystä muutettava, jotta hallinnollisilta epäkohdilta vältyttäisiin tulevaisuudessa.

Komission lausunto

Komissio ilmoitti lausunnossaan oikeusasiamiehelle toimenpiteistä, joihin oli ryhdytty Isprassa sijaitsevan YTK:n resurssikeskuksen hallinnon parantamiseksi. Lausunnon mukaan YTK oli tutkinut tarkasti kuusi kriittiseen huomautukseen johtanutta tapausta, joiden käsittely oli päätetty, ja toteuttanut kaksi korjaavaa toimenpidettä: (i) YTK:n vakiosopimukseen sisältyvää sopimuksen tarkistamista koskevaa lauseketta oli muutettu ja (ii) oli annettu ohjeita kohtuuttomien viivästysten välttämiseksi vastattaessa ehdokkaiden lähettämiin tarjouksiin.

Vastausten viivästymisen estämiseksi yhteinen tutkimuskeskus oli asentanut sisäisen tietokonejärjestelmän (Adonis), joka tarkkailee kirjeisiin lähetettävien vastausten määräaikoja.

⁹⁸ Geel, Belgia (vertailumateriaalien ja mittausten tutkimuslaitos), Ispra, Italia (kansalaisten suojelun ja turvallisuuden tutkimuslaitos, ympäristön ja kestävä kehityksen tutkimuslaitos sekä kuluttajien terveyden ja kuluttajansuojan laitos), Karlsruhe, Saksa (transuraanien tutkimuslaitos), Petten, Alankomaat (energia-alan tutkimuslaitos) ja Sevilla, Espanja (tekniikan tulevaisuudentutkimuksen laitos).

⁹⁹ Yhteisen tutkimuskeskuksen verkkosivut osoitteessa <http://www.jrc.cec.eu.int/index.asp>.

¹⁰⁰ Tapaus 1479/99/(OV)MM, tapaus 878/96/TT/it/PD ja 905/96/AGS/it/PD (yhteinen tutkimus), tapaus 1057/97/PD, tapaus 855/97/PD, tapaus 307/2000/IP ja tapaus 922/2000/IP.

Lisäksi henkilöstölle oli annettu ohjeeksi noudattaa tarkasti komission hyväksymää hyvän hallintotavan säännöstöä, ja käytännön edistämiseksi järjestettiin sisäisiä seminaareja. Hiljattain nimetyn uuden pääjohtajan Barry Mc Sweeneyn tehtävänä on sopeuttaa YTK:n toiminta käyttäjien tarpeiden mukaiseksi. YTK aikoi siis varapuheenjohtaja Neil Kinnockin uudistuksen huomioon ottaen parantaa hallinnollisia menettelyjä panemalla täytäntöön komission hyvän hallintotavan säännöstön sekä asiakirjan, joka koskee tulojen ja menojen hyväksymisen ohjeita ja uusia rahoitustapoja. Vuonna 1998 YTK otti käyttöön kokonaisvaltaisen laadunhallintajärjestelmän (Total Quality Management), jota on sovellettu siitä lähtien. Henkilöstölle järjestetään sisäisiä seminaareja YTK:n toiminnan tehostamiseksi käytännössä.

Lisäksi YTK perusti tuolloin hajautettua valitusmenettelyä, jonka soveltaminen oli tarkoitus aloittaa syksyllä 2001. Siihen kuuluu pakollisen rekisterin ylläpito, tietystä asiasta vastaavalle johtajalle ilmoittaminen, vastauksia koskevien tiukkojen määräaikojen noudattaminen ja menettelyn toiminnan säännöllinen arviointi.

Oikeusasiamiehen toimiston edustajien käynti Isprassa

Kaksi oikeusasiamiehen toimiston henkilöstön jäsentä, Ian Harden ja Ida Palumbo, kävivät 27. syyskuuta 2001 YTK:n tiloissa Isprassa, Italiassa, YTK:n pääjohtajan Barry Mc Sweeneyn oikeusasiamiehelle esittämän kutsun johdosta. Käynnin aikana asiasta vastaavat virkamiehet, mukaan luettuina Mc Sweeney, YTK:n varapääjohtaja Hugh Richardson ja sisäisen tarkastuksen yksikön päällikkö Freddy Dezeure, kertoivat YTK:ssa viime aikoina tehdyistä ja parhaillaan tehtävistä hallinnollisista muutoksista. He osallistuivat myös johdon kokoukseen, jossa YTK:n yksiköiden päälliköille esiteltiin sisäisen valitusmenettelyn sekä asiakirjojen ja kirjeenvaihdon hallinnoinnin tietokonejärjestelmän (Adonis) käyttöönottoa.

Käynnin aikana saadut tiedot osoittautuivat hyödyllisiksi omasta aloitteesta suoritetun tutkimuksen kannalta, joten matkaraportti ja eräitä sisäisiä YTK:n asiakirjoja, mukaan luettuna pääjohtajan 30. kesäkuuta 2001 antama väliaikainen kertomus, lisättiin tutkimusasiakirjoihin.

YTK:n oikeusasiamiehelle antamien tietojen mukaan YTK:n sisäisen tarkastuksen yksikkö suoritti taloudesta vastaavien yksiköiden tarkastuksen löytääkseen keinoja parantaa maksujen hallinnointia YTK:ssa. Lokakuun 2001 loppuun mennessä YTK:n oli tarkoitus perustaa hajautettu varainhoidon valvontajärjestelmä, johon sisältyy valtuutetuista tahoista muodostuva rakenne, mikä edistää hallintoa koskevan toimivallan jakautumista. Vastaavasti Isprassa sijaitsevan resurssikeskuksen tehtäväksi annetaan tuen antaminen ja erityisesti selkeiden kirjallisten menettelyjen laatiminen ja niiden asianmukaisen soveltamisen seuranta. YTK:n oli tarkoitus suorittaa varainhoitojärjestelmän ja sen täytäntöönpanon tarkastus heti 1. päivän lokakuuta 2001 jälkeen. Lisäksi se arvioi taloudesta vastaavia yksiköitä kuusi kuukautta toiminnan aloittamisen jälkeen. Tarkistetut varainhoitomenettelyt sisällytetään YTK:n hallintokäsikirjaan.¹⁰¹

PÄÄTÖS

1 Tietoja hallinnollisista muutoksista YTK:ssa

1.1 Oikeusasiamies havaitsi hallinnollisia epäkohtia YTK:n toiminnassa kuudessa tapauksessa, minkä seurauksena oikeusasiamies käynnisti oma-aloitteisen tutkimuksen, jossa hän pyysi komissiota tutkimaan, tarvitsiko henkilöstö tehokkaampaa neuvontaa ja ohjausta vai oliko hallinnolliseen kehykseen tehtävä muutoksia hallinnollisten epäkohtien välttämiseksi tulevaisuudessa.

¹⁰¹ YTK:n pääjohtajan väliaikainen kertomus, 30.6.2001, s. 8.

1.2. Komissio ilmoitti lausunnossaan oikeusasiamiehelle kahdesta korjaavasta toimenpiteestä, joihin se oli ryhtynyt vastauksena oikeusasiamiehen kriittisiin huomautuksiin: (i) YTK:n vakiosopimukseen sisältyvää sopimuksen tarkistamista koskevaa lauseketta oli muutettu ja (ii) oli annettu ohjeita kohtuuttomien viivästysten välttämiseksi vastattaessa ehdokkaiden lähettämiin tarjouksiin.

1.3 Komission lausunnon ja YTK:n oikeusasiamiehelle antamien tietojen mukaan YTK oli lisäksi asentanut sisäisen Adonis-tietokonejärjestelmän, joka tarkkailee kirjeisiin lähetettävien vastausten määräaikoja. Henkilöstöä on myös neuvottu noudattamaan komission hyväksymää hyvän hallintotavan säännöstöä. YTK laati tuolloin myös hajautettua valitusmenettelyä, jonka soveltaminen oli tarkoitus aloittaa syksyllä 2001.

1.4 Oikeusasiamies pani merkille, että valitusmenettely ja Adonis-järjestelmä esiteltiin YTK:n yksiköiden päälliköille YTK:n johdon kokouksessa 27. syyskuuta 2001.

1.5 YTK oli myös tiedottanut oikeusasiamiehelle sisäisen tarkastuksen yksikön toimista ja aikomuksesta perustaa hajautettu varainhoidon valvontajärjestelmä, joka edistää hallintoa koskevan toimivallan jakautumista. Vastaavasti Isprassa sijaitsevan resurssikeskuksen tehtäväksi jää tuen antaminen ja erityisesti selkeiden kirjallisten menettelyjen laatiminen ja niiden asianmukaisen soveltamisen seuranta.

2 Oikeusasiamiehen arvio hallinnollisista muutoksista YTK:ssa

2.1 Oikeusasiamies piti komission ja YTK:n hallinnon suorittamia toimia tervetulleina ja pani merkille, että YTK:n valitusmenettely oli tarkoitus ottaa käyttöön syksyllä 2001. Oikeusasiamies pani merkille myös, että Adonis-järjestelmään sisältyy kirjeenvaihtoa koskeva tallennusjärjestelmä ja automaattinen varoitusjärjestelmä, joka ilmoittaa kohtuuttoman viivästymisen mahdollisuudesta, ja ottaa huomioon komission hyvän hallintotavan säännöstössä asetetut määräajat.¹⁰²

2.2 Oikeusasiamies oli tyytyväinen myös siihen, että YTK:n hallinto pitää valitusmenettelyn ja Adonis-järjestelmän käyttöönottoa keskeisenä YTK:n hallintokulttuurin muuttamisen kannalta. Oikeusasiamies katsoi myös, että hajautetun varainhoidon valvontajärjestelmän käyttöönotto edistäessään hallinnollisen toimivallan jakautumista voi edistää ja vahvistaa YTK:n hallintokulttuurin muuttamista, mikä estäisi omalta osaltaan hallinnollisten epäkohtien ilmenemisen tulevaisuudessa.

2.3 Edellä mainitun valossa oikeusasiamies katsoi, että komissio ja YTK:n hallinto olivat vastanneet myönteisesti ja rakentavasti omasta aloitteesta suoritettuun tutkimukseen ja että niiden toteuttamat toimenpiteet voivat estää hallinnollisten epäkohtien ilmenemisen tulevaisuudessa.

3 Johtopäätös

Oikeusasiamiehen omasta aloitteesta suoritettua tutkimusta varten komission toiminnassa ei ilmennyt hallinnollista epäkohtaa sen vastatessa omasta aloitteesta suoritettuun tutkimukseen. Oikeusasiamies lopetti asian käsittelyn.

¹⁰² Ks. EYVL L 308/32, 8.12.2000 ja http://www.europa.eu.int/comm/secretariat_general/code/index_en.htm.

3.8 OIKEUS- ASIAMIEHEN ERITYISKERTO- MUKSET EUROOPAN PARLAMENTILLE

SUKUPOOLEN PERUSTUVA SYRJIN- TÄ KOMENNUKSEL- LA OLEVIA KANSAL- LISIA VIRKAMIEHIÄ KOSKEVISSA KOMISSION SÄÄN- NÖISSÄ

*Euroopan oikeusasia-
miehen erityiskertomus
Euroopan parlamentille
kantelua 242/2000/GG
koskevan Euroopan
komissiolle annetun
suositusluonnoksen
johdosta*

Kantelija, joka on Yhdistyneen kuningaskunnan virkamies, näki viranhakuilmoituksen, jossa Euroopan komissio ilmoitti komennuksella otettavien kansallisten asiantuntijoiden viroista. Asiantuntijat työskentelisivät komission pääosastossa VII (liikenne). Kantelija oli työskennellyt aiemmin liikennealalla, ja niinpä hän jätti hakemuksen. Hänen työnantajansa päätti tukea hakemusta ja maksaa hänen palkkansa komennuksen aikana.

Koska kantelijalla oli tuolloin 11 kuukauden ikäinen poika, hän toivoi voivansa työskennellä osa-aikaisesti. Euroopan komission palvelukseen määrättäviin kansallisiin asiantuntijoihin sovellettavasta järjestelystä annetun päätöksen 2 artiklan 1 kohdassa kuitenkin määrätään, että komission komennuksella olevien kansallisten asiantuntijoiden työskentelyn on oltava kokopäiväistä koko palveluksessaolomääräyksen ajan. Kantelija joutui siis peruuttamaan hakemuksensa.

Kantelija katsoi, että osa-aikatyön estävä sääntö oli sukupuoleen perustuen syrjivä, sillä se vaikuttaa todennäköisesti enemmän naisiin kuin miehiin, koska naisilla on yleensä enemmän lastenhoitoon liittyviä sitoumuksia.

Oikeusasiamies suoritti asiasta perusteellisen tutkimuksen, jonka seurauksena hän päätteli, että kyseinen sääntö oli luonteeltaan syrjivä.

Oikeusasiamies esitti 31. tammikuuta 2001 komissiolle sovintoehdotuksen. Oikeusasiamies ehdotti kirjeessään, että komissio poistaisi säännön, joka kieltää komissiossa komennuksella olevia kansallisia asiantuntijoita työskentelemästä osa-aikaisesti. Komissio ilmoitti oikeusasiamiehelle 22. maaliskuuta 2001 lähettämässään vastauksessa, että se suunnitteli komissiossa komennuksella olevia kansallisia asiantuntijoita koskevan osa-aikaisen työskentelyn kieltävän säännön poistamista yleisen uudistusprosessin yhteydessä.

Oikeusasiamies pani merkille, että komissio aikoi poistaa säännön, joka kieltää komissiossa komennuksella olevia kansallisia asiantuntijoita työskentelemästä osa-aikaisesti. Konkreettista päivämäärää ei kuitenkaan annettu. Tämä tarkoitti, että komissio aikoi jatkaa kyseisen säännön soveltamista esittämättä syitä siihen, miksi oikeusasiamiehen ehdottamaa muutosta pitäisi lykätä. Oikeusasiamies katsoi, että tämä ei riittänyt. Hän esitti 10. toukokuuta 2001 suositusluonnoksen komissiolle Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan 6 kohdan mukaisesti ja pysyi komissiota poistamaan kyseisen säännön viimeistään 30. syyskuuta 2001.

Komissio ei noudattanut suositusluonnosta, joten oikeusasiamies päätti jättää asian Euroopan parlamentin käsiteltäväksi. 15. marraskuuta 2001 antamassaan erityiskertomuksessa hän esitti seuraavan suosituksen:

Euroopan komission olisi poistettava mahdollisimman pian sääntönsä, joka kieltää komissiossa komennuksella olevien kansallisten asiantuntijoiden työskentelyn osa-aikaisesti.

OIKEUS TUTUSTUA NEUVOSTON ASIAKIRJOIHIN – JÄLLEEN KERRAN

Euroopan oikeusasiamiehen erityiskertomus Euroopan parlamentille kantelua 917/2000/GG koskevan Euroopan unionin neuvostolle annetun suositusluonnoksen johdosta

Kantelija, joka on yksityinen järjestö (Statewatch), väitti, että Euroopan unionin neuvosto (1) ei ollut antanut oikeutta tutustua eräisiin asiakirjoihin, jotka oli esitetty useissa neuvoston kokouksissa syyskuussa 1998 ja tammikuussa 1999 ja (2) ei ollut pitänyt luetteloa kaikista asiakirjoista, jotka kokouksissa esitetään.

Oikeusasiamies oli sitä mieltä, että neuvosto oli avoimuuden periaatteen vuoksi velvollinen antamaan oikeuden tutustua kaikkiin sen käsittelemiin asiakirjoihin, ellei jotakin päätöksessä 93/731 asetettua poikkeusta voida soveltaa. Tutustuminen asiakirjoihin on mahdollista kuitenkin vain, jos kansalaiset tietävät tai saavat selville, mitä asiakirjoja neuvosto on käsitellyt. Oikeusasiamies katsoi siksi, että neuvoston oli hyvän hallintotavan periaatteiden mukaisesti pidettävä yllä luetteloa kaikista näistä asiakirjoista. Hän huomautti myös, että oli selvää, ettei neuvosto ollut ottanut huomioon kaikkia asiaan liittyviä asiakirjoja käsitellessään kantelijan tutustumispyyntöä.

Oikeusasiamies teki näissä olosuhteissa suositusluonnoksen, jossa hän pyysi neuvostoa (1) käsittelemään kantelijan hakemuksen uudelleen ja (2) laatimaan luettelon kaikista asiakirjoista, jotka esitellään neuvoston kokouksissa, ja asettamaan tämän luettelon tai rekisterin kansalaisten saataville.

Yksityiskohtaisessa lausunnossaan neuvosto ilmoitti oikeusasiamiehelle, että se hyväksyi kaksi suositusluonnosta.

Oikeusasiamies katsoi kuitenkin, että käytännössä neuvosto ei vielä täysin noudattanut ensimmäistä suositusluonnosta, jonka mukaan kantelijalle oli annettava oikeus tutustua hänen pyytämiinsä asiakirjoihin. Hän päätti näin ollen antaa asian Euroopan parlamentin käsiteltäväksi.

Oikeusasiamies piti tervetulleena sitä, että neuvosto hyväksyi toisen suositusluonnoksen, mutta huomautti, että neuvoston lausunnon sisältämät huomautukset herättivät epäilyksiä sen suhteen, pantaisiinko suositusluonnos todella täytäntöön. Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi 30. toukokuuta 2001 annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1049/2001¹⁰³ kuitenkin veloitetaan kukin kolmesta toimielimestä takaamaan yleisölle pääsyn asiakirjarekistereihin. Oikeusasiamiehen mielestä tämä asetus voidaan tulkita niin, että oikeus tutustua asiakirjoihin on taattava kaikkien neuvostossa jaettujen asiakirjojen osalta niin, että neuvosto ottaa sen huomioon ja huolehtii siitä, että asiakirjat tulevat kansalaisten ulottuville. Oikeusasiamies katsoi, ettei ollut tarpeellista tai asianmukaista jatkaa tutkimusta kantelun tästä näkökohdasta.

Oikeusasiamies esitti 30. marraskuuta 2001 Euroopan parlamentille erityiskertomuksen, jossa hän antoi neuvostolle seuraavan suosituksen:

Euroopan unionin neuvoston olisi käsiteltävä uudestaan kantelijan hakemus ja myönnettävä mahdollisuus saada tietoja pyydetyistä asiakirjoista, ellei päätöksen 93/731 4 artiklassa mainittu yksi tai useampi poikkeus sitä estä.

¹⁰³ EYVL 2001 L 145, s. 43.

4 SUHTEET EUROOPAN UNIONIN MUIHIN TOIMIELIMIIN

4.1 EUROOPAN PARLAMENTTI

Söderman tapasi 17. tammikuuta vetoamusvaliokunnan sihteeristön edustajat Enrico Boaretton ja Heinz-Hermann Eltingin. Kokouksessa käsiteltiin oikeusasiamiehen ja vetoamusvaliokunnan välisen yhteistyön eri näkökohtia.

Söderman esitteli 12. helmikuuta oikeusasiamiehen hyvän hallintotavan säännösten oikeudellisten ja sisämarkkina-asioiden valiokunnalle. Kokoukseen osallistui myös Roy Perry, joka on saman aiheen raportoiija vetoamusvaliokunnassa. Viitaten huhtikuussa 2000 Euroopan parlamentille antamaansa erityiskertomukseen Söderman selitti, miksi kaikkien yhteisön toimielinten ja laitosten tulisi hyväksyä yhtenäinen säännöstö. Valiokunnan erityiskertomuksen valmistelija Jean-Maurice Dehousse, valiokunnan puheenjohtaja Ana Palacio ja monet muut valiokunnan jäsenet osallistuivat esityksen jälkeiseen laajaan keskusteluun.

Söderman esitteli 10. huhtikuuta vuoden 2000 vuosikertomuksensa vetoamusvaliokunnalle.

Söderman piti kokouksen 5. toukokuuta vuoden 2002 talousarvion esittelijän, Euroopan parlamentin jäsenen Kathalijne Maria Buitenwegin kanssa keskustellakseen oikeusasiamiehen vuoden 2002 talousarviosta. Kokoukseen osallistui myös hallinto- ja talousosaston johtaja João Sant'Anna.

Euroopan parlamentin jäsen Herbert Bösch ja Jacob Söderman keskustelevat oikeusasiamiehen vuoden 2000 vuosikertomuksesta.

Den 9. juli deltog Jacob SÖDERMAN i et møde i Udvalget for Andragender i Bruxelles, under forsæde af Nino GEMELLI, hvor udvalgets udkast til betænkning om Ombudsmandens årsberetning for 2000 blev behandlet. Jacob SÖDERMAN deltog i drøftelser med Udvalgets medlemmer, herunder ordføreren for udvalgets betænkning, Herbert BÖSCH, og besvarede spørgsmål.

Den 4. september inviterede Ombudsmanden koordinatorerne fra Udvalget for Andragender til middag i anledning af udgivelsen af årsberetningen for 2000. Enrico BOARETTO, afdelingsleder i sekretariatet for Udvalget for Andragender, Jean-Claude EECKHOUT, direktør for Europa-Kommissionens generalsekretariat, samt Ian HARDEN og João SANT'ANNA fra Ombudsmandens kontor deltog også i middagen.

Jacob SÖDERMAN mødtes den 2. oktober med Julian PRIESTLEY, generalsekretær for Europa-Parlamentet. De drøftede blandt andet Den Europæiske Ombudsmands statut og statuten for den kommende tilsynsførende for databeskyttelse.

Söderman osallistui 9. heinäkuuta Brysselissä pidettyyn vetoamusvaliokunnan kokoukseen, jonka puheenjohtajana toimi Nino Gemelli ja jossa keskusteltiin valiokunnan mietintöluonnoksesta, joka koski oikeusasiamiehen vuoden 2000 vuosikertomusta. Söderman keskusteli valiokunnan jäsenten kanssa, mukaan lukien valiokunnan mietinnön esittelijä Herbert Bösch, ja vastasi kysymyksiin.

Oikeusasiamies kutsui vetoamusvaliokunnan koordinaattorit päivälliselle 4. syyskuuta oikeusasiamiehen vuoden 2000 vuosikertomuksen esittelyn yhteydessä. Päivälliselle osallistuivat myös vetoamusvaliokunnan sihteeristön johtaja Enrico Boaretto, Euroopan komission pääsihteeristön johtaja Jean-Claude Eeckhout ja oikeusasiamiehen toimiston edustajat Ian Harden ja João Sant'Anna.

Söderman tapasi 2. lokakuuta Euroopan parlamentin pääsihteerin Julian Priestleyn. He keskustelivat muun muassa Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännöstä ja tulevan tietosuojavaltuutetun ohjesäännöstä.

Söderman tapasi 4. lokakuuta työlounaalla kansalaisvapauksien ja -oikeuksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan jäsenen, Euroopan parlamentin jäsenen Michael Cashmanin. Myös Ian Harden osallistui kokoukseen, jossa keskusteltiin avoimuuden parantamiseen, asiakirjojen julkisuuteen ja Euroopan kansalaisten oikeuksiin liittyvistä asioista.

Jacob Söderman keskusteli 24. lokakuuta Euroopan parlamentin oikeudellisen neuvonantajan Gregorio Garzón Clarianan kanssa.

4.2 EUROOPAN KOMISSIO

Söderman tapasi Brysselissä 9. heinäkuuta komission oikeudellisen yksikön pääjohtaja Michel Petiten ja varapääjohtaja Allan Rosasin. Södermanin mukana kokouksessa oli Ian Harden. Söderman ja Petite keskustelivat mahdollisista tavoista varmistaa yhteisön lainsäädännön täytäntöönpanon tehokkaampi valvonta jäsenvaltioissa, jotta yhteisön lainsäädännön mukaiset kansalaisten oikeudet toteutuisivat käytännössä.

Söderman tapasi Euroopan komission pääsihteerin David O'Sullivanin 27. syyskuuta. Söderman kiitti O'Sullivania komission yhteistyöstä ja korosti, että tällainen yhteistyö on ensiarvoisen tärkeää, jotta oikeusasiamies pystyy käsittelemään kansalaisten kanteluita tehokkaasti ja nopeasti. Oikeusasiamiehen esille ottamiin asioihin, joista hän keskusteli pääsihteerin kanssa, kuuluivat oikeusasiamiehen oma-aloitteinen tutkimus ikärajoitusten käytöstä palvelukseenottomenettelyissä, perusoikeuskirja ja hyvän hallintotavan säännöstö, virkamiesten sananvapaus, kansalaisten oikeus yhteisön lain mukaiseen oikeudelliseen suojaan ja Euroopan tietosuojavaltuutetun ohjesääntöluonnos.

Syyskuun 27. päivänä Ian Harden ja Ida Palumbo vierailivat Isprassa, Italiassa sijaitsevassa Euroopan komission Yhteisessä tutkimuskeskuksessa (YTK) ja tapasivat johtavia virkamiehiä, mukaan lukien YTK:n pääjohtaja Barry McSweeney, varapääjohtaja Hugh Richardsonin ja sisäisen tarkastusyksikön johtaja F. Dezeuren. He osallistuivat myös hallintokokoukseen, jonka aikana McSweeney esitteli YTK:n hallintomuutoksia koskevat suunnitelmat, mukaan lukien sisäisen kantelujärjestelmän käyttöönotto ja tietokoneistettu asiakirjojen ja kirjeenvaihdon hallintajärjestelmä (Adonis). Harden piti esityksen Euroopan oikeusasiamiehen roolista ja selvitti tehokkaan kantelun käsittelyn yleisiä periaatteita. Heidän YTK:n vierailunsa aikana Harden ja Palumbo saivat myös kolmen Isprassa sijaitsevan laitoksen (Institute for the Protection and Security of Citizen (kansalaisten suojelun ja turvallisuuden laitos), Institute for Environment and Sustainability (ympäristön ja kestävä kehityksen laitos) Institute for Health and Consumer Protection (kuluttajien terveyden ja kuluttajansuojan laitos)) tieteelliseltä henkilöstöltä tietoja viidestä käynnissä olevasta hankkeesta.

Söderman tapasi 24. lokakuuta työpäivällisellä komission pääsihteeristön edustajan Jérôme Vignonin, joka vastaa väliaikaisesti suhteista oikeusasiamiehen toimistoon entisen johtajan Jean-Claude Eeckhoutin siirryttyä eläkkeelle.

Ian Harden ja João Sant'Anna tapasivat komission pääsihteeristön edustajat Andrea Pieruccin ja Philippe Godtsin 13. joulukuuta. He keskustelivat menettelyistä, jotka koskivat komission antamia vastauksia oikeusasiamiehen tutkimuksiin.

5 OIKEUSASIAMIEHEN SUHTEET OIKEUSASIAMIEHIIN JA VASTAAVIIN ELIMIIN

5.1 SUHTEET KANSALLISIIN JA ALUEELLISIIN OIKEUSASIAMIEHIIN

Söderman vieraili 10. huhtikuuta yhdessä Hardenin ja Verheecken kanssa Brysselissä sijaitsevassa Belgian liittovaltion oikeusasiamiesten toimistossa, ja he tapasivat flaamin-kielisen oikeusasiamiehen Wuytsin, jota avusti Myriam Fagnoul. Söderman ja Wuyts keskustelivat kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten seminaarista, joka oli määrä pitää syyskuussa 2001, ja he vaihtoivat mielipiteitä ja tietoja Euroopan oikeusasiamiesten väliseen yhteistyöhön liittyvistä kysymyksistä.

EU:n kansallisille ja alueellisille oikeusasiamiehille tarkoitettu seminaari ”*Oikeusasiamiehet syrjintää vastaan*”, jonka Euroopan oikeusasiamies ja Belgian liittovaltion ja alueelliset oikeusasiamiehet yhdessä järjestivät, pidettiin Brysselissä 20.-21. syyskuuta (katso kohta 6.1).

5.2 YHTEYSVERKOSTO

Yhteysverkosto perustettiin vuonna 1996 parantamaan yhteisön oikeutta ja sen täytäntöönpanoa koskevien tietojen vapaata kulkua sekä mahdollistamaan kantelujen siirtämisen elimelle, joka pystyy niitä parhaiten käsittelemään.

Seminaarien, uutislehtien ja päivittäisen yhteydenpidon kautta yhteysverkosto on tasaisesti kehittynyt kansallisten oikeusasiamiesten ja heidän henkilöstönsä tehokkaaksi yhteistyövälineeksi koko Euroopan unionissa. Verkoston jäsenet ovat jakaneet kokemuksia ja parhaita käytäntöjä kansalaisten paremman palvelun mahdollistamiseksi. Erityisesti on keskusteltu jäsenvaltioiden tasolla tapahtuvaan yhteisön oikeuden täytäntöönpanoon liittyvistä asioista.

Vuoden 2000 lopussa perustettiin yhteysverkoston verkkoversio, kansallinen EUOMB, jonka tarkoituksena oli helpottaa yhteysverkoston jäsenten välistä viestintää. Kansallinen EUOMB muodostuu web-sivuista ja Internet-huippukokouksesta, jossa voidaan järjestää interaktiivisia keskusteluja ja vaihtaa asiakirjoja.

Marraskuussa 2001 huippukokoukseen perustettiin uusi osasto ”*Ombudsman Daily News*”. Tämä virtuaalinen sanomalehti oli osoittautunut erittäin suosituksi yhteysverkoston jäsenten keskuudessa, ja sen avulla jokaisella on mahdollisuus saada tietoa EU:ssa ja sen ulkopuolella toimivien oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten toiminnasta. Yli puolet yhteysverkoston jäsenistä käyttävät Daily News -lehteä säännöllisesti, ja siten he saavat tietoa siitä, miten muut elimet ovat käsitelleet myös heidän mahdollisesti käsittelemiään asioita.

5.3 SUHTEET PAIKALLISIIN OIKEUSASIAMIEHIIN

Calvià (Balearit)

Baleaareille tehdyn vierailun yhteydessä (katso kohta 6.2) Söderman sai kutsun vieraila kansalaisten oikeusasiamiehen Antonio Pallicerin toimistossa Calviàn kaupungissa, joka sijaitsee Mallorcan lounaisosassa Espanjassa. Södermanilla ja paikallisella oikeusasiamiehellä oli mielenkiintoinen keskustelu.

5.4 SUHTEET JÄSENYTTÄ HAKENEIDEN MAIDEN KANSALLISIIN OIKEUSASIA- MIEHIIN

Euroopan oikeusasiamiehen kokous Romanian oikeusasiamiehen valtuuskunnan kanssa

Romanian oikeusasiamiehen toimiston edustajat Micea Moldovan ja Lucia Negoita vierailivat 18. tammikuuta Euroopan oikeusasiamiehen luona Strasbourgissa. Kokoukseen osallistuivat Jacob Söderman, João Sant’Anna ja Ida Palumbo. Euroopan parlamentin jäsen ja EU:n ja Romanian välisen sekavaliokunnan valtuuskunnan puheenjohtaja Astrid Thors osallistui kokouksen loppuosaan.

Kokouksen pääaiheena käsiteltiin Romanian oikeusasiamiehen toimiston yhdessä puheenjohtajavaltio Ruotsin kanssa 23.–24. huhtikuuta 2001 järjestämän EU:n jäsenyyttä hakeneiden maiden oikeusasiamiesten seminaarin ohjelmaa.

Tapaaminen Romanian oikeusasiamiehen toimiston valtuuskunnan ja parlamentin jäsen Astrid Thorsin kanssa 18. tammikuuta.

Euroopan oikeusasiamiehen kokous Puolan oikeusasiamiehen valtuuskunnan kanssa

Puolan oikeusasiamiehen toimiston edustajat Rafael Pelc ja Joanna Pisarczyk vierailivat 15. maaliskuuta Euroopan oikeusasiamiehen luona Strasbourgissa. Valtuuskuntaan kuului myös Euroopan integraatiota käsittelevän komitean toimiston edustaja Filip Jasinski. Kokoukseen osallistuivat Söderman, Sant’Anna, Peter Bonnor ja Ida Palumbo.

“Oikeusasiamiehet ja Euroopan unionin lainsäädäntö” –seminaari

Jacob Söderman ja Ida Palumbo osallistuivat 23. ja 24. huhtikuuta Bukarestissa Romaniassa pidettyyn seminaariin *“Oikeusasiamiehet ja Euroopan unionin lainsäädäntö”*. Romanian oikeusasiamiehen toimisto järjesti yhdessä Euroopan oikeusasiamiehen ja puheenjohtajavaltio Ruotsin kanssa tämän tilaisuuden, joka oli Sloveniassa vuonna 1999 pidetyn Euroopan unionin jäsenyyttä hakeneiden maiden oikeusasiamiesten seminaarin seurantaseminaari.

Tilaisuuteen osallistui Kyproksen, Tšekin tasavallan, Viron, Maltan, Puolan, Slovenian, Bulgarian, Unkarin ja Romanian oikeusasiamiehiä, oikeusasiamiesten toimistojen edustajia tai lähetystön virkamiehiä.

Seminaari alkoi 23. huhtikuuta parlamentin palatsissa kansainvälisessä konferenssikeskuksessa. Avajaisseremonian puheenjohtajana toimi Romanian oikeusasiamies Paul Mitroi, joka toivotti kaikki osallistujat tervetulleiksi. Läsä olivat myös edustajainhuoneen

puhemies Valer Dorneanu, Ruotsin Romanian suurlähettiläs Nils Revelius, Euroopan parlamentin jäsen ja Euroopan parlamentin Romanian valtuuskunnan puheenjohtaja Astrid Thors, Ruotsin oikeusministeriön valtiosihteeri Kristina Rennerstedt, Ruotsin valtiopäivien oikeusasiamies Kerstin André ja Euroopan komission Romanian edustuston päällikkö André Lys.

Seminaari "Oikeusasiamies ja Euroopan unionin lainsäädäntö" Bukarestissa 23.-24. huhtikuuta. Jacob Söderman, Romanian oikeusasiamies Paul Mitroi, Romanian oikeusasiamiehen toimiston neuvonantaja Lucia Negoita ja Maltan oikeusasiamies Joseph Sammut.

Ensimmäisen työstunnon puhujana oli Rennerstedt. Hän keskittyi puheenvuorossaan aiheeseen *“Oikeus- ja sisäasioiden kehitys Euroopan unionissa”*, jota seurasi avoin keskustelu. Myöhemmin iltapäivällä Thors puhui aiheesta *“Euroopan unionin perusoikeuskirja”*.

Söderman piti 24. huhtikuuta puheen aiheesta *“Mitä hyvä hallinto on? Euroopan oikeusasiamiehen hyvän hallintotavan säännöstö”*. Hän selvitti myös Euroopan oikeusasiamiehen roolia ja toimivaltaa.

Myöhemmin aamupäivällä Romanian presidentti Ion Iliescu tapasi osallistujat presidentin palatsissa pidetyssä kokouksessa.

Viimeisessä istunnossa keskityttiin aiheeseen *“Oikeusasiamiehet ehdokasvaltioissa ja heidän erityiset välineensä ihmisoikeuksien suojelun turvaamiseksi”*, ja André esitteli asiakirjan tästä aiheesta.

6 TIEDOTUS- TOIMINTA

6.1 VUODEN TAPAHTUMIA

ALEXIS DE TOCQUEVILLE -PALKINNON MYÖNTÄMINEN EUROOPAN OIKEUS- ASIAMIEHELLE

Alexis de Tocqueville -palkinto myönnettiin Euroopan oikeusasiamies Jacob Södermanille.

Julkishallinnon Eurooppa-instituutti (European Institute of Public Relations, EIPA) myöntää kreivi Alexis de Tocquevillen (1805–1859) mukaan nimetyn palkinnon joka toinen vuosi yhdelle tai useammalle henkilölle tunnustuksena tämän arvokkaasta työstä ja sitoutumisesta Euroopan julkishallinnon kehittämiseksi. Aikaisempiin palkinnon saajiin lukeutuvat italialainen professori Sabino Cassese ja espanjalainen professori Eduardo García de Enterría, kaksi ainutlaatuista julkis- ja hallinto-oikeustieteilijää, joille palkinto myönnettiin vuosina 1997 ja 1999.

EIPAn tiedoneuvosto ja hallintoneuvosto myönsivät kahdeksannen Alexis de Tocqueville -palkinnon Euroopan oikeusmiehelle. Ne totesivat, että palkinto on tunnustus *“Euroopan kansalaisten tiedonsaannin ja Euroopan unionin toimielinten toiminnan avoimuuden edistämiseksi tehdystä uupumattomasta työstä. Euroopan oikeusasiamiehenä vuodesta 1995 lähtien Jacob Söderman on edistänyt kansalaisten oikeuksien kunnioittamista Euroopan julkishallinnossa. Hän on ansiokkaasti tehnyt EU:n hallintoa tunnetummaksi. Lisäksi hänen raporttinsa ovat merkittävä osa eurooppalaista hallintotiedettä.”*

Palkinnonjakotilaisuus pidettiin maakuntahallituksen tiloissa Maastrichtissa 21. marraskuuta 2001.

EIPAn hallintoneuvoston pääsihteeri ja tilaisuuden isäntä Jan Voskamp toivotti yleisön tervetulleeksi ja antoi puheenvuoron Limburgin maakunnan maaherralle paroni Berend-Jan Van Voorst Tot Voorstille, joka piti avajaispuheen. Professori, EIPAn pääjohtaja Gérard Druésne piti palkinnonsaajalle puheen, ja EIPAn hallintoneuvoston puheenjohtaja Henning Christophersen ojensi palkinnon Södermanille.

Kiitospuheessaan Söderman onnitteli EIPAA sen 20-vuotisjuhlan johdosta ja sen työstä hyvän hallintotavan arvojen edistämiseksi. Lopuksi Söderman lainasi Tocquevillen tasa-arvoisuuden periaatteen analyysiä, jonka hän katsoi ilmaisevan Euroopan kansalaisuuden ytimen:

”Tasa-arvoisuuden periaatteen vähittäinen kehittyminen on näin ollen suotuista tosiasia. Sillä on kaikki tällaisen tosiasian pääpiirteet: se on yleismaailmallinen, se on pysyvä, sitä eivät ihmiset pysty mitätöimään, ja kaikki tapahtumat ja kaikki ihmiset vaikuttavat omalta osaltaan sen edistymiseen.”

EUROPEAN VOICE EV50

Söderman osallistui 4. joulukuuta EV50:n *“Europeans of the Year”* -palkintotilaisuuteen Brysselissä. Oikeusasiamies oli ehdolla *“Campaigner of the Year”* -luokassa kansalaisten asioiden puolustajana EU:n toimielimiä vastaan. Yhdistyneen kuningaskunnan pääministeri Tony Blair ja ulkosuhteista vastaava komission jäsen Chris Patten kuuluivat myös vuoden eurooppalainen -palkinnon ehdokkasiin. Tilaisuuden järjestäjänä toimi European Voice -lehti, ja palkintotilaisuutta seurasi gaalailallinen.

AVOIMIEN OVIENTÄMÄN PÄIVÄ BRYSSELISSÄ JA STRASBOURGISSA

Euroopan oikeusasiamiehen toimisto osallistui Eurooppa-päivänä Euroopan parlamentin järjestämään vuosittaiseen avoimien ovien päivään. Tapahtuma järjestettiin Brysselissä 5. toukokuuta ja Strasbourgissa 8.–9. toukokuuta. Oikeusasiamiehen esittelypisteessä vieraili paljon ihmisiä, mukaan lukien puhemies Fontaine, joka osallistui Strasbourgin

ALEXIS DE TOCQUEVILLE -PALKINNON MYÖNTÄMISSEREMONIA

(Valokuvat: Henny Snijder, EIPA)

EIPAn johtokunnan puheenjohtaja Henning Christophersen luovuttaa Alexis de Tocqueville -palkinnon Jacob Södermanille.

EIPAn pääjohtaja Gérard Druesne, Jacob Söderman ja Euroopan komission puheenjohtajan erityisneuvonantaja Jean-Claude Eeckhout Alexis de Tocqueville -palkinnon myöntämisseremonian jälkeen järjestetyllä vastaanotolla.

tilaisuuteen. Oikeusasiamiehen Brysselin ja Strasbourgin toimistojen henkilöstö antoi yleistä tietoa oikeusasiamiehen työstä ja jakoi esitteitä sekä vuosikertomuksia.

Kansalaisia oikeusasiamiehen esittelypisteessä Euroopan parlamentin avoimien ovien päivänä Strasbourgissa 8. toukokuuta.

VUODEN 2000 VUOSIKERTOMUS

Euroopan oikeusasiamies esitteli vuoden 2000 vuosikertomuksensa Euroopan parlamentille sen täysistunnossa 6. syyskuuta 2001. Istunnossa keskusteltiin myös kahdesta mietinnöstä. Toinen koski Euroopan oikeusasiamiehen erityiskertomusta Euroopan parlamentille siitä, onko yhteisön toimielimillä ja laitoksilla yleisesti saatavilla olevaa hyvän hallintotavan säännöstöä ja toinen oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan muuttamista. Istunnon puhemies toimi varapuhemies Renzo Imbeni.

Täysistunnolle pitämässään puheessa Söderman kiitti esittelijää, Euroopan parlamentin jäsen Herbert Böschiä hänen työstään ja tunnusti kantelujen mahdollisimman nopean käsittelyn tarpeen. Viitaten Böschin mietinnössä esille tuotuun ongelmaan vetoamusvaliokunnan vaikeuksista saada tietoja, jotka ovat välttämättömiä kansalaisten esittämien vetoomusten tehokkaan käsittelyn turvaamiseksi, Söderman tarjoutui edistämään yhteistyötä vetoamusvaliokunnan kanssa erityisesti, kun kyse on vetoumuksista, joissa jäsenvaltioiden väitetään rikkoneen yhteisön lainsäädäntöä. Hän ilmaisi lisäksi toiveen, että Euroopan parlamentin jäsen Roy Perryn laatimaa mietintöä oikeusasiamiehen erityiskertomuksesta hyvän hallintotavan säännöstöstä seuraa nopeasti asetus. Mitä tulee mietintöön oikeusasiamiehen ohjesäännön 3 artiklan muuttamisesta, oikeusasiamies kiitti esittelijää

Almeida Garrettia hänen työstään ja korosti tarvetta parantaa avoimuutta kansalaisten luottamuksen saamiseksi ja nykyaikaisen hallintokulttuurin edistämiseksi yhteisön tasolla.

Oikeusasiamiehen vuosikertomuksen esittelijä, Euroopan parlamentin jäsen Herbert Bösch, onnitteli vetoomusvaliokunnan puolesta oikeusasiamiestä ja hänen henkilöstöään vuoden 2000 aikana tehdystä työstä. Muut puhujat, mukaan lukien Euroopan parlamentin jäsenet Roy Perry, Luciana Sbarbati, Rainer Wieland, Proinsias De Rossa, Andrew Duff, Heidi Hautala, Laura González Álvares, Eurig Wyn, kiittivät kaikki oikeusasiamiestä hänen työstään ja saavutuksistaan. Komission asiasta vastaava jäsen Loyola de Palacio esitteli komission näkemykset esitetyistä kysymyksistä.

EU:N KANSALLISTEN JA ALUEELLISTEN OIKEUSASIAMIESTEN SEMINAARI

Kansallisella tasolla Strasbourgissa (1996) ja Pariisissa (1999) sekä alueellisella tasolla Barcelonassa (1997) ja Firenzessä (1999) pidettyjen kokousten jälkeen kansalliset ja alueelliset oikeusasiamiehet ja Euroopan unionin vastaavat elimet kokoontuivat Brysselissä 20.-21. syyskuuta 2001 seminaarin ”*Oikeusasiamiehet syrjintää vastaan*” yhteydessä. EU:n puheenjohtajavaltio Belgia järjesti seminaarin yhdessä Belgian alueellisten ja liittovaltion oikeusasiamiesten sekä Euroopan oikeusasiamiehen kanssa Euroopan komission tuella.

Kokouksen lähes 100:n osallistujan joukossa olivat kaikkien jäsenvaltioiden kansalliset ja alueelliset oikeusasiamiehet tai vetoomusvaliokuntien puheenjohtajat.

Avajaispuheenvuoron käyttivät Belgian edustajainhuoneen puhemies Herman De Croo, Euroopan komission varapuheenjohtaja Loyola De Palacio sekä Belgian liittovaltion oikeusasiamies ja kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin (IOI) Euroopan alueellinen varapuheenjohtaja Herman Wuyts.

*Kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten seminaarin avajaisistunto 20. syyskuuta. Belgian edustajainhuoneen puhemies Herman De Croo, Euroopan komission varapuheenjohtaja Loyola de Palacio sekä Belgian liittovaltion oikeusasiamies ja kansainvälisen oikeusasiamiesinstituutin (IOI) Euroopan alueen varapuheenjohtaja Herman Wuyts.
(Valokuva: Euroopan komissio)*

Syyskuun 20. päivänä pidetyn aamuistunnon aikana komission jäsen Vitorinon kabinetin päällikkö António Cavaco Servinho piti puheen perusoikeuskirjasta ja Ranskan oikeusasiamies Bernard Stasi puhui syrjimättömyyden periaatteesta. Iltapäivällä Euroopan

komission työllisyyden ja sosiaaliasioiden pääosaston, syrjinnän vastaisen, sosiaalisten perusoikeuksien ja kansalaisyhteiskunnan yksikön johtava hallintovirkamies Adam Tyson piti puheen syrjinnän kieltävistä yhteisön direktiiveistä.

Syyskuun 21. päivänä kansalliset ja alueelliset oikeusasiamiehet osallistuivat eri istuntoihin. Kansallisten oikeusasiamiesten istunnon puhujia olivat Portugalin oikeusasiamies Henrique Nascimento Rodrigues (*”Oikeusasiamies ja vankilat”*), Itävallan oikeusasiamies Ewald Stadler (*”Oikeusasiamies ja ulkomaalaisten oikeudet”*), Alankomaiden oikeusasiamies Roel Fernhout ja Italian tietosuojaviranomaisten pääsihteeri Giovanni Buttarelli (*”Avoimuus ja tietosuoja”*).

Alueellisten oikeusasiamiesten istunnossa luennoivat Euroopan oikeusasiamiehen toimiston oikeudellisen osaston johtaja Ian Harden (*”Eurooppa-oikeuden ja alueellisen oikeuden suhde”*), Katalonian oikeusasiamies ja eurooppalaisen oikeusasiamiesinstituutin (EOI) puheenjohtaja Anton Cañellas (*”Ihmisoikeudet, syrjimättömyys ja oikeusasiamies”*) ja Saksan Rheinland-Pfalzin osavaltion alueellinen oikeusasiamies Ullrich Galle (*”Sosiaaliset ja taloudelliset oikeudet ja oikeusasiamies”*).

*Kansallisten ja alueellisten oikeusasiamiesten kokouksen osanottajia.
(Valokuva: Euroopan komissio)*

Kaikki osallistujat kokoontuivat päätösistuntoon, jossa Kreikan oikeusasiamies Diamandouros kertoi kansallisten oikeusasiamiesten ja Galle alueellisten oikeusasiamiesten työstä. Belgian liittovaltion oikeusasiamies Pierre-Yves Monette esitteli seminaarin lopullisen päätöslauselman, jonka oikeusasiamiehet hyväksyivät. Jacob Söderman piti seminaarin päätöspuheen.

6.2 KONFERENSSIT JA TAPAAMISET

SUOMI

Jacob Söderman piti 9. tammikuuta luennon aiheesta *”Miten parantaa EU:n hallinnon avoimuutta”* Suomen kaikkien ministeriöiden tiedotuksesta vastaaville virkamiehille. Suomen valtioneuvoston salissa Helsingissä pidetyn kokouksen järjesti pääministerin kanslian EU-tiedottaja Sanna Kangasharju. Osallistujille annettiin tietoja Euroopan oikeusasiamiehen toiminnasta ja oikeusasiamiehen työhön liittyvistä asiakirjoista.

Jacob Söderman piti 12. tammikuuta luennon EU:n hallinnon avoimuudesta Suomen asianajajaliiton 33. vuosittaisen kongressin yhteydessä. Hämeenlinnan lähellä Aulangolla pidetyn kongressin avasi liiton puheenjohtaja Thomas Lindholm. Kutsuvieraisiin kuului muun muassa korkeimpien oikeuksien presidentit, oikeuskansleri ja Suomen eduskunnan

oikeusasiamies. Yleisö, joka koostui useista sadoista juristeista ja alan asiantuntijoista, sai myös kuulla Euroopan yhteisön asianajajayhdistyksen liiton (Council of the Bars and Law Societies of the EU, CCBE) puheenjohtajan Rupert Wolfin ja Euroopan parlamentin jäsen Matti Wuoren puheenvuoron.

Söderman piti 3. syyskuuta luennon avoimuudesta ja EU:sta kansainvälisen lehdistöinstituutin pohjoismaiselle kokoukselle. Sanomatalossa Helsingissä pidetyn luennon esitteli Helsingin Sanomien vastaava päätoimittaja Janne Virkkunen. Muita puhujia olivat Per-Erik Lönnfors ja Jon Bing. Osallistujat, jotka edustivat lähes 40 tärkeää joukkotiedotusvälinettä, tulivat Tanskasta, Suomesta, Islannista, Norjasta ja Ruotsista. Myös Kansainvälisen lehdistöinstituutin johtaja Johann P. Fritz osallistui tähän tilaisuuteen.

BELGIA

Bryssel

Keskustelutilaisuus "De Ombud - la Médiation publique"

Olivier Verheecke osallistui 15. tammikuuta pidettyyn keskustelutilaisuuteen "*De Ombud - la Médiation publique*", jonka järjestivät flaaminkielinen valtiotieteiden ja hallintoasioiden yhdistys, ranskankielinen hallintoasioiden ja julkishallintoa tutkivien tieteiden yhdistys sekä Belgian hallintotieteiden instituutti. Keskustelutilaisuudessa keskityttiin kansallisten, alueellisten, paikallisten ja alakohtaisten oikeusasiamiesten toiminnan eri käytännön näkökohtiin.

Keskustelutilaisuuden avasi virallisesti edustajainhuoneen puhemies Herman Decroo. Osallistujia olivat Herman Wuyts ja Pierre-Yves Monette liittovaltion oikeusasiamiesten kollegiosta, flaaminkielinen oikeusasiamies Bernard Hubeau ja Vallonian alueen oikeusasiamies Frédéric Bovesse. Muita osallistujat olivat televiestintäasioita käsittelevä oikeusasiamies, postia edustanut oikeusasiamies, eläkeasioita käsittelevä oikeusasiamies, rautatieasioita käsittelevä oikeusasiamies sekä useat kunnalliset oikeusasiamiehet. Keskustelutilaisuuteen osallistuivat myös vetoomusvaliokunnan puheenjohtaja V. Decroly ja vetoomusvaliokunnan varapuheenjohtaja L. Goutry sekä useat parlamentin jäsenet ja lukuisat yliopistoprofessorit.

Keskustelutilaisuuden avajaispuheenvuoron piti professori Geert Bouckaert Leuvenin yliopistosta. Professori Rudolf Maes samasta yliopistosta piti puheen Belgian oikeusasiamiesinstituution esiin tuomista käytännön ongelmista. Puheenvuorojen jälkeen oikeusasiamiehet keskustelivat asiasta. Iltapäivällä Olivier Verheecke piti puheen Euroopan oikeusasiamiehen työstä ja kokemuksista keskittyen erityisesti oma-aloitteisiin tutkimuksiin, hyvän hallintotavan säännöstyön ja perusoikeuskirjaan. Professori William Lambrechts Antwerpenin yliopistosta esitti keskustelutilaisuuden loppupäätelmät.

Kongressi "Yhdessä jälleen Eurooppa"

Maaliskuun 1. päivänä Benita Broms osallistui laajentumista käsittelevään kongressiin "*Yhdessä jälleen Eurooppa*". Kongressin järjesti Euroopan kansanpuolueen talousasioiden ja yritystoiminnan yhdistys (Economic & Independent Business Association), jota kutsutaan myös pk-yritysten liitoksi. Puhujia olivat Slovakian tasavallan pääministeri Mikuláš Dzurinda, Liettuan parlamentin puhemies Vytautas Landsbergis ja Euroopan parlamentin jäsen, Euroopan komission entinen puheenjohtaja Jacques Santer.

Julkinen kuulemistilaisuus "Eurooppalainen hallintotapa: kohti toissijaisuuden ja suhteellisuuden periaatteen parempaa hyödyntämistä"

Olivier Verheecke osallistui 16. maaliskuuta komission järjestämään julkiseen kuulemistilaisuuteen "*Eurooppalainen hallintotapa: kohti toissijaisuuden ja suhteellisuuden peri-*

aatteen parempaa hyödyntämistä”. Euroopan komission Charlemagne-rakennuksessa pidettyyn kuulemistilaisuuteen osallistui noin 400 henkilöä, ja siihen kuului kolme pyöreän pöydän kokousta: 1) poliittisten toimijoiden tehtävät eri tasoilla, 2) tehtävien suorittamisen sääntely ja 3) poliittisten toimijoiden välisen vuorovaikutuksen edistäminen eri hallitustasoilla. Kuulemistilaisuudessa Olivier Verheecke jakoi asiakirjan, joka sisälsi oikeusasiamiehen näkemyksen kansalaisten asemasta EY:n perustamissopimuksen 226 artiklan mukaisessa menettelyssä. Puheenjohtaja Prodin eurooppalaisen hallintotavan pääneuvonantaja Jérôme Vignon ilmoitti Verheeckelle, että komissio käsittelee asiakirjaa myöhemmin samana vuonna valkoisen kirjan yhteydessä.

Puhujia olivat muun muassa entinen komission jäsen ja komission varapuheenjohtaja Frans Andriessen, Baijerin Eurooppa-asioista vastaava ministeri Bocklet, professori Kalypso Nicolaidis Oxfordin yliopistosta, Local Government International Bureauin johtaja Jeremy Smith, Euroopan parlamentin jäsen Andrew Duff, professori Gráinne De Búrca Euroopan yliopistoinstituutista Firenzessä, Suomen pääministerin kanslian alivaltiosihteeri Antti Peltomäki, Skotlannin koulutuksesta, Eurooppa-asioista ja ulkoasioista vastaava ministeri Jack McConnell, Grenoblen Institut d’Etudes Politiques -instituutin edustaja Jean-Louis Quermonne, Nordrhein-Westfalenin Eurooppa-asioista vastaava ministeri Detlev Samland, professori Renaud Dehousse Pariisin Institut d’Etudes Politiques -instituutista ja Lillen kaupunkiyhteisön (Communaute Urbaine de Lille) Eurooppa-asioiden varapuheenjohtaja Delebecque. Pyöreän pöydän kokousten puheenjohtajina toimivat Jérôme Vignon, komission jäsen Barnierin neuvonantaja ja entinen Belgian EU:n pysyvä edustaja Phillippe De Schoutheete sekä komission oikeudellisen yksikön pääjohtaja Jean-Louis Dewost.

ECASin (Eurokansalaisen toimintapalvelukeskus) 10-vuotiskonferenssi

Jacob Söderman piti juhlapuheen aiheesta *”Avoimuuden edistäminen Euroopan unionissa”* ECASin (Eurokansalaisen toimintapalvelukeskus) 10-vuotiskonferenssissa, joka pidettiin Brysselissä 21. maaliskuuta 2001. Konferenssiin osallistui kansalaisjärjestöjä, paikallisviranomaisten edustajia, lakitoimistoja ja tiedotusvälineiden asiantuntijoita. Siinä keskityttiin eurooppalaisen hallintotavan kolmeen näkökohtaan: kuuleminen, tiedottaminen ja kansalaisten kantelut.

Tilaisuuden avasi Euroopan komission eurooppalaista hallintotapaa koskevan valkoisen kirjan pääneuvonantaja Jérôme Vignon, jonka jälkeen Euroopan parlamentin jäsenet Mary Banotti, Michael Cashman ja Heidi Hautala esittivät kysymyksiä.

Paneelin jäseniä olivat ECASin toimitusjohtaja Andrew Crook, Euroopan komission pääsihteeristön edustaja Martin Kröger, talous- ja sosiaalikomitean edustaja Anne-Marie Sigmund, ECASin konsultti Richard Upson, Euroopan komission edustaja Agnès Hubert sekä puheenjohtaja Prodin toimiston edustajat Tony Venables ja Bernardus Smulders. Utrechтин yliopiston professori Deirdre Curtin esitti tilaisuuden päätelmät.

Seminaari ”Euroopan kansalaisuus: yli rajojen ja kansallisen identiteetin”

Ian Harden osallistui 24. huhtikuuta seminaariin *”Euroopan kansalaisuus: yli rajojen ja kansallisen identiteetin”*, jonka Brysselissä sijaitseva Euroopan komission tutkimuksen pääosasto järjesti osana komission Euroopan unionin hallintotapaa koskevaa työohjelmaa. Hän selvitti Euroopan oikeusasiamiehen roolia Euroopan unionin kansalaisten oikeuksien edistämässä ja suojelemisessa. Muita osallistujia olivat yliopistollisen Eurooppa-instituutin professori P. Schmitter, Euroopan komission kauppapolitiikan pääosaston edustaja Haitze Siemers ja Kreikan oikeusasiamiehen toimiston edustaja Susannah Verney.

Euroopan ympäristökeskuksen vuotuinen konferenssi

Oikeusasiamiehen sihteeristön edustaja Martínez Aragón osallistui 27.-28. syyskuuta Euroopan ympäristökeskuksen (EEB) jokavuotiseen konferenssiin. Euroopan ympäristö-

keskus on ympäristöalan kansalaisjärjestöjen suurin liitto Euroopassa. Komission valkoisen kirjan julkistamisen jälkeen kokouksessa keskityttiin hallintotapaa koskevaan aiheeseen.

Istunto, jossa Martínez Aragón piti puheenvuoron, oli omistettu tehokkaan ympäristöpolitiikan hallintotavan edistämiseksi. Hän puhui oikeusasiamiehen roolista komission ympäristöalaa koskevien kanteluiden käsittelyn valvonnassa hyvän hallintotavan ja avoimuuden parantamiseksi. Eri puheenvuoroissa käsiteltiin tarvetta parantaa komission EY:n ympäristöalan direktiivien valvontaa sekä kysymystä siitä, voisivatko muut kansallisen tai yhteisön tason elimet avustaa tässä tehtävässä. Paneelin keskusteluissa keskityttiin keinoihin, joilla kansalaisille voidaan antaa tärkeämpi rooli tässä menettelyssä.

Eurooppa 2004: Le Grand Débat: asialistan laatiminen ja vaihtoehtojen selvittäminen

Oikeusasiamiehen sihteeristön edustaja Martínez Aragón osallistui 15.-16. lokakuuta komission koulutuksen ja kulttuurin pääosaston järjestämään Jean Monnet -professoreiden jokavuotiseen konferenssiin. Brysselissä pidetty tilaisuus oli omistettu vuonna 2004 tapahtuvalle perustamissopimusten uudistukselle ja muille siihen liittyville kysymyksille. Keskustelunaiheita olivat EU:n kirjallisen perustuslain tarve, toimielinten rakenne ja toimivallan jako, perusoikeuskirjan asema ja komission valkoinen kirja hallintotavasta.

Komission jäsen Viviane Reding ja Euroopan parlamentin jäsen José María Gil-Robles avasivat istunnon, jossa entinen Euroopan komission puheenjohtaja Jacques Delors piti pääpuheen. Muita osallistujia olivat Euroopan parlamentin jäsen Giorgio Napolitano, julkisasiamies Tizzano ja komission oikeudellisen yksikön johtaja Michel Petite.

EY:n kilpailulainsäädäntöä koskeva vuotuinen konferenssi

Signyn Monke osallistui 15. ja 16. marraskuuta Brysselissä pidettyyn EY:n kilpailuoikeutta koskevaan kahdeksanteen konferenssiin, jonka järjesti IBC Global Conferences. Johtavista asiantuntijoista koostuva paneeli antoi osallistujille ajankohtaista tietoa EY:n kilpailuoikeuden kehityksestä kahdentoista viimeisen kuukauden aikana.

ECAS:n perusoikeuskirjaa koskeva keskustelu

Ian Harden osallistui 29. marraskuuta Euroopan unionin perusoikeuskirjaa koskevaan keskustelutilaisuuteen, jonka järjesti Eurokansalaisen toimintapalvelukeskus (ECAS). Harden selvitti perusoikeuskirjassa esitettyjen oikeuksien kunnioittamisen edistämiseen tärkeitä oikeusasiamiehen aloitteita. Muita puhujia olivat Euroopan parlamentin jäsen Andrew Duff ja komission oikeus- ja sisäasioiden pääosaston edustaja Alain Brun.

RANSKA

Nainville-Les-Roches

Söderman osallistui 7. ja 8. maaliskuuta yhdessä Olivier Verheecken kanssa seminaariin “*L’avenir de l’Europe: L’Union européenne face à ses défis administratifs, institutionnels et citoyens*”, jonka järjesti Ecole Nationale d’Administration -hallintokorkeakoulun (ENA) Direction de la recherche et de la formation permanente -osasto. Seminaari pidettiin Nainville-Les-Rochesissa sijaitsevassa Institut National d’Etudes de la Sécurité Civile -instituutissa, ja se järjestettiin Cycle de Promotion et de Réorientation des Fonctionnaires (CPRF 2000–2001):n tutustumiskäynneistä ja kansainvälisistä opiskelijoista vastaaville hallintovirkkamiehille. Eri mantereilta saapuneet osallistajat olivat valtioiden viranomaisten ja ministeriöiden valitsemia.

Söderman luennoi aiheesta “*Perusoikeudet ja hallinto tulevaisuuden Euroopassa*”. Muita puhujia olivat Euroopan komission varapuheenjohtajan pääneuvonantaja, hallintouudis-

tuksia käsittelevän työryhmän vastaava Claude Chene, entinen ministeri ja Euroopan parlamentin entinen puhemies Simone Veil, entinen Euroopan komission jäsen Yves-Thibault De Silguy ja Italian valtioneuvoston jäsen Luigi Carbone.

Strasbourg

Euroopan oikeusasiamiehen henkilöstölle tarkoitettu koulutusseminaari pidettiin Strasbourgissa 28. kesäkuuta. Aamuistunnon aikana Euroopan komission henkilöstön ja hallinnon pääosastoa edustaneet Piet Verleysen ja Ives Ramacle pitivät esityksen yhteisön sairausvakuutusjärjestelmästä.

Iltapäivällä hallinnollisen ja oikeudellisen osaston henkilöstö osallistui eri istuntoihin.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen entinen julkisasiamies Carl Otto Lenz puhui Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamiehen roolista ja tehtävästä, ja komission sisämarkkinoiden pääosaston varapääjohtaja Alfonso Mattera piti oikeudellisen osaston henkilöstölle luennon rikkomismenettelyistä.

Euroopan komission tutkimuksen pääosaston johtava hallintovirkamies François-Xavier Camenen piti luennon hallinnollisen osaston henkilöstölle Euroopan unionin yhdyntymisprosessin kehityksestä, ja komission pääsihteeristön edustaja Gerda Postelmans selvitti komission hallinnollista menettelyä oikeusasiamiehen välittämien kanteluiden käsitelyssä.

Euroopan parlamentin jäsenten avustajien seminaarit

Oikeusasiamies järjesti vastaanoton ja tiedotustilaisuuden Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin Euroopan parlamentin jäsenten avustajille Strasbourgissa 3. heinäkuuta. Yli neljäkymmentä avustajaa osallistui tilaisuuteen, jossa Söderman selvitti oikeusasiamiehen toimiston työtä ja oikeusasiamiehen roolin, Euroopan parlamentin jäsenten avustajien työn ja kansalaisten välistä yhteyttä. Vetoamusvaliokunnan varapuheenjohtaja Roy Perry piti lyhyen esityksen, jossa hän selvitti oikeusasiamiehen työn ja vetoamusvaliokunnan työn välistä eroa. Länän olevat henkilöstön jäsenet puhuivat avustajien kanssa, selvittivät oikeusasiamiehen työtä, vastasivat kysymyksiin ja keskustelivat tapauksista. Avustajien käyttöön annettiin materiaalia, joka oli tarkoitus jakaa edelleen Brysselissä ja avustajien vaalipiireissä.

Oikeusasiamies piti 13. marraskuuta seminaarin Saksan ja Itävallan Euroopan parlamentin jäsenten avustajille Strasbourgissa. Seminaarin tarkoitus oli antaa avustajille tietoja käytettävissä olevista kanavista Euroopan kansalaisilta saatujen kanteluiden käsittelyssä. Tilaisuus aloitettiin Euroopan oikeusasiamiehen Internet-vastaavan Ben Hagarin multimediaesityksellä, jossa korostettiin Euroopan oikeusasiamiehen, Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnan ja Saksan ja Itävallan kansallisten oikeusasiamiesten ja vastaavien elinten välisiä yhteyksiä. Tätä seurasi Herbert Böschin esitys Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnan roolista. João Sant'Anna esitteli Euroopan oikeusasiamiehen työtä. Ewald Zimmermann selvitti Saksan liittopäivien vetoamusvaliokunnan roolia, ja Michael Mauerer esitteli puolestaan Itävallan oikeusasiamiesten työtä. Yli kaksikymmentä avustajaa osallistui seminaariin, jota seurasi buffet-illallinen. Buffet-illallisen aikana käytiin epävirallisia keskusteluja avustajien, puhujien ja oikeusasiamiehen toimiston edustajien kesken. Avustajien käyttöön annettiin materiaalia, joka oli tarkoitus jakaa edelleen Brysselissä ja avustajien vaalipiireissä. Asiakirjoja koskeva tilauslomake lähetettiin niille avustajille, jotka eivät päässeet seminaariin.

Oikeusasiamies järjesti 14. Marraskuuta vastaavan seminaarin Ranskan, Italian, Belgian ja Luxemburgin Euroopan parlamentin jäsenten avustajille Strasbourgissa. Ian Harden esitteli Euroopan oikeusasiamiehen työtä. Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnan puheenjohtaja Vitaliano Gemelli esitteli valiokuntansa työtä. Philippe Bardiaux selvitti Ranskan oikeusasiamiehen roolia, ja Philippe Van De Castele esitteli puolestaan Belgian

liittovaltion oikeusasiamiesten työtä. Lopuksi Isabelle Barra selvitti Luxemburgin vetoamusvaliokunnan roolia. Tilaisuuteen osallistui myös Euroopan parlamentin jäsen ja Euroopan komission entinen puheenjohtaja Jacques Santer. Buffet-ruokailun aikana avustajilla oli mahdollisuus esittää kysymyksiä ja käydä lisäkeskusteluja puhujien ja Euroopan oikeusasiamiehen toimiston edustajien kanssa.

Seminaari Euroopan parlamentin jäsenten ranskalaisten, belgialaisten, luxemburgilaisten ja itävaltalaisten avustajien kanssa 14. marraskuuta.

ITÄVALTA

Wien

Aamulla 16. maaliskuuta Euroopan oikeusasiamies kävi virallisella vierailulla Euroopan parlamentin Wienin tiedotustoimistossa. Södermanin otti vastaan toimiston apulaispäällikkö Monika Strasser, jonka kanssa hän vaihtoi tietoja.

Iltapäivällä 16. maaliskuuta Söderman tapasi Euroopan komission Wienin edustuston johtajan Wolfgang Streitenbergerin.

Söderman osallistui 17. maaliskuuta European Law Students Association (ELSA) -järjestön 20-vuotiskonferenssiin. Konferenssin yleisenä aiheena oli *“Euroopan visio”*, ja siihen osallistui yli 600 lakimiestä. Södermanin piti puheen aiheesta *“Oikeusvaltion periaatteen edistäminen Euroopan kansalaisten kannalta”*. Muita merkittäviä osallistujia olivat Unkarin oikeusministeri David Ibolya, professori Gorazd Trpin (Sloveniassa sijaitsevan Ljubljanan yliopiston hallinto-oikeuden osasto), Itävallan ulkoasianministeriön yleisten ja institutionaalisten asioiden apulaispäällikkö Christine Moser, BusinessEurope.comin toimittaja Jonathan Fenby ja ELSAn johtaja Michael Sullivan. Osallistujille jaettiin erikielisiä tiedotuspaketteja, joissa annettiin taustatietoa Euroopan oikeusasiamiehestä.

ALANKOMAAT

Eindhoven

Olivier Verheecke osallistui 6. huhtikuuta Eindhovenin teknillisen korkeakoulun opiskelijoiden 2.–6. huhtikuuta 2001 järjestämään kansainväliseen konferenssiin *“Euroopan*

teemaviikko Eindhovenissa – yhtenäisyys ja monimuotoisuus”. Konferenssiin osallistui 450 opiskelijaa Itä- ja Keski-Euroopasta sekä EU:n jäsenvaltioista.

Huhtikuun 6. päivänä pidetyn keskustelutilaisuuden *“Euroopan unionin sidosryhmien vaikutusmahdollisuudet”* isäntänä toimi komission Haagin edustuston johtaja Henk Beereboom. Olivier Verheecke piti puheen Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä ja kokemuksista. Muita puhujia olivat hänen ylhäisyytensä Alankomaiden EU:n pysyvä edustaja B.R. Bot, Euroopan parlamentin jäsen Lousewies van der Laan, Euroopan lääkearviointiviraston (EMA) johtava hallintovirkamies Marijke Korteweg, alueiden komitean tiedottaja Patrizio Fiorilli ja Philips-yhtiön edustaja Bart Schelfhout.

Maastricht

EIPA-konferenssi avoimuudesta

Oikeudellisen yksikön johtaja Ian Harden puhui 8. lokakuuta aiheesta *“Euroopan unionin oikeusasiamies: pyrkimykset lisätä avoimuutta”* julkishallinnon Eurooppa-instituutin 8.-9. lokakuuta Maastrichtissa järjestämässä konferenssissa *“Transparency on the Agenda: the Agenda of Transparency”*.

Konferenssiin osallistui myös Euroopan oikeusasiamiehen tiedottaja Rosita Agnew.

Konferenssin virallisena avaajana toimi EIPAn tiedotus-, dokumentaatio- ja julkaisupalvelujen päällikkö Veerle Deckmyn. Muita puhujia olivat muun muassa Essexin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan edustaja Steve Peers, European Voice -lehden päätoimittaja Dennis Abbott, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen lakimiesavustaja Caroline Naöme ja komission pääsihteeristön, avoimuus, asiakirjat, suhteet kansalaisiin -yksikön johtava hallintovirkamies Mark Maes.

Konferenssi eurooppalaisesta tiedotuksesta

Euroopan oikeusasiamiehen tiedottaja Rosita Agnew osallistui 19. ja 20. marraskuuta konferenssiin *“Eurooppalaisen tiedon saanti”*. Maastrichtissa pidetyn konferenssin järjestivät julkishallinnon Eurooppa-instituutti ja European Information Association.

EIPAn tiedotus-, dokumentaatio- ja julkaisupalvelujen päällikkö Veerle Deckmyn avasi virallisesti konferenssin. Puhujia olivat muun muassa Cardiffin yliopiston Euroopan tietokeskuksen (European Documentation Centre) johtaja, KnowEurope-tiedotussivujen päätoimittaja ja European Information Associationin puheenjohtaja Ian Thomson, Euroopan komission pääsihteeristön Avoimuus, asiakirjat ja suhteet kansalaisiin -yksikön edustaja Lea Vatanen, Brysselissä sijaitsevan Eurokansalaisen toimintapalvelukeskuksen johtaja Tony Venables ja Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimiston edustaja Philippe Lebaube.

RUOTSI

Lund

Jacob Söderman ja Maria Engleson osallistuivat 5.–6. huhtikuuta konferenssiin, jonka aiheena oli *“Oikeus tutustua virallisiin asiakirjoihin ja arkistoihin”*. Lundin yliopistossa pidetyn konferenssin järjesti Ruotsin kansallisarkisto. Söderman oli konferenssin pääpuhujia. Ensimmäisenä päivänä yleisön oikeutta saada tietoja asiakirjoista käsiteltiin demokratian näkökulmasta ja toisena päivänä kulttuurin sekä tutkimuksen näkökulmasta. Konferenssiin osallistui noin 200 henkilöä 23 Euroopan maasta.

Ruotsin kulttuuriministeri Marita Ulvskog ja Jacob Söderman konferenssissa Lundissa 5. huhtikuuta.

Avajaisseremoniassa 5. huhtikuuta puhuivat Ruotsin kansallisarkiston pääjohtaja Erik Norberg, Ruotsin kulttuuriministeri Marita Ulvskog sekä Bernard Smith, joka on yksikönpäällikkö Euroopan komission tietoyhteiskunnan pääosastossa.

Saman päivän täysistunnossa, jonka puheenjohtajana toimi Erik Norberg, Jacob Söderman piti pääpuheenvuoron oikeudesta saada tietoja Euroopan unionin asiakirjoista. Tämän jälkeen puheenvuoron käytti Ruotsin oikeusministeriön alivaltiosihteeri Hans-Eric Holmqvist, joka erityisesti kiitti Södermania ruotsalais-suomalaisen avoimuuden perinteen edistämisestä tärkeässä tehtävässään.

5. huhtikuuta järjestettiin kolme rinnakkaista istuntoa. Ensimmäisen aiheena oli *“Hallinnon kehittyminen tieto- ja viestintätekniiikan aikakaudella”*. Istunnon puheenjohtaja oli Peter Andersen Skotlannin kansallisarkistosta ja puhuja Ruotsin hallinnon kehittämisskeskuksen pääjohtaja Knut Rexed. Toisen istunnon aiheena oli *“Arkistoinnin merkitys demokratian kannalta”*, ja sen puheenjohtajana toimi Claes Gränström Ruotsin kansallisarkistosta. Puheen piti Tukholman yliopiston oikeustieteen professori Peter Seipel. Kolmannessa istunnossa käsiteltiin Itävallan kansallisarkiston edustajan Lorenz Mikoletzky:n johdolla aihetta *“Kirjanpito ja sen merkitys hallinnon avoimuudelle sekä vastuullisuudelle”*. Puhujana oli Philippe Barbat Ranskan kansallisarkistosta.

6. huhtikuuta pidetyn täysistunnon puheenjohtaja oli Daria Nalecz Puolan kansallisarkistosta. Istunnon pääpuhujia olivat historian professori Richard J. Evans Cambridgen yliopistosta ja Saksan valtionarkiston (Bundesarchiv) pääjohtaja Hartmut Weber.

Samana päivänä järjestettiin myös kolme rinnakkaista istuntoa. Ensimmäinen oli *“Euroopan unionin arkistointihankkeiden esittely”*, jossa puhetta johti Josef Zwicker Sveitsin valtionarkistosta (Staatsarchiv), Baselista. Istunnon puhujia olivat Inge Schoups Antwerpenin kaupunginarkistosta, Belgiasta ja Göran Kristiansson Ruotsin kansallisarkistosta. Toisen istunnon aiheena oli *“Arkistojen rekisteröimiseen ja kortistamiseen liittyvien ongelmien eri ratkaisuvaihtoehdot”* ja sen puheenjohtajana toimi Raimo Pohjola Suomen kansallisarkistosta. Puheenvuoron käyttivät Scottish Archives Networkin edustaja Alan Borthwick sekä Per-Gunnar Ottosson Ruotsin kansallisarkistosta. Kolmannessa istunnossa keskusteltiin National Heritage Boardin edustajan Björn Lindhin johdolla aiheesta *“Kirjastojen ja museoiden välinen arkistoyhteistyö yhteisten ongelmien ratkaisemiseksi”*. Puheenvuoron käyttivät John Herstad Norjan kansallisarkistosta, Re:Source Londonin edustaja Justin Frost ja Euroopan komission edustaja Patricia Manson.

Yhteenvedon konferenssista esitti Trudy Huskamp Peterson YK:n pakolaisvaltuutetun toimistosta, Genevestä.

Lundin vierailunsa yhteydessä Jacob Söderman myös luennoi 6. huhtikuuta Lundin yliopiston Raoul Wallenberg -instituutissa ihmisoikeuksien jatko-opiskeluohjelman opiskelijoille. Söderman puhui työstään Euroopan oikeusasiamiehenä ja Euroopan unionin perusoikeuskirjasta.

Maria Engleson luennoi 6. joulukuuta aiheesta *“Euroopan oikeusasiamies työssään”* Lundin yliopiston Raoul Wallenberg -instituutissa, Ruotsissa. Luento kuului osana ohjelmaan *“Kansalliset riippumattomat instituutiot ihmisoikeuksien suojelijoina ja edistäjinä”* (*“The Role of National Independent Institutions in the Protection and Promotion of Human Rights”*), joka on Itä-Euroopasta, Kaukasukselta ja Keski-Aasiasta tuleville osallistujille tarkoitettu alueellinen koulutusohjelma.

Malmö

Jacob Söderman puhui 5. huhtikuuta valtionvirkamiesliitolle (Statsjänstemannaförbundet) sen järjestämällä avoimuutta käsitteillä koulutuspäivillä. Södermanin puheen jälkeen pidettiin lehdistötilaisuus.

Göteborg

Euroopan oikeusasiamies kertoi 8. toukokuuta tehtävistään ja toiminnastaan Angeredin kirjastossa, Göteborgissa.

Söderman puhui 9. toukokuuta tehtävistään Göteborgin keskustassa sijaitsevassa pääkirjastossa. Kansalaisilla oli myös tilaisuus esittää hänelle yksityisesti kysymyksiä mahdollisuuksista kannella Euroopan oikeusasiamiehelle. Toukokuun 9. päivän iltana Söderman piti Folkuniversitetin tilaisuudessa puheen aiheesta *“Euroopan unioni, ystävä vai vihollinen?”*. Tilaisuudet huomioitiin kiitettävästi paikallisessa lehdistössä ja radiossa.

Eurooppa-oikeuden konferenssi, Tukholma

Söderman esitteli 12. kesäkuuta kansalaisia, oikeusvaltiota ja avoimuutta käsittelevän artikkelin *“The citizen, the rule of law and openness”* Eurooppa-oikeuden konferenssissa, joka pidettiin Tukholmassa 10.–12. kesäkuuta. Konferenssin järjesti VJS, ruotsalainen lakimiesten jatkokoulutusinstituutti Ruotsin parlamentin ja hallituksen puolesta. Muita puhujia konferenssissa olivat Ruotsin oikeusministeri Thomas Bodström, Ruotsin parlamentin puhemies Birgitta Dahl, Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen presidentti Gil Carlos Rodríguez Iglesias, ensimmäisen asteen tuomioistuimen presidentti Bo Vesterdorf, yhteisöjen tuomioistuimen entinen presidentti Ole Due sekä entinen komission jäsen Anita Gradin. Södermanin mukana konferenssissa olivat Harden ja Sant’Anna.

KREIKKA

Seminaari “Oikeusasiamies ja ympäristönsuojelu”, Ateena, 18.-19. toukokuuta 2001

Kreikan oikeusasiamies isännöi 18.-19. toukokuuta Ateenassa yhteistyössä Euroopan komission kanssa seminaaria, johon osallistui Euroopan oikeusasiamiehen lisäksi edustajia sekä EU:n jäsenvaltioiden että kuuden hakijamaan oikeusasiamiesten toimistoista. José Martínez Aragón osallistui kokoukseen Euroopan oikeusasiamiehen puolesta. Tilaisuuden tarkoitus oli vaihtaa kokemuksia ympäristöasioita koskevien kantelujen käsittelystä ja siihen liittyvistä mahdollisista parannuskeinoista.

Seminaarin aikana komission edustaja ehdotti, että ympäristöaiheisten tietojen ja kantelujen vaihtamista varten perustettaisiin verkosto, johon osallistuisivat komissio, Euroopan

oikeusasiamies ja kansalliset oikeusasiamiehet tai vastaavat elimet. Osallistujat päätyivät yksimielisesti siihen, että ehdotusta muokattaisiin määrittämällä tarkemmin sen tavoite ja tehtäisiin tarpeelliset valmistelut sen myöhempää kehittelyä varten.

Seminaari "Hallintotapa ja julkishallinto 1900-luvulla: uudet suuntauksat ja menetelmät", Ateena, 9.-13. heinäkuuta 2001

Benita Broms osallistui 9.-13. heinäkuuta Ateenassa järjestettyyn Kansainvälisen hallinto-tieteiden instituutin (International Institute of Administrative Sciences, IIAS) 25:een kansainväliseen konferenssiin "Hallintotapa ja julkishallinto 1900-luvulla: uudet suuntauksat ja menetelmät" ("Governance and Public Administration in the 21st Century: New Trends and New Techniques"). Konferenssissa, jonka Kreikan tasavallan presidentti Constantinos Stefanopoulos virallisesti avasi, Broms alusti aiheesta "Hyvän hallintotavan säännöstö ennaltaehkäisevänä välineenä yhteisön virkamiesten ja yleisön välisissä suhteissa" ("A Code of Good Administrative Behaviour for the Community Officials in their Relations with the Public: a preventive mechanism").

ESPANJA

Palma de Mallorca

Jacob Söderman luennoi 28. toukokuuta aiheesta "Hyvä hallintotapa perusoikeutena" osana hanketta, jolla tähdätään alueellisen oikeusasiamieselimen perustamiseen Baleaareille. Luento pidettiin Baleaarien alueellisen parlamentin pääsalissa ja johdanto-puheenvuoron piti alueellisen parlamentin puhemies Maximilià Morales. Osallistujien joukossa oli niin vanhempia tuomareita, alueellisen parlamentin sekä hallituksen henkilö-kuntaa ja jäseniä kuin yliopisto-opiskelijoita ja tavallisia kansalaisiakin. Osallistujille jaettiin Euroopan oikeusasiamiehen toiminnasta kertovaa aineistoa.

Baleaarien alueellisen parlamentin puhemies Maximilià Morales esittelee Jacob Södermanin luennon 28. toukokuuta.

Madrid

Keskustelutilaisuus Espanjan oikeusasiamiehestä: menneisyys, nykyisyys ja tulevaisuus

Espanjan oikeusasiamies ja Espanjan valtiosääntö- ja poliittisten tieteiden koulutuskeskus järjestivät yhdessä keskustelutilaisuuden Espanjan oikeusasiamieselimen perustamisen 20. vuosipäivän kunniaksi Madridissa 8.–9. lokakuuta 2001. Jacob Söderman osallistui ensimmäiseen keskusteluun, joka koski oikeusasiamiesten asemaa ihmisoikeuksien turvaajina. Paneeliin kuuluivat myös Katalonian alueellinen oikeusasiamies Antón Cañellas ja Espanjan entinen oikeusasiamies Fernández Miranda. Puheessaan Söderman kuvaili Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltuuksia ja puhui ihmisoikeuksien merkityksestä työnsä olennaisena osana.

Saman matkan aikana Söderman vieraili myös Espanjan oikeusasiamiehen toimistossa, jossa hänet otti vastaan oikeusasiamies Múgica, ensimmäinen apulaisoikeusasiamies Cava de Llano, toinen apulaisoikeusasiamies Aguilar Belda sekä pääsihteeri Aznar. Lisäksi Söderman vieraili Euroopan parlamentin ja komission Espanjan edustustoissa.

SAKSA

Magdeburg - Berliini

Euroopan oikeusasiamies Jacob Söderman vieraili Saksassa 17.-20. kesäkuuta 2001. Hänen kanssaan matkusti Euroopan oikeusasiamiehen toimiston oikeudellinen pääneuvonantaja Gerhard Grill.

17.-18. kesäkuuta oikeusasiamies osallistui kaksi kertaa vuodessa pidettävään Saksan vetoisuusvaliokuntien puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien kokoukseen, joka järjestettiin Magdeburgissa.

Saksan vetoisuusvaliokuntien puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien kokous Magdeburgissa 17.-18. kesäkuuta. Eturivissä (vasemmalta oikealle) Heinz-Hermann Elting (Euroopan parlamentin vetoisuusvaliokunnan virkamies), Euroopan parlamentin jäsen Nino Gemelli (EP:n vetoisuusvaliokunnan puheenjohtaja), Gerhard Grill oikeusasiamiehen toimistosta ja Jacob Söderman.

19. kesäkuuta Euroopan oikeusasiamies osallistui Berliinin osavaltion parlamentin (Abgeordnetenhaus) vetoisuusvaliokunnan kokoukseen ja kertoi valiokunnan jäsenille lyhyesti työstään ja tehtävistään. Saman päivän iltana oikeusasiamies piti puheen aiheesta ”Avoimuus Euroopan unionin perusperiaatteena” sekä vastasi sen jälkeen useisiin kysymyksiin Berliinin Humboldt-yliopistossa. Oikeusasiamiehen oli kutsunut professori tri

Ingolf Pernice, joka on eurooppalaiseen valtiosääntöoikeuteen keskittyvän Walter Hallstein -instituutin toimitusjohtaja.

Kesäkuun 20. päivän aamuna Euroopan oikeusasiamies osallistui Saksan liittopäivien vetoomusvaliokunnan sääntömääräiseen kokoukseen ja kertoi valiokunnan jäsenille työstään painottaen samalla eri oikeusasiamiesten ja vetoomusvaliokuntien välisen yhteistyön tärkeyttä.

Myöhemmin aamupäivällä Euroopan oikeusasiamies teki kohteliaisuusvierailun tri Seitersin luo, joka on yksi liittopäivien varapuhemiehistä.

Aikaisin iltapäivällä Euroopan oikeusasiamies piti lehdistötilaisuuden Euroopan parlamentin Berliinin tiedotustoimistossa. Paikalla oli toimittajia kuudesta sanomalehdestä ja tietotoimistosta.

Oikeusasiamies päätti Saksan vierailunsa yleisölle avoimella keskustelutilaisuudella. Hänen lisäksi yli 70 hengen yleisölle puhuivat Euroopan parlamentin ja sen vetoomusvaliokunnan jäsen Margot Kessler sekä Claudia Keller, joka toimii Euroopan komissiota koskevien asioiden neuvojana (Citizen Advisor) Saksassa.

Kansalaisfoorumi Berliinissä 20. kesäkuuta. (Valokuva: Doriane Gaertner)

Potsdam

Gerhard Grill ja Alessandro Del Bon osallistuivat 8.–9. lokakuuta symposiumiin *“Tiedonvälityksen vapaus ja tietosuoja laajentuneessa Euroopan unionissa”*. Potsdamissa pidetyn kokouksen järjesti Saksan Brandenburgin osavaltion tietosuojasta ja tiedonsaannista vastaava valtuutettu Alexander Dix. Grill kertoi oikeusasiamiehen roolista otsikolla *“Oikeus tutustua asiakirjoihin EU:n tasolla – Euroopan oikeusasiamiehen näkökulma”*.

Saarbrücken

Jacob Söderman ja Maria Engleson vierailivat 19. lokakuuta eurotiedotuskeskuksessa Saarbrückenissä, Saksassa, jossa Söderman puhui opiskelijaryhmälle työstään Euroopan oikeusasiamiehenä.

Myöhemmin samana päivänä Söderman toimi pääpuhujana konferenssissa, jonka aiheena oli *“Miten saavuttaa avoimuuden ja ihmisläheisyyden tavoitteet Euroopassa”*. Konferenssin järjesti FIME (Fédération Internationale des Maisons de l’Europe)

Otzenhausenin Eurooppa-akatemiassa (Europäische Akademie Otzenhausen), Saksassa. FIMEn puheenjohtaja Arno Krause toimi istunnon puheenjohtajana.

YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA

Birminghamin yliopisto

Gerhard Grill oikeusasiamiehen toimistosta osallistui seminaariin *“Legitiimiys ja vastuullisuus Euroopan unionissa Nizzan kokouksen jälkeen”*, jonka järjesti Birminghamin yliopiston Eurooppa-oikeuden laitos 5.–6. heinäkuuta 2001.

Puhujina seminaarissa olivat mm. Belgian Lontoon suurlähetystön edustaja Philippe Roland, joka selosti Belgian EU-puheenjohtajakaudella painotettavia asioita, Cambridgen yliopiston professori Alan Dashwood, joka puhui aiheesta *“Päätöksenteko EU:ssa Nizzan kokouksen jälkeen: oikeudellinen kehys”*, Leicesterin yliopiston professori Jörg Monar, joka puhui aiheesta *“Päätöksenteko vapautta, turvallisuutta ja oikeudenmukaisuutta koskevissa asioissa”*, Birminghamin yliopiston professori Anthony Arnall, joka käsitteli oikeusvaltion periaatteen soveltamista EU:ssa sekä saman yliopiston professori Evelyn Ellis aiheenaan uudet syrjinnän vastaiset direktiivit. Yhdessä työstunnoista puhetta johti Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies Francis Jacobs.

University College, Lontoo

Oikeudellisen osaston johtaja Ian Harden piti 11. lokakuuta Lontoon University Collegessa yhteisön oikeuden keskitetyn toimeenpanon tulevaisuutta käsittelevän yleisöluennon otsikolla *“What future for the centralised enforcement of Community law?”*. Luento käsitteli oikeusasiamiehen ponnisteluja avoimuuden lisäämiseksi EY:n perustamissopimuksen 226 artiklassa säädetystä menettelyssä, jonka avulla komissio valvoo, että jäsenvaltiot noudattavat sopimusta. Luentotilaisuuden puheenjohtajana toimi parlamentin ylähuoneen lainoppinut jäsen (law lord) Lord Hoffmann. Luento tullaan julkaisemaan Current Legal Problems -sarjassa professori Michael Freemanin toimittamana.

KYPROS

Jacob Söderman osallistui 12.–16. syyskuuta kansainväliseen oikeusasiamieslaitosta koskevaan seminaariin, joka pidettiin Nikosiassa, Kyproksessa. Euroopan oikeusasiamies puhui aiheesta *“21. vuosisadan näkymiä ja haasteita”*. Muita puhujia olivat Yhdistyneen Kuningaskunnan parlamentaarinen oikeusasiamies Michael Buckley aiheenaan *“Oikeusasiamiehen tehokkuus julkisten toimielinten hallintokäytäntöjen valvonnassa”*, Kreikan oikeusasiamies Nikiforos Diamandouros, joka käsitteli aihetta *“Demokratia, vastuullisuus ja oikeusasiamiesinstituutio”*, Belgian ylin oikeusasiamies Pierre-Yves Monette, joka esitteli nykyistä suhtautumista oikeusasiamiesinstituutioon koskevan artikkelinsa *“Moving from Adversarial to Non-Adversarial Approaches - a Contemporary Approach in Ombudsmanship”*, Suomen eduskunnan oikeusasiamies Lauri Lehtimaja, joka puhui aiheesta *“Oikeusasiamies aloitteentekijänä, ennaltaehkäisijänä ja opettajana”*, sekä Ruotsin parlamentaarinen oikeusasiamies Kerstin André, joka esitteli oikeusasiamiestä hallitusvallan käytön ja siitä seuraavan vastuuvollisuuden välisenä tasapainottajana käsittelevän artikkelin *“The Role of the Ombudsman in Balancing the Exercise of Governmental Power and its Accountability”*. Seminaarin järjesti Kyproksen hallinnosta vastaava valtuutettu (Commissioner for Administration) Eliana Nicolau ja siihen osallistui oikeusasiamiehiä ja asiantuntijoita 15 maasta, joihin kuului EU:n jäsenvaltioita, jäsenyyttä hakevia maita sekä muita Euroopan maita. Kyproksen tasavallan presidentti, oikeusministeri ja ulkoasiainministeri sekä Pafosin kaupungin pormestari isännöivät eri tilaisuuksia. Euroopan oikeusasiamiehen mukana matkusti Alexandros Kamanis.

ANDORRA

Ranskankielisten oikeusasiamiesten liiton toinen sääntömääräinen kongressi

Jacob Söderman ja Olivier Verheecke osallistuivat 14.–18. lokakuuta ranskankielisten oikeusasiamiesten liiton toiseen sääntömääräiseen kongressiin (*2ème Congrès Statutaire de l'Association des Ombudsmans et Médiateurs de la Francophonie, AOMF*) Andorra La Vellassa, Andorrassa. Kongressin teema oli *”Ihmisoikeuksien suojelu ja läheinen suhde kansalaisiin - oikeusasiamiehen etuoikeudet”* (*”Protection des Droits de l'Homme et proximité avec le citoyen : les prérogatives de l'Ombudsman et du Médiateur”*).

Kongressi avattiin virallisesti lokakuun 16. päivän aamuna Andorran viranomaisten läsnäollessa. Päivää aiemmin Ranskan oikeusasiamies Bernard Stasi oli valittu liiton puheenjohtajaksi ja Valle d'Aostan alueellinen oikeusasiamies Maria Grazia Vacchina pääsihteeriksi.

17. lokakuuta Söderman luennoi Euroopan unionin perusoikeuskirjasta sekä hyvän hallintotavan säännösten hyväksymisprosessin viimeisimmistä vaiheista yhteisön toimielimissä. Verheecke osallistui 15. lokakuuta pidettyyn oikeusasiamiesten avustajien koulutusseminariin.

Kongressin osanottajia, joita oli 70 henkeä 26 maasta, olivat vastaanottamassa Ranskan Andorran suurlähettiläs Dominique Lassus, Urgelin piispa ja Andorran yhteisruhtinas Joan Martí Alanís, pääministeri Marc Forné Molné ja parlamentin puhemies Francesc Areny Casal.

AOMF:n yleiskokous päätti ottaa kuusi uutta jäsentä: Kongon tasavallan, Katalonian, Moldovian, Pariisin kaupungin, Tšekin tasavallan ja sveitsiläisen Vaudin kantonin oikeusasiamiehet.

SVEITSI

Ian Harden esitelmöi 7. marraskuuta aiheesta *”EU-kansalaisuus, Euroopan oikeusasiamies ja oikeus tutustua asiakirjoihin”* keskustelutilaisuudessa, jossa tarkasteltiin Euroopan yhdentymisen historiaa ja siihen liittyviä erilaisia näkökulmia. Tilaisuuden järjestivät Sveitsin vertailevan oikeustieteen instituutti ja Fondation Jean Monnet pour l'Europe -säätiö Lausannessa, Sveitsissä. Muita puhujia olivat professori J. F. Aubert (Neuchâtel), professori R. Bieber (Lausanne), professori V. Constantinesco (Strasbourg), professori Th. Cottier (Bern), Euroopan parlamentin entinen puhemies P. Dankert, professori R. L. Howse (Michigan, USA), Euroopan komission laajentumisasioiden pääosaston pääjohtaja E. Landaburu, yhteisöjen tuomioistuimen julkisasiamies Ph. Léger, professori J. Nergelius (Lund), Euroopan parlamentin jäsen J. Poos, professori G. Reichelt (Wien) ja Fondation Jean Monnet pour l'Europe -säätiön johtaja professori H. Rieben. Keskustelutilaisuuden päätöspuheen piti Euroopan komission entinen puheenjohtaja J. Delors.

ITALIA

Rooman Luiss-yliopiston valtiotieteellisessä tiedekunnassa esitettiin marraskuun 23. päivän aamuna akateeminen opinnäytetyö Euroopan oikeusasiamiehestä. Arviointilautakuntaan kuuluivat Euroopan oikeusasiamies Jacob Söderman, lautakunnan puheenjohtaja professori Angela Del Vecchio sekä professorit Paolo De Caterini, Alfonso Mattera, Ugo Villani, Jean Carlo, Antimo Verde, Alfonso Masucci, Ermano Bocchini ja Roberto Virzi. Serena Cinquegrana esitteli työnsä aiheesta *”Euroopan oikeusasiamies kansalaisten oikeuksien takeena yhteisön toimielinten ja elinten toiminnassa esiintyviä hallinnollisia epäkohtia vastaan”* (*”The European Ombudsman as a Guarantee of the Rights of the Citizens and Against the Maladministration by Community Institutions and*

Bodies”). Esittelijänä toimi prof. Alfonso Mattera ja avustavana esittelijänä prof. Alfonso Masucci.

Iltapäivällä 23. marraskuuta Luiss-yliopiston Vittorio Bachelet -julkishallinnon tutkimuskeskus sekä kansainvälisten ja Euroopan yhteisön toimielinten tutkimuslaitos järjestivät yhdessä pyöreän pöydän keskustelun aiheesta ”*Kansalaisten ja taloudellisen toiminnan harjoittajien suojeleminen heidän asioidessaan yhteisön toimielinten kanssa*”. Paneeliin kuuluivat Euroopan oikeusasiamies Jacob Söderman, Italian korkeimman hallinnollisen tuomioistuimen Consiglio di Stato presidentti Alberto De Roberto, Euroopan parlamentin vetoomusvaliokunnan puheenjohtaja Vitaliano Gemelli, Euroopan komission sisämarkkinoiden pääosaston varapääjohtaja Alfonso Mattera sekä professorit Gregorio Arena Trenton yliopistosta, Sabino Cassese La Sapienza -yliopistosta, Mario Chiti ja Enzo Cheli Firenzen yliopistosta sekä Marcelo Clarich Luiss-yliopistosta. Molemmissa tilaisuuksissa osallistujille jaettiin Euroopan oikeusasiamiehen toiminnasta ja asemasta kertovaa aineistoa.

6.3 MUUT TAPAHTUMAT

Valiokuntasihteeri Jesper T. Schwarzin ja sihteeri Jonna Sandoen johtama Pohjoismaiden neuvoston valtuuskunta vieraili Jacob Södermanin luona 16. tammikuuta. He keskustelivat muun muassa Euroopan oikeusasiamiehen ja Pohjoismaiden neuvoston Eurooppa-valiokunnan tapaamisesta, joka on määrä järjestää Strasbourgissa maaliskuussa.

José Martínez Aragón luennoi 17. tammikuuta ryhmälle Strasbourgin Robert Schuman -yliopiston Institut des Hautes Etudes Européennes -instituutin opiskelijoita.

Maria Engleson osallistui 26. tammikuuta Lontoon King’s Collegen professorin Richard Whishin luennolle, joka käsitteli aihetta ”*EY:n kilpailuoikeus: viimeisimmät kehitysuunnat*”. Tilaisuuden järjesti Zürichin yliopiston Eurooppa-instituutti Sveitsissä.

José Martínez Aragón luennoi 7. helmikuuta Euroopan parlamentin järjestämän Euroopan teemaviikon yhteydessä Euroopan oikeusasiamiehen työstä suurelle joukolle kansainvälisiä opiskelijoita Strasbourgin Robert Schuman -yliopiston Institut d’Etudes Politiques -instituutista. Useat heistä osallistuivat yhteisön Erasmus-ohjelmaan.

Euroopan parlamentin jäsen Thierry Cornillet ja Euroopan parlamentin kansalaisvapauksien ja -oikeuksien valiokunnan jäsen Claude Brulant tapasivat 14. helmikuuta Jacob Södermanin ja Maria Englesonin oikeusasiamiehen luona Strasbourgissa. He keskustelivat yhteisön oikeuteen liittyvistä perusoikeusasioista, erityisesti Nizzassa annetusta Euroopan unionin perusoikeuskirjasta, ehdotuksesta hyvän hallintotavan säännöstöksi ja oikeusasiamiehen käsittelemistä, väitettyjä perusoikeuksien loukkauksia koskevista tapauksista.

Euroopan komission Helsingin edustuston päällikkö Timo Mäkelä vieraili oikeusasiamiehen luona 15. helmikuuta.

Jacob Söderman puhui vielä samana päivänä tehtävistään Euroopan oikeusasiamiehenä tanskalaisen viestintätieteiden yliopiston opiskelijaryhmälle. Hänen mukanaan oli Peter Bonnor, joka myöskin puhui ryhmälle oikeusasiamiehen avoimuuteen liittyvistä tehtävistä Euroopan unionissa. Esitysten jälkeen Söderman vastasi useisiin mielenkiintoisiin kysymyksiin.

João Sant’Anna osallistui 15. helmikuuta seminaariin, jonka aiheena oli ”*Sovittelun tärkeys*” ja joka järjestettiin Strasbourgin Marc Bloch -yliopiston nk. DESS-opiskelijoille (diplôme d’études supérieures spécialisées). Tilaisuus pidettiin Strasbourgissa Palais Universitaire -rakennuksessa. Euroopan oikeusasiamiestä edustaneen Sant’Annin ohella tilaisuudessa puhuivat Ranskan oikeusasiamiehen edustajat Gérard Lindbacher, Mohammed Chehhar, Reine Dangeville, Jean-Louis Kiehl, Marie-Reine Muller ja Nadine Reiter.

Benita Broms luennoi 26. helmikuuta Euroopan oikeusasiamiehen tehtävistä suomalaiselle Turun oikeustieteen tutkijakoulun tutkijaryhmälle.

Benita Broms luennoi 8. maaliskuuta ryhmälle Suomen Asianajajaliiton jäseniä Euroopan oikeusasiamiehen tehtävästä avoimuuden edistäjänä Euroopan unionin hallinnossa.

Jacob Söderman puhui 15. maaliskuuta Strasbourgissa Pohjoismaiden neuvoston Eurooppa-valiokunnalle, joka koostui Tanskan, Suomen, Islannin, Norjan ja Ruotsin parlamenttien jäsenistä. Söderman selosti tehtäviään Euroopan oikeusasiamiehenä painottaen joitakin avoimuuteen ja asiakirjojen saatavuuteen liittyviä kysymyksiä. Puheen jälkeen Pohjoismaiden neuvoston jäsenet esittivät kysymyksiä.

Gerhard Grill luennoi 15. maaliskuuta Euroopan oikeusasiamiehen asemasta ja työstä Klaus Glockzinin ja Odile Schinnerin johtamalle 30 opiskelijan ryhmälle Münchenin kieli-instituutista (Fremdspracheninstitut der Landeshauptstadt München). Vierailun järjesti Münchenissä sijaitseva Bayerische Staatskanzlei.

Olivier Verheecke vastaanotti 15. maaliskuuta Bruggen College d'Europen opiskelijan Fotini Avarkiotin, joka kirjoittaa maisterin opinnäytetyötään Euroopan oikeusasiamiehestä.

Olivier Verheecke vastaanotti 20. maaliskuuta American Marshall Memorial Fellowship -ohjelman osanottajan ja Coloradon yliopiston Rocky Mountain leadership -ohjelman johtajan Kelly Broughin ja kertoi tälle Euroopan oikeusasiamiehen toiminnasta.

Gerhard Grill luennoi 21. maaliskuuta Euroopan oikeusasiamiehen asemasta ja työstä Bingenin lääninoikeudesta (Amtsgericht Bingen) tulleelle seitsemän tuomarin ryhmälle, joiden johtajana toimi lääninoikeuden presidentti Dieter Kernchen.

Jacob Söderman tapasi 22. maaliskuuta Strasbourgissa pohjoismaalaisten toimittajien ryhmän, jonka johtajana toimi Geo Stenius Suomen yleisradiosta. Tapaaminen liittyi Nordisk Journalistcenterin Århusissa, Tanskassa järjestämään seminaariin. Söderman kertoi työstään ja vastasi toimittajien hänelle esittämiin kysymyksiin.

Gerhard Grill piti 28. maaliskuuta luennon Euroopan oikeusasiamiehen asemasta ja työstä Augsburgin Holbein-Gymnasium -lukiosta tulleelle 20 oppilaan ryhmälle, jonka johtajana toimi tri Eva-Maria Heinle. Vierailun järjesti Münchenissä sijaitseva Bayerische Staatskanzlei.

Gerhard Grill luennoi 4. huhtikuuta Euroopan oikeusasiamiehen asemasta ja työstä Politischer Jugendring Dresden -järjestön 35 opiskelijan ja aikuisen ryhmälle, jonka johtajana toimi Michael Heidrich.

Itämeren maiden neuvoston valtuutettu Helle Degn vieraili Jacob Södermanin luona 26. huhtikuuta. Degn ja Söderman keskustelivat kummankin omasta tehtäväkentästä ja tulevaisuuden yhteistyömahdollisuuksista.

Gerhard Grill piti 26. huhtikuuta luennon Euroopan oikeusasiamiehen asemasta ja työstä 60 henkilön ryhmälle, jotka olivat saapuneet noin 12 Euroopan maasta International Kolping Society -yhdistyksen järjestämään seminaariin. Seminaarin puheenjohtajana toimi Anton Salesny, joka on Eurooppa-asioiden vastuuhenkilö International Kolping Society -yhdistyksessä.

Oikeusasiamies luennoi 15. toukokuuta työstään Itä-Göötanmaalta tulleelle ruotsalaisten vierailijoiden ryhmälle.

Jacob Söderman puhuu Itä-Göötanmaalta saapuneille vierailijoille 15. toukokuuta.

Suomen ammattijärjestöjen keskusliiton oikeudellisen valiokunnan lakimiehiä vieraili Jacob Södermanin luona 15. kesäkuuta. Useiden eri ammattiliittojen lakimiehistä koostuvan valtuuskunnan johtajana toimi Heikki Sipiläinen.

Alessandro Del Bon luennoi 21. kesäkuuta Euroopan oikeusasiamiehen asemasta ja työstä Euroopan unionia käsittelevään seminaariin osallistuneille 43 saksalaiselle harjoittelukoulun opettajalle. Seminaarin järjesti Baijerin Eurooppa-akatemia (Europäische Akademie Bayern). Ryhmän johtajana toimi Rolf Kimberger.

Gerhard Grill luennoi 2. heinäkuuta Euroopan oikeusasiamiehen asemasta ja työstä noin 45 opiskelijan ryhmälle, jotka olivat tulleet Regensburgin yliopistosta, Saksasta. Ryhmä oli kutsuttu Bayerische Staatskanzlein pyynnöstä.

Peter Bonnor luennoi 5. heinäkuuta Euroopan oikeusasiamiehen asemasta ja työstä kahdelle saksalaiselle ryhmälle. Toinen ryhmistä koostui Universität Erlangen-Nürnberg -yliopiston 29 opiskelijasta, joiden mukana oli Bayerische Staatskanzlein edustaja Fischer Münchenistä. Toiseen ryhmään kuului 40 harjoittelukoulun opettajaa, joiden mukana matkusti Alke Büttner Baijerin Eurooppa-akatemiasta.

Jacob Söderman tapasi 6. syyskuuta Andien parlamentin varapuhemiehen Jhannett Madrizin Strasbourgissa. Tapaaminen koski Euroopan oikeusasiamiehen työhön, toimivaltaan ja ohjesääntöön liittyviä asioita sekä muita osapuolia kiinnostaneita aiheita. Madriz oli lähtenyt matkalle Caracasista tarkoituksenaan saada aikaan oma oikeusasiamiehen virka Andien yhteisöön. Hänen mukanaan oli hänen avustajansa José Gómez.

Maria Madrid puhui 19. syyskuuta Euroopan oikeusasiamiehen asemasta ja tehtävistä 19 virkamiehen ryhmälle, joka osallistui Brühlissä, Saksassa sijaitsevan Bundesakademie für öffentliche Verwaltung im Bundesministerium des Innern -akatemian järjestämään seminaariin.

Gerhard Grill luennoi 21. Syyskuuta Euroopan oikeusasiamiehen asemasta ja työstä noin 30 opiskelijan ryhmälle Bosphorus-Gesellschaft -yhdistyksestä, Bonnista. Heidän ryhmänjohtajanaan toimi projektipäällikkö Sachka Stefanova.

Jacob Söderman luennoi 27. syyskuuta EU:n toimielimissä Brysselissä työskenteleville ruotsalaisille yksikön johtajille ja asiantuntijoille. Anja Ekin järjestämään tapaamiseen

saapui paljon osanottajia ja heille annettiin tausta-aineistoa Euroopan oikeusasiamiehen toiminnasta.

Maria Madrid puhui 11. lokakuuta Euroopan oikeusasiamiehen asemasta ja toiminnasta 29 hengen ryhmälle, joka koostui saksalaisen Magdeburgin yliopiston sosiaali- ja kansanterveystieteiden opiskelijoista.

Jacob Söderman, Maria Engleson ja Sigyn Monke tapasivat 12. lokakuuta Strasbourgissa Martin Brandorfin, Roger J. Karlssonin ja Erik Norlanderin Ruotsin parlamentin tutkimuspalvelusta. Söderman esitteli työtään ja viimeisimpiä hankkeitaan ja vastasi kysymyksiin, joita Ruotsin parlamentista tulleet vierailijat esittivät.

Gerhard Grill luennoi 19. lokakuuta Euroopan oikeusasiamiehen asemasta ja työstä noin kahdenkymmenen saksalaisen virkamiehen ryhmälle. Vierailun järjesti Brühlissä sijaitseva Bundesakademie für öffentliche Verwaltung.

Eurokansalaisen toimintapalvelukeskuksen, ECASin johtaja Tony Venables vieraili oikeusasiamiehen luona 23. lokakuuta. Keskustelun aiheita olivat muiden muassa samanaisten palvelujen tarjoaminen kaikille kansalaisille, kansalaisten vaikutusmahdollisuudet päätöksenteossa ja taloudellinen tuki, jotta he pystyisivät tehokkaammin käyttämään oikeuksiaan. Strasbourgissa pidetyssä tapaamisessa käsiteltiin myös Södermanin osallistumista ECASin Brysselissä 29. marraskuuta järjestämään European Citizens' Forum and Debate -tapahtumaan.

Gerhard Grill luennoi 21. marraskuuta Euroopan oikeusasiamiehen asemasta ja työstä Ranskasta tulleelle, noin kolmenkymmenen ylempien virkamiehen ryhmälle.

Olivier Verheecke luennoi 27. marraskuuta European oikeusasiamiehen toiminnasta ja hyvän hallintotavan säännöstöä koskevista viimeaikaisista vaiheista Tirolin alueen edustustolle Brysselissä.

Italian tietosuojaviraston pääsihteeri Giovanni Buttarelli vieraili Euroopan oikeusasiamiehen luona 4. joulukuuta. Söderman ja Buttarelli keskustelivat molempia kiinnostavista aiheista.

6.4 SUHTEET TIEDOTUS- VÄLINEISIIN

Jacob Söderman antoi 23. tammikuuta haastattelun suomalaisen *Ålands Radion* toimittajalle Eva Nybergille.

Anne Pastor haastatteli 12. helmikuuta Södermania ja useita muita hänen henkilökuntaansa kuuluvia radio-ohjelmaan *Les Bâtisseurs de l'Europe*, joka lähetettiin *France Inter*-radiossa 24. maaliskuuta.

Suomen yleisradion *TVI*:n toimittaja Kristina Helenius haastatteli Jacob Södermania 13. helmikuuta.

Saksalainen televisiokanava *ARD* haastatteli 13. maaliskuuta Euroopan oikeusasiamiestä hänen oma-aloitteisesta, EU:n virkamiesten ilmaisuvapautta koskevasta tutkimuksestaan. Haastattelusta oli tarkoitus näyttää otteita uutisissa samana iltana.

Itävaltalaisen *Kurier*-päivälehden toimittaja Margaretha Kopeining haastatteli Jacob Södermania 16. maaliskuuta tämän ollessa virallisella vierailulla Wienissä.

Inger Arenander ja Tomas Ramberg matkustivat Wieniin 17. maaliskuuta haastattelemaan Södermania Ruotsin radion ohjelmaan *Ekots lördagsintervju*.

Söderman antoi 23. maaliskuuta haastattelun Metka Celigojille, joka tuottaa slovenialaisia ohjelmia *BBC World Servicelle*.

Suomen sosiaali- ja terveysministeriön julkaiseman *Socius*-lehden toimittaja Aija-Leena Luukkanen haastatteli Södermania 26. maaliskuuta.

Söderman antoi 30. maaliskuuta puhelinhaastattelun Euroopan komission Ruotsin edustuston julkaiseman *Europa-Posten* -lehden toimittajalle Lars Strömanille. Haastattelu tehtiin lehden huhtikuun numeroa varten, jonka teemana oli avoimuus.

Ruotsalaisen *Nya Ludvika Tidning* -sanomalehden toimittaja Marja Johansson haastatteli Södermania 2. huhtikuuta.

Suomalaisen *Keski-Uusimaa* -sanomalehden toimittaja Joonas Romppanen haastatteli Södermania 3. huhtikuuta.

Espanjalaisen *Faro de Vigo* -sanomalehden toimittaja Javier Pastoriza haastatteli Södermania 4. huhtikuuta.

Södermanin vieraillessa Ruotsissa 5. huhtikuuta häntä haastattelivat ruotsalaisen *Sydsvenskan*-päivälehden toimittaja Matilda Hansson sekä ruotsalaisen *SKTF-tidningen* -ammattijärjestölehden toimittaja Niklas Lindstedt.

Samassa yhteydessä, jossa Euroopan oikeusasiamies 10. huhtikuuta esitteli vuoden 2000 vuosikertomuksensa Euroopan parlamentin vetoamusvaliokunnalle, järjestettiin Brysselissä lehdistötilaisuus vuosikertomuksen esittelemiseksi suomalaisille toimittajille. Lehdistötilaisuuteen osallistuivat Anna Karismo ja eräs toinen *Helsingin Sanomien* toimittaja, *Kauppalehden* toimittaja Katja Boxberg, *STT:n* toimittaja Risto Jussila sekä *Hufvudstadsbladet* -lehden toimittaja Marit Ingves-Bacia.

Lehdistötilaisuuden jälkeen järjestettiin lehdistölounas, jonka yhteydessä Söderman esitteli vuoden 2000 vuosikertomuksensa seuraaville toimittajille: Olivier Jéhin (*Agence Europe*), Brian Beary (*European Report*), Denis McGowan ja Ben Jones (*Commission en Direct*), María García Bustelo (*Aquí Europa*), Paul Hofheinz (*The Wall Street Journal Europe*), Cornelia Bolesch (*Süddeutsche Zeitung*), Erik Rydberg (*Le Matin*), Marisandra Ozolins (*Tageblatt*), Rolf Fredriksson (Ruotsin televisio) ja David Howarth (*The Daily Telegraph*).

Ian Harden puhui 26. huhtikuuta ryhmälle ruotsalaisia toimittajia Tukholman lehdistöinstituutista (*Pressinstitutet*), jotka vierailivat Brysselissä Ulla Kindenbergin johdolla. Hän kertoi Euroopan oikeusasiamiehen tehtävästä yhteisön toimielinten ja elinten toiminnan hallinnollisia epäkohtia koskevien kansalaisten kantelujen käsittelyssä.

Vieraillessaan Palma de Mallorcassa 27. toukokuuta Jacob Söderman antoi haastattelun *Ultima Hora* -sanomalehdelle, joka on Baleaarien suurin lehti.

Söderman piti 28. toukokuuta lehdistötilaisuuden Baleaarien parlamentin Keltaisessa salissa. Lehdistössä kirjoiteltiin laajasti Euroopan oikeusasiamiehen vierailusta.

Söderman antoi 26. kesäkuuta haastattelun belgialaisen *La Libre Belgique* -päivälehden toimittajalle Véronique Leblancille.

Euroopan oikeusasiamies antoi 4. syyskuuta *European Voice* -lehden toimittajalle John Shelleylle puhelinhaastattelun, jossa hän kertoi varauksellisesta suhtautumisestaan komission eurooppalaista hallintotapaa koskevaan valkoiseen kirjaan sekä mainitsi useita alueita, joilla EU-kansalaisten oikeuksia voitaisiin parantaa.

Lounais-Saksan alueellinen televisio haastatteli Jacob Södermania 5. syyskuuta hänen vuoden 2000 vuosikertomuksestaan. Söderman kertoi kantelujen käsittelyssä ja toimielinten toiminnan parantamisessa kyseisenä vuonna saavutetuista edistysaskelista. Oikeusasiamies antoi samasta aiheesta haastattelun myös Suomen yleisradion *TVI:n* ruotsinkielisten ohjelmien toimittajalle Åsa Nylundille.

Lisäksi Euroopan oikeusasiamies järjesti 5. syyskuuta lehdistöpäivällisen toimittajille korostaakseen hyvän hallintotavan säännösten tärkeyttä. Säännösten esittelijä Euroopan parlamentissa, Roy Perry (Yhdistynyt Kuningaskunta, EPP) selosti yksityiskohtaisesti säännösten sisältöä ja Jean-Maurice Dehousse (Belgia, PES) toi esiin Euroopan parlamentin oikeudellisten asioiden valiokunnan näkemyksen asiasta. Päivällisille osallistuivat toimittajat Olivier Jéhin (*Agence Europe*), Véronique Leblanc (*La Libre Belgique*), Klaas Broekhuizen (*Het Financieele Dagblad*), Pauliina Pulkkinen (*Helsingin Sanomat*), Elisabetta Jucca (*Reuters*) ja Denis Rousseau (*Agence France Presse*).

Olivier Verheecke antoi 6. syyskuuta Belgian tietotoimiston, Belgian toimittajalle Elke Meeùsille haastattelun, jossa hän selosti Euroopan oikeusasiamiehen asemaa ja tämän käsittelemien kantelujen laatua.

Euroopan oikeusasiamies antoi 20. syyskuuta haastattelun saksalaisen *Bocholter Borkener Volksblatt* -lehden toimittajalle Talkelle. Haastattelu koski oikeusasiamiehen tehtäviä erityisesti syrjinnän alalla.

Brysselissä 20.–21. syyskuuta järjestetyn seminaarin “*Oikeusasiamiehet syrjintää vastaan*” päätteeksi Jacob Söderman piti lehdistötilaisuuden yhdessä Belgian parlamentin oikeusasiamiesten kanssa. Euroopan oikeusasiamies selvitti seminaarin tarkoitusta ja kokosi sen päätelmiä. Sitten hän vastasi toimittajien kysymyksiin omasta roolistaan syrjinnän vastustamisessa.

Eurolang-uutistoimiston päätoimittaja Eva Blässar haastatteli Södermania 21. syyskuuta. Haastattelu koski Euroopan oikeusasiamiehen asemaa ja erityisesti hänen työtään syrjinnän ja EU:n vähemmistökielten suojelun alalla.

Suomen yleisradion ruotsinkielisen ohjelmaosaston OBS:n toimittaja Geo Stenius haastatteli Södermania 26. syyskuuta.

Euroopan oikeusasiamies antoi 13. marraskuuta haastattelun Ruotsin television toimittajalle Willy Silbersteinille.

Söderman antoi 14. marraskuuta haastattelun Ruotsin television suomenkieliselle kanavalle. Euroopan parlamentin TV-studiossa Strasbourgissa pidetyn haastattelun aiheita olivat oikeusasiamiehen toiminta ja Euroopan vähemmistöjen tilanne unionin rajojen sisäpuolella. Haastattelija oli Veli Raasakka.

Marraskuun lopussa 2001 Euroopan oikeusasiamies antoi haastattelun Espanjan alueellisten ja paikallisten virkamiesten liiton aikakauslehden joulukuun numeroon. Haastattelun pääasialliset aiheet olivat Euroopan oikeusasiamiehen asema, hänen työnsä avoimuuden edistämiseksi sekä äskettäin hyväksytty eurooppalainen hyvän hallintotavan säännöstö.

6.5 SÄHKÖINEN VIESTINTÄ

Euroopan oikeusasiamiehen Internet-palvelut ovat vuonna 2001 laajentuneet merkittävästi. Oikeusasiamiehen kotisivulle lisättiin useita uusia osioita ja jo olemassa olevia osioita parannettiin ja laajennettiin.

Sähköinen kantelulomake

Ehkäpä merkittävin yksittäinen uudistus on ollut sähköisesti lähetettävissä olevan kantelulomakkeen lisääminen kotisivulle. Lomake luotiin kahtenatoista erikielisenä versiona huhtikuussa 2001. Siitä lähtien sähköisesti lähetettyjen kantelujen osuus on kasvanut jatkuvasti. Sähköisen lomakkeen suurin etu suhteessa postitse tai tavallisena sähköpostina lähetettyihin kanteluihin on se, että se voidaan lähettää vain, jos se on täytetty oikein. Jos lomakkeen pakollisia kenttiä jätetään tyhjäksi, tietokone ei hyväksy lomaketta, vaan neuvoa käyttäjälle, mitkä osiot on vielä täytettävä. Näin ollen on paljon todennäköi-

sempää, että oikeusasiamies saa kantelun käsittelyä varten tarvitsemansa välttämättömät tiedot, kun lomake lähetetään sähköisesti.

Koska Internetin käyttö lisääntyy kaikkialla Euroopassa ilman laantumisen merkkejä, ei ole ihme, että yhä useammat kansalaiset kääntyivät myös oikeusasiamiehen puoleen sähköpostitse vuonna 2001. Internetin kautta lähetettyjen kantelujen osuus oli yli kolmannes kaikista oikeusasiamiehen vastaanottamista kanteluista. Vastaava osuus vuonna 2000 oli hieman alle neljännes ja vuonna 1999 vain kuudennes. Kasvu selittyi osaksi sähköisen kantelulomakkeen ottamisella kotisivulle, mutta myös tavallisina sähköposteina lähetettyjen kantelujen määrä on lisääntynyt.

Hämmästyttävimmän lisääntymisen lisäksi kuitenkin sähköpostitse tulleiden kyselyjen määrä. Kaikkiaan yli 2335 tällaista kyselyä saapui Euroopan oikeusasiamiehen pääsähköposti-osoitteeseen vuonna 2001, kun niitä vuonna 2000 saapui 1260.

Kotisivun uudet osiot

Euroopan oikeusasiamiehen kotisivulle on lisätty tärkeitä uusia osioita vuonna 2001. Lokakuussa lisättiin kuukausittainen tilastotieto-osio, jossa kerrotaan, minkälaisia kanteluita on tullut ja mihin toimiin niiden osalta on ryhdytty. Uusi kirjaluettelo-osio sisältää Euroopan oikeusasiamiestä käsitteleviä opinnäytetöitä, kirjoja ja artikkeleja. Linkeihin on lisätty Euroopan unionin alueelliset oikeusasiamiehet ja vastaavat elimet, EU:n hakijamaiden kansalliset oikeusasiamiehet ja vastaavat elimet sekä Euroopan parlamentin veto-osuusvaliokunta. Säännöllisesti päivitettävä tapahtumakalenteri tiedottaa tulevista tapahtumista, joihin Euroopan oikeusasiamiehen toimisto osallistuu. Yleistä taustatietoa oikeusasiamiehestä kerrotaan uudessa Lyhyesti-osiossa. Lisäksi mainostetaan Euroopan oikeusasiamiehen vuoden 2001 kahta tärkeintä julkaisua, jotka ovat Vuosikertomus 2000 ja Eurooppalainen hyvän hallintotavan säännöstö.

Lokakuussa 2001 aloitettiin sähköpostikampanja yhdellätoista kielellä, jonka tarkoitus oli tiedottaa kansalaisille oikeudesta kannella Euroopan oikeusasiamiehelle. Euroopan oikeusasiamiehen toimisto lähetti yli 2000 sähköpostiviestiä asiasta kiinnostuneille vastaanottajille. Samalla pyydettiin, että he vuorostaan lähettäisivät viestin kaikille, joiden arvelivat olevan kiinnostuneita siitä. Sähköpostin toivotaan näin saavuttavan suuren joukon ihmisiä, jotka seuraavat EU-asioita ja joilla siksi saattaisi olla syytä kannella oikeusasiamiehelle.

Sen varmistamiseksi, että Euroopan oikeusasiamiehen kotisivu pysyy EU:n Internet-sivujen eturivissä, Euroopan oikeusasiamiehen toimisto osallistui koko vuoden 2001 ajan Internetistä vastaavan toimielinten välisen toimitusneuvoston työhön.

7 LIITTEET

A TILASTOTIETOJA OIKEUSASIAMIEHEN TYÖSTÄ 1.1.2001–31.12.2001

1 VUODEN 2001 AIKANA TUTKITUT TAPAUKSET

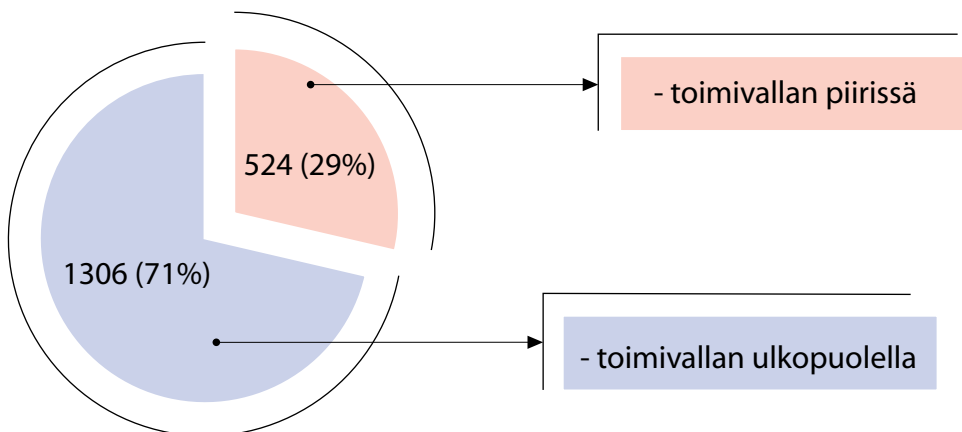
1.1 TAPAUSTEN KOKONAISMÄÄRÄ VUONNA 2001 2179

-	- kantelut ja tutkimukset, joita ei ollut päätetty 31.12.00	301 ¹
-	- vuonna 2001 saapuneet kantelut	1874
-	- tutkimukset oikeusasiamiehen omasta aloitteesta	4

1.2 TUTKITTAVAKSI OTTAMISTA KOSKEVA KÄSITTELY SAATETTU LOPPUUN 92%

1.3 KANTELUJEN LUOKITTELU

1.3.1 Oikeusasiamiehen toimivallan mukaan

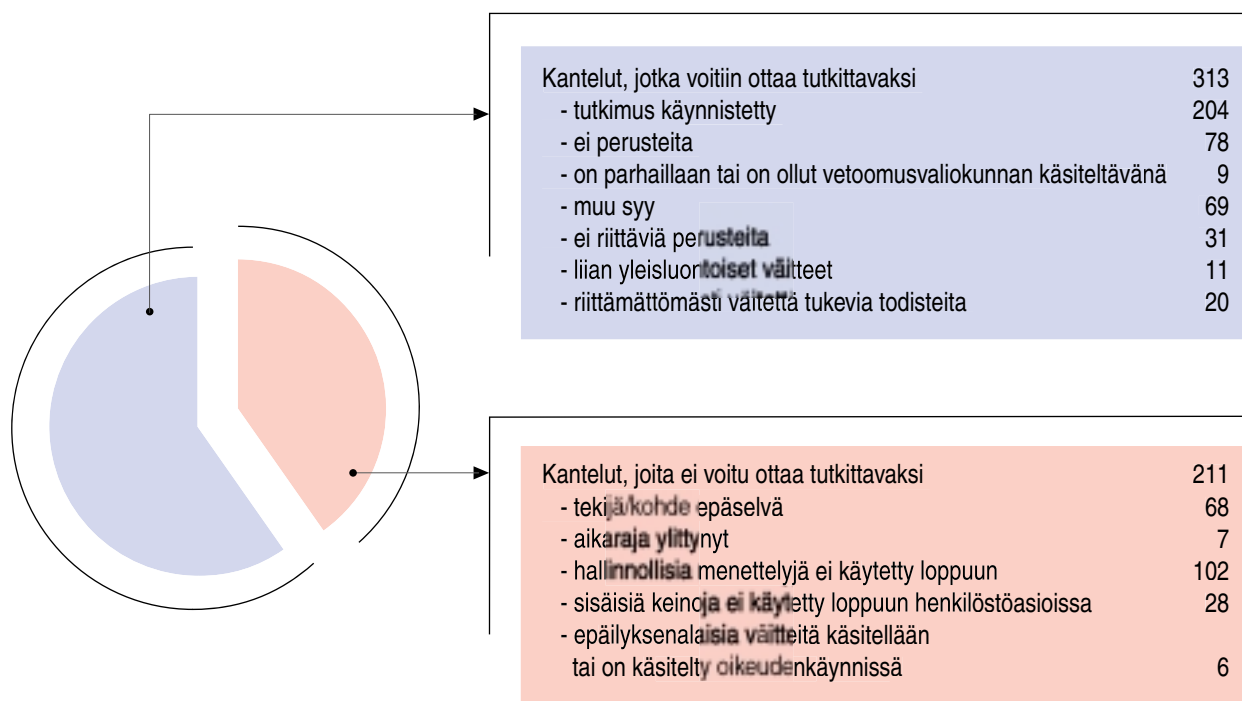

¹ Joista 3 oikeusasiamiehen omia aloitteita ja 177 tutkittavaksi otettuja kanteluita.

1.3.2 Toimivallan ulkopuolelle jäämisen syy

- kantelijalla ei ole kantelu-oikeutta	22
- kantelu ei kohdistu yhteisön toimielimeen tai laitokseen	1227
- kantelu ei koske hallinnollista epäkohtaa	55
- Euroopan yhteisöjen tuomioistuin ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin lainkäyttöeliminä	2

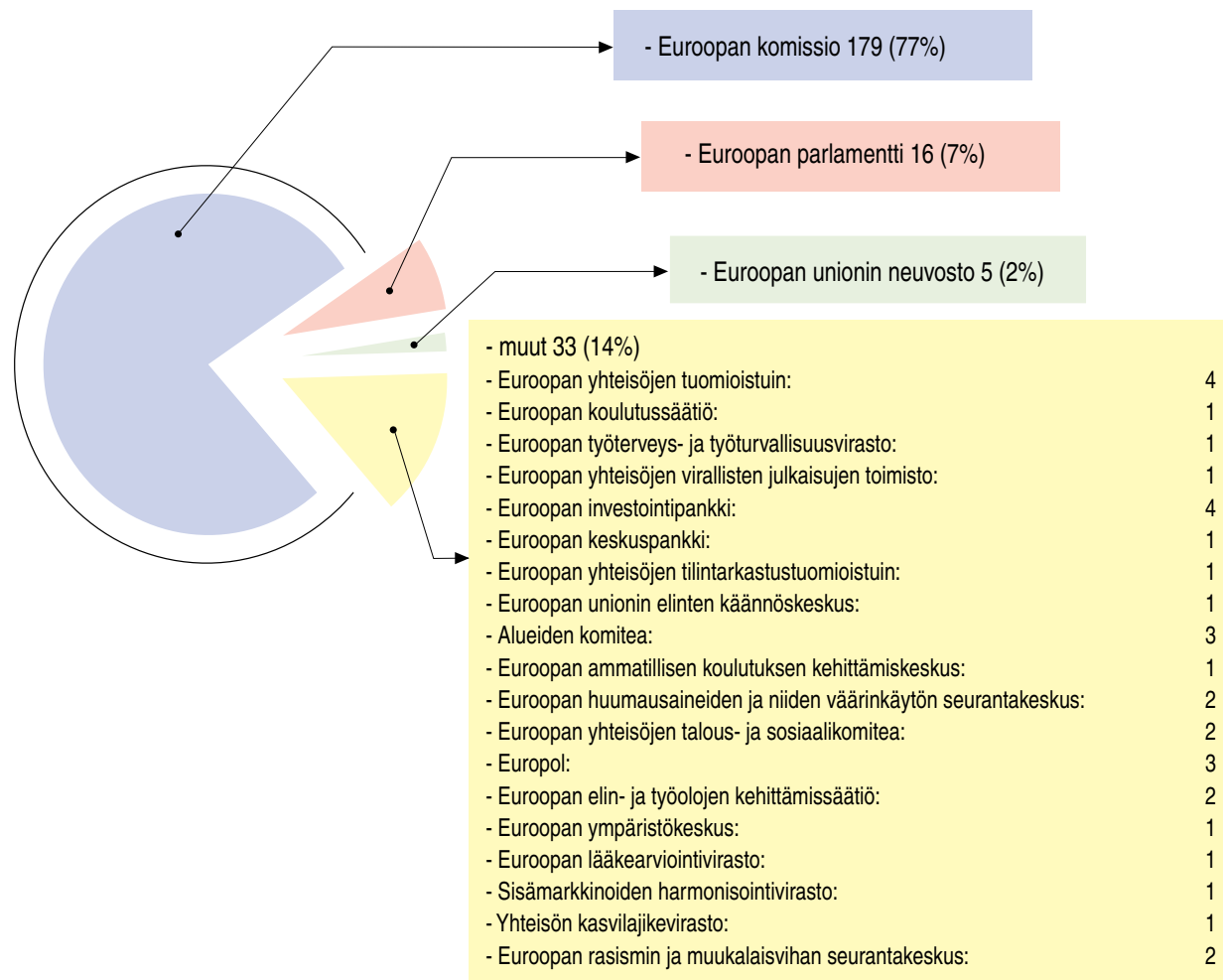
1.3.3 Toimivallan piiriin kuuluvien kantelujen erittely

2 VUONNA 2001 KÄYNNISTETYT TUTKIMUKSET (204 tutkittavaksi otettua kantelua ja 4 oikeusasiamiehen omaa aloitetta)

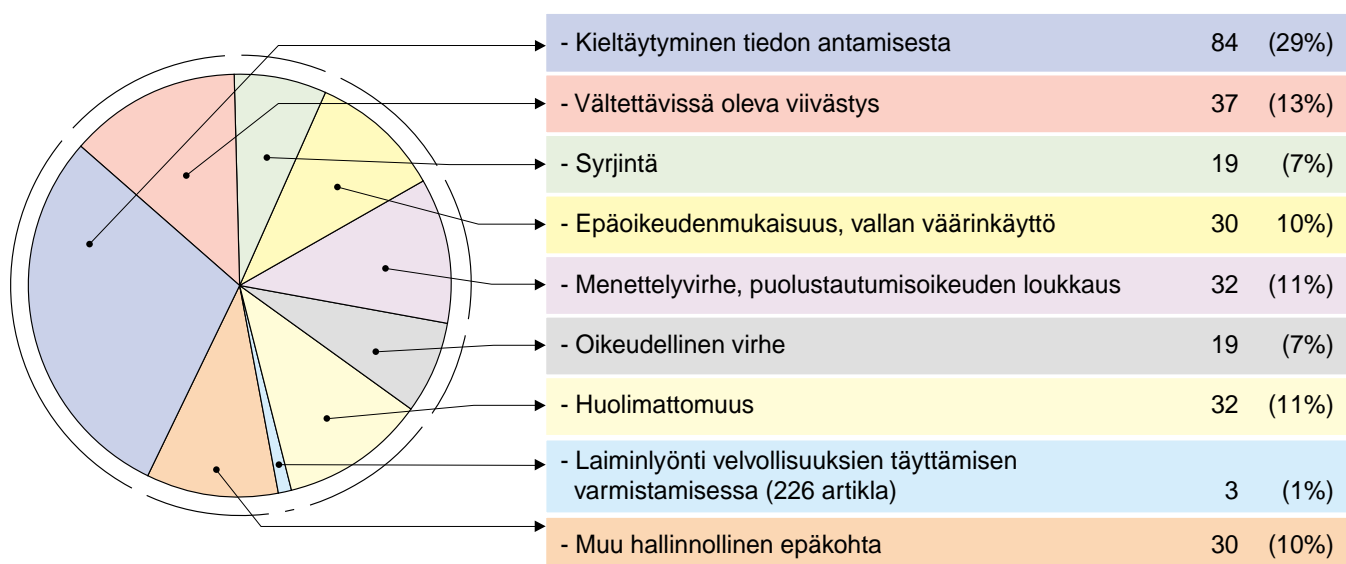
208

2.1 TOIMIELIMET JA LAITOKSET TUTKIMUSTEN KOHTEENA²

2.2 VÄITETYN HALLINNOLLISEN EPÄKOHDAN TYYPPI

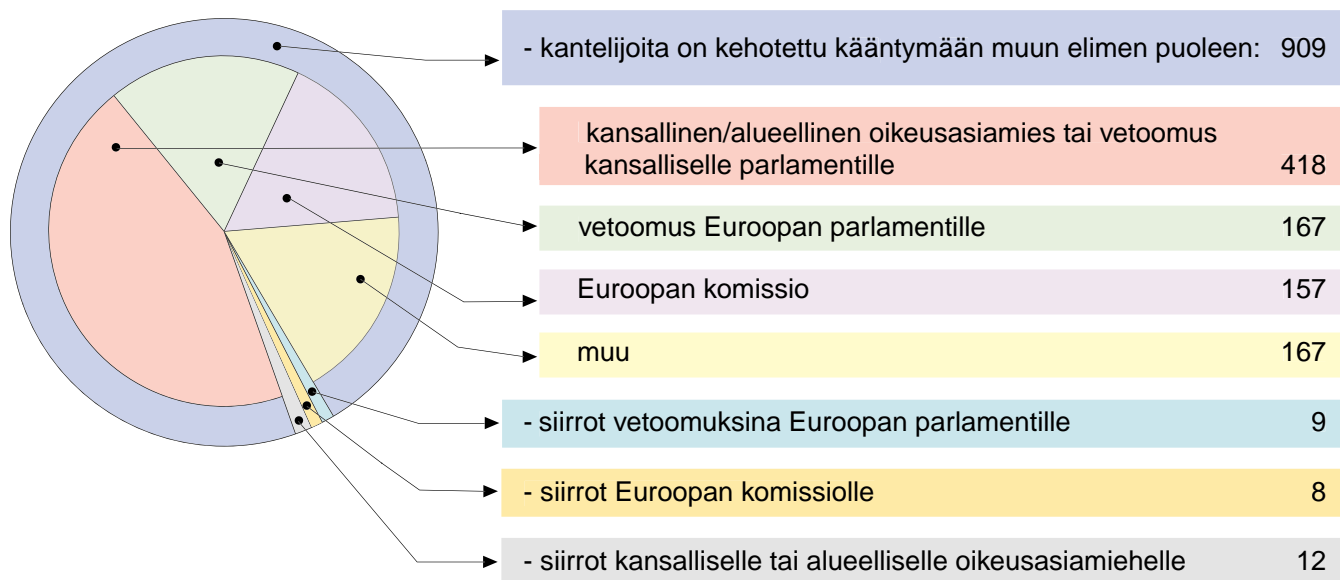
(Joissakin kanteluissa voidaan mainita 2 hallinnollista epäkohtaa)

² Jotkin tapaukset koskevat kahta tai useampaa toimielintä tai laitosta.

3 PÄÄTÖKSET LOPETTAA KANTELUN KÄSITTELY TAI PÄÄTTÄÄ TUTKIMUS 1879

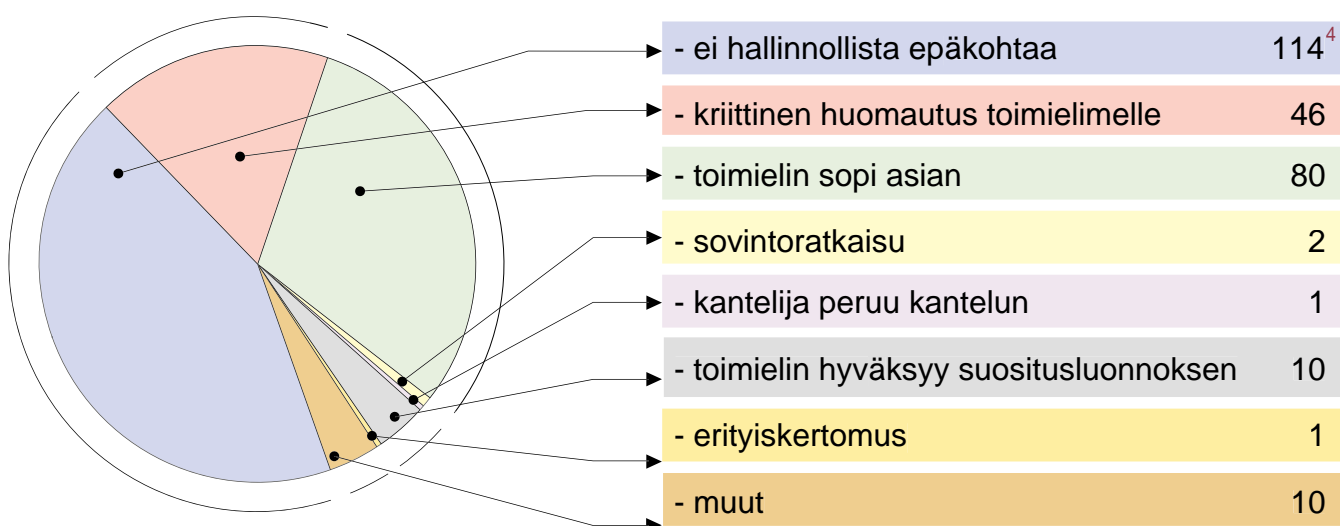
3.1 TOIMIVALLAN ULKOPUOLELLE JÄÄNEET KANTELUT 1306

3.2 TOIMIVALLAN PIIRIIN KUULUVAT KANTELUT, JOITA EI VOITU OTTAA TUTKITTAVAKSI 211

3.3 TOIMIVALLAN PIIRIIN KUULUVAT KANTELUT, JOTKA OLISI VOITU OTTAA TUTKITTAVAKSI, MUTTA TUTKIMUSTEN ALOITTAMISELLE EI OLLUT PERUSTEITA 109

3.4 PERUSTELTUUN PÄÄTÖKSEEN PÄÄTTYNEET TUTKIMUKSET 253³ (Tutkimus voi päättyä yhdestä tai useammasta seuraavista syistä)

³ Näistä 3 oikeusasiamiehen omasta aloitteesta.

⁴ Näistä 3 oikeusasiamiehen omasta aloitteesta.

4 VUONNA 2001 ESITETYT SUOSITUSLUONNOKSET JA ERITYISKERTOMUKSET EUROOPAN PARLAMENTILLE

- tutkimukset, joiden perusteella löydettiin hallinnollisia epäkohtia ja annettiin suositusluonnoksia 13

- erityiskertomuksen esittäminen Euroopan parlamentille 2

5 VUONNA 2001 REKISTERÖITYJEN KANTELUJEN ALKUPERÄ

5.1 KANTELUJEN JAKAUTUMINEN MAITTAIN

- lähetetty suoraan Euroopan oikeusasiamiehelle 1863

lähettäjä:

yksityiset kansalaiset 1694

yrietykset 86

yhdistykset 83

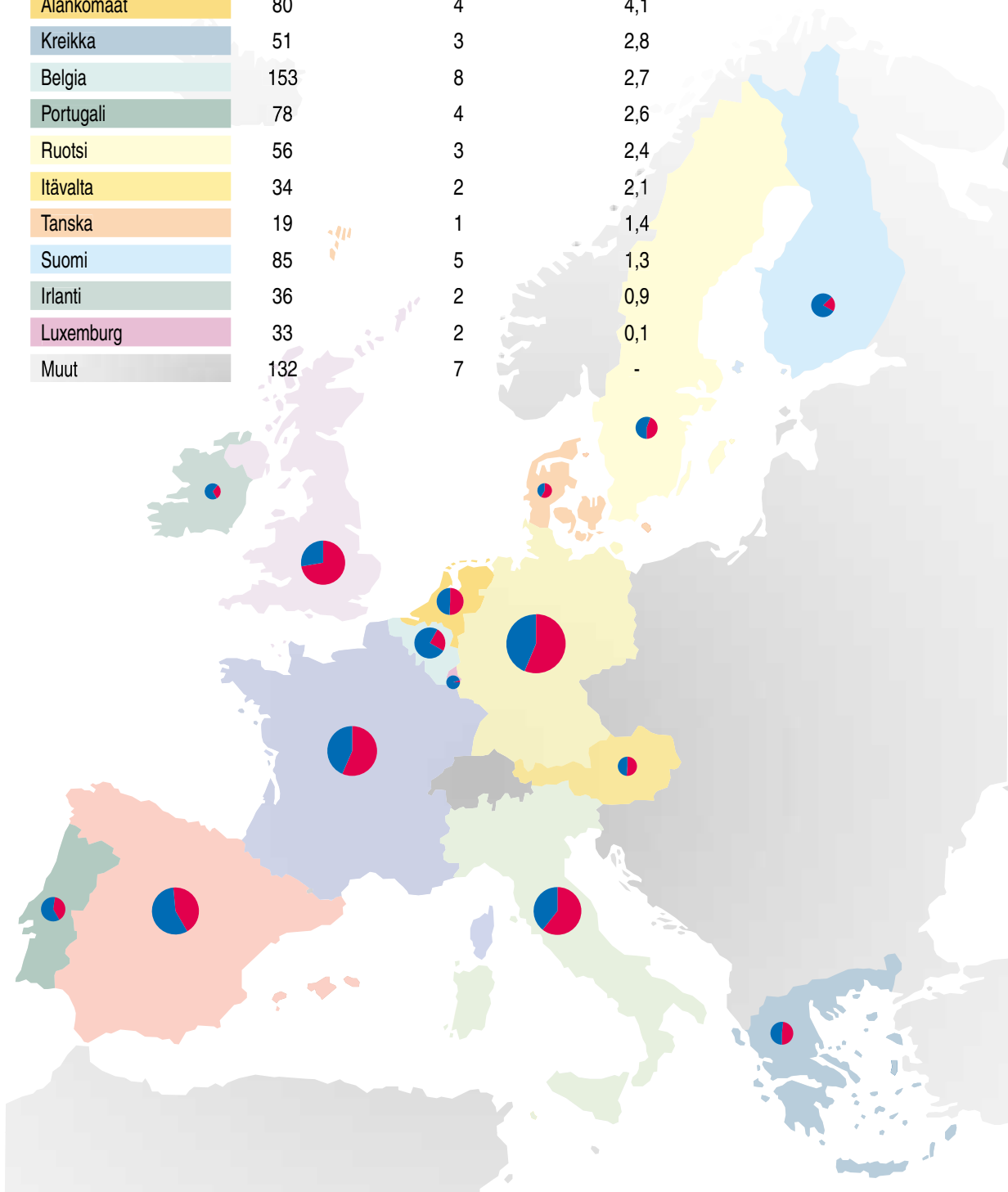
- Euroopan parlamentin jäsenen välityksellä 4

- siirretty kansalliselta tai alueelliselta oikeusasiamieheltä 5

- Euroopan oikeusasiamiehelle siirretyt vetoomukset 2

5.2 KANTELUIJEN JAKAUTUMINEN MAITTAIN

Maa	Kantelujen määrä	Osuus kanteluista %	Osuus EU:n väestöstä %
Saksa	323	17	21,9
Yhdistynyt kuningaskunta	112	6	15,7
Ranska	234	12	15,6
Italia	189	10	15,4
Espanja	259	14	10,6
Alankomaat	80	4	4,1
Kreikka	51	3	2,8
Belgia	153	8	2,7
Portugali	78	4	2,6
Ruotsi	56	3	2,4
Itävalta	34	2	2,1
Tanska	19	1	1,4
Suomi	85	5	1,3
Irlanti	36	2	0,9
Luxemburg	33	2	0,1
Muut	132	7	-

B OIKEUSASIAMIEHEN TALOUSARVIO

Itsenäinen talousarvio

Euroopan oikeusasiamiehen ohjesäännössä määrätään oikeusasiamiehen talousarvion lisäämisestä Euroopan unionin yleisen talousarvion pääluokan 1 (Euroopan parlamentti) liitteeksi.

Neuvosto hyväksyi joulukuussa 1999 ehdotuksen, jonka mukaan oikeusasiamiehen talousarvion tulisi olla itsenäinen, ja teki tarvittavan muutoksen varainhoitoasetukseen. Muutos tuli voimaan 1. tammikuuta 2000⁵. Oikeusasiamiehen talousarvio on Euroopan unionin talousarviossa nykyisin itsenäinen pääluokka (pääluokka VIII).

Euroopan oikeusasiamies käynnisti varainhoitoasetuksen muutoksen johdosta ohjesääntönsä vanhentuneiden 12 ja 16 artiklan poistamismenettelyn. Euroopan parlamentti hyväksyi tarvittavat muutokset mietinnössään. Muutokset tulevat voimaan, kun neuvosto on antanut hyväksyntänsä.

Talousarvion rakenne

Oikeusasiamiehen talousarvio on jaettu kolmeen osastoon. Palkat, korvaukset ja muut henkilöstöön liittyvät kustannukset sisältyvät talousarvion osastoon 1, joka sisältää myös oikeusasiamiehen ja hänen henkilöstönsä matkakustannukset. Talousarvion osasto 2 kattaa kiinteistöt, tarvikkeet ja sekalaiset käyttömenot. Osastossa 3 on vain yksi luku, josta maksetaan kansainvälisten oikeusasiamiesjärjestöjen jäsenmaksut.

Yhteistyö Euroopan parlamentin kanssa

Hallinnollisen ja teknisen henkilöstön tarpeettoman päällekkäisyyden välttämiseksi Euroopan parlamentti huolehtii monista oikeusasiamiehen palveluista tai ne järjestetään parlamentin välityksellä. Oikeusasiamies käyttää jossakin määrin parlamentin palveluja muun muassa seuraavilla aloilla:

- henkilöstöasiat, mukaan luettuna sopimukset, palkat, korvaukset ja sosiaaliturva
- varainhoidon valvonta ja kirjanpito
- talousarvion osaston 1 valmistelu ja täytäntöönpano
- kääntäminen, tulkkaus ja painatus
- turvallisuus
- tietotekniikka, televiestintä ja postin käsittely.

Euroopan oikeusasiamiehen ja Euroopan parlamentin välisestä yhteistyöstä on koitunut merkittävä tehokkuussäästö yhteisön talousarvioon. Euroopan parlamentin kanssa tehtävän yhteistyön ansiosta oikeusasiamiehen hallinnollista henkilöstöä ei ole tarvinnut juurikaan lisätä. Parlamentin tarjoamien ja oikeusasiamiehen maksamien palvelujen on arvioitu vastaavan työmäärää, jonka suorittamiseen tarvittaisiin 5,5 lisävirkaa oikeusasiamiehen henkilöstötaulukkaan.

Tapauksissa, joissa oikeusasiamiehelle tarjotut palvelut aiheuttavat suoranaisia lisäkuluja Euroopan parlamentille, niistä laskutetaan ja maksu suoritetaan yhteystilin kautta. Toimistotilojen käyttö ja käännöspalvelut ovat suurimmat tällä tavalla käsitellyt erät.

Vuoden 2001 talousarvioon sisällytettiin kertaluontoinen korvaus Euroopan parlamentin sellaisten kustannusten kattamiseksi, jotka koostuvat pelkästään henkilökunnan käyttämästä ajasta. Näitä ovat esimerkiksi työsopimusten, palkkojen ja korvausten hallinnointi sekä monet tietotekniset palvelut.

⁵ Neuvoston asetus N:o 2673/1999, 13. joulukuuta 1999, EYVL L 326, s. 1.

Euroopan parlamentin ja Euroopan oikeusasiamiehen välinen yhteistyö aloitettiin 22. syyskuuta 1995 päivätyllä puitesopimuksella. Sitä täydennettiin hallinnollista yhteistyötä sekä budjetti- ja rahoitusyhteistyötä koskevilla sopimuksilla, jotka allekirjoitettiin 12. lokakuuta 1995. Sopimusten oli määrä päättyä vuonna 1994 valitun parlamentin toimikauden lopussa.

Heinäkuussa 1999 oikeusasiamies ja Euroopan parlamentin puhemies allekirjoittivat sopimuksen, jolla alkuperäisiä yhteistyösopimuksia jatkettiin vuoden 1999 loppuun.

Joulukuussa 1999 oikeusasiamies ja Euroopan parlamentin puhemies allekirjoittivat sopimuksen, jonka perusteella yhteistyösopimukset uusittiin muutettuina vuodelle 2000 ja uusitaan sen jälkeen automaattisesti.

Vuoden 2001 talousarvio

Oikeusasiamies esitti vuonna 1999 Euroopan parlamentin puhemiehen kehotuksesta toimiston uudelleenjärjestelyä koskevan toimintasuunnitelman, johon sisältyi oikeudellisen ja hallinnollisen työn eriyttäminen luomalla kaksi erillistä osastoa. Vuoden 2000 talousarviossa vapautettiin tarvittavat varat uuden A3-palkkaluokan virkamiehen palvelukseenottamiseksi, mikä mahdollisti tämän uuden rakenteen käyttöönoton. Oikeusasiamiehen henkilöstötaulukossa oli vuonna 2001 yhteensä 26 virkaa.

Oikeusasiamies pyysi vuonna 2001 vuoden 2002 talousarvion hyväksymismenettelyn yhteydessä, että budjettivallan käyttäjä tarkistaisi vuonna 1999 tekemänsä päätöstä toimintasuunnitelmasta, jonka mukaan henkilöstötaulukon määräaikaiset virat muutetaan pysyviksi viroiksi. Joulukuussa 2001, kun vuoden 2002 talousarvio oli hyväksytty, budjettivallan käyttäjä hyväksyi oikeusasiamiehen kannan, jonka mukaan kaikkien oikeudellisen osaston A-palkkaluokan virkojen tulisi olla määräaikaisia lukuun ottamatta kahta ylempää A4-palkkaluokan virkaa, jotka ovat pysyviä. Hallinto- ja talousosaston virkojen tulisi sen sijaan olla yleensä pysyviä.

Oikeusasiamiehen vuoden 2001 talousarvion käytettävissä olevat kokonaismäärärahat olivat 3 902 316 euroa. Osaston 1 (toimielimessä työskentelevään henkilöstöön liittyvät kustannukset) osuus oli 3 011 390 euroa, osaston 2 (kiinteistöt, tarvikkeet ja sekalaiset käyttömenot) osuus oli 887 926 euroa ja osaston 3 (toimielimen erityistoiminnoista johtuvat menot) osuus oli 3 000 euroa.

Seuraavassa taulukossa on esitetty vuoden 2001 todelliset kulut sidottuina määrärahoina.

Osasto 1	€	2.965.799,50
Osastot 2	€	647.340,12
Osasto 3	€	1.336,53
Yhteensä	€	3.614.476,15

Tulot koostuvat lähinnä oikeusasiamiehen ja hänen henkilöstönsä palkoista tehdyistä vähennyksistä. Saadut kokonaistulot olivat saatujen maksujen perusteella 362 475,25 euroa vuonna 2001.

Vuoden 2002 talousarvio

Vuonna 2001 valmistellussa vuoden 2002 talousarviossa henkilöstön määrä on 27, mikä merkitsee yhden viran lisäämistä vuoden 2001 henkilöstötaulukon.

Vuoden 2002 kokonaismäärärahat ovat 3 912 326 euroa. Osaston 1 (toimielimessä työskentelevään henkilöstöön liittyvät kustannukset) osuus on 3 197 181 euroa, osaston 2 (kiinteistöt, tarvikkeet ja sekalaiset käyttömenot) osuus on 712 145 euroa ja osaston 3 (toimielimen erityistoiminnoista johtuvat menot) osuus on 3 000 euroa.

Vuoden 2002 talousarviossa kokonaistuloiksi on budjetoitu 406 153 euroa.

C HENKILÖSTÖ

EUROOPAN OIKEUSASIAMIES

Jacob SÖDERMAN

EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN SIHTEERISTÖ

STRASBOURG

OIKEUDELLINEN OSASTO

Ian HARDEN

Oikeudellisen osaston johtaja
Siirretty Brysseliin 1.12.2001
Puh. +32 2 284 3849

José MARTÍNEZ ARAGÓN

Oikeudellinen pääneuvonantaja
Puh. +33 3 88 17 2401

Gerhard GRILL

Oikeudellinen pääneuvonantaja
Puh. +33 3 88 17 2423

Ida PALUMBO

Lakimies
Puh. +33 3 88 17 2385

Alessandro DEL BON

Lakimies
Puh. +33 3 88 17 2382

Maria ENGLESON

Lakimies
Puh. +33 3 88 17 2402

Peter BONNOR

Lakimies
(Ylimääräinen lakimies 30.9.2001 asti)
(Määräaikainen toimihenkilö 1.10.2001 alkaen)
Puh. +33 3 88 17 2399

Sigyn MONKE

Lakimies
(Määräaikainen toimihenkilö 5.6.2001 alkaen)
Puh. +33 3 88 17 2429

Laurent BUI-DINH

Lakimies
(Ylimääräinen lakimies 31.7.2001 asti)

Murielle RICHARDSON

Oikeudellisen osaston johtajan avustaja
Puh. +33 3 88 17 2388

Hans CRAEN

Harjoittelija (30.6.2001 asti)

Mette Lind THOMSEN

Harjoittelija (8.3.2001 asti)

Marjorie FUCHS

Harjoittelija (15.2.2001 alkaen)
Puh. +33 3 88 17 4078

Berni FERRER JEFFREY

Harjoittelija (3.9.2001 alkaen)
Puh. +33 3 88 17 2542

HALLINTO- JA TALOUSOSASTO

João SANT'ANNA

Hallinto- ja talousosaston johtaja
Puh. +33 3 88 17 5346

Ben HAGARD

Internet-vastaava
Puh. +33 3 88 17 2424

Rosita AGNEW

Tiedottaja
(Määräaikainen toimihenkilö 7.6.2001 alkaen)
Puh. +33 3 88 17 2408

Xavier DENOËL

Hallintovirkamies
(Ylimääräinen toimihenkilö 28.2.2001 asti)

Nathalie CHRISTMANN

Hallintoavustaja
Puh. +33 3 88 17 2394

Alexandros KAMANIS

Talousvastaava
Puh. +33 3 88 17 2403

Marie-Claire JORGE

Tietotekniikkavastaava
(Määräaikainen toimihenkilö 31.5.2001 asti)

Juan Manuel MALLEA

Oikeusasiamiehen avustaja
Puh. +33 3 88 17 2301

Isabelle FOUCAUD-BOUR

Sihteeri
Puh. +33 3 88 17 2540

Isabelle LECESTRE

Sihteeri
Puh. +33 3 88 17 2393

Félicia VOLTZENLOGEL

Sihteeri
Puh. +33 3 88 17 2422

Isgouhi KRIKORIAN

Sihteeri
Puh. +33 3 88 17 2391

Evelyne BOUTTEFROY

Sihteeri
(Ylimääräinen toimihenkilö 15.2.2001 alkaen)
Puh. +33 3 88 17 2413

Rachel DOELL

Sihteeri
(Ylimääräinen toimihenkilö 17.3.2001 alkaen)
Puh. +33 3 88 17 2398

Séverine BEYER

Sihteeri
(Ylimääräinen toimihenkilö 31.10.2001 asti)

Julie MERCIER

Sihteeri
(Ylimääräinen toimihenkilö 31.12.2001 asti)

Charles MEBS

Vahtimestari
Puh. +33 3 88 17 7093

Oikeusasiamies ja Strasbourgissa toimiva henkilöstö.

BRYSSEL**Benita BROMS**

*Brysselin toimiston päällikkö
Oikeudellinen pääneuvonantaja
Puh. +32 2 284 2543*

Olivier VERHEECKE

*Oikeudellinen pääneuvonantaja
Puh. +32 2 284 2003*

Vicky KLOPPENBURG

*Lakimies
Puh. +32 2 284 2542*

Evanthia BENEKOU

*Lakimies
(Ylimääräinen toimihenkilö 31.3.2001 asti)*

Maria MADRID

*Avustaja
Puh. +32 2 284 3901*

Anna RUSCITTI

*Sihteeri
Puh. +32 2 284 6393*

Ursula GARDERET

Sihteeri (30.4.2001 asti)

Alexandros TSADIRAS

*Harjoittelija (3.9.2001 alkaen)
Puh. +32 2 284 3897*

Oikeusasiamiehen Brysselissä toimiva henkilöstö.

D PÄÄTÖSLUETTELO

1. TAPAUKSEN NUMERON MUKAAN

1998

0367/98/GG	196
0713/98/GG	210
0960/98/PB	106
0995/98/OV	114
1338/98/ME	60

1999

0471/99/ME	67
0511/99/GG	117
0579/99/JMA	29
0664/99/BB	55
0860/99/MM	92
0863/99/ME	86
1033/99/JMA	125
1267/99/ME	130
1275/99/IJH	34
1278/99/ME	134
1298/99/BB	39
1364/99/OV	69
1393/99/BB	43
1554/99/ME	46
OI/5/99/GG	211

2000

0025/2000/IP	187
0081/2000/ADB	73
0206/2000/MM	105
0227/2000/ME	46
0242/2000/GG	220

0271/2000/JMA	204
0277/2000/JMA	204
0327/2000/PB	32
0374/2000/ADB	140
0423/2000/JMA	74
0469/2000/ME	76
0493/2000/ME	142
0562/2000/PB	77
0634/2000/JMA	50
0660/2000/GG	170
0705/2000/OV	178
0729/2000/OV	146
0780/2000/GG	94
0821/2000/GG	149
0833/2000/BB	79
0916/2000/GG	189
0917/2000/GG	221
1043/2000/GG	152
1056/2000/JMA	184
1139/2000/JMA	81
1194/2000/JMA	158
1250/2000/IJH	98
1376/2000/OV	174
1591/2000/GG	82

2001

0396/2001/ME	162
0457/2001/OV	83
0866/2001/GG	166
OI/3/2001/SM	217

2 AIHEEN MUKAAN

Maatalous (YMP)

1298/99/BB39

Kansalaisoikeudet

0713/98/GG210

1194/2000/JMA158

Sopimukset

0960/98/PB106

0995/98/OV114

0471/99/ME67

0511/99/GG117

1364/99/OV69

OI/5/99/GG211

0081/2000/ADB73

0562/2000/PB77

0634/2000/JMA50

0780/2000/GG94

0821/2000/GG149

0833/2000/BB79

1043/2000/GG152

1591/2000/GG82

0457/2001/OV83

0866/2001/GG166

Kehitysyhteistyö

0374/2000/ADB140

0396/2001/ME162

Koulutus, ammatillinen koulutus ja nuoriso

0664/99/BB55

Ympäristö

1338/98/ME60

0271/2000/JMA204

0277/2000/JMA204

0374/2000/ADB140

0493/2000/ME142

Tavaroiden vapaa liikkuvuus

1554/99/ME46

0227/2000/ME46

Teollisuuspolitiikka

0860/99/MM92

Toimielimen sisäiset säännöt

OI/3/2001/SM217

Muut asiat

1278/99/ME134

Yleisön oikeus saada tietoja

0713/98/GG210

0271/2000/JMA204

0277/2000/JMA204

0327/2000/PB32

0374/2000/ADB140

0916/2000/GG189

0917/2000/GG221

Kansanterveys

0423/2000/JMA74

Tutkimus ja teknologia

1393/99/BB43

Henkilöstö

- Palvelukseenotto

0579/99/JMA29

1033/99/JMA125

0025/2000/IP187

0206/2000/MM105

0242/2000/GG220

0660/2000/GG170

0705/2000/OV178

0729/2000/OV146

1056/2000/JMA184

1376/2000/OV174

- Muut asiat

0367/98/GG196

0863/99/ME86

1275/99/IJH34

0469/2000/ME76

1139/2000/JMA81

Verosäännökset

1267/99/ME130

Liikenne

0995/98/OV114

3 VÄITETYN HALLINNOLLISEN EPÄKOHDAN TYYPIN MUKAAN

Vallan väärinkäyttö	0821/2000/GG	149
0960/98/PB	1376/2000/OV	174
	0396/2001/ME	162
Vältettävissä oleva viivästys		
0367/98/GG		196
0995/98/OV		114
0471/99/ME		67
0664/99/BB		55
1267/99/ME		130
1364/99/OV		69
OI/5/99/GG		211
0423/2000/JMA		74
0469/2000/ME		76
0562/2000/PB		77
0729/2000/OV		146
0780/2000/GG		94
1591/2000/GG		82
0457/2001/OV		83
Puolustautumisoikeuden loukkaus		
0995/98/OV		114
1250/2000/IJH		98
Syrjintä		
0579/99/JMA		29
0664/99/BB		55
0863/99/ME		86
1393/99/BB		43
0206/2000/MM		105
0242/2000/GG		220
0705/2000/OV		178
1043/2000/GG		152
1056/2000/JMA		184
226 artiklan mukaisen menettelyn virheellisyys		
0995/98/OV		114
1554/99/ME		46
0227/2000/ME		46
0493/2000/ME		142
Tiedottamisen puute tai kieltäytyminen tiedon antamisesta		
0713/98/GG		210
0995/98/GG		114
0471/99/ME		67
0664/99/BB		55
1278/99/ME		134
0206/2000/MM		105
0271/2000/JMA		204
0277/2000/JMA		204
0327/2000/PB		32
0374/2000/ADB		140
	0821/2000/GG	149
	1376/2000/OV	174
	0396/2001/ME	162
Oikeudellinen virhe		
	1298/99/BB	39
	1393/99/BB	43
	0271/2000/JMA	204
	0277/2000/JMA	204
	0327/2000/PB	32
	0866/2001/GG	166
Huolimattomuus		
	0995/98/OV	114
	1033/99/JMA	125
	0634/2000/JMA	50
	0729/2000/OV	146
	1139/2000/JMA	81
	0396/2001/ME	162
	OI/3/2001/SM	217
Menettelyvirheet		
	0960/98/PB	106
	0025/2000/IP	187
	0374/2000/ADB	140
	0833/2000/BB	79
	1194/2000/JMA	158
	0396/2001/ME	162
	OI/3/2001/SM	217
Riittämättömät perustelut		
	0995/98/OV	114
	0664/99/BB	55
	0327/2000/PB	32
	0729/2000/OV	146
	0833/2000/BB	79
Avoimuuden puute		
	0995/98/OV	114
	0025/2000/IP	187
	0327/2000/PB	32
	0916/2000/GG	189
	0917/2000/GG	221
	1043/2000/GG	152
	1376/2000/OV	174
Epäoikeudenmukaisuus		
	0511/99/GG	117
	0860/99/MM	92
	1275/99/IJH	34
	1393/99/BB	43
	0081/2000/ADB	73

0660/2000/GG	170
0705/2000/OV	178

Muu hallinnollinen epäkohta

1338/98/ME	60
0860/99/MM	92
0374/2000/ADB	140

EUROOPAN OIKEUSASIAMIEHEN YHTEYSTIEDOT

STRASBOURG

- Osoite

Euroopan oikeusasiamies
1, av. du Président Robert Schuman
B.P. 403
F - 67001 Strasbourg Cedex

STRASBOURG

- Puhelin

+33 3 88 17 2313

- Faksi

+33 3 88 17 9062

- Sähköposti

euro-ombudsman@europarl.eu.int

BRYSEL

- Puhelin

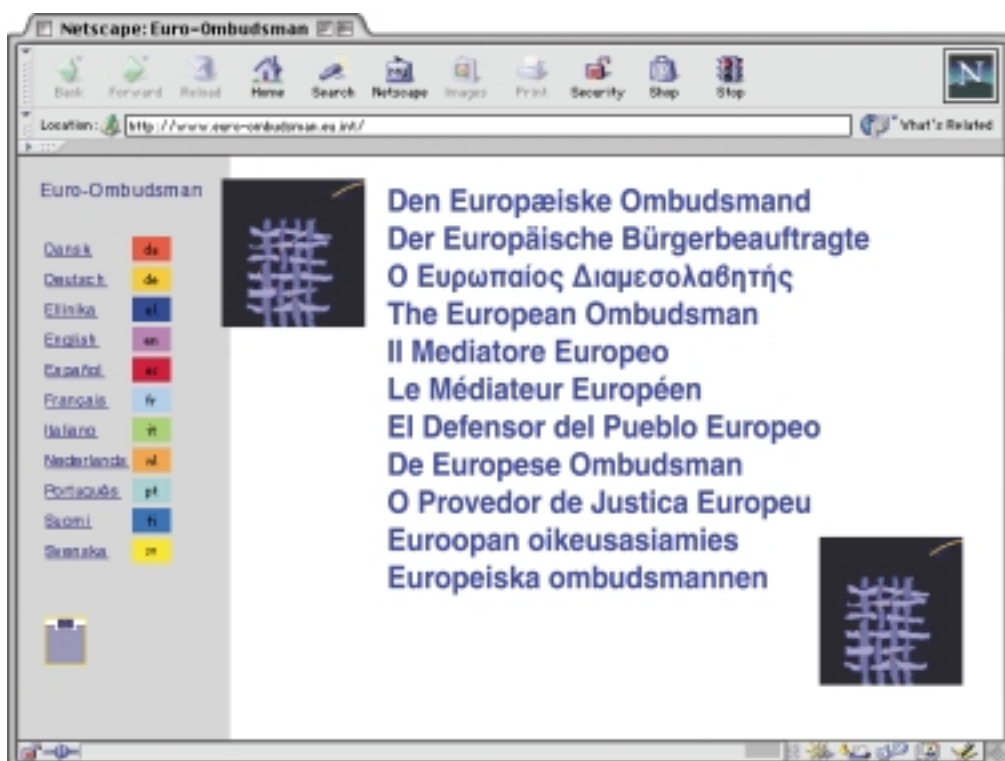
+32 2 284 2180

- Faksi

+32 2 284 4914

- Verkkosivut

<http://www.euro-ombudsman.eu.int>

Hinta Luxemburgissa (ei sis. alv.): 10 EUR

EUROOPAN YHTEISÖJEN VIRALLISTEN
JULKAISUJEN TOIMISTO
L-2985 LUXEMBURG

ISBN 92-95010-24-8

